

မုံရွာမြို့

ကျေးဇူးရှင်လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး
စီရင်ရေးသားတော်မူသော

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

— စွဲစာပေရိပ်မြူ —

အမှတ် - ၁၇၂၊ ၃၃ - လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်

ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ရေးသားစီရင်တော်မူသော

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

သာသနာဓဇ သိရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ

ဦးဘုန်းကျော်

ကြပ်မ၊ ကြည့်ရှု ပြင်ဆင်သည်။

ဦးစောစိုက် မြို့

အမှတ် ၁၇၊ ၃၃-လမ်း၊ ရန်ကင်း

ကျေးဇူးရှင်
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး
ပုံတော်။

နိဒါန်း

နယ်ပြည်ကမ္ဘာမှာကျော် သီလ, သမာဓိ, ပညာဂုဏ်တို့ဖြင့် ထက်အောက်
 လယ်တီဆရာတော် ညာကျေ မြန်မာပြည်တွင်သာမက, ကမ္ဘာအရပ်ရပ်သို့
 ဆန့်ကာ ရန်. ကိတ္တိ ကျော်စောခြင်း ရှိတော်မူသော
 ပရိယတ္တိ ဝိသာရဒ ပိဋကတ္ထယပါရဂူ အနေက ဂန္ထကာရက ဖြစ်တော်မူသော
 မုံရွာမြို့ လယ်တီကျောင်းတိုက်ကြီးကို အာဒိကမ္မိက တည်ထောင် ဖန်ဆင်း
 တော်မူသော ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ပရိယတ္တိလိုလား
 အနယ်နယ် အရပ်ရပ်မှ လာရောက် ခိုလှုံကြကုန်သော တပည့်အများ စာသင်
 သားတို့အား ပါဠိတော်, အဋ္ဌကထာ, ဋီကာ, ဂဏ္ဍိ ကျမ်းစုံညီလျက် ပို့ချ
 တော်မူခြင်း, ပရိယတ္တိတာဝန် ပို့ချခြင်း, ရပ်နား အားလပ်သော အချိန်များ၌
 ပဋိပတ္တိ တာဝန်ကို အားသွန် ကြိုးပမ်းလျက် ကျင့်ကြံတော်မူခြင်း ယင်းမှတက်
 ပြီး ပဋိဝေဓ အမြိုက်သီးတို့ကို မိမိသာမက အားလုံးသော ရဟန်း ရှင် လူ
 ယောဂီဟူသမျှ ဓမ္မမြိုက်ရည် သောက်သုံးကြည်လျက် သံသရာနှုတ်ခမ်းသတ်၍
 ဝဋ်စခန်းရပ်ရန် ကျင့်နည်း ကြံနည်း အားထုတ်နည်း ဖြစ်တော်မူသော ဒီပနီ
 ကျမ်းပေါင်း မြောက်မြားစွာကို ပြုစုတော်မူသောကြောင့် အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့
 ပူဇော်သော အာဒိကမ္မိက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်နှင့် အင်္ဂလန်ဘုရင်မကြီး
 ပူဇော်သော ဒီလစ်(ဒေဂါက်တာ)ဘွဲ့ကို ခံယူရရှိတော်မူသည်။

သံသရာပြတ်လမ်းခရီး ကျေးဇူးရှင် လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်
 ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး သုံးဆယ့်တစ်ခု ဘုံအပြင်၌ ဆုံလည်သည့်နား ရဟတ်ချား
 သို့ အသွားမရပ် တရိုက်ငင်ငင် တပင်ပန်းပန်း
 တုန့်မီးနှမ်းဖြင့် ရှင်လန်းကြည်သာ မရှိရှာကြပေသော ဝေနေယျသတ္တဝါတို့
 အတွက် သံသရာ နှုတ်ခမ်းသတ်၍ ဝဋ်စခန်းပြတ်ရန် အမြတ်စရုဏာ ရှေးရှု
 [ရတီယအကြိမ်]

(သ)

ကာဖြင့် အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟကျမ်း၏ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းဆိုင်ရာ သရုပ် သဘော သဏ္ဍာန်တို့ကို ရှင်းလင်း ပြတ်သားစွာ ရေးသား စီရင်တော်မူသည့်ပြင် ဝိပဿနာ ရှုပုံ ရှုနည်း မဂ်ထောက် ဖိုလ်ထောက် နိဗ္ဗာန်ပေါက်အောင် နည်းအမျိုးမျိုး ထုတ်ဆောင်၍ အကျဉ်းအကျယ် နည်းနှစ်သွယ်တို့ဖြင့် သက္ကရာဇ် ၁၂၆၆-ခု ၀၇-ဆိုလဆန်း ၁၅-ရက်နေ့တွင် ဤ“ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး”ကို ရေးသား စီရင် တော်မူသည်။

ရွှင်လန်းကြည်သာ ရှိကြစေရာ ဓမ္မကထိက ဆရာတော်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ
ဇွဲ၏စေတနာ ဆရာတော်များနှင့် ဓမ္မယောဂီ အလီလီ
တို့သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် ပတ်သက်သမျှ ဟိုဟိုဒီဒီ
ရှာဖွေ မနေရပဲ အချိန်ကုန်မှု သက်သာစေကာ ဇွဲ၏စေတနာဖြင့် ကျေးဇူးရှင်
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ “ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး”ကို သေသင် ထည့်ဝါ
ခန့်ညားစွာ ကျွန်ုပ်တို့ ဇွဲ စာပေရိပ်မြုံနှင့် ဇွဲပုံနှိပ်တိုက်က စက်တင်ပုံနှိပ်အပ်ပါ
ထတည်း။

သာသနာ့ဗဟို သိရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ
ဦးဘုန်းကျော်

မုံရွာမြို့၊ အဘိဓမ္မာဆရာကြီး ဦးသဲ လျှောက်ထားချက်

တပည့်တော် ဒကာသဲ ခြေတော်ဦးခိုက် လျှောက်ပါသည်။ သီလမြေထု မေရု သမာဓိန် ဝရဇိနိပညာ ဂုဏ်တေဇာ ကြီးမားမြင့်မြတ်တော် မူလှသော ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာထေရ်မြတ်ကြီးဘုရား။

လျှောက်ထားရန်မှာ—ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာထေရ်မြတ်ကြီး စီရင်တော် မူအပ်သော ပရမတ္ထသံခိပ်ကျမ်းကို အင်အံကြီးကုတ် အားထုတ်လျက်ရှိကြပါ သော ဥပါသကာယောကျ်ား ၂-ကျိပ်ကျော်၊ ဥပါသကာမ ၃-ကျိပ်ကျော် တို့သည် ၃ လှမျှဖြင့် အဘိဓမ္မာအလင်းနယ်သို့ ချင်းနင်းထွင်းဖောက် ဉာဏ် အမြင် ဆိုက်ရောက်လျက် ရှိကြပါသည်။ အထူးလျှောက်ရန်မှာ- ပရမတ္ထ သံခိပ်ကျမ်း၏ နောက်ဆုံးဖြစ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းသည် သရုပ်၊ သဘော၊ သကန်များ လွန်စွာ ကျဉ်းလွန်းနေပါ၍ ဉာဏ်အယူအဆ မနိုင်နင်းအောင် ဖြစ်နေပါသည်။ သို့ပါ၍ ပရမတ္ထဗိပနီ ဋီကာကြီးတွင် လာရှိသော သရုပ်၊ သဘော၊ သကန်၊ အဓိပ္ပာယ်တို့ကို အကျယ်အားဖြင့် ရေးသားချီးမြှင့်တော် မူပါရန် လျှောက်ပါသည် ဘုရား။

ဒကာသဲ
အဘိဓမ္မာဆရာကြီး
မုံရွာမြို့
၁၂၆၆-ခု ၀၂-ဆုလဆန်း ၁၅-ရက်နေ့

ကျေးဇူးရှင်
လယ်တီဆရာတော် မဟာထေရ်အရှင် ဖြတ်ကြီး၏
မိန့်ခွန်းတော်

ပြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၆၆-ခု ဝါဆိုလဆန်း ၁၅-ရက်နေ့ အဘိဓမ္မာ ဆရာ တပည့်မောင်သဲ လျှောက်ထားချက်အရ မုံရွာမြို့ လယ်တီစောကျောင်း ဆရာငါသည် အတိဝိသိဋ္ဌ အတိဂမ္ဘီရ သဘာဝအချက် တရားနက်တို့ကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ဉာဏ်ထင်လင်းအောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ် ဓမ္မစည်းမျဉ်းတို့ကို ဇေးသားစီရင်အံ့သတည်း။

လယ်တီဆရာတော်
မုံရွာမြို့

မာတိကာ

ဦးစဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။ သာသနာ သုံးရပ်ကို ပြဆိုခန်း		
(က)	ကိလေသာ အသိုက်အအုံကြီး ၃-မျိုး	... ၂
(ခ)	သာသနာ ၃-ရပ်	... ၃
၂။ သိလကိုပြဆိုခန်း		
(စာ)	အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ	... ၄
(ခ)	အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၏သရုပ်	... ၅
(ဂ)	ဓုဘင် ၁၃-ပါး သရုပ်	... ၆
(ဃ)	စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလသရုပ်	... ၇
(င)	ကမ္ဘာစောင့်တရားကြီး ၂-ပါး	... ၁၂
(စ)	ကမ္ဘာစောင့်တရားကြီး ၂-ပါးကြောင့် ဒုစရိုက် ၈၀-ပါး ကင်းလွတ်ပုံ	... ၈၃
(ဆ)	ကမ္ဘာဦးအခါ၌ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ, အဋ္ဌင်္ဂ ဥပေါသထသီလ, ဒသင်္ဂသီလတို့ ပေါ်ပေါက်နေပုံ	... ၈၄
(ဇ)	ကမ္ဘာစောင့်တရားကြီး ၂-ပါးနှင့် ဥပေါသထသီလ, ဒသင်္ဂသီလတရား ဆုတ်ယုတ်လာပုံ	... ၈၄
(ဈ)	မဇ္ဈိမသာသနာမူစ၍ သာသနာအစဉ်အတိုင်း အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌ ဆုံးမကြ၍ တည်ထွန်းလာပုံ	... ၈၈
(ည)	အာဇီဝဋ္ဌမကသီလသည် ကမ္ဘာ့ဓမ္မတာသီလဖြစ်ပုံ	... ၂၈
(ဋ)	အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌တည်၍ ပြုလုပ်ကြသော ဒါနမူ, ဥပေါသထမူတို့သည် ကြီးကျယ်သော အကျိုးကိုပေးပုံ	... ၂၂
(ဌ)	အာဇီဝဋ္ဌမကသီလအောက်တည်ပုံ	... ၂၃
(ဍ)	သတိပေးချက်	... ၂၆
၃။ ကမ္မဋ္ဌာန်းယူပုံကို ပြဆိုခန်း		
(က)	ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-ဆောင်ပုဒ်သံခိဏ်	... ၂၈
(ခ)	သပ္ပာယ်အပြုစု	... ၃၀

(ည)

ဦးစေ့	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(ဂ)	ပလိဗောဓကြီး ၁၀-ပါး	--- ၃၂
(ဃ)	ဆရာ့အင်္ဂါ ၇-ပါး	--- ၃၃
(င)	ကြည့်ရှောင်အပ်သော အရပ် ၁၈-ပါး	--- ၃၃
(စ)	ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းခြင်းငှာ လျှောက်ပတ်သော အင်္ဂါ ၅-ပါးရှိသော ကျောင်း	--- ၃၄
(ဆ)	ပလိဗောဓငယ်ပယ်ဖျက်ခြင်းများ	... ၃၅
(ဇ)	အင်္ဂါ ၄-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ဝိရိယ	... ၃၅

၄။ ကသိုဏ်းကို ပြဆိုခန်း

(က)	ပထဝီ-မြေကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	--- ၃၆
(ခ)	အာပေါ-ရေကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	--- ၅၁
(ဂ)	ဧတဇော-မီးကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	... ၅၂
(ဃ)	ဝါယော-လေကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	... ၅၂
(င)	နီလ-အညိုကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	--- ၅၃
(စ)	ပိတ-အဝါကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	... ၅၃
(ဆ)	လောဟိတ-အနီကသိုဏ်း ပွားများထုတ်ပုံ	... ၅၄
(ဇ)	သြဒါတ-အဖြူကသိုဏ်း ပွားများထုတ်ပုံ	--- ၅၅
(ဈ)	အာလောက-အလင်းကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	--- ၅၅
(ည)	အာကာသ-ကောင်းကင်ကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	... ၅၆

၅။ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

(က)	ဥဒ္ဓါမာတက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	--- ၅၈
(ခ)	ဝိနိလက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	... ၅၈
(ဂ)	ဝိပုဗ္ဗက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	--- ၅၉
(ဃ)	ဝိစ္ဆိဒ္ဓက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	... ၅၉
(င)	ဝိက္ခမယိတက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	... ၆၀
(စ)	ဝိက္ခိတ္တက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	... ၆၀

(၄)

ဦးစဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(ဆ)	မာတဝိက္ခိတ္တဏ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၆၀
(ဇ)	လောဟိတဏ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၆၁
(ဈ)	ပုဋ္ဌုဝဏ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၆၁
(ည)	အဋ္ဌိဏ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၆၁
၆။ အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း		
(က)	ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၆၆
(ခ)	ဓမ္မာနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၁၀၁
(ဂ)	သံဃာနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၁၅၆
(ဃ)	သီလာနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၁၆၈
(င)	စာဂါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၁၇၈
(စ)	ရဒစတာနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၁၇၈
(ဆ)	ဥပသမာနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၁၇၂
(ဇ)	မရဏာနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၁၇၃
(ဈ)	ဏာယဂတာသတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၁၇၇
(ည)	အခန့်ခပါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၁၇၉
၇။ မြဟ္မဝိဟာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း		
(က)	မေတ္တာမြဟ္မဝိဟာရ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၁၉၂
(ခ-ဂ)	ဇရုဏာ၊ မုဒ္ဓိတာ၊ မြဟ္မဝိဟာရ ပွားများအားထုတ်ပုံ	၁၉၆
(ဃ)	ဥပေက္ခာ မြဟ္မဝိဟာရ ပွားများအားထုတ်ပုံ	၁၉၈
၈။ အာရပ္ပကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း		
(က)	ပဌမာရပ္ပ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၂၀၀
(ခ)	ဒုတိယာရပ္ပ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၂၀၁
(ဂ)	တတိယာရပ္ပ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၂၀၂
(ဃ)	စတုတ္ထာရပ္ပ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ	၂၀၃
၉။ အာဟာရေပဋိကုဏသုညာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပြဆိုခန်း		

(၄)

ဦးစေ့	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၀။	ဝတုဝေတုဝေတ္တာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းပြဆိုခန်း	၂၁၁
၁၀။	အဆိုညာဉ်ကို ပြဆိုခန်း	၂၁၆
	(စ) ဣဒ္ဓိဝိမအဘိညာဉ် ကသိုဏ်းတို့၏ အစွမ်း	...
	(ခ) ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာ	...
	(ဂ) ပရစိတ္တ ဝိဇာနနအဘိညာ	...
	(ဃ) ပုဗ္ဗေနိဝါသာ နုဿတိအဘိညာ	...
	(င) ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာ	...
၁၂။	စိတ္တဝိသုဒ္ဓိသည် ဝိပဿနာ၏အခြေခံဖြစ်ပုံ	၂၂၉
၁၃။	အဝိပညာသာသနာကို ပြဆိုခန်း	၂၃၂
	(က) ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံ	...
	(ခ) ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံ	...
	(ဂ) ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါး	...
	(ဃ) မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံ	...
	(င) ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံ	...
	(စ) ပဌမမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံ	...
၁၄။	နိဗ္ဗာန်ကိုပြဆိုခန်း	
	(က) နိဗ္ဗာန်၏ အေးငြိမ်းသောသာဘောစ	...
	(ခ) အပူ ၂-မျိုး	...
	(ဂ) အပူမှ နိဗ္ဗာန်၏ အေးငြိမ်းပုံ	...
	(ဃ) သဉ္ဇပုဒါဒိဇ္ဇေစသ, အနုပုဒါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ၂-မျိုး	...
	(င) သုညတ, အနိမိတ္တ, အပ္ပဏိဟိတနိဗ္ဗာန် ၃-မျိုး	...
၁၅။	ဝိပဿနာရှုနည်းပြဆိုခန်း	
	(စ) ဝေါဟာရ မြေကို ပြဆိုချက်	...
	(ခ) ပရမတ် မြေကို ပြဆိုချက်	...
	(ဂ) ပရမတ်မြေခတ်၌ ခတ်မျက်လုံးတည် ထောင်ပုံ	...

(၃)

ဦးစု	အကြောင်းအရာ	စာပုဂ္ဂိုလ်
၁၆။	မဠိမပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း	
	(ဆ) ပရမတ်နှစ် ပြေအစစ်	... ၂၇၀
	(ခ) ပရမတ်နှစ် ရေအစစ်	... ၂၇၅
	(ဂ) ပရမတ်နှစ် မီးအစစ်	... ၂၇၇
	(ဃ) ပရမတ်နှစ် လေအစစ်	... ၂၇၈
၁၇။	တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရှုနည်းကိုပြဆိုခန်း	
	(က) အချက်ကြီး ၄-ချက်	... ၂၈၀
	(ခ) မဟာဘုတ်ကြီး ၄-ပါးတို့၏ အလွန်သိမ်မွေ့ သေးဖွဲ့ပုံနှင့် အဖြစ်အပျက် အလွန်လျင်မြန်ပုံ	... ၂၈၆
	(ဂ) အာကာသ ၄-ပါးကြည့်ရှုရန်	... ၂၈၈
	(ဃ) အနိစ္စလက္ခဏာ မထင်မြင်နိုင်ပုံ	... ၂၉၃
	(င) ဓာတ်ကြီး ၄-ပါးနှင့် ဘာဝနာကိစ္စပြီးနိုင်ပုံ	... ၃၀၆
	(စ) ဓာတ်ဆီ ဓာတ်မီးတို့ကို အမှီပြု၍ ရုပ်တရား တို့၌ ဝိပဿနာညွှန်အပြင် ထိုးထွင်း၍သိပုံ	... ၃၁၆
	(ဆ) နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့၌ အနိစ္စလက္ခဏာ ဖော်နည်းပွင့်နည်း	... ၃၂၀
	(ဇ) ဝိညာဉ် ၆-ပါး၊ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးကို ပြဆိုချက်	... ၃၃၄
	(ဈ) နိဒ္ဒါရာမတာဝသော တဏှာ ၄-မျိုးကို ပြဆိုချက်	... ၃၃၅
	(ည) ၂၄-ပစ္စည်းတို့ဖြင့် ထင်သာမြင်သာ ရှိအောင် ဝေဖန်၍ ပြဆိုချက်	... ၃၃၂
၁၈။	နိဂုံး	၃၃၉

စာကိစ္စ ပြီးပြီ။

[ရတီထုတ်ခြင်း]

ကမ္မဋ္ဌာန်း ကျမ်းကြီး

နမော တဿ ဘဂဝဏော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

၁-သမာဓိနာ ၃-ရစ်ကို ပြဆိုခန်း

သီလံ သမာဓိ ပညာ စ၊
ယဿ ဧတေ သုဘာဝိတာ။
အတိက္ကမ္မ မာရဇေယျံ။
အာဒိစ္စောဝ ဝိရောစတိ။
[ဣတိဓုတ်ပဋိပဇာနိ]

အနက်။ ။ဘိက္ခုဝေ၊ သံသရာဘေးကို ရှုလေ့ရှိကြကုန်သော အို....
ချစ်သား ချစ်သမီးတို့။ ယဿ၊ အကြင်သူသည်။ သီလဉ္စ၊ အဓိသီလသိက္ခာဟု
ဆိုအပ်သော သီလကိုလည်းကောင်း။ သမာဓိစ၊ အဓိစိတ္တသိက္ခာဟု ဆိုအပ်သော
သမာဓိကိုလည်းကောင်း၊ ပညာစ၊ အဓိပညာသိက္ခာဟု ဆိုအပ်သော ပညာကို
လည်းကောင်း။ ဧတေ၊ ဤသုံးပါးသော ဟုတ်တို့ကို။ သုဘာဝိတာ၊ ဆုံးခန်း
တိုင်အောင် ကောင်းစွာ ပွားများအပ်ကုန်၏။ သော၊ ထိုသူသည်။ မာရဇေယျံ၊
မာရ်မင်း၏နိုင်ငံကို။ အတိက္ကမ္မ လွန်မြောက်၍။ အာဒိစ္စောဝ၊ ဆီးနှင်း မြူတိမ်

၂

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

သုရိန်မီးခိုး ညစ်မျိုးငါးအင် ကင်းစင်တောက်ပ တင့်တယ်လှသော နေမင်းကြီး ကဲ့သို့။ ဝိရောဓတိ၊ ထွန်းလင်းတင့်တယ်၏။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။အဓိသီလ၊ စိတ္တပညာ၊ သာသနာ၊ သိက္ခာ ၃-ပါးမှတ်။

မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်မြတ်ကြီးသည်—

၁။ အဓိသီလ သာသနာတော်မြတ်ကြီး ၁-ပါး၊

၂။ အဓိစိတ္တသာသနာတော်မြတ်ကြီး ၁-ပါး၊

၃။ အဓိပညာ သာသနာတော်မြတ်ကြီး ၁-ပါး၊

ဟူ၍ သာသနာတော်မြတ်ကြီး ၃-ပါးရှိ၏။

[သိက္ခာ ၃-ပါးဟူ၍လည်း ခေင်၏။ ဤသာသနာ ၃-ပါး၏ အစွင့်ကား ကိလေသာကို ပယ်သတ်မှုတည်း။]

(က) ကိလေသာ အသိုက်အအုံကြီး ၃-မျိုး

ဤကိုယ်ခန္ဓာ၌ ကိလေသာအသိုက်အအုံသည်—

၁။ ဝိတိက္ကမဘုံကြီး ၁-ပါး၊

၂။ ပရိယုဋ္ဌာနဘုံကြီး ၁-ပါး၊

၃။ အနုသယဘုံကြီး ၁-ပါး၊

ဟူ၍ ဘုံကြီး ၃-ပါးရှိ၏။

[နိုင်ငံကြီး ၃-ပါးလည်း ဆိုရ၏။ တိုက်ကြီး ၃-တိုက်လည်းဆိုရ၏။]

ထို ၃-ပါးတို့တွင်—

၁။ ကာယကံ၊ ဝစီကံ ၂-ပါးသည် ဝိတိက္ကမဘုံကြီး၊ ဝိတိက္ကမနိုင်ငံကြီး၊ ဝိတိက္ကမတိုက်ကြီးမည်၏။

[ကိုယ်အမူအရာ သောင်းကျန်းမှု၊ လွန်ကျူးမှု၊ နှုတ်အမူအရာ သောင်းကျန်းမှု၊ လွန်ကျူးမှု။]

၂။ မနောကံစုသည် ပရိယုဋ္ဌာနဘုံကြီး၊ ပရိယုဋ္ဌာနနိုင်ငံကြီး၊ ပရိယုဋ္ဌာန တိုက်ကြီးမည်၏။

[အပြင်သို့မရောက် စိတ်ထဲတွင်သာ ဆုံပူထကြွသောင်းကျန်းနေမှု။]

၃။ ကံ ၃-ပါးအဖြစ်သို့ မရောက်မူ၍ အနုမတဂ္ဂဘဝသံသရာ ကခုန်၍ ကိုယ်ခန္ဓာအစဉ်မှာ အမြဲနိစ္စတာဝရ တည်ထောင် ကိန်းဝပ်စည်ကား ပွားစီး၍

[ဒုတိယအကြိမ်]

၁-သာသနာ ၃-ရပ်ကို ပြဆိုခန်း

နေသော အသိုက်အအုံကြီးသည် အနုသယဘုံကြီး၊ အနုသယနိုင်ငံကြီး၊ အနုသယတိုက်ကြီးမည်၏။

ဆောင်ပုဒ်သံခပ်။ ။ အစဉ်စွဲကပ်၊ ငုပ်ကိန်းဝပ်၊ မျိုးဓာတ်နုသယံ။

အပါယ်ဇာတ်၊ လူဇာတ်၊ နတ်ဇာတ် ထွက်ရန် မျိုးစေ့အနေအားဖြင့် စိတ်သန္တာန်တွင် စွဲ၍ ကပ်၍ ငုပ်၍ ဝပ်၍ ကိန်း၍ အစဉ်အမြဲနေသော ကံဟောင်းကံသစ်တို့ကို သို့လှောင်ထားသော ဂိုဒေါင်ကြီးကဲ့သို့တည်း။

[ခြောက်ဒွါရတို့မှာ အာရုံစက်လာတိုင်း ကိလေသာမီးထောက်ရန်၊ ကံ ၃-ပါး ဖြစ်ပေါ်ရန် အမြစ်မူလဗီဇ အသိုက်အအုံကြီး-ဟူလို။]

ထိုဘုံကြီး ထိုနိုင်ငံကြီးမှ မနေကံတို့ ဖြစ်လာရကုန်၏။ မနေကံတို့မှ ကာယကံ၊ ဝစီကံတို့ ဖြစ်လာရကုန်၏။

ဥပမာ။ ။ ဤခန္ဓာကြီးသည် မီးခြစ်ရှိ ဆေးခဲနှင့်တူ၏။

အနုသယနိုင်ငံကြီးသည် မီးခြစ်ရှိဆေးခဲတွင် အပြည့်တည်ရှိသော မီးဓာတ် မျိုးနှင့်တူ၏။

အာရုံနှင့်တွေ့၍ စိတ်နှလုံးမှာ ကိလေသာထကြွမှုသည် ကော်ပတ်နှင့်တိုက်၍ မီးခြစ်ဆေးခဲမှ မီးတောက်သည်နှင့်တူ၏။

ကိုယ်အင်္ဂါ၊ နှုတ်အင်္ဂါ၊ လှုပ်ရှားသောင်းကျန်းမှုသည် ထိုမီးတောက်မှ ဝတ္ထုတပါးသို့ မီးကူး၍ အိမ်ရာဝင်းခြံကို လောင်သည်နှင့်တူ၏။

- (က) လောဘဘုံကြီး ၃-ပါး၊
 - (ခ) ဒေါသဘုံကြီး ၃-ပါး၊
 - (ဂ) မောဟဘုံကြီး ၃-ပါး၊
 - (ဃ) ဒိဋ္ဌိဘုံကြီး ၃-ပါး၊
- စသည်ဖြင့် အသီးသီး ဘုံကြီး ၃-ပါးစီ ရှိကြ၏။

(၁) သာသနာ ၃-ရပ်

အဓိသီလ သာသနာ— အဓိသီလသိက္ခာသည် ကိလေသာတို့၏ ဝိတိက္ကမ နှစ်ကြီး၊ နိုင်ငံကြီးကို ဖျက်ဆီးရန် လက်နက်မျိုးတည်း။

အဓိစိတ္တသာသနာ— အဓိစိတ္တသိက္ခာသည် ပရိယုဋ္ဌာနဘုံကြီး၊ နိုင်ငံကြီးကို ဖျက်ဆီးရန် လက်နက်မျိုးတည်း။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

အဓိပညာသာသနာ အဓိပညာသိက္ခာသည် အနုသယဘုံကြီး၊ နိုင်ငံကြီးကို ဖျက်ဆီးရန် လက်နက်မျိုးတည်း။

ဤအနုသယနိုင်ငံကြီး အကုန်ပျက်စီးမှု ကိလေသာမျိုး ပြတ်သည်။ ကိလေသာ မျိုးပြတ်မှု ကံ ၃-ပါး ကျွတ်လွတ်သည်။ ကံ ၃-ပါး ကျွတ်လွတ်မှု ဝဋ်ဒုက္ခ ချုပ်ငြိမ်းသည်။

မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌ကား—

အနုသယနိုင်ငံကြီးကို ဖျက်ဆီးမှုသည်သာ လိုရင်းပစာနတည်း။ ထိုနိုင်ငံကြီးကို ဖျက်ဆီးခြင်းငှာ ရှေးဦးစွာ သိပုဂ္ဂိုလ်ပြည့်ကျင့်မှု၊ သမထကို ပွားများမှုတို့ဖြင့် ပြင်ပအရံ နိုင်ငံနှစ်ရပ်ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းပြီးမှ ဘုရားသာသနာတော်တောင်းမှာ လိုရင်းပစာနဖြစ်သော အနုသယနိုင်ငံကြီးသို့ ချဉ်းနင်းခွင့်သာလေသတည်း။

[ဤကား ကမ္မဋ္ဌာန နယောပဒေသကျမ်း၏ အချက်အချာ သာသနာတော်ကြီး ၃-ပါး၏အခွင့်ကို ပြဆိုခန်းတည်း။]

၂-သီလကို ပြဆိုခန်း

(က) အာဒိဗြဟ္မကသီလ

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။အာဒိဗြဟ္မ၊ စရိယနှင့်၊ ထိုမှတစ်၊ အဘိသမာစာရိက၊ ဤနှစ်ဝ၊ သီလသာသနာ။

အဓိသီလသာသနာ၊ အဓိသီလသိက္ခာ၌ အကျဉ်းအားဖြင့်—

- ၁။ အာဒိဗြဟ္မစရိယကသီလ၊
 - ၂။ အဘိသမာစာရိကသီလ၊
- ဟူ၍ ၂-ပါးရှိသည်။

ထို ၂-ပါးတို့တွင်—

၁။ သောတာပတ္တိမဂ်၊ သကဒါဂါမိမဂ်၊ အနာဂါမိမဂ်၊ အရဟတ္တမဂ်-ဟု ဆိုအပ်သော မဂ် ၄-ပါးသည် ဗြဟ္မစရိယ မည်၏။ ထို မဂ် ၄-ပါးကို ယခုဘဝ ရလို့ ယူလို့ ရောက်လို့သော သူတို့၏ ရှေးဦးစွာ နိစ္စသီလအဖြစ်နှင့် ထူထောင် ဖြည့်ကျင့်အပ်သော သီလမျိုးသည် အာဒိဗြဟ္မစရိယက သီလ မည်၏။

၂-သီလကို ပြဆိုခန်း

၂။ ထိုအပေါ်တွင် အမှမ်းတင် ဖြစ်သော သီလမျိုးသည် အာဘိသမာစာရိက သီလမည်၏။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ အာဇီဝဋ္ဌ၊ အကျဉ်းပြ၊ ဗြဟ္မစာဒိသာ။

အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်- ပြဆိုသည်ရှိသော် အာဇီဝဋ္ဌမက သီလသည် အာဒိဗြဟ္မစရိယက သီလမည်၏။ ရဟန်းတို့၏ ၂၂၇-ပါးသော သိက္ခာပဒ သီလစုသည် ဤအာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌ အကျုံးဝင်သောကြောင့် အကျဉ်းပြ ဟူ၍ ဆိုသတည်း။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ ကာယသုံးလီ၊ လေးဝစီ၊ အာဇီဝှစ်သာမ္ပ။

(က) ကာယသုစရိုက် ၃-ပါး၊

(ခ) ဝစီသုစရိုက် ၄-ပါး၊

ပေါင်း ၇-ပါး ဖြစ်၏။

ယင်း ၇-ပါးမှာ ၈-ခုမြောက် သမ္မာအာဇီဝဖြည့်၍ “အာဇီဝဋ္ဌမက” ခေါ်သည်။

[မနေ့သုစရိုက် ၃-ပါး ကျန်ရှိသည်မှာ အဓိစိတ္တသာသနာ၊ အဓိပညာ အာသနာ တို့၏ ဆိုင်ရာဖြစ်၍ ကျန်ရှိလေသည်။]

(ခ) အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ၏သရုပ်

- ၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ၊
- ၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ၊
- ၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ၊
- ၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ၊
- ၅။ ပိသုဏဝါစာယ ဝေရမဏီ၊
- ၆။ ဖရုသဝါစာယ ဝေရမဏီ၊
- ၇။ သမ္ပပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ၊
- ၈။ မိစ္ဆာဇီဝါ ဝေရမဏီ၊

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ ကျင့်ဝတ်ဓူတင်၊ အမှမ်းတင်၊ ဖြူစင်ဘိသုဓာ။

(က) ရဟန်းတော်တို့၌ ဥပဇ္ဈာယဝတ်၊ အာစရိယဝတ် အစရှိသော ကျင့်ဝတ်တရားစု၊ ဓူတင်တေရသစုသည် အာဒိဗြဟ္မစရိယက ပေါ်တွင် အမှမ်းတင် အာဘိသမာစာရိက သီလမည်၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

(ခ) လူတို့၌ ဂ-ပါးသော ဥပေါသထသီလ၊ ၁၀-ပါးသီလ၊ အချို့သော ဓူတကံသီလများသည် အဘိသမာစာရိကပင်တည်း။

(ဂ) ဓူတင် ၁၃-ပါး သရုပ်

၁။ ပံသုကုဓူတင်=ရထားလမ်း၊ သုသာန်၊ တံမြက်ချေး စုပုံရာအရပ် စသည်တို့၌ သူတပါးတို့ ပစ်စွန့်ထားသော မြေမှုန့်အလိမ်းလိမ်း ကပ်သော အဝတ်ကို ကောက်ယူ၍ ပြုအပ်သော သင်္ကန်းကိုသာ ဝတ်ရုံခြင်း။

၂။ တိစီပရိတ်ဓူတင်=ဒုက္ခဋ္ဌ၊ ကိုယ်ဝတ်၊ သင်းပိုင်ဟု ဆိုအပ်သော သင်္ကန်း ၃-ထည်ကိုသာ ဆောင်ခြင်း။

၃။ မိဏ္ဍပါတ်ဓူတင်=ခံ၍ရသော ဆွမ်းကိုသာ သုံးဆောင်ခြင်း။

၄။ သပဓါနစာရိကဓူတင်=အိမ်စဉ်၊ ရွာစဉ်၊ ခရီးစဉ်၊ မပျက် ဆွမ်းခံခြင်း။

၅။ ကောသနိကဓူတင်=တထိုင်တည်း၌သာ ဆွမ်းစားခြင်း။

၆။ ပတ္တပိဏ္ဍိကဓူတင်=သပိတ်တခွံရှိသော စားဖွယ်ကိုသာ စားခြင်း။

၇။ ခလုပစ္ဆာဘတ္တိကဓူတင်=မိမိ ဆွမ်းစားဆဲတွင် လက်မီသော အရပ်အတင်းသို့ စားဖွယ်ကို သူတဦးက ကပ်မည်ဟု ယူလာရာ တော်ပြီ၊ အလိုမရှိပြီ၊ ဟု ပြစ်ပယ်ပြီးသော အစာကို တဖန်စားထိုက်ပြန်အောင် အတိရိတ်ဝိနည်းကံကို ပြု၍ပင် မစားခြင်း။

၈။ အာရညကင်ဓူတင်=တော ကျောင်း၌ နေခြင်း။

၉။ ရုက္ခမူဓူတင်-သစ်ပင်ရင်း၌သာ နေခြင်း။

၁၀။ အဗ္ဘာကာသိကဓူတင်-အမိုး၊ သစ်ရိပ်မရှိသော လွင်ပြင်၌သာ နေခြင်း။

၁၁။ သောသာနီကဓူတင်-သုသာန်သင်္ချိုင်း၌သာ နေခြင်း။

၁၂။ ယထာသန္တတိကဓူတင်-ရရသမျှသော ကျောင်း၌ ရောင့်ရဲခြင်း။

၁၃။ နေသဇ္ဇိကဓူတင်=လျောင်း၍ မအိပ်မူ၍ ကျင့်ခြင်း။

ဧကင်ပုဒ်သံခိပ်။ ပါတိမောက္ခ၊ သံဝရနှင့်၊ ဇိဝပါရီ၊ သုဒ္ဓိတလုဇ်၊ ပစ္စယသန်၊ နိဿိတံဏညှိ၊ ခြောက်ဘန်ဣန္ဒြေ၊ လုံခြုံစေမှု၊ သုဒ္ဓိစု၊ စတုဂေလိဖြာ၊

[ဒုတိယအကြိမ်]

၂-သီလကို ပြဆိုခန်း

(ဃ) စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလသရုပ်

- ၁။ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ၊
- ၂။ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ၊
- ၃။ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလ၊
- ၄။ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ၊

၁။ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ-ဟူသည်ကား ၂၂၇-သွယ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို မကျိုးမပေါက် မပြောက်မကျားအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းသည် ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ မည်၏။

၂။ အာဇီဝ ပါရိသုဒ္ဓိသီလ- ဟူသည်ကား ဤသုံးဆောင် ဖွယ်သည် ငါ့အား ရှိပြီ၊ ထိုအလုံးစုံ အပိုအမိုသုံးဆောင်ဖွယ်သည် တန်ပြီ၊ တော်ပြီဟု ဤသို့ ဆင်ခြင်ခြင်းသည် ဘောဇနေမတ္တညံ့တာ မည်၏။

ဤသို့ သုံးဆောင်ဖွယ် မသင့်သောပစ္စည်းကို ပယ်၍ သုံးဆောင်ဖွယ်သင့်သော ပစ္စည်းကို သုံးဆောင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည်၏ အဖြစ်သည် အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ မည်၏။

၃။ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလ- ဟူသည်ကား ကျောင်း၊ သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ဆေး-ဟုဆိုအပ်သော ပစ္စည်းတို့၌ ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်၍ သုံးဆောင်ခြင်းသည် ပစ္စယသန္နိဿိတ သီလမည်၏။

၄။ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ-ဟူသည်ကား စက္ခု-စသော ဣန္ဒြေ ၆-ပါးတို့၌ လုံခြုံအောင် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်မှုသည် ဣန္ဒြိယသံဝရ သီလမည်၏။

ပါတိမောက္ခ သံဝရသီလ၊ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ၊ ဤ ၂-ပါးကား အာဒိဗြဟ္မစရိယက သီလမျိုးတည်း။

ပစ္စယသန္နိဿိတသီလ၊ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ၊ ဤ ၂-ပါးကား အာဘိသမာစာရိကသီလမျိုးတည်း။

ဤ ပါတိမောက္ခသံဝရ သီလ၊ ဟူသော အာဒိဗြဟ္မစရိယက ၂၂၇-ပါးသော သိက္ခာပဒသီလတို့ကို အကျဉ်းချုံးလိုက်သော် ရဟန်းတို့၏ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ ဖြစ်လေ၏။

ထိုသီလသည် မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ၏ အစ အဦး ဖြစ်၍ အာဒိဗြဟ္မစရိယက သီလမည်၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

အစအဦးဆိုသည်ကား။ နံနက်အခါ၌ အရှေ့အရပ်မှ တက်သော နေအရုဏ်သည် ထိုနေ့၏ အစအဦးဖြစ်၍ ထိုနေ့၌ အတွင်းဝင် ဖြစ်လေသကဲ့သို့ ဤ ၂၂၇-ပါးသော သိက္ခာပဒ သီလအပေါင်းသည် သောတာပတ္တိ မဂ္ဂ သီလ၌ သင်္ဂြိုဟ်ရေတွက်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

ယခုကာလ ဤသီလနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သော သီလဝန္တ ရဟန်းတို့သည် အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၈-ယောက်တို့တွင် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ သင်္ဂြိုဟ်ရေတွက်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။

မဟာဝါခန္ဓက, စူဠဝါခန္ဓက-တို့၌ လာသော ဥပဇ္ဈာယဝတ်, အာစရိယ ဝတ် အစရှိသော ကျင့်ဝတ်ဘုရားတို့သည် ထိုအာဒိဗြဟ္မစရိယက သီလပေါ် တွင် အရောင်တင် အမှမ်းတင် သီလ ဖြစ်ပေ၍ အထွတ်အမြတ် ဖြစ်သော အကျင့် အာစာရဟူသော အနက်ကြောင့် အဘိသမာစာရိက သီလမည်၏။

လောကုတ္တရာ သီလသည်မူကား အနုတ္တရ အဓိသီလပေတည်း။

ဥပဇ္ဈာယဝတ်, အာစရိယဝတ် အစရှိသော ခန္ဓကဝတ် အကျင့်တို့ကို ပြည့်စုံစွာ မပြည့်နိုင်သော ရဟန်းအား အာဒိဗြဟ္မစရိယက သီလသည် ပြည့်စုံမြဲမဟုတ်။ နွားပြောက် နွားကျားကဲ့သို့ အကြောင် အကျားသာ ဖြစ်မြဲတည်း။

ထိုဝတ် အကျင့်တို့ကို သဒ္ဓါ, ဝီရိယ နှံ့ကြသော သူတို့သည် ဖြည့်ကျင့် လိုသောစိတ်ပင် မရှိကြကုန်။ ထိုသူတို့သည် သဒ္ဓါ, ဝီရိယ ထက်သန်လှမှု ဖြည့်ကျင့်နိုင်ရာသော အချို့သော အာဒိဗြဟ္မစရိယက သိက္ခာပုဒ်တို့၌ လည်းကောင်း, သမထကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ်တို့၌ လည်းကောင်း စိတ်ပင်မရှိကြကုန်။

သဒ္ဓါ, ဝီရိယကို ထူထောင်၍ ထိုဝတ်အကျင့်တို့ကို ဖြည့်ကျင့်နိုင်သော သူတို့သည်မူကား အာဒိဗြဟ္မစရိယက သိက္ခာပုဒ်တို့၌လည်း ခဲယဉ်းမှု မရှိကြကုန်။

ခုတင်အလုပ်, သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်, ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် တို့၌လည်း နည်းလမ်းကျကျ သိမှုသာလိ၏။ ဝီရိယအတွက်မှာ ခက်ခဲမှု မရှိကြကုန်။

[ဤကား ရဟန်းတော်နှင့် သက်ဆိုင်သော သီလဝိသုဒ္ဓိကို ပြဆိုချက်တည်း။]

လူတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော သီလဝိသုဒ္ဓိကို အတန်ငယ် ရှင်းလင်း၍ ပြဆို ဦးအံ့။

၂-သီလကို ပြဆိုခန်း

အဋ္ဌကံဉ္စပေါသထ သီလ

ရှစ်ပါးသီလ—မည်သည် သာရာဝါသ သမ္မာဓဉ် တည်နေကြကုန်သော ပကတိလူတို့၏ သီလတည်း။

ထိုပကတိလူတို့သည် အဗြဟ္မစရိယ၊ ဝိကာလဘောဇန-စသော အမှုများကို အမြဲနိစ္စထာဝရ ကြည်ရှောင်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ကြကုန်ရကား တလလျှင် ၄-သီတင်း၊ ၈-သီတင်း အမှတ်ပြု၍ စောင့်ထိန်းကြသော အနိစ္စသီလမျိုး ပေတည်း။

[နိဗ္ဗာန်ပျော် စောင့်နိုင်လျှင်လည်း အလွန်ကောင်းမြတ်ပါ၏။]

ဒသ) သီလ

၁၀-ပါးသီလ—သည်မူကား နိစ္စ၊ အနိစ္စ နှစ်မျိုးရ၏။

သာရာဝါသကိစ္စကို စွန့်လွှတ်၍ အဝတ်ကြောင်၊ အဝတ်ဖြူ-ဟူသော ပကတိလူတို့ အဝတ်ကိုပယ်၍ အရဟဒ္ဒဇ အဝတ်အပါဖြစ်သော ညောင်ခေါက် စသည့် ဖန်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သော အဝတ်ကို ဝတ်သော လူသူတော်များ တို့အား ထို ၁၀-ပါးသော သီလသည် နိစ္စသီလမျိုးဖြစ်၏။

ထိုအဝတ်ကို ဝတ်မိသည်နှင့် တပြိုင်နက် ထိုသူတို့အား ထိုသီလသည် တည်လေ၏။

တည်၏-ဆိုသည်ကား... ထိုအဝတ်ကို ဝတ်မိသည်နှင့် တပြိုင်နက် ထိုသူတို့သည် အဗြဟ္မစရိယ၊ ဝိကာလဘောဇန-စသော အမှုများကို ပြုခြင်းငှာ မထိုက်ကြကုန်ပြီ၊ ပြုခဲ့လျှင် အရဟဒ္ဒဇ အဝတ်အသွင်နှင့် မထိုက်တန်သော အမှုဖြစ်၍ အလဇ္ဇိသဘောသို့ ရောက်ကုန်၏။ ဤကဲ့သို့ ပြုခြင်းငှာ မထိုက်တန်သော သဘောသို့ သက်ရောက်သည်ကို အခြေပြု၍ ထိုသီလတည်သည်-ဟု ဆိုသတည်း။

[နိစ္စသီလမျိုး ဟူသမျှ ဤနည်းချည်းသာတည်း။]

ပကတိ လူဝတ်ကြောင်တို့အား ထိုကဲ့သို့သော နိစ္စသီလအနေနှင့် တည်မှုကို မရအပ်၊ ၈-ပါး သီလကဲ့သို့ပင် ဆောက်တည်မှုရသော အနိစ္စမျိုးသာ ဖြစ်၏။ နိစ္စပြု၍ စောင့်ထိန်းလိုလျှင် နိစ္စအနေနှင့် ခံယူမှုရ၏။

[ဤကား အကျဉ်းမျှ ပြဆိုချက်တည်း။]

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ

အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ—ဆိုသည်ကား သုစရိုက် ၁၀-ပါးတွင် မနောသုစရိုက် ၃-ပါးကို ချန်လှပ်သော် ကာယသုစရိုက် ၃-ပါး၊ ဝစီသုစရိုက် ၄-ပါးဟူ၍ ၇-ပါးရ၏။ ၎င်း ၇-ပါးမှာ သမ္မာအာဇီဝဝိရတိကို ထည့်၍ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ ခေါ်၏။

ကာယသုစရိုက် ၃-ပါးကား သမ္မာကမ္မန္တဝိရတိတည်း။

ဝစီသုစရိုက် ၄-ပါးကား သမ္မာဝါစာဝိရတိတည်း။

သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ-ဟူ၍ ဝိရတိ ၃-ပါးဖြစ်၏။

ထို ၃-ပါးတို့တွင် သမ္မာဝါစာဝိရတိသည်—

- ၁။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ၊
- ၂။ ပိသုဏဝါစာယ ဝေရမဏီ၊
- ၃။ ဖရုသဝါစာယ ဝေရမဏီ၊
- ၄။ သမ္ပပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ၊

ဟူ၍ ၄-ပါး အပြားရှိ၏။

သမ္မာကမ္မန္တဝိရတိသည်လည်း—

- ၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ၊
- ၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ၊
- ၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ၊

ဟူ၍ ၃-ပါး အပြားရှိ၏။

သမ္မာအာဇီဝ ဝိရတိမူကား— အသက်မွေးမှု၏ အစွမ်းဖြင့် ပြုရသော ပါဏာတိပါတ-အစရှိသော ထိုဒုစရိုက် ၇-ပါးတို့ကို မိစ္ဆာဇီဝဒုစရိုက်မျိုး ခေါ်ရပြန်၏။ ထိုမိစ္ဆာဇီဝခေါ်ရသော ဒုစရိုက် ၇-ပါးတို့မှ ရှောင်ကြဉ်မှု ဖြစ်သောကြောင့် ၇-ပါးဖြစ်၏။

- (က) သမ္မာဝါစာ ဝိရတိ ၄-ပါး၊
 - (ခ) သမ္မာကမ္မန္တ ဝိရတိ ၃-ပါး၊
 - (ဂ) သမ္မာအာဇီဝ ဝိရတိ ၇-ပါး၊
- ပေါင်း ဝိရတိ ၁၄-ပါးဖြစ်၏။

၂-သီလကို ပြဆိုခန်း

၎င်း ၁၄-ပါးသည်—

- (က) သမာဒါန ဝိရတိ ၁၄-ပါး၊
- (ခ) သမ္ပတ္တ ဝိရတိ ၁၄-ပါး၊
- (ဂ) သမုစ္ဆေဒ ဝိရတိ ၁၄-ပါး၊

ပေါင်း ၄၂-ပါး ဖြစ်၏။

သမာဒါနဝိရတိ

သမာဒါနဝိရတိ—ဆိုသည်ကား ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ-အရရှိသောပါဠိ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုသိ၍ သိတိုင်း အာရုံပြု၍ ခံယူသောသူတို့အား “မိ” အက္ခရာကို ရွတ်ဆိုမိသည်နှင့် တပြိုင်နက် ထိုထို ဝိရတိသည် ဖြစ်၏။

[ဤလည်း သမာဒါနဝိရတိ ၁၄-ပါး တမျိုး။]

သူ့အသက်၊ သူ့ဝိညာဏ်-စသော ဝတ္ထုကို တွေ့ကြုံသောအခါ ငါ့မှာ ခံယူ၍ထားသော သီလရှိပေသည်၊ ငါလွန်ကျူး၍ မသင့်ပေ-ဟု ရှောင်ကြဉ်၏၊ ရှောင်ကြဉ်သော စိတ်ဖြစ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ဝတ္ထုအားလျော်စွာ ထိုထို ဝိရတိသည် ဖြစ်၏။

[ဤလည်း သမာဒါနဝိရတိ ၁၄-ပါး တမျိုး။]

သမ္ပတ္တဝိရတိ

သမ္ပတ္တဝိရတိ—ဆိုသည်ကား ခံယူဆောက်တည်၍ ထားမှုကားမရှိ၊ ဝတ္ထုကို တွေ့ကြုံရသော အခါ၌မူကား လွတ်အောင် ရှောင်ကြဉ်ပေ၏။ ဤသို့ ရှောင်ကြဉ်သော သူတို့အား ရှောင်ကြဉ်သော စိတ်ဖြစ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ထိုထိုဝတ္ထုအားလျော်စွာ ထိုထို ဝိရတိသည် ဖြစ်၏။

[ဤကား သမ္ပတ္တဝိရတိ မျိုးတည်း။]

သမုစ္ဆေဒဝိရတိ

သမုစ္ဆေဒဝိရတိ—ဆိုသည်ကား သောတာပတ္တိ မဂ်ခဏ၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ချုပ်ငြိမ်းသည်နှင့် တပြိုင်နက် အပါယ်သို့ ချီနိုင်သော ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး တို့သည် အပြီးတိုင် ချုပ်ငြိမ်းကုန်၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ထိုသို့ချုပ်ငြိမ်းရာ၌—

သမ္မာဝါစာမဂ္ဂင်သည်-ဝစီဒုစရိုက် ၄-ပါးကို အပြီးတိုင် ချုပ်ငြိမ်းစေ၏။

သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်သည်- ကာယဒုစရိုက် ၃-ပါးကို အပြီးတိုင် ချုပ်ငြိမ်းစေ၏။

သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်သည်-အသက်မွေးမှု၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော ထို ၇-ပါးသော ဒုစရိုက်တို့ကို အပြီးတိုင် ချုပ်ငြိမ်းစေ၏။ ဤမဂ္ဂင် ၃-ပါးကို သမုစ္ဆေဒဝိရတိ ဆိုသည်။

[ပယ်အပ်သော ဒုစရိုက် အပြား ၁၄-ပါးကို ထောက်၍ အမုစ္ဆေဒဝိရတိ ၁၄-ပါး ဆိုသည်။

မဂ်စိတ္တက္ခမုဋ်သည် ထချက်မျှသာ ကျသည်ဖြစ်၍ မဂ်ဝိရထိမှာ မူကား လောကီဝိရတိမှာကဲ့သို့ အာရုံအမျိုးမျိုး၊ ခဏအမျိုးမျိုးသို့ လိုက်၍ ၁၄-ပါး ဖြစ်ပွားသည် မဟုတ်။]

- (က) သမာဒါန ဝိရတိ ၂၀-ပါး၊
- (ခ) သမ္ပတ္တ ဝိရတိ ၁၄-ပါး၊
- (ဂ) သမုစ္ဆေဒ ဝိရတိ ၁၄-ပါး၊

ပေါင်း ဝိရတိ ၅၆-ပါး ဖြစ်၏။

၎င်းကို ကာလ ၃-ပါးနှင့် မြောက်ပွားသည်ရှိသော် ၁၆၈-ပါးဖြစ်၏။

၎င်းကို သန္တာန် ၂-ပါးနှင့် မြောက်ပွားသည်ရှိသော် ၃၃၆-ပါးဖြစ်၏။

၎င်းကို အရပ်မျက်နှာ ၁၀-ပါးနှင့် မြောက်ပွားသည် ရှိသော် ၃၃၆၀-ပါး ဖြစ်၏။

၎င်းကို ပုဂ္ဂိုလ် သန္တာန် အသီးအသီးနှင့် မြောက်ပွားသည်ရှိသော် ဝိရတိပေါင်း အသင်္ချေယျ အနန္တဖြစ်၏။

[ဤကား အာဇီဝဋ္ဌမက သီလဝိသုဒ္ဓိအပြားကို ပြဆိုချက်တည်း။]

(င) ကမ္ဘာစောင့်တရားကြီး ၂-ပါး

ခပ်သိမ်းသော စကြဝဠာ အနန္တ၊ ကမ္ဘာ အနန္တတို့၌ မကတိသပ္ပုရိသ အင်္ဂါလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သော လူ့အမျိုးကောင်း၊ လူ့သူတော်ကောင်းတို့၏ အမြဲအစွဲ အရိုးအစဉ်ဖြစ်သော ကမ္ဘာစောင့်တရားကား—

- ၁။ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ ၁-ပါး၊
- ၂။ ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၁-ပါး။ ဤ ၂-ပါးတည်း။

[ဒုတိယအကြောင်း]

၂-သီလကို ပြဆိုခန်း

ကမ္ဘာစောင့်တရား-ဟု ဆိုအပ်သော ၂-ပါးသော တရားနှင့် အမြဲညီညာ ပြည့်စုံကြသော အခါတို့၌ ဤလူ့ပြည်သည် နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်ကဲ့သို့ ကြည်လင်ခြင်း ခပ်သိမ်းနှင့် ပြည့်စုံ၏။ အသက်ရှည်မှု၊ အလိမ္မာမှုတို့၌ နတ်ပြည် ရွောက်ထပ် နတ်တို့သည်ပင် မတူနိုင် မပြုနိုင် ရှိကုန်၏။

ထိုတရား ၂-ပါးတို့ အစဉ်အတိုင်းဆုတ်ယုတ်၍ သွားသောအခါ လူ့ပြည်၌ ဆုတ်ကပ်ဟူ၍ ဖြစ်ရ၏။ ဤလူ့ပြည်၌ ထိုတရား ၂-ပါးတို့ လုံးလုံး ကွယ် ပျောက်သောအခါ ၁၀-နှစ်တမ်း၌ ကပ်ကြီး ၃-ပါး အကြီးအကျယ်ဖြစ်၏။

ထိုကမ္ဘာစောင့် တရားသူကြီး ၂-ပါး တိုးတက်ပြန်သောအခါ တက်ကပ် ဖြစ်လာပြန်၏။ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့် ကမ္ဘာစောင့်တရား ၂-ပါး ဆိုသတည်း။

(၀) ကမ္ဘာစောင့်တရားကြီး

၂-ပါးကြောင့် ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး ကင်းလွတ်ပုံ

ထိုကမ္ဘာစောင့်တရား ၂-ပါးနှင့် ကောင်းစွာ ပြည့်စုံကြကုန်သော လူ့အမျိုးကောင်းတို့အား သုစရိုက် ၁၀-ပါးတို့သည် အမြဲတည်ကုန်၏။ ဒုစရိုက် ၁၀-ပါးတို့မှ အစဉ်ကင်းလွတ်ကြကုန်၏။

အဘယ်သို့လျှင် သုစရိုက် ၁၀-ပါးတို့သည် အမြဲတည်ကုန်သနည်း၊ ဒုစရိုက် ၁၀-ပါးတို့မှ အစဉ်ကင်းလွတ်ကြကုန်သနည်း ဟူမူကား-

လောကီဖြစ်သော အာဇီဝဋ္ဌမက သီလခိုင်လုံသည့်အတွက် ကာယသုစရိုက် ၃-ပါး၊ ဝစီသုစရိုက် ၄-ပါးတို့ အမြဲတည်ကုန်၏။ ကာယဒုစရိုက် ၃-ပါး၊ ဝစီဒုစရိုက် ၄-ပါးတို့မှ အစဉ် ကင်းလွတ်ကြကုန်၏။

ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါး ခိုင်လုံသည့်အတွက် မနောသုစရိုက် ၃-ပါးတို့ အမြဲ တည်ကုန်၏။ မနောဒုစရိုက် ၃-ပါးတို့မှ အစဉ် ကင်းလွတ်ကြကုန်၏။

မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာ-ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၂-ပါး ခိုင်လုံသည့်အတွက် အနာဘိဇ္ဈာ တရား မနောသုစရိုက် အမြဲတည်၏။ အဘိဇ္ဈာ မနော ဒုစရိုက်မှ အစဉ် ကင်းလွတ်၏။

မေတ္တာ၊ အရုဏာ ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၂-ပါး ခိုင်လုံသည့်အတွက် အဗျာပါဒ မနောသုစရိုက် အမြဲတည်၏။ ဗျာပါဒ မနောဒုစရိုက်မှ အစဉ်ကင်းလွတ်၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မာဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ထိုတရား ၂-ပါးတို့၏ တည်မှုသည် ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မတရားလျှင် အရင်းရှိလေရကား သမ္မာဒိဋ္ဌိ မနောသုစရိုက် အမြဲတည်၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မနောဒုစရိုက်မှ အစဉ်ကင်းလွတ်၏။

[ဤအာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၊ ဗြဟ္မစိုရ်တရားတို့မှာကား အထူးဆောက်တည်မှု၊ အများအားထုတ်မှုမရှိ၊ ပကတိပင်ကိုယ်ဖြစ်သော နိစ္စသီလ ပကတိသဘာဝတို့ပေတည်း။]

(ဆ) ကမ္မာဋ္ဌာန်းအခါ၌ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၊

အဋ္ဌင်္ဂ ဥပေါသထသီလ၊ ဒသင်္ဂသီလတို့ ပေါ်ပေါက်နေပုံ

ယခုအခါ ဤအာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၊ ဗြဟ္မစိုရ်တရားတို့သည် ဥတ္တရကုရအမည်ရှိသော မြောက်ကျွန်း၌သာ တည်ရှိကုန်တော့သည်။

ထို ကမ္မာဋ္ဌာန်းအခါ၌ ထိုတရား ၂-ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သော လူအပေါင်းတို့တွင် အချို့သော သူတို့သည် ဘုန်းတန်ခိုး ကြီးမြတ်သော လူစည်းစိမ်၊ နတ်စည်းစိမ်တို့ကို နောင်ဘဝအဆက်ဆက် ခံစား စံစားကြရန် တလ တလလျှင် ၄-ကြိမ်လည်းကောင်း၊ ၈-ကြိမ်လည်းကောင်း အမှတ်ပြု၍ အဋ္ဌင်္ဂ ဥပေါသထ သီလကို ကျင့်သုံး ဆောက်တည်ကြကုန်၏။

အချို့သော သူတို့သည် ကမ္မာများစွာ အသက်ခန္ဓာ ဘုန်းတန်ခိုး ကြီးကျယ်စွာနှင့် စံစားကာ နေရသော ဗြဟ္မာပြည်သို့ ရောက်ခြင်းငှာ သရာဝါသ အမှုကို စွန့်ပစ်၍ တောထွက်၍ ဖန်ရည်ဆိုးသော အဝတ်ကို ဝတ်ရုံ၍ ရသေ့ ရဟန်း ပြုလုပ်၍ ၁၀-ပါးသော သီလ၌ နိစ္စတည်၍ ပကတိပင်ကိုယ် ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါးတို့ကို ပရိကံ ဥပစာ၊ အပ္ပနာ အစဉ်အားဖြင့် ပွားများ အားထုတ်၍ ဓျာန်သမာပတ်ချမ်းသာနှင့် နေကြကုန်၏။

[ဤကား စကြဝဠာ အနန္တတို့၌ပင်လျှင် ကမ္မာဋ္ဌာန်းအခါမှစ၍ ကမ္မာမြေပေါ်မှာ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၊ အဋ္ဌင်္ဂဥပေါသထသီလ၊ ဒသင်္ဂသီလ၊ ဤသီလ ၃-ပါးတို့ ဖြစ်ထွန်း တည်ရှိ၍ နေပုံတည်း။]

(ဇ) ကမ္မာစောင့် တရားကြီး ၂-ပါးနှင့်

ဥပေါသထသီလ၊ ဒသင်္ဂသီလ တရားဆုတ်ယုတ်လာပုံ

ငါတို့ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူမသာ အခါ၌မူကား ထိုကမ္မာစောင့်တရား ၂-ပါး၊ ဥပေါသထသီလ၊ ဒသင်္ဂသီလ တရား ၂-ပါးတို့သည် လောက၌ အလွန် နည်းပါးကုန်၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရား၊ ဒုစရိုက် တရားတို့သည် လောက၌ အလွန်ထွန်းကားကုန်၏။

၂-သီလကို ပြဆိုခန်း

ထို့ကြောင့်-

မြတ်စွာဘုရားသည် လောက၌ ထိုကမ္ဘာစောင့်တရား ၂-ပါး၊ အဋ္ဌင်္ဂ ဥပေါသထသီလ တရားများကိုပင် အားထုတ်ဖော်ပြ ထူထောင်တော်မူရ၏။

- (က) သုစရိုက် ၁၀-ပါး၊
- (ခ) ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး၊
- (ဂ) ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါး၊

တို့ကို လူသတ္တဝါတို့အား အလွန်များစွာ ဟောရ၏။

[သုစရိုက် ၁၀-ပါးတို့တွင် ရှေ့ ၇-ပါးသည် အာဇီဝဋ္ဌမက သီလပင်တည်း။]

၁၀-ပါးသီလကိုမူကား သဘာဝါသ၌ တည်ကုန်သော ပကတိလူတို့အား ဘုရားဟောဘူးသော ဝတ္ထုဟူ၍ ပါဠိစောင့်တို့၌ မလာ၊ စောင့်ထိန်းကြသော ဝတ္ထုတို့ကား အဋ္ဌကထာတို့၌ များစွာလာကုန်၏။

အနာဂါမ်ဖြစ်သော သူတို့သည်ကား ၁၀-ပါးသီလ၌ တည်ကြကုန်၏။
မြတ်စွာဘုရား သာသနာစောင့်မြတ်သည်-

- ၁။ အဓိသီလ သာသနာ၊
- ၂။ အဓိစိတ္တ သာသနာ၊
- ၃။ အဓိပညာ သာသနာ၊

ဟူ၍ ၃-ပါး အပြားရှိ၏။

ထို ၃-ပါးတို့ထွင် အာဇီဝဋ္ဌမက သီလသည် အဓိသီလသာသနာ မည်၏။
ထိုအာဇီဝဋ္ဌမက သီလသည်-

- ၁။ ရဟန်းသာမဏေတို့၏ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ၊
- ၂။ ပကတိလူတို့၏ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ၊
- ၃။ ဖန်ရည်ဆိုးအပ်သော အဝတ်ကို ဝတ်ရုံ၍ ပဗ္ဗဇိတအသွင်၌ တည်နေကုန်သော ရသေ့သူတော်၊ လူသူတော်တို့၏ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ-ဟူ၍ ၃-ပါး အပြားရှိ၏။

အာဇီဝကိုအကြောင်းပြု၍ ပညတ်တော်မူအပ်သော ၆-ပါးသော သိက္ခာ ပုဒ်တို့နှင့်တကွ အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏ ဝိနယသီလ၊ အလုံးစုံသော သာမဏေ တို့၏ ဝိနယသီလသည် ရဟန်းသာမဏေတို့၏ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလမည်၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

ထိုစကားမှန်၏။ အလုံးစုံသော ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တော်ဟူသမျှသည် ကာယ ဒွါရ၊ ဝစီဒွါရ ၂-ပါး၌ ပညတ်တော်မူအပ်သည် ဖြစ်၍ ကာယကံ၊ ဝစီကံ ၂-ပါး၌ အကုန်သက်ဝင်၏။ ကာယသုစရိုက်၊ ဝစီသုစရိုက် ၂-ပါး၌ အကုန် သက်ဝင်၏။

ထို့ကြောင့်-

ထိုထို ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်အဆုံး၌ “ကာယစာမ္ပံ၊ ဝစီကမ္ပံ၊ ကာယဝစီကမ္ပံ” ဟူ၍ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုရိုးရှိကြကုန်၏။

ဝိနည်းပညတ်တော်မူတပါး သုတ္တန် ၌ ဒေသနာတော်မှ လာသော အသက် မွေးခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိ-မရှိအားဖြင့် ၂မျိုးပြားသော သုစရိုက် ၇-ပါး သည် ပကတိလူတို့၏ အဇီဝဋ္ဌမကသီလမည်၏။

ထိုပကတိလူတို့၏ နိစ္စသီလမှာ အဗြဟ္မစရိယ၊ ဝိကာလဘောဇန-စသော ၆-ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ထည့်၍ ရသေ့သူတော်၊ လူသူတော်တို့၏ အာဇီ ဝဋ္ဌမက သီလ ဖြစ်၏။

(အဋ္ဌထာလိနိ အဋ္ဌကထာ၌ စက္ခုသံဝရ စသော ၈-ပါးသော သံဝရ တရား၊ ခက္ခူအသံဝရ-စသော ၈-ပါးသော အသံဝရတရားတို့ကို သုစရိုက်၊ ဒုစရိုက်တို့၌ အကုန်ထည့်သွင်းနည်း၊ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံတို့၌ အကုန်ထည့်သွင်းနည်းကို အကျယ်ပြဆိုချက် ရှိလေ၏။)

ဝိနည်းအဋ္ဌကထာများနှင့် တကွ ထိုအဋ္ဌသာလိနိ အဋ္ဌကထာ များကို ထောက်မျှော်၍ ရဟန်းသာမဏေတို့ ကျင့်အပ်သော ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်၊ သုတ္တန် သိက္ခာပုဒ်ဟူသမျှ၊ လူတို့ကျင့်အပ်သော သုတ္တန်သိက္ခာပုဒ် ဟူသမျှသည် ငါစုံ တခုမျှမကျန်၊ ကာယကံ၊ ဝစီကံတို့၌ အကုန်သက်ဝင်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကာယကံ၊ ဝစီကံတို့၌ အကုန်သက်ဝင်သဖြင့်လည်း-

“ပူဗ္ဗေဝ ခေါ ပနဿ ကာယကမ္ပံ ဝစီကမ္ပံ ပရိသုဒ္ဓံ ဟောတိ အာဇီဝေါစ ပရိသုဒ္ဓေါ”

ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ အစီအရင်တွင် အကုန် သက်ဝင်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း သိအပ်၏။ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလနှင့်ကင်း၍ မဂ်ဖိုလ်ကို မရနိုင်၊ နိစ္စသီလမျိုးတည်ရှိမှ သမာဓိ ဖြစ်ထွန်းနိုင်သည်။

သီလ၊ သမာဓိ- နှစ်ပါးရှိမှ ဝိပဿနာပညာ၊ မဂ်ပညာ၊ ဖိုလ်ပညာ ဖြစ်ထွန်းနိုင်သည်။

၂-သီလကို ပြဆိုခန်း

ထို့ကြောင့်-

ယခုဘဝ၌ပင်လျှင် သမာဓိ၊ ပညာတို့ကိုရခြင်းငှာ အခြေခံ အနှောင့် ကိစ္စနှင့် ကျင့်သုံးအပ်သော သီလသည် လူတို့သီလပင် ဖြစ်သော်လည်း အဓိသီလ သာသနာ မည်ပါ၏။

သာဝတ္ထိပြည်၌ ဂဟဋ္ဌဖြစ်သော လူပေါင်းအရေအတွက် ၇-ကုဋေ ၅-သိန်း ရှိ၏။ ထိုတွင် တိတ္ထိတို့၏ တပည့်တို့သည် တကုဋေမျှ ရှိကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရား တပည့်သားဖြစ်သူ လူတို့သည် ၆-ကုဋေ ၅-သိန်းမျှ ရှိကုန်၏။ ထိုတွင် ပုထုဇဉ် တို့သည် တကုဋေမျှ ပါရှိကုန်၏။ ကျန်ရှိသော ၅-ကုဋေ ၅-သိန်းမျှသော ဂဟဋ္ဌ ဖြစ်သူ လူတို့သည် အရိယာချည်း ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဟု အဋ္ဌကထာတို့၌လာ၏။

ထိုသူတို့သည် ရှေးအဖို့၌လည်းကောင်း၊ ကျွတ်လှတ်သောအခါ၌ လည်း ကောင်း စိတ်သန္တာန်၌ တည်ရှိစော အခြေခံ အနှောင့်ဖြစ်သော အာဇီဝဋ္ဌမက ဝိရတိသီလနှင့်ကင်း၍ မဂ်ဖိုလ်ကို ရသူ ထောက်သူ ဟူ၍ တစုံတယောက်မျှမရှိ။ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ၏ အခွင့်သည် သောတာပတ္တိမဂ်သို့ရောက်၍ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ချုပ်ငြိမ်းသောအခါ သမုစ္ဆေဒဝိရတိအဖြစ်သို့ရောက်မှ ကိစ္စပြီးစီး၏။ နိယတ အဖြစ်သို့ ရောက်၏။

ထိုအရိယာဖြစ်သူတို့သည် ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် လူချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ ဗြဟ္မာချမ်းသာတို့ကို အစဉ်ခံစား စံစား၍ သွားကြကုန်သော် လည်း အိပ်မက်တွင်မျှ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ ပျက်မှု မရှိကြကုန်ပြီ။

ထိုသူတို့တွင် အနာဂါမ်အဖြစ်သို့ ရောက်ကြကုန်သော စိတ္တသူကြွယ် အစရှိ ကုန်သော အသိန်း မကသော သူတို့သည် ကဿပဘုရား လက်ထက်တော်၌ ဃဋိကာရ အမည်ရှိသော အိုးထိန်းသည် ယောက်ျားကဲ့သို့ အနာဂါမ်မဂ်၏ အစွမ်းဖြင့်ပြီးသော ၁၀-ပါးသီလ၌ အမြဲ တည်ကြကုန်၏။ ဆောက်တည်ဖွယ် ကိစ္စ မရှိကြကုန်ပြီ။

၁၀-ပါးသီလ အမြဲတည်သောသူတို့မှာ အဋ္ဌဂုံပေါသထ သီလသည်လည်း အတွင်းဝင်ဖြစ်၍ ပါလေ၏။ ဆောက်တည်ဖွယ် ကိစ္စမရှိပြီ။

သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်ဖြစ်ကြကုန်သော ကုဋေများစွာသော ဝိသာခါ၊ အနာထပိဏ် စသော သူတို့သည်မူကား တလ တလလျှင် ၄-ကြိမ်လည်းကောင်း၊ ၈-ကြိမ်လည်းကောင်း အမှတ်ပြု၍ အဋ္ဌဂုံပေါသထ သီလကို ဆောက်တည် ခံယူ၍ ကျင့်သုံးကြကုန်၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ပုထုဇဉ် ဖြစ်ကြကုန်သော တကုဋ္ဌေမျှလောက်ကုန်သော သာဝတ္ထိပြည်သူ တို့သည်ကား အာဇီဝဋ္ဌမက သီလမူလည်း တတ်အားသမျှသော သိက္ခာပုဒ် တို့ကို အမြဲနိစ္စ ထိန်းသိမ်းကြကုန်၏။

အဋ္ဌဂုံပေါသထ သီလကိုလည်း တတ်အားသမျှ ခံယူဆောက်တည်၍ ကျင့်သုံးကြကုန်၏။

[ဆုဇဂ္ဂိုဟ်ပြည်၊ ဝေသာလီပြည် အစရှိသော မဇ္ဈိမဒေသ တိုင်းကြီး သောဋ္ဌသတို့၌လည်း ထိုနည်းကိုမှီ၍ အရိယာဖြစ်သူ လူတို့က ကျင့်နည်းကျင့်လမ်း၊ ပုထုဇဉ်ဖြစ်သူ လူတို့၏ ကျင့်နည်းကျင့်လမ်းကို သိကြလေ။ သီဟိုဠ်ကျွန်းမှာ သခသနာတော်တည်ထွန်း၍ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ထင်ရှားရှိသော အခါတိုင်အောင် ထိုနည်းပင်သိလေ။]

(၈၅) မဇ္ဈိမသာသနာမှစ၍ သာသနာအစဉ်အတိုင်း အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌ ဆုံးမကြ၍ တည်ထွန်းလာကြပုံ

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထင်ရှား မရှိကြသောအခါမှ စ၍ သီဟိုဠ်သာသနာ၊ သထုံသာသနာ၊ သရေခေတ္တရာသာသနာ၊ ပေါက်ကံသာသနာ၊ မြင်းစိုင်း သာသနာ၊ စစ်ကိုင်းသာသနာ၊ ရတနာပူရ အဝသာသနာ၊ အမှရပူရ သာသနာ၊ မန္တလေးသာသနာ အစဉ်တို့၌မူကား သာဝတ္ထိပြည် စသော မဇ္ဈိမသာသနာမှ အစဉ်အဆက်လာခဲ့သော ပုထုဇဉ် သာဝကတို့၏ နည်းလမ်း အတိုင်း ကျင့်ရိုး၊ သုံးရိုးအစဉ် ထင်ရှားတည်ထွန်းကာ လာကြကုန်၏။

ကျင့်ရိုးအစဉ် ထင်ရှားတည်ထွန်းလာပုံ

ကျင့်ရိုး၊ သုံးရိုး အစဉ် ၂-မျိုးတွင်—

ကျင့်ရိုးအစဉ်—ထင်ရှား တည်ထွန်းကာ လာကြပုံကား ထိုသာသနာ တည်ထွန်းရာဖြစ်သော ပတိရူပဒေသအရပ်တို့၌ အမျိုးကောင်း သူတော် စောင်းဖြစ်ကြသော လူတို့သည် မိမိတို့၏ သားသမီး မြေးမြစ် ဖြစ်သော သူတို့ကို ငယ်ရွယ်စဉ်အခါမှ စ၍ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌ ဆုံးမသွန်သင်ရိုးရှိကြ ကုန်၏။

ရဟန်းသံဃာ ဆရာသမားတို့သည်လည်း 'ယပ်ထောင်တရား၊ ယပ်လှဲတရား' အနုသာသနီ တရားတို့၌ ဒုစရိုက်၏အပြစ်၊ သုစရိုက်၏ အကျိုးများကို ဟောပြော၍ တပည့်ဒါယကာ အပေါင်းတို့အား အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌ ဆုံးမ သွန်သင်ရိုး ရှိကြကုန်၏။

[ဒုတိယအကြောင်း]

၂-သီလကို ပြဆိုခန်း

ဆုံးမ သွန်သင်တော်မူကြပုံ

- ၁။ ရှေးဦးစွာ သြကာသ ပဏာမပြုနည်း၊
- ၂။ ထိုနောက် သရဏဂုံ ၃-ပါးနှင့်တကွ ၅-ပါးသီလ တောင်းနည်း၊
- ၃။ ထိုနောက် သရဏဂုံ ၃-ပါး ဆောက်တည်နည်း၊
- ၄။ ထိုနောက် ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ-အစရှိသော သီလခံယူနည်း၊

ဤနည်းလမ်းများကို သားငယ်၊ သမီးငယ်၊ တပည့်ငယ်တို့အား စကား ပြသည်မှ စ၍ အရိုးအစဉ်ကျိုးကျ၍ သွားလေအောင် ဆုံးမသွန်သင်တော် မူကြရကုန်၏။ သရဏဂုံ သီလ ခံယူစေကြရကုန်၏။

(ဤငါးပါးသော အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော ပဉ္စသီလလည်း အာဇီဝဋ္ဌမက သီလတွင် ပဓာန အင်္ဂါပင်တည်း။)

ထိုနောက် အသက်အရွယ် ၁၀-နှစ်၊ ၁၅-နှစ် စသည်ရှိသောအခါမှ-

- ၁။ ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး၊
- ၂။ သုစရိုက် ၁၀-ပါး၊
- ၃။ “သဗ္ဗေ သတ္တာ၊ သဗ္ဗေ ပါဏာ”ဟူသော ဗြဟ္မစိုရ်တရား၊
- ၄။ ဆံပင်၊ မွှေးညှင်း၊ ခြေသည်း လက်သည်း အစရှိသော အသုဘ

ပဋိကူလတရားတို့ကို သင်ကြားကြကုန်၏။

ထိုတရားတို့တွင်-

သုစရိုက် ၁၀-ပါး-တို့၌ ကာယသုစရိုက် ၃-ပါးကား ၅-ပါးသီလ၌ ပါဝင်ပြီး ဖြစ်၏။

ဝစီသုစရိုက် ၄-ပါး-တို့တွင် မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ ၁-ပါးသာ ၅-ပါး သီလမှာ ပါဝင်၏။

- ၁။ ဗိသုဏဝါစာယ ဝေရမဏီ၊
- ၂။ ဖရုသဓါစာယ ဝေရမဏီ၊
- ၃။ သပ္ပပ္ပလာပါ ဝေရမဏီတို့ကိုမူကား-

နောက်မှ ပြည့်စွက်ကြရကုန်၏။ ထိုအခါမှ အင်္ဂါ ၈-ပါး လုံးလုံးပြည့်စုံ၏။ ဒုစရိုက် ၇-ပါး ကင်းလွတ်၏။ သုစရိုက် ၇-ပါးတည်ရှိ၏။

ထိုဗြဟ္မစိုရ်တရား၊ အသုဘပဋိကူလ တရားတို့ကို နှလုံးသွင်း နိုင်ကြသော အခါ မနော ဒုစရိုက်တို့မှ ကင်းလွတ်ကုန်၏။ မနောသုစရိုက်တို့ တည်ကုန်၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

သာသနာပအခါ၌ကား- ဗြဟ္မစိုရ်တရားသာ ထင်ရှားရှိ၏။ အသုဘ ပဋိကူလ မနသိကာရတရားကား သာသနာတွင်းမှာကဲ့သို့ ပြည့်စုံစွာ မရှိ။
 ငယ်လှသေးသောအခါတို့၌ကား- စိတ်၊ စေတနာ နှုတ်သေးသည် ဖြစ်၍ ဝစီဒုစရိုက်မှု ၃-ခု၊ မနောဒုစရိုက်မှု ၃-ခုတို့၌ အကျူးကြီး အလွန်ကြီး မဖြစ်နိုင်ကြကုန်သေး၍ တဖြည်းဖြည်းမှ ဖြည့်စွမ်းရိုးပြုကြကုန်သည်။

မနောဒုစရိုက် ၃-ပါးတို့တွင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိုမူကား မွေးဖွားစ ကာလမှစ၍ အမျိုးအရိုး အလေ့နှင့်ပင် ကင်းရှင်းစေနိုင်၏။

(ဤကား ကျင့်ရိုးအစဉ် ထင်ရှားတည်ထွန်း လာပုံတည်း။)

သုံးရိုးအစဉ် ထင်ရှား တည်ထွန်းလာပုံ

ယခုအခါ သုံးရိုးအစဉ် ထင်ရှားတည် ထွန်းကာ လာကြပုံကား-

၁။ ထိုအာဇီဝဋ္ဌမကသီလနှင့်လည်းကောင်း၊ သုစရိုက် ၁၀ ပါး ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်လည်းကောင်း ပြည့်စုံကြပေကုန်သော ဇာတိကုလပုတ္တ၊ အာစာရကုလပုတ္တ အမျိုးကောင်းသား အမျိုးကောင်းသမီး ဖြစ်သော သူတို့သည် လည်းကောင်း၊

၂။ မနောသုစရိုက်ကိုကား မစွဲမြဲနိုင်၊ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလကိုမျှသာ စွဲမြဲနိုင်ကြကုန်သော သူတို့သည်လည်းကောင်း၊

၃။ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလကိုမျှ ပြည့်စုံစွာ မစွဲမြဲနိုင်၊ ထိုအာဇီဝဋ္ဌမက သီလအထဲမှာ ၅-ပါးသီလကိုမျှ စွဲမြဲနိုင်ကြကုန်သော သူတို့သည်လည်းကောင်း၊

၄။ ၅-ပါးသီလကိုမျှ ပြည့်စုံစွာ မစွဲမြဲနိုင်၊ အချို့ အချို့ကိုမျှသာ စွဲမြဲနိုင်ကြကုန်သော သူတို့သည်လည်းကောင်း၊

၅။ အချို့ အချို့ကိုမျှ အမြဲအစွဲမတတ်နိုင်၊ တခါ နှစ်ခါမျှသာ တတ်နိုင်ကြကုန်သော သူတို့သည် လည်းကောင်း၊

နောက်နောက်ဘဝတို့၌ ကြီးမြတ်သော လောကီချမ်းသာ၊ လောကုတ္တရာချမ်းသာများကို ခံစား စံစားရခြင်းငှါ ဝါတွင်းဝါပတို့၌ တတ်အားသမျှ အဋ္ဌကံဥပေါသထသီလ သီတင်းသုံးမှုကို ပြုကြကုန်၏။

အချို့သော သူတို့ကား- အဝတ်ကြောင့်ကိုစွန့်၍ ဆံမုတ်ဆိတ်ကိုပါပယ်၍ ဝတ်ဖြူစင်ကြယ်ကိုဝတ်၍ သီလရင်အဖြစ်၊ သီလရင်မအဖြစ်၌ တည်၍ ၈-ပါးသီလ၊ ၁၀-ပါးလတို့ကို နိစ္စအဖြစ်ဖြင့် ကျင့်သုံးကြကုန်၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၂-သီလကို ဖြစ်စေရန်

ဤ၌ ဝတ်ဖြူမည်သည် အရဟဒ္ဒမုနိမဟုတ်၊ လူဝတ်မျိုးသာဖြစ်ခဲ့၍ ဇာတိနိစ္စ အနေနှင့် မရ၊ ခံယူဆောက်တည်မှု ရသော နိစ္စမျိုးသာတည်း။

အချို့သောသူတို့ကား—ဆံ့မုတ်ဆိတ်ကို ပယ်၍ ညောင်ခေါက်ဆိုး အစရှိသော အရဟဒ္ဒ အာတ်မျိုးကို ဝတ်ရုံ၍ ရသေ့သူတော်အဖြစ်၌ တည်၍ ၁၀-ပါးသီလကို နိစ္စကျင့်သုံးကြကုန်၏။

ဤနိစ္စကား အရဟဒ္ဒ အဝတ်အသွင်ကို ယူသည်နှင့် တပြိုင်နက် အမြဲတည်သော ဇာတိနိစ္စမျိုးတည်း။ ခံယူဆောက်တည်မှုရသော နိစ္စမျိုးမဟုတ်၊ သို့သော်လည်း ခံယူဆောက်တည်မှုသည် သိက္ခာပုဒ်အစဉ်၌ နှုတ်တက်ရှုရှု ကျင်လည်ခြင်းအကျိုး၊ ခိုင်မြဲစေခြင်းအကျိုးရှိသည်သာ ဖြစ်၏။ သာမဏေ များကဲ့သို့ ပေတည်း။

ဤတွင် နိစ္စဖြစ်သော ၈-ပါး၊ ၁၀-ပါးတို့၌မူကား ကျင့်မှု၊ သုံးမှု ၂-ပါးနှင့် ဆက်ဆံ၏။ ဤ၌ အဝတ်ဖြူကို မဇ္ဈိမတိုင်းသားတို့၌သာ ပကတိလူဝတ်ဟု ဆိုထိုက်သည်။

အဝတ်ကြောင့်ကို ဝတ်ရိုးရှိသော ငါတို့မြန်မာလူမျိုးတို့ကား အရဟဒ္ဒ အဝတ်မျိုးတို့၌ပင် သက်ဝင်သင့်ပါသည်ဟု ဆိုရန်ရှိ၏။ ကျမ်းဂန်များနှင့် ထောက်ထား ဆင်ခြင်ကြလေ။

[ဤကား သုံးရိုးအစဉ် ထင်ရှားတည်ထွန်းလာဖုံတည်း။]

(ည) အာဇီဝဋ္ဌမကသီလသည် ကမ္ဘာ့ဓမ္မတာ သီလဖြစ်ပုံ

အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ တည်ရှိသောသူတို့၌ ဥပေါသထသီလ၊ ဒသသီလဆိုသော်လည်း အဗြဟ္မစရိယနှင့် ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ထိုနိစ္စသီလအပေါ်တွင် အမှမ်းတင်သက်သက်ဖြစ်၏။ ဆိုထိုက်၏။ ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်မှု စသည်တို့မှ ထိုနိစ္စသီလတွင် ပါဝင်ပြီး ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသူတို့၌ နိစ္စသီလမှ အဋ္ဌင်္ဂပေါသထသီလ၊ ဒသဂံသီလတို့ကို အထူး ထုတ်ဖော်၍ ဆိုရာ၌ အမှမ်းတင် ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့အတွက်သာ ဆိုသည် ကု မှတ်။

ဤကား ကမ္ဘာဦးမှစ၍လည်းအကောင်း၊ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်မှစ၍ လည်းကောင်း ယခု ဤနေ့တိုင် အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ တည်သည့် ဇာတိအာစာရ ကုလပုတ္တမှန်သူ လူအမျိုးကောင်းသားတို့အား ရရှိသော မိမိတို့၏ ဘဝ အဖြူ

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ထည်ချော အဖြူထည်ကောင်း ဖြစ်စေခြင်းငှာ မွေးဖွားသည်မှစ၍ ပါဏုပေတံ ကာလပတ်လုံး အစဉ်ထာဝရ စွဲမြဲကြာရှည်သော ကမ္ဘာ့ဓမ္မတာ သီလဖြစ်ပုံတည်း။

မိမိ အလိုအလျောက် သော်လည်းကောင်း၊ ဆရာသမား သူတော် သူမြတ် တို့အထံ၌လည်းကောင်း “ပါဏုပေတံ” ခံယူဆောက်တည် စွဲမြဲလျှင်လည်း သာ၍ ကောင်း၏။ တခြားမိမိတစ်ပါး ခံယူပြီးနောက် မပျက်သမျှ ကာလပတ်လုံး ခံယူဖွယ် ကိစ္စရှိ၊ အခါခါ ခံယူသော်လည်း အခါခါ ကုသိုလ်ပွားများ၏။

ခံယူခြင်းကို တခါတရံမျှ မပြုမူ၍ မိမိစိတ်၌သာ သိ၍ ဤ ဂ-ပါးသော သီလကို အသက်ထက်ဆုံး ကျင့်မည်၊ ဤသီလပျက်ရန် အမှုကို အသက်ထက်ဆုံး ငါ့ရှောင်ကြဉ်မည်ဟု စိတ်မှာ ဆောက်တည်၍ ကျင့်ပါလျှင်လည်း ကောင်း၏။ သမ္မတ္တဝိရတိအနေနှင့် တွေ့တိုင်း တွေ့တိုင်း ရှောင်ကြဉ်၍ နေပေလျှင်လည်း ကောင်းပါ၏။

(၄) အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ၌တည်၍ ပြုလုပ်ကြသော

ဒါနမူ၊ ဥပေါသထမူတို့သည် ကြီးကျယ်သော အကျိုးကိုပေးပုံ

ဤအာဇီဝဋ္ဌမကသီလ—၌ ကောင်းစွာ တည်သောသူတို့သည် လူသီလဝန္တ စင်စစ်ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသီလဝန္တ အဖြစ်၌တည်၍ ပြုအပ်သော ဒါနမူ၊ ဥပေါ သထမူတို့သည် အလွန်ကြီးကျယ်သော အကျိုးကို ပေးနိုင်ကုန်၏။ ရှေးပြဆိုခဲ့ ပြီးသော ၅-ကုဋေ ၅-သိန်းမျှလောက်သော သာဝတ္ထိပြည်သူ လူအရိယာတို့မှ စ၍ မဇ္ဈိမဒေသ သာသနာ သီဟိုဠ်သာသနာတို့၌ အရိယာအဖြစ်သို့ ရောက်ကြ ကုန်သော လူအရိယာ အနန္တတို့သည် အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ၌တည်၍ ရောက်ကြ ပေကုန်၏။

အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ—၌ မတည်သော သူတို့သည် ဒါနမူ၊ ဥပေါသထမူတို့ကို ပြုကြကုန်သော်လည်း တည်သောသူတို့ကို အကျိုးအားဖြင့် မမှီနိုင်ကုန် မတူ နိုင်ကုန်။ ယခုဘဝ၌ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်များကို ပွားများ ခြင်းငှာ ထိုက်သော အခြေမျိုး မဟုတ်ကုန်။

ဥပမာပုံ

အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ—သည် ကျောင်း အိမ်ဆောက်ကြရာ၌ အဖြူထည်ချော အဖြူထည်ကောင်းနှင့် တူ၏။

ဥပေါသထသီလ—သည် ထိုကျောင်း အိမ်တို့၌ အမှမ်းတင် ကန်းဆာဆင် သော အပြောက်ကောင်းနှင့် တူ၏။

၂-သီလကို ပြဆိုခန်း

ကျောင်းအိမ်တို့၌ အပြောက်မဆင်ရသော်လည်း အဖြူထည်ခိုင်ခန့် ချောမောလျှင် သုံးဆောင်မှုခပ်သိမ်း ပြီးစီးတော့သည်။

တနည်း- အာဇီဝဋ္ဌမကသီလသည် ပကတိသော အသက်သခင် အစာထမင်းနှင့် တူ၏။

ဥပေါသတသီလသည် ဝက်သား၊ ကြက်သား၊ ငါး၊ အမဲ-စသော ဟင်းလျာကောင်းနှင့် တူ၏။

အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ၌ ကောင်းစွာ တာရှည်တည်ပြီးသော သူတို့အား မနောသုစရိုက် ၃-ပါးတို့တွင် သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုစရိုက်သည် ထိုသီလနှင့်အတူတည်ပြီး ဖြစ်၏။ ဗြဟ္မစိုရ်တရား၊ ကျန်ရှိသော မနောသုစရိုက် တရားတို့သည် အလိုလို တည်လာကုန်လတ္တံ့။

(၄) အာဇီဝဋ္ဌမက သီလဆောက်တည်ပုံ

ခံယူဆောက်တည်၍ ကျင့်သောသူတို့အား သမာဒါန ဝိရတိသီလကို ရ၏။ ခံယူဆောက်တည်မှု မရှိမရှိ အတွေ့ကို လွတ်ကင်းအောင် ကြဉ်ရှောင် ထိန်းသိမ်း၍ သွားသော သူတို့အား သမ္မတ္တဝိရတိ သီလကိုရ၏။ ထိုနှစ်ပါးစုံသည် ခိုင်လုံသည်သာ၊ ပမာဏတည်း။

သမာဒါန ဝိရတိ သီလသည်လည်း စင်ကြယ်ခိုင်လုံလို့ ရှိခဲ့လျှင် ယခုဘဝ၌ပင် သမုဇ္ဈေဒ ဝိရတိသို့ ပေါက်ရောက်နိုင်ခြင်းငှါ အခြေခံအနေခံ ကိစ္စနှင့် ပြည့်စုံပါ၏။

သမ္မတ္တဝိရတိ သီလသည်လည်း စင်ကြယ်ခိုင်လုံလို့ ရှိခဲ့လျှင် ယခုဘဝ၌ပင် သမုဇ္ဈေဒဝိရတိသို့ ပေါက်ရောက်နိုင်ခြင်းငှါ အခြေခံ အခြေခံကိစ္စနှင့် ပြည့်စုံလေ၏။ ဤမှ ကြွင်းသော-

- (၁) ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ၊
- (၂) ပစ္စယသန္နိသိတသီလ၊
- (၃) ဓူတင်္ဂသီလ၊

တို့သည်ကား ဤအာဇီဝဋ္ဌမက သီလ၏ အမှန်းတင် အပြောက်တင် တန်ဆာဆင် သီလတို့သာတည်း။

ဤအာဇီဝဋ္ဌမကသီလသည် မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌ အခြေခံ၊ အနေခံ၊ အထည်ခံ၊ အမာခံ၊ ရောစာည် တရားဖြစ်ပေ၍ အာဒိဗြဟ္မစရိယက

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

သီလမည်၏။ နေထွက်လိုသည်ရှိသော် ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်၍လာသော နေ အရုဏ်နှင့် တူသည်ဟု မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူ၏။ နေဝန်းသည် သောတာ ပတ္တိမဂ်၌ ပါရှိသော သမုဇ္ဈေဒအာဇီဝဋ္ဌမက ဝိရတိ သီလ၏ ဥပမာတည်း။ နေအရုဏ်သည် ဤ သမာဒါန၊ သမ္ပတ္တ အာဇီဝဋ္ဌမက ဝိရတိသီလ ၂-ပါး၏ ဥပမာတည်း။

ဤ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ-နှင့် ပြည့်စုံသောသူသည် သမ္ပပ္ပဇာန်တရား ၄-ပါးကို ပြည့်စုံစွာအားထုတ်သည်ဖြစ်အံ့။ ယခုဘဝ၌ပင် သမုဇ္ဈေဒ အာဇီဝ ဋ္ဌမကသီလသို့ ရောက်နိုင်ပါ၏။ သမ္ပပ္ပဇာန်တရား ပြည့်စုံစွာ အားထုတ်ခြင်း မရှိသည့်အတွက် ယခုဘဝ မဂ်ဖိုလ်ကို မရပဲ ရှိပြန်သော် သီလအတွက် မဟုတ် ပေ။ ထိုသို့ညံ့ဖျင်းသည့်အတွက် သက်သက်သာတည်း။

ခံယူစောက်တည်ပုံမှာ

- ၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၅။ ပိသုဏဝါစာယ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၆။ ဖရုသဝါစာယ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၇။ သမ္ပပ္ပလာပါ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၈။ မိစ္ဆာဇီဝါ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

[ဤကား ဒုဒ္ဒကပါဌ ပါဠိထေရ်နည်းတည်း]

အဋ္ဌကထာ နည်းကာ။

- ၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝိရမာမိ။
- ၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝိရမာမိ။
- ၃။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ ဝိရမာမိ။
- ၄။ မုသာဝါဒါ ဝိရမာမိ။
- ၅။ ပိသုဏဝါစာယ ဝိရမာမိ။

[ဒု ရိက္ခာ အကြမ်း]

၂-သီလကို ပြဆိုခန်း

၆။ ဖရုသဝါစာယ ဝိရမာမိ။

၇။ သမ္ပပ္ပလာပါ ဝိရမာမိ။

၈။ မိစ္ဆာဇီဝါ ဝိရမာမိ။

[ဤကား အဋ္ဌကထာနည်းတည်း။]

[အဋ္ဌကထာနည်းသည် အနက်သွား အလွန်သန့်ရှင်း၏။ ဘုရား
ရုပ်ပွားတော်ရှေ့မှာ ခံယူလျှင် သီလတောင်းဖွယ်ကိစ္စမရှိ။]

၁။ အဟံ ဘန္တေ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ ပါဏာတိပါတာ ဝိရမာမိ။

၂။ အဟံ ဘန္တေ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ အဒိန္နာဒါနာ ဝိရမာမိ။

၃။ အဟံ ဘန္တေ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ ဝိရမာမိ။

၄။ အဟံ ဘန္တေ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ မုသာဝါဒါ ဝိရမာမိ။

၅။ အဟံ ဘန္တေ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ ပိသုဏဝါစာယ ဝိရမာမိ။

၆။ အဟံ ဘန္တေ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ ဖရုသဝါစာယ ဝိရမာမိ။

၇။ အဟံ ဘန္တေ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သမ္ပပ္ပလာပါ ဝိရမာမိ။

၈။ အဟံ ဘန္တေ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ မိစ္ဆာဇီဝါ ဝိရမာမိ။

[အာမ ဘန္တေ-စသည် ဆိုဖွယ်ကိစ္စ မရှိ။]

၁။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ၊ ယနေ့ကို အစပြု၍။ ပါဏုပေတံ၊ အသက်ထက်ဆုံး။ ပါဏာတိပါတာ၊ သူ၏ အသက်ကို သတ်ခြင်းမှ။ ဝိရမာမိ၊ ကြဉ်ရှောင်ပါ၏။

၂။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ၊ ယနေ့ကို အစပြု၍။ ပါဏုပေတံ၊ အသက်ထက်ဆုံး။ အဒိန္နာဒါနာ၊ အရှင်မပေးသော သူ၏ဥစ္စာကို ယူခြင်းမှ။ ဝိရမာမိ၊ ကြဉ်ရှောင်ပါ၏။

၃။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ၊ ယနေ့ကို အစပြု၍။ ပါဏုပေတံ၊ အသက်ထက်ဆုံး။ ကာမေသု၊ ကာမမှုတို့၌။ မိစ္ဆာစာရာ၊ မျှောက်မျှောက်မှားမှား ပြုကျင့်ခြင်းမှ။ ဝိရမာမိ၊ ကြဉ်ရှောင်ပါ၏။

၄။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ၊ ယနေ့ကို အစပြု၍။ ပါဏုပေတံ၊ အသက်ထက်ဆုံး။ မုသာဝါဒါ၊ မဟုတ်မမှန်သည်ကို အဟုတ်အမှန် ပြုလုပ်ပြောဆိုခြင်းမှ။ ဝိရမာမိ၊ ကြဉ်ရှောင်ပါ၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၅။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ၊ ယနေ့ကို အစပြု၍။ ပါဏုပေတံ၊ အသက်ထက်ဆုံး။ ပိသုဏဝါစာယ၊ သူနှစ်ယောက် တို့၏ အကြား၌ ချောပစ်ကုန်းတိုက်သော စကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ။ ဝိရမာမိ၊ ကြဉ်ရှောင်ပါ။

၆။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ၊ ယနေ့ကို အစပြု၍။ ပါဏုပေထံ၊ အသက်ထက်ဆုံး။ ဖရုသဝါစာယ၊ ဇာတ်စသည်ကို ထိပါး၍ ဆဲရေးကြမ်းတမ်းသော စကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ။ ဝိရမာမိ၊ ကြဉ်ရှောင်ပါ၏။

၇။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ၊ ယနေ့ကို အစပြု၍။ ပါဏုပေတံ၊ အသက်ထက်ဆုံး။ သမ္ပပ္ပလာပါ၊ ပစ္စုပ္ပန် အကျိုး စီးပွား၌ လိမ္မာရာသော အချက်လည်းမဟုတ်။ သံသရာ အကျိုးစီးပွား၌ လိမ္မာရာသော အချက်လည်း မဟုတ်။ အကျိုးမရှိ သက်သက်သာ ဖြစ်သော ရာမ၊ အိနောင်၊ ငွေတောင်၊ ဘာရတ-အစရှိသော နိရတ္တက ဒဏ္ဍာရီ ဇာတ်ဝတ္ထုများကို လေ့ကျက်ပြောဟောခြင်းမှ။ ဝိရမာမိ၊ ကြဉ်ပျောင်ပါ၏။

၈။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ၊ ယနေ့ကို အစပြု၍။ ပါဏုပေတံ၊ အသက်ထက်ဆုံး။ မိစ္ဆာဇီဝ မတရားသော အသက်မွေးခြင်းမှ။ ဝိရမာမိ၊ ကြဉ်ရှောင်ပါ၏။

[အာမ ဘန္တေ-စသည် ဆိုဖွယ်ကိုစု မရှိ။]

မိမိနေရာမှာ မိမိအလိုအလျောက်လည်း ဆောက်တည်ရပါ၏။ ထိုသို့ နှုတ်မြှောက်၍ မဆောက်တည်ပဲလည်း စိတ်ထဲ၌သာ ဤ...-ပါးကို အသက် ထက်ဆုံး လုံခြုံစွာ ငါစောင့်ထိန်းမည်ဟု အဋ္ဌာန်ပြု၍ စောင့်ထိန်းရပါ၏။ လုံခြုံစွာ စောင့်ထိန်းနိုင်သည်သာ ပဓာနတည်း။

[ဤကား အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ ဝံယုဆောက်အည်ပုံကို ပြဆိုချက်တည်း။]

(၃) သတိပေးချက်

ဤအာဇီဝဋ္ဌမကသီလ-ဟူသော ဝေါဟာရသည် အခေါ်အပြော အစဉ် အဆက် နည်းပါးကြ၏။ ထို့ကြောင့် သီလအမည်ထူး၊ အမျိုးထူးကဲ့သို့ ထင်မှတ်ကြ၏။ ၈-ပါးသီလ၊ ၁၀-ပါးသီလတို့နှင့် ဘယ်လို ထူးကြသည်၊ ဘယ်သီလက အကျိုးကြီးသည်-အစရှိသည်ဖြင့် မေးကြ လျှောက်ကြ၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၂-သီလကို ပြဆိုခန်း

အချို့ ဆရာတို့ကား တနေ့ တရက် အထူးစောင့်ထိန်းမှုကို မျှော်မိ၍ ဥပေါသထ သီလက မြတ်သည်၊ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလက ယုတ်နိမ့်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြကုန်၏။

အမှုသွားမှာမှုကား—လောက၌ သူတော်ကောင်း သူမြတ်လောင်း ပီကြပေ ကုန်သော အမျိုးကောင်း အနွယ်ကောင်း ဖြစ်ကြကုန်သော သူခပ်သိမ်း တို့အား ကမ္ဘာဦးမှ စ၍လည်းကောင်း၊ ဘုရားပွင့်တော်မူသည်မှ စ၍ လည်းကောင်း—

- ၁။ သူ့အသက်ကို မသတ်အပ်။
- ၂။ သူ့ဥစ္စာကို မယူအပ်။
- ၃။ သူ့အိမ်ရာကို မပြစ်မှားအပ်။
- ၄။ မုသား မဆီအပ်။
- ၅။ ချောပစ်ကုန်းတိုက်မှုကို မပြုအပ်။
- ၆။ ဇာတ်စသည်ကို တိပါး၍ မဆဲရေးအပ်။

၇။ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးစီးပွား၌ လိမ္မာရာသော အချက်လည်းမဟုတ်၊ သံသရာ အကျိုးစီးပွား၌ လိမ္မာရာသော အချက်လည်းမဟုတ်၊ အကျိုးဓန့် သက်သက်သာဖြစ်သော ရာမ၊ အိနောင်၊ ငွေတောင်၊ ဘာရတ— အစရှိသော နိရတ္တက ဒဏ္ဍာရီ ဇာတ်ဝတ္ထုများကို လေ့ကျက် ပြော ဟောမှုများကို မပြုအပ်။

၈။ မတရားသော အသက်မွေးမှုကို မပြုအပ်ဟု မိရိုးဖလာ ဆရာစဉ်၊ သမားစဉ်၊ ပြောရိုး၊ ဟောရိုး ထင်ရှားရှိလျက်ပင် ဖြစ်၏။

ယခုကာလ၌မူကား—ထို အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ၏ အစိတ် အင်္ဂါ ပခာနီ အမျိုးဖြစ်သော ၅-ပါးသီလကိုပင် ပြည့်စုံလုံခြုံစွာ စောင့်ထိန်းသူ ပါးရှား လျက် ရှိကြသည်နှင့် အာဇီဝဋ္ဌမက သီလကို စောင့်ကြလော့၊ ထိန်းကြလော့ဟု တိုက်တွန်းမှုအသစ် ဖြစ်နေကြရပြန်၏။

အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ သည် နိစ္စသီလ အမျိုးအရိုး ဖြစ်၏။

အဋ္ဌင်္ဂဥပေါသထသီလ-သည် ပကတိ လူတို့၌ အနိစ္စသီလမျိုး ဖြစ်၏။ တနေ့ တရက်တွင် အထူးစောင့်ထိန်းကြမှုကို မျှော်၍ သီလ ၂-ပါး၏အယုတ် အမြတ်ကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ မသင့်၊ သူ့အခွင့်၊ သူ့သဘောနှင့် သူ့လမ်း၊ သူ့စခန်းကို အကုန်အစင် မြော်မြင် ထောက်ထား၍ ပြောဆိုရာ၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ပကတိ အသက်သခင်ဖြစ်သော သလေးထမင်းနှင့် ဝက်သား၊ ကြက်သား၊ ငါး၊ အမဲဟင်းလျာများကို ဘယ်ဟာကကောင်းမြတ်သလဲ-ဟုဆိုခဲ့လျှင် အတိုကို သာ မျှော်မိသော သူငယ်တို့အား ဟင်းလျာများက ကောင်းမြတ်သည်ဟု ပြောကြပေလတ္တံ့။

အရှည်ကို မျှော်နိုင်သော လူကြီးတို့သည်ကား သလေးထမင်းက အသက် သခင် ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်ပေ၍ ကောင်းမြတ်သည်ဟု ပြောကြကုန်လတ္တံ့။ ဤ ဥပမာကဲ့သို့ ဖြစ်လေရာ၏။

ထို့ကြောင့် အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ၏အရာ၌ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလသည် ကောင်းမြတ်၏။

ဥပေါသထ သီလ၏အရာ၌ ဥပေါသထ သီလသည် ကောင်းမြတ်၏။ နှစ်ပါးစုံကိုပင် ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြကုန်ရာသတည်း။

သီလကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

၃-ကမ္မဋ္ဌာန်းယူပုံကို ပြဆိုခန်း

(က) ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်

- ၁။ မြေ၊ ရေ၊ မီး၊ လေ၊ ညို၊ ။၊ နီ၊ ပြူ၊ ပေါက်၊ လင်းဟူ၊ ဆယ်ဆူ ကသိကာ။
- ၂။ ထောင်၊ညို၊ပြည်၊ပြတ်၊ ခဲအပ်၊ ပစ်ထား၊ ဓားဖြတ်ပစ်ရေး၊ သွေးယို၊ ပိုးစု၊ အရိုးစု၊ ဆယ်ခု အသုဘာ။
- ၃။ ဗုဒ္ဓိ၊ ဝံ၊ သံ၊ သီ၊ စာဂီ၊ ဓမ္မဝထာ၊ သဓာဥပ၊ မရဏနှင့်၊ ကာယဂထာ၊ အာနာပါ၊ ဆယ်ဖြာ နုဏထိ။
- ၄။ မေ၊ က၊ မု၊ ဥ၊ ပွားများမှု၊ ၄-ခု ပမညာ။
- ၅။ အာဟာရတူင်၊ ရွံဖွယ်လျှင်၊ မှတ်တင် ကော်-သညာ။
- ၆။ ဓာတ်ကြီးလေးခု၊ ပိုင်းခြင်းမှု၊ စတုးဝစထွာ။
- ၇။ အာ၊ ဝိညံ၊ အာ၊ ဓန၊ ဤလေးတွေ၊ မှတ်လေ အာရပ္ပ ။

ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး

- ၁။ မြေကသိုဏ်း၊
- ၂။ ရေကသိုဏ်း၊
- ၃။ မီးကသိုဏ်း၊

[ဒုတိယအကြိမ်]

၃-ကမ္မဋ္ဌာန်းယူပုံကို ပြဆိုခန်း

- ၄။ လေကသိုဏ်း၊
- ၅။ အဆင်းညိုကသိုဏ်း၊
- ၆။ အဆင်းဝါကသိုဏ်း၊
- ၇။ အဆင်းနီကသိုဏ်း၊
- ၈။ အဆင်းဖြူကသိုဏ်း၊
- ၉။ ပြတင်းပေါက် စသော ကောင်းကင်ပေါက်ကသိုဏ်း၊
- ၁၀။ တိုက်နံရံစသည်၌ ထင်သောနေထောင်ကွက်-လထောင်ကွက်အစရှိသော အထောင်အလင်းကသိုဏ်း၊

အသုဘ ၁၀-ပါး

- ၁။ ဖူးဖူးထောင်သော သူကောင်၊
- ၂။ ပုပ်၍ ညို၍ နေသော သူကောင်၊
- ၃။ ပြည်ယို၍နေသော သူကောင်၊
- ၄။ အလယ်၌ပြတ်၍ ၂-ပိုင်းနေသော သူကောင်၊
- ၅။ ခွေး၊ မြေခွေး ခဲထားအပ်သော သူကောင်၊
- ၆။ ခဲ၍ ထိုထိုနေရာ၌ ပစ်ထားအပ်သော သူကောင်၊
- ၇။ ကျီးခြေသဏ္ဍာန် စသည်ဖြင့် ဓားလက်နက်နှင့်ခုတ်ဖြတ်၍ပစ်အပ်သော သူကောင်၊
- ၈။ ယိုသော သွေးရှိသော သူကောင်၊
- ၉။ ပိုးလောက်တို့ဖြင့် ပြည့်သော သူကောင်၊
- ၁၀။ အရိုးစုမဲ့သောဖြစ်သော သူကောင်၊

အနုဿတိ ၁၀-ပါး

- ၁။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၊
- ၂။ ဓမ္မာနုဿတိ၊
- ၃။ သံဃာနုဿတိ၊
- ၄။ သီလာနုဿတိ၊
- ၅။ စာဂါနုဿတိ၊
- ၆။ ဒေဝတာနုဿတိ၊
- ၇။ ဥပသမာနုဿတိ၊

[ခုတ်ယူခြင်း]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

- ၈။ မရဏာနုဿတိ၊
- ၉။ ကာယဂတာသတိ၊
- ၁၀။ အာနာပါနုဿတိ၊

အပ္ပမညာ ၄-ပါး

- ၁။ မေတ္တာ-ဗြဟ္မဝိဟာရ၊
 - ၂။ ကရုဏာ-ဗြဟ္မဝိဟာရ၊
 - ၃။ မုဒိတာ ဗြဟ္မဝိဟာရ၊
 - ၄။ ဥပေက္ခာ-ဗြဟ္မဝိဟာရ၊
- ဗြဟ္မဝိဟာရ ၄-ပါးလည်း ခေါ်သည်။

ကေသညာ ၁-ပါး

- ၁ အာဟာရေ ပဋိက္ခလသညာ၊

စတုစာတုဝဓတ္တာန် ၁-ပါး

- ၁။ ဓာတ်ကြီး ၄-ခု ပိုင်းခြားမှု၊

အာရပ္ပ ၄-ပါး

- ၁။ အာကာသာနဉ္စာယတန၊
 - ၂။ ဝိညာဏဉ္စာယတန၊
 - ၃။ အာကိဉ္စာညာယတန၊
 - ၄။ နေဝသညာနာသညာယတန၊
- အားလုံးပေါင်းသော် အမျှ ၄၀-ရှိကုန်၏။

(ခ) သပ္ပာယ်အပြား

စရိုက် ၆-ပါး ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်

- ၁။ ဓု၊ဒေါ၊မော၊ဝိ၊ သဒ္ဓိ၊ဗုဒ္ဓိ၊ စရိ ဤ ၆-ဖြား။
- ၂။ အသ္မု၊ကာယ၊ ဆယံတဝ၊ ဓုဂ လျှော်လှစွာ။
- ၃။ အဆင်းမည၊ ရှစ်ဌာန၊ ဒေါသ လျှော်လှစွာ။
- ၄။ အာနာပါန၊ အလျှော်ကျ၊ မောဟ၊ဝိတက်သာ။
- ၅။ မရဏနှင့်၊ ဥပဿမာ၊ သညာတတန်၊ ဝဓတ္တာန်၊ လေးတန် ဗုဒ္ဓိယက။
- ၆။ နုဿတိဆ၊ သဒ္ဓိကျ၊ သေသ အားလုံးသာ။
- ၇။ ကသိုက်ကြီးမှု၊ မောဟယူ၊ ငယ်မှု ဝိတက်သာ။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၃-ကမ္မဋ္ဌာန်းယူပုံကို ပြဆိုခန်း

စရိုက် ၆ ပါး သရုပ်

- ၁။ ဆူဂစရိုက်၊
 - ၂။ ဒေါသစရိုက်၊
 - ၃။ မောဟစရိုက်၊
 - ၄။ ဝိတက်စရိုက်၊
 - ၅။ သဒ္ဓါစရိုက်၊
 - ၆။ ဗုဒ္ဓိစရိုက်၊ (ပညာစရိုက်လည်းဟူ)
- ဟူ၍ စရိုက် ၆-ပါး။

ဆူဂစရိုက်

- (က) အသုဘ ၁၀-ပါး၊
- (ခ) ကေသာ၊ လောမာ-စသော ကာယကောဋ္ဌာသ ၁-ပါး၊ ဤ ၁၀-ပါးသည် ဆူဂစရိုက်နှင့် လျော်၏။

ဒေါသစရိုက်

- (က) အညှိ၊ အရွှေ့၊ အနီ၊ အဖြူ-ဟူသော ဝဏ္ဏကသိုဏ်း ၄-ပါး၊
 - (ခ) အပွမညာ ၄-ပါး၊
- ဤ ၈-ပါးသည် ဒေါသစရိုက်နှင့်လျော်၏။

မောဟစရိုက် ဝိတက်စရိုက်

အာနာပါနသည် မောဟစရိုက်၊ ဝိတက်စရိုက်တို့နှင့် လျော်၏။

ပညာစရိုက်

- ၁။ မရဏံနုဿတိ၊
 - ၂။ ဥပသမာနုဿတိ၊
 - ၃။ အာဟာရေပဋိက္ခလသညာ၊
 - ၄။ စတုဓာတုဝဝတ္ထာန်၊
- ဤ ၄-ပါးသည် ပညာစရိုက်နှင့်လျော်၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

သဒ္ဓါစရိုက်

- ၁။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၊
 - ၂။ ဓမ္မာနုဿတိ၊
 - ၃။ သံဃာနုဿတိ၊
 - ၄။ သီလနုဿတိ၊
 - ၅။ စာဂါနုဿတိ၊
 - ၆။ ဒေဝတာနုဿတိ၊
- ဤ ၆-ပါးသည် သဒ္ဓါစရိုက်နှင့်လျော်၏။

သဗ္ဗစရိုက်

- ၁။ ပထဝီ-မြေကသိုဏ်း၊
 - ၂။ အာပေါ-ရေကသိုဏ်း၊
 - ၃။ တေဇော-မီးကသိုဏ်း၊
 - ၄။ ဝါယော-လေကသိုဏ်း၊
 - ၅။ အာကာသ-အပေါက်ဟင်းလင်းကသိုဏ်း၊
 - ၆။ အာလောက-အရောင်အလင်းကသိုဏ်း၊ ပေါင်း ၆-ပါး။
 - ၇။ အာရူပ ၄-ပါး။
- ဤ ၁၀-ပါးသည် အလုံးစုံသော စရိုက် ၆-ပါးတို့နှင့် လျော်၏။

မောဟစရိုက်နှင့် ဝိတက်စရိုက်

မောဟစရိုက်များသောသူမှာ—ကြီးသော ကသိုဏ်းနှင့် သင့်လျော်သည်။
 ဝိတက်စရိုက်များသောသူမှာ—ငယ်သော ကသိုဏ်းနှင့် သင့်လျော်သည်။

(ဤကား အပ္ပါယ အပြားတည်း။)

(ဂ) ပလိဗောဓကြီး ၁၀ ပါး

အဓိသီလသာသနာ၌ ကောင်းစွာတည်ပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် အဓိပညာသာသနာ၏ အခြေပါဒဖြစ်သော အဓိစိတ္တသာသနာကို ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌရလို့ သိမြင်လိုသည်ရှိသော် ရှေးဦးစွာ ၁၀-ပါးသော ပလိဗောဓကြီးတို့ကို ပြတ်အောင် ဖြတ်ရာ၏။

၃-ကမ္မဋ္ဌာန်းယူမှုကို ပြဆိုခန်း

ပလိဗောဓကြီး ၁၀-ပါးကား-

- ၁။ နေရာကျောင်းအိမ် “အာဝါသပလိဗောဓ”
- ၂။ အလုပ်အကျွေး တပည့်တပန်း “ကုလပလိဗောဓ”
- ၃။ လာဘ်ရခြင်း ပစ္စည်းပေါများခြင်း “လာဘပလိဗောဓ”
- ၄။ ဂိုဏ်းဂဏ အပေါင်းအဖော် “ဂဏပလိဗောဓ”
- ၅။ နဝကမ္မအမှုကိစ္စ “ကမ္မပလိဗောဓ”
- ၆။ ခရီးသွားခြင်း “အဒ္ဓါနပလိဗောဓ”
- ၇။ ဆွေမျိုးဉာတကာ “ဉာတိပလိဗောဓ”
- ၈။ အနာထေဂါ “အာဗာဓပလိဗောဓ”
- ၉။ ကျမ်းဂန်သင်ကြားမှု “ဂန္ထပလိဗောဓ”
- ၁၀။ ပုထုဇဉ်တို့၏ ဘုန်းတန်ခိုး “ဣဒ္ဓိပလိဗောဓ”

[ဤကား ပလိဗောဓကြီး ၁၀-ပါးတည်း။]

(ဃ) ဆရာ့အင်္ဂါ ၇-ပါး

ထိုနောက်အင်္ဂါ ၇-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ဆရာ့အထံ၌ စရိုက်နှင့်လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း အစီရင်ကို သင်ကြားရ၏။

ဆရာ့အင်္ဂါ ၇-ပါးကား-

- ၁။ ပိယော-သီလအတွက် ချစ်အပ်သည်။
- ၂။ ဂရု-အလေးမှုအပ်သည်။
- ၃။ ဘာဝနီယော-ချီးမွမ်းထိုက်သည်။
- ၄။ ဝတ္ထာ-ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင် ဆုံးမချင်တတ်သည်။
- ၅။ ဝစနက္ခမော-ပြစ်တင်ကဲ့ရဲ့ ဆုံးမခဲ့သော် မရွံ့မစောင်း ကောင်းကောင်းသည်းခံနိုင်သည်။
- ၆။ ဂမ္ဘီရဉ္စ ကံထံ-နက်နဲသောစကားကို ပြောဟောတတ်သည်။
- ၇။ အဋ္ဌာနေ နောစနိယောဇယေ-အကျိုးမရှိရာ၌ မတိုက်တွန်းတတ်။

[ဤကား ဆရာ့အင်္ဂါ ၇-ပါးတည်း။]

(င) ကြဉ်ရှောင်အပ်သော အရပ် ၁၈-ပါး

ထိုနောက် ကြဉ်ရှောင်အပ်သော အရပ် ၁၈-ပါးကို ကြဉ်ရှောင်ရ၏။
ကြဉ်ရှောင်အပ်သော အရပ် ၁၈-ပါးကား-

[စုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

- ၁။ နေရာတိုက်တာအရံကြီး၊
- ၂။ နေရာသစ်၊
- ၃။ နေရာတိုက်စာဟောင်း၊
- ၄။ လမ်း၏အနီးဖြစ်သော နေရာကျောင်း၊
- ၅။ ရေအိုင်၊ ရေကန်၏ အနီးဖြစ်သော နေရာကျောင်း၊
- ၆။ ဟင်းရွက်တော၏ အနီးဖြစ်သော နေရာကျောင်း၊
- ၇။ ပန်းတော၏ အနီးဖြစ်သော နေရာကျောင်း၊
- ၈။ သစ်သီးရှိသော နေရာကျောင်း၊
- ၉။ လူတို့ သွားချင်စဖွယ်ဆန်းကြယ် တောင့်တအပ်သောနေရာကျောင်း၊
- ၁၀။ မြို့၏အနီးဖြစ်သော နေရာကျောင်း၊
- ၁၁။ သစ်ဝါးထင်းတော၏ အနီးဖြစ်သော နေရာကျောင်း၊
- ၁၂။ လယ်ယာလုပ်ငန်း၏ အနီးဖြစ်သော နေရာကျောင်း၊
- ၁၃။ အချင်းချင်း မသင့်မတင့်သူရှိသော နေရာကျောင်း၊
- ၁၄။ ကုန်သည်တို့ ပြွမ်းထူသဘောဆိပ် မီးရထားဆိပ်၏ အနီးဖြစ်သော နေရာကျောင်း၊
- ၁၅။ သဒ္ဓါနည်းပါးသော ပစ္စန္ဒရစ်နေရာကျောင်း၊
- ၁၆။ မင်းဘေးနီးသော နယ်ခြားနေရာကျောင်း၊
- ၁၇။ တစုံတခု ဘေးရန်ရှိ၍ မလျှောက်ပတ်သော နေရာကျောင်း၊
- ၁၈။ မိတ်ဆွေကောင်းကို မရသောနေရာကျောင်း၊

[ကြည့်ရှောင်အပ်သော အရပ် ၁၈-ပါးတည်း။]

(၈) ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းခြင်းငှာ

လျှောက်ပတ်သော အင်္ဂါငါးပါးရှိသောကျောင်း

ဆောင်ပုဒ်သံခိုပ်။ ။မဝေးနီးမော၊ မရောလူရှင်၊ မှက်ခြင်ပါးနည်း၊ ပစ္စည်းမိတ်ဆွေ၊ ရလွယ်လေ၊ ငါးထွေ ကျောင်းအင်္ဂါ။

ဟူသည်နှင့်အညီ အင်္ဂါ ၅-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော နေရာ၌ ခိုဝင်မှီတင်း သီတင်းသုံးနေထိုင်ရာ၏၊ အင်္ဂါ ၅-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော နေရာကား-

- ၁။ ဆွမ်းခံရွာ မဝေးလွန်း မနီးလွန်းသော နေရာကျောင်းဖြစ်ခြင်း၊
- ၂။ လူသူလေးပါးမပြွမ်း ဆိပ်ငြိမ်သော နေရာကျောင်းဖြစ်ခြင်း၊
- ၃။ မှက်ခြင်-စသည် နည်းပါးသော နေရာကျောင်းဖြစ်ခြင်း၊

[ဒု ကိယအကြွင်း]

၃-ကမ္မဋ္ဌာန်းယူပုံကို ပြဆိုခန်း

၄။ ပစ္စည်းလေးပါးရလွယ်သော နေရာကျောင်းဖြစ်ခြင်း၊

၅။ ကျမ်းဂန်ဗဟုသုတရှိသော မိတ်ဆွေကောင်းနှင့် နီးကပ်သော နေရာ
ကျောင်း ဖြစ်ခြင်း။

[ဤကား အင်္ဂါ ၅ပါးရှိသော ကျောင်းတည်း။]

(ဆ) ပလိဗောဓဇယ် ပယ်ဖြတ်ခြင်းများ

ထိုနောက် ပလိဗောဓဇယ်တို့ကို ပယ်ဖြတ်ရာ၏။

၁။ ဆံပင်ကို ခိုတ်ဖြတ်ခြင်း၊

၂။ မုတ်ဆိတ်-စသည်ကို ခိုတ်ဖြတ်ခြင်း၊

၃။ ခြေသည်း လက်သည်းတို့ကို ဖြတ်လှီးခြင်း၊

၄။ သင်္ကန်းကို ဆိုးဖွပ် ချုပ်ဖာခြင်း၊

၅။ သံချေးတက်သော သပိတ်ကို ဖုတ်ခြင်း၊

၆။ ညောင်စောင်း-စသည်ကို သုတ်သင်ခြင်း။

[ဤကား မလိဗောဓဇယ်တို့ကို ပယ်ဖြတ်ခြင်းတည်း]

(ဇ) အင်္ဂါ ၄ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ဝိရိယ

၎င်းနောက် ပထမဈာန်နှင့် ထိုက်တန်သော-

(က) ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊

(ခ) အသုဘ ၁၀-ပါး၊

(ဂ) ဒွတ္တိံ သာကာရတည်းဟူသော ကာယကောဋ္ဌာသ ၁-ပါး၊

(ဃ) ထွက်သက် ငင်သက် တည်းဟူသော အာနာပါန ၁-ပါး၊

(င) မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာ- တည်းဟူသော ဗြဟ္မဝိဟာရ
၃ ပါး၏ အာရုံဖြစ်သော သတ္တဝါ ပညတ် ၃-ပါး။

ဤ ၂၅-ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့တွင် စရိုက်နှင့်လျော်စွာ သင်ယူအပ်ပြီး
သော တခုခုသော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြုလုပ်အားထုတ်ရာ၏။ ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီး
သော နည်းဖြင့် ပုဗ္ဗကိစ္စတို့ကို ပြည့်စုံစေပြီးသော်-

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ ကြောခြင်, ရိုး, ရေ၊ ကြွင်းလေစေ၊ ကုန်စေ သားအဆွေး။
အသက်ကိုမျှ၊ မညှာရ၊ သမ္ပပ္ပဇာန်လေး။

[ဒုတိယအကြိမ်]

မိမိတို့ သန္တာန်မှာ ကမ္မပထ မြောက်ခဲ့ဘူး၍ အပါယ်သို့ ပစ်ချနိုင်သည့် ဘဝအဆက်ဆက် အစဉ်ပါရှိ၍နေသော ဒုစရိုက်အကုသိုလ် ကံဟောင်းစုကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဤဘဝမှ နောက်အနုမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဒုစရိုက်ကံသစ်တို့ကို မိမိသန္တာန်မှာ တဖန် မဖြစ်လာစေခြင်းငှာလည်းကောင်း မနေမနား အားထုတ်ရာသော ဝီရိယ ၂-ပါး။

[သောတာပန်ဖြစ်ရန် အခွင့်ကိုရည်၍ ဒုစရိုက်ဟောင်း၊ ဒုစရိုက်သစ်ဟု ဆိုသည်။]

ယခု ရရှိ၍နေသော အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ-စသော ကုသိုလ်ဟောင်းတို့ကို ပရိနိဗ္ဗာန် စံရာဘဝ ဆိုက်အောင် ဘယ်အခါမှာမှ ပျက်ကွက်ဖောက်ပြားခြင်း မရှိ နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးဖြစ်စေခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊

ဤသာသနာတော်၌ ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပ၊ လောကုတ္တရာ ကုသိုလ် ရှိသည် တွင် မိမိမရောက်ဘူးသေး၊ မရဘူးသေး၊ မိမိသန္တာန်မှာ လို၍ နေသေးသော ကုသိုလ်သစ်မျိုးတို့ကို ယခုဘဝ နေ့ချင်း၊ ညချင်း၊ လချင်း၊ နှစ်ချင်း အမြန် ရောက်ထည့်ရထည့်ခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း မနေမနား အားထုတ်ရာသော ဝီရိယ ၂ ပါး။

ဤ ၄-ပါးသော ဝီရိယတို့ကို အကြောအခြင် ကြွင်းစေ၊ အရိုး အရေ ကြွင်းစေ၊ အသား အသွေး ကုန်ခန်းလေစေဟု အင်္ဂါ ၄-ပါး အခိုင်အမြဲ ထား၍ ကိစ္စပြီးစီးလိမ့်မည်ဆိုလျှင် အသက်ခန္ဓာကိုမျှ မညှာမတာ အားထုတ် ရာသော သမ္ပပ္ပဓာန အာတာပဝီရိယကို စိုက်ထူလျက်-

ပထဝီ-မြေကသိုဏ်း၊ အာပေါ- ရေကသိုဏ်း၊ တေဇော-မီးကသိုဏ်း၊ ဝါယော-လေကသိုဏ်း-စည်တို့ကို အပူတပြင်း အတင်းအားထုတ်ရာ၏။

အမ္မဋ္ဌာန်းယူပုံကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

၄-ဣန္ဒြေသိုဏ်းကို ပြဆိုခန်း

(က) ပထဝီ မြေကသိုဏ်းပွားများအားထုတ်ပုံ

ကသိုဏ်း ၁၀-ပါးတို့တွင်-

ပထဝီ မြေကသိုဏ်းကို ပွားများအားထုတ်လိုကြသော ရဟန်းယောကျ်ား၊ ရဟန်းမိန်းမ၊ လူယောကျ်ား၊ လူမိန်းမ၊ ဘိုးသူတော်၊ မယ်သီလ သူတော် သူမြတ်တို့သည် ညှိရောင်၊ ရွှေရောင်၊ နီရောင်၊ ပြူရောင် လေးဆူသောအဆင်းဝဏ္ဏ

[ဒုတိယအကြိမ်]

၄-ကသိုဏ်းကို ပြဆိုခန်း

ကသိုဏ်းတို့နှင့် မရောယှက်စေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ စိတ်ကြပ်ကြပ် ပျော်မွေ့ စေခြင်းငှာလည်းကောင်း။

နေအရက်ရောင် အဆင်းရှိသော မဝါလွန်း မနီလွန်းသော မြေနှီ နုန်းမြေ စေးစေးကို သဲအမှိုက်မပါရအောင် ညက်စွာဆင့်၍ ရေနှင့်ဖျော်လျက် ညက်စွာနယ်၍ မိမိအထွာဖြင့် တထွာလောက် အလျားအနံ ကျယ်စွာ လှည်းဘီး ဝန်းကဲ့သို့၊ ကျောက်ပြင်ကဲ့သို့ အဝိုင်းမြေချပ်ပြုလုပ်၍ ကြည့်ရှုမည့် ဘက်က ချောမွန်ညက်ညောစွာ စည်မျက်နှာကဲ့သို့ပြု၍ ကလနား၌ ယပ်ဝန်း အနားပတ်ကဲ့သို့ ဒန်ပူတပြားလောက် အဖြူဖြစ်စေ၊ အစိမ်းဖြစ်စေ ဆေးမင် အနားပတ် သုတ်လိမ်းတင်ထားအပ်၏။

ကသိုဏ်းဝန်းပြုလုပ်ရာ၌- တထွာအောက် လျှော့လိုလျှင် လက် ၂-သစ်၊ ၃-သစ်လောက် လျှော့အပ်၏။ တထွာထက်ပိုလိုလျှင် လက် ၄-သစ်၊ ၈-သစ် လောက် ပိုအပ်၏။ ကသိုဏ်းဝန်းငယ်လျှင် စိတ်နိုင်လွယ်သည်၊ နိမိတ်ရလွယ် သည်။ စိတ်မူကား ကြပ်ကြပ်မထွား။

ကသိုဏ်းဝန်းကြီးလျှင် စိတ်နိုင်ခဲသည်၊ နိမိတ်ရခဲသည်။ စိတ်မူကား ကြီးထွား၏။ ထိုကသိုဏ်းဝန်းကို အညစ်အကျေး မစွန်းရ၊ မပွန်းပဲ့ရအောင် ကောင်းမွန်ရှိသောစွာ ထားအပ်၏။ ဘုရားဓာတ်တော်ကဲ့သို့ ရှိသောစွာထား အပ်၏။

[ဤကား ကသိုဏ်းဝန်းလုပ်ပုံတည်း။]

နိမိတ် ၃-ပါးထင်ပုံ

ပရိကမ္မနိမိတ်။ ။ကသိုဏ်းဝန်း ပြုလုပ်ပြီးလျှင် သားငှက် တိရစ္ဆာန် လူသံဆိတ်ငြိမ် အချိန်အေးမြသော မြို့ပြပြည်ရွာ အိမ်ဂေဟာ၌လည်းကောင်း၊ လူရှင်မနှော ဆိတ်ငြိမ်သော တောအရပ်၌လည်းကောင်း တယောက်တည်း ချမ်းသာစွာ တင်ပျဉ်ဖွဲ့ခွေထိုင်နေလျက် ကသိုဏ်းဝန်းကို မနီးမဝေး ရွှေ့လက် လှမ်းမီလောက်မှ ငုံ့လည်းမငုံ့ ရ၊ မော့လည်း မမော့ရအောင် မျက်စိနှင့် ပဏာ ရအောင် ထောင်ထားပြီးလျှင် ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်များကို အနည်းငယ် အောက်မေ့ ရှိခိုး၍-

ငါ၏ပတ်ဝန်းကျင်၌ရှိသော သတ္တဝါခပ်သိမ်းတို့သည် ဘေးရန်ကင်းကွာ ချမ်းသာကြပါစေ၊ အခါခပ်သိမ်း ကောင်းမြတ်သော အာရုံတို့ကို တွေ့မြင် ကြပါစေဟု စူးစူးစိုက်စိုက် မေတ္တာပို့၍-

[ဒုတိယအကြိမ်]

ငါသည် မချွတ်ကေန့် အမှန်သေရလိမ့်မည်၊ ဘယ်ပေ့ခါ သေရမည်လည်း မသိ၊ မသေခင် မသေမီ ကိုးကွယ်ရာကို ရအောင်လုပ်မှု-ဟု အတန်ငယ်၊ အနည်းငယ် သေခြင်းမရဏသညာကို ဖြစ်စေ၍-

ဤကသိုဏ်း အကျင့်သည် ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရိယာပညာရှိ သူတော် ကောင်းတို့၏ ကျင့်စဉ် လမ်းကြောင်းတည်းဟု အောက်မေ့ ဆင်ခြင်လျက် ကသိုဏ်းဝန်း၌ ရှိသေခြင်းကို ဖြစ်စေ၍-

ဤအကျင့်ဖြင့်ပင်လျှင် ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရိယာ အရှင်မြတ်တို့သည် အိုနာသေရေး ဒုက္ခဘေးတို့မှ လွတ်ကြလေပြီ၊ ငါသည်လည်း ဤအကျင့်ဖြင့် ပင်လျှင် အိုနာသေရေး ဒုက္ခဘေးတို့မှ လွတ်အံ့သောငှာ ဤအကျင့် ဤကသိုဏ်းဝန်းသည် ငါ၏ကိုးကွယ်ရာ အစစ်တည်း-ဟုဆင်ခြင်၍-

ကသိုဏ်းဝန်း၌ အလွန်မြတ်နိုးနှစ်သက်လျက် အလွန်လိုချင်သော အာသာ ဆန္ဒဖြင့် ထိုပထဝီ မြေကသိုဏ်းဝန်းကို ကြည့်ရှုအပ်၏။

[ဤကစား ပရိကမ္မနိမိတ်ထင်ပုံတည်း။]

ဥဂ္ဂဟနိမိတ်

ဆောင်ပုဒ်သံဃျ်။ ။ ပရိဇ္ဈမ္မ၊ ဥဂ္ဂဟတညံ၊ ပဋိဘာဂါ၊ ဤဥ-ဖြာ၊ ထင်လာ နိမိတ်တည်း။

ထိုပထဝီ မြေကသိုဏ်းဝန်းကို မျက်စိနှင့် မြင်သောအတိုင်း စိတ်ထဲ၌ စွဲကပ် ထင်မြင်၍နေအောင် ကသိုဏ်းဝန်း၌ စိတ်ကို တစိတ်တဒေသ၌သာ မထားပဲ ကသိုဏ်းဝန်းတခုလုံးကို အကုန်အနှံ့ စိတ်နှင့်စုံ၍ ကြည့်ရှုအပ်၏။

စိတ်ကို သန့်သန့်ခိုင်ခိုင်ကြီးထား၍ သတိပညာဖြင့် ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ မှတ်၍ ကသိုဏ်း မြေကြီးဝန်း တခုလုံးကို စိတ်၌ အကုန်လုံး စွဲကပ်ထင်မြင်၍ မာလာအောင် ပြူးပြူးစိစိ ကြည့်ရှု၍ ယူအပ်၏။

စိတ်၌ စွဲလောက်၊ ပါလောက်၊ ရလောက်ချိန်တန်လျှင် မျက်စိကို မှိတ်၍စမ်း၊ မျက်စိ မှိတ်သောအခါမှာလည်း ဖွင့်၍ ကြည့်နေတုန်းကလို မြေကြီးဝန်းတို့ ထင်မြင်၍နေလျှင် မြေကြီးကသိုဏ်း ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ရပြီ-ဟု မှတ်၊ မရသေးလျှင် မျက်စိကိုဖွင့်၍ ကြည့်မြဲတိုင်းပင် ကြည့်ရှု၍ ယူရာ၏။ မျက်စိကို ခဏခဏမှိတ်၍လည်း မစမ်းအပ်၊ ကြာနိုင်သမျှ ကြာအောင် ကြည့်ရှု၍ယူရာ၏။ ကြည့်ရှုဖန်များ၍ ကြာလျှင် ရ၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ရအောင် ကြည့်ရှု၍ ယူရာ၌ ပါးစပ်က “ပထဝီကသိုဏ် ပထဝီကသိုဏ်” ဟု တတုတ်တုတ် မရွတ်ဆိုရ။

ပထဝီ- ဆိုသည်ကား= ပါဠိစကားတည်း။ မြန်မာတို့က မြေကြီး-ဟု ခေါ်သည်။ ဤမြေကြီးအဝန်းကို ကြည့်ရှု၍ ယူသောအခါ စိတ်ကိုတခြမ်း တစိတ် တဒေသတွင်သာ မထားမူ၍ မြေကြီးဝန်း တခုလုံးကို အကုန် အနှံ့ ငုံ့၍ ကြည့်ရှုရသည်။ ဤသို့ အကုန်လုံးငုံ့၍ အနှံ့ကြည့်အပ်သောကြောင့် “ကသိုဏ် ကသိုဏ်း” ဟူ၍ ခေါ်သည်။

အကြွင်းအကျန်မရှိ အကုန်လုံး အနှံ့ငုံ့၍ ကြည့်ရှု ယူအပ်သောကြောင့် ကသိုဏ်-မည်သော ဤမြေကြီးအဝန်းကို စိတ်ထဲကသာ “မြေ၊ မြေ” ဟု မှတ်လျက် မျက်စိနှင့်မြင်သောအတိုင်း စိတ်ထဲ၌ စွဲကပ်ထင်မြင်၍ ပါလာအောင် မျက်စိဖြင့်သာ ကြည့်ရှု၍ နေရသည်။

ကြည့်ရှုသော အခါမှာလည်း မျက်စိကို မွေးတုပ်တုပ်လုပ်၍ မကြည့်ရ။ အိပ်ချင်တတ်သည်။ စိတ်ပျော့တတ်သည်။ ရခဲတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် မျက်စိကို ဖွင့်နိုင်သမျှ ဖွင့်၍ ကြည့်ရသည်။ မျက်တောင်ကိုလည်း မခတ်ပဲ နေနိုင်သမျှ နေ၍ ကြည့်ရသည်။ ကြာလျှင်အိပ်ချင်၍ လာတတ်သည်။ အိပ်ချင်လေလေ မျက်စိကို ပြူးလေလေ ပြူးရသည်။

အိပ်ချင်၍ လာသောအခါ လည်းကောင်း၊ မျက်စိကိုမွေး၍ မိန့်၍ စိတ် သညာကို ပျော့စေ၍ ကြည့်သော်လည်းကောင်း ကသိုဏ်းဝန်းနှစ်ခုဖြစ်၍ ဖြစ်၍ လည်း နေတတ်၏။ မနေစေအပ်။ စိတ်သညာ စိတ်အမှတ်ကို သန်သန်ခိုင်ခိုင် ထား၍ ကြည့်အပ်၏။ သတိပေါ့လွတ်လျက် စိတ်သည် ကသိုဏ်းဝန်း၌ မနေပဲ တခြားအာရုံကို ပြေးသွားကြံစည်၍ ကြံစည်၍ လည်း နေတတ်၏။ မနေစေအပ်။ ကသိုဏ်းအာရုံမှ တပါး ဘယ်ကိုမှ မထွက်ပြေးစေအပ်။ ကြပ်ကြပ် သတိပြု အပ်၏။

စိတ်ဝိတက် အကြံအစည်ကို ကြပ်ကြပ်နှိပ်ကွပ်၍ ကသိုဏ်း အာရုံ၌သာ မြဲစွာသတိဖြင့် ဖွဲ့ထားအပ်၏။ ကြာသောအခါ စိတ်မော၍ ဝီရိယလျော့ပြီး ပျင်းလာတတ်သည်။ မပျင်းစေအပ်။ အကျိုးအပြစ်တို့ကို ဆင်ခြင်၍ စိတ်ဝီရိယ ထက်သန်စေတတ်သော အာရုံများကို ဆင်ခြင်၍ မြင်းမိုရ်တောင်ကြီးကို ဖြိုချမည့် ယောက်ျား၏ စိတ်ဝီရိယကဲ့သို့ စိတ်ဝီရိယကို အားကောင်း ထက်သန် စေလျက် မရလျှင် မနေဘူးဟဲ့-ဟု အံသွားခဲ့၍ စိတ်ခါးတောင်းကျိုက်၍ ကြည့်ရှုရ၏။

စိတ်မောသဖြင့် ကိုယ်ပါမော၍ ပျင်းရိ၍ ခဏခဏ နားချင်တတ်သည့်ပြင် တော်ရာကို ထ၍ လုပ်ချင်တတ်၏။ ခဏခဏ မနားအပ် မလုပ်အပ်၊ ကြပ်ကြပ် ဇွဲကောင်းရ၏။ အသည်းကောင်းရ၏။

နိမိတ်ယူရာ၌-

၁။ အချို့သော သူတို့မှာ မကြာခင် အလွယ်တကူဖြင့်ပင် နိမိတ်ရနိုင် သည်။ အချို့သော သူတို့မှာကား ပင်ပင်ပန်းပန်း သက်စွန့်ကြိုးစား အားထုတ်၍ ကြာမှပင်ရသည်။ စိတ်ထဲ၌ယူ၍ ရသောနိမိတ်ကို ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ဟု ခေါ်သည်။ ပြင်ဘက် ကသိုဏ်းဝန်းကိုကား ပရိ၊ မှုနိမိတ်ဟု ခေါ်သည်။ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကား ပရိကမ္မနိမိတ်နှင့် တထပ်တည်းတူ၏။ ဤ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကို ရသောအခါ စိတ်သည် သံလိုက်ကောင်းကောင်းကို အပ်တယ်ဘိသကဲ့သို့ ဤမြေကြီး ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကိုသာ ကွယ်၍နေတော့၏။ ဘယ်ကိုမျှ များစွာ မပြေးတော့ပြီ။

၂။ မျက်စိကို ဖွင့်ထားလျှင်ကား ရွှေတူရူရှိ အဆင်းတို့ကိုမြင်၏။ မျက်စိကို မှိတ်လိုက်စေကာမူ ဘယ်ကိုမျှ မမြင်ပဲ ဤမြေ ကသိုဏ်းဝန်းကိုသာ မြင်၍ နေတော့၏။ မျက်စိကိုမှိတ်၍ ပက်လက်နေလျှင် မျက်နှာပေါ်က ကသိုဏ်း မြေချပ်ဝန်းကြီး မိုးလျက်နေ၏။ မှောက်၍နေလျှင် အောက်က ကြမ်းရယ်၊ ဖျာရယ် မမှတ်ပဲ ကသိုဏ်းမြေချပ်ဝန်းကြီးကိုသာ မြင်၍နေတော့၏။

၃။ ရေထဲ၌ ငုတ်၍နေလျှင်လည်း မျက်နှာရွှေက ရေရယ်လို့ မမှတ်ပဲ ကသိုဏ်း မြေချပ်ဝန်းကြီးသာ ရှိ၍ မြင်၍ နေတော့၏။ မျက်နှာကို လုံလုံ လက်ဝါးပိတ်ဖုံး၍ နေလျှင်လည်း လက်ဝါးဟူ၍ အမှတ်မထားပဲ ကသိုဏ်း မြေချပ်ဝန်းကြီးကိုသာ မြင်၍နေတော့၏။

၄။ ညဉ့်အိပ်သောအခါမှာလည်း တစ္ဆေမသာ အလွန်ကြောက်တတ် လျက် မလွဲသာ၍ မသာလောင်းကို ကိုင်တယ်ရသဖြင့် မသာလောင်း ဥဂ္ဂဟ နိမိတ်ကြီး ထင်မြင်၍ နေသောသူကဲ့သို့ ကသိုဏ်း မြေချပ်ဝန်းကြီးကိုသာ ထင်မြင်၍ နေတော့၏။ အိပ်၍ မပျော်နိုင်တော့ပြီ။ ကြပ်ကြပ် အား ထုတ်ကြည့်လေ နှလုံးသွင်းလေ မျက်စိကျယ်လေ ဖြစ်၍ နေတော့၏။ အိပ်၍ ပျော်စေချင်သဖြင့် အားထုတ်၍ နှလုံးမသွင်းပဲနေမှ တဖြည်းဖြည်း စိတ်နု၍ ကသိုဏ်းဝန်းမြေချပ်ကြီးကို မြင်ရာက မေ့ကနဲဖြစ်၍ ဘဝင်ကျ၍ အိပ်ပျော် သွားလေ၏။

၄-ကသိုဏ်းကို ပြဆိုခန်း

၅။ အိပ်ရာမှ နိုးပြန်လျှင်လည်း မြေချုပ်ကသိုဏ်းဝန်းကြီးကိုပင် ထင်မြင်၍ နိုး၍လာ၏။ မျက်နှာရွှေက မြေချုပ်ကသိုဏ်းဝန်းကြီး ဆီးလျက်သာနေ တော့၏။

ဤကဲ့သို့ ဥက္ကဟနိမိတ်ရ၍ အတော်ခိုင်သော ရင့်သောအခါ ခပ်မှောင် မှောင်အခန်းထဲများမှာ မျက်စိမမှိတ်ပဲ ဖွင့်၍ထားလျှင် မြေချုပ် ကသိုဏ်း ဝန်းကြီးကိုသာ မြင်၍နေတော့၏။ ဖြေကြားသွားယင်းလည်း ရှု၍ဖြစ်တော့၏။ ဥက္ကဟနိမိတ် ထင်သည်မှစ၍ အိပ်ချင်ထိုင်းမိုင်းသော ထိနမိဒ္ဓတို့သည် အတန် ငယ်ကွာလျက် တဖြည်းဖြည်း နည်း၍ ပါး၍ ရှား၍ ငုပ်၍ သွားကြလေ၏။

[ဤကား ဥက္ကဟနိမိတ် ထင်ပုံတည်း။]

ပဋိဘာဂနိမိတ်။ ။ ဥက္ကဟနိမိတ် ရသောအခါ ပြင်ဘက် ပရိကမ္မနိမိတ် ပထဝီမြေကသိုဏ်းဝန်းကို တော်ရာမှာသိမ်းထား၍ စိတ်ထဲ၌ပါရသော ဥက္ကဟ နိမိတ်ကိုသာ အမြဲအစွဲကြည့်ရှုရ၏။ ထိုသို့ အမြဲအစွဲ အားထုတ်ကြည့်ရှုဖန် များသောအခါ ဤဥက္ကဟနိမိတ်သည် တဖြည်းဖြည်း သိမ်မွေ့၍ သိမ်မွေ့၍ အရာအဆာ၊ အကြောင်း၊ ပြုပ်မရှိပဲ မှန်သားများကဲ့သို့ ရသစ်စ ဥက္ကဟ နိမိတ်ထက် အဆတရာမက အလွန်ချောညက် သိမ်မွေ့၍ နုနယ်၍လာ၏။ အလွန် နှစ်သက်ပျော်မွေ့ဖွယ် ကောင်းသောအဖြစ်သို့ ရောက်၍လာ၏။ စိတ်သည် ဘယ်လောက်ပင် ကြာအောင်ကြည့်၍ နေသော်လည်း ပျင်းမုန်းခြင်း၊ အားရ ခြင်း မရှိနိုင်တော့ပြီ။ ထိုကဲ့သို့သော နိမိတ်ကို ပဋိဘာဂနိမိတ်ဟု ခေါ်သည်။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ ပဋိဘာဂ၊ ထင်လာက၊ နိဝရဏ-ကွာ။

ထိုပဋိဘာဂနိမိတ်သို့ကျသောအခါ—

- ၁။ ကာမဂုဏ်ကို ခံစားလိုသော ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ၊
- ၂။ အမျက်ဒေါသဟူသော ဗျာပါဒနိဝရဏ၊
- ၃။ ငိုက်မျည်းထိုင်းမိုင်းခြင်းဟူသော ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏ၊
- ၄။ ပျံ့လွင့်ခြင်း ပူပန်ခြင်း ဟူသော ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနိဝရဏ၊

၅။ ဤကဲ့သို့ ပထဝီမြေကသိုဏ်းဝန်းကို ကြည့်ရှုအားထုတ်လျှင် ဤကဲ့သို့ ဖြစ်သည်ဟု ရေးသောဆရာ၊ ဟောပြောသောဆရာသည် အဟုတ်တကယ် အမှန်ပဲသိ၍ ရေးလေသလား၊ ဟောလေသလား၊ ပြောလေသလား၊ အဟုတ် တကယ် အမှန်မသိပဲ စမ်းယမ်းရေးလေသလား၊ ဟောလေသလား၊ ပြောလေ

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

သလား၊ မှန်မှန်ပါလေလား၊ အမှားများလေလားဟု ကမ္မဋ္ဌာန်း လမ်း
ကြောင်း၌လည်းကောင်း ယုံမှားခြင်း ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏ၊

ဤ နိဝရဏ ၅-ပါးတို့သည် စိတ်သန္တာန်၌ ပါးလျက် တခါတည်းကွာ
၍ ကွယ်ငုပ်၍ ဝပ်၍ သွားကြလေတော့၏။ မဖြစ်ပေါ်လာ မထလာကြ
တော့ပြီ။

ကြွင်းသော အကုသိုလ် နိဝရဏတရားတို့လည်း စိတ်သန္တာန်၌ ဝပ်၍
ငုပ်၍ ကုန်ကြလေတော့၏။ မပေါ်လာ မထလာကြတော့ပြီ။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။နိဝရဏ၊ ကွာတုံက၊ ဥပစာရလာ။
တို့နောက်ဖန်ဖန်၊ ပွားတုံပြန်၊ ပ ဈာန်အပ္ပနာ။
အာဝဇ္ဇနံ၊ အာပဇ္ဇနံ၊ ဓိဋ္ဌာန်၊ ဝုဋ္ဌာန။
ပစ္စဝေက္ခန်၊ ဤ ၅-တန်၊ လျင်မြန်လိုတိုင်းရ၊
ရှေးရှေးဈာန်နင်၊ ပယ်စွန့်လျှင်၊ အစဉ်နောက်ဈာန်ရ။

၁။ စိတ်ကို အာရုံပေါ်သို့ ရောက်အောင် လွှင့်တင်ခြင်း သဘောဟူသော
ဝိတက်၊

၂။ ဝိတက်တင်၍ အာရုံပေါ်သို့ ရောက်ပြီးသော စိတ်ကို ထိုအာရုံပေါ်မှ
ဆုတ်လံ့၍ မလာရအောင်၊ မကျရအောင် ဝန်းဝိုင်းဖေးမ ကာဆီးပင့်တင်ခြင်း
အနုမဇ္ဇန သဘောဟူသော ဝိစာရ၊

၃။ နှစ်သက်ခြင်းဟူသော ပီတိ၊

၄။ ကိုယ်စိတ် အေးမြ ရှင်လန်း ချမ်းသာခြင်းဟူသော သုခ၊

၅။ စိတ်၏ ငြိမ်သက်တည်ကြည်ခြင်းဟူသော ဧကဂ္ဂဇာ၊

ဤဈာန် အင်္ဂါ ၅-ပါးတို့လည်း အတန်ငယ် အားကောင်း ထင်ရှား၍
ပေါ်၍ လာကြကုန်၏။

ဤဈာန် အင်္ဂါတို့သာ မဟုတ်၊ ဈာန်အင်္ဂါတို့နှင့် လိုက်လျော နိုင်သော
ကြွင်းသော စေတသိက်တရားတို့လည်း အားကောင်းထင်ရှား၍ ပေါ်၍လာ
ကြကုန်၏။ ထိုအခါ သတိတရားများ အလွန်ထင်၏။ ယခုအခါမှစ၍ အမိ
ရင်ခွင်တွင် ၊ နောက်ဆုံးပိုတ် နှိုစို့သည့် အခါကျအောင် ဤအတွင်း ပြုဖူးသမျှ
အမှုကိစ္စတွေကို ယခုပြုနေရဘိသကဲ့သို့ အကုန်လုံးပြန်၍ အမှတ်ရ၏။ စိတ်များ
လည်း အလွန်ကြီးထွား၏။ လျင်မြန်၏။ စကြဝဠာတံတိုင်းပေါ်သို့ စိတ်နှင့်
ပြေးသွား လျှောက်ပတ်လိုက်လျှင် လက်ဖျစ်တတ် အတွင်းမှာပင် ပတ်မိ၏။

၄-ကသိုဏ်းကို ပြဆိုခန်း

အကွင်းကြီးထင်၍ လိုက်၏။ စိတ်ရှုရာ သွားထုအရပ်မှာ မှန်ကို စိန်သွားနှင့် ခြစ်ရာ၌ကဲ့သို့ အကြောင်းထင်၍ လိုက်၏။ ဝိတက်သန်ပုံများမှာလည်း အလို ရှုရာအရပ်ကို လွတ်လိုက်တိုင်း တန်းကနဲပြေးရောက်၏။ ပျော့ညွတ်ကွေးကောက် ၍ မနေပြီ။

သမထလမ်း၌ ဤကဲ့သို့ ပဋိဘာဂနိမိတ် အရာဌာနသို့ ရောက်နိုင်လျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု မှတ်ကြ။ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ သာလျှင် ဤနေရာ ဌာနသို့ ဆိုက်ရောက်နိုင်သည်။ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်လျှင် မဆိုက်ရောက် နိုင်ပြီ။ မဆိုက်ရောက်နိုင် ဆိုတယ်လို့ အားမထုတ်လို့ မဆိုက်ရောက်တာကိုလဲ မမှတ်ရ။ အားထုတ်ပါလျက် ဆိုက်ရောက်ချိန်သင့်ပါလျက် မဆိုက်ရောက်မှသာ တိဟိတ်မဟုတ်ဟု မှတ်ရမည်။

အားထုတ်ရာမှာလည်း အချို့မှာ အနှစ် ၂၅-၃၀ ပင်ကြာမှ ဤနေရာတို့သို့ ရောက်နိုင်ကြသည်။ ဈာန်မဂ်ဖိုလ်တရားထူးတို့ကို ရရှိနိုင်ကြသည်။ ဤနေရာ ဌာနတို့သည် တိဟိတ်၊ ဒွိဟိတ်ခွဲသော နေရာတို့တည်း။ ဤနေရာဌာနတို့သို့ ဆိုက်ရောက်၍ တိဟိတ်မှန်ခဲ့လျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အလိုဆန္ဒရှိက ဈာန်မဂ်ဖိုလ် တရားထူးကို ကေနိမချွတ် ရနိုင် ယူနိုင်တော့၏။

[ဤကား ပဋိဘာဂနိမိတ်ဆင်ပုံအည်း။]

ပဌမဈာန်

ဤသို့ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ရပြီး ရောက်ပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ထို ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို စကြာမင်းလောင်း ကိုယ်ဝန်ကို ချစ်ခင်စောင့်ရှောက်သော အမိကဲ့သို့ အလွန်ချစ်ခင် စောင့်ရှောက်လျက် မမေ့မလျော့ အထပ်ထပ် အားထုတ်ကြည့်ရှုဖန်များသောအခါ စိတ်သည် တဖြည်းဖြည်း ရင့်သန်ကြီး ထွားလျက် အားကောင်းလျက် ငြိမ်သက်လျက် အကြင်အခါ၌ အာရုံကို ခိုင်မြဲရာတုယ်၍ အာရုံထဲသို့ ဝင်ဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်၍ အာရုံကို စူးစိုက်၍ ငြိမ်၍ မှိန်း၍ ခံစား၍ ဖြစ်ပေါ်၏။ ထိုအခါ၌ ဖြစ်ပေါ်သော စိတ်ကို ဈာန်အင်္ဂါ ၅-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ပဌမဈာန်စိတ်ဟု ခေါ်သည်။ ပဌမဈာန်စိတ်ဟုမှတ်။

ဤဈာန်အပ္ပနာဝီထိကျပုံမှာ။ ။ စိတ်သည် ရှေ့ဇောဝါရ အဆုံးဘဝင် ကျ၍ ဘဝင်မှထပြီးလျှင် ဤကသိုဏ်းပဋိဘာဂနိမိတ်ကို အာရုံပြု၍ အာဝဇ္ဇန်း ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံ၊ ဂေါတြဘူ၊ ဈာန်-ဟု ဈာန်ဇောတကြိမ်၊ ထို့ နောက် ဘဝင်ကျ၍ သွား၏။

[စုတိယအကြိမ်]

ထို့နောက် အိပ်မက်မက်သဖြင့် နိုး၍ အိပ်မက်ကို ပြန်၍ ဆင်ခြင်သော သူကဲ့သို့ သင်းကား ဝိတက်၊ သင်းကား ဝိစာရ၊ သင်းကား ပီတိ၊ သင်းကား သုခ-စသည်ဖြင့် ဈာန်အင်္ဂါ ၅-ပါးတို့ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဇော ဝါရတွေ့ ပြစ်ကုန်၏။

ဤဈာန်အပ္ပနာဝိထိမှာ။ ။ အာရုံ မကွဲပြားကြပြီ၊ အာရုံမကွဲပြားပဲ လျက် အဘယ့်ကြောင့် ဈာန်ဇောမုန်း သိရသနည်း-ဆိုသော် ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံ၊ ဂေါတြဘူဟူသော ဇောလေးကြိမ်တို့မှာကား ကာမတဏှာလည်း မကင်းသေး မငုပ်တတ်သေးပြီ၊ ဖြစ်ကြပုံလည်း ကြပ်ကြပ် မငြိမ်သက်ကြ သေးပြီ၊ ဂေါတြဘူနောက်၌ဖြစ်သော ဇောတကြိမ်မှာမူကား ကာမတဏှာ လည်း ကင်း၍ ပါး၍ ငုပ်၍ သွား၏။ စိတ်လုံးလည်း အလွန်ကြီးထွား၏။ ဈာန်အင်္ဂါတို့လည်း အလွန်ထင်ရှားစွာ ကြီးထွားဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏။ သံမိုက်ကို မြုပ်အောင်ရိုက်လိုက်လျှင် လှုပ်နှံ၍မရ ယိမ်းယိုင်ခြင်း မရှိဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်ပုံ လည်း အာရုံထဲဝင်ဘိသကဲ့သို့ အလွန်ခိုင်မြဲစွာ တွယ်၍ စူးစိုက်၍ လှုပ်ရှား ယိမ်းယိုင်ခြင်းမရှိ အလွန်ငြိမ်သက်စွာဖြစ်၏။ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့် ဈာန်ဇောမုန်း သိအပ်၏။

ဤဈာန်ဇောစေတနာကံသည်-ကာမတဏှာ ကင်းခြင်းကြောင့် ကာမဘုံ၌ အကျိုးမပေးပြီ၊ ကာမဘုံကို လွန်၍ ရူပဗြဟ္မာဘုံ၌ အကျိုးပေး၏။ ထို့ကြောင့် ဤဈာန်စိတ်ကို ရူပါဝစရစိတ်ဟု ခေါ်အပ်၏။

ဤကဲ့သို့ ပဌမဈာန်ကို ရပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤပဌမဈာန်ကို ကြပ်ကြပ် မြဲမြံခိုင်ခံ့အောင် အားကောင်းအောင် အဖန်ဖန်ဝင်စားအပ်၏။

ဝင်စားဆိုသည်ကား-ကသိုဏ်း ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို အဖန်ဖန် ရှု၍ ဈာန် ဇော အဖန်ဖန်ကျစေမှုတည်း။ ယခုအစဆုံးကျသော အပ္ပနာဝိထိမှာ ဈာန် ဇော ၁-ကြိမ်သာကျ၏။ ထို့နောင် ဝင်စားဖန် များသောအခါ စိတ်အား သန်စွမ်း၍ ၁-ကြိမ်၊ ၂-ကြိမ်၊ ၃-ကြိမ်၊ ၄-ကြိမ် စသည်ဖြင့် စိတ်သန်သလောက် ဈာန်ဇောတွေ အသင်္ချေ မရေတွက်နိုင်အောင် များစွာပင်ကျ၍ သွား၏။ ၁-နာရီပတ်လုံး ဈာန်ဇောချည်းကျ၍ ဖြစ်၍နေ၏။ တနံနက်ပတ်လုံး၊ စာနေ့ ပတ်လုံး၊ တရက်ပတ်လုံး၊ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး စသည် ကြာအောင်ပင် ဈာန် ဇောချည်း သက်သက် ကျ၍ ဖြစ်၍ နေ၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၄-ကသိုဏ်းကို ပြဆိုခန်း

ဤကဲ့သို့ စိတ်ကို ဈာန် သန်စွမ်း အားကောင်းအောင် ခိုင်ခံ့အောင် ပြုပြီးလျှင် ဤပထမဈာန်ကို-

- ၀။ သမာပဇ္ဇနဝသီ၊
- ၂။ အဓိဋ္ဌာနဝသီ၊
- ၃။ ဝုဋ္ဌာနဝသီ၊
- ၄။ အာဝဇ္ဇနဝသီ၊
- ၅။ ပစ္စဝေက္ခဏဝသီ၊

ဟု ဝသီဘော် ၅-ပါးတို့ဖြင့် လေ့လာနိုင်နင်းအောင် ပြုအပ်၏။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ အာဇဇနံ၊ အာပဇ္ဇနံ၊ ဝိဋ္ဌာနံ၊ ဝုဋ္ဌာနံ။

ပစ္စဝေက္ခဏံ၊ ဤငါးတန်း၊ လျင်မြန်လိုတိုင်းရ။

ဝသီဘော် ၅-ပါးအဓိပ္ပာယ်

ဤဝသီဘော် ၅-ပါးတို့တွင်-

၁။ ဈာန်ကို အလိုရှိသောခဏ၌ အလျင်အမြန် ဝင်စားနိုင်မှုကို သမာပဇ္ဇနဝသီဟု ခေါ်သည်။

၂။ တခဏ၊ တနာရီ၊ တနံနက်၊ တရက် စသည်ဖြင့် မိမိအလိုရှိသမျှကာလပတ်လုံး ပိုလည်းမပိုရ လိုလည်းမလိုရအောင် ဈာန်ဇောကို ဖြစ်စေနိုင်မှု၊ ထားနိုင်မှုကို အဓိဋ္ဌာနဝသီဟု ခေါ်သည်။

၃။ အချိန်ကာလကို ပိုလည်းမပိုရ လိုလည်းမလိုရ၊ မိမိမှန်းထားသော အချိန်၌ ဈာန်ဇောမှ ထနိုင်မှုကို ဝုဋ္ဌာနဝသီဟု ခေါ်သည်။

၄။ ဈာန်မှထ၍ ဈာန်အင်္ဂါတို့ကို ဆင်ခြင်ရန် ဘဝင်တွေ့ များစွာ မကျစေပဲ ဈာန်အင်္ဂါတို့ကို ဆင်ခြင်သော အာဝဇ္ဇန်း လျင်မြန်စွာ ဖြစ်စေနိုင်မှုကို အာဝဇ္ဇနဝသီဟု ခေါ်သည်။

၅။ ဈာန်အင်္ဂါကို ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် တဖန်ဈာန်ကို အလျင်အမြန် ဝင်စားရန်ဖို့ ဈာန်အင်္ဂါတို့ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ ဇောတွေ့ကို ၇-ကြိမ် လောက် များစွာ မဖြစ်စေပဲ ၄-ကြိမ် ၅-ကြိမ် မျှလောက်သာ ကျစေနိုင်မှုကို ပစ္စဝေက္ခဏဝသီဟု ခေါ်သည်။

ဤသို့ ဈာန်အင်္ဂါကို ဆင်ခြင်သောဇောကို အလျင်အမြန် နည်းနည်းနှင့် ပြတ်စေ၍ ဇောနောင်ဘဝင်တို့ကိုလည်း များစွာ မဖြစ်စေပဲ နည်းနည်း

[ဒုတိယအခြေ]

နှင့် ပြတ်စေ၍ အလျင်အမြန် တဖန်စျားကို ဝင်စားနိုင်မှုကို သမာပဇ္ဇနဝသီဟု ခေါ်သည်။ ဤသို့ ဝသီဘော် ၅-ပါးကို လှည့်ခွေပတ်၍ သိအပ်၏။

ဝသီဘော် နိုင်နင်းသော သူတကာတို့တွင် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်တော် မူသော သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့အား တန်ခိုးယမိုက်ပြာဋိဟာကို ပြသောအခါ၊ အလွန်လျင်မြန်စွာ ပြုရသောအခါတို့၌ကား ပစ္စဝေက္ခဏာဇော ၄-ကြိမ်၊ ၅-ကြိမ်၊ ဇောနောင် စျား၏ အကြား ဘဝင် ၂-ကြိမ်၊ ၃-ကြိမ်မျှသာ ဖြစ်ကုန်သည်။ ဤသည်လျှင် အနည်းဆုံး အနိုင်နင်းဆုံးပင်တည်း။ သည်ထက် ကား နည်း၍မဖြစ်နိုင်။

ဘုရားမှ ကြွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား ဤမျှလောက် ဘဝင်ကို နည်း အောင် မတတ်နိုင်ကြပြီ။ ဇောဘဝင်ကို နည်းအောင် အလျင်အမြန်ဖြတ်နိုင်စွာ၊ ပြောင်းလဲနိုင်မှုသည် အလွန် စိတ်ထက်သန် အားကောင်းမှု အလွန်လျင်မြန် ဖြစ်နိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် စိတ်ထက်သန်ကြီးထွားအောင် အားကောင်းအောင် စွာသိုဏ်း နိမိတ်ကို ကြီးအောင် တိုးပွားစေအပ်၏။

တိုးပွားစေရမည့်အခါမှာ ဤကဲ့သို့စျားကို ရပြီးသော အခါကျမှလည်း တိုးပွားစေအပ်၏။ စျားမရခင် ပဋိဘာဂနိမိတ်သို့ ကျလျင်လည်း တိုးပွား စေအပ်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သို့ မရောက်ခင် ဥဂ္ဂဟနိမိတ်အခါ၌ကား မတိုး ပွားစေအပ်။ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်အခါက တိုးပွားလျှင် ထိုဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည် ကြီးပွား၍ ကားလိုက်၏။ စိတ်နိုင်အောင် မထိန်းနိုင်၊ မရှုနိုင်သဖြင့် ကျေ၍ကဲ့၍ ပျက်စီး၍ သွားတတ်သည်။

ထို့ကြောင့် ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကိုကား ကြီးအောင် နှလုံးမသွင်းအပ်။ မတိုး ပွားစေအပ်။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သို့ကျမှ စျားကိုသော်လည်း ရပြီးမှကြီးအောင် နှလုံးသွင်းအပ်၊ တိုးပွားစေအပ်၏။

တိုးပွားစေပုံမှာလည်း—စိတ်က “ကြီးကြီးကြီးကြီး” ဟုနှလုံးသွင်းလျှင် စိတ် ထင်တိုင်း အောက်မေ့တိုင်း ပဋိဘာဂနိမိတ် ကသိုဏ်းဝန်းကြီး၍ လိုက်သည်။ လိုက်တိုင်း တခါတည်းမကြီးစေအပ်။ တဖြည်းဖြည်း လက် ၁-သစ်၊ ၂-သစ်၊ ၄-သစ်၊ ၈-သစ်၊ ၁-တောင်၊ ၁-လံ၊ ၁၀-လံ စသည်ဖြင့်စကြဝဠာနှင့် အပြည့် တိုင်အောင်သော်လည်းကောင်း၊ ထိုထက်အလွန်သော်လည်းကောင်း တစတစ ကြီးပွားစေအပ်၏။ အလိုရှိသလောက်၊ စိတ်သန်သလောက် ကျယ်၍ ကြီး၍ လိုက်၏။

၄-ကသိုဏ်းကို ပြဆိုခန်း

အောက်ဈာန်ကိုရ၍ အထက်ဈာန်ကို တက်လိုသောအခါ မိမိရပြီးသော အောက်ဈာန်ကို ခိုင်မြဲအားကောင်းအောင် ဝသီဘော်နိုင်အောင် ပြုပြီးမှ အထက်ဈာန်ကို တက်အပ်၊ ရအောင်ပြုအပ်၏။ ဤကဲ့သို့ မပြုပဲ တက်လျှင် အထက်ဈာန်ကိုလည်းမရ၊ အောင်ဈာန်လည်းပျက်၊ ၂-ပါးစုံမှ လျော့ကျ ပျက်စီးတတ်၏။

[ဤကား ပဌမဈာန်သို့ တက်ပုံတည်း]

ဒုတိယဈာန်သို့တက်ပုံ

ပဌမဈာန်ကို ရပြီး၍ ခိုင်မြဲအားကောင်းအောင်၊ ဝသီဘော်နိုင်အောင် ပြုပြီး၍ အထက် ဒုတိယဈာန်ကို တက်နိုင်ခြင်းငှာ အားထုတ်လိုသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်-

၁။ ဤယခု ငါရသော ပဌမ ဈာန်စိတ်သည် အောက်ကျသေး၏။

၂။ နီဝရဏဟူသော ရန်သူနီးသေး၏။

၃။ ဝိတက်ပါခြင်းကြောင့် အလွန်လှုပ်ရှား ရုန်ရင်းကြမ်းတန်းသေး၏။ အားအစွမ်းညံ့ဖျင်းသေး၏။

၄။ ဝိတက်မပါလျှင် သည့်ထက် သိမ်မွေ့မြှုပ်သက်ရာ၏။ အားအစွမ်း တောင်းရာ၏။

ဟု ဆင်ခြင်၍ ဝိတက်ကို မုန်း၍ ဝိတက် မပါသော ဈာန်စိတ်ကို ချစ်ခင် တောင့်တ၍ ဝိတက်ကို မပါစေလိုသော ဆန္ဒဖြင့် ထိုပထဝီပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ပင်လျှင် “မြေ၊ မြေ” ဟု စိတ်ထဲက မှတ်လျက် အဖန်ဖန် ကြည့်ရှုသောအခါ စိတ်ထဲ၌ ဝိတက်သည် တဖြည်းဖြည်း သိမ်မွေ့၍ သိမ်မွေ့၍ သွားလျက် ဝိတက် ငုပ်၍ ဝိတက်မပါပဲ ပဌမဈာန်ဝိထိကျသကဲ့သို့ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခ၊ ကေဂ္ဂတာဟု ဈာန်အင်္ဂါ ၄-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ဈာန် ဝိထိကျလာ၏။

ဤဈာန်ကို ၂-ကြိမ်မြောက် ရအပ် ဝင်စားအပ်သော ဈာန်ဖြစ်၍ ဒုတိယ ဈာန်ဟု ခေါ်ဆိုမှတ်သားအပ်၏။ ဤဈာန်ကိုလည်း ရှေးနည်းအတူ ခိုင်မြဲ အားကောင်းအောင် ဝသီဘော်နိုင်အောင် ပြုအပ်၏။

[ဤကား ဒုတိယဈာန်သို့ တက်ပုံတည်း။]

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်ကျမ်းကြီး

တတိယဈာန်သို့ တက်ပုံ

ဒုတိယဈာန်ကို ရပြီး၍ ခိုင်မြဲအားကောင်းအောင် ဝသီဘော်နိုင်အောင် ပြုပြီး၍ အထက် တတိယဈာန်ကို တက်နိုင်ခြင်းငှာ အားထုတ်လိုသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်-

- ၁။ ဒုတိယဈာန်စိတ်သည်လည်း အောက်ကျသေး၏။
- ၂။ ဝိတက်ဟူသော ရန်သူနီးသေး၏။
- ၃။ ဝိစာရ ပါရှိခြင်းကြောင့် ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသေး၏။ အားအစွမ်း ညံ့ဖျင်းသေး၏။
- ၄။ ဝိစာရမပါလျှင် သည့်ထက် သိမ်မွေ့ ငြိမ်သက်စေ၏။ အားအစွမ်း ကောင်းစေ၏။

ဟု ဆင်ခြင်၍ ဝိစာရကိုမုန်း၍ ဝိစာရမပါသော ဈာန်ကို ချစ်ခင်တောင့်တ၍ ဝိစာရကို မပါစေလိုသော ဆန္ဒဖြင့် ထိုပထဝီ ပဋိဘာဂ နိမိတ်ကိုပင်လျှင် “မြေ၊ မြေ” ဟု စိတ်ထဲကမ္မတ်လျက် အဖန်ဖန် ကြည့်ရှုသောအခါ ဝိစာရ တဖြည်းဖြည်း သိမ်မွေ့၍ သိမ်မွေ့၍ သွားလျက် ဝိစာရငုပ်၍ ဝိစာရမပါပဲ ပီတိ၊ သုခ၊ ဇောဂုတာ-ဟု ဈာန်အင်္ဂါ ၃-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ရှေးနည်းတူ ဈာန်ဇောဝီထိကျလာ၏။

ဤဈာန်ကို ၃-ကြိမ်မြောက် ရအပ်ဝင်စားအပ်သော ဈာန်ဖြစ်၍ တတိယ ဈာန်ဟု ခေါ်ဆိုမှတ်သားအပ်၏။ ဤဈာန်ကိုလည်း ခိုင်မြဲ အားကောင်း အောင် ဝသီဘော်နိုင်အောင် ပြုအပ်၏။

[ဤကား တတိယဈာန်သို့ တက်ပုံတည်း]

စတုတ္ထဈာန်သို့ တက်ပုံ

တတိယဈာန်ကို ရပြီး၍ ခိုင်မြဲအားကောင်းအောင် ဝသီဘော်နိုင်အောင် ပြုပြီး၍ အထက် စတုတ္ထဈာန်ကို တက်နိုင်ခြင်းငှာ အားထုတ်လိုသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်-

- ၁။ တတိယဈာန်စိတ်သည်လည်း အောက်ကျသေး၏။
- ၂။ ဝိစာရဟူသော ရန်သူနီးသေး၏။
- ၃။ ပီတိသည် နှစ်သက်ခြင်း သဘောဖြစ်၍ ကာမရတိနှင့် နီးစပ်သော သဘောရှိ၏။ ကာမရတိ-ဟူသော ရန်သူနှင့် နီး၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၄-ကသိုက်ကို ပြဆိုခန်း

၄။ ဤပိတိပါရိခြင်းကြောင့် စိတ်သည်ပေါ်လွင်၏။ ရုန့်ရင်း ကြမ်းတမ်းသေး၏။ အားအစွမ်းလည်း ညံ့ဖျင်းသေး၏။

၅။ ပိတိမပါလျှင် သည့်ထက် သိမ်မွေ့ငြိမ်သက်၏။ အားအစွမ်းလည်း ကောင်း၏။

ဟု ဆင်ခြင်၍ ပိတိကိုမှန်း၍ ပိတိမပါသော ဈာန်ကို ချစ်ခင်တောင့်တ၍ ပိတိကိုမပါစေလိုသော ဆန္ဒဖြင့် ထိုပထဝီပဋိဘာဂနိမိတ်ကိုပင်လျှင် “မြေ၊ မြေ” ဟု စိတ်ထဲကမှတ်လျက် အဖန်ဖန်ကြည့်ရှုသောအခါ ပိတိသည် တဖြည်းဖြည်း သိမ်မွေ့၍ သိမ်မွေ့၍ သွားလျက် ပိတိငုပ်၍ ပိတိမပါပဲ သုခ၊ ကေဂုတာ-ဟု ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ရှေးနည်းတူ ဈာန်ဇောဝိထိကျလာ၏။

ဤဈာန်ကို ၄-ကြိမ်မြောက် ရအပ်ဝင်စားအပ်သော ဈာန်ဖြစ်၍ စတုတ္ထဈာန်ဟု ခေါ်ဆိုမှတ်သားအပ်၏။ ဤဈာန်ကိုလည်း ခိုင်မြဲအားကောင်းအောင် ဝသီဘော်နိုင်အောင် ပြုအပ်၏။

[ဤကား စတုတ္ထဈာန်သို့ တက်ပုံတည်း။]

ပဉ္စမဈာန်သို့ တက်ပုံ

စတုတ္ထဈာန်ကို ရပြီး၍ ခိုင်မြဲအားကောင်းအောင် ဝသီဘော်နိုင်အောင် ပြုပြီး၍ အထက်ပဉ္စမဈာန်ကို တက်နိုင်ခြင်းငှာ အားထုတ်လိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်-

- ၁။ စတုတ္ထဈာန် စိတ်သည်လည်း အေခက်ကျသေး၏။
- ၂။ ပိတိဟူသော ရန်သူနီးသေး၏။
- ၃။ သုခသည် ကာမရတိ ကာမသုခတို့နှင့် နီးစပ်သော သဘောရှိ၏။ ကာမရတိ ကာမသုခ-ဟူသော ရန်သူနှင့်နီး၏။
- ၄။ ဤသုခပါရိခြင်းကြောင့် စိတ်သည်ပေါ်လွင်၏။ ရုန့်ရင်း ကြမ်းတမ်းသေး၏။ အားအစွမ်းလည်း ညံ့ဖျင်းသေး၏။

၅။ စိတ်ထဲ၌ အာရုံကို ကောင်းသည်ဟု ခံစားသော သုခမျိုးမဟုတ်ပဲ အာရုံကို ကောင်းသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မကောင်းဘူးဟူ၍ လည်းကောင်း မခံစားပဲ အလယ်အလတ် ခံစားခြင်း ဥပေက္ခာသဘောနှင့် နေလျှင် သည့်ထက် သိမ်မွေ့ငြိမ်သက်၏။ အားအစွမ်းလည်း ကောင်း၏။

[နုတိယဆန္ဒ]

ဟု ဆင်ခြင်၍ သုခကိုမုန်း၍ ဥပေက္ခာကို ချစ်ခင်တောင့်တ၍ ထိုပထဝီ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို “မြေ၊ မြေ” ဟု စိတ်ထဲကုမ္ပတ်၍ အဖန်ဖန်ကြည့်ရှုသော အခါ သုခသည် တဖြည်းဖြည်း သိမ်မွေ့၍ သိမ်မွေ့၍ သွားလျက် ကောင်းသည်ဟု ခံစားခြင်း သဘောမဟုတ်။ မကောင်းဘူးဟု ခံစားခြင်း သဘောလည်း မဟုတ်ပဲ ကောင်းမှု၊ မကောင်းမှု နှစ်ဘက်သို့ မကျပဲ အလယ်အလတ် ခံစားခြင်း ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဖြစ်လာ၍ ကေဂုတာနှင့် တကူ ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ရှေးနည်းတူ ဈာန်ဇောဝီထိကျလာ၏။ ဤဈာန်ကို ၅-ကြိမ်မြောက် ရအပ် ဝင်စားအပ်သော ဈာန် ဖြစ်၍ ပဉ္စမ ဈာန်ဟု ခေါ်ဆိုမှတ်သားအပ်၏။ ဤဈာန်ကိုလည်း ခိုင်မြဲအားကောင်းအောင် ဝသီဘော် နိုင်အောင်ပြုအပ်၏။

[ဤကား ပဉ္စမဈာန်သို့ တက်ပုံတည်း။]

စတုက္ကနည်း-ပဉ္စကနည်း

ပဉ္စမဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန်၊ ပဉ္စမဈာန်တို့ကို ရအောင် အားထုတ်ရာ၌-

၁။ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ဈာန် ၅-ဆင့်ရှိသည်။ ဤနည်းကို ပဉ္စကနည်းဟူ၍ ခေါ်သည်။

၂။ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာကား ဝိတက်နှင့်ဝိစာရကို တပေါင်းတည်း တကြိမ်တည်းပယ်ချခဲ့၍ ဈာန် ၄-ဆင့်သာရှိသည်။ ထိုနည်းကို စတုက္ကနည်းဟူ၍ ခေါ်သည်။

ထိုစတုက္ကနည်း၌ တတိယဈာန်သည် ဒုတိယဈာန်ဖြစ်၏။ စတုတ္ထဈာန်သည် တတိယဈာန်ဖြစ်၏။ ပဉ္စမဈာန်သည် စတုတ္ထဈာန်ဖြစ်၏။

ဈာန်ကို ကသိကခေါ်ပုံ

ပထဝီကသိုဏ်းကို ကြည့်ရှုပွားများ အားထုတ်လျှင် ပဉ္စမဈာန်ကျအောင် ဈာန် ၅-ပါးလုံးကို ရနိုင်၏။ ပထဝီကသိုဏ်းကို ကြည့်ရှု၍ရသော ဈာန်တို့ သည်လည်း မြေဝန်းပထဝီ ကသိုဏ်းကို ကြည့်ရှု၍ရသော ဈာန်ဖြစ်ခြင်း ကြောင့် ပထဝီကသိက-ဟူ၍ပင် အမည်ရကုန်၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၄-ကသိုဏ်းကို ပြဆိုခန်း

အထုံဝံသီ ပါရမီရှိသူ မရှိသူနှင့် ကသိုဏ်းဝန်း

ပထဝီကသိုဏ်း-ဈာန်ကိုရအောင် ပထဝီကသိုဏ်းနိမိတ်ကို ကြည့်ရှုယူရာမှာ ရှေးအတိတ် နီးသောဘဝက ပထဝီကသိုဏ်းနိမိတ်ကို ရခဲ့ဖူးသော အထုံဝံသီ ပါရမီ အဓိကာရ မရှိခဲ့သောသူမှာ မြေကြီးကသိုဏ်းဝန်း အသေအချာလုပ်၍ ရှုမှပင် နိမိတ်ရနိုင်သည်။ ဈာန်ရနိုင်သည်။

ရှေးအထုံဝံသီ ပါရမီ အဓိကာရ ရှိသောသူမှာကား မပြုမပြင်ပဲ ပကတိ မြေပြင်၊ ကောက်နယ်တလင်း၊ ထွန်ယက်ထားသော လယ်ကွက်၊ ယာကွက်၊ လယ်ခင်း၊ ယာခင်းတို့ကိုပင် “မြေ၊ မြေ” ဟု နှလုံးသွင်း၍ ကြည့်ရှုလိုက်လျှင် ပထဝီကသိုဏ်းနိမိတ် ရနိုင်သည်။ ဈာန်တို့ကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။

ပထဝီ-မြေကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

(ခ) အာပေါ-ရေကသိုဏ်းပွားများအားထုတ်ပုံ

အာပေါ-ရေကသိုဏ်းကို ကြည့်ရှုပွားများ အားထုတ်သော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ရှေးအတိတ် နီးသောဘဝက ရေကသိုဏ်းကို ရခဲ့ဖူးသော အထုံဝံသီ ပါရမီ အဓိကာရရှိခဲ့လျှင် မပြုမပြင်ပဲ ပကတိသော မြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ အိုင်၊ ရေကန်၊ ရေတွင်းတို့ကို ကြည့်ရှုရုံမျှဖြင့် အလွယ်တကူနှင့်ပင် ရေနိမိတ် ရနိုင်၏။ အထုံဝံသီ ပါရမီ အဓိကာရ မရှိခဲ့လျှင် တတောင်လောက်၊ တောင်ဆုပ်လောက် အဝကျယ်သော အစောက်နက်သော အိုး၊ ခွက်၊ စည်ပိုင်း ထဲ၌ ကြည်လင်စွာသော ရေကိုထည့်၍ ပထဝီမြေကသိုဏ်း၌ အကျယ်ဆိုခဲ့ ပြီးသော ရှုနည်းကြည့်နည်း ရှုပုံကြည့်ပုံအတိုင်း ရေကိုစိတ်ထဲ၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ရအောင် ကြည့်ရှုရာ၏။

ဤရေကသိုဏ်း၌-ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကား ပြင်ဖက် ပရိကမ္မနိမိတ်ရေနှင့် တထပ် တည်းတူ၏။ ပြင်ဘက်ရေကဲ့သို့ လှုပ်ရှားလျှင် လှုပ်ရှားသောအတိုင်း အပွက် ပါလျှင် အပွက်အတိုင်း ပါလျက်ထင်၏။ ပဋိဘာဂ နိမိတ်ကား အပွက်မရှိ၊ လှုပ်ရှားခြင်းမရှိ၊ အလွန်ငြိမ်သက်လျက် ထိုဥဂ္ဂဟနိမိတ်ထက် အဆအရာမက သာလွန်၍ ကြည်လင်စွာ ထင်၏။ မှန်ညိုသားကဲ့သို့ ဟသားတည်း အလွန် ကြည်လင်စွာ ထင်၏။ ဈာန်ပေါ်ပုံမှာ ပထဝီမြေကသိုဏ်း နည်းအတိုင်း ပေါ်၏။ ဤရေကသိုဏ်းလည်း ဈာန် ၅-ပါးလုံးကို ဖြစ်စေနိုင်၏။

[ပထဝီမြေကသိုဏ်း ပွားများနည်းအတိုင်း အကျယ်ပွားများလေ။]

အာပေါ-ရေကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

(ဂ) စတဇော မိကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

စတဇော-မိကသိုဏ်းကိုလည်း ရှေးအတိတ် နီးသော ဘဝက အားထုတ် ခဲ့ဖူးသော အထုံဝသီ ပါရမီ အဓိကာရ ရှိခဲ့လျှင် ပကတိသော မီးပုံ၊ မီးကျိုး မီးတောက်၊ ဆီမီး၊ ဖရောင်းတိုင်မီးတို့ကိုပင် ကြည့်ရှု၍ နိမိတ်ရနိုင်၏။ အထုံ ဝသီ ပါရမီ အဓိကာရမရှိခဲ့လျှင် မီးတောက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မီးကျိုးစုကို သော်လည်းကောင်း ဖြစ်စေ၍ မပူလောက်သော အနီး၌ထား၍ အလွတ်လည်း ကြည့်ရှုရ၏။ ဖျာ၊ ရိုင်၊ သဲပွတ်၊ ဝါးကပ် စသည်ကို တထွာလောက် အပေါက်ဖောက်၍ ထိုအပေါက်ဖြင့် ကာဆီး၍သော်လည်း ကြည့်ရှုရ၏။

ဤမိကသိုဏ်း၌-ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကား ပြင်ဘက် ပရိကမ္မနိမိတ်အတိုင်း မီးခဲ ဖြစ်လျှင် အခိုးအငွေ့ အရှိန်နှင့်တကွ မီးခဲတွေ အစိတ်အစိတ် ကွဲလျက်ပင် ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်မှာ အခိုးအငွေ့ အရှိန်ကင်းလျက် မီးခဲတခုတည်း တသားတည်းတွေ ခဲလျက်ထင်၏။ မီးတောက် ဥဂ္ဂဟနိမိတ်မှာ အခိုးအငွေ့ အရှိန်နှင့်တကွ လောင်စာ ထင်းနှင့်တကွ လှုပ်ရှားလျက် ထင်၏။ ပဋိဘာဂ နိမိတ်မှာ အခိုးအငွေ့ အရှိန်မရှိ လောင်စာထင်းစမရှိ ငြိမ်သက်စွာ ထင်၏။ ဈာန်ပေါ်ပုံမှာ ပထဝီမြေကသိုဏ်းနည်းအတိုင်း ပေါ်၏။

စတဇော-မိကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

ဆ) ဝါယော-လေကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

ဝါယော-လေကသိုဏ်းကိုလည်း ရှေးအတိတ် နီးသောဘဝက ဝါယော- လေကသိုဏ်းကို ရခဲ့ဖူးသော အထုံဝသီ ပါရမီ အဓိကာရရှိခဲ့လျှင် ပကတိ ကောင်းကင်ပြင်မှာ လွင့်တိုက်၍နေသော လေကိုပင် ဖမ်း၍ နိမိတ်ရအောင် ယူနိုင်၏။

အထုံဝသီ ပါရမီ အဓိကာရ မရှိခဲ့လျှင် မြက်ပင်ဖျား၊ ပြောင်းပင်ဖျား၊ ကြံပင်ဖျား၊ ဝါးရုံပင်ဖျား၊ သစ်ကိုင်းဖျား၊ လက်လေးသစ်မျှလောက် ရှည်သော ဆံတိုဆံပင်ဖျားတို့၌ လေတဖြတ်ဖြတ်ခတ်၍ လှုပ်၍နေသောအခါ ထိုခတ်အပ်သော မြက်ပင်ဖျား၊ ပြောင်းပင်ဖျား၊ ကြံပင်ဖျား စသည်တို့ဖြင့် မှတ်၍ တိုက်ခတ်လာသော လေကို ဤနေရာ၌ လေတွေပြေးလွင့်၍ တိုက်ခတ်၍ ရှိနေသည်ဟု သတိ သညာဖြင့် မှတ်၍ စိတ်ကူး၍ “လေ၊ လေ” ဟု ကြည့်ရှု ဖမ်းယူအပ်၏။ လေတိုက်ခတ်သောအခါ ကိုယ်ကို လေတိုက်ခံ၍သော်လည်း

၄-ကသိုဏ်းကို ပြဆိုခန်း

ထိုလေတိုက်ခတ်၍ ထိမှန်းသိသောနေရာ၌ လေကိုနှလုံးသွင်း၍ သတိသညာဖြင့် မှတ်၍ ဖတ်ကူး၍ ဖမ်းယူအပ်၏။

ဤလေကသိုဏ်း၌- ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကား ရေတွေ့ကဲ့သို့သော် လည်းကောင်း၊ မီးခိုးကဲ့သို့သော်လည်းကောင်း စီးသွားပြေးလွင့်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် လှုပ်ရှားလျက်ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကား မလှုပ်မရှား ငြိမ်သက်စွာထင်၏။ စျာန်ပေါ်ပုံမှာ ပထဝီ မြေကသိုဏ်းနည်းအတိုင်း ပေါ်၏။ လေကိုမျက်စိဖြင့် မမြင်ရသော်လည်း မီးခိုးတို့၊ ရေတို့ကဲ့သို့ပင်တည်း။

ဝါယော-လေကသိုဏ်း ပွားများ အားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

(င) နိဗ္ဗာ-အညိုကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

နိလ-အညို ကသိုဏ်းကိုလည်း ရှေးအတိတ် နီးသော ဘဝက နိလ-အညိုကသိုဏ်းကို ရဖူးသော အထုံဝသီ ပါရမီ အဓိကာရ ရှိခဲ့လျှင် မပြုမပြင်ပဲ ညိုညိုမြင်သမျှ အလုံးစုံသော ဝတ္ထုကိုပင် ကြည့်ရှု၍ အလွယ်တကူဖြင့် နိမိတ်ရနိုင်၏။ အထုံဝသီ ပါရမီ အဓိကာရမရှိခဲ့လျှင် မိမိအထွာဖြင့် တထွာလောက် အလျားအနံကျယ်စွာ သစ်သားကို ယပ်ဝန်း၊ ရေအိုးဖုံးများ ကဲ့သို့ လက်ကိုင်စရာ အရိုးနှင့်တကွ ကသိုဏ်းဝန်းလုပ်၍ အညိုဆုံးဆေးကို အချောဆုံး အလှဆုံး နေအောင် လုပ်၍ သုတ်၍ အနား၌ အညိုရောင်ကို တောက်ထစေတတ်သော အနီဖြစ်စေ၊ အဖြူဖြစ်စေ အမှတ်မရှိ တခုခု ဒန်ပူ တပြား (ငွေမူးစေ့ခန့်) ဆေးမင်အနားပတ် တင်သား သုတ်လိမ်း၍ “အညို၊ အညို” ဟု စိတ်ထဲကမှတ်၍ ကြည့်ရှု၍ နိမိတ်ယူရာ၏။

ဤအညိုကသိုဏ်း၌- ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကား ပြင်ဘက် ပရိကမ္မနိမိတ်နှင့် တထပ်တည်းတူစွာ မျက်စိနှင့်မြင်သော အတိုင်းပင် ထင်၏။ ပဋိဘာဂ နိမိတ်မှာ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ထက် အဆအရာမက ညိုချောပြောင်လင်းလျက် အလွန်နှစ်သက်ဖွယ် ပတ္တများညိုယပ်ဝန်းကဲ့သို့ထင်၏။ စျာန်ပေါ်ပုံမှာ ပထဝီမြေကသိုဏ်း နည်းအတိုင်း ပေါ်၏။

နိလ-အညိုကသိုဏ်းပွားများအားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

(ဝ) ပီတ-အဝါကသိုဏ်းပွားများ အားထုတ်ပုံ

ပီတ-အဝါ ကသိုဏ်းကိုလည်း ရှေးအတိတ် နီးသောဘဝက ပီတ-အဝါ ကသိုဏ်းကို ရဖူးသော အထုံဝသီ ပါရမီ အဓိကာရ ရှိခဲ့လျှင် မပြုမပြင်ပဲ

[ရတိယအကြိမ်]

ဝါ၊ဝါ မြင်သမျှ အလုံးစုံသောဝတ္ထုကိုပင် ကြည့်ရှု၍ အလွယ်တကူဖြင့် နိမိတ် ရနိုင်၏။ အထုံဝသီ ပါရမီ အဓိကာရ မရှိခဲ့လျှင် မိမိအထွာဖြင့် တထွာ လောက် အလျားအနံကျယ်စွာ သစ်သားကို ယပ်ဝန်း၊ ရေအိုးဖုံးများကဲ့သို့ လက်ကိုင်စရာ အရိုးနှင့်တကွ ကသိုဏ်းဝန်းလုပ်၍ အဝါဆုံးဆေးကို အချော ဆုံး အလှဆုံးဖြစ်အောင် သုတ်၍ အနား၌ အဝါရောင်ကို တောက်ထစေ တတ်သော အနီဖြစ်စေ၊ အညိုဖြစ်စေ၊ အနက်ဖြစ်စေ၊ အဖြူဖြစ်စေ အမှတ်မရှိ တခုခု ဒန်ပူတပြား (ငွေမူးစေ့ခန့်) ဆေးမင် အနားပတ် တင်သားသုတ်လိမ်း၍ “အဝါ၊အဝါ” ဟု စိတ်ထဲကမူတ်၍ ကြည့်ရှု၍ နိမိတ်ယူရာ၏။

ဤအဝါကသိုဏ်း၌-ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကား ပြင်ဘက် ပရိကမ္မနိမိတ်နှင့် တထပ် တည်း တူစွာ မျက်စိနှင့်မြင်သော အတိုင်းပင် ထင်၏။ ပဋိဘာဂ နိမိတ်မှာ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ထက် အဆအရာမက ဝါ-ချောပြောင်လင်းလျက် အလွန်နှစ်သက် ဖွယ် ပတ္တမြားဝါ ယပ်ဝန်းကဲ့သို့ ထင်၏။ ဈာန်ပေါ်ပုံမှာ ပထဝီမြေကသိုဏ်း နည်းအတိုင်း ပေါ်၏။

ပိတ-အဝါကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

(ဆ) လောဟိတ-အနီကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

လောဟိတ-အနီကသိုဏ်းကိုလည်း ရှေးအတိတ် နီးသောဘဝက လောဟိတ အနီကသိုဏ်းကို ရဖူးသော အထုံဝသီ ပါရမီ အဓိကာရ ရှိခဲ့လျှင် မပြု မပြင်ပဲ နီနီမြင်သမျှ အလုံးစုံသော ဝတ္ထုကိုပင် ကြည့်ရှု၍ အလွယ်တကူဖြင့် နိမိတ်ရနိုင်၏။ အထုံဝသီ ပါရမီ အဓိကာရ မရှိခဲ့လျှင် မိမိအထွာဖြင့် တထွာလောက် အလျားအနံကျယ်စွာ သစ်သားကို ယပ်ဝန်း၊ ရေအိုးဖုံးများ ကဲ့သို့ လက်ကိုင်စရာ အရိုးနှင့်တကွ ကသိုဏ်းဝန်းလုပ်၍ အနီဆုံးဆေးကို အချောဆုံး အလှဆုံးနေအောင် သုတ်၍ အနား၌ အနီရောင်ကို တောက်ထ စေတတ်သော အညိုဖြစ်စေ၊ အဝါဖြစ်စေ၊ အဖြူဖြစ်စေ အမှတ်မရှိ တခုခု ဒန်ပူတပြား (ငွေမူးစေ့ခန့်) ဆေးမင် အနားပတ် တင်သားသုတ်လိမ်း၍ “အနီ၊အနီ” ဟု စိတ်ထဲကမူတ်၍ ကြည့်ရှု၍ နိမိတ်ယူရာ၏။

ဤအနီကသိုဏ်း၌-ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကား ပြင်ဘက် ပရိကမ္မနိမိတ်နှင့်တထပ်တည်း တူစွာ မျက်စိနှင့် မြင်သော အတိုင်းပင် ထင်၏။ ပဋိဘာဂ နိမိတ်မှာ ဥဂ္ဂဟ နိမိတ်ထက် အဆအရာမက နီ-ချော ပြောင်လင်းလျက် အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်

၄-ကသိုဏ်းကို ပြဆိုခန်း

ပတ္တမြားနီ ယပ်ဝန်းကဲ့သို့ ထင်၏။ ဈာန်ပေါ်ပုံမှာ ပထဝီမြေကသိုဏ်း နည်း အတိုင်းပေါ်၏။

လောဟိဏ-အနိဏသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

(၈) သြဒါတ - အဖြူကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

သြဒါတ-အဖြူကသိုဏ်းကိုလည်း ရှေးအတိတ် နီးသောဘဝက သြဒါတ- အဖြူကသိုဏ်းကို ရဖူးသော အထုံဝသီ ပါရမီ အဓိကာရ ရှိခဲ့လျှင် မပြု မပြင်ပဲ ဖြူဖြူမြင်သမျှ အလုံးစုံသော ဝတ္ထုကိုပင် ကြည့်ရှု၍ အလွယ် တကူဖြင့် နိမိတ် ရနိုင်၏။ အထုံဝသီ ပါရမီ အဓိကာရ မရှိခဲ့လျှင် မိမိအထွာ ဖြင့် တထွာလောက် အလျားအနံကျယ်စွာ သစ်သားကို ယပ်ဝန်း၊ ရေးအိုး ဖုံးများကဲ့သို့ လက်ကိုင်စရာ အရိုးနှင့်တကွ ကသိုဏ်းဝန်းလုပ်၍ အဖြူဆုံးသော ဆေးကို အချောဆုံး အလှဆုံး နေအောင် သုတ်၍ အနား၌ အဖြူရောင်ကို တောက်ထစေတတ်သော အနက်ဖြစ်စေ၊ အဝါဖြစ်စေ၊ အနီဖြစ်စေအမှတ်မရှိ တခုခု ဒန်ပူတပြား (ငွေမူးစေ့ခန့်) ဆေးမင်အနားပတ် တင်ထားသုတ်လိမ်း၍ “အဖြူ, အဖြူ” ဟု စိတ်ထဲစာမှတ်၍ ကြည့်ရှု၍ နိမိတ်ယူရာ၏။

ဤအဖြူကသိုဏ်း၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်တား ပြင်ဘက် ပရိကမ္မနိမိတ်နှင့် တထပ် တည်းတူစွာ မျက်စိနှင့် မြင်သော အတိုင်းပင် ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်မှာ ထိုဥဂ္ဂဟနိမိတ်ထက် အဆအရာမက ဖြူချောနုနယ် ပြောင်လင်းလျက် အလွန် နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်၍ ထင်၏။ အဖြူ ပရိကမ္မနိမိတ်ကို ကြည့်ရှုသောအခါ အပေါ်ရံ၌ ရေကဲ့သို့ လှုပ်ရှားအိအိ အပေါ်ရောင်ရှိ၏။ ထိုအပေါ်ရောင် အတွင်းက ပေါ်လာသော အဖြူထက်ပင် ပဋိဘာဂနိမိတ်က အဆများစွာ သာလွန်၍ ဖြူချောနုနယ် ပြောင်လင်းသေး၏။ ဈာန်ပေါ်ပုံမှာ ပထဝီ မြေကသိုဏ်းနည်းအတိုင်း ပေါ်၏။

သြဒါတ - အဖြူကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

(၉) အာလောက-အလင်းကသိုဏ်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

အာလောက-အလင်း ကသိုဏ်းနိမိတ် ဆိုသည်အား အမှိုးပေါက်, နံရံ ပေါက်များမှ နေရောင်ဝင်လာ၍ အိမ်ခန်း ကျောင်းခန်းအတွင်း ကြမ်းပြင် နံရံများမှာ ထင်နေသော နေရောင်ကွက်ကို ဆိုသည်။ ထိုနေရောင်ကွက်ကို

[ဒုတိယအကြိမ်]

“အလင်း၊ အလင်း” ဟု စိတ်ထဲကမှတ်၍ မျက်စိနှင့် မြင်သောအတိုင်း စိတ်ထဲ၌ စွဲကပ်ထင်မြင်၍ ပါလာအောင် ကြည့်ရှု၍ ယူရာ၏။ ဤကဲ့သို့ နေရောင်ကွက် အလင်းက ကြာရှည်မခံ၍ ရအောင်မယူနိုင်လျှင် မှန်ကိုနေပူ၌ အခန်းတွင်းသို့ မျက်နှာလှည့်ပြထား၍ ထိုမှန်ရောင် အလင်းကွက်ကို ကြည့်၍ ယူရာ၏။ ညဉ့်အခါ အခန်းတွင်း နံရံ၌ တပါးမှ လာစေ၍ ထင်လာသော မီးရောင် အလင်းကွက်ကိုသော်လည်း ကြည့်ရှု၍ ယူရာ၏။

ဤအလင်းကသိုဏ်း၌- ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကား အပြင်ဘက် ပရိကမ္မ နိမိတ်နှင့် တထပ်တည်းတူစွာ မျက်စိနှင့် မြင်သော အတိုင်းပင် ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်မှာ ထိုဥဂ္ဂဟနိမိတ်ထက် သာလွန်၍ လင်းလျက် ထူးကဲစွာ တွေ့ခဲ၍ အရောင်လုံး အရောင်ခဲကြီးကဲ့သို့ ထင်၏။ ဈာန်ပေါ်ပုံမှာ ပထဝီမြေကသိုဏ်း နည်းအတိုင်း ပေါ်၏။

အာလောက-အလင်းကသိုဏ်း ပွားများ အားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

(၂) အာကာသ-ကောင်းကင်ကသိုဏ်း ပွားများ အားထုတ်ပုံ

အာကာသ-ကောင်းကင်ကသိုဏ်းနိမိတ် ဆိုသည်ကား အမိုးပေါက်၊ နံရံ ပေါက် ပြတင်းပေါက်များကိုဆိုသည်။ ကြည့်ရှုလိုသောအခါ ဝိုင်းဝိုင်းစက်စက် လှပစွာ ပဏာရအောင် အမိုးကိုဖြစ်စေ၊ နံရံကိုဖြစ်စေ မိမိအထွာဖြင့် ၂-ထွာ လောက် ဝိုင်းဝိုင်းစက်စက် အပေါက်ဖောက်၍ ထိုအပေါက်ကို “ကောင်းကင် ဟင်းလင်း၊ ကောင်းကင်ဟင်းလင်း” ဟု စိတ်ထဲက မှတ်၍ မျက်စိနှင့် မြင်သော အတိုင်း ဟင်းလင်းကောင်းကင်ကွက်ကို စိတ်ထဲ၌ စွဲကပ်ထင်မြင်၍ ပါလာ အောင် ကြည့်ရှု၍ ယူရာ၏။

[အစိုင်းမှသာမဟတ် လေးထောင့် ပြတင်းပေါက်ကိုလည်း ကြည့်ရှု ရပါ၏။ ယူရပါ၏။ နိမိတ်ရသည်သာ လိုရင်းတည်း။]

ဤကောင်းကင်ကသိုဏ်း၌-ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကား အမိုးစွန်း၊ နံရံစွန်းနှင့် တကွ ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်မှာ အစွန်းပျောက်လျက် ကောင်းကင် ဟင်းလင်းကွက် သက်သက်ချည်း ထင်၏။ ဈာန်ပေါ်ပုံမှာ ပထဝီ မြေကသိုဏ်း နည်းအတိုင်း ပေါ်၏။

အာကာသ-ကောင်းကင်ကသိုဏ်း ပွားများ အားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၄-ကသိုဏ်းကို ပြဆိုခန်း

ကသိဏ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌မှတ်ဖွယ်

ဝဏ္ဏ-အဆင်းကသိုဏ်း၌-ကဏ္ဍ- မည်းနက်သောအဆင်း၊ ဟရိတ-စိမ်းသော အဆင်းတို့ကိုလည်း ကြည့်ရှု၍ နိမိတ်ရနိုင်၏။ ဈာန်ရနိုင်၏။ ကဏ္ဍကသိုဏ်း၊ ဟရိတကသိုဏ်းတို့ကို နီလကသိုဏ်းဟူ၍ပင် ခေါ်ဆိုရေတွက်အပ်၏။

ထိုနည်းတူ-

၁။ အဝါနှင့်နီးစပ်သော အလုံးစုံသော အဆင်း ကသိုဏ်းတို့ကို အဝါ ကသိုဏ်းဟူ၍ပင် ခေါ်ဆိုရေတွက်အပ်၏။

၂။ အနီနှင့်နီးစပ်သော အလုံးစုံသော အဆင်းတို့ကို အနီကသိုဏ်းဟူ၍ပင် ခေါ်ဆိုရေတွက်အပ်၏။

၃။ အဖြူနှင့်နီးစပ်သော မဲ့ပြာပြာ ပြာစိမ်းစိမ်းစသော အလုံးစုံသော အဆင်းတို့ကို အဖြူကသိုဏ်းဟူ၍ပင် ခေါ်ဆိုရေတွက်အပ်၏။

[လောက၌ မျက်စိဖြင့် မြင်မြင်ဆမ္မ ကသိုဏ်းချည်းပင်တည်း။ အရပ် ၁၈- မျက်နှာကို ဘယ်အရပ်ကိုပဲကြည့်ကြည့် ကသိုဏ်းချည်းပင် မြင်ရတော့၏။ နိမိတ် ရအောင်သာ ကြည့်ရှု၍ ယူကြလေ။]

ကသိုဏ်းကို ကြည့်ရှု ပွားများလိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ကသိုဏ်း ၁၀-ပါးတို့တွင် မိမိစိတ် ချစ်ခင်နှစ်သက် တွယ်တာပုံရသော တခုခုသော ကသိုဏ်းကို ရှေးဦးစွာ ကြည့်ရှု၍ နိမိတ်ယူ၍ ဈာန် ၅-ပါးတို့ကို ဖြစ်စေရာ၏။ ကသိုဏ်းနိမိတ် တခုကို ရသည်ရှိသော် ကြွင်းကသိုဏ်း နိမိတ်တို့ကို အလွယ်တကူ ဖြင့်ပင် ရရှိနိုင်တော့၏။ ရှေးအတိတ်ကာလက အထုံဝသီ ပါရမီ အဓိဏာရ မရှိသော ပကတိသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ပထဝီ ကသိုဏ်းလည်း ခက်ခဲသည်။ နိမိတ် ရခဲသည်။ ဝါယောကသိုဏ်း၊ အာလောကကသိုဏ်းတို့လည်း ခက်သည်။ နိမိတ် ရခဲသည်။

ရေကသိုဏ်း၊ မီးကသိုဏ်း၊ ကောင်းကင် ကသိုဏ်းတို့လည်း တော်တော် လွယ်၏။ အလွယ်ဆုံးမှာ ဝဏ္ဏ-အဆင်းကသိုဏ်းတို့ သာ၍လွယ်၏။ အလုပ်ရ၊ အကြည့်ရ လွယ်၏။ နိမိတ်လည်း ရလွယ်၏။

ဤဝဏ္ဏအဆင်း ကသိုဏ်းတို့တွင်လည်း အာဒိကမ္မိက အဦးအစပုဂ္ဂိုလ်အား ထိန်၊ မိဒ္ဓ ထိုင်းမှိုင်းခြင်းကို လျှင်မြန်စွာ ကင်းကွာစေတတ်သော အလွန် စိတ်ဉာဏ်ကို ကြည့်စေတတ်သော နိမိတ်မရခင် လမ်းခရီး၌ပင် အထည်ဝတ္ထု အဆင်းဟူသမျှကို အလိုရှိတိုင်း မြင်စေတတ်သော အလွန် တန်ခိုးအာနုဘော်

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကြီးသော ကသိုဏ်းတို့တွင် အမြတ်ဆုံး၊ အကောင်းဆုံး၊ အသာဆုံးဟူ၍ ဘုရားရှင် တေဒဂ်ထားတော်မူသော သြဝါဒ-အဖြူကသိုဏ်းကို ရှေးဦးစွာ ပွားများခြင်းကို ငါတို့ လွန်စွာ နှစ်သက်၏။

ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး ပွားများအားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

၅-အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

(က) ဥဒ္ဓါမာတက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

အသုဘ ၁၀-ပါးတို့တွင်-

ဥဒ္ဓါမာတက အသုဘ-ဆိုသည်ကား သေပြီး၍ ညိုကွက်မလာခင် ဖူးဖူး ရောင်သော လူသေကောင်ကို ဆိုသည်။ ဥဒ္ဓါမာတက အသုဘကို ကြည့်ရှု ပွားများလိုသော ဟောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဖူးဖူးရောင်သော လူသေကောင်ကို ကသိုဏ်းနိမိတ် ယူဘိသကဲ့သို့ မျက်စိနှင့် မြင်သောအတိုင်း စိတ်ထဲ၌ စွဲကပ် ထင်မြင်၍ ပါ၍လာအောင် စက်ဆုပ်ဖွယ်သော အကောင်ပုပ်ဟု စိတ်ထဲက မှတ်၍ မျက်စိနှင့်ကြည့်၍ နိမိတ်ယူရာ၏။

ဤ ဥဒ္ဓါမာတက အသုဘ၌- ဥဂ္ဂဟ နိမိတ်ကား မျက်စိနှင့် မြင်သော အတိုင်းပင် စက်ဆုပ်ဖွယ် ကြောက်မက်ဖွယ်ကြီးအတိုင်းပင် ထင်၏။ ပဋိဘာဂ နိမိတ်မှာ ကြောက်မက်ဖွယ် စက်ဆုပ်ဖွယ် မရှိ။ အလွန် ချောမွန်လှပစွာ ပြည့်ဖြိုးစွာ နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်၍ ထင်၏။ ဤဥဂ္ဂဟနိမိတ်၊ ပဋိဘာဂနိမိတ် ၂-ပါးကိုပင် စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု စိတ်ထား၍ နှလုံးသွင်း၍ ရှုအပ်၏။ ကြည့်ရှုဖန် များသောအခါ ကသိုဏ်း၌ ဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ပဌမဈာန် ဇောဝီထိ ကျလာ၏။ ပဌမဈာန်ကို ရ၏။

[အာရုံကြမ်းထမ်းခြင်းကြောင့် အထက် ဒုတိယဈာန်ကိုကား မဖြစ်စေနိုင်၊ မရနိုင်၊ ကြွင်းအသုဘတို့လည်း ထိုနည်းတူ ပဌမဈာန်မျှကိုသာ ဖြစ်စေနိုင်ကြ၏။]

ဥဒ္ဓါမာတက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံပြီး၏။

(ခ) ဝိနိဇ္ဇက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများ အားထုတ်ပုံ

ဝိနိဇ္ဇက အသုဘ-ဆိုသည်ကား ပုပ်၍ ညိုနေသော ဖူးဖူးရောင်ပြီး၍ ကွဲပေါက်ခါနီး အညိုအနီ စသည်ရောလျက် အကွက် အကွက် ပေါ်ထ ပုပ်ရိ [ဒုတိယအကြိမ်]

၅-အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

သော လူသေကောင် ပုပ်ကြီးကို ဆိုသည်။ ဤ ဝိနိလက အသုဘကိုလည်း “ဝိနိလက ပုပ်၍ ညို၍နေသော သူကောင်”ဟု စိတ်ထဲကမှတ်လျက် ဥဒ္ဒါမာတက နည်းတူ နိမိတ်ယူရာ၏။

ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကား မျက်စိနှင့်မြင်သော အတိုင်းပင် စက်ဆုပ်ဖွယ် ကြောက်မက်ဖွယ် အခြင်းအရာအားဖြင့် ထင်၏။ ပဋိဘာဂ နိမိတ်မှာ စက်ဆုပ်ဖွယ် ကြောက်မက်ဖွယ်မရှိ အလွန်ချောမွန် လှပစွာ နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်၍ ထင်၏။

ဝိနိလက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

(ဂ) ဝိပုဗ္ဗက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

ဝိပုဗ္ဗက အသုဘဆိုသည်ကား ပုပ်ရိပြီး၍ သွေးပြည်တို့ဖြင့် အက်ကွဲ ယိုကျ၍နေသော လူသေကောင် ပုပ်ကြီးကိုပင် ဆိုသည်။ ဤဝိပုဗ္ဗကအသုဘ ကိုလည်း “ဝိပုဗ္ဗက-ပြည်ယို၍နေသော သူကောင်”ဟု စိတ်ထဲက မှတ်လျက် ရှေးနည်းတူ နိမိတ်ယူရာ၏။ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကား မျက်စိနှင့် မြင်သောအတိုင်း စက်ဆုပ်ဖွယ် ကြောက်မက်ဖွယ် အခြင်းအရာအားဖြင့် ထင်၏။ ပဋိဘာဂ နိမိတ်မှာ စက်ဆုပ်ဖွယ် ကြောက်မက်ဖွယ် မရှိ၊ အလွန်ချောမွန် လှပစွာ နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်၍ ထင်၏။

ဝိပုဗ္ဗက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

(ဃ) ဝိစ္ဆိဒ္ဓက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

ဝိစ္ဆိဒ္ဓက အသုဘ-ဟူသည်ကား ၂-ပိုင်း ပြတ်သော လူသေကောင်ကို ဆိုသည်။ ဤ ဝိစ္ဆိဒ္ဓက အသုဘကိုလည်း ၂-ပိုင်းပြတ်ကို လက်တစ်ခန့် ကွာခြားအောင် ပူးယှဉ်စပ်အက်၍ ထားပြီးလျှင် ဝိစ္ဆိဒ္ဓက-ဟု စိတ်ထဲက မှတ်လျက် ရှေးနည်းတူ နိမိတ်ယူရာ၏။ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကား မျက်စိနှင့်မြင်သော အတိုင်းပင် စက်ဆုပ်ကြောက်မက်ဖွယ် အခြင်းအရာ အားဖြင့် ၂-ပိုင်းပြတ် အတိုင်းပင် ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်မှာ စက်ဆုပ်ကြောက်မက်ဖွယ်မရှိ အလွန် ချောမွန် လှပစွာ နှစ်သက်ဖွယ်တခုတည်း ဖြစ်၍ ထင်၏။ အပြစ်မရှိ။

ဝိစ္ဆိဒ္ဓက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများ အားထုတ်ပုံပြီး၏။

[စုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

(င) ဝိက္ခာယိတက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

ဝိက္ခာယိတက အသုဘ ဆိုသည်ကား ကျီး၊ ခွေး၊ လင်းတ-စသည်တို့ ထိုးဆွ ကိုက်ခဲ၍ စားရာတွေ့ရှိသော လူသေကောင်ကို ဆိုသည်။

ဤ ဝိက္ခာယိတကကိုလည်း ဝိက္ခာယိတက-ဟု စိတ်ထဲက မှတ်လျက် ရှေး နည်းတူ နိမိတ်ယူရ၏။

ဥက္ကဟ နိမိတ်ကား ကိုက်ခဲဆိတ်ကုတ်ရာနှင့်တကွ ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်မှာ ကိုက်ခဲဆိတ်ကုတ်ရာမရှိ ပြေပြစ် ချောမွန် လှပစွာ နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်၍ထင်၏။

ဝိက္ခာယိတက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

(စ) ဝိက္ခိတ္တက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

ဝိက္ခိတ္တက အသုဘ-ဆိုသည်ကား ခြေတခြား၊ လက်တခြား၊ ကိုယ်တခြား ခေါင်းတခြားအားဖြင့် တကဲ့စီ တခြားစီ ပစ်လွှင့်၍ ထားအပ်သော လူသေ ကောင်ကို ဆိုသည်။

ဤဝိက္ခိတ္တကကိုလည်း တစပ်တည်း စုပုံယှဉ်ထား၍ ဝိက္ခိတ္တက-ဟု စိတ်ထဲက မှတ်လျက် ရှေးနည်းတူ နိမိတ်ယူရ၏။ ဥက္ကဟနိမိတ်ကား မျက်စိနှင့်မြင်သော အတိုင်း အပိုင်းအပြတ် အတိုင်းပင် ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်မှာ အပိုင်းအပြတ် အကဲ့မရှိ တလုံးတည်း၊ တဆက်တည်း၊ တခုတည်းစပ်လျက် အလွန် နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်၍ ထင်၏။

ဝိက္ခိတ္တက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

(ဆ) ဟတဝိက္ခိတ္တက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

ဟတဝိက္ခိတ္တက အသုဘ-ဆိုသည်ကား ခြေ၊ လက်၊ ကိုယ်၊ ခေါင်းတခြားစီ ဖြစ်လျက် ဓားရာချ - ရှုပ်အောင် မှန်း၍ အကဲ့စီ တခြားစီ ပစ်လွှင့်၍ ထားအပ်သော လူသေကောင်ကိုပင် ဆိုသည်။

ဤဟတဝိက္ခိတ္တကသည် ဝိက္ခိတ္တကနှင့်တူ၏။ ဓားမှန်းရာပို၍ ဟတဝိက္ခိတ္တက ဟု စိတ်ထဲက မှတ်မှု၊ ပဋိဘာဂ နိမိတ်၌ အရာအဆာ မပါရှိမှုမျှသာ ထူးတော့၏။

ဝိက္ခာယိတက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၅-အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

(၈) လောဟိတက အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်းပွားများအားထုတ်ပုံ

လောဟိတက အသုဘ—ဆိုသည်ကား ထိုမှ ဤမှ သွေးယိုထွက်၍ ကိုယ်၌ အနံ့အပြား သွေးလိမ်းကျံ၍ နေသော လူသေကောင်ကို ဆိုသည်။

ဤလောဟိတကကိုလည်း “လောဟိတက” ဟု စိတ်ထဲက မှတ်လျက် ရှေးနည်းတူ နိမိတ်ယူရ၏။ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကား မျက်စိနှင့်မြင်သော အတိုင်းပင် အရာအဆာနှင့်ဘက္ခ စက်ဆုပ်ကြောက်မက်ဖွယ် အခြင်းအရာအားဖြင့် ထင်၏။

ပဋိဘာဂနိမိတ်မှာ အရာအဆာမရှိ၊ စက်ဆုပ် ကြောက်မက်ဖွယ် မရှိ၊ လှပချောမောစွာ ကမ္မလာနီ လွမ်းခြုံ၍ ထားဘိသကဲ့သို့ အလွန်နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်၍ ထင်၏။

လောဟိတက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

(၉) ပုဋ္ဌဝက အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

ပုဋ္ဌဝက အသုဘ—ဆိုသည်ကား ပိုးလောက်တွေ ကျိကျိတက် ရွာတက် ပြည့်၍ နေသော သူကောင်ပုပ်ကို ဆိုသည်။

ဤပုဋ္ဌဝကကိုလည်း “ပုဋ္ဌဝက” ဟု စိတ်ထဲက မှတ်လျက် ရှေးနည်းတူ နိမိတ်ယူရ၏။ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကား မျက်စိနှင့်မြင်သော အတိုင်းပင် အလွန် စက်ဆုပ်ဖွယ်ဖြစ်လျက် အကောင်ပုပ်နှင့်တကွ ပိုးလောက်တွေ ကျိကျိတက် သွားလာ လှုပ်ရှားနေပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့် ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်မှာ စက်ဆုပ်ဖွယ် မရှိ၊ ဖြူစွာသော ထမင်းလုံး၊ ထမင်းခဲတို့ဖြင့် ဖျော့ပြမ်း၍ နေဘိသကဲ့သို့ ပိုးလောက်တွေ ငြိမ်သက်စွာတည်လျက် နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်၍ ထင်၏။ ပိုးလောက်နည်းမှ များမှုအားလျော်စွာ ထင်မှုကို မှတ်အပ်၏။

ပုဋ္ဌဝက အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

(၁၀) အဋ္ဌိက အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

အဋ္ဌိက အသုဘ—ဆိုသည်ကား လူသေကောင်၏ အရိုးကို ဆိုသည်။ ဤအရိုးသည်—

၁။ အကြောဆက်မပြတ်သေး၊ အသွေးအသား အကတ်အသတ် ကျန်ရှိသေးသော အရိုး၊

၂။ အသားမရှိ အသွေးဖြင့်သာ လိမ်းကျံလျက် အဆက်မပြတ်သေးသော အရိုး၊

၃။ အသွေးအသားမရှိ အဆက်မပြတ်သေးသောအရိုး၊

၄။ အကြောဆက်တို့ ပြုတ်ပြီး၍ တကဲ့တခြားစီ နေသောအရိုး၊

ဟူ၍ ၄-ပါးသော အရိုးတို့တွင် ရရာအရိုးကိုပင် ကြည့်ရှုရ၏။ တကဲ့ တခြားစီနေသော အရိုးတို့ကိုကား စု၍ရလျှင် ပေါင်းစုယှဉ်ထား၍ ကြည့်ရ၏။ ရသမျှပင် ကြည့်ရ၏။ တခုတည်း တချောင်းတည်းကိုပင်လည်း ကြည့်ရှုရ၏။ စက်ဆုပ်ဖွယ်သော အရိုးစု၊ အရိုးစုဟု စက်ဆုပ်ဖွယ်အနေ စိတ်ထား၍ ကသိုဏ်း နိမိတ်ယူဘိသကဲ့သို့ စိတ်ထဲ၌ စွဲကပ်ထင်မြင်၍ ပါ၍လာအောင် ကြည့်ရှုရ၏။ ကြည့်ရှု၍ နိမိတ်ယူရ၏။

ဤ အဋ္ဌိကဋ္ဌ-ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကား မျက်စိနှင့်မြင်သော အတိုင်းပင်၊ စက်ဆုပ် ဖွယ် အခြင်းအရာ အတိုင်းပင်ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်မှာ ပြေပြစ် ချောမော လှပစွာ နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်၍ ထင်၏။

အဋ္ဌိက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ ပြီး၏။

အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း၌ မှတ်ဖွယ်

အသုဘ ၁၀-ပါးတို့တွင် အကောင်အထည် မပျက်သေးသော အသုဘ ကောင်ကို ကြည့်ရှုရာ၌ နိမိတ်ထင်ခါနီးအခါ၌ လူသေကောင်ကြီး ထလာဘိ သကဲ့သို့ ထ၍ မိမိထံကို လှမ်းမိုး၍ လိုက်လာဘိသကဲ့သို့ ကြောက်အားကြီး သဖြင့် စိတ်ထဲမှာ ထင်တတ်၏။

ထိုအခါ ကြောက်လန့်၍ နှလုံးသွေးများ ပျက်မတတ် ရူးသွပ်တတ်သည်။ ကြပ်ကြပ်သတိပြုအပ်၏။ အဝိညာဏကဖြစ်သော သစ်ပင် သစ်တုံးသည် ထ မလိုက်လာနိုင်ဘိ သကဲ့သို့ “အသက်ဝိညာဏ် ကင်းပြီးသော ဤလူသေကောင် သည် အဘယ်မှာ ထ-လိုက်နိုင်လိမ့်မည်နည်း”။ ဤကဲ့သို့ ထင်မှုသည် မောင် မင်း စိတ်ရင့်သန်၍ နိမိတ်ရခါနီးမှ ထင်ခြင်းသာတည်း။ မကြောက်လင့်-ဟု မိမိ ကိုယ်ကို မိမိဆုံးမ၍ ကြောက်ခြင်းကင်းစေ၍ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်စွာ ကြည့်ရှု ရ၏။ အကောင်အထည် အရေပါ မစုတ်သေး မပျက်သေးလျှင် ဖုတ်ဝင်၍ ဖြစ်နိုင်သေး၏။ စုတ်ပျက်ချို့ယွင်းနေလျှင် ဖုတ်ဝင်၍ မဖြစ်။ အကယ်၍ ဖုတ် ဝင်၍ ထလာခဲ့လျှင် တောင်တူးဖြင့် တွန်းထိုး၍ လှဲအပ်၏။ ပရိတ်မန္တန်

၅-အသုဘတမ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ဖြင့်သော်လည်း လှဲအပ်၏။ တယောက်တည်း အသုဘရှု သွားသောသူသည် တောင်ဝှေးပရိတ် စသည် ကောင်းမွန်စွာ ဆောင်အပ်၏။ သတိကောင်းကောင်း ထားအပ်၏။

ကသိုဏ်းအာရုံတို့သည်ကား—လှမ္မ၊ နှစ်သက်ဖွယ်မ္မ အတွက်နှင့် စိတ်တုယံဖို့ အာရုံတို့တည်း။ ဤအသုဘ အာရုံတို့ကား ကြောက်မ္မ၊ ရှုံ့မ္မအတွက်နှင့် စိတ် တုယံဖို့ အာရုံတို့တည်း။ အရပ်ထဲ၌ တစ္ဆေ၊ မသာကံ အလွန်ကြောက်တတ် ရှုံတတ်သော အချို့သော သူတို့အား မလဲသာ၍ မသာလောင်းများကို ကိုင်ရလျှင် မသာလောင်းကောင်ကြီး စိတ်ထဲ၌ စွဲကပ်ထင်မြင်၍ ပါ၍နေ၏။ ညဉ့်အိပ်လျှင်လည်း စောင်း၍ အိပ်လျှင် မသာလောင်းကောင်ကြီး နံဘေးက မြှောင်လျက်၊ ပက်သက်အိပ်လျှင် မသာလောင်းကောင်ကြီး အပေါ်က မိုးလျက်သာ နေတော့၏။ အိပ်၍မဖြစ် လူအများ ဝိုင်းဖက်၍ထားမှ အကြောက် သက်သာရာရ၍ အိပ်ပျော်တော့၏။

ဤလိုထင်မှုမှာ ဥဒ္ဓါမာတက အသုဘ ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ထင်မှုဟုမှတ်။ အသုံး မချတတ်၍ ကြောက်မက်ဖွယ် ဘေးဒုက္ခကြီး ဖြစ်သည်။ အသုံးချတတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များကား ဤကဲ့သို့ထင်လျှင် ပတ္တမြားတုံးကြီးကို ရဘိသကဲ့သို့ အလွန်နှစ်သက်ဖွယ် ချမ်းသာသူခကြီး ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ ထင်မြင်မှုသာ ဥဂ္ဂဟ နိမိတ်ထင်သည်ဟု မှတ်ရမည်။ မသာလောင်းကောင် ထားတဲ့ ရှိတဲ့ နေရာမှာ စိတ်ထဲကလှမ်း၍ သိသည်ကိုလည်း ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ထင်သည်ဟု မမှတ်ကြနှင့်။ ဤကဲ့သို့ သိသည်ကို မြင်သည်ဟု မှတ်-မှတ်နေတတ်သည်။

[အဋ္ဌိက အရိုးစုကိုရှုတဲ့သူတွေ မထင်မြင်ပဲနှင့်သိသည်ကို ထင်မြင်သည်ဟု ဆရာတော်ထံသို့ လျှောက်လာကြအာတွေ လူထေရ ရဟန်းထေရ အပုံကြီးများပြီ။]

- (က) ထိုသို့ လျှောက်လာသောအခါ တကယ်အမှန် မြင်လျှင် ကိုယ့်အိပ်ရာ နား၌ တိုတိုထွာထွာ တိုလီမိုလီတွေကို လှမ်း၍ကြည့်စမ်း မြင်ရဲ့လားဟု မေးရာ မြင်၏ဟု ဖလှောက်၏။
- (ခ) ကိုယ်ကြည့်ရှု၍ ထားခဲ့သော စာအုပ်စာလုံး မျက်နှာ နံပါတ်ကိုကော သည်ကလှမ်း၍ ကြည့်စမ်း မြင်ရဲ့လားဟု မေးရာ မြင်၏ဟုလျှောက်၏။
- (ဂ) တကယ်အမှန် မြင်လျှင် ဖတ်စမ်းခိုင်းရာ မဖတ်နိုင်ဘူး-ဟု လျှောက်၏။
- (ဃ) ထိုနည်းတူ လက်ဝါးကို မှောက်စေ၍ လက်ဝါးကို ကြည့်စမ်း မြင်ရဲ့လားဟု မေးရာ မြင်၏ဟု လျှောက်၏။

[ဓုတိယအကြိမ်]

(c) တကယ် အမှန်မြင်လျှင် လက္ခဏာကြောင်းကို ရေတွက်၍ ပြစမ်း ဘယ်နှစ်ခု ရှိသနည်းဟု မေးလျှင် မပြတတ်ဘူးဟု လျှောက်၏ သင်တို့ မြင်တယ်ဆိုတာ မြင်တာမဟုတ်သေးဘူး၊ သိတာတည်း-ဟု သိမှု၊ မြင်မှုတို့ကို ကဲ့အောင်ခွဲ၍ ပေးရဖူးလှလေပြီ။

ဤ အသုဘ နိမိတ်ကား ကြောက်မှု ရှုံ့မှုထင်၏။ ကြပ်ကြပ် ကြောက်တတ် ရှုံ့တတ်လျှင် ကြပ်ကြပ်ထင်လွယ်၏။ မကြောက်တတ် မရှုံ့တတ်သော သင်္ချိုင်းစောင့်၊ စဏ္ဍာလ၊ အသုဘရာဇာတို့မှာကား မထင်တော့ပြီ။

ထို့ကြောင့် နိမိတ်ယူသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သင်္ချိုင်းစောင့်၊ စဏ္ဍာလ၊ အသုဘရာဇာတို့လို လက်နှင့်မကိုင်အပ် အကျမ်းမဝင်အပ်၊ နေရာ ရွှေ့လို ပေါင်းစုလိုလျှင် သူတပျားကို ခိုင်းအပ်၏။ ခိုင်းစရာလူမရှိလျှင် တောင်ဝှေးဖြင့် ကော်ယူ၍ ရွှေ့အပ် ပေါင်းစုအပ်၏။

ဤအသုဘ ၁၀-ပါးတို့သည်လူသေကောင်မှ မဟုတ်၊ တိရစ္ဆာန်သေကောင် အသုဘတို့ကိုလည်း ကြည့်ရှု၍ နိမိတ်ချာန် ရနိုင်၏။

ပုဠုဝကမှာ ပိုးလောက်ချည်းသက်သက် စုဝေး၍ နေသည်ကိုလည်း ကြည့်ရှု၍ နိမိတ်ချာန်ရနိုင်၏။ ကုဋ်တွင်း၊ အိမ်သာတွင်း မစင်ပုံ စသည်တို့ မှာလည်း ပိုးလောက်အစု ပုဠုဝက အသုဘကြည့်ရှု၍ ရနိုင်၏။

- ၁။ အသေကောင်မှ မဟုတ်၊ အရှင်ကောင်မှာလည်း ရောင်ဖော၍ နေသောအခါ ဥဒ္ဓုမာတက၊
- ၂။ အနာများစွာပေါက်၍ သွေးပြည်ယို၍ လူးလဲ၍ နေသောအခါ ဝိပုဗ္ဗက၊
- ၃။ လက်ခြေပြတ်သောအခါမှစ ဝိစ္ဆိဒ္ဓက၊
- ၄။ ဓားဖြတ်ခြင်း စသည်ကြောင့် သွေးများစွာ ယိုထွက် လူးလဲ၍ နေသောအခါ လောဟိတက၊
- ၅။ အခါခပ်သိမ်း အဋ္ဌိက အသုဘတို့ကို ရနိုင်၏။

ဤ အသုဘ ၁၀-ပါးတို့တွင် ကြပ်ကြပ် ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းသော အသုဘကို နိမိတ်ယူ၍ ရလွယ်၏။ အဋ္ဌိကမှာလည်း ပြင်ဖက်အဋ္ဌိကကို နိမိတ် ယူ၍ ရလွယ်၏။ မိမိကိုယ်တွင်း အဋ္ဌိကကိုကား ရခဲ၏။ မိမိကိုယ်တွင်း အဋ္ဌိကကို ရအောင်ယူနိုင်မှုကား အလွန်ကောင်း၏။ ဈာန်၊ မဂ် ၂-ပါးလုံး အလွယ်နှင့် ရနိုင်တော့၏။

၅-အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

အသုဘ ၁၀-ပါးတို့ကို အသုဘအနေနှင့် ထင်အောင် စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု နှလုံးသွင်း၍ စိတ်ထား၍ ရှုယူ၍ ပဌမဈာန်ကို ရပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် အထက်ဒုတိယဈာန် စသည်တို့ကို တက်လိုသောအခါ ထို မိမိရသော အသုဘ နိမိတ်၌ အညို၊ အဝါ၊ အနီ၊ အဖြူ အဆင်းတခုခု ပါရှိလတ္တံ့ ၊ ထိုအဆင်းတို့ကို “အညို-အညိုဟု၊ အဝါ-အဝါဟု၊ အနီ-အနီဟု၊ အဖြူ-အဖြူ” ဟု နှလုံးသွင်း၍ ဝဏ္ဏကသိုဏ်း ဖြစ်အောင် ရှု၍ တက်ရာ၏။

အသုဘအခါမှာ နိမိတ်ကိုကြီးအောင် မပွားအပ်၊ ကသိုဏ်းဖြစ်သော အခါကျလျှင်ကား နိမိတ်ကိုလည်း ကြီးအောင်ပွားအပ်၏။

အသုဘရှုရာ၌-

- ၁။ ရေးသားပြဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းလမ်းအတိုင်း နိမိတ်ရအောင် ဈာန်ပေါ်အောင် ရှုမှုဟူသော သမထရှုနည်းတမျိုး၊
- ၂။ ထို အသုဘဝတ္ထုတို့ကို တွေ့မြင် သောအခါနိမိတ်ရအောင် ကသိုဏ်းကြည့်မကြည့်ပဲ ဤသူသည် မမြဲပါပဲကလား၊ ဤကဲ့သို့ဖြစ်၍ သွားပါကလား၊ ငါသည်လည်း ဤသူကဲ့သို့ပင် မမြဲပြီ၊ သေရလတ္တံ့

ဤကဲ့သို့ဖြစ်လတ္တံ့-ဟု အနိစ္စရှုမှု၊

ဤသူသည် ဤကဲ့သို့ မတင့်မတယ် စက်ဆုပ်ဖွယ်ပါကလား၊ မကောင်းဖွယ်ပါကလား၊ ငါသည်လည်း ဤသူကဲ့သို့ပင် မတင့်မတယ် စက်ဆုပ်ဖွယ်တည်း၊ မကောင်းဖွယ်တည်း-ဟု ဒုက္ခရှုမှု၊

ဤသူသည် ဘာမှ မလှုပ်ရှားတတ် အသက်မရှိ၊ မြက်မှိုက်ထင်းချောင်းတို့နှင့်သာ တထပ်တည်း တူသော အဖြစ်သို့ ရောက်လတ္တံ့ ၊ ယခုလည်း တူသည်ပင်တည်း-ဟု အနတ္တရှုမှု ဟူသော ဝိပဿနာ ရှုနည်း တမျိုး အားဖြင့် ၂-မျိုး ၂-စား ၂-ပါးရှိ၏။

ထိုတွင်-

သမထနည်း ရှုသောသူမှာ-ယောက်ျားအား မိန်းမအသုဘ၊ မိန်းမအား ယောက်ျားအသုဘ ဟူသော ဝိသဘာဝ အသုဘ အာရုံသည်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂါကြီးငယ် အသွင်သဏ္ဍာန် မပျက်စီးသေးသော အသုဘအာရုံသည်လည်းကောင်း မလျှောက်ပတ်၊ မရှုအပ်၊ တပ်မက်ခြင်း ရာဂဖြစ်၍ လာတတ်၏၊ နိမိတ်မရခင်လည်း ဖြစ်လာတတ်၏၊ နိမိတ်ရပြီး၍ အကယ်၍ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်၌ မဖြစ်လာသော်လည်း ပဋိဘာဂ နိမိတ်ကျလျှင် ရာဂ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

ဝိပဿနာနည်း ရှုသောသူများကား-ဝိသဘာဝ အသုဘ အာရုံသည် အထူး သာလွန်၍ လျောက်ပတ်၏။ ဝိသဘာဝ အသုဘကိုပင် တမင်ရှာ၍ ရှုအပ်၏။ ရှုရာ၏။

ထို့ကြောင့်ပင်လျှင်-

ဘုရားရှင်သည် ထုဂစရိုက် လွန်စွာ အားကြီးသဖြင့် ဝိပဿနာနည်း အသုဘရှုသော ကုလ္လမထေရ်အား မာတုဂါမ မိန်းမ အသေကောင်ကိုပင် တမင်ဖန်ဆင်း၍ ပေးတော်မူသည်။

၎င်းပြင် ပြည့်တန်ဆာမ သီရိမာကို ချစ်ကြိုက်၍ မစားနိုင် မသောက်နိုင် တထေ့ထေ့ ကြုံမိုင်၍နေသော ရဟန်း .ကလေး ကို လည်း ထို သီရိမာ၏ အလောင်း အသုဘကိုပင် ပြ၍ မဂ်၊ ဖိုလ် တရားထူးကို ရစေတော်မူသည်။

အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း၌ မှတ်ဖွယ်ပြီး၏။

၆-အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

(က) ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

အနုဿတိ ၁၀-ပါးတို့တွင်-

ဗုဒ္ဓါနုဿတိဟူသည်ကား-ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး တိက် အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့သော သတိကို ဆိုသည်။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိကို ပွားများ အားထုတ်လိုသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို အကျဉ်းနည်း၊ အကျယ်နည်း မိမိ၏ သဒ္ဓါ အား၊ ပညာအား၊ ဉာဏ်အားလျော်စွာ နှုတ်ဝယ် အရကျက်ဆောင်မှတ်သား ပြီးခါ ပွားများ အားထုတ်ရမည်။

အကျဉ်းပွားများပုံ

ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ဝိဇ္ဇာစရဏံ သမ္ဗုဒ္ဓော၊ သုဂတော၊ လောကဝိဒ္ဓံ၊ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထံ၊ သတ္တာ ဒေဝမနုဿနံ၊ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဘဂဝါ။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၆-အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

အနက်

၁။ သော ဘဂဝါ၊ ထို အကျွန်ုပ်တို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဣတိပိ ဤသို့လျှင် ဗြဟ္မာ နတ် လူ သုံးဘုံသူတို့၏ ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက်ကြောင်း ဖြစ်သော သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်၊ ဝိမုတ္တိဂုဏ်၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူပေသောကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟ မည်တော် မူပေ၏။

၂။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင် သစ္စာ ဂေယျ ဓမ္မအပုံ အလုံးစုံကို အကုန်မကျန် မြတ်ရွှေဘက်ဖြင့် အမှန်ထိုးထွင်း အသင်း သိမြင်တော်မူပေသောကြောင့် လည်း။ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ၊ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓံ မည်တော်မူပေ၏။

၃။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင် စရဏအပြား ၁၅-တည် ၃-ပါး ၈-ဖြာ ဉာဏ်ဝိဇ္ဇာတို့နှင့် ကောင်းစွာ ပြည့်စုံတော်မူပေသောကြောင့်လည်း။ ဝိဇ္ဇာ စရဏသမ္ပန္နော၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နံ မည်တော်မူပေ၏။

၄။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင် သဿကဒိဋ္ဌိ၊ ဥဒ္ဓစ္ဆဒိဋ္ဌိ မကပ်ငြိပဲ မဇ္ဈိမပဋိပတ် ကောင်းမြတ်ဖြောင့်တန်း မဂ္ဂင်လမ်းဖြင့် ရွှေနန်းပုရီ ဘေးမဲ့ပြည်သို့ ကြွချီဆိုက် ရောက်တော်မူပေသောကြောင့်လည်း သုဂတော၊ သုဂတ မည်တော်မူပေ၏။

၅။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင် ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပဟု လောကအပြင် ဘုံတစ်ခုကို ကုန်စင်ခပင်း မကျန်ကြွင်းအောင် အလင်းထင်ပေါ် သိမြင်တော်မူပေသော ကြောင့်လည်း။ လောကဝိဒ္ဓါ၊ လောကဝိဒ္ဓံ မည်တော်မူပေ၏။

၆။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင် ဇာတိမာန်၊ ပညာမာန်၊ ဂုဏ်မာန်၊ ဗလမာန်၊ ဣဒ္ဓိမာန်၊ ပညာမာန်တို့ဖြင့် မိုးစွန်ကြားကြား ငါတကားဟု ကြုံးဝါးခက်ထန် အဆိပ်လျှံသည့် နန္ဒောပနန္ဒ အင်္ဂုလိမာလ သစ္စကနှင့် ဗကဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့ကို ဒေသနာသံ ဆိပ်အန်ငြိမ်းဆေး အမြန်ပေး၍ ယဉ်ကျေးအောင်ပြု ဆုံးမမှုဝယ် အတုမရှိ လွန်ကဲဘိသောကြောင့်လည်း။ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရ ထိ၊ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ မည်တော်မူပေ၏။

၇။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင် လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအများ သောင်းတို့က် သားတို့၏ ဝပ်တူးရှိုပြောင်း ညွတ်ညောင်းခယ ဆုံးမခံရာ ဧရာသခင် ဦးထိပ်တင်ကြီး ဖြစ်ပေသောကြောင့်လည်း။ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ၊ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာန မည်တော်မူ၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

၈။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင် သစ္စာလေးရပ် တရားမြတ်ကို လူ့ နတ် အများ သိထင်ရှားအောင် ဟောကြားထုတ်ဖော် သိစေတော် မူပေသောကြောင့် လည်း။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဗုဒ္ဓ မည်တော်မူပေ၏။

၉။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင် ဘုန်းတော်အနန္တ၊ ကံတော်အနန္တ၊ ဉာဏ်တော် အနန္တ၊ တန်ခိုးတော်အနန္တ ကြီးမြတ်လှ၍ လောကသုံးပါး လူအများတို့ လေးစားရ ချီးပူမှုကြောင့်လည်း။ ဘဂဝါ၊ ဘဂဝါ မည်တော်မူပေ၏။

[ဘုရားရှိခိုးပြုလုပ်လိုလျှင် တံ၊ ထို အရဟံ အစ ဘဂဝါအဆုံး ဘဝဂ် ချုန်းမျှ ဘုန်းတော်ကြီးမား ဂုဏ်ကိုးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာသုရားကို အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္ဓာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏-ဟု ဆိုလေ။]

တနည်းအကျဉ်းပွားနည်း

၁။ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ

အနက်။ ။သောဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝါ၊ အသမ္ဘိန္ဒ ခတ္တိ ယဟု သမ္မတမင်းရိုး အမျိုးသက် ပြည်ကမ္ဘီမှ လေးလီနိမိတ် သံဝေစိတ် ကြောင့် တောရိပ်ခိုစံ ကျင့်ခြိုးခြံလျက် မြလျှံရွက်စိပ် ရွှေညောင်ရိပ်ဝယ် ဖိတ်ဖိတ်ရောင်ရှင် ရွှေပလ္လင်ထက် ငါးအင်မာရ်စစ် ရန်အညစ်ကို ခေတ် ဇာတိလုံး ပဲတင်ချုန်းလျက် ဘုန်းဖြင့်လွယ်ကူ အောင်တော်မူ၍ လူမင်း တကာတို့၏ ဥက္ကဋ္ဌ နတ်မင်းတကာတို့၏မကိုဋ် အမြိုက် ခေါင်ဖျား သောင်း တိုက်သားတို့၏ ပတ္တမြားမျက်ရှင်ကြီးတဆူ ဖြစ်တော်မူပေသော ထိုမြတ်စွာ ဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင်တည့် ရှိရှင်မြတ်နိုး တကြိမ်ပျိုးက ကောင်းကျိုးအသင်္ချေ ပေးနိုင်ပေ၍ မြေမှအထက် ဘဝဂ်တိုင်မြောက် နယ် တလျှောက်ဝယ် တယောက်သသူ ဖက်မပြုသည် အလှူခံမြတ်ကြီး ဖြစ်တော် မူပေသောကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟဟု သညာပျံ့ပျူး ဂုဏ်ကျေး ဇူးဖြင့် အထူးပွင့်လင်း ဘဝဂ်ထွင်းအောင် သတင်းကြီးမြတ်တော်မူပေ၏။

၂။ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ

အနက်။ ။သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင် တည့် လေးအင်သစ္စာ နက်နဲစွာဖြင့် ငါးဖြာဥေယျ ဓမ္မအပြား အကျဉ်း အားတည့် ကျယ်ပွားအနန္တရှိသမျှကို တစမကြွင်း အလင်းကုန်စင် ရှိတိုင်း မြင်သည် သဗ္ဗညုတ ဘုရားလက်သုံး ဉာဏ်စက်ဘုန်းကို နှလုံးတော်၌ အလံ

[ဒုတိယအကြိမ်]

၆-အနုဏ္ဍတိ...ပုဋ္ဌာန်ကို ပြဆိုခန်း

စိုက်လျက် အမိုက်ခပ်သိမ်း ပျောက်ငြိမ်းလွင့်စွင့် အကုန်မြင်သော ပညာရှိ အတွတ် တမ္မတ်ခေါင်ဖျား ဖြစ်ပေငြားသောကြောင့်လည်း။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဟု နာမအမှန် ဂုဏ်တံခွန်ကို မိုးစွန်စွင့်စွင့် ဘဝင်မြင့်အောင် ဖြန့်လွှင့်စိုက်ထူ ကြီးမြတ်တော်မူပေ၏။

၃။ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော

အနက်။ ။သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင် တည့် အယဉ်ထန်စွာ သံသရာဟု မဟာအဏ္ဏဝ အနန္တလျှင် ဆုံးဆမရှိ နက် ကျယ်ဘိကို အငြိမစွန်း ကောင်းကင်လမ်းဖြင့် ကမ်းထိုမှဘက် နိဗ္ဗာန်ချက်သို့ ပျံတက်ကျော်လွှား အလွယ်အားဖြင့် သွားရန်အပေါင် အတောင်အလက် အချက်အင်္ဂါ မှန်လှစွာသည် သိက္ခာသီလ ထိုမှစ၍ စရဏအပြား ၁၅ တည့် ၃-ပါး ၈-ဖြာ ဉာဏ်ပညာဟု ဝိဇ္ဇာအသင်း အမိုက်ကင်း၍ အလင်းသိမှု တရားစုကို တခုမကျန် အတန်တန်လျှင် ပြည့်လုံမောက်ဖြိုး အမျိုးမျိုးကို အစိုးရတော်မူခြင်း တည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နော၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္န-ဟု နာမအမှန် ဂုဏ်တံခွန်ကို မိုးစွန်စွင့်စွင့် ဘဝင် မြင့်အောင် ဖြန့်လွှင့်စိုက်ထူ ကြီးမြတ်တော်မူပေ၏။

၄။ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ သုဂတော

အနက်။ ။သော သဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင် တည့် ဒီပင်္ကရာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဘုရားဗျာဒိတ် ရွှေတံဆိပ်ကို ခပ်နှိပ်ကြည်ဖြူ ခံတော်မူ၍ လူ့တွင်ထင်ရှား ဘုရားစင်စစ် ဖြစ်သည် တိုင်ရောက် အမြင်မှောက် သည် ၆၂-ခန်း ဒိဋ္ဌိလမ်းသူ မသန်းမဇ္ဇေ ပကတေဖြင့် အလေ့ဖြူစင် အမြင် ဖြောင့်မတ် အကျင့်မြတ်လျက် လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ၏ ချမ်းသာစီးပွား များရန်အကြောင်း အစုပေါင်းလျက် ကောင်းစွာလာပေသောကြောင့်လည်း။ သုဂတော၊ သုဂတ-ဟု နာမအမှန် အမည်တော်ဖြင့် ထင်ပေါ်ကျော်စော တော်မူပေ၏။

၅။ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ လောကဝိဒ္ဓ

အနက်။ ။သောဘဂဝါ၊ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ဤသို့လျှင်တည့် လူ့ခွင့်နတ်ရွာ ဗြဟ္မာ ၂၀-အပါယ်လေးရပ် သတ်မှတ်ပိုင်းခြား ဖိလာအားဖြင့် ကျယ်ပွားသမျှ အနန္တတွင် လောကအချက် အဆက်ဆက်လျှင် ဖြစ်ပျက်

[ရတီယဆမ္ဗိန်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ပွားဆုတ် မြတ်ယုတ်ဆိုးကောင်း အကြောင်းကြောင်းကို ကောင်းစွာပိုင်ပိုင် သိစွမ်းနိုင်သော သဘော သတ္တိကြောင့်လည်း။ လောကဝိဒ္ဓ၊ လောကဝိဒ္ဓ ဟူသော နာမအမော် အမည်တော်ဖြင့် ထင်ပေါ်ကျော်စောတော်မူပေ၏။

၆။ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ

အနက်။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင် တည့် သုံးခွင်ဘုံနေ အထွေထွေလျှင် ကိလေသာဟိတ် အဆိပ် ပြင်းထန် အကင်းသန်လျက် မာန်တလူလူ အလံထူသည့် လူအရပ်ရပ်၊ နတ်အဖြာဖြာ ဗြဟ္မာအစားစား နဂါးအဖုံဖုံ ဂဠုန်အမျိုးမျိုး ဆိုးဆိုးသွမ်းသွမ်း ကြမ်းကြုတ် သမျှ ဝေနေယျတို့ကို ဗုဒ္ဓမန္တန် ဆိပ်အန်ငြိမ်ဆေး ထိုက်ရာပေး၍ ယဉ်ကျေး စေမှု အစုစု၌ အတုမရ အဖက်မရ ကြီးမြတ်တော်မူလှသောကြောင့်လည်း။ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ၊ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ-ဟူသော နာမအမော် အမည်တော်ဖြင့် ထင်ပေါ်ကျော်စောတော်မူပေ၏။

၇။ ဣတိပိသော ဘဂဝါ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ

အနက်။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင်တည့် အပြင်ကျယ်စွာ သံသရာဟု မဟာအတီး မှောင်တောကြီး၌ ခရီးအစဉ် ရှစ်-မဂ္ဂင်ကို မမြင်သောအား မှားကြီးမှား၍ မနားမရပ် ချားရဟတ်သို့ တပတ်လည်လည် အရှည်ပင်ပန်းစွာ နေကြကုန်သော ဒုက္ခိတသတ္တဝါ သံသရာ ခရီးသည် အပေါင်းတို့ကို လမ်းမှန်ကြောင်းအစဉ် ရှစ်-မဂ္ဂင်ကို မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ စခန်းပြုလျက် အမတလွင် ရှေ့ပြည်ခွင်သို့ အလျင်ရောက်အောင် ပို့ဆောင် ပေတတ် ယောက်ျားမြတ်ကြီး ဖြစ်ပေသောကြောင့်လည်း။ ဒေဝမနုဿာနံ၊ နတ်လူဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏။ သတ္တာ၊ ဆရာအထွတ် အတုလွတ်ကြီး ဖြစ်တော်မူပေ၏။

၈။ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓေါ

အနက်။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင် တည့် စင်စစ် ကေနိ သိထိုက်တန်သည် အမှန် ၄-ချက် သဘောနက်ကို အိပ်မက်ထဲတွင် မမြင်စဘူး အလူးအလဲ ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ တဝဲလယ်လယ် အမြစ်တယ်သို့ မဖွယ်မလှ နေကြကုန်သော ဒုက္ခိတသတ္တဝါ အပေါင်းတို့ကို

[ဒု တိယအကြိမ်]

၆-အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

အဟုတ်အမှန် အမြင်သန်သည့် မဂ်ဉာဏ် ၄-ပါး ပတ္တမြားမျက်ရှင်ကြီးကို ပေးသဖြင့် မိုက်မြေးပြယ်လွင့် အလင်းပွင့်အောင်ပေးတတ်သောကြောင့်လည်း။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဗုဒ္ဓ-ဟူသော နာမအမော် အမည်တော်ဖြင့် ထင်ပေါ်ကျော်စောတော် မူပေ၏။

၉။ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ ဘဂဝါ

အနက်။ ။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝါ၊ အသမ္ဘိန္ဒ ခတ္တိယဟု သမ္မတမင်းရိုး အမျိုးသက် ပြည်ကမ္ဘိမ္မ လေးလိနိမိတ် သံဝေ စိတ်ကြောင့် တောရိပ်ခိုစံ ကျင့်ခြိုးခြံလျက် မြလှုံရွက်စိပ် ရွှေညောင်ရိပ်ဝယ် ဖိတ်ဖိတ်ရောင်ရှင် ရွှေပလ္လင်ထက် ငါးအင်မာရ်စစ် ရန်အညစ်ကို ခေတ် ဇာတိလုံး ပဲ့တင်ချုန်းလျက် ဘုန်းဖြင့်လွယ်ကူ အောင်တော်မူ၍ လူမင်း တကာတို့၏ ဥက္ကဋ္ဌ နတ်မင်းတကာတို့၏ မကိုဋ် အမြိုက်ခေါင်ဖျား သောင်း တိုက်သားကို၏ ပတ္တမြားမျက်ရှင်ကြီးတဆူ ဖြစ်တော်မူပေသော ထိုမြတ်စွာ ဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင်တည့် ဒီပင်္ကရာ သာသနာမှ မဟာဗောဓိ သီရိလှုံဖိတ် ရွှေညောင်ရိပ်ဝယ် အတိဿရ ဘုရားတန်ခိုး အမျိုးမျိုးကို အစိုးပိုင်ပိုင် ရသည်တိုင်အောင် မဏ္ဍိုင်ဗဟို မြင်းမိုရ်မေရု မြေအစုနှင့် ရေထုလေပြင် မိုးကောင်းကင်သို့ နှိုင်းယှဉ်စဖွယ် အကျယ်အပွား များကြီး များအောင် မနားမနေ ဆည်းပူးပေသည် ဆယ်ထေ့သုံးလီ ပါရမီဟု ဝသီ အထု ကြီးကျယ်မှုကြောင့် ယခုကျိ၌ တိုက်တသောင်းလုံး သိမ့်သိမ့်ချုန်းသည် ရွှေဘုန်းတော်သခင် အရှင်တဆူ ဖြစ်တော်မူပေသောကြောင့်လည်း။ ဘဂဝါ၊ ဘဂဝါ-ဟု သညာအမှန် ဂုဏ်တံခွန်ကို မိုးစွန်စွင်စွင် ဘဝဂ်မြင့်အောင် ဖြန့်လွှင့်စိုက်ထူ ကြီးမြတ်တော်မူပေ၏။

မြန်မာ သက်သက် အကျဉ်းပွားပုံ

- ၁။ ဘုရားရှင်၏ ကိလေသာဟူသော ရန်သူတို့ကို ပယ်ဖျက် သတ်ဖြတ် တော်မူနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိတော် ဟူသော အရဟံဂုဏ်တော်။
- ၂။ ခပ်သိမ်းသော တရားတို့ကို ဆရာမရှိ မိမိအလိုလို မေ့ပျောက် ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိ ကောင်းမွန်စွာ သိတော်မူနိုင်သော အစွမ်း သတ္တိတော်ဟူသော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

- ၃။ အဘိညာဉ်တွေ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ဟူသော ဝိဇ္ဇာတရား၊ အကျင့် သီလတွေ၊ ဈာန်တွေ၊ သဒ္ဓါ သတိစသော သူတော်ကောင်းတရားတွေ ဟူသော စရဏတရား၊ ဤဝိဇ္ဇာတရား၊ စရဏတရားတို့နှင့် ပြည့်စုံ တော်မူခြင်းဟူသော ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နဂုဏ်တော်။
- ၄။ သတ္တဝါတို့ ချမ်းသာကောင်းကျိုး ဖြစ်ကြောင်း စကားကောင်း ကိုသာ မမှားမယွင်း ထင်လင်းသေချာ ကောင်းမွန်စွာ ဆိုတော် မူတတ်သော အစွမ်းသတ္တိတော်ဟူသော သုဂတဂုဏ်တော်။
- ၅။ သတ္တဝါဟူသော သတ္တလောက၊ ရုပ်နာမ်ဟူသော သင်္ခါ ရလောက၊ ထိုသတ္တလောက သင်္ခါရလောက နှစ်ပါး၏ တည်ရာဌာနဟူသော ဩကာသလောက၊ ဤလောကသုံးပါးတို့ကို ဖြစ်ကြောင်းနှင့်တကွ ဆရာမရှိ မိမိအလိုလို ကောင်းမွန်စွာ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိတော်ဟူသော လောကဝိဒ္ဓ ဂုဏ်တော်။
- ၆။ ဆုံးမထိုက်သော မယဉ်ကျေးသော နာဠာဂီရိဆင် စသော တိရစ္ဆာန် ယောက်ျား၊ အင်္ဂုလိမဒလစသော လူယောက်ျား၊ အာဠာဝက စသော ဘီလူးယောက်ျား၊ သိကြားစသော နတ်ယောက်ျား၊ ဝါ၊ ရာဂအရာဖြင့်၊ ဒေါသအရာဖြင့်၊ မောဟအရာဖြင့် မယဉ်ကျေးသော အလုံးစုံသော ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့ကို မြင်းကိုဆုံးမတတ်သော ရထားထိန်းကဲ့သို့ အတုမရှိ ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိတော်ဟူသော အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိဂုဏ်တော်။
- ၇။ လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့အား ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး တိုးပွား ဖြစ်ပေါ် အောင် ကောင်းစွာ သွန်သင် ပြသ ဆုံးမတော် မူပေတတ်သော အစွမ်းသတ္တိတော်ဟူသော သတ္တာ ဒေဝမနုဿာန ဂုဏ်တော်။
- ၈။ သစ္စာလေးပါး တရားတို့ကို ဆရာမရှိ မိမိအလိုလို ကိုယ်တော် မြတ်လည်း သိတတ်၊ ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့ကိုလည်း သိစေတော် မူပေတတ်သော အစွမ်းသတ္တိတော် ဟူသော ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်။
- ၉။ (က) မိမိစိတ်ကို အစိုးရခြင်းဟူသော ဣဿရိယ၊
 (ခ) လောကုတ္တရာ တရားဟူသော ဓမ္မ၊
 (ဂ) အခြေအရံ အကျော်အစော ဟူသော ယသ၊

[ဒုတိယအကြိမ်]

၆-အနုသတိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

- (သ) ဘုန်းကျက်သရေတော် ဟူသော သိရီ၊
- (င) မိမိ၏အကျိုးစီးပွား၊ သူတပါးတို့၏ အကျိုးစီးပွား နှစ်ပါးစုံကို လိုလားခြင်းဟူသော ကာမ၊
- (စ) ထိုလိုလားတော်မူသည့်အတိုင်း ပြီးစီးပြည့်စုံအောင် တတ်စွမ်းတော်မူနိုင်ခြင်းဟူသော ပယတ္တ

ဤဘုန်းတော်ခြောက်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူခြင်း ဟူသော ဘဂဝါ ဂုဏ်တော်။

သဒ္ဓါ၊ ဆန္ဒ၊ ဉာဏ်ထက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် ဂုဏ်တော်အကျယ်

၁။ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ

ဧမ၊ အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်တော်မူပေသော ယော ဘဂဝါ။ အကြင်ဘုန်းတော်ခြောက်စုံ ကျေးဇူးဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဖြစ်စွာဘုရားသည်။ စိရကာလံ၊ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ကာလပတ်လုံး။ ပါရမိယော-

- (က) ဒါနပါရမိ၊ သီလပါရမိ၊ နိက္ခမပါရမိ၊ ပညာပါရမိ၊ ဝီရိယပါရမိ၊ ခန္တိပါရမိ၊ သစ္စပါရမိ၊ အဓိဋ္ဌာနပါရမိ၊ မေတ္တာပါရမိ၊ ဥပေက္ခာပါရမိ-တည်းဟူသော ပါရမိ ၁၀-ပါး။
- (ခ) ဒါနဥပပါရမိ၊ သီလဥပပါရမိ၊ နိက္ခမဥပပါရမိ၊ ပညာဥပပါရမိ၊ ဝီရိယဥပပါရမိ၊ ခန္တိဥပပါရမိ၊ သစ္စဥပပါရမိ၊ အဓိဋ္ဌာနဥပပါရမိ၊ မေတ္တာဥပပါရမိ၊ ဥပေက္ခာဥပပါရမိ တည်းဟူသော ဥပပါရမိ ၁၀-ပါး။
- (ဂ) ဒါနပရမတ္ထပါရမိ၊ သီလပရမတ္ထပါရမိ၊ နိက္ခမပရမတ္ထပါရမိ၊ ပညာပရမတ္ထပါရမိ၊ ဝီရိယပရမတ္ထပါရမိ၊ ခန္တိပရမတ္ထပါရမိ၊ သစ္စပရမတ္ထပါရမိ၊ အဓိဋ္ဌာနပရမတ္ထပါရမိ၊ မေတ္တာပရမတ္ထပါရမိ၊ ဥပေက္ခာပရမတ္ထပါရမိ-တည်းဟူသော ပရမတ္ထပါရမိ ၁၀-ပါး။

ဤသို့အားဖြင့် အပြား ၃၀-သော ပါရမိတို့ကို။ ပူရေတွာ၊ ဖြည့်တော်မူပြီး၍။ ဗုဒ္ဓဘာဝံ၊ သဗ္ဗညုတဘုရားအဖြစ်သို့။ ပတ္တော၊ ရောက်တော်မူပေ၏။ ဧမ၊ အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်တော်မူ

[ရတိယအကြိမ်]

သော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့ လူမင်း၊
နတ်မင်း၊ သိကြားမင်း၊ ဗြဟ္မာမင်းတို့၏ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော
အကြောင်းကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟ-ဟူသော အမည်နာမ ဝိသေသကို
ရတော်မူပေ၏။

အရဟံ၊ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော အတုမဲ့ ယောက်ျားမြတ်ကြီး
ဖြစ်တော်မူပေ၏။

၂။ ဣတိပိ သောဘဂဝါ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ

အနက်။ ။မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်
တော်မူသော။ ယော ဘဂဝါ၊ အကြင် ဘုန်းတော်ခြောက်စုံ ကျေးဇူးဂုဏ်နှင့်
ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ စိရကာလံ၊ လေးသင်္ချေနှင့်
ကမ္ဘာတသိန်း ကာလပတ်လုံး၊ ပါရမီယော-

- (က) ဒါနပါရမီ၊ သီလပါရမီ ။ပ။ မေတ္တာပါရမီ၊ ဥပေက္ခာပါရမီ-တည်းဟူ
သော ပါရမီ ၁၀-ပါး။
- (ခ) ဒါနဥပပါရမီ၊ သီလဥပပါရမီ ။ပ။ မေတ္တာဥပပါရမီ၊ ဥပေက္ခာ
ဥပပါရမီ-တည်းဟူသော ဥပပါရမီ ၁၀-ပါး။
- (ဂ) ဒါနပရမတ္ထ ပါရမီ၊ သီလပရမတ္ထပါရမီ ။ပ။ မေတ္တာ ပရမတ္ထပါရမီ၊
ဥပေက္ခာပရမတ္ထ ပါရမီ-တည်းဟူသော ပရမတ္ထပါရမီ ၁၀-ပါး။

ဤသို့အားဖြင့် အပြား ၃၀-သော ပါရမီတို့ကို။ ပူရေတွာ၊ ဖြည့်တော်မူ
ပြီး၍။ ဗုဒ္ဓဘာဝံ၊ သဗ္ဗညုတ ဘုရားအဖြစ်သို့ ပတ္တော၊ ရောက်တော်မူပေ၏။
မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်တော် မူပေသော။
သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင်-

- (က) လူကောင်အထည်၊
နတ်ကောင်အထည်၊
ဗြဟ္မာကောင်အထည်၊
ကြီးငယ်သတ္တဝါ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရား-တည်းဟူသော
ဒုက္ခအစစ်အမှန်ဖြစ်သော ဒုက္ခသစ္စာ၊

၅-အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

- (ခ) ထို ဒုက္ခအစစ်အမှန်ဖြစ်သော ဒုက္ခသစ္စာ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် တရား တို့ကို ဘဝအဆက်ဆက် အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ပွားအောင် တည်ထောင်ဖန်ဆင်းသူ အမှန်ဖြစ်ပေသော လောဘ တဏှာ ကိလေ သာ-တည်းဟူသော သမုဒယသစ္စာ၊
- (ဂ) ထိုဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာ တရားနှစ်ပါးတို့၏ ကွယ်ပျောက်ကုန်ဆုံး ရာဖြစ်၍ သုခအစစ်အမှန် ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်-တည်းဟူသော နိရောဓ သစ္စာ၊
- (ဃ) ထိုနိရောဓသစ္စာသို့ ဖြောင့်မှန်စွာ ဆိုက်ရောက်အောင် ပို့ဆောင်ပေး တတ်သည်ဖြစ်၍ မဂ္ဂအမှန် ဖြစ်ပေသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာ သတိ၊ သမ္မာသမာဓိ- တည်းဟူသော အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော မဂ္ဂသစ္စာ၊

ဤသစ္စာလေးပါး တရားတို့ကို ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင် ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓု-ဟူသော အမည်နာမ ဝိသေသကို ရတော်မူပေ၏။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သစ္စာလေးပါး တရားတို့ကို ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင် ကောင်းစွာ သိမြင်တော်မူပေသော အတုမဲ့ ယောက်ျား မြတ်ကြီး ဖြစ်တော် မူပေ၏။

၃။ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော

အနက်။ ။မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင် ဖြစ် တော်မူသော။ ယော ဘဂဝါ၊ အကြင် မြတ်စွာဘုရားသည်။ စိရကာလံ၊ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ကာလပတ်လုံး။ ပါရမိယော၊ ပါရမိတို့ကို။ ပူရေတွာ၊ ဖြည့်တော်မူပြီး၍။ ဗုဒ္ဓဘာဝံ၊ ဘုရားအဖြစ်သို့။ ပတ္တော၊ ရောက် တော်မူပေ၏။

မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်တော်မူပေသော။ သော ဘဂဝါ၊ ထို မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင်-

၁။ အထူးထူး အထွေထွေ ဖန်ဆင်းမှု၊ ကောင်းကင် မြေမိုး ပျံလျှိုးမှုတို့၌ စွမ်းနိုင်သော ဣဒ္ဓိဝိဓ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်၊

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

- ၂။ မိမိကိုယ်တိုင်းမှ သူငယ်သဏ္ဍာန်ဖန်ဆင်း၍ ပြနိုင်သော မနောမယ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်၊
- ၃။ ရှေး၌ နေဘူးသော ခန္ဓာ အစဉ်ကို အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့ နိုင်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်၊
- ၄။ လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည် တိုင်အောင် အဆင်းသဏ္ဍာန် ဟူသမျှကို နတ်မျက်စိအသွင် အကုန်မြင်နိုင်သော ဒိဗ္ဗစက္ခုဝိဇ္ဇာဉာဏ်၊
- ၅။ သတ္တဝါခပ်သိမ်းတို့၏ စိတ်အကြံကို သိနိုင်သော စေတောပရိယ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်၊
- ၆။ လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါခပ်သိမ်းတို့ ပြောဆိုသမျှ အသံစကားကို ကြားနိုင်သော ဒိဗ္ဗသောတ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်၊
- ၇။ မိမိသန္တာန်၊ သူတပါးသန္တာန်၊ ခန္ဓာနာမ်ရုပ်တို့၌ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာရေးသုံးပါးကို ထင်ရှားစွာ မြင်နိုင်သော ဝိပဿနာ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်၊
- ၈။ ၁၅၀၀- ကိလေသာတို့ကို ကုန်ခန်းစေနိုင်သော အာသဝက္ခယ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်၊

ဤ ၈-ပါးသော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်တို့ကို အစိုးရတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊

- ၁။ ကိန္နုတ် ၂-ပါးကို စောင့်ထိန်းမှုဟူသော သီလ၊
- ၂။ ဣန္ဒြေ ၆-ပါးတို့ကို စောင့်ထိန်းမှုဟူသော ဣန္ဒြိယ သံဝရ၊
- ၃။ အစားအစာတို့၌ အတိုင်းအရှည်ကို သိမှုဟူသော ဘောဇန မတ္တညီတာ၊
- ၄။ အအိပ်အနေ အလွန်နည်းပါးခြင်း ဟူသော ဇာဂရိယာနုယောဂ၊
- ၅။ သဒ္ဓါ၊ ၆-သတိ၊ ၇-ဟိရီ၊ ၈-ဩတ္တပ္ပ၊ ၉-ဝီရိယ၊ ၁၀-ဗာဟုသာဓု၊ ၁၁-ပညာ၊ ၁၂-ပဌမဈာန်၊ ၁၃-ဒုတိယဈာန်၊ ၁၄-တတိယဈာန်၊ ၁၅-စတုတ္ထဈာန်။

ဤ ၁၅-ပါးသော စရဏဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္န-ဟူသော အမည်နာမ ဝိသေသကို ရတော်မူပေ၏။

၆-အနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နော၊ ဝိဇ္ဇာ ဂ-မျိုး၊ စရဏ ၁၅-မျိုးတို့ကို အစိုးရတော် မှုသော အတုမဲ့ယောကျ်ားမြတ်ကြီး ဖြစ်တော်မူပေ၏။

၄။ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ သုဂတော

အနက်။ ။မေ၊အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်တော် မူပေသော။ ယော ဘဂဝါ၊ အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။ စိရကာလံ၊ လေး သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတသိန်း ကာလပတ်လုံး။ ပါရမိယော၊ ပါရမိတို့ကို။ ပူရေတွာ၊ ဖြည့်တော် မူပြီး၍။ ဗဒ္ဒဘာဝံ၊ သဗ္ဗညုတ ဘုရားအဖြစ်သို့။ ပတ္တော၊ ရောက်တော်မူပေ၏။

မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်တော်မူပေသော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင်-

- (က) ဘိက္ခု၊ ဝိဘင်းကျမ်း၊ ဘိက္ခုနီဝိဘင်းကျမ်း၊ မဟာဝါကျမ်း၊ စူဠဝါ ကျမ်း၊ ပရိဝါကျမ်း-ဟူသော ဝိနည်းပိဋကတ် ၅-ကျမ်း။
- (ခ) ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း၊ ဝိဘင်းကျမ်း၊ ဓာတုကထာကျမ်း၊ ပုဂ္ဂလပညတ် ကျမ်း၊ ကထာဝတ္ထုကျမ်း၊ ယမိုက် ၁၀-ကျမ်း၊ ပဋ္ဌာန်း ၂၄-ကျမ်း ဟူသော အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ် ၃၉-ကျမ်း။
- (ဂ) သုတ်သီလက္ခန္ဓာ၊ သုတ်မဟာဝါ၊ သုတ်ပါထေယျ- ဟူသော ဒီဃ နိကာယ် ၃-ကျမ်း၊ သုတ်ပေါင်း ၃၃။
- (ဃ) မူလပဏ္ဏာသ၊ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ ဥပရိပဏ္ဏာသ- ဟူသော မဇ္ဈိမနိကာယ် ၃-ကျမ်း၊ သုတ်ပေါင်း ၁၅၀။
- (င) သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၊ သဠာယ တန ဝဂ္ဂသံယုတ်၊ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်-ဟူသော သံယုတ္တနိကာယ် ၅-ကျမ်း၊ သုတ်ပေါင်း ၃၇၅။
- (စ) ဧက အင်္ဂုတ္တရ၊ ဒုက အင်္ဂုတ္တရ၊ တိက အင်္ဂုတ္တရ၊ စတုက အင်္ဂုတ္တရ ပဉ္စ အင်္ဂုတ္တရ၊ ဆက္က အင်္ဂုတ္တရ၊ သတ္တ အင်္ဂုတ္တရ၊ အဋ္ဌ အင်္ဂုတ္တရ၊ နဝအင်္ဂုတ္တရ၊ ဒထင်္ဂုတ္တရ၊ ကောဒသ အင်္ဂုတ္တရ-ဟူသော အင်္ဂုတ္တရ နိယာယ် ၁၁-ကျမ်း၊ သုတ်ပေါင်း ၉၉၅။

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်ကျမ်းကြီး

(ဆ) ခုဒ္ဒကပါဌ၊ ဓမ္မပဒ၊ ဥဒါန်း၊ ဣတိဝုတ်၊ သုတ္တန်ပါတ်၊ ဝိမာနဝတ္ထု၊ ပေတဝတ္ထု၊ ထေရဂါထာ၊ ထေရီဂါထာ၊ ပါဌဇာတ်၊ မဟာနိဒ္ဒေသ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမင်္ဂ၊ ထေရအပဒါန်၊ ထေရီအပါဒါန်— ဟူသော ခုဒ္ဒကနိကာယ် ၁၅-ကျမ်း၊ သုတ္တန်ပိဋကတ် ၃၇-ကျမ်း။

ဤသို့လျှင် အာဒိကလျာဏဂုဏ်၊ မဇ္ဈေကလျာဏဂုဏ်၊ ပရိယောသာနကလျာဏဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံလှစွာ ပိဋကတ်အားဖြင့် ၃-ပါး၊ နိကာယ်အားဖြင့် ၅-ပါး၊ အင်္ဂါအားဖြင့် ၉-ပါး၊ ကျမ်းအားဖြင့် ၈၁-ပါး၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာအားဖြင့် ၈၄၀၀၀- အရေအတွက် ရှိသော ကောင်းသော စကားကို ဆိုတော် မူတတ်သောကြောင့်လည်း။ သုဂတော၊ သုဂတ ဟူသော ဂုဏ်အမည်နာမ ဝိသေသကို ရတော်မူပေ၏။

သုဂတော၊ ကောင်းသော စကားကို ဆိုတော် မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား။

၅။ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ လောကဓိဒ္ဓ

အနက်။ ။မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်တော်မူသော။ ယော ဘဂဝါ၊ အကြင် မြတ်စွာဘုရားသည်။ စိရကာလံ၊ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ကာလပတ်လုံး။ ပါရမိယော၊ ပါရမီတို့ကို။ ပူရေတွံ၊ ပြည့်တော်မူ၍။ ဗုဒ္ဓဘာဝံ၊ သဗ္ဗညုတ ဘုရားအဖြစ်သို့။ ပတ္တော၊ ရောက်တော်မူပေ၏။

မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်တော်မူပေသော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင်—

ကဗ ၁၁-ဘုံ

- ၁။ ငရဲဘုံ၊
 - ၂။ တိရစ္ဆာန်ဘုံ၊
 - ၃။ မြိတ္တာဘုံ၊
 - ၄။ အသုရကာယ်ဘုံ၊
- ဟူသော အပါယ် ၄-ဘုံ၊

[ဒုတိယအကြိမ်]

၆-အနုဏ္ဏတို့ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

- ၁။ မနုဿဘုံ၊
- ၂။ စတုမဟာရာဇ်ဘုံ၊
- ၃။ တာဝတိံသာဘုံ၊
- ၄။ ယာမာဘုံ၊
- ၅။ တုသိတာဘုံ၊
- ၆။ နိမ္မာနရတိဘုံ၊
- ၇။ ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တိဘုံ၊

ဟူသော ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ။

အပါယ် ၄-ဘုံနှင့်တကွ ပေါင်းသည်ရှိသော် ကာမ ၁၁-ဘုံဖြစ်၏။ နတ် ပြည် ၆-ထပ်သည် လူ့ဘုံမှ အထက် ယူဇနာ ၄-သောင်း ၂-ထောင်စီ အဆင့်ဆင့် မြင့်ကွာကြ၏။

နတ်ပြည် ၆-ထပ် နတ်သက်

၁။ စတုမဟာရာဇ် ဘုံသက်ကား စတုမဟာရာဇ်နှစ်နှင့် အနှစ် ၅-ရာရှိ၏။ လူတို့နှစ်နှင့် အနှစ် ၉-သန်းရှိ၏။

၂။ တာဝတိံသာ ဘုံသက်ကား- တာဝတိံသာနှစ်နှင့် အနှစ် ၁-ထောင် ရှိ၏။ လူတို့နှစ်နှင့် အနှစ် ၉-သန်း ၄-လီ၊ ၃-ကုဋေ ၆-သန်း ရှိ၏။

၃။ ယာမာဘုံသက်ကား- ယာမာနှစ်နှင့် အနှစ် ၂-ထောင် ရှိ၏။ လူတို့၏ နှစ်နှင့် အနှစ် ၁၄-ကုဋေ ၄-သန်း ရှိ၏။

၄။ တုသိတာ ဘုံသက်ကား- တုသိတာနှစ်နှင့် အနှစ် ၄-ထောင် ရှိ၏။ လူတို့နှစ်နှင့် အနှစ် ၅၇-ကုဋေနှင့် ၆-သန်း ရှိ၏။

၅။ နိမ္မာနရတိ ဘုံသက်ကား- နိမ္မာနရတိနှစ်နှင့် အနှစ် ၈-ထောင် ရှိ၏။ လူတို့နှစ်နှင့် ကုဋေ ၂၃၀-နှင့် ၄-သန်း ရှိ၏။

၆။ ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တိ ဘုံသက်ကား- ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တိ နှစ်နှင့် ၁-သောင်း ၆-ထောင်ရှိ၏။

လူတို့နှစ်နှင့် နှစ်ပေါင်း ၉၂၁-ကုဋေ ၆-သန်း ရှိ၏။

[ဇုတိယဆမြိုင်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ရူပ ၁၆-ဘုံ

- ၁။ ဗြဟ္မပရိသဇ္ဇာဘုံ၊
- ၂။ ဗြဟ္မပုရောဟိတာဘုံ၊
- ၃။ မဟာဗြဟ္မာဘုံ၊

တပြင်တည်းတည်သော ပဌမဈာန် ၃-ဘုံ။

- ၄။ ပရိတ္တာဘာဘုံ၊
- ၅။ အပ္ပမာဏာဘာဘုံ၊
- ၆။ အာဘာဿရာဘုံ၊

တပြင်တည်းတည်သော ဒုတိယဈာန် ၃-ဘုံ။

- ၇။ ပရိတ္တသုဘာဘုံ၊
- ၈။ အပ္ပမာဏသုဘာဘုံ၊
- ၉။ သုဘကိဏှာဘုံ၊

တပြင်တည်းတည်သော တတိယဈာန် ၃-ဘုံ၊

- ၁၀။ ဝေဟပ္ပိလ်ဘုံ၊
- ၁၁။ အသညသတ်ဘုံ၊

တပြင်တည်းတည်သော စတုတ္ထဈာန် ၂-ဘုံ၊

- ၁၂။ အဝိဟာဘုံ၊
- ၁၃။ အတပ္ပပါဘုံ၊
- ၁၄။ သုဒဿာဘုံ၊
- ၁၅။ သုဒဿီဘုံ၊
- ၁၆။ အနနိဋ္ဌဘုံ၊

အဆင့်ဆင့်တည်သော သုဒ္ဓါဝါသ စတုတ္ထဈာန် ၅-ဘုံ၊ ပေါင်း ရူပ ၁၆-ဘုံ ဖြစ်၏။

ရူပ ၁၆-ဘုံ အကွာအဝေး

ဝသဝိတ္တိဘုံမှ အထက် ယူဇနာပေါင်း ၅-သန်း ၅-သိန်း ၈-ထောင် မြင့်သော ကောင်းကင်ပြင်၌ ပဌမဈာန် -ဘုံ တည်၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၆-အနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်ကို ပြဆိုခန်း

၎င်းမှအထက် ယူဇနာပေါင်း ၅-သန်း ၅-သိန်း ၈-ထောင် မြင့်သော
ကောင်းကင်ပြင်၌ ဒုတိယဈာန် ၃-ဘုံ တည်၏။

၎င်းမှအထက် ယူဇနာပေါင်း ၅-သန်း ၅-သိန်း ၈-ထောင် မြင့်သော
ကောင်းကင်ပြင်၌ တတိယဈာန် ၃-ဘုံ တည်၏။

၎င်းမှအထက် ယူဇနာပေါင်း ၅-သန်း ၅-သိန်း ၈-ထောင် မြင့်သော
ကောင်းကင်ပြင်၌ ဝေဟပိုလ်ဘုံ၊ အသညသတ်ဘုံ တည်၏။

၎င်းမှအထက် သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံသည်လည်း အဆင့်ဆင့် ယူဇနာ ၅-သန်း
၅-သိန်း ၈-ထောင်စီ အမြင့် ကွာခြား၏။

ရူပဗြဟ္မာတို့၏သက်တမ်း

၁။ ဗြဟ္မပါရိ သဗ္ဗာ ဗြဟ္မာတို့၏ အသက်မှာ အန္တရကပ် ၆ -ကပ်ရှိ၏။
ယင်း ၆၄-ကပ်ကို ၃-ဖို့ပြု၊ အန္တရကပ် ၂၁-ကပ်သာသာ ရှိ၏။

၂။ ဗြဟ္မပုရောဟိတာ ဗြဟ္မာတို့၏ အသက်မှာ အန္တရကပ် ၃၂-ကပ်
ရှိ၏။

၃။ မဟာဗြဟ္မာတို့၏ အသက်မှာ အန္တရကပ် ၆၄-ခု အပေါင်းဖြစ်သော
ဝိဝဋ္ဌာယီအသင်္ချေယျ ၁-ကပ်ရှိ၏။

၄။ ဒုတိယဈာန် ၃-ဘုံ၌ ပရိတ္တာဘာဗြဟ္မာတို့၏ အသက်မှာ မဟာ
ကမ္ဘာကြီး ၂-ခု ရှိ၏။

၅။ အပ္ပမာဏာဘာ ဗြဟ္မာတို့၏ အသက်မှာ မဟာကမ္ဘာကြီး ၄-ခု
ရှိ၏။

၆။ အာဘဿရာ ဗြဟ္မာတို့၏အသက်မှာ မဟာကမ္ဘာကြီး ၈ ခုရှိ၏။

၇။ တတိယဈာန် ၃-ဘုံ၌ ပရိတ္တသုဘာ ဗြဟ္မာတို့၏ အသက်မှာ မဟာ
ကမ္ဘာကြီး ၁၆-ခု ရှိ၏။

၈။ အပ္ပမာဏသုဘာ ဗြဟ္မာတို့၏ အသက်မှာ မဟာကမ္ဘာကြီး ၃၂-ခု
ရှိ၏။

၉။ သုဘကိဏှာဗြဟ္မာတို့၏ အသက်မှာ မဟာကမ္ဘာကြီး ၆၄-ခု ရှိ၏။
၁၀-၁၁။ စတုတ္ထဈာန် ၇-ဘုံတို့တွင် ဝေဟပိုလ်ဗြဟ္မာ၊ အသညသတ်
ဗြဟ္မာတို့၏ အသက်မှာ မဟာကမ္ဘာကြီး ၅၀၀-ရှိ၏။

ကပ္ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

၁၂။ အဝိဟာ ဗြဟ္မာတို့၏ အသက်မှာ မဟာကမ္ဘာကြီး ၁-ထောင် ရှိ၏။

၁၃။ အဘပ္ပါဗြဟ္မာတို့ အသက်မှာ မဟာကမ္ဘာကြီး ၂-ထောင် ရှိ၏။

၁၄။ သုဒဿာ ဗြဟ္မာတို့၏ အသက်မှာ မဟာကမ္ဘာကြီး ၄-ထောင် ရှိ၏။

၁၅။ သုဒဿိဗြဟ္မာတို့၏ အသက်မှာ မဟာကမ္ဘာကြီး ၈-ထောင် ရှိ၏။

၁၆။ အကနိဋ္ဌ ဗြဟ္မာတို့၏ အသက်မှာ မဟာကမ္ဘာကြီး ၁-ထောင်း ခြောက်ထောင် ရှိ၏။

အရူပ ၄-ဘုံ အကွာအစေးနှင့် ဘုံသက်

အကနိဋ္ဌ အထက်ယူဇနာပေါင်း ၅-သန်း ၅-သိန်း ၈-ထောင်စီ အဆင့်ဆင့် မြင့်သော ကောင်းကင်ပြင်၌—

- ၁။ အာကာသာနဉာယတနဘုံ၊
- ၂။ ဝိညာဏဉာယတနဘုံ၊
- ၃။ အာကိဉာယတနဘုံ၊
- ၄။ နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ၊

ဟူသော အရူပ ၄-ဘုံ တည်၏။

- ၁။ ဘုံသည်လည်း အစဉ်အတိုင်း ကမ္ဘာ ၂-သောင်း၊
- ၂။ ဒုတိယ၌ ကမ္ဘာ ၄-သောင်း၊
- ၃။ တတိယ၌ ကမ္ဘာ ၆-သောင်း၊
- ၄။ စတုတ္ထ၌ ကမ္ဘာ ၈-သောင်း ၄-ထောင် ရှိ၏။

ဤ ၃၁-ဘုံစား ဩကာသလောက မည်၏။

ပုဂ္ဂိုလ်အပြား

ပုဂ္ဂိုလ်သည် အကျဉ်းအားဖြင့်—

- ၁။ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊
- ၂။ သုဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊
- ၃။ ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊
- ၄။ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊

ပုထုဇဉ် ၄-ယောက်။

၆-အနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

- ၁။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်၊
 - ၂။ သောတာပတ္တိဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်၊
 - ၃။ သကဒါဂါမိ မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်၊
 - ၄။ သကဒါဂါမိ ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်၊
 - ၅။ အနာဂါမိ မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်၊
 - ၆။ အနာဂါမိ ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်၊
 - ၇။ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်၊
 - ၈။ အရဟတ္တ ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်၊
- အရိယာ ၈-ယောက်။

ဆုံး ဖုဂ္ဂိုလ်

- ၁။ အပါယ်ဘုံ၌ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် တယောက် ရ၏။ ၄-ဘုံ ဖြစ်၍ ၄-ယောက်။
- ၂။ လူ့ဘုံ၊ စတုမဟာရာဇ်ဘုံ၌ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ကို ချန်လှပ်၍ တကျိပ် တနွယ်ထိ ရ၏။ နှစ်ဘုံ ဖြစ်ရကား ၂၂-ယောက်၊ ပေါင်း ၂၆-ယောက် ဖြစ်၏။
- ၃။ အထက်နတ်ပြည် ၅-ထပ်မှာ ဒုဂ္ဂတိ အဟိတ်၊ သုဂတိ အဟိတ် ၂-ယောက်ကြောင့် တကျိပ်စီဖြစ်၍ ၅-ကျိပ် ရ၏။
- ၄။ ပထမဈာန် ၃-ဘုံ၊ ဒုတိယဈာန် ၃-ဘုံ၊ တတိယဈာန် ၃-ဘုံ၊ ဝေဟပိလ်ဘုံ၊ ဤ ၁၀-ဘုံ၌ တိဟိတ်ပုထုဇဉ် ၁၊ အရိယာ ၈၊ ၉-ယောက်စီ ဖြစ်၍ ၉-ကျိပ် ရ၏။
- ၅။ အသညသတ်ဘုံ၌ သုဂတိအဟိတ် ၁-ယောက်သာ ရ၏။
- ၆။ သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ၌ ဖုဂ္ဂိုလ် ၁၂-ယောက်တွင် အထက်ဆုံးဖြစ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌ၊ အရဟတ္တ ဖလဋ္ဌ ၃-ယောက်စီ ဖြစ်၍ ၁၅-ယောက် ရ၏။
- ၇။ အရူပ ၄-ဘုံ၌ အရိယာ ဖုဂ္ဂိုလ် ၈-ယောက်တွင် သောတာပတ္တိမဂ္ဂ ပုဂ္ဂိုလ်မရ၊ ကြွင်းသော အရိယာ ၇-ယောက်နှင့် တိဟိတ် ပုထုဇဉ် ၁-ယောက်သာ ရ၏။ ၄-ဘုံ ဖြစ်၍ ၃-ကျိပ် ၂-ယောက် ရ၏။

ကာမပုဂ္ဂိုလ်၊ ရူပပုဂ္ဂိုလ်၊ အရူပပုဂ္ဂိုလ် ၃-မီး ပေါင်းသည်ရှိသော် ဖုဂ္ဂိုလ်ပေါင်း ၂-ရာတကျိပ် ၄-ယောက်။

[ဤကားသတ္တဝေဒကဏ္ဍ။]
[ရတိယဗြဟ္မ]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

၃၁-ဘုံဟု ဆိုအပ်သော သြကာသလောကသည်လည်း သင်္ခါရဓမ္မ စုပင်တည်း။

ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ဗြဟ္မာ၊ လူ၊ နတ်ဟု ဆိုအပ်သော သတ္တလောကဟူသည် လည်း သင်္ခါရဓမ္မစုပင်တည်း။

ထိုသင်္ခါရသည် ရုပ်သင်္ခါရ၊ နာမ်သင်္ခါရဟူ၍ ၂-ပါး အပြားရှိ၏။ ရုပ် သင်္ခါရသည်ကား-

- (က) မြေဓာတ်၊ ရေဓာတ်၊ မီးဓာတ်၊ လေဓာတ်-ဟူသော မဟာဘုတ်ကြီး ၄-ပါး။
- (ခ) ကျွေဓာတ်၊ သောတဓာတ်၊ သာနဓာတ်၊ ဇိဝှာဓာတ်၊ ကာယဓာတ်-ဟူသော အကြည်ဓာတ် ၅-ပါး။
- (ဂ) ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ- ဟူသော ဂေါဓရ ဓာတ် ၅-ပါး။
- (ဃ) ဣတ္ထိဘာဝရုပ်၊ ပုရိသဘာဝရုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်၊ ဇီဝိတရုပ်၊ သြဇာ-ဟု ဆိုအပ်သော အာဟာရရုပ်။

ဤ တရားစုသည် ရုပ်သင်္ခါရ မည်၏။

- (က) စက္ခုဝိညာဉ်ဓာတ်၊ သောတဝိညာဉ်ဓာတ်၊ သာနဝိညာဉ်ဓာတ်၊ ဇိဝှာ ဝိညာဉ်ဓာတ်၊ ကာယဝိညာဉ်ဓာတ်၊ မနောဝိညာဉ်ဓာတ်- ဟူသော ဝိညာဉ် ၆-ပါး။
- (ခ) ထိုဝိညာဉ် ၆-ပါးနှင့် ထိုကသည်အားလျော်စွာ ယှဉ်တွဲ၍ ဖြစ်သော ဖဿဓာတ်၊ ဝေဒနာဓာတ်၊ သညာဓာတ်၊ စေတနာဓာတ်၊ သမာဓိ ဓာတ်၊ ဇီဝိတဓာတ်၊ မနသိကာရဓာတ်၊ ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ ဝီရိယ၊ ဆန္ဒ၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သဒ္ဓါ၊ ပညာ၊ သတိ-အစရှိသော စေတသိက် တရားစု။

ဤ ဝိညာဉ် ၆-ပါးနှင့် စေတသိက် တရားစုသည် နာမ်သင်္ခါရမည်၏။

သတ္တလောက၊ သင်္ခါရလောက၊ သြကာသလောက- တည်းဟူသော လောက ၃-ပါးကို အကြွင်းမရှိ သိတော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ လောကဝိဒ္ဓ၊ လောကဝိဒ္ဓ-ဟူသော အမည်နာမ ဝိသေသကို ရတော်မူပေ၏။

လောကဝိဒ္ဓ၊ လောက ၃-ပါးက အကြွင်းမရှိ သိတော် မူပေသော အတုမဲ့ယောက်ျားမြတ်ကြီး ဖြစ်တော်မူပေ၏။

၆-အနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

(၆) ဣတိ ပိ သော ဘဂဝါ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ

အနက်။ ။မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်တော် မူပေသော။ ယော ဘဂဝါ၊ အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။ စီရကာလံ၊ လေး သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ကာလပတ်လုံး။ ပါရမိယော၊ ပါရမိတို့ကို။ ပူရေတွာ၊ ဖြည့်တော်မူပြီး၍။ ဗုဒ္ဓဘာဝံ၊ သဗ္ဗညုတ ဘုရားအဖြစ်သို့။ ပတ္တော၊ ထောက်တော်မူပေ၏။

မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်တော်မူပေသော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင် ကုသိုလ်ဖြစ်မှု၌ အချက်ကျကျ မလိမ္မာသောသူကို ပုညကြိယာဝတ္ထု ၁၀-ပါးကို ပြသဖြင့် ဆုံးမတော်မူပေ၏။

ပုညကြိယာ ဝတ္ထု ၁၀-ပါး ဟူသည်ကား

- ၁။ ဒါန-အလှူပေးခြင်း၊
- ၂။ သီလ-သီလသိတင်း ဆောက်တည်ခြင်း၊
- ၃။ ဘာဝနာ-ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းခြင်း၊
- ၄။ အပစာယန - အသက်သိက္ခာကြီးသော သူတို့၌ အရိုအသေ ပြုခြင်း၊
- ၅။ ဝေယျာဝစ္စ-သူတပါးတို့၏ အမှုကြီးငယ်တို့ကို သဒ္ဓါကြည်ဖြူ ရှက် ဆောင်ခြင်း၊
- ၆။ ပတ္တိဒါန-မိမိ၏ ကုသိုလ်အဖို့ကို သူတပါးတို့အား အမျှပေးဝေခြင်း၊
- ၇။ ပတ္တာနုမောဒန သူတပါးတို့ ပေးဝေသော ကုသိုလ်အဖို့ကို ဝမ်း မြောက် ဝမ်းသာ သာဓုခေါ်ခြင်း၊
- ၈။ ဓမ္မဿဝန-သူတပါးတို့၏ တရားကို ကြားနာခြင်း၊
- ၉။ ဓမ္မဒေသနာ-မိမိသိသမျှသော တရားစကားတို့ကို သူတပါးတို့အား သင်ကြား ပြောဟောခြင်း၊
- ၁၀။ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ-ကံ၊ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်၍ ဖြောင့်မတ်သော အယူကို ယူခြင်း၊

[ဤကား ပုညကိရိယာဝတ္ထု ၁၀-ပါးတည်း။]

ဒုစရိုက် ၁၀-တန် အကင်းသန်သဖြင့် ခက်ထန် ရှိုင်းစိုင်း၍နေသော သူကို ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး၏ အပြစ်၊ သုစရိုက် ၁၀-ပါး၏ အကျိုးကို ပြသဖြင့် ဆုံးမ တော်မူပေ၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး ဟူသည်ကား

- ၁။ ပါဏာတိပါတ-သု. အသက်ကို သတ်ခြင်း၊
- ၂။ အဒိန္နာဒါန-သု. ဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်း၊
- ၃။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ-သု. အိမ်ရာကို ကျူးလွန်ခြင်း၊
[ဤကား အကုသိုလ် ကာယကံ ၃-ပါးတည်း။]

- ၁။ မုသာဝါဒ-မဟုတ်မမှန်စကား ပြောခြင်း၊
- ၂။ ပိသုဏဝါစ-ကုန်းတိုက်စကား ပြောခြင်း၊
- ၃။ ဖရုသဝါစာ-အကြမ်းအတန်း ဆဲရေးခြင်း၊
- ၄။ သမ္မပ္ပလာပ-အနက်မဲ့၍ ပြိန်ဖျင်းသော စကားကို ဆိုခြင်း၊
[ဤကား အကုသိုလ် ဝစီကံ ၄-ပါးတည်း။]

- ၁။ အဘိဇ္ဈာ-သု. ပိုင်နက် ဥစ္စာကို ငါ့ဟာဖြစ်လျှင် ကောင်းလေစွဟု ကြံဆတောင့်တခြင်း၊
- ၂။ ဗျာပါဒု-သု. တပါး၏ အသက်ခန္ဓာ သေကြေပျက်စီးမှုကို တောင့်တခြင်း၊
- ၃။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-အယူမှားခြင်း၊
[ဤကား အကုသိုလ် မနောကံ ၃-ပါးတည်း။]

ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး ပြီး၏။

သုစရိုက် ၁၀-ပါး ဟူသည်ကား

- ၁။ ပါဏာတိပါတာ၊ သု. အသက်ကို သတ်ခြင်းမှ။ ဝေရမဏီ၊ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။
- ၂။ အဒိန္နာဒါနာ၊ သု. ဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်းမှ။ ဝေရမဏီ၊ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။
- ၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ၊ သု. အိမ်ရာကို ကျူးလွန်ခြင်းမှ ဝေရမဏီ၊ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။
[ဤကား ကုသိုလ် ကာယကံ ၃-ပါးတည်း။]

- ၁။ မုသာဝါဒါ၊ မဟုတ်မမှန်စကား။ ပြောဆိုခြင်းမှ။ ဝေရမဏီ၊ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၆-အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

- ၂။ ပိသုဏဝါစာယ၊ ကုန်းတိုက် စကား ပြောဆိုခြင်းမှ။ ဝေရမဏီ၊ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။
- ၃။ ဖရသဝါစာယ၊ အကြမ်းအတန်း ဆဲရေးခြင်းမှ။ ဝေရမဏီ၊ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။
- ၄။ သမ္ပပ္ပလာပါ၊ အနက်မဲ့၍ ပြန်ဖျင်းသော စကားကို ဆိုခြင်းမှ။ ဝေရမဏီ၊ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။

[ဤကား ကုသိုလ် ၀စီကံ ၄-ပါးတည်း။]

- ၁။ အနဘိဇ္ဈာ-သုပိုင်နက်ကို ကိုယ့်ဘက် မညွတ်စေပဲ စိတ်နှလုံး ကြည်ဖြူခြင်း၊
- ၂။ အဗျာပါဒ - သတ္တဝါတပါး၏ အသက်ခန္ဓာကို ချမ်းသာကြီးပွားစေလိုခြင်း၊
- ၃။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-ပြောင့်မှန်သော အယူကို ယူခြင်း၊

[ဤကား ကုသိုလ် မနောကံ ၃-ပါးတည်း။]
သုစရိုက် ၁၀-ပါးပြီး၏။

နိဝရဏ ၆-တန် အကင်းသန်သဖြင့် ခက်ထန်ရိုင်းစိုင်းသော သူကို ကသိုဏ်း ဈာန် ၁၀-ပါး၊ အသုဘဈာန် ၁၀-ပါး၊ အနုဿတိဈာန် ၁၀-ပါး၊ ဗြဟ္မဝိဟာရဈာန် ၄-ပါး၊ အာရမ္မဈာန် ၄-ပါး၊ ပဋိက္ခလသညာဈာန် ၁ပါး၊ ဓာတုဗနသိကာရဈာန် ၁-ပါး၊ ဤ ၄၀-သော ဥပစာရဈာန်၊ အပ္ပနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့ကိုပြု၍ ဆုံးမတော်မူပေ၏။

ကသိုဏ်းဈာန် ၁၀-ပါးဟူသည်ကား

- ၁။ မြေအခန်း၌ စီးဖြန်း၍ရသော ပထဝီကသိုဏ်းဈာန် ၁-ပါး၊
- ၂။ ရေအခန်း၌ စီးဖြန်း၍ရသော အာပေါကသိုဏ်းဈာန် ၁-ပါး၊
- ၃။ လေအခန်း၌ စီးဖြန်း၍ရသော ဝါယောကသိုဏ်းဈာန် ၀-ပါး၊
- ၄။ မီးအခန်း၌ စီးဖြန်း၍ရသော တေဇောကသိုဏ်းဈာန် ၁-ပါး၊
- ၅။ အလွန်မဲနက် စိမ်းညိုသော အဝတ်မျိုး အထည်မျိုး ပန်းမျိုး ဆေးမျိုးတို့၌ စီးဖြန်း၍ရသော နိလကသိုဏ်းဈာန် ၁-ပါး၊
- ၆။ အလွန်ဝါသော အဝတ်မျိုး အထည်မျိုး ပန်းမျိုး ဆေးဒန်း စသော ဆေးမျိုးတို့၌ စီးဖြန်း၍ရသော ပီတကသိုဏ်းဈာန် ၁-ပါး၊

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

- ၇။ အလွန်နိသော အဝတ်မျိုး အထည်မျိုး ဆေးမျိုးတို့၌ စီးဖြန်း၍ ရသော လောဟိတကသိုဏ်းဈာန် ၁-ပါး၊
- ၈။ အလွန် ဖြူသော အဝတ်မျိုး အထည်မျိုး ပန်းမျိုး ဆေးမျိုးတို့၌ စီးဖြန်း၍ရသော သြဒါတကသိုဏ်း ဈာန် ၁-ပါး၊
- ၉။ အရောင်အလင်းမျိုးတို့၌ စီးဖြန်း၍ရသော အာလောက ကသိုဏ်း ဈာန် ၁-ပါး၊
- ၁၀။ အပေါ်ကောင်းကင်၌ စီးဖြန်း၍ရသော အာကာသ ကသိုဏ်း ဈာန် ၁-ပါး၊

[ဤဇာနည် ကသိုဏ်းဈာန် ၁၀-ပါးတည်း။]

အသုဘဈာန် ၁၀-ပါးဟူသည်ကား

- ၁။ ဖူးဖူးထောင်သော သူ့ကောင်ပုပ်၌ စီးဖြန်း၍ရသော ဥဒ္ဓုမာတက ဈာန် ၁-ပါး၊
- ၂။ ပုပ်၍ညိုမဲသော သူ့ကောင်ပုပ်၌ စီးဖြန်း၍ရသော ဝိနိလကဈာန် ၁-ပါး၊
- ၃။ အမုပ်လွန်သော အပုပ်ရည်ပြည်အစ၌ စီးဖြန်း၍ရသော ဝိပုဗ္ဗက ဈာန် ၁-ပါး၊
- ၄။ အလယ်၌ပြတ်၍ နှစ်ပိုင်းပြတ်နေသော သူ့ကောင်၌ စီးဖြန်း၍ရသော ဝိစ္ဆိဒ္ဓက ဈာန် ၁-ပါး၊
- ၅။ တောခွေး၊ ရွာခွေး စား၍ကျန်သော သူ့ကောင်၌ စီးဖြန်း၍ရသော ဝိက္ခာယိတဏ ဈာန် ၁-ပါး၊
- ၆။ တောခွေး၊ ရွာခွေးတို့ ကိုက်ဆွဲ၍ ထိုထိုအရပ်တွင် အပိုင်းပိုင်းနှင့် နေသော သူ့ကောင်၌ စီးဖြန်း၍ရသော ဝိက္ခိတ္တက ဈာန် ၁-ပါး၊
- ၇။ ဓား လက်နက် တို့ဖြင့် ဖြတ်လျက် ဖရိုဖရဲ ဖြစ်၍ ထားအပ်သော သူ့ကောင်၌ စီးဖြန်း၍ရသော ဟတဝိက္ခိတ္တက ဈာန် ၁-ပါး၊
- ၈။ လက်နက်ထိရာမှ သွေးယိုသော သူ့ကောင်၌ စီးဖြန်း၍ရသော လောဟိတက ဈာန် ၁-ပါး၊
- ၉။ ပိုးလောက်တို့ဖြင့် ပြည့်သော သူ့ကောင်၌ စီးဖြန်း၍ရသော ပုဠုဝဏ ဈာန် ၁-ပါး၊

[ဒုတိယအကြိမ်]

၆-အနုဿတိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

၁၀။ အရိုးစုမျှသာ ဖြစ်သော သူကောင်၌ စီးပြန်း၍ရသော အဋ္ဌိကဈာန် ၁-ပါး၊

[ဤကား အသုဘဈာန် ၁၀-ပါးတည်း။]

အနုဿတိဈာန် ၁၀-ပါးဟူသည်ကား

၁။ ဘုရားဂုဏ်ကို စွဲစွဲမြဲမြဲ အောက်မေ့၍ရသော ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဈာန် ၁-ပါး၊

၂။ တရားဂုဏ်ကို စွဲစွဲမြဲမြဲ အောက်မေ့၍ရသော ဓမ္မာနုဿတိ ဈာန် ၁-ပါး၊

၃။ သံဃာ့ဂုဏ်ကို စွဲစွဲမြဲမြဲ အောက်မေ့၍ရသော သံဃာနုဿတိ ဈာန် ၁-ပါး၊

၄။ စင်ကြယ်စွာ စောင့်ထိန်း၍ ရအပ်ပြီးသော သီလဂုဏ်ကို အောက်မေ့၍ရသော သီလနုဿတိ ဈာန် ၁-ပါး၊

၅။ စင်ကြယ်စွာ ပြုပြီးသော မိမိဒါနု၏ ဂုဏ်ကို စွဲစွဲမြဲမြဲ အောက်မေ့၍ရသော စာဂါနုဿတိဈာန် ၁-ပါး၊

၆။ နတ်ပြည်သို့ တင်ပို့ဆောင်တတ်သော မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သော သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ-စသော သူတော်ကောင်း တရားစုကို စွဲစွဲမြဲမြဲ အောက်မေ့၍ ရသော ဒေဝတာနုဿတိ ဈာန် ၁-ပါး၊

၇။ မိမိသန္တာန်၌ ကိလေသာ၏ ငြိမ်းမှုကို စွဲစွဲမြဲမြဲ အောက်မေ့၍ ရသော ဥပသမာနုဿတိ ဈာန် ၁-ပါး၊

၈။ မိမိသေရမည်ကို စွဲစွဲမြဲမြဲ အောက်မေ့၍ရသော မရဏာနုဿတိ ဈာန် ၁-ပါး၊

၉။ မိမိသန္တာန်၌ ဆံပင် စသော ၃၂-ပါးသော အပုပ်အစုတို့ကို စွဲစွဲမြဲမြဲ အောက်မေ့၍ရသော ကာယဂတာသတိ ဈာန် ၁-ပါး၊

၁၀။ မိမိ၏ ထွက်သက် ဝင်သက်ကို စွဲစွဲမြဲမြဲ အောက်မေ့၍ရသော အာနာပါနုဿတိ ဈာန် ၁-ပါး၊

[ဤကား အနုဿတိဈာန် ၁၀-ပါးတည်း။]

[စုတိယအကြောင်း]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ဗြဟ္မဝိဟာရဈာန် ၄-ပါးဟူသည်ကား

- ၁။ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့ကို မေတ္တာဖြန့်ဖြူး၍ရသော မေတ္တာ ဈာန် ၁-ပါး၊
- ၂။ ဆင်းရဲသော သတ္တဝါတို့ကို ကရုဏာဖြန့်ဖြူး၍ရသော ကရုဏာ ဈာန် ၁-ပါး၊
- ၃။ ချမ်းသာသော သတ္တဝါတို့ကို မုဒိတာဖြန့်ဖြူး၍ ရသော မုဒိတာ ဈာန် ၁-ပါး၊
- ၄။ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့ကို ဥပေက္ခာဖြန့်ဖြူး၍ ရသော ဥပေက္ခာ ဈာန် ၁-ပါး၊

[ဤကား ဗြဟ္မဝိဟာရဈာန် ၄-ပါးတည်း။]

အာရပ္ပဈာန် ၄-ပါးဟူသည်ကား

- ၁။ အာကာသာနဉ္စာယတန ဈာန် ၁-ပါး၊
- ၂။ ဝိညာဏဉ္စာယတန ဈာန် ၁-ပါး၊
- ၃။ အာကိဉ္စာညာယတန ဈာန် ၁-ပါး၊
- ၄။ နေဝသညာနာသညာယတန ဈာန် ၁-ပါး၊

[ဤကား အာရပ္ပဈာန် ၄-ပါးတည်း။]

ပဋိကူလသညာဈာန် ၁-ပါးဟူသည်ကား

နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း စားသောထမင်း အစာအာဟာရတို့၌ စက်ဆုပ် ရှုံ့ရှာ ဖွယ်ဟု အမြဲရှု၍ရသော ဥပစာရဈာန်သည် ပဋိကူလသညာဈာန်မည်၏။

ဓာတုမနသိကာရဈာန် ၁-ပါးဟူသည်ကား

မိမိကိုယ်ကောင် ဖြစ်၍နေသော မြေဓာတ်အစု၊ ရေဓာတ်အစု၊ မီးဓာတ်အစု၊ လေဓာတ်အစုတို့၌ ရှု၍ရသော ဥပစာရဈာန်သည် ဓာတုမနသိကာရဈာန်မည်၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-ပြီး၏။

ခန္ဓာတရား ရုပ်နာမ်တရားတို့ကိုပင် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမဟု အထင်မှောက်မှား၍ နေကြကုန်သော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့ကို ထိုအထင်မှ စင်ကြယ် ကင်းလွတ်စေခြင်းငှာ ရုပ်တရားအစု နာမ်တရားအစုတို့ကို ပြသဖြင့် ဆုံးမတော်မူပေ၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၆-အနုဿတိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့သည် အကြောင်းမရှိ မိမိအလိုအလျောက် ဖြစ်ကြ ကုန်သည်ဟူ၍ အထင်မှောက်မှား၍နေကြသော သတ္တဝါတို့ကို ထိုအထင်မှ စင်ကြယ် ကင်းလွတ်စေခြင်းငှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကြောင်းတရား၊ ပဋ္ဌာန်း အကြောင်းတရားတို့ကို ပြသဖြင့် ဆုံးမတော်မူပေ၏။

မိမိသန္တာန်၌ ရှိသော စက္ခု၊ သောတ၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ-အစရှိသော ထို ရုပ်တရား၊ နာမ်တရား တို့ကိုပင် မိမိအပိုင်ဥစ္စာဟု တဏှာစွဲလမ်း၍ နေသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို ထိုတဏှာတရား ချုပ်စေခြင်းငှာ ဒုက္ခလက္ခဏာကို ပြသဖြင့် ဆုံးမတော်မူပေ၏။

မိမိသန္တာန်၌ရှိသော စက္ခု၊ သောတ၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ-အစရှိသော ထိုရုပ် တရား၊ နာမ်တရားတို့ကိုပင်လျှင် ငါငါ-ဟု မာန်ဖြင့် စွဲလမ်း၍နေသော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့ကို ထိုမာနတရား ချုပ်စေခြင်းငှာ အနိစ္စလက္ခဏာကို ပြသဖြင့် ဆုံးမတော်မူပေ၏။

မိမိသန္တာန်၌ရှိသော စက္ခု၊ သောတ၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ-အစရှိသော ထိုရုပ် တရား၊ နာမ်တရားတို့ကိုပင်လျှင် ငါ၏ကိုယ်၊ ငါ၏ကိုယ်-ဟု ဒိဋ္ဌိဖြင့် စွဲလမ်း ၍နေသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို ထိုဒိဋ္ဌိတရား ချုပ်စေခြင်းငှာ အနတ္တ လက္ခဏာကို ပြသဖြင့် ဆုံးမတော်မူပေ၏။

ဤသို့လျှင် ဆုံးမထိုက်သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို ဆုံးမကြသော သူအပေါင်းတို့ထက် အတုမရှိ မြတ်တော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ၊ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ- ဟူသော အမည်နာမ ဝိသေသကို ရတော်မူပေ၏။

အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ၊ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့ကို ဆုံးမတတ် သော သူတို့ထက် အတုမရှိ မြတ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

၇။ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ

အနက်။ ။မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင် ဖြစ် တော်မူပေသော။ ယော ဘဂဝါ၊ အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။ စိရကာလံ၊ ၄-သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာ ၁-သိန်း ကာလပတ်လုံး။ ပါရမိယော၊ ပါရမီတို့ကို။ ပူရေတွာ၊ ဖြည့်တော်မူပြီး၍။ ဗုဒ္ဓဘာဝံ၊ သဗ္ဗညုတ ဘုရားအဖြစ်သို့။ ပတ္တော၊ ရောက်တော်မူပေ၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်တော်မူပေသော။
သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
စက်ရဟတ် တည်းဟူသော ဘေးမျိုးသောင်းကျန်း လမ်းမှား လမ်းဆိုးမှ
သတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို ထုတ်ဆောင်တော်မူပြီးလျှင် နိဗ္ဗာန် တည်းဟူသော
ဘေးမျိုးကင်းကွာ ချမ်းသာရာသို့ ပို့ဆောင်ကယ်တင်တော်မူပေ၏။

အလွန်လိမ္မာလှစွာသော လှည်းမှူးကြီးသဖွယ် ဖြစ်ပါပေ၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်စက်ရဟတ်ဟူသည်ကား

- ၁။ လူနတ်ဗြဟ္မာ ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ ရှိသော အနိစ္စဘေး၊ ဒုက္ခဘေး၊
အနတ္တဘေးတို့ကို ဖုံးဝှက်ကွယ်ကာ၍နေသော အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော
အမှောင်ဓာတ်ကြီး တခုသည် သတ္တဝါတို့၏ စိတ်ထဲ၌ အမြဲကိန်း
ဝပ်၍ နေ၏။
- ၂။ ထို အဝိဇ္ဇာ ရှိနေခြင်းကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာကို သာယာမှောက်မှား
သည့်အတွက် သူ့အသက်ကို သတ်ခြင်း၊ သူ့ညစွာကို ခိုးယူခြင်း
စသော အကုသိုလ် မကောင်းမှုတို့ကို ပြုကြကုန်၏။ နောက်ဘဝ
ခန္ဓာကို မှောက်မှားသည့်အတွက် ဒါနအမျိုးမျိုး၊ သီလအမျိုးမျိုး၊
မေတ္တာ စသော ဘာဝနာ အမျိုးမျိုးဟူသော ကုသိုလ်ကောင်းမှု
တို့ကို ပြုကြကုန်၏။ ထိုကောင်းမှု၊ မကောင်းမှု ၂-ပါးသည် သင်္ခါရ
မည်၏။
- ၃။ ကောင်းမှု၊ မကောင်းမှုကို ပြုကြသည့်အတွက် သေသည်မှ နောက်
ကာလ ဘဝတပါးတွင် ဝိညာဉ်ဟူသော စိတ်တခုသည် ဖြစ်ပေါ်
လေ၏။
- ၄။ ဝိညာဉ် ဟူသော စိတ် ဖြစ်ပေါ်လျှင် ထိုဝိညာဉ်၏ တည်နေရာ
ရုပ်ခန္ဓာအိမ်နှင့် ဝိညာဉ်၏ အကိုင်း အခက် ဖြစ်ကုန်သော ဖဿ၊
ဝေဒနာ— အစရှိသော နာမ်ခန္ဓာတို့သည် တပြိုင်နက် ဖြစ်ပေါ်
ကုန်၏။
- ၅။ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာ ၂-ပါးဖြစ်ပေါ်လျှင် စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊
ဇိဝှါ၊ ကာယ၊ မနော-ဟူသော ဒွါရ ၆-ပါး တံခါး ၆-ပါးတို့သည်
ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။

၆-အနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

- ၆။ ဒွါရ ၆-ပါးဖြစ်ပေါ်လျှင် ထိုဒွါရ ၆-ပါးတွင် ခိုက်လာ ဆိုက်လာ သော အာရုံ ၆-ပါးတို့ကို စိတ်၏ တွေ့ခြင်းဟူသော ဖဿ ၆-ပါး တို့သည် ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။
- ၇။ ဖဿ ၆-ပါး ဖြစ်ပေါ်လျှင် ထိုအာရုံ ၆-ပါးကို ခံစားမှု စံစားမှု ဟူသော ဝေဒနာ ၆-ပါးတို့သည် ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။
- ၈။ ဝေဒနာ ၆-ပါး ဖြစ်ပေါ်လျှင် ခံစား စံစားဖို့ အာရုံ ၆-ပါးကို သာယာတယ်တာသော တဏှာ ၆-ပါးတို့သည် ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။
- ၉။ တဏှာ ၆-ပါးဖြစ်ပေါ်လျှင် အပြင်းအထန် စွဲလမ်းသော ဥပါဒါန် တရား ၄-ပါးတို့သည် ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။
- ၁၀။ ဥပါဒါန် တရားစွဲလမ်းမှုကြောင့် ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ-ဟူသော ကုသိုလ်ကံ ၃-ပါး၊ အကုသိုလ်ကံ ၃-ပါးတို့သည် ဖြစ်ပေါ်လာ ကုန်၏။
- ၁၁။ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံ ဖြစ်ပေါ်လျှင် နောက်တဖန် ဘဝအသစ် ဖြစ်ပေါ်ပြန်၏။
- ၁၂။ ဘဝသစ် ဖြစ်ပေါ်ပြန်လျှင် အိုခြင်း၊ သေခြင်း ဘေးကြီး ၂-ပါးတို့ သည် အမြဲဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏။

ဤကား အနုမတဂ္ဂသံသရာ၌ အစဉ်တစိုက် ဖြစ်ပွား၍နေသော ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ် ရဟတ်စက်ချား လမ်းမှားလမ်းဆိုး အကြောင်းကြီးပေတည်း။

နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ဘေးမျိုးကင်းကွာ ချမ်းသာရာဟူသည်ကား-

- ၁။ အကြင်အခါ ကောင်းစွာ အားထုတ်သဖြင့် လူနတ်ဗြဟ္မာ ဤခန္ဓာ တို့၌ အနိစ္စဘေးကို မြင်နိုင်သော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်၊ ဒုက္ခဘေးကိုမြင်နိုင်သော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်၊ အနတ္တဘေးကို မြင်နိုင်သော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်၊ ဤဝိဇ္ဇာဉာဏ် ၃-ပါးသည် စိတ်အစဉ်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုအခါ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ အဝိဇ္ဇာဟူသော အမှောင်ခတ်ကြီးသည် ကွယ်ပျောက် ချုပ်ငြိမ်းလေ၏။ ဤအဝိဇ္ဇာချုပ်ငြိမ်းမှုသည် “ဘေးမျိုးကင်းကွာ ချမ်းသာရာ” ဟူသော နိဗ္ဗာန်ကြီးတခုပေတည်း။
- ၂။ အဝိဇ္ဇာ ချုပ်ငြိမ်းလျှင် ကောင်းမှု၊ မကောင်းမှု တို့သည်လည်း အကုန် ချုပ်ငြိမ်းကုန်၏။ ကုသိုလ် ကောင်းမှုတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှု၊ အကုသိုလ်မကောင်းမှုတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်လည်း နိဗ္ဗာန်ကြီးတခု ပေတည်း။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

- ၃။ ဤအတူ ဝိညာဉ်ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်လည်း နိဗ္ဗာန်တခု။
- ၄။ နှမ်းရုပ်တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်လည်း နိဗ္ဗာန်တခု။
- ၅။ ဒွါရ ၆-ပါးတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်လည်း နိဗ္ဗာန်တခု။
- ၆။ ဖဿ ၆-ပါးတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်လည်း နိဗ္ဗာန်တခု။
- ၇။ ဝေဒနာ ၆-ပါးတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်လည်း နိဗ္ဗာန်တခု။
- ၈။ တဏှာ ၆-ပါးတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်လည်း နိဗ္ဗာန်တခု။
- ၉။ ဥပါဒါန် ၄-ပါးတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်လည်း နိဗ္ဗာန်တခု။
- ၁၀။ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံ၊ ၂-ပါးတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှု သည်လည်း နိဗ္ဗာန်တခု။
- ၁၁။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်လည်း နိဗ္ဗာန်တခု။
- ၁၂။ အိုခြင်း၊ သေခြင်း-ဘေးကြီး ၂-ပါးတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှု သည်လည်း နိဗ္ဗာန်တခု။

နိဗ္ဗာန်အပြား ၁၂-ပါးဖြစ်၏။

စကားအစဉ်အားဖြင့် ၁၂-ပါးပြားသည်၊ တရားကိုယ်အားဖြင့်မူကား အဝိဇ္ဇာချုပ်ငြိမ်းမှုနှင့် တခုတည်း တချက်တည်းသာလျှင်တည်း။

[ဤကား အနိစ္စဉာဏ်၊ ဒုက္ခဉာဏ်၊ အနက္ခဉာဏ် အမြင်သန်သော ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ၃-ပါးကို ရသောအခါ အဝိဇ္ဇာဟူသော သံသရာ လမ်းစပြတ်၍ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ဘေးမျိုးကင်းစွာ ချမ်းသာအတိသို့ ပေါက်ရောက်ပုံတည်း။]

ဤသို့ သတ္တဝါတို့ကို သံသရာလမ်းခရီးကြမ်းမှ ကယ်ထုတ်၍ နိဗ္ဗာန်တည်း ဟူသော ဘေးကင်းရာဌာနသို့ ပို့ဆောင်ဂုဏ်တော်မူပေ၍ လိုမ္မာလှသော လှည်းမှူးကြီးသဖွယ် ဖြစ်ပေသောကြောင့် သတ္တာ ဒေဝမနုဿာန ဟူသော အမည်နာမဝိသေသကို ရတော်မူပေ၏။

ဒေဝမနုဿာနံ၊ နဟ်လူအပေါင်းတို့၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူး ရှင်ကြီး ဖြစ်တော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။

၈။ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ ဓုဒ္ဓေါ

အနက်။ ။မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်တော် မူပေသော။ ယော ဘဂဝါ၊ အကြင် မြတ်စွာဘုရားသည်။ စိရကာလံ၊ ၄-သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာ ၁-သိန်း ကာလပတ်လုံး။ ပါရမီယော၊ ပါရမီတို့ကို။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၆-အနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ပူရေတွာ၊ ဖြည့်တော်မူပြီး၍။ ဗုဒ္ဓဘာဝံ၊ သဗ္ဗညုတဘုရားအဖြစ်သို့၊ ပတ္တော၊
ရောက်တော်မူပေ၏။

မေ၊အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်တော်မူပေသော။
သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင် ကိုယ်တော်မြတ်
လည်း သစ္စာ ၄-ပါး တရားတို့ကို သိတော်မူပေ၏။ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့
အားလည်း ၃၇-ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့ကို ပွားများစေတော်မူ
သဖြင့် သစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့ကို သိစေတော်မူပေ၏။

၃၇-ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယ တရားဟူသည်ကား

သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး

- ၁။ မိမိကိုယ်အစဉ်၌ ဖြစ်မှု ပျက်မှုကို ရှုသော ကာယာနုဿနာ သတိ
ပဋ္ဌာန်။
- ၂။ မိမိဝေဒနာအစဉ်၌ ဖြစ်မှု ပျက်မှုကို ရှုသော ဝေဒနာ နုပဿနာ
သတိပဋ္ဌာန်။
- ၃။ မိမိစိတ်အစဉ်၌ ဖြစ်မှု ပျက်မှုကို ရှုသော စိတ္တာနုပဿနာ သတိ
ပဋ္ဌာန်။
- ၄။ မိမိ လောဘ စသော တရားစုတို့၌ ဖြစ်မှု ပျက်မှုကို ရှုသော ဓမ္မာ
နုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်။

[ဤကား သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါးတည်း။]

သဗ္ဗပ္ပဓာန် ၄-ပါး

- ၁။ မိမိတို့သန္တာန်မှာ ကမ္မပထမြောက်ခဲ့ဖူး၍ အပါယ်သို့ ပစ်ချခြင်းငှာ
ဘဝအဆက်ဆက် အစဉ်ပါရှိ၍ နေသော ဒုစရိုက် အကုသိုလ်
ကံဟောင်းစုကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊
- ၂။ ဤဘဝမှ နောက်အနုမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဒုစရိုက်တို့ကို မိမိသန္တာန်မှာ
တဖန် မဖြစ်လာစေခြင်းငှာလည်းကောင်း မနေမနား အားထုတ်ရာ
သော ဝီရိယ ၂-ပါး။
- ၃။ သောတာပန်ဖြစ်ရန် အခွင့်ကိုရည်၍ ဒုစရိုက်ဟောင်း၊ ဒုစရိုက်သစ်ကို
ဆိုသည်၊ ယခု ရရှိ၍ နေသော အာဇီဝဋ္ဌမက သီလှစသော ကုသိုလ်

[ဒုထိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ကံဟောင်းတို့ကို ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာ ဘဝဆိုက်အောင် ဘယ်အခါမှာမှ ပျက်ကွက် ဖောက်ပြားခြင်းမရှိ နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီး ဖြစ်စေ ခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊

၄။ ဤသာသနာတော်မြတ်ကြီး၌ ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပ၊ လောကုတ္တရာ ကုသိုလ် ၄-မျိုး ရှိသည်တွင် မိမိမရောက်ဖူးသေး၊ မရဖူးသေး၊ မိမိသန္တာန်မှာ လိ၍နေသေးသော ကုသိုလ်ကံသစ်မျိုးတို့ကို ယခု ဘဝ နေ့ချင်း၊ ညချင်း၊ လချင်း၊ နှစ်ခြင်း အမြန်ရထည့်ရောက် ထည့်ခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း မနေမနား အားထုတ်ရာသော ဝီရိယ ၂-ပါး။

ဤ ၄ ပါးသော ဝီရိယတို့ကို အရေကြွင်းစေ၊ အကြောအခြင် ကြွင်းစေ၊ အရိုးကြွင်းစေ၊ အသားအသွေး ကုန်ခန်းလေစေဟု အင်္ဂါ ၄-ပါး အခိုင်အမြဲ ထား၍ ကိစိပြီးစီးလိမ့်မည်ဆိုလျှင် အသက်ခန္ဓာကိုမျှ မညှာမတာ အားထုတ် ရာသော အခွင့် ၄-ပါးသည် သမ္ပပ္ပဓာန် ၄-ပါး မည်၏။

[ဤကား သမ္ပပ္ပဓာန် ၄-ပါးတည်း။]

ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါး

- ၁။ သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာမှုတို့၌ အလွန်ထက်သန်သော ဆန္ဒ ၁-ပါး၊
- ၂။ သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာမှုတို့၌ အလွန်ထက်သန်သော စိတ်အကြံ ၁-ပါး၊
- ၃။ သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာမှုတို့၌ အလွန်ထက်သန်စော့ ဝီရိယ ၁-ပါး၊
- ၄။ သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာမှုတို့၌ အလွန်ထက်သန်သော ဉာဏ် ပညာ ၁-ပါး၊

[ဤကား ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါးတည်း။]

ဣန္ဒြေ ၅-ပါး

- ၁။ သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာမှုတို့၌ စိတ်မကြည်လင်ခြင်းကို ပယ်နိုင် စော သဒ္ဓိန္ဒြေ ၁-ပါး၊

[ဗုဒ္ဓိယစင်္ကြံ]

၆-အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

- ၂။ သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာမူတို့၌ စိတ်၏ ဆုတ်နုတ်ခြင်းကို ပယ်နိုင်သော ဝီရိယိန္ဒြေ ၁-ပါး၊
- ၃။ သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာမူတို့၌ စိတ်၏ မေ့လျော့ခြင်းကို ပယ်နိုင်သော သတိန္ဒြေ ၁-ပါး၊
- ၄။ သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာမူတို့၌ စိတ်၏ ပျံ့လွင့်ခြင်းကို ပယ်နိုင်သော သမာဓိန္ဒြေ ၁-ပါး၊
- ၅။ သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာမူတို့၌ စိတ်၏ တော့ဝေခြင်းကို ပယ်နိုင်သော ပညိန္ဒြေ ၁-ပါး၊

[ဤကား ဣန္ဒြေ ၅-ပါးတည်း။]

ဗိုလ် ၅-ပါး

- ၁။ သဒ္ဓါဗိုလ်၊
- ၂။ ဝီရိယဗိုလ်၊
- ၃။ သတိဗိုလ်၊
- ၄။ သမာဓိဗိုလ်၊
- ၅။ ပညာဗိုလ်၊

[ဤကား ဗိုလ် ၅-ပါးတည်း။]

ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး

- ၁။ သတိပဋ္ဌာန်ကိစ္စရှိသော သတိသမ္ပောဇ္ဈင် ၁-ပါး၊
- ၂။ နာမ်ရုပ်တရားတို့၌ ဟုတ်မှန်သော လက္ခဏာကို ရှာဖွေ၍ သိနိုင်မြင်နိုင်သော ဓမ္မဝိစယသမ္ပောဇ္ဈင် ၁-ပါး၊
- ၃။ သမ္ပပ္ပဓာန် ကိစ္စရှိသော ဝီရိယသမ္ပောဇ္ဈင် ၁-ပါး၊
- ၄။ ဓမ္မရသ-တရား အရသာတို့၌ သာယာနှစ်သက်သော ပီတိသမ္ပောဇ္ဈင် ၁-ပါး၊
- ၅။ ကိုယ်စိတ် ၂-ပါးတို့၏ ပူပန်ခြင်းခပ်သိမ်းကို ငြိမ်းစေတတ်သော ပဿဒ္ဓိသမ္ပောဇ္ဈင် ၁-ပါး၊
- ၆။ တရားအာရုံ၌ တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိသော သမာဓိသမ္ပောဇ္ဈင် ၁-ပါး၊
- ၇။ ဘာဝနာမူတို့၌ မကွေ့မထောင့် အဖြောင့်ဆောင်ကြဉ်း တတ်သော ဥပေက္ခာသမ္ပောဇ္ဈင် ၁-ပါး၊

[ဤကား ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးတည်း။]

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

မဂ္ဂင် ၈-ပါး

- ၁။ သစ္စာ ၄-ပါးကို မြင်နိုင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၁-ပါး၊
- ၂။ အပြစ်ကင်း၍ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စွာ ကြံဖန်ခြင်းဟူသော သမ္မာသင်္ကပ္ပ ၁-ပါး၊
- ၃။ ဝစီဒုစရိုက် ၄-ပါးတို့ကို အကုန်အစင် ပယ်ဖြတ်နိုင်သော သမ္မာဝါစာ ၁-ပါး၊
- ၄။ ကာယဒုစရိုက် ၃-ပါးတို့ကို အကုန်အစင် ပယ်ဖြတ်နိုင်သော သမ္မာကမ္မန္တ ၁-ပါး၊
- ၅။ မကောင်းသော အသက်မွေးမှုတို့ကို အကုန်အစင် ပယ်ဖြတ်နိုင်သော သမ္မာအာဇီဝ ၁-ပါး၊
- ၆။ သမ္မပ္ပဓာန် ကိစ္စရှိသော သမ္မာဝါယာမ ၁-ပါး၊
- ၇။ သတိပဋ္ဌာန် ကိစ္စရှိသော သမ္မာသတိ ၁-ပါး၊
- ၈။ ဈာန် ၄-ပါးနှင့် ယှဉ်သော သမ္မာသမာဓိ ၁-ပါး၊

[ဤကားမဂ္ဂင် ၈-ပါးတည်း။]

ဤ ၃၇-ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို ပွားများစေတော်မူသဖြင့် သူတပါးတို့အားလည်း သစ္စာ ၄-ပါး တရားတို့ကို သိစေတော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဗုဒ္ဓေါ။ ဗုဒ္ဓ-ဟူသော အမည်နာမ ဝိသေသကို ရတော် မူပေ၏။

ဗုဒ္ဓေါ။ ဒုက္ခ သမုဒယ နိရောဓနှင့် မဂ္ဂ တဖြာ ၄-သစ္စာကို ဆရာမကူ သယမ္ဘူဖြင့် အမှန်ထိုးထွင်း အလင်းသိမြင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

၉။ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ ဘဂဝါ

အနက်။ ။မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်တော် မူပေသော။ ယော ဘဂဝါ၊ အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။ စိရကာလံ၊ ၄-သင်္ချေ နှင့် ကမ္ဘာ ၁-သိန်း ကာလပတ်လုံး။ ပါရမိယော၊ ပါရမိတို့ကို။ ပူရေတွာ၊ ပြည့်တော်မူပြီး၍။ ဗုဒ္ဓဘာဝံ၊ သဗ္ဗညုတ ဘုရားအဖြစ်သို့။ ပတ္တော၊ ရောက် တော်မူပေ၏။

မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ သတ္တာ၊ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်တော် မူပေသော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လျှင် အတုမရှိ ကြီးမြတ် သော ဘုန်းတော် ၆-ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူပေ၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၆-အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ဘုန်းတော် ၆ ပါးကား

- ၁။ အလိုရှိတိုင်း ဖန်ဆင်းခြင်းငှာ စိတ်တော်ကို အစိုးရခြင်း ဟူသော ဣဿရိယ ဘုန်းတော် ၁-ပါး၊
- ၂။ လောကုတ္တရာ ဂုဏ်ကျေးဇူးဟူသော ဓမ္မဘုန်းတော် ၁-ပါး၊
- ၃။ လောက သုံးပါး၌ အတုမရှိ ကျော်စောတော်မူသော ယဿ ဘုန်းတော် ၁-ပါး၊
- ၄။ အတုမရှိ တင့်တယ်သော ကျက်သရေတည်းဟူသော သိရိဘုန်းတော် ၁-ပါး၊
- ၅။ အလိုတော်ခပ်သိမ်း ပြီးငြိမ်းစေခြင်း တည်းဟူသော ကာမဘုန်းတော် ၁-ပါး၊
- ၆။ သတ္တဝါတို့အကျိုးကို အားထုတ်မှု၌ အတုမရှိသော လုံ့လ ဝီရိယ ပယတ္တ ဘုန်းတော် ၁-ပါး၊

ဤ ၆-ပါးသော အတုမရှိ ကြီးမြတ်သော ဘုန်းတော် တန်ခိုးတော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသောကြောင့်လည်း။ ဘဂဝါ၊ ဘဂဝါ-ဟူသော အမည်နာမ ဝိသေသကို ရတော်မူပေ၏။

ဘဂဝါ၊ ဘုန်းတော် ၆-ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

[ဤကား မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော် ၉-ပါး အကျဉ်းပွားများပုံ အလယ် အလတ် ပွားများပုံ၊ အကျယ်ပွားများပုံတို့ကို ပြဆိုခြင်းပေတည်း။]

ဗုဒ္ဓ်း ဂုဏ်တော် ၉-ပါးအပြင်—

- ၁။ စက္ခု ၅-ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူခြင်း စက္ခုမန္တဂုဏ်၊
- ၂။ မာရ် ၅-ပါးကို အကြွင်းအကျန်မရှိ အောင်တော်မူသော အစွမ်း သတ္တိတော်ဟူသော ဇိနဂုဏ်၊
- ၃။ ကိုယ်တော် အား ၁၀-ပါး၊ ဉာဏ်တော် အား ၁၀-ပါးနှင့် ပြည့်စုံ တော်မူခြင်း ဒသဗလဂုဏ်၊

ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတော် တို့သည် အပ္ပမာဏော ဗုဒ္ဓေါ— ဆိုသောအတိုင်း အသင်္ချေယျ၊ အနန္တ များပြား ကုန်၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ထိုများပြားစွာသော ဂုဏ်တော်တို့ကို မိမိသဒ္ဓါစွမ်း ဝီရိယစွမ်း ဉာဏ်စွမ်း ရှိသည်အားလျော်စွာ သိနိုင်သမျှ သိအောင်လုပ်၍ ဤဂုဏ်တော် ၉-ပါး နည်းတူပင်လျှင် ဆင်ခြင်အောက်မေ့ရာ၏။

၁-ပါးတည်း ဆင်ခြင် အောက်မေ့ရသည်ထက် ၂-ပါး၊ ၃-ပါး၊ ၄-ပါး၊ ၅-ပါး-စသည်ဖြင့် များစွာအောက်မေ့နိုင်လေ ကောင်းလေဖြစ်၏။ စိတ်အလွန် ကြည်လင်၏။ ဉာဏ်ပွင့်လန်း၏။ အကျိုးအာနိသင် ကြီးမားမြင့်မြတ်၏။

ဤကဲ့သို့ မိမိတို့ သိနိုင်သလောက် မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို အဖန်ဖန် ဆင်ခြင် အောက်မေ့သည် ရှိသော် အလွန်သဒ္ဓါတရား ထက်သန်၏။ မိမိ ဦးခေါင်းကိုပင် ဖြတ်၍ ပူဇော်ချင်အောင် သဒ္ဓါတရား ဖြစ်တတ်၏။ အလွန်စိတ်ဉာဏ်ကြည်၏။ ဉာဏ်တိုးပွားကြီးရင့်၏။ အလွန်စိတ်တည်ကြည်၏။ ဥပစာရ ဈာန်ကိုရ၏။

ဥပစာရဈာန်ဟူသည်ကား

- ၁။ နိမိတ် ရစကောင်းသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌ အစမှစ၍ ပဋိဘာဂ နိမိတ် ဖြစ်ပေါ်သည် တိုင်အောင် ဤအတွင်း ကြည့်ရှု ပွားများသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ပရိကမ္မ ဘာဝနာဟု ခေါ်၏။
- ၂။ ပဋိဘာဂနိမိတ် ဖြစ်ပေါ်သည်မှစ၍ အပွနာသို့ မထောက်မီ ဤအတွင်း ကြည့်ရှုပွားများသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ဥပစာရ ဘာဝနာဟု ခေါ်၏။
- ၃။ ဈာန်စိတ်ကိုကား အာရုံထဲသို့ ဝင်ဘိသကဲ့သို့ စူးစိုက်၍ ဖြစ်ခြင်း ကြောင့် အပွနာ ဘာဝနာဟု ခေါ်၏။

ဤဘာဝနာ ၃-ပါး၌-

- ၁။ ပရိကမ္မဘာဝနာအခိုက်၌ ပါရှိသော သမာဓိကို၊ ဈာန်ကို ပရိကမ္မ သမာဓိ၊ ပရိကမ္မဈာန်ဟု ခေါ်၏။
- ၂။ ဥပစာရဘာဝနာအခိုက်၌ ပါရှိသော သမာဓိကို၊ ဈာန်ကို ဥပစာရ သမာဓိ၊ ဥပစာရဈာန်ဟု ခေါ်၏။
- ၃။ အပွနာအခိုက်၌ ပါရှိသော သမာဓိကို၊ ဈာန်ကို အပွနာသမာဓိ၊ အပွနာဈာန်ဟု ခေါ်၏။

ဤကဲ့သို့ ဘာဝနာ ၃-မျိုး၊ သမာဓိ ၃-မျိုး၊ ဈာန် ၃-မျိုးရှိ၏။

၆-အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ဤ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းသည်ကား- ဘုရား ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်များသည် အလွန် နက်နဲသိမ်မွေ့သော ပရမတ္ထတရားဖြစ်၍ နိမိတ်ရကောင်းသော တရား မဟုတ်ခြင်းကြောင့် စိတ်ဉာဏ်ကြည်လင်ခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ တည်ကြည်ခြင်း ဥပစာရဈာန်၊ ဥပစာရသမာဓိမျှကိုသာ ဖြစ်စေနိုင်၏။ အပ္ပနာဈာန်၊ အပ္ပနာသမာဓိကို မဖြစ်စေနိုင်။ အပ္ပနာဈာန်ကိုကား နိမိတ်အာရုံ ရကောင်းသော ကမ္မဋ္ဌာန်းမှာမူ ဖြစ်စေနိုင်ကောင်း၏။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

(ခ) ဓမ္မာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

အနုဿတိ ၁၀-ပါးတို့တွင်-

ဓမ္မာနုဿတိ ဟူသည်ကား- ဘုရားရှင် ဟောကြားတော် မူအပ်သော ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိ၊ ပဋိဝေဓ ဟူသော ၃-ပါးသော တရားတော်မြတ်၏။ ဝါ၊ ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိ၊ ဈာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်- ဟူသော ၆-ပါးသော တရားတော်မြတ်၏ သွာက္ခာတတာ- စသော ဂုဏ်တော်တို့ကို အဖန်ဖန် ဆင်ခြင် အောက်မေ့သော သတိကို ဆိုသည်။

ထို ဓမ္မာနုဿတိကို ပွားများ အားထုတ်လိုသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည် တရားတော်မြတ်၏ သွာက္ခာတတာ-စသော ဂုဏ်တော် ၆-ပါးကို ကောင်းမွန်စွာ သိ၍ ဘုရားဂုဏ် ကျေးဇူးတော်ကို ဂုဏ်လုံး ပေါ်အောင် ထင်ရှားအောင် လောကကြီးနှင့်တကွ မိမိတို့ ရနိုင်ခဲ့သောအဖြစ်၊ မရနိုင်သော အဖြစ်တို့ကို ဆင်ခြင်၍ အောက်မေ့ရတိသကဲ့သို့ ထိုအတူ တရားတော်မြတ်၏ ဂုဏ်တော်ကိုလည်း ဂုဏ်လုံးပေါ်အောင် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်အောင် ထင်ရှားအောင် ဆင်ခြင်အောက်မေ့ရမည်။

ဓမ္မဂုဏ်တော် ၆-ပါး

- ၁။ သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော၊
- ၂။ သန္တိဋ္ဌိကော၊
- ၃။ အကာလိကော၊
- ၄။ ဟေပဿိဏော၊
- ၅။ ဩပနေယျိကော၊
- ၆။ ပစ္စုတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညုဟိ။

ကပ္ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

- ၁။ ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ သွာက္ခာတော၊ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး ၃-ပါးအစုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံစွာ ဟောကြားတော် မူအပ်သော ဓမ္မော၊ တရားတော်မြတ်သည်။
- ၂။ သဒ္ဓိဋ္ဌိကော၊ ကျင့်ဆောင်သူတို့အား ယခုဘဝ ပစ္စုပ္ပန်ပင် ဒိဋ္ဌိ ကိုယ်တွင် တွေ့မြင်ခံစံရသော ဂုဏ်ကျေးဇူး အထူးနှင့်လည်း ပြည့်စုံ ပေ၏။
- ၃။ အကာလိကော၊ ကာလမရွေ့ ကျင့်သည့်နေ့ပင် တွေ့မြင် ယုံကြည် ရသော ကောင်းကျိုးချမ်းသာနှင့်လည်း ပြည့်စုံပေ၏။
- ၄။ ဟိပဿိကော၊ လာရောက်ရှုမြင် ကျေးဇူးတင်မြဲဖြစ်၍ လာပါ ရှုပါ ကျင့်ကြံပါဟု မပါပါအောင် ခေါ်ဆောင်သွတ်သွင်း တိုက် တွန်းခြင်းငှာ ထိုက်တန်စွာသော ဂုဏ်ထူး ဝိသေသနှင့်လည်း ပြည့်စုံ ပေ၏။
- ၅။ ဩပနေသ္မိကော၊ မိမိကာယ အဇ္ဈတ္တတွင် ရရှိပေါက်ရောက် ကိုယ်တွေ့ မြောက်အောင် ကပ်၍ဆောင် ထိုက်သော ဂုဏ်ထူး ဝိသေသနှင့် လည်း ပြည့်စုံပေ၏။
- ၆။ ဝိညူဟိ၊ ဝညးရှိသ ရှင်၊ လူအပေါင်း သူတော်ကောင်း တို့သည်။ ပစ္စုပ္ပန်၊ အသီးအသီးသော မိမိတို့သန္တာန်၌။ ဝေဒိတဗျော၊ ချမ်းသာ လေစွ၊ ကောင်းလေစွဟု ကာယစိတ္တ သုခနှစ်ပြင် ထင်ထင်ရှားရှား ခံစား သိမြင်ရသော ဂုဏ်ထူးဝိသေသနှင့်လည်း ပြည့်စုံပေ၏။

ဘုရားရှိခိုးပြုလုပ်လိုလျှင်- [တံ၊ ထိုသွာက္ခာတံ၊ အစ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ အဆုံး၊ အဝဂ်ချုန်းမျှ ဘုန်းရှိန်ကြီးမား ဂုဏ် ၆-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော တရားတော် မြတ်ကို၊ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။]

သွာက္ခာတဂုဏ်တော်

ငါ၏ဆရာ မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူအပ်သော တရားတော် မြတ်သည်ကား မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဆရာများ ဟောကြားအပ်သော တရားများကဲ့သို့ “ဒုရက္ခာတံ၊ မကောင်းသဖြင့် ဟောကြားအပ်သော တရား” ဟုတ်၊ အလှူ အမှားမဟုတ်၊ ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းမဟုတ်၊ စင်စစ် ဖြောင့်မှန်ပေ၏။ ခပ်သိမ်း သော ဒုက္ခကို ပျောက်စေ၍ ချမ်းသာကို ဖြစ်စေတတ်ပေ၏။ ထို့ကြောင့် သွာက္ခာတံ-ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်သော တရားတော်မြတ်တည်း။

[ခုတ်ယူအကြိမ်]

၆-အနုဿတိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ တရားတို့နှင့် ယှဉ်၍ နှိုင်းစာ၍ ဆင်ခြင် အောက်မေ့ရာ၏။
ဤနည်းကိုမိ၍ ကြွင်းသော ဂုဏ်တော်တို့ကိုလည်း မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရား လောကီ
ဗာဟိရ တရားတို့နှင့် ယှဉ်၍ ယှဉ်၍ နှိုင်းစာ၍ နှိုင်းစာ၍ ဆင်ခြင် အောက်မေ့
အပ်၏။ အောက်မေ့ရာ၏။

သဒ္ဓိဋ္ဌိကဂုဏ်တော်

အကြင်တရားသည် သူ့ကိုကြည့်ရှုလျှင် အကျိုးရှိ၏။ ချမ်းသာ ကောင်း
ကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ထိုတရားသည် ကြည့်ရှုခြင်းငှာ သင့်သော ထိုက်သော
သဒ္ဓိဋ္ဌိက တရားတည်း။

အကာလိကဂုဏ်တော်

အကြင်တရားသည် မိမိကို ပြုကျင့် ကြည့်ရှုလာသောသူအား ချမ်းသာ
ကောင်းကျိုးကို ပေးရာ၌ နောက်ခဏမှ နောက်ရက်မှ နောက်လမှဟု အခါ
ကာလကို မဆိုင်းငံ့ပဲ ထိုမိမိကို ပြုကျင့်ကြည့်ရှုသည်နှင့် တပြိုင်နက်ပင်လျှင်
ချမ်းသာကောင်းကျိုးကို ဖြစ်စေ၏။ ပေး၏။ ထိုတရားသည် အခါမလင့်
အကျိုးပေးတတ်သော အကာလိက တရားတည်း။

ဟိပဿိကဂုဏ်တော်

အကြင်တရားသည် သူ့ကိုကြည့်ရှုလျှင် အကျိုးရှိ၏။ ချမ်းသာကောင်း
ကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ပေးတတ်၏။ ထိုတရားသည် လာလှည့်၊ ဤတရားကို
ကြည့်ရှုလှည့်ဟု တိုက်တွန်းစေခြင်းခြင်း အစီအရင်ကို ထိုက်သော ဟိပဿိက
တရားတည်း။

ဩပနေယျိကဂုဏ်တော်

သံသရာဝဋ်ဒုက္ခမှ ကျွတ်လွတ်စေ၍ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ပို့ဆောင်တတ်
သော ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်၍ ဇေယျာရုံဆောင်အပ်သော ဩပနေယျိကတရား
တည်း။

ပစ္စတ္တဝေဒိတပ္ပဂုဏ်တော်

ပညာရှိသူ ရှင်လူအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် အသီးအသီးသော
မိမိတို့သန္တာန်၌ ချမ်းသာလေစွ၊ ကောင်းလေစွဟု သုခနှစ်ပြင် ထင်ထင်
ရှားရှား ခံစားသိမြင်ရသော ပစ္စတ္တဝေဒိတပ္ပ တရားတည်း။

[ဒုတိယစာအုပ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သော ၃-ပါး၊ ၆-ပါးသော တရားတော်မြတ်သည် ဤ ၆-ပါးသော ဂုဏ်တို့နှင့် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ပြည့်စုံကြသည်။ ထင်မြင်အောင် ကြည့်ရှုကြရ၏။

တရားတော်မြတ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့သည် အပ္ပမာဏော ဓမ္မော-ဆိုသော အတိုင်း ဤ ၆-ပါး အပြင်လည်း အသင်္ချေယျ၊ အနန္တများပြားစွာ ရှိကုန်၏။ တရားတော်မြတ်၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို ၁-ပါးထက် ၂-ပါး၊ ၂-ပါးထက် ၃-ပါး စသည်ဖြင့် များများကြီး သိလေအောင် အောက်မေ့နိုင်လေလေ အကျိုး သာလွန်၍ ကြီးမြတ်လေလေ ဖြစ်၏။

ဤကဲ့သို့ ဆင်ခြင် အောက်မေ့သည် ရှိသော် အလွန် နှစ်သက်ခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်၏။ အလွန် စိတ်ဉာဏ် ကြည်၏။ အလွန် ဉာဏ်ထက်သန် ကြီးထွား၏။ အလွန် စိတ်တည်ကြည်၏။ ဥပစာရဈာန်ကို ရ၏။

ဤဓမ္မာနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်လည်း- တရားတော် ဂုဏ်တော်မြတ်သည် အလွန် နက်နဲ သိမ်မွေ့သော ပရမတ္ထဓမ္မတွေ့ ဖြစ်၍ နိမိတ်ရကောင်းသော တရားမဟုတ်ခြင်းကြောင့် အပ္ပနာဈာန်ကို မဖြစ်စေနိုင်။

သွာက္ခာတဂုဏ်တော်အကျယ်

သုဠု အက္ခာတောတိ သွာက္ခာတော။ ။သုဠု၊ ကောင်းစွာ။ အက္ခာ တော၊ ဟောကြားအပ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သွာက္ခာတော၊ သွာက္ခာတ မည်၏။

- မေး။ ။ကောင်းစွာ ဟောအပ်သည်ဟူသည် အဘယ်နည်း။
- ဖြေ။ ။ဤတရားသည် အစဉ်လည်းကောင်း၊ အလယ်၌လည်းကောင်း၊ အဆုံး၌လည်းကောင်း အနက်နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သဒ္ဓါ၊ ပုဒ်၊ ဗျည်းနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ဤတရားတော်ဖြင့် မြတ်စွာ ဘုရားသည် အလုံးစုံပြည့်စုံ၍ စင်ကြယ်သော အကျင့်မြတ်ကို ပြတော်မူ၏။

ဤသို့လျှင် ကောင်းစွာ ဟောအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိအပ်၏။

ချဲ့၍ဆိုဦးအံ့

၁။ တရားတော်သည် အစဉ် ကောင်းခြင်း ရှိသောကြောင့် သွာက္ခာတ မည်၏။

၆-အနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

- မေး။ ။အစဉ် ကောင်းခြင်းဟူသည် အဘယ်နည်း။
- ဖြေ။ ။ထိုဘုရားကိုဟောတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ ကောင်းသောဘုရား အဖြစ်သည် တရား၏ အစဉ် ကောင်းခြင်းမည်၏။
- မေး။ ။ဘုရား၏ကောင်းသော ဘုရားအဖြစ်ဟူသည် အဘယ်နည်း။
- ဖြေ။ ။ဘုရား၏ကောင်းသော ဘုရားဖြစ်ပုံကို ဘုရားဂုဏ်တော် ၉-ပါး၌ ဆိုအပ်ပြီးသောအတိုင်း သိအပ်၏။
- ၂။ တရားတော်သည် အလယ်၌ ကောင်းခြင်း ရှိသောကြောင့်လည်း သွားကွာတ မည်၏။
- မေး။ ။အလယ်၌ ကောင်းမြတ်ခြင်းဟူသည် အဘယ်နည်း။
- ဖြေ။ ။တရား၏ ကောင်းမြတ် မှန်ကန်သော တရားဖြစ်မှုသည် အလယ်၌ ကောင်းခြင်း မည်၏။
- မေး။ ။တရား၏ ကောင်းမြတ်မှန်ကန်မှုဟူသည် အဘယ်နည်း။
- ဖြေ။ ။အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် ပြည့်စုံမှု၊ သဒ္ဓါပုဒ်ဗျည်းနှင့် ပြည့်စုံမှုသည် လည်းကောင်း၊ အလုံးစုံ ပြည့်စုံ၍ ထက်ဝန်းကျင်မှ စင်ကြယ်သော အကျင့်မြတ်ကို ပြခြင်းသည် လည်းကောင်း တရား၏ ကောင်းမြတ် မှန်ကန်မှု မည်၏။
- မေး။ ။တရားတော်၏ အနက်နှင့် ပြည့်စုံမှု၊ သဒ္ဓါပုဒ် ဗျည်းနှင့် ပြည့်စုံမှုဟူ သည် အဘယ်နည်း။

သီလအရာ၌ ရှေးဦးစွာ ပြဆိုပေအံ့

ဖြေ။ ။ထိုသီလနှင့် စပ်၍ ဟောတော်မူအပ်သော အရာ၌ အကြင်မျှ လောက် သဒ္ဓါအစီအစဉ်ကို ပြသော ပုဒ်ဗျည်းတို့ကို လည်းကောင်း၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြသော ပုဒ်ဗျည်းတို့ကို လည်းကောင်း ရထိုက်ကုန်၏။ ထိုမျှလောက်ကုန်သော သဒ္ဓါပုဒ်၊ အနက်ပုဒ်တို့ကို လိုလေသေးသည် ဟူ၍ မရှိ၊ အပြည့်အစုံ စီစဉ်ထည့်သွင်း၍ သာလျှင် ဟောကြားတော်မူအပ်၏။ ထို့ကြောင့် တရားတော်သည် အနက်နှင့် ပြည့်စုံသည်၊ သဒ္ဓါပုဒ်ဗျည်းနှင့် ပြည့်စုံသည်မည်၏။

ထို့အတူ သမာဓိနှင့်ပတ်၍ ဟောသောအရာ၊ ပညာနှင့်စပ်၍ ဟောသော အရာတို့၌ ယုတ်လျော့သည်၊ လိုလေသေးသည် ဟူ၍ မရှိ၊ အပြည့်အစုံဖြစ် ကုန်သော သဒ္ဓါပုဒ်၊ အနက်ပုဒ်တို့နှင့် စီစဉ်၍ ဟောကြားတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်သည် တရားတော်၏ အနက်နှင့်ပြည့်စုံမှု၊ သဒ္ဓါနှင့် ပြည့်စုံမှုမည်၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

သီလတရားနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဟောတော်မူသောအခါ အနုမတဂ္ဂ သံသရာ ကမ္ဘာအနန္တတို့၌ ကောင်းသော အလေ့အကျင့်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော ကုသလ သီလမျိုးတို့သည် ရှိကုန်၏။

ထိုမျှလောက်ကုန်သော အလေ့ကောင်း၊ အကျင့်ကောင်း သီလကုသိုလ် အပေါင်းတို့ကို သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့် အလုံးစုံ သိမြင်တော်မူပြီး၍ ကောင်းစွာ ဟောကြားတော်မူအပ်၏။ ထို့ကြောင့် သီလတရားများသည် အနက်နှင့် ပြည့်စုံသည်၊ သဒ္ဓါနှင့် ပြည့်စုံသည် မည်၏။

သမာဓိနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဟောတော်မူရာ၊ ပညာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဟောတော် မူရာတို့၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း သာတ္တ၊ သဗ္ဗညုနုပုဒ်ကို သိအပ်၏။

ဤဆိုလတ္တံ့ သောနည်းကား အနက်နှင့်ပြည့်စုံ၊ သဒ္ဓါနှင့်ပြည့်စုံ၍ သာတ္တ၊ သဗ္ဗညုနု ပြစ်ပုံနည်း အမြွက်ပေတည်း။

ကုသလ၊ ကုသိုလ်။ ဤ ကုသလ ဟူသော စကားသည် ဗျဉ္ဇနပဒမည်၏။ ကာမာဝစရကုသိုလ်၊ ရူပါဝစရကုသိုလ်၊ အရူပါဝစရကုသိုလ်၊ လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်များသည် ထိုကုသလပုဒ်သည် ဟောအပ်သော ကုသလပုဒ်၏အနက် ဖြစ်သော အတ္ထပဒမည်ကုန်၏။

တဖန် ကာမာဝစရကုသလ-ဟူသော စကားသည် ဗျဉ္ဇနပဒမည်၏။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက ကုသိုလ်စိတ် အစရှိသော ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါးသည် ထိုကာမာဝစရပုဒ်၏ အနက်ဖြစ်သော အတ္ထပဒမည်၏။

ရူပါဝစရကုသလ-စသော စကားတို့၌လည်း ဤနည်းအတိုင်းပင်တည်း။

[ဤကား အဘိဓမ္မာ၌ ဗျဉ္ဇနပဒ၊ အတ္ထပဒခွဲဝေပုံ နည်းအမြွက်ပေတည်း။]

သုတ္တန်နည်းအားဖြင့်

ကုသလ-ဟူသော စကားသည် ဗျဉ္ဇနပဒမည်၏။ ထိုကုသလ၏ အနက် သဘောဖြစ်သော သုစရိက် ၁၀-ပါး၊ ကုသလကမ္မပထ ၁၀-ပါး၊ ပုည ကြိယာဝတ္ထု ၁၀-ပါးသည် အတ္ထပဒမည်၏။

[ဤကား သုတ္တန်နည်းအားဖြင့် ဗျဉ္ဇနပဒ၊ အတ္ထပဒခွဲဝေပုံတည်း။]

ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူအပ်သော ကုသိုလ်တရားသည် အနုမတဂ္ဂ သံသရာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက်တို့၌ ဤမည်သော ကပ်ကမ္ဘာတောင်၊ လောကဓာတ်ပေါင်း အနန္တတို့၌ ဤမည်သောလောကဓာတ်တောင်၊ ဤမည်သော သတ္တလောကတောင်

၆-အနုဿတိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ထိုတရသော ကုသိုလ်မျှလည်း ထိုကုသလဟူသော ဗျဉ္ဇနပုဒ်၊ အတ္ထပုဒ်တို့ဖြင့် မရေးတုက်သည်မရှိ၊ အနုမတဂ္ဂ သံသရာ ကမ္ဘာအနန္တ သတ္တဝါအနန္တတို့၌ ကုသိုလ်ဟူ၍ ဆိုလျှင် ထိုကုသလပုဒ်အတိုင်းသို့ အကျုံးဝင်ကြလေသည် ချည်းသာ ဖြစ်လေ၏။ ကုသိုလ်မှန်လျှင် ကုသလပုဒ်ဖြင့် ဝေဖန်အပ်သည် ချည်းသာ ဖြစ်လေ၏။

[ကြိုဆိုလျှင် ကုသလဓမ္မ ဟူသော ပုဒ်၏ သာတ္ထ၊ သဗျဉ္ဇနဖြစ်ပုံ၊ သဒ္ဓါနှင့်ပြည့်စုံပုံ အနက်နှင့် ပြည့်စုံပုံကို သိအပ်၏။]

အကုသလာ ဓမ္မာ-အစရှိကုန်သော ၈-သောင်း ၄-ထောင်ကုန်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာပုဒ်အပေါင်းတို့၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း သာတ္ထ၊ သဗျဉ္ဇနဖြစ်ပုံကို သိရာသတည်း။

မေး။ ။ ထိုတရားတော်ဖြင့် အလုံးစုံပြည့်စုံ၍ ထက်ဝန်းကျင်မှ စင်ကြယ်သော အကျင့်မြတ် ဗြဟ္မစရိယကို အဘယ်သို့ ပြပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ (က) ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ ဟောတော် မူအပ်သော စူဠသီလသည်လည်း ဗြဟ္မစရိယမည်၏။ မဇ္ဈိမသီလသည် လည်းကောင်း၊ မဟာသီလသည်လည်းကောင်း ဗြဟ္မစရိယပင် မည်၏။

(ခ) အလုံးစုံသော ဝိနည်းပိဋကတ်၌ ပညတ်တော် မူအပ်သော ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ် ဟူသမျှ တို့သည်လည်း ဗြဟ္မစရိယမည်ကုန်၏။

(ဂ) ထိုမှတစ်ပါး အလုံးစုံသော ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ၊ အလုံးစုံသော သတိသမ္ပဇည၊ ပစ္စည်း ၄-ပါးတို့၌ ရောင့်ရဲမှု သန္တောသ၊ အလုံးစုံသော နိဝရဏတရားကို ခွာမှု သမာပတ် ၈-ပါး၊ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မနောမယိဒ္ဓိဉာဏ်၊ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ်၊ ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်၊ စေတောပရိယဉာဏ်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်၊ စုတူပပါတဉာဏ် အလုံးစုံသည်လည်း ဗြဟ္မစရိယပင်မည်၏။

(ဃ) သတိပဋ္ဌာန် ၄ ပါး၊ သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါး၊ ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါး၊ ဣန္ဒြေ ၅-ပါး၊ ဗိုလ် ၅-ပါး၊ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး၊ မဂ္ဂင် ၈-ပါး၊ ဤဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့သည်လည်း ဗြဟ္မစရိယပင်မည်ကုန်၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ပြဆိုအပ်ပြီးသော ဗြဟ္မစရိယတို့၏ အကျိုးဖြစ်ကုန်သော လောကီ အဘိညာဉ် ၅-ပါး၊ ဗိုလ် ၅-ပါးတို့ကိုလည်း ဗြဟ္မစရိယ၌ပင် သွင်း၍ ရေတွက် အပ်ကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုတရားတော်မြတ်ဖြင့် ဤအလုံးစုံသော ဗြဟ္မစရိယ အကျင့်မြတ်ကို ပြတော်မူ၏။ ထိုသို့ ပြအပ်သော ဗြဟ္မစရိယသည်လည်း စူဠ သီလ စသည်တို့၌ တစုံတခုမျှ မပြည့်စုံသော ဗြဟ္မစရိယမည်သည်မရှိ၊ အလုံးစုံ ပြည့်စုံသည်သာ ဖြစ်၏။

ထိုထို ဗြဟ္မစရိယဖြင့် ထိုထို ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ဖြစ်သော ကိလေသာအဖို့ကို ထိုက်သည် အားလျော်စွာ ပယ်ရှားခြင်းကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ပြတော်မူအပ် သော ဗြဟ္မစရိယသည် ထက်ဝန်းကျင်မှ စင်ကြယ်သည်မည်၏။

ဤဆိုအပ်ပြီးသော ဗြဟ္မစရိယသည်ကား အနာဂါရိက ဖြစ်သော ရဟန်းတို့ နှင့် သက်ဆိုင်သော ဗြဟ္မစရိယပေတည်း။

အိမ်ရာထောင်သူ လူတို့၏ ဗြဟ္မစရိယ၊ နတ်တို့၏ ဗြဟ္မစရိယသည်ကား ၅-ပါးသီလ၊ ၈-ပါးသီလ၊ အဋ္ဌင်္ဂဥပုသ်၊ ၁၀-ပါးသီလတို့ ပေတည်း။

ဗြဟ္မစရိယနှင့် စပ်သော စကားရပ်၌—

ပုဏ္ဏကဇာတ်တွင် ဒါနကို ဗြဟ္မစရိယဟု ဟောတော်မူ၏။ တိတ္ထိရဇာတ်၌ ၅-ပါးသီလကို ဗြဟ္မစရိယဟု ဟောတော်မူ၏။ နေမိကဇာတ်၌ ဥပေါသထသီလ ကို ဗြဟ္မစရိယဟု ဟောတော်မူ၏။ ၁၀-ပါးသီလကိုကား ၈-ပါးသီလနှင့် အလားတူသောကြောင့် ဗြဟ္မစရိယဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ထိုမှ တပါး ထိုထို သုတ္တန် အရပ်ရပ်တို့၌ အကြင်အကြင် ပုညကြိယာ ဝတ္ထု တို့ကို ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ၌ ဟောတော်မူ၏။ ထို အလုံးစုံသော ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုခြင်းနှင့် စပ်ဆိုင်သမျှသော ပုညကြိယာဝတ္ထုတို့ကို ဗြဟ္မစရိယ၌ သွင်း၍ ရေတွက် အပ်ကုန်၏။

လောက၌ ဤဗြဟ္မစရိယတို့၏ တင်ရှားရှိနေခြင်းကြောင့် လူတို့ဟူ၍ ထင်ရှားရှိနေကြကုန်၏။ နတ်တို့ဟူ၍၊ ဗြဟ္မာတို့ဟူ၍ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိနေကြကုန်၏။ ဘုရားရှင်တို့လည်း ထင်ရှား ပွင့်တော်မူကြကုန်၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ တို့လည်း ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏။ တပည့်သာဝကတို့လည်း ထင်ရှားဖြစ် ပေါ်ကြကုန်၏။ သူတော်ကောင်းတို့ဟူ၍ ထင်ရှား ရှိကြကုန်၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၆-အနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ဤဗြဟ္မစရိယတို့ကို ကြဉ်ဖယ်၍ ထားကြပါကုန်မှကား လူသည်လည်း
ကောင်း၊ နတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မာသည်လည်းကောင်း မရှိနိုင်ကုန်၊
ဘုရားပစ္စေက ဗုဒ္ဓါတို့ ပွင့်ပေါ်နိုင်ရန်မှာ ဆိုဖွယ်ရာမရှိချေ။

အကြင် အယူဝါဒ၊ အကြင် ဘာသာတို့၌-

မြတ်သောအကျင့်ဟု ဆိုအပ်သော ဗြဟ္မစရိယတို့ကို ပညတ်ခြင်းမရှိကြ
ကုန်၊ ထိုအယူဘာသာတို့၌ သွားကွာတ တရားမရှိ၊ ဒုရက္ခာတ-မကောင်းသဖြင့်
ဆိုအပ်သော တရားသာ ရှိလေသောကြောင့် ထို အယူဘာသာသို့ ဝင်၍
ကျင့်ကြံ အားထုတ်ကြကုန်သော သူတို့သည် ပိတ်ကွယ်သော သုဂတိတံခါး
ရှိကြကုန်သည် ဖြစ်၍ များသောအားဖြင့် အပါယ်သို့သာ လားကြရလေ
ကုန်၏။

ဤသို့လျှင် တရားတော်မြတ်၏ အလုံးစုံ ပြည့်စုံ၍ ထက်ဝန်းကျင်မှ
စင်ကြယ်သော အကျင့်ကောင်း အကျင့်မြတ်ကို ပြခြင်းသည်ဖြစ်၏။

ဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်
သော တရားတော်မြတ်၏ အနက်သဒ္ဓါနှင့်ပြည့်စုံ၍ သာဏ္ဍ၊ သဗျဉ္ဇနအဖြစ်၊
အလုံးစုံ ပြည့်စုံ၍ ထက်ဝန်းကျင်မှ စင်ကြယ်သော အကျင့်မြတ်ကို ပြသည်၏
အဖြစ်ကြောင့် မဇ္ဈေကလျာဏ ဖြစ်ပုံကို သိအပ်သတည်း။

- မေး။ ။ တရားတော်မြတ်၏ အဆုံး၌ ကောင်းခြင်းဟူသည်အဘယ်နည်း။
- ဖြေ။ ။ မြင့်မြတ်သော သာဝကတို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် တရားတော်၏
အဆုံး၌ ကောင်းခြင်းမည်၏။

သာဝကနှင့် ပြည့်စုံခြင်းဟူသည်ကား

သွားကွာတဖြစ်သော တရားတော်ကို ကျင့်ဆောင် ကြကုန်သော ဓာပည့်
သာဝကတို့သည် ကျင့်ကြံ အားထုတ်အပ်သော ဗြဟ္မစရိယ၏ အကျိုးတို့ကို
ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌ ရရှိခံစံ ကြရကုန်၍ ထူးသောပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သို့ ရောက်ကြသည်ကို
သာဝကသမ္မတ္တိဆိုသည်။ ဤတရားဂုဏ်တော်၌ ဓမ္မဆိုသည်ကား သူတော်
ကောင်းတို့၏ တရားပေတည်း။ ထိုတရားကို သဒ္ဓမ္မဆိုသည်။

[ဒုတိယစကြို]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ထိုသဒ္ဒမ္မသည်—

၁။ လောကီယသဒ္ဒမ္မ၊

၂။ လောကုတ္တရသဒ္ဒမ္မ အားဖြင့် ၂-ပါးရှိ၏။

ထို ၂-ပါးတို့တွင်—

လောကီယသဒ္ဒမ္မ ဆိုသည်ကား- လောက၌ ရဟန်းပညာရှိတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုဏ္ဏား ပညာရှိတို့သည်လည်းကောင်း၊ လူပညာရှိ နတ်ပညာရှိ တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မာပညာရှိတို့သည်လည်းကောင်း ဒုစရိုက် ၁၀-ပါးတို့ကို ပညတ်ကြကုန်၏။ သုစရိုက် ၁၀-ပါးတို့ကို ပညတ်ကြကုန်၏။

အကုသလကမ္မပထ ၁၀-ပါးတို့ကို ပညတ်ကြကုန်၏။ ကုသလကမ္မပထ ၁၀-ပါး၊ ပုညကြိယာဝတ္ထု ၁၀ ပါးတို့ကို ပညတ်ကြကုန်၏။

ကသိုဏ်းဈာန် ၁၀-ပါး၊ အပ္ပမညာဈာန် ၄-ပါး၊ ရူပ-အရူပ သမာပတ် ၈-ပါး၊ လောကီ အဘိညာဉ် ၅-ပါး တို့ကို ပညတ်ကြကုန်၏။ ဤပစ္စုပ္ပန် လောကကိုလည်း ဟောကြားကြကုန်၏။ တမလွန် လောကကိုလည်း ဟောကြားကြကုန်၏။ အပါယ် ၄-ပါးကိုလည်း ဟောကြားကြကုန်၏။

ကာမာဝစရ နတ်ပြည် ၆-ထပ်၊ ရူပဗြဟ္မာဘုံ ၁၆-ထပ်၊ အရူပဘုံ ၄-ထပ် တို့ကိုလည်း ဟောကြားကြကုန်၏။ အနန္တစကြဝဠာ ကမ္ဘာလောကဓာတ်တို့၏ ရှိခြင်းကိုလည်း ဟောကြားကြကုန်၏။

ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး၊ အကုသလ ကမ္မပထတရား ၁၀-ပါး တို့သည် အပါယ် ၄-ပါးသို့ သွားရန် လမ်းခရီး ဖြစ်ကြကုန်၏။ သုစရိုက် ၁၀-ပါး၊ ကုသလ ကမ္မပထ တရား ၁၀-ပါး တို့သည် လူ့ပြည် နတ်ပြည်သို့ သွားရန် လမ်းခရီး ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဟူ၍လည်း ပညတ်ကြကုန်၏။ ဈာန်သမာပတ် ၈-ပါးတို့သည် ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွားရန် လမ်းခရီး ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဟူ၍လည်း ပညတ်ကြကုန်၏။

ထိုသို့ ဟောကြား ပညတ်ကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သာမည့်အားဖြင့် စိတ်သဘော ထင်မြင်ရာ ယံဝါ တံဝါ ပညတ် ဟောကြားကြသည် မဟုတ်ကုန်။ ဈာန် အဘိညာဉ် ရရှိကြကုန်သော ရဟန်း ပုဏ္ဏား၊ တန်ခိုးကြီးသော နတ်ဗြဟ္မာများ တို့သည် ဤပစ္စုပ္ပန် လောက၊ တမလွန် လောကကြီးတွေကို ကိုယ်တိုင် သိ၍ မျက်မှောက်ပြုပြီးမှ မှန်သောအတိုင်း ပညတ် ဟောကြားကြကုန်၏။

၆-အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

အချို့သော ပညာရှိဘို့သည်လည်း ထိုသို့ အဘိညာဉ် ချပြီးသော ရဟန်း ပုဏ္ဏား စသည်တို့၏ အထံမှ တရားကို ကြားနာကြကုန်ပြီးလျှင် ထို အဘိညာဉ် ရရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဟောပြောသည့်အတိုင်း ပညတ် ဟောကြား ကြကုန်၏။ ဤသို့ လောကီ၌ ပညာရှိကြကုန်သော ထိုထို ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့ ဟောကြားအပ်သော တရားသည် လောကီယသဒ္ဓမ္မမည်၏။

(အနုမတဂ္ဂ သံသရာ ကမ္ဘာ အဆက်ဆက်၌ လောကီပညာရှိကြီးများ ပညတ် ဟောကြား၍ ထားသော ကမ္ဘာစောင့် တရားကြီး များ ဟူ၍ ဆိုလိုသည်) ဤလောကီယသဒ္ဓမ္မသည်—

အနုမတဂ္ဂသံသရာ ကမ္ဘာ အဆက်ဆက်တို့၌ ထိုထို ကပ်ကမ္ဘာ တည်ဦးစ အခါမှစ၍ လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏။ အနန္တ လောကဓာတ်တို့၌လည်း ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏။ ထိုသို့ကမ္ဘာစောင့် လောကီယသဒ္ဓမ္မ တရားတော်ကြီးများ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ် ကြကုန်သော ကြောင့်သာလျှင် ထိုကမ္ဘာ အစဉ်အဆက်တို့၌လည်းကောင်း၊ ထိုလောကဓာတ် အနန္တတို့၌လည်းကောင်း လူ့ပြည်ဟူ၍ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏။ နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည် ဟူ၍ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏။ ထိုကမ္ဘာစောင့် ဖြစ်သော လောကီယ သဒ္ဓမ္မများ မထွန်းကားခဲ့ပါမူကား သုဂတိဘုံများဟူ၍ ဖြစ်ပေါ် နိုင်ရန် အကြောင်းမရှိ။ သုဂတိ ဘုံသားတို့ ဟူ၍ ပေါ်ပေါက်နိုင်ရန် အကြောင်းမရှိ။ အပါယ်ဘုံနှင့် အပါယ်ဘုံသားတို့ချည်းသာလျှင် ဖြစ်ကြ ကုန်ရာ၏။

ဤ လောကီယသဒ္ဓမ္မသည်လည်း သူနှင့်ဆိုင်ရာ ပရိယာယ်တမျိုးအားဖြင့် အစဉ် ကောင်းခြင်းရှိသည်။ အလယ်၌ ကောင်းခြင်းရှိသည်။ အဆုံး၌ ကောင်း ခြင်းရှိသည်။ အနက်နှင့် ပြည့်စုံသည်။ သဒ္ဓါပုဒ်ဗျည်းနှင့် ပြည့်စုံသည်။ အလုံးစုံ ပြည့်စုံ၍ ထက်ဝန်းကျင်မှ စင်ကြယ်သော ဗြဟ္မစရိယ ကျင့်မြတ်ကို ပြသည် ဟူ၍ ဆိုထိုက်၏။

ထိုစကားရပ်၌—

ဗေ။ ။ လောကီယသဒ္ဓမ္မ၏ အာဒိကလျာဏ အစဉ်ကောင်းခြင်းဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဖြေ။ ။ ဤပစ္စုပ္ပန် လောကကိုလည်းကောင်း၊ တမလွန်လောကကို လည်းကောင်း ကိုယ်တိုင်ထိုးထွင်း၍ သိပြီးလျှင် မျက်မှောက်ပြု၍ ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့ ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်သည်၏ အဖြစ်သည် အစဉ်ကောင်း ခြင်း မည်၏။

မေး။ ။မဇ္ဈေကလျာဏ-အလယ်၌ ကောင်းခြင်းဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဖြေ။ ။ထိုလောကီ တရားအားလျော်စွာ အနက်နှင့်ပြည့်စုံမှု၊ သဒ္ဓါ ပုဒ်ဗျည်း၊ နှင့် ပြည့်စုံမှု၊ အလုံးစုံပြည့်စုံ၍ ထက်ဝန်းကျင်မှ စင်ကြယ်သော အကျင့်မြတ်ကို ကောင်းစွာ ပြုမူသည် အလယ်၌ ကောင်းခြင်းမည်၏။

မေး။ ။ပရိယောသာန ကလျာဏ-အဆုံး၌ ကောင်းခြင်း ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဖြေ။ ။လောကီပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့ ဆုံးမအပ်သော အတိုင်း တရား အစဉ်ကို ကျင့်ကြံကြကုန်သော သူတို့၏ လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်ဟု ဆိုအပ်သော သုဂတိလောကသို့ ရောက်၍ သုခချမ်းသာကို ခံစားရမှုသည် လောကီယသဒ္ဓမ္မ၏ ပရိယောသာနကလျာဏ-အဆုံး၌ ကောင်းခြင်းမည်၏။

ထိုစကားမှန်၏။ မဟာဂေါတမိန္ဒသုတ်၌-

“ထိုဂေါတမိန္ဒ ပုဏ္ဏားကြီးသည် တပည့် သာဝကတို့အား ဗြဟ္မာ့ဘုံသို့ ရောက်စီမံသောငှာ တရားကို ဟောကြားပေ၏။

အကြင်တပည့်တို့သည် ထိုမဟာဂေါတမိန္ဒပုဏ္ဏားကြီး၏ အဆုံးအမဩဝါဒကို အလုံးစုံသိရှိလိုက်နာကျင့်ကြံကြကုန်၏။ ထိုတပည့်တို့သည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်စီး၍ သေသည်မှ နောက်ကာလ၌ကောင်းသော သူတို့၏ လားရာဖြစ်သောဗြဟ္မာ့ဘုံသို့ ကပ်ရောက် ဖြစ်ပွားကြလေကုန်၏။

အကြင်တပည့်တို့သည် ထိုဂေါတမိန္ဒ ပုဏ္ဏားကြီး၏ အဆုံးအမ ဩဝါဒကို အလုံးစုံ သိရှိလိုက်နာ ကျင့်ကြံခြင်း မပြုကြကုန်။ တစိတ်တဒေသမျှကိုသာ ကျင့်ကြံကြကုန်၏။ ထိုတပည့်တို့သည် အချို့ ဝသဝတ္တိနတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြ လေကုန်၏။ အချို့ နိမ္မာနရတိနတ်ပြည်၊ အချို့ တုသိတာနတ်ပြည်၊ အချို့ ယာမာနတ်ပြည်၊ အချို့ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၊ အချို့ စတုမဟာရာဇ် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည်။

ထိုမှတစ်ပါး အလောင်းတော် ဟတ္ထိပါလ ရှင်ရဇ္ဇေစသော လောကီ ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဆုံးအမ ဩဝါဒဟု ဆိုအပ်သော လောကီယသဒ္ဓမ္မကို လိုက်နာကြကုန်သော တပည့်သာဝကပေါင်း များစွာတို့၏ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာ ပြည်ဟု ဆိုအပ်သော သုဂတိဘဝတို့၌ ဖြစ်ကြကြောင်းကိုလည်း ထိုထိုကျမ်းဂန် တို့၌ ပြဆိုလျက်ရှိလေ၏။

၆- အနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

သမ္မာသမ္ဗောဓိ၊ ပစ္စေကဗောဓိ၊ သာဝကဗောဓိ-ဟု ဆိုအပ်သော ဗောဓိ ၃-ပါးဆုကို ဖြည့်ကျင့်ကြကုန်သော အလောင်းတော် ၃-မျိုးတို့သည်လည်း အနုမတဂ္ဂ သံသရာ ကမ္ဘာအစဉ်အဆက်မှာ ကမ္ဘာစောင့် တရားကောင်းကြီး တွေဟု ဆိုအပ်သော လောကီယသဒ္ဓမ္မများကို ရှေ့သွားပြုလုပ် ဖြည့်ကျင့်ခြင်း အားဖြင့် သာလျှင် ပါရမီရင့်၍ အဆုံးစွန်၌ မိမိတို့ရည်ရွယ် မှန်းထားချက် အတိုင်း ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ဗောဓိသို့ ရောက်ရှိ ပွင့်ပေါ်ကြလေကုန်၏။

ဤသို့လျှင် လောကီယသဒ္ဓမ္မသည်လည်း ကောင်းခြင်း ၃-ပါးနှင့် ယှဉ် သည်၏ အပြစ်ကြောင့် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ သွားကွာတပင် မည်၏- ဟူ၍ ဆိုထိုက်ပေသည်။

သာသနသဒ္ဓမ္မ

သာသနသဒ္ဓမ္မဆိုသည်ကား - သုညတဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓာ၊ နာမ်၊ ရုပ်၊ ဓာတ်၊ အာယတနတို့နှင့် စပ်သော တရား၊ လက္ခဏာရေး ၃-ပါးနှင့် စပ်သော တရား၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော လောကုတ္တရာတရားနှင့် စပ်သော တရားများပေတည်း။

အဘယ်ကျမ်းဂန်များ၌လာသော တရားမျိုးကဲ့သို့ နည်းဆိုလျှင်-

အလုံးစုံသော အဘိဓမ္မာပိဋကတ်၊ အလုံးစုံသော မဟာနိဒါနသုတ်၊ အလုံးစုံသော နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ခန္ဓပဂ္ဂသံယုတ်၊ အာယတနဝဂ္ဂ သံယုတ်၊ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ဤသို့စသော ကျမ်းတို့၌ ဟောအပ်သော တရားမျိုးကဲ့သို့တည်း။

ပြဆိုအပ်ပြီးသော ကျမ်းတို့၌ ဟောတော်မူအပ်သော တရားတို့သည် သာသနသဒ္ဓမ္မတို့ မည်ကုန်၏။ ထိုသာသနသဒ္ဓမ္မ၏ ကောင်းခြင်း ၃-ပါးနှင့် ဖြည့်စုံပုံကို ရှေး၌ ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီ။

အဓိပ္ပာယ်တနည်း

အဓိပ္ပာယ်တနည်းအားဖြင့်- ဤမြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော် ကျမ်းဂန် ဟု ဆိုအပ်သော ပိဋကတ်သုံးပုံတို့၌ လောကီယသဒ္ဓမ္မ-ဟု ဆိုအပ်သော ကမ္ဘာ စောင့် တရားတော်ကြီးများကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား ထည့်သွင်း၍ ဟောကြား တော်မူအပ်ကုန်၏။

အဘယ့်ကြောင့် ဟောကြားတော် မူပါသနည်းဆိုလျှင်—

- ၁။ ထိုလောကိယသဒ္ဓမ္မတို့၌ အချို့သော တရားတို့သည် ဤသာသနာတော်ဓမ္မ၏ အာဒိဗြဟ္မစရိယသဖွယ် ဖြစ်၍ ပဌမ အခြေခံ ကျင့်ရန် တရားများ ဖြစ်ကြကုန်၏။
- ၂။ အချို့သော တရားတို့သည် ဝိပဿနာကို လွယ်ကူစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အကြောင်း ဖြစ်ကုန်၏။
- ၃။ အချို့သော တရားတို့သည် မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ ခံစားသုံးဆောင်၍ နေခြင်းငှာ ဆောင်ရွက်ကြကုန်၏။
- ၄။ အချို့သောတရားတို့သည် သာသနဓမ္မ၏ ပြည့်စုံခြင်းကို ညွှန်ပြတတ်ကုန်၏။

ထို့ကြောင့် ထိုလောကိယသဒ္ဓမ္မများကို မြတ်စွာဘုရားသည် သာသနာတော် ကျမ်းတို့၌ ထည့်သွင်း၍ ဟောတော်မူရ လေသည်။

သို့ဖြစ်၍ ဤ သာသနသဒ္ဓမ္မသည် လောကိယသဒ္ဓမ္မ အားဖြင့် အစဉ်ကောင်းခြင်းရှိ၏။ ရုပ်၊ နာမ်၊ ခန္ဓာ၊ အာမတနတရား၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားစသည်တို့၌ အစဉ် သိမြင်ခြင်း၊ ထိုးထွင်း၍ သိမြင်ခြင်းတည်း ဟူသော အသိဉာဏ်အထူးကို ရရှိခြင်းအားဖြင့် အလယ်၌ ကောင်းခြင်းရှိ၏။ ဖိုလ်တည်း ဟူသော ဝိမုတ္တိ၊ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ဝိမုတ္တိရသကို ရရှိခြင်းအားဖြင့် အဆုံး၌ ကောင်းခြင်းရှိ၏-ဟူ၍လည်း ဆိုအပ်၏။

အကြင်ဘာသာ အယူဝါဒတို့၌ ကမ္မာဦးမှစ၍ အစဉ်အဆက် ဆင်းသက်၍ လာသော လောကိယသဒ္ဓမ္မများသည် မရှိ။ ထို ဘာသာ အယူဝါဒတို့၌ သွာက္ခာတဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသောတရား၏ မရှိခြင်းကြောင့် လူအပေါင်းတို့ကို များသောအားဖြင့် အပါယ်ဘုံ၌ ပြည့်နှက်ခြင်းကိုသာ ဖြစ်စေကုန်၏ ဟူ၍ မှတ်အပ်၏။

ဆိုဖွယ်ရာအထူး ရှိပြန်သည်ကား

လူတို့အသက်တမ်း ရှည်လျားသော ကပ်ကမ္မာကာလတို့၌ ပွင့်တော်မူကြကုန်သော ဘုရားရှင်တို့သည် ထိုခေတ်အခါ ကမ္မာလောလပေါ်၌ လောကိယသဒ္ဓမ္မဟု ဆိုအပ်သော ကမ္မာစောင့် တရားတော်ကြီးများ ထင်ရှားရှိနေကြကုန်သောကြောင့် လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့အား တရားဓမ္မဟောပြ သွန်သင်

[ဒု နယအကြောင်း]

၆-အနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

တော်မူသောအခါ သာသနာတွင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော သာသနာသမ္ဘုမ္မ
 တရားစစ်ကြီးများကိုသာလျှင် ဟောကြားတော်မူကြကုန်၏။ လောကီယ
 သဒ္ဓမ္မမျိုးများကို ဟောကြားတော်မူရန် ကြောင့်ကြစိုက်တော် မမူကြရကုန်
 တပည့်သာ၊ ရဟန်းတို့အား သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူခြင်း၌လည်း
 ဇာတ်သော ကြောင့်ကြခြင်း ရှိတော်မူကြကုန်၏။

အကြောင်းကိုဆိုသော်—

ထိုခေတ်အခါ ကာလသမ္မတ္တိနှင့် ကြုံကြိုက်သဖြင့် ကမ္ဘာပောင့်
 ဖြစ်သော လောကီလက်ရိုး တရားကြီး များလည်း ထွန်းကား
 လျက်ရှိနေဆဲ ဖြစ်၏။ ထိုတရားမျိုးကို အထူးဟောကြားရန် မလို၊
 လောကီယသဒ္ဓမ္မကြီးတွေ ထွန်းကားနေဆဲအခါ ဖြစ်၍ ရဟန်းတော်
 တို့သည်လည်း ပကတိသဘောအားဖြင့် စင်ကြယ် ပြည့်စုံ၍ နေကြ
 ကုန်၏။ ထိုသို့ စင်ကြယ်ပြည့်စုံ၍ ကာယကံ၊ ဇာတိကံ လုံခြုံသော
 ရဟန်းတို့အားလည်း သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ရန် အကြောင်းလည်း မပေါ်
 ပေါက်နိုင်။

ထို့ကြောင့် အသက်ရှည်သောခေတ်၌ ပွင့်တော်မူကြသော မြတ်စွာ
 ဘုရားတို့သည် သာသနာသဒ္ဓမ္မသက်သက်ကိုသာ ဟောကြားတော်မူကြရကုန်
 စေဖြင့် နည်းပါးသောကိစ္စ ရှိတော်မူကြကုန်၏။

ဂေါတမဗုဒ္ဓ သာသနာ

ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရားသည်ကား လူတို့ အသက်တမ်း အလွန်တိုသော
 ကာလ ဆုတ်ကပ်ထဲ၌ ပွင့်တော်မူရ၏။ ညံ့ဖျင်းသော ခေတ်ကာလ အခါ
 နှင့် ကြုံကြိုက်သဖြင့် လောကီယသဒ္ဓမ္မကြီးများလည်း များသောအားဖြင့်
 ပျောက်ကွယ် တိမ်မြုပ်ဆဲဖြစ်၏။ လူအပေါင်းတို့သည်လည်း သောင်းကျန်း
 ဆိုးသွမ်းကြကုန်၏။

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့အား တရား
 ဟောတော်မူသောအခါ တိမ်မြုပ်မှိုန့်မှေး၍နေသော လောကီယသဒ္ဓမ္မကြီး
 များကိုလည်း အလွန်အရေးကြီးစွာ ဟောကြားတော်မူရမည့် အခွင့်နှင့်
 ကြုံကြိုက်လျက် ရှိနေတော်မူ၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

ထို့ကြောင့် တရားဒေသနာကိစ္စဖြင့် လောကီယသဒ္ဓမ္မကို ဟောတော် မူရသည်က တဘက်၊ သာသနသဒ္ဓမ္မကို ဟောတော်မူရသည်က တဘက်ကြောင့် အလွန်ကြီး ကြောင့်ကြစိုက်တော်မူရလေ၏။

၁။ လောကီယသဒ္ဓမ္မကို ထုတ်ဖော် ဟောတော်မူရ၏။

၂။ သာသနသဒ္ဓမ္မကိုလည်း တည်ထောင်တော်မူရ၏။

၃။ သောင်းကျန်းဆိုးသွမ်းသော ခေတ်ကာလအတွင်းဖြစ်၍ ရဟန်း တော်တို့အားလည်း သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူရန် အတွက် အလွန်ပင် ကြောင့်ကြ စိုက်တော်မူရလေ၏။

[ဤသို့လျှင် တရားတော်၏ ကလျာဏ ၃၀၀-ပါးနှင့် ပြည့်စုံကြောင်းကို သိရ၏]

မေး။ ။ ကမ္ဘာစောင့် လောကီယသဒ္ဓမ္မ ကြီးများသည် လောက၌ များသောအားဖြင့် အဘယ်ကာလတွင် ပျောက်ကွယ်ခြင်းသို့ ရောက်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့ ဖြစ်ပေါ်လာသော အခါမှစ၍ ကမ္ဘာစောင့်တရား လက်ဟောင်းကြီးများ ပျောက်ကွယ်ခြင်းသို့ ရောက်ကြလေကုန်သည်။

မေး။ ။ အဘယ်အခါကစ၍ လောက၌ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန် သနည်း။

ဖြေ။ ။ လူတို့ အနှစ် တထောင်တမ်းသို့ ရောက်သောအခါမှ စ၍ လောက၌ မှောက်မှား ဖောက်ပြန်သော အယူရှိကြကုန်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပေါ်ကြကုန်သည်-ဟူ၍ စက္ကဝတ္တိသုတ်၌ ဟောတော်မူ၏။

မေး။ ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဖြေ။ ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူမျိုးသည် ၁၀-ပါးရှိ၏။ ၁၀-ပါးဟူသည်ကား-

- ၁။ အလှူ၏ အကျိုးသည် မရှိ။
- ၂။ ယဇ်ကြီးပူဇော်မှု (အလှူပွဲကြီး) ၏ အကျိုးသည် မရှိ။
- ၃။ ယဇ်ငယ်ပူဇော်မှု (အလှူပွဲငယ်) ၏ အကျိုးသည် မရှိ။
- ၄။ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးသည် မရှိ။

[ဗုဒ္ဓိယအကြောင်း]

၆-အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

- ၅။ ဤ ပစ္စုပ္ပန် လောကလည်း မရှိ။
- ၆။ တမလွန်လောကလည်း မရှိ။
- ၇။ အမိ ဟူ၍လည်း မရှိ။
- ၈။ အဖ ဟူ၍လည်း မရှိ။
- ၉။ နတ်ဗြဟ္မာ စသည်တို့ကဲ့သို့ ဥပပတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍လည်း မရှိ။
- ၁၀။ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဤပစ္စုပ္ပန် လောကကို လည်းကောင်း၊ တမလွန်လောကကို လည်းကောင်း၊ ကိုယ်တိုင် ထိုးထွင်း သိမြင်၍ မျက်မှောက်ပြုကြကုန်ပြီးလျှင် ဟောကြားကြကုန်၏။ ထိုသို့ လောက နှစ်ရပ်ကို အတတ်သိမြင် ဟောကြားနိုင်၍ အညီအညွတ်ကောင်းစွာ ကျင့်သော ထိုရဟန်း ပုဏ္ဏားမျိုးတို့ သည်လည်းလောက၌ မရှိ။

[ဤသည်လျှင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူကြီး ၁၀-မျိုးပေတည်း၊ ဒသဝတ္ထုက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလည်း ခေါ်သည်။]

ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကြီးတွေ ပေါ်ပေါက်သည်မှစ၍ လောကိယသဒ္ဓမ္မ ကမ္ဘာစောင့် လက်ရိုးကောင်း တရားဟောင်းကြီးများသည် အစွန့်အဖျားဖြစ်သော တိုင်း နိုင်ငံဇနပုဒ်တို့၌ အလုံးစုံ ကွယ်ပျောက်ကြလေကုန်၏။

ကမ္ဘာ၏ အံ့လည်ဗဟိုဖြစ်၍ သူတော်ကောင်းတို့ ထွန်းကားရာ ဖြစ်သော မဇ္ဈိမတိုက်ကြီးအစွန်း၌လည်း များသောအားဖြင့် ကွယ်ပျောက်ကြလေကုန် သည်သာ ဖြစ်၏။ တခါတရံ ဘုရား အလောင်းတော်ကြီးများ ပေါ်ပေါက်လာ သော အခါ၌သာလျှင် ဘုရားပွင့်တော်မူသော အခါကဲ့သို့ ကြီးစွာသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ ခေတ်ကာလကြီး ပေါ်ပေါက်၍လာ၏။

တပါးတပါးသော ဘုရားအလောင်းတော်ကြီးတို့၏ ဆုံးမဩဝါဒ ဒေသ နာသည် နှစ်ပေါင်း ၆-သောင်း တည်ထွန်း၏-ဟူ၍ အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆို၏။

အကြင် တိုင်းနိုင်ငံ ဇနပုဒ်တို့၌ ထိုကမ္ဘာစောင့် ထရားကောင်း တရားမှန် ကြီးများသည် အလုံးစုံကွယ်ပျောက်လေ၏။ ထို တိုင်းနိုင်ငံ ဇနပုဒ်တို့၌ အကြင် လူအပေါင်းတို့သည် ထို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူဆိုးကြီးတို့ကိုသာလျှင် စွဲလမ်းယူငင် ကျင့်ကြံကြကုန်၏။ ထို လူအပေါင်းတို့သည် ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိတို့သာလျှင် ဖြစ်ကြလေ ကုန်၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ အယူရှိကြလေကုန်သောကြောင့် နောင် တမလွန်လောကကို မယုံကြည်သည့်အတွက် ထို တမလွန်လောက အလို့ငှါ ကုသိုလ် ကောင်းမှုပြုရန် ကြောင့်ကြမစိုက်ကြကုန်၊ ထိုသို့တို့သည် စင်စစ်အားဖြင့် အပါယ်သို့သာ လား ကြလေကုန်၏။

ထိုဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကို မစွဲလမ်းကြကုန်သည်ရှိသော် သဿတဒိဋ္ဌိကို ယူငင် စွဲလမ်း ကြလေကုန်၏။ သဿတဒိဋ္ဌိမှာ တမလွန်လောကကို ယုံကြည်၏။ ထိုတမလွန် လောကအတွက် ကြောင့်ကြစိုက်ကြပါကုန်သော်လည်း တရားကောင်း တရား မှန်မှ ကင်း၍ ကံကို ယုံကြည်သော ကမ္မကိရိယဉာဏ်မပျက်စိ ကွယ်ကြကုန်သော ကြောင့် မကိုးကွယ်ထိုက်ရာ၌ ကိုးကွယ်ရာ-ဟူ၍ ရှာမှီးမှတ်ထင်၍ နေကြလေ ကုန်၏။

[ဤအရာ၌ ကိုးကွယ်သည် ဟူသော စကားမှာ သရဏဂုံကဲ့သို့ သံသရာ ဘေးမှ ကယ်တင်လိမ့်မည်-ဟု ထင်မှတ်၍ ကိုးကွယ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။]

- ၁။ အချို့သော သူတို့သည် လောကကို အစိုးရသော အရှင်ကို ဆည်းကပ် ကိုးကွယ် ကြကုန်၏။
- ၂။ အချို့သော သူတို့သည် မဟာဗြဟ္မာကြီးကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ကြ ကုန်၏။
- ၃။ အချို့သော သူတို့သည် လကို၊ နေကို၊ မဟာဒေဝ စသော မိမိတို့ ဆိုင်ရာ နတ်တို့ကို၊ တောက်ကို၊ တောင်ကို၊ သစ်ပင်ကြီးကို၊ မြစ်ကို ကိုးကွယ်ကြကုန်၏။

ထို အလုံးစုံသော ကိုးကွယ်မှုများသည် တစုံ တခုမှ အကျိုးကို မရစေနိုင် သောကြောင့် နိရတ္တက အချည်းနှီးတို့သာ ဖြစ်ကုန်၏။ အားကိုးပါသော် လည်း ကိုးရာမရောက် ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

မိမိတို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းသောအတိုင်း ကိုးကွယ်ရာတို့ကို ကိုးကွယ်၍ ဆု တောင်းခြင်း၊ ချီးမွမ်းထောမနာပြုခြင်း၊ နဖူးမြေစိုက်နှင့် ခစား ဝပ်တွားခြင်း၊ ပူဇော်လုပ်ကျွေးခြင်း၊ တင်သခြင်း- စသော ကိစ္စတို့ဖြင့် တသက်ကာလပတ်လုံး ပင်ပန်းကြီးစွာ အားထုတ်ကြပါကုန်သော်လည်း ပင်ပန်းကာမဲ့သာ အဖတ် တင်ခံရ၍ သေလွန်စုတိုကျသောအခါ ကိုးကွယ်ရာမဲ့သော သေခြင်းဖြင့် သေခြင်းဆိုး သေကြရကုန်၏။ တသက်လုံး တပင်တပန်းကြီး ခစားပူဇော်ရပြီး သော နောက်ကာလ၌ အပါယ်ဒုက္ခတို့သို့သာ လားကြရလေကုန်၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၆-အနုသတိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

နှားမ၏ ဦးချိုဖျားကို နို့ရည်ထွက်မည် အထင်နှင့် ညစ်သော သူရူး၏ အချည်းနှီး ပင်ပန်းခြင်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မီးကို အလိုရှိသဖြင့် ပိုးစုန်းကြူးကို အပန်းကြီးစွာ ကောက်ရိုးဖြင့် မီးမှုတ်သော သူရူးကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဆီကို အလိုရှိသဖြင့် သဲတို့ကို ဆီမှုတ်သော သူရူးကဲ့သို့လည်းကောင်း ဖြစ်ကြရလေ ကုန်၏။

မဇ္ဈိမဒေသ၌ မူလတိုင်းရင်းသားဖြစ်သော ဟိန္ဒူလူမျိုးတို့သည်ကား မဟာ ဗြဟ္မာကြီးကိုလည်းကောင်း၊ တပါးသော ကိုးကွယ်ရာတို့ကို လည်းကောင်း၊ ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ကြကုန်သော်လည်း ကမ္ဘာဦးကစ၍ အစဉ်အဆက် မိရိုးဖလာ ဆင်းသက်၍လာသော ကံ၊ ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်သော ကမ္မကိရိယ ဝါဒကို မစွန့်လွှတ်ကြကုန်၊ ပုညကိရိယ ဝတ္ထုကိုလည်း ပြုကြကုန်၏။

ဤသို့လျှင် လူတို့၏ အနှစ် တထောင်တမ်းအခါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့ ဖြစ်ပေါ် ထွန်းကားသည်မှစ၍ လောကီယသဒ္ဓမ္မကြီးသည် အဆင့်ဆင့် အစဉ်အတိုင်း ဆုတ်ယုတ်၍ လာလေ၏။

ဂေါတမဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော် အခါ၌မူကား-

- ၁။ ပုဏ္ဏားဟု ခေါ်သော ဗြာဟ္မဏ လူမျိုးတို့သည် အထူးထူးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကျမ်းဂန်တို့ကိုသာလျှင် အမှီသဟဲပြု၍ နေကြကုန်၏။
- ၂။ အိမ်ရာ မထောင်ပဲ ရသေ့ရဟန်း ဇာတိနှင့် ရှိနေကြကုန်သော သူတို့ သည်လည်း ဘာသာဝါဒတို့၌ တွေးတောခြင်း စုံစမ်းခြင်းအားဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာတရား တလုံးထွေးထွေးနှင့် အယူ အထူးထူးရှိသော မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိတို့သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။
- ၃။ အိမ်ရာ ထောင်သော လူ့ဘောင်၌ နေထိုင်ကြကုန်သော မင်းမျိုး၊ သူဌေးမျိုး၊ ကုန်သည်မျိုးတို့သည်ကား မိမိတို့နှင့်စပ်လျဉ်းရာ ပူရဏ ကသံပ-အစရှိကုန်သော တိတ္ထိဆရာကြီး ၆-ဦးတို့ကိုသာလျှင် ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ကြကုန်၍ များသောအားဖြင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အမျိုးမျိုးတို့ သာလျှင် ဖြစ်နေကြလေကုန်၏။

ဂေါတမဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည် အလွန်ကြီးကျယ် ထူထပ်လှစွာသော မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိတောကြီးထဲမှ ထူးကဲစွာ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော် မူလာရသည်။

ထို့ကြောင့်-

၁။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့၏ လွမ်းမိုးချက်ကြောင့် ယှက်စီးထိမ်မြုပ်၍ နေသော “လောကိယသဒ္ဓမ္မ” ကမ္မာစောင့် လက်ရိုးတရားဟောင်းကြီး တရားကောင်းကြီးတို့ကို တဖန်အသစ် ဖြစ်ထွန်း ပေါ်ပေါက် လာရသေအောင် များစွာ ကြောင့်ကြ စိုက်တော်မူပြီးလျှင် တရားဟောတော်မူခြင်း ကိစ္စ၌ လွန်မင်းစွာ ကြီးစားတော်မူရ၏။

၂။ ကိလေသာတရားတို့ ပြန့်ပွား သောင်းကျန်းသော ဒေဝ်အတွင်းမှာ ဖြစ်ပေါ်တော် မူလာရသောကြောင့်လည်း ရဟန်းတို့ အတွက်နှင့် သိက္ခာပုဒ် တော် အမျိုးမျိုးကို ပညတ်တော်မူရခြင်း ကိစ္စ၌လည်း များစွာ ကြောင့်ကြ စိုက်တော်မူရလေ၏။

ပြဆိုအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ကို ဆင်ခြင်သောအားဖြင့် ထိုလောကိယ သဒ္ဓမ္မသည် ဤမြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော် ဓမ္မ၌ အာဒိကလျာဏဟု ဆိုအပ်သော အစ၏ ကောင်းခြင်းဖြစ်မှုကို ကောင်းစွာ သိအပ်လေသတည်း။

သွာက္ခာတဂုဏ်တော် ပြီး၏။

သန္နိဋ္ဌိကဂုဏ်တော်

သာမံ အတ္တနိ ဒဠဗ္ဗန္တိ သန္နိဋ္ဌံ။ ။ သာမံ၊ ကိုယ်တိုင်၊ အတ္တနိ၊ မိမိသန္တာန်၌။ ဒဠဗ္ဗံ၊ ရှုအပ် မြင်အပ်သည်တည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သန္နိဋ္ဌံ၊ သန္နိဋ္ဌ မည်၏။

သူတပါးပြောဟောချက်နှင့် မယုံကြည်မူ၍ ကိုယ်တိုင်ဒိဋ္ဌ ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့မြင်အပ်သည်ကို သန္နိဋ္ဌဆိုသည်။

သန္နိဋ္ဌ သာမညဖလံ တေဿာတိ သန္နိဋ္ဌိကော။ ။ တေဿ၊ ထိုတရားတော် အား။ သန္နိဋ္ဌံ၊ ကိုယ်တိုင်ဒိဋ္ဌ တွေ့ကြုံခံစားရသော။ သာမညဖလံ၊ ရဟန်းအဖြစ် ၏ အကျိုး၊ မဂ်၏အကျိုးသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သော၊ ထို တရားတော်သည်။ သန္နိဋ္ဌိကော၊ သန္နိဋ္ဌိက မည်၏။

မျက်မှောက်ဒိဋ္ဌ တွေ့ကြုံခံစားရသော ရဟန်းအဖြစ်၏ အကျိုး၊ မဂ်၏ အကျိုးရှိသောကြောင့် သန္နိဋ္ဌိကမည်၏-ဟူ၍ ဆိုလိုသည်။

သာမည ဆိုသော စကား၌-

ရဟန်းအဖြစ်ကို လည်းကောင်း၊ အရိယမဂ်ကို လည်းကောင်း သာမည ဆိုသည်။ ထို သာမည၏ အကျိုးသည် သာမညဖလမည်၏။ ဤတရားတော်ကို

[ဒုတိယအကြိမ်]

၆-အနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ကျင့်ဆောင်လျှင် မျက်မှောက်ဒိဋ္ဌအားဖြင့် ရဟန်းဖြစ်မှု၏အကျိုး၊ သို့မဟုတ် မဂ်၏ အကျိုးများကို ခံစားရသည်-ဟူ၍ ဆိုလိုသည်။

ဤသဒ္ဓိဋ္ဌိက-ဟူသော ဂုဏ်ပုဒ်ကို သီလကွန်ပါဠိတော် သာမညဗလသုတ်၌ အကျယ်အားဖြင့် ပြဆိုလျက်ရှိ၏။ ထိုသာမညဗလသုတ်၌ ရဟန်းအဖြစ်၏ အကျိုး၊ အရိယမဂ်၏ အကျိုးများကို သဒ္ဓိဋ္ဌိက-ဟူ၍ ဆို၏။

ဤဂုဏ်တော်အရာ၌မူကား

ရဟန်း၏အဖြစ်၊ အရိယမဂ်ဟူသောအကြောင်းတရားကိုသာ သဒ္ဓိဋ္ဌိက-ဟူ၍ ဆိုသည်။ သာမညနှင့် သာမညဗလသည် အချင်းချင်း မကွေမကွင်းနိုင်သော တရားများဖြစ်ကြပေသည်။

ထိုသာမညဗလသုတ်၌ အဇာတသတ်မင်းသည် မျက်မှောက်၌ ဒိဋ္ဌတွေ့ကြုံ ခံစားရသော ရဟန်းအဖြစ်၏ အကျိုးဟု ဆိုအပ်သော သာမညဗလကို မေးလျှောက်လေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသို့ဖြေကြားတော်မူ၏။

တဦးသော မင်းခယောကျ်ားသည် အသင်မင်းကြီးကို မပန်ကြားပဲ သာသနာဘောင်၌ ရဟန်းပြုလေ၏။ မင်းကြီး သိလေသည်ရှိသော် ထိုမင်းခယောကျ်ား၌ အဘယ်သို့ ပြုစီရင်မည်နည်းဆိုလျှင် တစုံတရာ ဒဏ်ထားခြင်း စသည် အမှုကိုမပြုရာ၊ စင်စစ်မူကား မင်းသည်သာလျှင် ထိုရဟန်းကို ရှိခိုးခြင်း ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း၊ နေရာပေးခြင်း၊ ပစ္စည်း ၄-ပါးတို့ဖြင့် ဖိတ်မံခြင်းကို ပြုရာ၏။ ထိုရဟန်းအား တရားနှင့်လျော်သော အစောင့်အရှောက်ကို ပေး၍ စီရင်ရာ၏။

[ဤသည်ကား ရဟန်းပြုလေသော ထိုမင်းခယောကျ်ား၌ ဒိဋ္ဌတွေ့ကြုံ ခံစားရသော ရဟန်းဖြစ်မှု၏ အကျိုးပေတည်း။]

ရဟန်းမပြုမီ ရှေးအဖို့၌ မင်းကြီးကို မိမိက ရှိခိုးရ၏။ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သောအခါ မိမိကို မင်းကြီးက ရှိခိုးရလေ၏။ မင်း၏ ရှိခိုးခြင်းကို ခံရလေ၏-ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။

ဤသာမညဗလသုတ်၌- ရဟန်းအဖြစ်ကို သာမည-ဟူ၍ ဆို၏။ ရဟန်းအဖြစ်၏ အကျိုးကို သာမညဗလ-ဟူ၍ ဆို၏။ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သည့်နှင့်

တပြိုင်နက် ခံစားရသော အကျိုးအာနိသင်ဟူ၍ဆိုသည်။ ဤမျှသည်သာလျှင် အကျိုးရှိသည် မဟုတ်သေး-

စင်စစ်သော်ကား-များလှစွာသော ကာမဂုဏ်၏ အပြစ်ဒေါသ အာဒိနဝ တို့ကို ပယ်ရှား၍ ချမ်းသာစွာနေရခြင်း တည်းဟူသော အကျိုးသည်လည်း ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ကိုယ်တိုင်ဒိဋ္ဌ တွေ့ကြုံခံစားရသော သာမညဖလတို့သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။

ဤနေရာ၌ မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် တတိယဝဂ် စူဠဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ်၊ မဟာဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ်၊ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် စတုတ္ထ သုတ်တို့၌ ဟောတော် မူအပ်သော ကာမဂုဏ်တို့၏ အပြစ်ဒေါသတို့ကို ထုတ်ပြသင့်၏။ ကျယ်အံ့စိုး၍ မပြတေးပြီ။

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်ဓမ္မသည် မျက်မှောက်ဒိဋ္ဌ၌ ခံစားတွေ့ကြုံရသော ချမ်းသာအကျိုးထူး ရှိလေသောကြောင့် သဒ္ဓိဋ္ဌိက မည်လေသည်။

သဒ္ဓိဋ္ဌိက ဂုဏ်တော်ပြီး၏။

အကာလိက ဂုဏ်တော်

အာဂမေတဗ္ဗော အနာဂတေ ဘဝေ ဖလကာလော တေဿာတိ ကာလိ ကော။ ။ တေဿ၊ ထိုတရားအား။ အနာဂတေ ဘဝေ၊ နောင်အနာဂတ်ဘဝ၌။ အာဂမေတဗ္ဗော၊ ဆိုင်းငံ့လင့်မျှော်ရသော။ ဖလကာလော၊ အကျိုးပေး ချိန်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သော ဓမ္မော။ ထိုတရားသည်။ ကာလိကော၊ ကာလိကမည်၏။

သေသည်၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ အကျိုးပေးလိမ့်မည် ဟူ၍ ထင်စားမျှော်လင့်ရသော တိတ္ထိတို့၏တရားကိုရစေ၊ ထိုအညတိတ္ထိတို့၏ တရားသည် ကာလိကမည်၏။

န ကာလိကော အကာလိကော။ ကာလိကော၊ နောင်ကာလအကျိုး ပေးချိန်ကို မျှော်လင့်ရသော တရားမျိုးသည်။ န၊ မဟုတ်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ အကာလိကော၊ အကာလိကမည်၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ တရား တော်ကို ရစေ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်မြတ်သည် ဤမျက်မှောက် ဘဝ၌ပင်လျှင် ကျင့်သုံးဆောက်တည်သော အခါမှစ၍ ကျင့်စဉ်လမ်းရှိသည့်

၆-မာနုဿတိကမ္ပဋ္ဌာန်ကို ပြဆိုခန်း

အတိုင်း အဆင့်ဆင့် ရသင့်ရထိုက်သော “သာမညဖလ” ဒိဋ္ဌ အကျိုးထူး၊ ဒိဋ္ဌချမ်းသာထူးကို ပေးတတ်၏။ ထိုသို့ အခါမလင့် အကျိုးထူး၊ ချမ်းသာထူးကို ပေးတတ်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်သည် အကာလိက မည်၏။

ကာလိက၊ အကာလိက စကားနှင့်စပ်၍ မာရသံယုတ်၌လာသော သုတ္တန်ကို ထုတ်ဆောင်၍ ပြအပ်၏။

တရံသောအခါ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် သီလဝတီ မည်သောဌာန တောင်ချောက်ကြားတို့၌ သီတင်း သုံးတော်မူသော အခါ များစွာသော ရဟန်းတို့သည်လည်း ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏ မနီးမဝေးသော အရပ်ဌာန၌ မမေ့မလျော့ မပူမပင် ကျွတ်ကျွတ် လွတ်လွတ် ကမ္ပဋ္ဌာန်တရားကို ကြိုးစားအားထုတ်၍ နေတော်မူကြကုန်၏။

ထိုအခါ ယုတ်မာသော မာရ်နတ်သားသည် ပုဏ္ဏားအသွင် ဖန်ဆင်းပြီးလျှင် လာလတ်၍ ထိုရဟန်းတို့ကို ဤသို့ဆိုလေ၏။

ဒုဟရာ ဘဝန္တော ပဗ္ဗဇိတာ အနိကိလိတာဝိနော ကာမေသု၊
ဘုဇ္ဇန္တု ဘောန္တော မာနုဿကေ ကာမေ၊ မာ သန္ဓိဋ္ဌိကံ ဟိတွာ
ကာလိကံ အနုဓာဝိတ္ထ။

ဘဝန္တော၊ အရှင်ရဟန်းတို့။ တုမေ၊ အရှင်တို့သည်။ ဒုဟရာ၊ ပျိုမုတ် နုနယ် အရွယ်ငယ်ငယ်တုံးက။ ပဗ္ဗဇိတာ၊ ရဟန်းပြု၍ လာကြကုန်၏။ ကာမေသု၊ ကာမဂုဏ်တို့၌။ အနိကိလိတာဝိနော၊ သက်ဝင်ပျော်ပါး ခံစား ရွှင်မြူးခဲ့ကြဖူးသည် မဟုတ်ကြပေကုန်။

ဘောန္တော၊ အရှင်တို့။ မာနုဿကေ ကာမေ၊ လူ့ပြည်၌ဖြစ်သော ကာမဂုဏ် တို့ကို။ ဘုဇ္ဇန္တု၊ သုံးဆောင်ခံစားကြကုန်ဦးလော့။ သန္ဓိဋ္ဌိကံ၊ ဒိဋ္ဌတွေ့ကြုံဆဲ ဖြစ်သော လူတို့ ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကို။ ဟိတွာ၊ စွန့်ပစ်၍။ ကာလိကံ၊ အချိန်ကာလ စောင့်ဆိုင်း မျှော်လင့်ရသော နတ်တို့ ကာမဂုဏ်သို့။ မာ အနုဓာဝိတ္ထ၊ စိတ်ပြေးသွား၍ မနေကြကုန်လင့်။

ထိုမာရ်နတ်၏ စကား၌—

၁။ သန္ဓိဋ္ဌိကဆိုသည်မှာ လူ့ဘုံ၌ တွေ့ကြုံ၍နေသော လူတို့ ကာမဂုဏ်ကို ရည်၍ ဆိုသည်။

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

၂။ ကာလိကဆိုသည်မှာ သေသည်မှ နောက်ကာလ၌ ခံစားရမည် ဖြစ်သော နတ်တို့ကာမဂုဏ်ကို ရည်၍ဆိုသည်။

မာရ်နတ်၏ အထင်မှာ ရဟန်းပျိုတို့သည် နောင်ဘဝ၌ ခံစားရန် မျှော်လင့်ရသော နတ်ကာမဂုဏ်တို့ကို အလိမ္မာသောကြောင့် တွေ့ကြုံ၍ နေသော လူတို့ကာမဂုဏ်ကို စွန့်ပြီးလျှင် တောထွက်ကျင့်ကြံ၍ နေသည်ဟု ထင်သဖြင့် ဤသို့ဆိုလေသည်။

ထိုအခါ ရဟန်းတို့က ဤသို့ ပြောဆိုကြကုန်၏။ အိုပုဏ္ဏား.... ငါတို့သည် ဒိဋ္ဌတွေ့ကြုံရသော လူတို့ကာမဂုဏ်ကို စွန့်၍ စောင့်ဆိုင်း မျှော်လင့်ရသော နတ်တို့ ကာမဂုဏ်သို့ စိတ်ပြေးသွား၍ နေကြကုန်သည်မဟုတ်။ ငါတို့သည် စောင့်ဆိုင်းမျှော်လင့်ရသော ကာမဂုဏ်တို့ကို စွန့်၍ မျက်မှောက် ဒိဋ္ဌ တွေ့ကြုံ ခံစားရသော သာမညဗလ ရဟန်းအဖြစ်၏ အကျိုးထူး ဆီသို့သာလျှင် စိတ်ပြေးဝင်၍ နေကြကုန်၏။

အိုပုဏ္ဏား.... ကာမဂုဏ်တရားတို့သည် စင်စစ်အားဖြင့် စောင့်ဆိုင်း မျှော်လင့် ရသော ကာလိကတို့ မည်ကုန်၏ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူ၏။ ကာမဂုဏ်တို့သည် များသော ဒုက္ခရှိကုန်၏။ များသော ပင်ပန်းခြင်းရှိကုန်၏။ ဤကာမဂုဏ်တို့၌ အပြစ်တို့သည် အလွန်များပြားကုန်၏။

အိုပုဏ္ဏား.... ဤကျင့်ကြံ အားထုတ်အပ်သော ရဟန်း တရား သည် မျက်မှောက်ဒိဋ္ဌ ခံစားအပ်သော အကျိုးရှိ၏။ အခါမလင့် အကျိုးပေးတတ်၏- ဟူ၍ ဆိုကြကုန်၏။

ထိုစကား၌ ရှေးရှေးဘဝတို့၌ ကံကိုပြု၍ နောက်နောက် ဘဝတို့၌ ရရှိ ခံစားအပ်ကုန်သောကြောင့် အလုံးစုံသော လူ့ကာမဂုဏ်၊ နတ်ကာမဂုဏ်တို့ကို ကာလိကဟူ၍ ဆိုသည်။

[နောင်အနာဂတ်ဘဝ၌ ရရှိခံစားရန် မျှော်လင့်ရသော တရားမျိုးဟူ၍ဆိုလိုသည်။]

ဤအရာ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာတရားနှင့် သာသနာတော်မှ အပဖြစ်သော အည တိတ္ထိယတရား ၂-ပါးတို့၏ အထူးကို ပြဆိုဦးအံ့။

၁။ ကာလိကဟူ၍ဆိုလျှင် အကျိုးကို စောင့်ဆိုင်း မျှော်လင့်ရသော တရား။

၆-အနုသတိကမ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

၂။ အကာလိက-ဟူ၍ ဆိုလျှင် လက်ငင်းဒိဋ္ဌအကျိုးပေးသော ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဟူ၍ မှတ်လေ။

ဗုဒ္ဓဘာသာမှ တပါးသော တိတ္ထိတို့၏ တရားသည် ကာလိက ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်မြတ်သည် အကာလိက ဖြစ်၏။

မေး။ ။တိတ္ထိတို့၏ တရားသည် အဘယ်သို့ ကာလိကမျိုး ဖြစ်သနည်း။

ဖြေ။ ။သွာက္ခာတ ဂုဏ်တော်တို့တွင် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းအားဖြင့် တိတ္ထိတို့၏ တရား၌ အလုံးစုံ ပြည့်စုံသော အကျင့်သီလဟု ဆိုအပ်သော ဗြဟ္မစရိယလည်း မရှိ၊ ဈာန်သမာပတ်ဟု ဆိုအပ်သော ဗြဟ္မစရိယလည်း မရှိ၊ လောကုတ္တရာမဂ်ဟု ဆိုအပ်သော ဗြဟ္မစရိယလည်း မရှိ၊ ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော လောကီယသဒ္ဓမ္မ- ကမ္မာစောင့် တရားကောင်း တရားမွန်ကြီး များပင်သော်လည်း မရှိကြကုန်။

ထို့ကြောင့် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အဆင့်ဆင့် မွန်မြတ်ကုန်သော မျက်မှောက်ဘဝ၌ ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌ ခံစားအပ်ကုန်သော သာမညဗလ-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော ချမ်းသာသုခတို့သည်လည်း မရှိကုန်၊ သေသည်မှ အခြားမဲ့ဖြစ်သော နောက်ကာလ၊ နောက်ဘဝတို့၌ အထက် ကောင်းကင်ဘုံသို့ရောက်၍ နိစ္စချမ်းသာ၊ ထာဝရချမ်းသာကို ရရှိခံစားရလတ္တံ့ဟူ၍ အမြဲအစွဲ မှတ်ယူပြီးလျှင် ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ အသက်ထက်ဆုံး ထာဝရအရှင်ကို လည်းကောင်း၊ လောကကို အစိုးရသော ဣဿရအရှင်ကို လည်းကောင်း၊ မဟာဗြဟ္မာကြီးကို လည်းကောင်း ဂဗ္ဘတစိုက် အပင်တပန်း ရှိသေညွတ်တူး ခစားဆည်းကပ်ခြင်း စသော အတ္တကိလမထာနုယောဂ ကိုယ်ပင်ပန်းကြောင်း ဖြစ်သော အကျင့်ကို ပြုကျင့် လိုက်စားရုံမျှသာ ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှအပ၌ ကိုးကွယ်ရာမဟုတ်သည်တို့ကို ကိုးကွယ်အားထားရာ ဝတ္ထုတို့ ဟူ၍ မှတ်ထင်ကြကုန်ပြီးလျှင် ဆုတောင်းခြင်းအလုပ်၊ ဝပ်တူး ခစားခြင်းအလုပ်၊ ချီးမွမ်းထောမနာခြင်း အလုပ်ပို့တို့ကို ပြုကျင့်ရုံမျှသာ ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် တိတ္ထိတို့၏ တရားသည် နောင်အနာဂတ်ဘဝ၌ မျှော်လင့်ရသော အကျိုးရှိသည် ဖြစ်၍ ကာလိကမည်သတည်း။

ထိုတိတ္ထိတရားများ၏ နောင်အနာဂတ်ဘဝ၌ မျှော်လင့် အားထားရသော အကျိုး ဆိုသည်မှာလည်း ထိုတိတ္ထိတို့၏ အရမ်းမဲ့ ထင်မြင်ယုံကြည် မှတ်ယူ ပြောဆိုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင် ဆိုရသော စကားဖြစ်၏။

စင်စစ်မှုကား - ထို ထိတိတိတို့၏ တရားမှာ လောကီယသဒ္ဓမ္မ များပင်သော်လည်း မရှိလေသောကြောင့် ထိုထိတိတို့၏ တရားသည် အနန္တရတဝဉ္စ အပါယ်သို့ ကောင်းကောင်းကြီး ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး သွားရန်အကြောင်း သက်သက်မျှသာ ဖြစ်လေ၏။

[ထိုထိတိတို့၏ တရားသည် ကောင်းကင်ဘုံသို့ မျော်၍ ချိန်ရွယ် ကျင့်ကြံပါသော်လည်း သေသည်မှ နောက်ကာလ၌ အပါယ်ဘုံသို့ ငုံ့၍ ခုန်ဆင်းကြရကုန်၏ဟူ၍ ဆိုလိုသည်။]

မေး ။ ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်သည် အဘယ်သို့ အကာလိက ဖြစ်ပါသနည်း။

ဖြေ ။ ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်မှာကား အာဒိကလျာဏ ဟု ဆိုအပ်သော လောကီယသဒ္ဓမ္မ၏ ဆိုင်ရာ ကောင်းမြတ်သော အကျင့်တို့လည်း ရှိကုန်၏။ ထိုလောကီယသဒ္ဓမ္မထက် လွန်ကဲသော သာသနသဒ္ဓမ္မတို့၌မူကား မြင့်မြတ်သော ဗြဟ္မစရိယနှင့် ထိုဗြဟ္မစရိယ၏ မျက်မှောက်ဒိဋ္ဌဖြစ်သော အကျိုးတို့သည်လည်း သာသနာတော်ဓမ္မ၏ လိုရင်းသဘောအနေအားဖြင့် ထင်ရှားရှိကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်မြတ်သည်ကား အကာလိကအစစ် ဖြစ်လေသည်။

ဤအရာ၌ စောဒနာစကား ပြောကြားခွင့် ရှိသည်မှ-

ထို ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်မြတ်၌ လောကီယ သဒ္ဓမ္မများလည်း ထင်ရှားပါပင် ရှိနေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ထိုလောကီယ သဒ္ဓမ္မကြောင့် လူဖြစ်ခြင်း၊ နတ်ဖြစ်ခြင်း၊ ဗြဟ္မာဖြစ်ခြင်းတို့သည်လည်း ထင်ရှားရှိကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်သည်လည်း အခြားမဲ့ဖြစ်သောဘဝ၌ သုဂတိဘုံဘဝသို့ ရောက်စေတတ်သော ကံတို့ကို ထောက်ဆသောအားဖြင့် နောင်အနာဂတ်၌ မျှော်လင့်စားရသော ကာလိက တရားမျိုးပင် ဖြစ်၍ နေသည် မဟုတ်ပါလော့ဟူ၍ စောဒနာစကား ပြောကြားကုန်ရာ၏။

ထိုစောဒနာ စကားသည် တစိတ်တဒေသအားဖြင့် မှန်ပေ၏။ ထိုသို့ ကာလိကမျိုးပင် ဖြစ်စေဦးတော့ ထိုအခြားမဲ့ ဘဝ၌ သုဂတိဘုံဘဝသို့ ရောက်ရလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ရသော အကျိုးသည် သာသနဓမ္မ၌ လိုရင်းမဟုတ်၊ မျက်မှောက်ဒိဋ္ဌတော့ကြုံရသော သာမညဖလ သဒ္ဓိဋ္ဌိကတို့သာလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်၌ လိုရင်းအချက် ဖြစ်၏။ ပညာရှိ၍ ပါရမီပြည့်ကြကုန်ပြီးသော
[ခုတိယအကြိမ်]

၆-အနုဿတိကမ္ပဋ္ဌာန်ကို ပြဆိုခန်း

ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့သည်ကား ထိုကာလိက အကျိုးငှာ ကျင့်ကြံအားထုတ်ကြကုန်သည် မဟုတ်၊ မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ တွေ့ကြုံ ခံစားရသော အကာလိက အကျိုးငှာ သာလျှင် ကျင့်ကြံအားထုတ်ကြကုန်သည်။

ယခင်ပြဆိုခဲ့သော မာရသံယုတ်၌ ရဟန်းတို့က ပြန်ပြောသော စကားတွင် ကာလိကဉ္စ ခေါ် မယံ ဟိတွာ သန္နိဋ္ဌိကံ အနုဓာဝါမ။

ဟူ၍ ဆိုသော စကားကို ထောက်ရာ၏။

ခေါ်၊ စင်စစ်။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ကာလိကဉ္စ၊ နောက်ဘဝ၌ မျှော်လင့်အားထားရသော ကာမဂုဏ်အကျိုးကို။ ဟိတွာ၊ စွန့်၍။ သန္နိဋ္ဌိကံ၊ မျက်မှောက် ဒိဋ္ဌ တွေ့ကြုံခံစားရသော သာမညဖလ အကျိုးသို့သာလျှင်။ အနုဓာဝါမ၊ စိတ်ပြေးဝင်သောအားဖြင့် ကျင့်ကြံ အားထုတ်ကြကုန်၏။

ထို့ကြောင့် ဤဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်မြတ်ကို အကာလိက-ဟူ၍သာလျှင် ဆိုဆိုက်၏။

သို့ပင် အကာလိက စင်စစ်ဖြစ်သော်လည်း အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အကာလိက အကျိုးငှာ ကျင့်ကြံကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မဟာဂေါဝိန္ဒာ သုတ်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအားဖြင့် အလုံးစုံသော ဤသာသန သဒ္ဓမ္မကို ထိုးထွင်း၍ သိမြင် ပေါက်ရောက် ကြကုန်သည်ရှိသော် အကာလိကအကျိုး အလုံးစုံကို ရရှိကြလေကုန်၏။

အလုံးစုံ မထိုးထွင်း မပေါက်ရောက်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား တစိတ်တဒေသဖြစ်သော အကာလိက အကျိုးကို ရ၍ ဤဘဝ၌ သုဂတိဘုံသို့ ရောက်စေတတ်သော ကံ၏အစွမ်းအားဖြင့် အခြားမဲ့ဘဝ၌ သုဂတိဘုံသို့သာလားကြရလေကုန်၏။

သာသနာတော် သဒ္ဓမ္မသည် အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် သုဂတိဘုံဘဝသို့ လားစေနိုင်၏။ မျက်မှောက်ဒိဋ္ဌ အကာလိကအကျိုးကို ရရှိစေနိုင်သော တရားအမှန်အစစ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ကျင့်ဆောင်အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပါရမီအနုအရင့်၊ ဉာဏ်အနုအရင့် အနုနုအထက်သို့ လိုက်၍ အကျိုးကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ ဆောင်းဥတုသည် အမှန်အေးသည်ဆိုသော်လည်း အသည်းအသန် အဖျားတက်၍ နေသောသူကို အေးမြစေလိမ့်မည် မဟုတ်သကဲ့သို့တည်း။

[ဒုတိယအကြိမ်]

စောဒနာရန် ရှိပြန်သည်မှာ

ဤ ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်၌လည်း အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကောင်းစွာ မကျင့်ကြကုန်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် အပါယ် သို့ သွားခြင်းတို့လည်း ထင်ရှားရှိကြကုန်သည် မဟုတ်ကုန်လောဟု စောဒနာရန်ရှိ၏။

ထိုစကားမှန်၏။ ထိုသို့ အပါယ်သို့ လားကြကုန်ရာ၌ ကောင်းစွာ မကျင့်ကြကုန်သော သူတို့၏ အပြစ်ဒေါသသာလျှင် ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဘာ သာ တရားတော်၏ အပြစ်မဟုတ်ချေ။ သို့ဖြစ်၍ ကောင်းစွာ မကျင့် ကြံကြကုန်သော သူတို့၏ အပါယ်သို့လားမှု အတုတ်ကြောင့် ဗုဒ္ဓ ဘာသာ တရားတော်ကို အပြစ်ဆိုရန်အကြောင်း မဟုတ်ချေ။

ဥပမာ-ပြဒါးဓာတ်၊ သံဓာတ်တို့သည် ကောင်းစွာ စီရင်နိုင်သော သူတို့ အား ဓနသိဒ္ဓိ၊ အာယုသိဒ္ဓိစသော ကိစ္စများကို ပြီးစီးစေနိုင်၏။ ကောင်းစွာ မစီရင်တတ်ပဲ သုံးစွဲသောသူတို့အား အပြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ထိုသို့ အပြစ်ကို ဖြစ်စေမှု၌ ပြဒါးဓာတ်၊ သံဓာတ်တို့ကို အပြစ်ဆိုထိုက်သည် မဟုတ်။ ကောင်းစွာမစီရင်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အပြစ်သာလျှင် ဖြစ်လေသကဲ့သို့တည်း။

နာနက္ခဏိက ကမ္မ ပစ္စည်းအရာ၌ မဂ် ၄-ပါး၌ရှိသော စေတနာသည် အခြားမဲ့ဖြစ်သော ဖိုလ် ၄-ပါးအား အနန္တရ၊ သမနန္တရ-စသော သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၍ အကျိုးဖြစ်စေခြင်းသည်လည်း တရားတော်မြတ်၏ အခါမလင့် အကျိုးပေးသော အကာလိက ဂုဏ်တော်အစွမ်းပင် ဖြစ်၏-ဟူ၍ ဆိုကြကုန်၏။

အကာလိက ဂုဏ်တော် ပြီး၏။

ဟေပဿိက ဂုဏ်တော်

ဣတော ဟေ ဣမ္မံ ပဿ ဣတိ ဝိဓာနံ နိယောဇနံ အရဟတီတိ ဟေ- ပဿိကော။ ။ဣတော၊ ဤအရပ်မှ။ ဟေ၊ သည်ကို လာလှည့်။ ဣမံ၊ ဤ တရားကို။ ပဿ၊ ကြည့်ရှုစုံစမ်းလှည့်။ ဣတိ ဝိဓာနံ၊ ဤသို့သော အစီ အရင်ကို။ နိယောဇနံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းကို။ အရဟတိ၊ ထိုက်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဟေပဿိကော၊ ဟေပဿိကမည်၏။

တရားတော်မြတ်သည် ကောင်းခြင်း ၃-ရပ်နှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ် ကြောင့် ဤအရပ်မှ သည်သို့လာလှည့်၊ ဤတရားကို ရှုလှည့်-ဟူ၍ စီရင်ထိုက်၊
[ဒုတိယအကြောင်း]

၆-အနုသကိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

တိုက်တွန်း နှိုးဆော် ထိုက်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဟုတ်တော်သည် ဟေပသိက မည်၏။

လက်သို့ရောက်ပြီးသော စကြာမင်း၏ စည်းစိမ်ချမ်းသာ ကိုပင်သော်လည်း စွန့်ခွါပယ်ပစ်၍ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းအားဖြင့် လျင်မြန်စွာ လာပါလှည့်၊ လျင်မြန်စွာ လာပြီးလျှင် ဤတရားတော်ကို နာပါလှည့်၊ ဤတရားကို နာပြီးလျှင် အနက်သသော အဓိပ္ပာယ်ကို နက်နက်နဲနဲ စုံစမ်း ဆင်ခြင်သော ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ပါလှည့်-ဟူ၍ သွင်းဆောင်ခြင်း၊ ဆောက်တည်ခြင်းငှါ သင့်လျော်သော တရားတော်မြတ် ဖြစ်သည်-ဟူ၍ ဆိုလိုသည်။

မေး။ ။ တရားတော်သည် အဘယ်သို့လျှင် လာလှည့် ရှုလှည့် ဟူသော အစီအရင်ကို ထိုက်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ ဤသို့ စီရင်တိုက်တွန်းသော သူတို့သည် စီရင်တိုက်တွန်းချက် အတိုင်း လာရောက် ကြည့်ရှုကြကုန်သော သူတို့၏ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ပူဇော်သက္ကာရပြုခြင်း၊ ပြော၍မပြီးနိုင်အောင် ကျေးဇူးကြီးကျယ်စွာ တင်ခြင်း တို့ကို ဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် ဤဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်မြတ်သည် လာလှည့် ရှုလှည့်ဟူသော စီရင်နှိုးဆော်ခြင်းကို ထိုက်သည်-ဟူ၍ မှတ်ရာ၏။

မေး။ ။ လာရောက်ကြည့်ရှုသော သူတို့သည် အဘယ်သို့ ကျေးဇူးတင် ခြင်း၊ ပူဇော်ခြင်း၊ ချီးမွမ်းအံ့ဩခြင်းကို ပြုကြပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ အရှင်သည် အကျွန်ုပ်အား ကောင်းသောအမှု ကိုစွဲကြီးဖြင့် ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့ခြင်းကို ပြုပေ၏။ အရှင်သည် ဤတူးမြတ်လှစွာသော တရားတော်အတွင်း၊ သာသနာတော်အတွင်းသို့ သွတ်သွင်းခေါ်ဆောင်ပေ၏။ ထိုသို့ခေါ်ဆောင် သွတ်သွင်းခြင်းကား ကောင်းသော ခေါ်ဆောင်သွတ်သွင်း ခြင်းပေတည်း။ အကယ်၍ အကျွန်ုပ်ကို ဤတရားတော်တွင် ဤသာသနာ တွင်းသို့ သွတ်သွင်း ခေါ်ဆောင်ခြင်းကို မပြုပါမူကား အကျွန်ုပ်သည် ဤတရားတော်မှ အပြင်ပ၌ မျက်ကွယ်ဖြစ်၍ နေရတော့အံ့၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအပြစ် နှင့်သာ ဆုံးရှုံးရတော့အံ့၊ ဤတရားတော်မှ အပဖြစ်၍နေရပါလျှင် အပါယ် ၄၀ ပါးတည်းဟူသော ဆင်းရဲတွင်းသို့ သက်ဆင်းရတော့အံ့။

အရှင်သည် အကျွန်ုပ်ကို ဤ တရားတော်အတွင်းသို့ သွတ်သွင်းခေါ် ဆောင်လျက် အကျွန်ုပ်ကို အပါယ်ဆင်းရဲမှ ကယ်တင်ပေ၏။ ဝဋ်ဒုက္ခမှ

[ဒုတိယအကြိမ်]

ထုတ်ဆောင်ပေ၏ ဟူ၍ ပူဇော်ချီးမွမ်းခြင်းကို ရရှိကြကုန်၏၊ စင်စစ်မှာ ထိုသို့ မြင့်မြတ်သော ပူဇော်ခြင်း၊ ချီးမွမ်းခြင်းကို ရသည်မူလည်းဖြစ်စေ၊ မရသည် မူလည်းဖြစ်စေ တရားတော်မြတ်သည် စင်စစ် သံသရာမှ ထွက်မြောက်စေ တတ်သော နိယျာနိလ တရားမျိုး၊ ပါဠိအရသာ-အနက်အရသာနှင့် ပြည့်စုံသော တရားမျိုးဖြစ်သောကြောင့် သူတပါးတို့၏အကျိုးကို ထိုလားတောင့်တလေ့ ရှိသော ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှန်လျှင် တပါးသောသူတို့ကို ဤတရားတော် အတွင်းသို့ မချွတ်မယှင်း သွတ်သွင်းသင့် သွတ်သွင်းထိုက်သည်သာလျှင် ဖြစ်၏၊ ထိုတရားကို ဆောက်တည် ကျင့်သုံးစေခြင်းငှါ နှိုးဆော်သင့် နှိုးဆော်ထိုက် တိုက်တန်းသင့် တိုက်တန်းထိုက်သည်သာလျှင် ဖြစ်၏။

မဟာဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော် ရာဇိကာရာမဝဂ်၌လည်း—

ချစ်သား ရဟန်းတို့... အကြင် မိတ်ဆွေခင်ပွန်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အကြင် ချစ်ကျွမ်းဝင်သော သူတို့ကို လည်းကောင်း၊ အကြင် သွေးချင်းတော်စပ်သော ဉာတိပေါက်ဖော်တို့ကိုလည်းကောင်း သနားငဲ့ညွှာကုန်သည်ဖြစ်အံ့၊ ထိုမိတ်ဆွေ စသော သူတို့ကလည်း လိုက်နာသင့် လိုက်နာထိုက်ပေသည် ဟူ၍ ထင်မြင် ယုံကြည်ကြကုန်သည် ဖြစ်အံ့။

ချစ်သား ရဟန်းတို့... ထိုသူတို့ကို သောတာပတ္တိယဂံတရား ၄-ပါးတို့၌ ကောင်းစွာ ဆောက်တည်စေအပ်ကုန်၏၊ ကောင်းစွာ သွတ်သွင်းအပ်ကုန်၏၊ ကောင်းစွာ ထောက်တည်ရာကို ရစေအပ်ကုန်၏-ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတော်တို့အား ဤတရားဒေသနာတော်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော် တိုင်ပင်လျှင် တရားတော်အတွင်းသို့ သွတ်သွင်းသင့် သွတ်သွင်းထိုက် ခေါ် ဆောင်သင့် ခေါ်ဆောင်ထိုက်သော သူများကို ထိုတရားတော်အတွင်းသို့ သိမ်းသွင်းခေါ်ဆောင်ရန် နှိုးဆော်တိုက်တန်းတော်မူသည်။

သောတာပတ္တိယဂံ ကရား ၄-ပါးဟူသည်ကား

- ၁။ ဘုရား၌ အကြွင်းမဲ့ သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်း၊
 - ၂။ တရားတော်၌ အကြွင်းမဲ့ သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်း၊
 - ၃။ သံဃာတော်တို့၌ အကြွင်းမဲ့ သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်း၊
 - ၄။ သီလသိက္ခာတို့ကို ဖြည့်ကျင့်လေ့ရှိခြင်း၊
- ဤ ၄-ပါးတို့ပေတည်း။

[ခုတ်ယအကြိမ်]

၆. အနုဿတိကပ္ပဋ္ဌာနီကို ပြဆိုခန်း

[သောတာပန်ဖြစ်ရန် အကြောင်းအင်္ဂါ ဖြစ်သောကြောင့် သောတာပတ္တိယဂ်တရား ခေါ်သည်။]

မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် “ဟေိဘိက္ခု” ခေါ်တော်မူ၍ ရဟန်းအဖြစ် သို့ သိမ်းသွင်းသော အစီအရင်တို့၌လည်း-

ဟေိ ဘိက္ခု သွာက္ခာတော ဓမ္မော၊ စရ ဗြဟ္မစရိယံ၊ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ။

ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းတည်းကို “ဟေိဘိက္ခု” ခေါ်ယူသိမ်းသွင်းရာ၌ မြတ်စွာဘုရား အသုံးပြုတော်မူသော ကေဝုဇ္ဇကားတော်ဖြစ်သည်။

ဘိက္ခု၊ ရဟန်း။ ဟေိ၊ လာလော့။ ဓမ္မော၊ တရားတော်ကို။ သွာက္ခာ တော၊ ငါဘုရားကောင်းစွာ ဟောကြားတော်မူအပ်ပြီ။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ မဖောက်မပြန်။ ဒုက္ခဿ၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ၏။ အန္တကိရိယာယ၊ အဆုံးကိုပြုခြင်းငှာ။ ဗြဟ္မစရိယံ၊ မြတ်သောအကျင့်ကို။ စရ၊ ကျင့်လှည့်ပါလော့။

ဧဝ ဘိက္ခဝေ၊ သွာက္ခာတော ဓမ္မော၊ စရထ ဗြဟ္မစရိယံ၊ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ။

ပုဂ္ဂိုလ်အများကို “ဟေိဘိက္ခု” ခေါ်ယူသိမ်းသွင်းတော်မူရာ၌ မြတ်စွာ ဘုရား အသုံးပြုတော်မူသော ဗဟုဝုဇ္ဇကားတော်ဖြစ်သည်။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဧဝ၊ လာကြကုန်လော့။ ဓမ္မော၊ တရားတော်ကို ၊ သွာက္ခာတော၊ ငါဘုရားကောင်းစွာ ဟောကြားတော်မူအပ်ပြီ။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ မဖောက်မပြန်။ ဒုက္ခဿ၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ၏။ အန္တကိရိယာယ၊ အဆုံး ကို ပြုခြင်းငှာ။ ဗြဟ္မစရိယံ၊ မြတ်သောအကျင့်ကို။ စရထ၊ ကျင့်လှည့်ကြ ကုန်လော့။

ဤသို့လျှင် “ဟေိဘိက္ခု” ခေါ်တော်မူ၍ ကိုယ်တော်တိုင် တရားတော် အတွင်း၊ သာသနာတော်အတွင်းသို့ သိမ်းသွင်းခေါ်ဆောင်တော်မူအပ်သော ဥပသမ္ပဒ ရဟန်းတော်တို့သည်လည်း မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါ အသိန်းမက များပြားစွာ ရှိတော်မူကြကုန်၏။

တို့ပြင်လည်း-

ဧဝ ဘိက္ခဝေ သီလဝန္တော ဟောထ၊ ပါတိမောက္ခသံဝရ- သံဝုတာ ဝိဟရထ။

ဟူ၍ ထိုထိုပါဠိတော်တို့၌ ဟောကြားတော်မူ၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ထေ၊ လာကြကုန်လော့။ သီလာန္တော၊ သီလနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သည်။ ဟောထ၊ ဖြစ်ကြကုန်လော့။ ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတာ၊ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလဟု ဆိုအပ်သော ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တို့ကို လုံခြုံစွာ စောင့်သုံးကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝိဟရထ၊ နေကြကုန်လော့။

ဤပါဠိတော်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ရဟန်းတို့ကို ဟောကြား ပညတ်တော်မူအပ်သော တရားတော်အတွင်းသို့ သိမ်းသွင်းခေါ်ဆောင်တော် မူကြောင်းကို ပြဆို၏။

ရဟန်းတို့ကိုသာ ဤသို့ သိမ်းသွင်း ခေါ်ဆောင်တော်မူသည် မဟုတ် အိမ်ရာထောင်သော လူများကိုလည်း-

ထေ တုမ္ဗေ ကာဠာမာ။ ။အို ကာဠာမ အမျိုးဖြစ်သော ဒါယကာတို့ သင်တို့သည် လာကြကုန်လော့။

ထေ တုမ္ဗေ သာဠာ။ ။အို-သာဠာမည်သော ဒါယကာတို့... သင်တို့သည် လာကြကုန်လော့။

ထေ တုမ္ဗေ ဘဒ္ဒိယာ။ ။အို-ဘဒ္ဒိယမည်သော ဒါယကာတို့....သင်တို့ သည် လာကြကုန်လော့။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ခေါ်ဆောင်ခြင်း အစီ အရင်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

[ဤကား ဟေိ-ဟူသော အစီအရင်ကို ပြဆိုသော ပါဠိတော်သာဓကများ ပထည်း။]

နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် ဒုတိယဝဂ်၌-

ဇာတိပစ္စယာ ဘိက္ခဝေ ဇရာမရဏံ ဥပ္ပါဒါ ဝါ တထာဂတာနံ အနုပ္ပါဒါ ဝါ ဌိတာဝ သာ ဓာတု၊ တံ တထာဂတော အဘိ သမ္ပုဇ္ဈတိ၊ အဘိသမ္ပုဇ္ဈိတှာ ဒေသေတိ၊ ပဿထာတံ စာဟ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဇာတိပစ္စယာ၊ ဇာတိဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဇရာမရဏံ၊ ဇရာမရဏသည်။ ဥပ္ပုဇ္ဈတိ၊ ဖြစ်၏။ သာဓာတု၊ ဇာတိကြောင့် ဇရာမရဏဖြစ်မှုဟူသော ထိုဓာတ်သဘောသည်။ တထာဂတာနံ၊ မြတ်စွာ ဘုရားတို့၏။ ဥပ္ပါဒါ ဝါ၊ ပွင့်တော်မူသော်လည်းကောင်း။ အနုပ္ပါဒါ ဝါ၊ ပွင့်တော်မမူသော်လည်းကောင်း။ ဌိတာဝ၊ တည်လျက် ရှိနေသည်သာလျှင်

[ဇုတိယအကြိမ်]

၆-အနုဿတိကမ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

တည်း။ တံ၊ ဇာတိကြောင့် ဇရာမရဏဖြစ်ခြင်းဟူသော ထိုဓာတ်သဘောကို။
ဓာထာဂတော၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အဘိသမ္မုဇ္ဈတံ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတော်
မူ၏။ အဘိသမ္မု-ဇ္ဈိတံ၊ ထိုးထွင်းသိမြင်ပြီး၍။ ဒေသေတံ၊ သတ္တဝါတို့အား
ဟောကြားတော်မူ၏။ တုမေ၊ သင်တို့သည်။ ပဿထ၊ ရှုကြကုန်လော့။
ဣတိစ၊ ဤသို့လျှင်။ အာဟ၊ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူ၏။

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ ဘိက္ခဝေ သင်္ခါရာ၊ ပဿထာတိ စာဟ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ၊ အဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်း
ကြောင့်။ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရတရားတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ တုမေ၊
သင်တို့သည်။ ပဿထ၊ ရှုကြကုန်လော့။ ဣတိစ၊ ဤသို့လျှင်။ အာဟ၊
မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူ၏။

ဤပါဠိတော်တို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်ပင်လျှင် တရားတော်ကို
ရှုကြကုန်လော့-ဟု နှိုးဆော်တိုက်တွန်းတော်မူကြောင်းကို သိအပ်၏။

[ဤကား ပဿ-ဟူသော အစီအရင်ကိုပြသော မါဠိထေရ်သာဓကများပေတည်း။]

ဟေ၊ ပဿ လာလုညံ၊ ရှုလုညံ ဟူသော တိုက်တွန်းချက် ၂-မျိုးတို့တွင်-

ဟေ-ဟူသောပုဒ်ဖြင့် တရားတော်အတွင်း၊ သာသနာတော် အတွင်းသို့
သိမ်းသွင်းခေါ်ဆောင်ခြင်း အစီအရင်ကို ပြ၏။

ပဿ-ဟူသောပုဒ်ဖြင့်- တိုက်တွန်းချက်ဖြင့် ထိုတရားကို ကျင့်ဆောင်
အားထုတ်ခြင်း၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ခြင်း အစီအရင်ကို ပြ၏။

လာလုညံ၊ ရှုလုညံ-ဟူသော ထိုတိုက်တွန်းချက် ၂-မျိုးတို့ဖြင့် နှိုးဆော်ခြင်း
ငှာ ထိုက်သောကြောင့် တရားတော်သည် ဟေပဿိကမည်း၏။

ဤလောက၌ လာပါလုညံ၊ ကြွပါလုညံ-ဟူ၍ ဖိတ်လျှင် ကြွလာသော
သူအား ပြုစုကျွေးမွေးခြင်း၊ လှူဒါန်းပူဇော်ခြင်းဖြင့် တစုံတရာဝမ်းမြောက်
နှစ်သက်ဖွယ်ရာ ကျေးဇူးပြုနိုင်မှသာလျှင် လာပါ၊ ကြွပါ-ဟူ၍ ပင့်ဖိတ်ခြင်း
ငှာသင့်လျော်လေသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ တရားအတွင်းသို့ သိမ်းသွင်းခြင်း
အနေအားဖြင့် ဟေ-လာလုညံ-ဟူ၍ ခေါ်ဆောင်ပင့်ဖိတ်လျှင် ထိုတရား
အတွင်းသို့ ခိုဝင် ကပ်ရောက်လာသော သူတို့အား အကျိုးများစွာဖြစ်ထွန်း
စေနိုင်မှသာလျှင် ခေါ်ဆောင် သိမ်းသွင်းသင့်လေသဖြင့် ဟေ-ဟူသော
အစီအရင်ကို ထိုက်သည်မည်၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သော ကလျာဏ ၃-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော တရားတော်သည်ကား-

မိမိအတွင်းသို့ သိမ်းသွင်းခေါ်ဆောင်၍ ရောက်လာသော သူတို့အား အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် သုဂတိဘုံဘဝသို့ လားစေနိုင်၏။ အလွန်ဆုံးအကျိုးအားဖြင့် အမြတ်ထက် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ ရောက်စေနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်သည် ဟေိ-ဟူသော အစီအရင်ဖြင့် နှိုးဆော်ခြင်းကို ထိုက်လေသည်။

ဤလောက၌ တစုံ တခုသော ပွဲသဘင်ကို ဖြစ်စေ၊ တစုံတခုသော ရတနာကို ဖြစ်စေ၊ တစုံတခုသော အထူးအဆန်း ပန်းမန်ဥယျာဉ်ကိုဖြစ်စေ ရှုကြည့်လှည့်ပါဟု နှိုးဆော်တိုက်တွန်းလျှင် ရှုကြည့်သောသူ၏ စိတ်နှလုံးကို ရှင်စေခြင်း၊ အံ့ဖွယ်သရဲကို ဖြစ်စေခြင်း၊ ရှုမြင်ရသည့်အတွက် ကျေးဇူးတင်စွာနှင့် တသက်လျာ ကာလပတ်လုံး မှတ်သားလောက်အောင် စိတ်စွဲ၍ သွားခြင်း- စသော အကျိုးကို ဖြစ်စေနိုင်မှသာလျှင် ရှုလှည့်ပါဟူသော စီရင်နှိုးဆော်ခြင်းကို ထိုက်လေသကဲ့သို့။ ထို့အတူ-

- ၁။ တရားကို ရှုလှည့်ပါဟု နှိုးဆော်တိုက်တွန်းလျှင် ဆန်းကြယ်သော အနက်အရသာ၊ ပါဠိအရသာကို ရရှိစေခြင်း၊
- ၂။ စိတ်သန္တာန်၌ ဓမ္မပီတိကို ရရှိ၍ ငြိမ်သက်ချမ်းသာခြင်း၊
- ၃။ စိတ်၌ရှိသော အညစ်အကြေးတို့ကို ပယ်ရှားနိုင်ခြင်း၊
- ၄။ ဉာဏ်ပညာ၏ တိုးတက်ပွင့်လင်းခြင်း၊
- ၅။ နက်နဲသော တရားသဘောတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို ထိုးထွင်း သိမြင်နိုင်ခြင်း၊
- ၆။ မိမိ မူလ အခြေအနေမှ ထူးသော အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိခြင်း၊

စသော သာမညဗလ အကျိုးတို့ကို ရရှိဖြစ်ထွန်းစေနိုင်မှသာလျှင် ရှုလှည့်ပါဟူသော နှိုးဆော်တိုက်တွန်းခြင်းကို ထိုက်သည်မည်၏။

ဓုဒ္ဓဘာသာတရားတော်မြတ်သည်- ကျင့်ဆောင်သောသူ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ပစ္စဝေက္ခနာဉာဏ်တို့ဖြင့် ဆင်ခြင်ရှုစားသော သူတို့အား ဆိုခဲပြီးသော အကျိုးတို့ကို ရရှိစေနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ရှုလှည့်ပါ-ဟူသော စီရင်နှိုးဆော်ခြင်းကို ထိုက်လေသည်။

၆-အနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ဤသို့ လာလှည့်ပါ၊ ရှုလှည့်ပါ-ဟူသော စီရင်နှိုးဆော်ခြင်းတို့ ထိုက်သောကြောင့် ဖော်ပသိက-ဟူ၍ ခေါ်ထိုက်လေသည်။

အခြားသော ဘာသာ တရားများသည်ကား-ထိုကဲ့သို့ လာလှည့်ပါ၊ ရှုလှည့်ပါ-ဟူသော အစီအရင်ကို ထိုက်သည်မဟုတ်ချေ။

ထိုသာသနာတော်မှ အပဖြစ်သော တရားများသည်ကား-

လာလှည့်ပါ-ဟု ဆို၍ သိမ်းသွင်းခေါ်ဆောင်လျက် ထိုတရားအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လျှင် ထိုဗာဟိရတရားစုတို့၏ သွားကွာတဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသည် မဟုတ်သောကြောင့် အသိမ်းအသွင်း ခံရသောသူ၊ ဝင်ရောက်သော သူတို့အား အကျိုးမများစေသည့်ပြင် အပါယ်လားခြင်းတည်းဟူသော အပြစ်ကို ရရှိကြစေကုန်၏။ ထို့ကြောင့် လာလှည့်ပါဟူသော စီရင်နှိုးဆော်ခြင်းကို ထိုက်သည် မဟုတ်ချေ။

ရှုလှည့်ပါ-ဆို၍ ကျင့်ကြံရှုစားသောအခါ အနက်အရသာ၊ ပါဠိအရသာ၊ ဓမ္မပီတိစသော သာမညဗလ အကျိုးများကို မရသည့်ပြင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အမှားဘက်သို့ နက်နက်ကြီး စူးစိုက်သက်ဝင်၍ သွားခြင်း၊ အပါယ်သို့ နက်နက်ကြီး ကျရောက်ရန် မျိုးစေ့တို့ကို အောင်အောင်မြင်မြင် ထူထောင်နိုင်ခြင်း- စသော အကျိုးယုတ်တို့ကို ရရှိလေ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုမိစ္ဆာတရားများသည် ရှုလှည့်ပါ-ဟူသော အစီအရင်ကို ထိုက်သည်မဟုတ်ချေ။

ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်မြတ်သည် လာလှည့်၊ ရှုလှည့်-ဟူသော နှိုးဆော်ခြင်းကို ထိုက်သောကြောင့် ထိုအစီအရင်အတိုင်း နှိုးဆော်တိုက်တွန်း သိမ်းသွင်းခေါ်ဆောင် ပြသသွန်သင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားလည်း ကုသိုလ်ပုည ပွားစီးခြင်းတည်းဟူသော အကျိုးကို ဖြစ်ပွားစေနိုင် ကုန်သည်။ သာသနာတော်မှ အပဖြစ်သော တရားတို့သည်ကား ထိုကဲ့သို့ လာလှည့်ပါ၊ ရှုလှည့်ပါ-ဟူသော စီရင်နှိုးဆော်ခြင်းကို မထိုက်သောကြောင့် ထိုတရားအတွင်းသို့ ခေါ်ဆောင် သိမ်းသွင်း ပြသသွန်သင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မကောင်းမှုပွားခြင်း၊ အပါယ်လားခြင်း-စသော အကျိုးယုတ်တို့ကို ဖြစ်ပွားစေနိုင်ကုန်၏။

ထို့ကြောင့် နေကုန်တ္တရပါဠိတော် တေရသမဝဂ်၌-

ဒုရက္ခာတေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မဝိနိယေ ယော စ သမာဒပေတိ၊
ယဉ္ဇ သမာဒပေတိ၊ ယော စ သမာဒပိတော တဒတ္ထာယ ပဋိပဇ္ဇတိ၊
သဗ္ဗေ တေ ဗဟံ အပူညံ ပသဝန္တိ၊ တံ ကိဿ ဟေတု၊ ဒုရက္ခာတတ္ထာ
ဘိက္ခဝေ ဓမ္မဿ။

သွာက္ခာတေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မဝိနယေ ဗဟံ ပုညံ ပသဝန္တိ၊ တံ ကိဿ
ဟေတု၊ သွာက္ခာတတ္တာ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မဿ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။

အနက်ကား။ ။ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဒုရက္ခာတေ၊ မကောင်းသဖြင့်
ဟောကြားအပ်သော။ ဓမ္မဝိနယေ၊ ဟောအပ်သောတရား၊ ပညတ်အပ်သော
အဆုံးအမ၌။ ယော စ၊ အကြင်သူသည်လည်း။ သမာဒပေတိ နှိုးဆော်
တိုက်တွန်း၏။ ယဉ္ဇ၊ အကြင်သူကိုလည်း။ သမာဒပေတိ၊ နှိုးဆော်
တိုက်တွန်း၏။ သမာဒပိတော၊ သိမ်းသွင်း နှိုးဆော်အပ်သော။ ယောစ၊
အကြင်သူသည်လည်း။ တဒတ္တာယ၊ ထိုနှိုးဆော် တိုက်တွန်းအပ်သောအတိုင်း။
ပဋိပဇ္ဇတိ၊ ကျင့်ကြံအားထုတ်၏။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော တေ၊ ထို
နှိုးဆော်တိုက်တွန်းသောသူ၊ နှိုးဆော်တိုက်တွန်းအပ်သော သူတို့သည်။ ဗဟံ၊
များစွာ။ အပုညံ၊ မကောင်းမှုကို။ ပသဝန္တိ၊ ပွားအောင် ဆည်းပူးကြ
ကုန်၏။

တံ၊ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းသည်။ ကိဿဟေတု၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း-
ဟူမူကား။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဓမ္မဿ၊ မိစ္ဆာတရားများ၏။ ဒုရက္ခာ-
တတ္တာ၊ မကောင်းသဖြင့် ဟောကြားအပ်သော တရားများ ဖြစ်လေသော
ကြောင့်တည်း။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ သွာက္ခာတေ၊ ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်သော။
ဓမ္မဝိနယေ၊ သုတ်၊ အဘိဓမ္မာ၊ ဝိနည်းတော်ဟု ဆိုအပ်သော သာသနာတော်
မြတ်၌မူကား။ ဝေဏတေ၊ ဤသို့ သိမ်းသွင်းနှိုးဆော်ခြင်း၊ ကျင့်ဆောင်ခြင်းကို
ပြုအပ်သည်ရှိသော်။ ဗဟံ၊ များစွာ။ ပုညံ၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို။ ပသဝန္တိ၊
ပွားများကြကုန်၏။ တံ၊ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ကိဿ ဟေတု၊ အဘယ်
အကြောင်းကြောင့်နည်း- ဟူမူကား။ ဓမ္မဿ၊ သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာဟု
ဆိုအပ်သော တရားတော်မြတ်၏။ သွာက္ခာတတ္တာ၊ ကောင်းစွာ ဟောကြား
အပ်သော သွာက္ခာတဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဤနေရာ၌ ဆိုဖွယ်ရှိသည်ကား

သာသနာတော်မှ အပဖြစ်သော တိတ္ထိတို့သည် ဟေပဿိက ဂုဏ်နှင့်
မပြည့်စုံသော မိမိတို့၏ တရားအတွင်းသို့ သွင်းဆောင်ကြကုန်၏။ မိမိတို့
သာသနာသို့ဝင်ရန် နှိုးဆော်တိုက်တွန်းကြကုန်၏။

[ခုတ်ဖာစကြို]

၆-အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ထိုသို့ သိမ်းသွင်းနှိုးဆော်သော အတိုင်းလည်း ထို မိစ္ဆာသာသနာသို့ ဝင်ရောက်ကြကုန်ပြီးလျှင် မိစ္ဆာတရား နည်းလမ်းအတိုင်း လိုက်နာပြုကျင့် ကြကုန်၏။

သို့ရာတွင် ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ သာသနာတို့၌ ချီးမွမ်း အံ့ဩ နှစ်သက် မြတ်နိုး လောက်ဖွယ် ဖြစ်သည့် ဓမ္မသမ္ပတ္တိဂုဏ် မရှိခြင်းကြောင့် တရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး တို့ကို ညွှန်ပြ၍ နှိုးဆော်တိုက်တွန်း သိမ်းသွင်းကြသည်မဟုတ်ကုန်။

စင်စစ်မူကား-လောက မျက်မှောက်၌ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လွယ် ကူရန်ဖြစ်သော လောကီ လာဘ်လာဘ ပစ္စည်းပစ္စယ၊ ဝတ္ထုအာရုံကာမဂုဏ် တို့ကို ခုံမင်တယ်တာလောက်အောင် ဗန်းပြု၍ မိမိတို့၏ သာသနာတိုင်းသို့ ဆွဲဆောင် သိမ်းသွင်းကြကုန်၏။

အယဉ္ဇ လောကော ယေဘုယျေန အာမိသဂရုကောဝ ဟောတိ။

ဤလောကုကြီးသည် ပစ္စည်းပရိက္ခရာ လာဘ်သပ်ပကာ ၅-ဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ် တည်းဟူသော အာမိသကိုသာ အလေးပြုလေ့ ရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်၏။

ဟေပသမိက ဂုဏ်စောဒ် ပြီး၏။

ဩပါနေယျိက ဂုဏ်စောဒ်

ဥပေစ္စ နယနံ ဥပနယော။ ။ဥပေစ္စ၊ ကပ်၍။ နယနံ၊ ဆောင်ခြင်းတည်း။ ဥပနယော၊ ကပ်၍ဆောင်ခြင်း။

မိမိသို့လည်းကောင်း၊ သူတပါးသို့လည်းကောင်း ကပ်၍တရားကိုဆောင်ခြင်း၊ ညွှန်ကြား ပြသခြင်းပေတည်း။ မိမိကိုယ်သို့ တရားနှင့်ကပ်ခြင်း၊ သူတပါးကို တရားနှင့်ကပ်ခြင်း ဆိုလိုသည်။

အတ္တုပနယံဝါ ပရူပနယံဝါ ကာတုံ အရဟတီတိ ဩပနယိကော။

ယော ဓမ္မော၊ အကြင်တရားသည်။ အတ္တုပနယံဝါ၊ မိမိသို့ ကပ်ဆောင် ခြင်းကို လည်းကောင်း။ ပရူပနယံဝါ၊ သူတပါးသို့ ကပ်ဆောင်ခြင်းကို လည်းကောင်း။ ကာတုံ၊ ပြုခြင်းငှါ။ အရဟတိ၊ ထိုက်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သော ဓမ္မော၊ ထိုတရားသည်။ ဩပနယိကော၊ ဩပနယိက မည်၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

မိမိသို့ ကပ်ဆောင်ပုံ-ဤတရားသည် ငါ၏သန္တာန်၌ ထင်ရှား တည်ရှိ၏။ ငါသည်လည်း ဤတရား၌ တည်ရှိ၏။ ဤသို့လျှင် မိမိဆီသို့ တရားကိုကပ် ဆောင်ခြင်းငှါ၊ တရားဆီသို့ မိမိကို ကပ်၍ ဆောင်ခြင်းငှါလည်း ထိုက်၏။

သူတပါးသို့ ကပ်ဆောင်ပုံ - ဤတရားသည် ဤသူ၌ ထင်ရှား တည် ရှိ၏။ ဤသူသည်လည်း ဤတရား၌ တည်ရှိ၏။ ဤသို့လျှင် သူတပါး ဆီသို့ တရားကို၊ တရားဆီသို့ သူတပါးကို ကပ်၍ ဆောင်ခြင်းငှါလည်း ထိုက်၏။ ထို့ကြောင့် တရားတော်သည် သြပနေယျက မည်၏-ဟူ၍ ဆိုလိုသည်။

မေး။ ။အဘယ်ကြောင့် ကပ်၍ ဆောင်ခြင်းကို ပြုခြင်းငှါ ထိုက် သနည်း။

ဖြေ။ ။မကြည်ညိုသေး၊ သဒ္ဓါတရား မရှိသေးသော သူတို့၏ သဒ္ဓါ တရားကို ဖြစ်ပွားစေတတ်သောကြောင့်လည်း၊ သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပွားကြည်ညို ပြီးသော သူတို့အားလည်း တရားတော် နည်းလမ်းရှိသောအတိုင်း ကျင့်ကြံ အားထုတ်ခြင်း အမှု၌ ယှဉ်စေတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း တရားတော် သည် ကပ်၍ဆောင်ခြင်းကို ပြုခြင်းငှါ ထိုက်၏။

ထင်ရှားစွာ ပြဦးအံ့

အကြင်သူတို့သည် ဤဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်မြတ်၌ မကြည်ညိုကြကုန်၊ အကြင်သူတို့သည်လည်း ကြည်ညိုကာမတ္တသာလျှင် ဖြစ်ကြကုန်၏။ တရား တော် နည်းလမ်းရှိသောအတိုင်း မကျင့်ဆောင် မလိုက်ပါကြကုန်၊ ထိုသူတို့ သည် ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တရားကိုကပ်၍ဟောပြောဖြင့် ကြားနာရသောအခါ မကြည် ညိုသော သူတို့သည်လည်း ဤတရားတော်၌ သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပွားကြည်ညိုကြ ကုန်၏။

ကြည်ညိုရုံမျှသာဖြစ်၍ ကောင်းစွာ မကျင့်ကြံ မလိုက်နာကြသော သူတို့ သည်လည်း မိမိသန္တာန်၌ တရားကပ်စေခြင်းငှါ ကျင့်ကြံ အားထုတ်ကြကုန်၏။ မိမိဆီသို့ တရားကို ဆောင်ကြကုန်၏။ ထိုစကားမှန်၏။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် ဒုတိယဝဂ်၌-“တံ ကိံ မညသိ အနုရုဒ္ဓံ” စသည် ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

၆-အနုသတိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

အို-အနုရုဒ္ဓါ-ငါဘုရား မိန့်ဆိုလတ္တံ့သော စကားကို သင် အဘယ်သို့ မှတ်ထင်သနည်း။

မြတ်စွာဘုရားသည် အဘယ်အကျိုးကို မြင်၍ တပည့်သား သာဝကတို့ စုတိကွယ်လွန်သောအခါ ဤမည်သော တပည့်သားသည် ဤမည်သောဘုံ၌ ဖြစ်လေ၏။ ဤမည်သော တပည့်သားသည် ဤမည်သောဘုံ၌ ဖြစ်လေ၏- ဟူ၍ ဥပပတ်ဘုံဘဝတို့၌ ဖြစ်ခြင်းကို ပြောကြားမိန့်ဆိုတော် မူသနည်း- ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား မေးတော်မူ၏။

အရှင်ဘုရား- တရားတော်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား သာလျှင် အကြောင်း ရင်းရှိပါကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဖြေကြားတော် မူစေချင်ပါ၏။ ရဟန်း အပေါင်းတို့သည် မှတ်သားဆောင်ရွက်ကြရပါကုန်လတ္တံ့ - ဟူ၍ရှင်အနုရုဒ္ဓါက လျှောက်ထားလေ၏။

အို-အနုရုဒ္ဓါ- ကြည်ညိုယုံကြည်စွာ သဒ္ဓါတရား ရှိကြကုန်သော မွန်မြတ် သော နှစ်သက်ခြင်း ရှိကြကုန်သော မွန်မြတ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်း ရှိကြ ကုန်သော အကြင်အမျိုးကောင်းသားတို့သည် ရှိကုန်၏။

ထို အမျိုးကောင်းသားတို့သည် ကွယ်လွန်သော တပည့် သာဝကတို့၏ ဥပပတ်ဘုံ၌ ဖြစ်ကြောင်းကို ပြောကြားတော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ စကားကို ကြားကြကုန်သည်ရှိသော် ထိုဥပပတ် ဘုံဘဝသို့ ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော တရားဆီသို့ ရှေးရှုဆောင်ကြကုန်၏။ ကျင့်ကြံအားထုတ်ကြကုန်၏။ ထိုအမျိုးကောင်းသားတို့၏ ထိုသို့စိတ်ကို တရားဆီသို့ ဆောင်ခြင်းသည် ရှည် မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး အကျိုးဖြစ်ခြင်းငှာ၊ အစီးအပွားဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ချမ်းသာခြင်းငှာ ဖြစ်လတ္တံ့-ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူ၏။

ဤသို့ ပုဂ္ဂိုလ်သို့ နှစ်ဆောင်၍ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်ယှဉ်တွဲ၍ ပြအပ်သော တရား တော်သည် သဒ္ဓါမဲ့ သော သူတို့အားလည်း သဒ္ဓါတရားကို တိုးပွားစေတတ်၏။ သဒ္ဓါတရားရှိပါလျက် ထိုတရားကို ကောင်းစွာ မကျင့်ဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ် တို့အားလည်း ကောင်းစွာ ကျင့်ဆောင်ခြင်း ကိစ္စနှင့် ယှဉ်စေ၏။ ကျင့်ကြံ အားထုတ်စေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏ ရှေးဦးစွာ ဤတရားကို ကိုယ်တော်မြတ်သို့ ကပ်၍ ဆောင်ပြီးမှသာလျှင် သတ္တဝါတို့အား ဟောကြားညွှန်ပြတော်မူ၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

မေး။ ။အဘယ်သို့လျှင် အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏ ရှေးဦးစွာ ကိုယ် တော်မြတ်ဆီသို့ တရားကို ကပ်၍ ဆောင်ပြီး၍ ဟောကြား ပြသ တော် မူပါသနည်း။

ဖြေ။ ။မြတ်စွာဘုရားသည် တောထွက်တော်မူသော အခါမှစ၍ ဓမ္မစကြာ တရားကို ဟောကြားတော်မူသည့် တိုင်အောင် အကြင်ဘုရား ဖြစ်တော်မူခြင်း၏ အကြောင်းနှင့် ဘုရားဖြစ်တော် မူခြင်းကို လည်း ကောင်း၊ ဘုရားဂုဏ်ကျေးဇူးနှင့်စပ်သော များစွာကုန်သော အကျင့် တရားတို့ကိုလည်းကောင်း များစွာသော သုတ္တန်တို့၌ များစွာသော သူတို့၏ အလယ်၌ ဟောကြားတော်မူ၏။

ထိုမှတစ်ပါး ဘုရားဂုဏ်တော်ဖွင့်တင် ပြဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ဘုရားဂုဏ် ကျေးဇူးတို့ကို ပြု၍ သာသနာ ပြည့်စုံခြင်း၏ အကြောင်းများကိုလည်း ဟောကြားတော်မူ၏။

တရံတခါလည်း များစွာသော ပရိသတ် အလယ်၌ ကိုယ်တော်မြတ်၏ အတုမရှိ မြင့်မြတ်သော အကျင့်သီလ တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဈာန် သမာဓိ သမာပတ္တိတရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဘိညာဉ်တရားတို့ကိုလည်းကောင်း ဟောကြားတော်မူ၏။ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြုခြင်းတို့ကိုလည်း ပြုတော်မူ၏။ ထိုဆီပြီး အလုံးစုံကို ဟောပြုလုပ် ဆောင်ရွက်တော် မူခြင်းများသည် မြတ်စွာဘုရားအား “အတ္တုပနယ” တရားတော်ကို ကိုယ်တော်နှင့် ကပ် ဆောင်၍ ပြုတော်မူခြင်း၊ ပြုတော်မူခြင်းမည်၏။

မေး။ ။အဘယ်သို့လျှင် တရားတော်ကို သူတစ်ပါးသို့ ကပ်၍ ဆောင်ပြီးမှ ဟောကြားပြသတော် မူပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ပရိသတ် ၄ ပါးတို့၏ အလယ်၌ ရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ ရှင်မောဂ္ဂလာန် ရှင်မဟာကဿပ-အစရှိကုန်သော တပည့်သာဝကကြီးတို့၏ အကျင့်သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်တို့ကို ဟောပြောချီးမွမ်းတော်မူ၏။

ထို့ပြင်လည်း ဟတ္ထာဋ္ဌာဝက သူကြယ်၊ စိတ္တသူကြယ်၊ ဥဂ္ဂသူကြယ်- အစရှိကုန်သော လူ့ပေါ့သကာတို့၏ အကျင့်သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ် များကိုလည်း ဖော်ပြချီးမွမ်းတော်မူ၏။

ထို အလုံးစုံသော အချက်များသည် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို “ပရူပနယ” သူတစ်ပါးသို့ ကပ်ဆောင်၍ ပြုတော်မူခြင်း၊ ပြုတော်မူခြင်း မည်၏။

၆-အနုဿတိကပ္ပဋ္ဌာနီကို ပြဆိုခန်း

နိဒါနဝဂ္ဂ ကဿပသံယုတ်၌-

ချစ်သား ရဟန်းတို့... ငါဘုရားသည် အကြင်မျှလောက် အလိုရှိ၏။ ထိုမျှလောက် ပဌမဈာန်ကို ဝင်စား၍ နေနိုင်၏။ ချစ်သား ရဟန်းတို့— ကဿပသည်လည်း အကြင်မျှလောက် အလိုရှိ၏။ ထိုမျှလောက် ပဌမဈာန်ကို ဝင်စား၍နေနိုင်၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကိုယ်တော်မြတ်နှင့်တကွ ရှင်မဟာကဿပ မထေရ်၏ ကိုးဆင့်သော အနုပုဗ္ဗဝိဟာရ သမာပတ်ထို့၌ ဝင်စား၍ နေနိုင်ကြောင်းကို ဗျာဒိတ်မြွက်ကြားစော်မူသော စကားတော်သည်လည်း ရှိ၏။

ထို့အတူ —

ရှင်မဟာကဿပမှ တပါးကုန်သော မထေရ်တို့၏ ထိုထိုဂုဏ်ကျေးဇူး တရားတို့၌ အသီးသီး ထင်ရှားရှိခြင်းကို ဗျာဒိတ် မြွက်ကြားတော်မူသော စကားတော်သည်လည်းရှိ၏။ ထိုအလုံးစုံသော စကားတော်များသည် မြတ်စွာ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်နှင့် အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆီသို့ တရားကို ကပ်ဆောင်၍ ပြသတော်မူခြင်း ဥဘယူပနယကို ပြုတော်မူခြင်းမည်၏။

ထို့ပြင်တပါး-

မဟာထေရ် အရှင်မြတ်ကြီးများသည်လည်း သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော အခါ၌ အချင်းချင်းသော်လည်းကောင်း၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ထံတော်ပါး၌ သော်လည်းကောင်း ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ ဈာန်မဂ်ဖိုလ်တရားတို့ကို ဖွင့်ဆို ပြောကြားကြကုန်၏။ ဤသို့ပြောကြားခြင်းသည် မဟာထေရ်မြတ်ကြီးတို့၏ မိမိတို့ ဆီသို့ တရားကို ကပ်၍ ဆောင်ခြင်း၊ မိမိတို့ကိုယ်၌ တရားတော် ထင်ရှား ရှိခြင်းကို ပြခြင်းမည်၏။

ထို့ပြင်တပါး—

အိမ်ရာတည်ထောင် လူ၏ဘောင်၌ တည်နေကြကုန်သော ဥပါသကာ ယောက်ျား၊ ဥပါသိကာ မိန်းမတို့သည်လည်း တရားတော်မြတ်များကို မိမိတို့ ဆီသို့ ကပ်ဆောင်၍ ပြဘူးကြလေကုန်၏။

ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် စိတ္တဝဂ်၌...

တရံသောအခါ စိတ္တသုကြယ်သည် “အရှင်...ရဟန်းပြုသော အရှင်အား နှစ်ပေါင်း မည်မျှကြာပါပြီနည်း” ဟူ၍ အစေဋ္ဌက ကဿပကို မေးမြန်းလေ၏။

“ရဟန်းပြုသော ငါ့အား နှစ်ပေါင်း ၃၀-မျှ ရှိကုန်ပြီ” ဟူ၍ အစေဋ္ဌက ကဿပ ပြောကြားလေ၏။

“အရှင်...ဤ ၃၀-မျှလောက်ကုန်သော နှစ်တို့ဖြင့် ရဟန်းပြုနေခဲ့ရာ အရှင်သန္တာန်မှာ တစုံတခုသော ဈာန်၊ အဘိညာဉ်၊ မဂ်၊ ဖိုလ် တရားများ ရှိပါသလော။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်သာ ထိုက်တန်သော ဉာဏ်အမြင် အထူးများကို ရရှိပါပြီလော။

ချမ်းသာစွာ နေထိုင်ရပါ၏လော” ဟူ၍ မေးမြန်းလေ၏။

“အို-သူကြွယ် - မရှိပါ” ဟူ၍ ဖြေကြားလေ၏။

“အို-အချင်းတို့...အံ့ဖွယ်ရှိစွာကား၊ အို-အချင်းတို့...မဖြစ်ဘူးဖြစ်ပေစွာ ကား၊ နှစ်ပေါင်း ၃၀-မျှတို့ဖြင့် ရဟန်းပြု၍ နေပါလျက် တစုံတခုသော ဈာန်၊ အဘိညာဉ်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်တရားကို မရပဲရှိတိ၏။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်သာ ထိုက်တန်သော ဉာဏ်အမြင်အထူးကို မရပဲရှိတိ၏။

ချမ်းသာစွာမနေရပဲ ရှိတိ၏-” ဟူ၍ စိတ္တသူကြွယ်က အံ့ဩသောစကားနှင့် ဆိုလေ၏။

“အို-သူကြွယ်.... ဥပါသကာအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သော အသင့်အား နှစ်ပေါင်းမည်မျှ ကြာပြီနည်း” ဟူ၍ အစေဠက ကာယပက မေးမြန်းပြန်လေ၏။

“အရှင်...နှစ်ပေါင်း ၃၀-မျှ ရှိပါကုန်ပြီ” ဟူ၍ ဆိုလေ၏။

၁။ “ဤ ၃၀-မျှလောက်သော နှစ်တို့ဖြင့် ဥပါသကာအဖြစ်သို့ ကပ်၍ နေခဲ့ရာ သင့်အား တစုံတခုသော ဈာန်၊ အဘိညာဉ်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်တရားများ ရှိပါသလော။

၂။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်သာ ထိုက်တန်သော ဉာဏ်အမြင်အထူးကို ရအပ်ပါသလော။

၃။ ချမ်းသာစွာ နေရပါ၏လော”

ဟူ၍ အစေဠက ကာယပက မေးလေ၏။

“အို-အရှင်...ရှိပါ၏။

အို-အရှင်...အမှန်အားဖြင့် အကျွန်ုပ်သည် အကြင်မျှလောက် အလိုရှိ၏။ ထိုမျှလောက် ပဌမဈာန်ကို ဝင်စား၍နေနိုင်ပါ၏။ ဒုတိယဈာန်ကို၊ တတိယဈာန်ကို၊ စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စား၍နေနိုင်ပါ၏။

အို-အရှင်...အကျွန်ုပ်သည် အကယ်၍ ဘုန်းတော်ကြီးသောမြတ်စွာဘုရား၏ ရှေးဦးစွာ ကွယ်လွန်စေခဲ့ပါမူကား မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသို့ ဗျာဒိတ် စကား မိန့်ကြားတော်မူရာ၏။

၆-အနုသတိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

အကြင်သံယောဇဉ်ဖြင့် ငြိတုယ်နှောင်ဖွဲ့အပ်သည်ဖြစ်၍ စိတ္တသုကြွယ်သည် တဖန် ဤကာမဘုံသို့ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ပြန်လာရာ၏။ ထိုသံယောဇဉ်မျိုး မရှိပြီ-ဟူ၍ ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူရာ၏”ဟူ၍ ပြောကြားလေ၏။

ထိုအခါ၌ အစေ့က ကဿပသည် အံ့ဩဖွယ်စကား ပြောကြားလေ၏။

၁။ “အို-အချင်းတို့... တရားတော်၏ ကောင်းစွာ ဟောအပ်သော သွာက္ခာတဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်သည် အံ့ဖွယ် ရှိစွတကား။

၂။ အို-အချင်းတို့... မဖြစ်ဘူးမြဲ ဖြစ်လေစွတကား။

၃။ အဝတ်ဖြူကို ဆည်း၍ အိမ်၌နေသော လူပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း ဤသို့သဘောရှိသော “ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ” လူတို့ ကျင့်စဉ်တရားထက် လွန်ကဲ မြင့်မြတ်သော ဈာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်တရားကို ရရှိနိုင်လေဘိ၏ တကား။

၄။ အုရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်သာ ထိုက်တန်သော ဉာဏ်အမြင်အထူးကိုလည်း ရရှိနိုင်လေဘိ၏တကား။

၅။ ချမ်းသာစွာ နေခွင့် ရရှိနိုင်လေဘိ၏တကား”ဟူ၍ အံ့ဖွယ်စကား ပြောကြားလေ၏။

ဤစကားရပ်၌ ထိုသုကြွယ်သည် မိမိ၌ ပထမဈာန်စသော ဈာန်တရားများ ထင်ရှားရှိကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ ဩရမ္မာဂီယသံယောဇဉ် တရားကင်း၍ အနာဂါမ်ဖြစ်ကြောင်းကို လည်းကောင်း ပြောကြားပြဆိုလေ၏။

ဈာန်တရား၊ မဂ်တရားတို့တို့ မိမိဆီသို့ဆောင်၍ မိမိသို့ကပ်၍ ပြုလေ၏။

နန္ဒမာတာမည်သော ဥပါသိကာသည်လည်း သာရိပုတ္တရာ မထေရ်ကို ဖွင့်ဆိုပြောကြား၍ တရားကို မိမိသို့ကပ်၍ ပြုဖူးလေ၏။ ထိုစကားမုန်၏။

သတ္တဂုံတ္တရပါဠိတော် သတ္တမ မဟာယည ဝဂ်၌-

“အရှင်ဘုရား... အကျွန်ုပ်သည် ဤသာသနာတော်မြတ် အတွင်း၌ အကြင် မျှလောက် အလိုရှိ၏။ ထိုမျှလောက် ပထမဈာန်ကို ဝင်စား၍ နေနိုင်ပါ၏။ ဒုတိယဈာန်ကို၊ တတိယဈာန်ကို၊ စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စား၍ နေနိုင်ပါ၏။

“အရှင်ဘုရား... ကာမတည်းဟူသော အောက်ဘုံသို့ သက်ဆင်းကျရောက် စေတတ်ကုန်သော အကြင် ဩရမ္မာဂီယသံယောဇဉ် ၅-ပါးတို့သည်ရှိကုန်၏။ ထို သံယောဇဉ် ၅-ပါးတို့တွင် တစုံတခုသော သံယောဇဉ်ကိုမျှ အကျွန်ုပ်၏သန္တာန်

၌ မပယ်အပ်သေးပဲ ကြွင်းကျန်၍နေသည်ကို အကျွန်ုပ်မတွေ့မမြင်ရပါ” ဟူ၍ လျှောက်ကြားလေ၏။

ဤစကားရပ်၌လည်း-

နန္ဒမာတာသည် မိမိ၌ ဈာန်တရား၊ အနာဂါမိ မဂ်တရားရှိကြောင်းကို ဖော်ပြ၏။ ထိုဈာန်တရား၊ မဂ်တရားတို့ကို မိမိသို့ကပ်၍ပြ၏။

မေး။ ။ မြတ်စွာဘုရား သက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူစဉ်အခါ ဤသို့ သဘောရှိသော ဥပသကာ ယောကျ်ား၊ ဥပသကာမိန်းမတို့သည် အဘယ်မျှလောက် ရှိပါကုန်သနည်း။

ဖြေ။ ။ ဇနဝသဘသုတ် ပါဠိတော်၌-

အို-အချင်းတို့... အမှတ်မထင်သော အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဘုရား၌လည်း ကောင်း၊ တရားတော်၌လည်းကောင်း၊ သံဃာတော်၌လည်းကောင်း သက်ဝင် ကြည်ညို ယုံကြည်ခြင်းသဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏။ အရိယာတို့ နှစ်သက် မြတ်နိုးအပ်သော သီလနှင့်လည်း ပြည့်စုံကြကုန်၏။ မဂတိုင်းသား ဘုရား အလုပ်အကျွေး ဖြစ်ကြကုန်သော သောတာပန်ဖြစ်ကြကုန်ပြီးသော တရားဖြင့် ယဉ်ကျေးပြီး ဖြစ်ကုန်သော ရှေးလွန်လေပြီးသော ကာလကကုယ်လွန်စုတေ၍ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြကုန်ပြီးသော ဤဥပပတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ၂-သန်း ၄-သိန်း ကျော် ရှိကုန်၏။

ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်း ပါရှိကြကုန်၏။

အတ္ထာယံ ဣတရာ ပဇာ၊
ပုညဘာဂါထိ မေ မနော။
သင်္ခါတုံ နောပိ သက္ကောမိ။
မုသာဝါဒဿ ဩတ္တပ္ပံ။

အနက်။ ။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော ၂၄၀၀၀၀၀- ကျော်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိကုန်၏။ ဣတရာ၊ ဤ ၂၄၀၀၀၀၀- ကျော်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ တပါးကုန်သော။ ပဇာ၊ လူများအပေါင်းတို့သည်။ ပုညဘာဂါ၊ သောတာပတ္တိယဂ်တရားနှင့်ပြည့်စုံ၍ အလုံးစုံကုသိုလ်အဖို့ ရှိပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ချည်းသာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ မနော၊ စိတ်အထင်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သင်္ခါတုံ၊ ရေတွက်ခြင်းငှာ။ နောပိ သက္ကောမိ၊ တတ်ကား မတတ်နိုင်ပါ။ မုသာဝါဒဿ၊ ချွတ်ယွင်းစွာ ရေတွက်ပြောဆိုမိခြင်းမှ။ ဩတ္တပ္ပံ၊ ထိတ်လန့်ပါ၏။

၆-အနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ဤပါဠိတော်ဖြင့် မဂဓတိုင်းမှ စုတေ၍ နတ်ပြည်တို့၌ ဖြစ်ကြကုန်သော သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်တို့သည် ၂၄၀၀၀၀၀-ရှိကုန်၏။ ထိုမှတစ်ပါး ဖြည့်ဆည်းပူးအပ်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှု ရှိကုန်သော ကလျာဏ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ထိုမဂဓတိုင်း၌ မရေတွက်နိုင်။ အသင်္ချေယျ ရှိ၏-ဟူ၍ ပြဆိုသည်။

ထို့ပြင်လည်း-

နာတိကာမည်သော ရွာငယ်တစ်ခုပင်သော်လည်း အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ပေါင်း ၅-ကျိပ်ကျော်၊ သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်ပေါင်း ၉-ကျိပ်ကျော်၊ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်ပေါင်း ၅၀၀-ကျော် ရှိကုန်၏-ဟူ၍ ထိုထိုသုတ္တန်တို့၌ ဆို၏။

ထိုမှကြွင်းကုန်သော ကာသိတိုင်း၊ ကောသလတိုင်း၊ ဝဇ္ဇီတိုင်း၊ မလ္လာတိုင်း၊ စေတတိုင်း၊ ဝံသတိုင်း၊ ကုရုတိုင်း၊ ပဉ္စာလတိုင်း၊ မဇ္ဈတိုင်း၊ သုရသေနတိုင်း တို့၌လည်း ရှေးက ကွယ်လွန်ကုန်ပြီး၍ ဥပပတ်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်နေကြကုန်သော ဘုရားအလုပ်အကျွေးပေါင်း များစွာတို့ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော် မူ၏-ဟူ၍ ဆို၏။

[သုတ္တန်တို့၌ အရေအတွက် သင်္ချာပမာဏကို မည်၍ မည်မျှ ရှိသည်ဟု အဆိုမရှိချေ။ မိလိန္ဒပဉ္စာဋ္ဌာန်ကား- ကောသလတိုင်း၌ ၅၀၃၅၇၀၀၀-ရှိ၏ ဟူ၍ ဆို၏။]

ဤသို့လျှင် တရားတော်မြတ်သည် မိမိကိုယ်သို့ ကပ်၍ ဆောင်ခြင်းကို ပြုခြင်းငှါ ထိုက်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးသို့ ကပ်၍ ဆောင်ခြင်းကို ပြုခြင်းငှါ ထိုက်သောကြောင့်လည်းကောင်း “ဩပနေယျိက” မည်လေသည်။

[ဩပနေယျိက-ဟူ၍လည်း ရေးသား ရွတ်ဖတ်ကြကုန်၏။]

လိုရင်းအဓိပ္ပာယ် အကျဉ်းချုပ်

ထို “ဩပနေယျိက” ဂုဏ်တော်၏ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ် အကျဉ်းချုပ်မှာ မိမိနှင့်တရားကိုကပ်၍ တရားနှင့် မိမိကို ကပ်၍ ပြုခြင်းငှါ ထိုက်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးနှင့် တရားကို-တရားနှင့် သူတစ်ပါးကိုကပ်၍ ပြုခြင်းငှါ ထိုက်သောကြောင့်လည်းကောင်း “ဩပနေယျိက” မည်၏။

[ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တရား-တရားနှင့်ပုဂ္ဂိုလ် ကပ်၍ပြုလိုက်သည်-ဟူလို။]

[ဒုတိယအကြိမ်]

ဈာန်, အဘိညာဉ်, မဂ်, ဖိုလ်တရား ရှိသောသူသည် ငါ့မှာဈာန်တရားရှိ၏။ ငါ့မှာ အဘိညာဉ်တရားရှိ၏။ ငါ့မှာ မဂ်တရားရှိ၏။ ငါ့မှာ ဖိုလ်တရားရှိ၏။ ဟူ၍ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တရား ကပ်၍ ပြုထိုက်သည်။

ထိုသို့ ပြခြင်းအားဖြင့် သဒ္ဓါတရား မရှိသောသူသည် တရားတော်၌ သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပွား၍လာ၏။ သဒ္ဓါတရားရှိလျက်နှင့် အားမထုတ်သော သူသည် တရားကပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမြင်လျှင် မိမိလည်း ထိုကဲ့သို့ တရားလက်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လိုသောကြောင့် အားထုတ်ချင် စိတ်သော်လည်း ပေါ်လာ၏။ ကိုယ်တိုင်သော်လည်း အားထုတ်ကြိုးစားလေ၏။ ဤသို့သော အကျိုးတရားများ ဖြစ်ထွန်းနိုင်လေ၏။

ဥပမာ။ ။ တိုင်းပြည်ကို အစိုးရခြင်းတည်းဟူသော ခင်းအဖြစ် ဂုဏ်ရှိလျှင် ထိုဂုဏ်ကို မိမိသို့ ကပ်၍ ပြောဆိုထိုက်၏။ ထို့ပြင် တစ်စုံတစ်ခု ဆုထူးဂုဏ်သိန် ရှိလျှင် ထိုဂုဏ်သိန်ကို မိမိသို့ကပ်၍ ပြောဆိုထိုက်၏။ ထိုသို့ ချပြ ဆိုသဖြင့် လူအပေါင်းတို့ ရှိသေ ကိုင်းညွတ်ခြင်း၊ ဩဇာ အာဏာရှိခြင်း စသော အကျိုးများ ဖြစ်ထွန်းလေသကဲ့သို့တည်း။

ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တရားကို ကပ်၍ ပြောဆိုညွှန်ပြထိုက်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင်ပင် မိမိ၌ မည်သည့် တရားရှိကြောင်း မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်၌ မည်သည့်တရားထူး ရှိကြောင်းကို အကြောင်းအခွင့်သင့်သည့်အခါ ပြောကြား ညွှန်ပြတော်မူလေသည်။

ဩပနေယျိက ဂုဏ်တော် ပြီး၏။

ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗျော ဝိညူဟိ ဂုဏ်တော်

အသီး, အသန့် “သင်းသီး” ကို ပစ္စတ္တံ ဆိုသည်။

ပဋိသန္ဓေကပင် ဉာဏ်နှင့် ယှဉ်၍ လာသော တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝိညူ ဆိုသည်။

ဝိညူနှင့် ပဏ္ဍိတ ၂-ပါး အထူး

ပဋိသန္ဓိယံ ဇာတိပညာဝသေန ဝိညူ။

ပဝတ္တိယံ ဒိဋ္ဌိ, သုတ, စိန္တာ ပညာဝသေန ပဏ္ဍိတော။

၁။ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဇာတိအားဖြင့် ဉာဏ်ပါလာသူကို ဝိညူခေါ်သည်။

၂။ ပဝတ္တိအခါမြင်မှု, ကြားမှု, ကြံစည်မှုဖြင့် ပညာရှိ၍ လာသော သူကို ပဏ္ဍိတခေါ်သည်။

၆-အနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ဝိညူဇာတ်ရှိ၍ ပဋိသန္ဓေက ဉာဏ်ပါ၍ လာသော သူတို့သည်သာလျှင် အသီးအခြား သင်းသီးပြု၍ သိသင့် သိထိုက်၏။ ပညာမဲ့သော သူတို့နှင့် မတန်မရာ မသက်ဆိုင်၊ ထို့ကြောင့် တရားတော်သည် “ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗျော ဝိညူဟိ” မည်၏။

တနည်းကား-ပညာရှိတို့သည်သာလျှင် သင်းသီး သီးသန့် သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ကိုယ်တွေ့ လက်တွေ့ ထိထိရောက်ရောက် ခံစားသင့် ခံစားထိုက် သောကြောင့် “ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗျော ဝိညူဟိ” မည်၏။

တနည်းကား-ကြည်ညို ကာမ္မ ယုံကြည်ကာမ္မတွင်သာ မရပ်မူ၍ ပညာရှိ တို့သည် ကိုယ်တွေ့မျက်မှောက် ဒိဋ္ဌဉာဏ်ဖြင့် ထိ၍ သိသင့် သိထိုက်သောကြောင့် “ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗျော ဝိညူဟိ” မည်၏။

ပညာရှိတို့နှင့်သာလျှင် သက်ဆိုင်သည်။ ပညာမဲ့သူတို့နှင့်မဆိုင်

မေး။ ။ အဘယ်သို့လျှင် ဤတရားကို ပညာရှိတို့သာလျှင် သင်းသီးအနေ အားဖြင့် သိသင့် သိထိုက်သနည်း၊ ပညာမဲ့သော သူတို့နှင့် မတန် မရာ မသက်ဆိုင်ပဲ ဖြစ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ ဈာန်သမာပတ်တရား၊ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ဟူသော တရားတို့သည် လွန်စွာ နက်နဲလှ၏။ သာမန်လူစားတို့သည် ကိုယ်တိုင် သိမည် ဝေးစွာ၊ သေချာစွာ ဟောပြု၍ ကြားနာရသော်လည်း နားလည် ရန်ပင် လွန်စွာ ခဲယဉ်းလှလေ၏။

ဗဒ္ဓိသန္ဓေက ပါရှိသော ဇာတိဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသူမဟုတ်ပါလျှင် အခြား သော လောကီ အရေးအရာတို့၌ မည်မျှလောက်ပင် ထိုးထွင်း၍ ဉာဏ်သွားစေ ကာမူ နက်နဲသော တရားနှင့် တွေ့ကြုံသောအခါ ကြက်ဥတွင် အစရွာ၍ မရ သကဲ့သို့ တွေ့ဝေ မှိုင်ဖေးလျက် နေကြရလေကုန်၏။

နက်နဲသော တရား အာရုံတွင်းသို့ သွင်း၍ ဉာဏ်ကို အလုပ်ပေးသောအခါ ထိုဉာဏ်၏ အရည်အချင်း အတိမ်အနက် အနို့ အထက်ကို သိနိုင်လေသည်။

ဇာတိဉာဏ်၊ ပင်ကိုယ်ဉာဏ်များသည် နက်နဲသော အရာဌာနကို သိမြင်မှုနှင့် တွေ့ကြုံလေလေ အစွမ်းထက်လေလေသာဖြစ်၏။ ဇာတိဉာဏ်၊ ပင်ကိုယ်ဉာဏ် မဟုတ်သော ပဝတ္တိဉာဏ်များသည် ရေတိမ်သွား သဘောကဲ့သို့ ခပ်တိမ်တိမ် အရေးအရာတွင် လွန်စွာ လျင်မြန်စူးရှ၍ နေစေကာမူ နက်နဲသော အရာဌာနကို

[ဒုတိယအကြိမ်]

သိမြင်စူးရှ ထိုးထွင်းရန် ကိစ္စနှင့် တွေ့ကြုံသည်ရှိသော် အစွမ်းမထက်နိုင်ပဲ ပျော့ခွေတုန်ဆုတ်၍သာ နေလေသည်။

ဥပမာ။ ။ သံမဏိ သံကောင်းဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော ဓား၊ သံညှိဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော ဓား ၂-စင်းကို ကျောက်ကောင်းကောင်းဖြင့် သွေး၍ ထားရာ အသွေးကောင်းသည့်အတွက် အထက်ချင်း တူမျှသကဲ့သို့ ရှိလေ၏။ သို့ရာတွင် မာသော သစ်သားတို့ကို ခုတ်ပိုင်း၍ ယှဉ်ကြည့်ရာတွင်-

- ၁။ သံညှိဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော ဓားသည်အသွားကြွေလိပ်၍ မိမိကိစ္စကို မရွက်ဆောင်နိုင်ပဲ တုန်ဆုတ်ရလေ၏။
- ၂။ သံမဏိဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော ဓားမူကား မာသောသစ်သားကို မိမိ အသွားဖြင့် ဝါး၍ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ မဆုတ်မနှစ် မိမိ၏ ဖြတ်တောက်ခြင်း ကိစ္စကို ပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်လေ၏။

ဤဥပမာကဲ့သို့ နက်နဲသော တရားသဘောကို ကြံစည်မှု၊ သိမြင်မှုအရာ၌ ဇာတိဉာဏ်၊ ပဝတ္တိဉာဏ် ၂-ပါးတို့၏ ခြားနားပုံကို သိအပ်၏။ သို့ဖြစ်၍ နက်နဲသော တရားတော်များသည် ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့သာလျှင် အသီးအခြားပြု၍ သိသင့် သိထိုက်သော အရာဖြစ်၏။ ပညာမဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သိနိုင်သော အရာ မဟုတ်ပေ။ ဤသို့ ပညာရှိတို့သာလျှင် သင်းသီးအဖြစ်ဖြင့် သိသင့် သိထိုက် ကြောင်းကို အဋ္ဌဂုံတ္ထရပါဠိတော် တတိယဝဂ် မဟာဝိတက္ကသုတ်ဖြင့် သိအပ်၏။

ယောက်ျားမြတ်တို့သာ ကြံစည်ရာဖြစ်သော မဟာပုရိသ ဝိတက်တို့ကို ကြံစည်၍နေသော ရှင်အနုရုဒ္ဓါအား မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။

“အို-ချစ်သား အနုရုဒ္ဓါ...ကောင်းပေစွံ ကောင်းပေစွံ၊ အို-ချစ်သား အနုရုဒ္ဓါ...သင်သည် မဟာပုရိသ ဝိတက်တို့ကို ကြံစည်၍ နေဘိ၏။ ကောင်းပေစွံတကား” ဟု မိန့်တော်မူ၏။

မဟာပုရိသ ဝိတက် ၈-ပါး

- ၁။ အပ္ပိစ္ဆဿာယံ ဓမ္မော၊ နာယံ ဓမ္မော မဟိစ္ဆဿ။ ။ ဤတရားသည် အလိုနည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်၏ တရားဖြစ်၏။ ဤတရားသည် အလိုကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ တရားမျိုးမဟုတ်။
- ၂။ သန္တုဋ္ဌဿာယံ ဓမ္မော၊ နာယံ ဓမ္မော အသန္တုဋ္ဌဿ။ ။ ဤတရားသည် ရောင်ရဲ တင်းတိမ်လွယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်၏ တရားဖြစ်၏။

၆-အနုဿတိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ဤတရားသည် မထောင်ရဲ မတင်းတိမ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ တရားမျိုး မဟုတ်။

၃။ ပဝိဝိတ္တဿာယံ ဓမ္မော၊ နာယံ ဓမ္မော သင်္ဂဏိကာရာမဿ။ ။ ဤတရားသည် ဆိတ်ဆိတ်ငြိမ်ငြိမ် နေလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်၏ တရားဖြစ်၏။ ဤတရားသည် အပေါင်းအသင်းနှင့် မွေ့လျော်၍ ပြုံးပြုံးရွှပ်ထွေးစွာ နေလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ တရားမျိုးမဟုတ်။

၄။ အာရဒ္ဒ ဝိရိယဿာယံ ဓမ္မော၊ နာယံ ဓမ္မော ကုသိတဿ။ ။ ဤတရားသည် အားထုတ်ကြိုးစား၍နေသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်၏ တရား ဖြစ်၏။ ဤတရားသည် ပျင်းရိပေါ့တန်စွာနေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ တရား မျိုး မဟုတ်။

၅။ ဥပဋ္ဌိတဿတိဿာယံ ဓမ္မော၊ နာယံ ဓမ္မော မုဋ္ဌဿတိဿ။ ။ ဤတရားသည် အောက်မေ့လက်စွဲ သတိမြဲသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်၏ တရား ဖြစ်၏။ ဤတရားသည် ပေါ့လျော့ ချွတ်ယွင်းသတိကင်းသော ပုဂ္ဂိုလ် ၏ တရားမျိုးမဟုတ်။

၆။ သမာဟိတဿာယံ ဓမ္မော၊ နာယံ ဓမ္မော အသမာဟိတဿ။ ။ ဤတရားသည် တည်ကြည်ခိုင်ခံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်၏ တရားဖြစ်၏။ ဤတရားသည် မတည်မကြည် မခိုင်ခံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ တရားမျိုး မဟုတ်။

၇။ ပညဝတောယံ ဓမ္မော၊ နာယံ ဓမ္မော ဒုပ္ပညဿ။ ။ ဤတရားသည် ပင်ကိုထက်သန် ဇာတိညက်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်၏ တရားဖြစ်၏။ ဤတရားသည် ပညာမဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ တရားမျိုးမဟုတ်။

[ဤ ၇-ပါးကား အရှင်အနုရုဒ္ဓါ ကြံစည်၍နေသော မဟာပုရိသ ဝိဇ္ဇာ ၇-ပါးတည်း၊ ဆိုလတ္တံ့သော ဂ-ခုမြောက် တရားကို မြတ်စွာဘုရား ခြည့်စွက် တော်မူ၏။]

“အို...ချစ်သား အနုရုဒ္ဓါ...ထိုသို့ ကြံစည်၍ နေလျှင် ဂ-ခု မြောက်သော ဤမဟာပုရိသဝိတက်ကိုလည်း ကြံစည်လေဦးလော့။”

၈။ နိပ္ပပဉ္ဇဿာယံ ဓမ္မော၊ နာယံ ဓမ္မော ပပဉ္ဇာရာမဿ။ ။ ဤတရား သည် သံသရာတခွင်ဝယ် အကျယ်မကြိုက် အကျဉ်းလိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်၏ တရားဖြစ်၏။ ဤတရားသည် သံသရာတခွင်ဝယ် အကျဉ်းမကြိုက် အကျယ် လိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ တရားမျိုးမဟုတ်။

[ဤမဟာပုရိသ ဝိတက်အရာ၌ ဓမ္မဆိုသည်ကို မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရား၊
ဈာန်၊ သမာဓိ၊ သမာပတ္တိတရားများကို ယူအပ်၏။]

ပဏ္ဍိတဓမ္မ

ထိုမှတစ်ပါး ကုသိုလ်ကံမြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ကုသလ ကမ္မပထတရား
၁၀-ပါးသည် ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းအပ်သော “ပဏ္ဍိတဓမ္မ” ဖြစ်၏။ ဒါနသည်
လည်း ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းအပ်သော “ပဏ္ဍိတဓမ္မ” ဖြစ်၏။ သီလ၊ အဋ္ဌင်္ဂဥပေါ
သထသည်လည်း ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းအပ်သော “ပဏ္ဍိတဓမ္မ” ပင် ဖြစ်၏။
ထို့အတူ သူတော်ကောင်းတို့ကို မှီခိုဆည်းကပ်ခြင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့၏
တရားကို ကြားနာခြင်း၊ အသင့်အတင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ တရားတော်
အားလျော်သော အကျင့်တို့ကို ကျင့်ခြင်းတို့သည်လည်း ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်း
အပ်သော “ပဏ္ဍိတဓမ္မ” တို့ပင် ဖြစ်ကုန်၏။

တိကင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၌—

တိဏိမာနိ ဘိက္ခဝေ ပဏ္ဍိတပညတ္တာနိ သပ္ပုရိသပညတ္တာနိ၊
ဒါနံ ဘိက္ခဝေ ပဏ္ဍိတပညတ္တံ သပ္ပုရိသပညတ္တံ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ။ ပ။ မာတာပိတု
ဥပဋ္ဌာနံ ပဏ္ဍိတပညတ္တံ သပ္ပုရိသပညတ္တံ။

အနက်။ ။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပဏ္ဍိတပညတ္တာနိ၊ ပညာရှိတို့ ပညတ်
အပ်ကုန်သော။ သပ္ပုရိသပညတ္တာနိ၊ သူတော်ကောင်းတို့ ပညတ်အပ်ကုန်
သော တရားမျိုးတို့သည်။ ဣမာ တိဏိ၊ ဤဆိုလတ္တံ့သော ၃-ပါးတို့
ပေတည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဒါနံ၊ အလှူဒါနကို။ ပဏ္ဍိတပညတ္တံ၊
ပညာရှိတို့ပညတ်အပ်၏။ သပ္ပုရိသပညတ္တံ၊ သူတော်ကောင်းတို့ ပညတ်အပ်၏။
ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ ရဟန်းအဖြစ်ကို။ ပဏ္ဍိတပညတ္တာ၊ ပညာရှိတို့ ပညတ်အပ်၏။
သပ္ပုရိသပညတ္တာ၊ သူတော်ကောင်းတို့ ပညတ်အပ်၏။ မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနံ၊
မိခင်ဖခင်တို့အား လုပ်ကျွေးခစားခြင်းကို။ ပဏ္ဍိတပညတ္တံ၊ ပညာရှိတို့
ပညတ်အပ်၏။ သပ္ပုရိသပညတ္တံ၊ သူတော်ကောင်းတို့ ပညတ်အပ်၏။

ဤပါဠိတော်၌ လာသော အလှူဒါန၊ ရဟန်းအဖြစ်၊ မိဘတို့အား
လုပ်ကျွေးခြင်း တရား ၃-ပါးတို့သည်လည်း ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းအပ်သော
“ပဏ္ဍိတဓမ္မ” တို့သာ ဖြစ်ကြကုန်၏။

ထို့ပြင်လည်း— “ပဉ္စမာနိ ဘိက္ခဝေ ဒါနာနိ မဟာဒါနာနိ” စသည်ဖြင့်
၅-ပါးသီလကို ဒါနကြီး ၅-ပါးဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်၏။

[စုတိယအကြိမ်]

၆-အနုသတိကပ္ပဋ္ဌာနီကို ပြဆိုခန်း

ထိုမှတစ်ပါး ဉာဏ်ပညာကို ဖြစ်ပွားစေတတ်ကုန်သော ကုသိုလ်အမှုတို့ သည်လည်း ရှိကုန်၏။ ထိုဆိုပြီး အလုံးစုံသော တရားကောင်း၊ တရားမြတ် တို့သည် ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းအပ်သော “ပဏ္ဍိတဓမ္မ” တို့ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုတရား တို့သည် ပညာရှိတို့သည် သင်းသီးပိုင်အဖြစ်ဖြင့် သိသင့် သိထိုက်သော တရား တို့သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ “ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟိ” ပင် မည်ကုန်၏။

တနည်း ပြဆိုချက်

“ဝေဒိတဗ္ဗော” ဟူသောပုဒ်ကို “ခံစားအပ်သည်” ဟူသော အနက်ကြံ၍ တရားတော်၌ရှိသော အနက်အဓိပ္ပာယ်၏ အရသာ၊ ပါဠိ၏ အရသာများကို ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်သာလျှင် သင်းသီးအဖြစ်ဖြင့် ခံစားသင့် ခံစား ထိုက်သောကြောင့် တရားတော်သည် “ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟိ” မည်၏။

တရားတော်၌ရှိသော အနက်အရသာ၊ ပါဠိအရသာများကို သာမညကံ၊ သာမညဉာဏ်၊ သာမညပါရမီရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ခံစားခြင်းငှါ ထိုက်သည် မဟုတ်ကြကုန်။ “သဗ္ဗရသံ ဓမ္မရသံ ဇိနာတိ” ဟူ၍ ဟောတော်မူသောအတိုင်း ၃-ပါးသော လောက၌ ရှိရှိသမျှသော အရသာတို့တွင် တရားအရသာ၊ ဓမ္မရသသည် အထွတ်အထိပ်ဆုံး အသာလွန်ဆုံးဖြစ်၏။ ထိုသို့ ထွတ်မြတ်စော သာလွန်သော တရားအရသာသည် သာမည ဗာလပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အရာမဟုတ်။ ပညာရှိတို့အား အသီးအခြား သက်ဆိုင်သော အရသာ ဖြစ်လေသည်။

[ဤသို့သော အဓိပ္ပာယ်ကို ပဉ္စဂုံဣရမပါဠိတော် ပြာဟုဏဂင်္ဂံ ဆိုလတ္တံ့ သော သုတ်ဖြင့် သိအပ်၏။]

ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

တရံသောအခါ ဝေသာလီပြည်၌ ကာရဏပါလိမည်သော ပုဏ္ဏားသည် ပိုဂီယာနိမည်သော ပုဏ္ဏားကို မေးမြန်းလေ၏။

မေးမြန်းပုံ။ ။အို- အရှင်ပိုဂီယာနိ... အဘယ်ကဲ့သို့ အကျိုးအစွမ်းကို မြော်မြင်သောကြောင့် ရဟန်းဂေါတမ၌ ဤမျှလောက် အလွန်ကြည်ညိုပါ သနည်း-ဟူ၍ မေးလေ၏။

ဖြေပုံ။ ။အို- ကာရဏပါလိပုဏ္ဏား... ဥပမာဆော်ကား မှန်မြတ်သော အရသာဖြင့်သာလျှင် တင်းတိမ်ရောင်ရဲလေ့ရှိသော ယောက်ျားသည် မှန်မြတ် သော အရသာတို့မှတစ်ပါး ယုတ်ညံ့သော အရသာတို့ဖြင့် မနှစ်သက်နိုင်

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

တင်းမတိမ်နိုင်၊ မရောင့်ရဲနိုင်ဘိသကဲ့သို့ ထို့အတူပင်လျှင် ထိုအရှင်ဂေါတမ၏ တရားတော်မြတ်ကို အကြင်အကြင်သို့သော—

- (က) သုတ္တအားဖြင့်လည်းကောင်း၊
- (ခ) ဂေယျအားဖြင့်လည်းကောင်း၊
- (ဂ) ဝေယျာကရဏအားဖြင့်လည်းကောင်း၊
- (ဃ) အဗ္ဘုတဓမ္မအားဖြင့် လည်းကောင်း ကြားနာရ၏။ ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် တပါးကုန်သော ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဟောပြောချက် တရားစကားတို့ကို ရောင့်ရဲ တင်းတိမ် နှစ်သက်ခြင်း မဖြစ်နိုင်။

ဥပမာ ၁၈ နည်းသော်ကား

ငတ်မွတ်ခြင်း၊ အားနည်းခြင်းဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သော ယောက်ျားသည် ပျားဘို့စိုင့် တခုကို ရလေရာ၏။ ထိုယောက်ျားသည် ထိုပျားဘို့စိုင့်ကို အကြင်အကြင် နေရာမှ လျက်လေရာ၏။ ထိုထို လျက်ရာဌာနမှ အရသားတပါး ကုဗ္ဗယ် လောင်ဖွယ်မရှိသော အချိုစွက်ဖွယ်မရှိသော ပျားအရသာကို ရရှိသုံးဆောင်ရလေရာ၏။

ဥပမာ ၁၉ နည်းသော်ကား

နံ့သာကို အလိုရှိသော ယောက်ျားတဦးသည် နံ့သာတုံး တခုကို ရလေရာ၏။ ထိုယောက်ျားသည် ထိုနံ့သာတုံးကို အရင်းမှသော် လည်းကောင်း၊ အလယ်မှသော် လည်းကောင်း၊ အဖျားမှသော်လည်းကောင်း အကြင် အကြင် နေရာဌာနမှ နှမ်းရှုပ်လေရာ၏။ ထိုထို နှမ်းရှုပ်ရာ အရပ်မှ အမွှေးတပါး လောင်းစွက်ဖွယ် မရှိသော ပကတိ အနံ့ ကောင်းကို ရလေရာ၏။

ဤသို့လျှင် ဤတရားတော်ကို ပညာရှိ ဇာတ်မဟုတ်သော ဗာလပုဂ္ဂိုလ်တို့ ခံစားသင့် ခံစားထိုက်သည်မဟုတ်။ စင်စစ်အားဖြင့် သော်ကား— ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်သာလျှင် အသီးအခြားအားဖြင့် သိအိမ်ခံစားအပ်သောကြောင့် “ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟိ” ဟူ၍ ဆိုအပ်ပေသည်။

တနည်းပြဆိုချက်

“ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော” ဟူသောပုဒ်၌ ပစ္စတ္တသဒ္ဒါကို “ကိုယ်တိုင် မျက်မှောက် ကိုယ်တွေ့ ဒိဋ္ဌ” ဟူသော အနက်ဟောကြံ၍ ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့

[ဇာတိယအကြိမ်]

၆-အနုဿတိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

သည် ယုံကြည်ကာမျှ နှစ်သက်ကာမျှ တဆင့်စကား ကြားရုံမျှ အခြင်းအရာ ကြံစည်ရုံမျှ အမှတ်အယူဖြင့် ရှုစား၍ သဘောကြိုက်ညီရုံမျှနှင့်သာ မဟုတ်ပဲ တရားတော်မြတ်ကို ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌအားဖြင့် သိအပ် သိထိုက် သောကြောင့် “ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟီ” ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်၌ အရှင်ပဝိဋ္ဌ မှထေရ်က အရှင်မုသိလကို ပြောဆိုသော စကားရပ်တည်း-

အညတြေဝ အာဝုသော မုသိလ သဒ္ဓါယ၊ အညတြ ရုစိယာ၊
အညတြ အနုဿဝါ၊ အညတြ အာကာရ ပရိဝိတက္ကာ၊ အညတြ
ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာန ခန္တိယာ၊ အတ္ထိ အာယသ္မတော မုသိလဿပစ္စတ္တမေဝ
ဉာဏံ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏန္တိ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူချက် ရှိ၏။

ထိုပါဠိတော်၌ ပစ္စတ္တသဒ္ဓါသည် ကိုယ်တိုင်လက်တွေ့ ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ ပစ္စတ္တ သဒ္ဓါဖြင့် ယုံကြည်ကာမျှ ဖြစ်သော သဒ္ဓါ အစရှိသည့် တရား ၅-ပါးတို့ကို နှစ်စေ၏။ မြစ်ပယ်၏။

အနက်။ ။အာဝုသော မုသိလ၊ ငါ့ရှင် မုသိလ။ သဒ္ဓါယ၊ ယုံကြည်ကာ မျှကို။ အညတြေဝ၊ ကြည်၍သာလျှင်။ ရုစိယာ၊ နှစ်သက်ရုံမျှကို။ အညတြ၊ ကြည်၍သာလျှင်။ အနုဿဝါ၊ တဆင့်စကား ကြားရခြင်းကို။ အညတြ၊ ကြည်၍သာလျှင်။ အာကာရ ပရိဝိတက္ကာ၊ အခြင်းအရာ ထေထေလာလာ ကြံစည်ခြင်းကို။ အညတြ၊ ကြည်၍သာလျှင်။ ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနခန္တိယာ၊ မိမိ အထင်ဖြင့် ဆင်ခြင် သဘောကျခြင်းကို။ အညတြ၊ ကြည်၍သာလျှင်။ အာယသ္မတော မုသိလဿ၊ ငါ့ရှင် မုသိလအား။ ဇာတိပစ္စယာ၊ ဇာတိဟူ သော အကြောင်းကြောင့်။ ဇရာမရဏန္တိ၊ ဇရာမရဏဖြစ်၏ ဟူ၍။ ပစ္စတ္တမေဝ၊ ကိုယ်တွေ့ ဒိဋ္ဌသာလျှင် ဖြစ်သော။ ဉာဏံ၊ အသိဉာဏ်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။

ရှင်မုသိလစကား

ရှင်မုသိလက ပြန်၍ ဆိုသော စကားရပ်တည်းလည်း-

အညတြေဝ အာဝုသော ပဝိဋ္ဌ သဒ္ဓါယ၊ အညတြ ရုစိယာ၊ အညတြ
အနုဿဝါ၊ အညတြ အာကာရပရိဝိတက္ကာ၊ အညတြ ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနခန္တိယာ၊
အဟမေတံ ဇာနာမိ၊ အဟမေတံ ပဿာမိ၊ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏန္တိ-

ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

အနက်။ ။ အာဝုသော ပဝိဋ္ဌ၊ ငါ့ရှင်ပဝိဋ္ဌ။ သဒ္ဓါယ၊ ယုံကြည်ကာမျှကို။
 အညတြေဝ၊ ကြည်၍သာလျှင်။ ရုစိယာ၊ နှစ်သက်ရုံမျှကို။ အညတြ၊
 ကြည်၍သာလျှင်။ အနုဿဝ၊ တဆင့်စကား ကြားရခြင်းကို။ အညတြ၊
 ကြည်၍သာလျှင်။ အာကာရပရိဝိတက္ကာ၊ အခြင်းအရာ ထွေထွေလာလာ
 ကြံစည်ခြင်းကို။ အညတြ၊ ကြည်၍သာလျှင်။ ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာန ခန္တိယာ၊ မိမိအထင်
 ဖြင့် ဆင်ခြင်သဘောကျခြင်းထို။ အညတြ၊ ကြည်၍သာလျှင်။ ဇာတိပစ္စယာ၊
 ဇာတိဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဇရာမရဏန္တိ၊ ဇရာမရဏဖြစ်၏-ဟူ၍။
 ဧတံ၊ ဤသဘောကို။ အဟံ၊ ငါ့ကိုယ်တိုင်။ ဇာနာမိ၊ သိ၏။ ဧတံ၊ ဤသဘောကို။
 အဟံ၊ ငါ့ကိုယ်တိုင်။ ပဿာမိ၊ မြင်၏။

ဤပါဠိတော် စကားရပ်၌—

“အဟမေတံ ဇာနာမိ” ဟူသော ပါဠိဖြင့် ပစ္စတ္တဉာဏ်ကို ပြ၏။

ကိုယ်တိုင်ဒိဋ္ဌ တွေ့မြင်ရရှိခြင်း မျက်မှောက်ပြုခြင်းကို သစ္စိကရဏဟူ၍
 လည်းကောင်း၊ အတ္တပစ္စက္ခ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပစ္စတ္တ-ဟူ၍လည်းကောင်း
 ဆို၏။ ယုံကြည်ကာမျှ နှစ်သက်ကာမျှ တဆင့်ကြားကာမျှတို့ကို ပစ္စတ္တ၊
 သစ္စိကရဏ၊ အတ္တပစ္စက္ခ-ဟူ၍ မဆိုနိုင်။

သဒ္ဓါ၊ ရုစိ၊ အနုဿဝ၊ အာကာရ ပရိဝိတက္ကာ၊
 ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနခန္တိ ၅-ပါးတို့၏ သဘောအထူး

၁။ ယုံကြည်ခြင်းမျှသည် သဒ္ဓါမည်၏။ ထိုသဒ္ဓါဖြင့် ယုံကြည်၍ နေမှု
 လည်လည်း အသိဉာဏ်မဟုတ်။ ပုဂ္ဂိုလ်ခင်မူ တရားကိုမင်-ဆိုသောစကားကဲ့သို့
 ပုဂ္ဂိုလ်ကို ယုံကြည်နေလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ် ပြောသမျှတို့ကို ယုံကြည်၍ နေတတ်၏။
 ထိုသို့ ယုံကြည်မှု၌ ထိထိမိမိ အသိဉာဏ် မသက်ဝင်ချေ။

၂။ နှစ်သက်ခြင်းသည် ရုစိမည်၏။ သဘောကျခြင်းပေတည်း။ ထိုနှစ်
 သက်ခြင်းသည် မှန်သည်ဖြစ်စေ၊ မှားသည်ဖြစ်စေ စိတ်ညွတ်ကိုင်သည်အတိုင်း
 အဟုတ်ထင်၍ နှစ်သက်တတ်၏။ ထို့ကြောင့် ထို ရုစိ-ဟုဆိုအပ်သော နှစ်သက်
 ခြင်းကိုလည်း ထိထိမိမိ အသိဉာဏ် သဘောမှန်-ဟူ၍ မဆိုနိုင်။

၃။ တဆင့်စကား ကြားရခြင်းသည် အနုဿဝမည်၏။ ကြားရသော
 အတိုင်း မှတ်သားခြင်းသည်လည်း အသိဉာဏ်မဟုတ်။ ကိုယ်တိုင်ဉာဏ်ဖြင့်
 ထိထိမိမိ ဆုံးဖြတ်နိုင်သောအရာမဟုတ်။

၆-အနုဿတိကမ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

၄။ အခြင်းအရာ ထွေထွေ လာလာ ကြံစည် ခြင်းသည် အာကာရပရိ
ဝီဇာက္ခမည်၏။ ထိုသို့ ထွေထွေလာလာ ကြံစည်၍ ထင်မြင်လာသော အချက်
များသည်လည်း အသိဉာဏ်အစစ်မဟုတ်။ ဝိဘက်၏ အရှိန် အစော်ဖြင့်
ပေါ်မိပေါ်ရာ၊ ထင်မိထင်ရာ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သည်။ ဝိတက်ဖြင့် ထွေထွေ
လာလာ ကြံစည်ထင်မြင်ချက်နှင့် ဉာဏ်ဖြင့် ကိုယ်တွေ့ ဒိဋ္ဌ ထင်မြင်ချက်သည်
အလွန်ခြားနား၏။

၅။ မိမိစိတ်သဘော ထင်မြင်ချက်ဖြင့် ကြံစည်တွေးဆ သဘောကျ၍
နေခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာန ခန္တိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာန ခန္တိသည်လည်း အသိဉာဏ်
မဟုတ်။ စိတ်သန္တာန်၌ ထင်မိထင်ရာ စိတ်ညွတ်ကိုင်းမိရာ ထင်မြင်သဘောကျ၍
လာတတ်သည်။

ဥပမာ-လောကကို ဣဿရအရှင် ဖန်ဆင်းသည်ဟူ၍ ဣဿရ နိမ္မာနဒိဋ္ဌိ
အရင်းခံ ရှိနေသူသည် ထိုအယူကို မူလထား၍ ရှုစား ဆင်ခြင်သောအခါ
ထင်မိထင်ရာ မိမိအယူအားလျော်စွာ ထင်မြင်၍လာတတ်သည်။ ထို့ကြောင့်
ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာန ခန္တိသည်လည်း ထိထိမိမိ အသိဉာဏ် မဟုတ်ချေ။

ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနခန္တိ-ဟူသော စကား၌-

- (က) ထင်မြင်ချက်သည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။
- (ခ) ကြံဆဆင်ခြင်ချက်သည် နိဇ္ဈာနမည်၏။
- (ဂ) သဘောကျခြင်းသည် ခန္တိမည်၏။

[မိမိထင်မြင်ချက်ဖြင့် ကြံစည်၍ သဘောကျမှုဆိုလိုသည်။]

ပစ္စုတ္တညဏ် သစ္စိကရဏဉာဏ်သည်သာလျှင် ဆိုခဲ့ပြီးသော ယုံကြည်ခြင်း
သဒ္ဓါအစရှိသည့် အသိဉာဏ်ယောင်ယောင် တရားတို့ကို တွန်းလှန်၍ အမှန်
အကန် ထိထိမိမိ နေရာတကျ ကိုယ်တိုင်သိရှိနိုင်သည်။

မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်သည် ယုံကြည်ကာမျှ နှစ်သက်ကာမျှ သဒ္ဓါ၊
ရုစိ-အစရှိသည့် တရား ၅-ပါးတို့နှင့် ကင်း၍ ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကိုယ်တွေ့
ဒိဋ္ဌ ထိထိမိမိ သိအပ်သောကြောင့် “ပစ္စုတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညုဟိ” မည်
ပေသည်။

ပစ္စုတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညုဟိ-ဂုဏ် တော်ပြီး၏။

ဓမ္မာနုဿတိ ကမ္ပဋ္ဌာန်းပြီး၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

(ဂ) သံဃာနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းပွားများ အားထုတ်ပုံ

သံဃာနုဿတိ ဟူသည်ကား- မြတ်စွာဘုရားတပည့် သံဃာတော်မြတ်၏ သုပ္ပဋိပန္နတာစသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်အောက်မေ့သော သတိကိုဆိုသည်။

ထိုသံဃာနုဿတိကို ပွားများ အားထုတ်လိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် သံဃာတော်မြတ်၏ “သုပ္ပဋိပန္နတာ” စသော ၉-ပါးသော ဂုဏ်တော်တို့ကို ကောင်းမွန်စွာ သိပြီး၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့် သံဃာတော် မြတ်သည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဆရာများ၏ တပည့်တို့လို “ဒုပ္ပဋိပန္န” မကောင်းသဖြင့် ကျင့်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမဟုတ်၊ သုပ္ပဋိပန္န-ကောင်းစွာ ကျင့်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့ ပေတည်း။

“သုပ္ပဋိပန္န” ပုဂ္ဂိုလ်-ဟု ခေါ်ဆိုရအောင် ကောင်းစွာ ကျင့်ခြင်း-သမ္မာ ပဋိပတ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူကြပေ၏။

ဤသံဃာတော်မြတ်၏ သဒ္ဓါစွမ်း၊ ဝီရိယစွမ်း၊ သတ္တိစွမ်း၊ သမာဓိစွမ်း၊ ပညာစွမ်း- အစွမ်းသတ္တိတော်တို့သည် အလွန်ထက်မြက် ကြီးမားပေ၏။ ဟု ဆင်ခြင်အောက်မေ့အပ်၏။

သံဃာ့ဂုဏ်တော် ၉-ပါး

- ၁။ သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော။
- ၂။ ဥပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော။
- ၃။ ဉာယပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော။
- ၄။ သာမိစိပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော။
- ၅။ ယဒိဒံ စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ အဋ္ဌပုရိသပုဂ္ဂလာ သေ ဘဂဝတော သာဝကသံဃော အာဟုနေယျော။
- ၆။ ပါဟုနေယျော။
- ၇။ ဒက္ခိဏေယျော။
- ၈။ အဉ္ဇလိကာရဏီယော။
- ၉။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။

၁။ ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ သာဝက သံဃော၊ ကလျာဏ ပုထုဇဉ် သီလဝန်၊ ပညာဝန်၊ အရှင်မွန် အရှင်မြတ်တို့နှင့် တကွသော အရိယာ

[ခုတ်ယူခြင်း]

၆-အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ဂ-ပါး တပည့်သား သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်။ သုပ္ပုဋ္ဌိပန္နော၊ အဓိသီလ၊ အဓိစိတ္တ၊ အဓိပညာ သိက္ခာသုံးရပ် လွန်ကောင်းမြတ်သော ပဋိပတ်ဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူပေ၏။

၂။ ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ သာဝကသံဃော၊ ကလျာဏပုထုဇဉ် သီလဝန်၊ ပညာဝန်၊ အရှင်မွန်အရှင်မြတ်တို့နှင့် တကွသော အရိယာ ဂ-ပါး တပည့်သား သံဃာတော်မြတ်အပေါင်းသည်။ ဥဇုပ္ပုဋ္ဌိပန္နော၊ အဓိသီလ၊ အဓိစိတ္တ၊ အဓိပညာ သိက္ခာသုံးရပ် လွန်ဖြောင့်မတ်သော ပဋိပတ်ဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူပေ၏။

၃။ ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ သာဝက သံဃော၊ ကလျာဏပုထုဇဉ် သီလဝန်၊ ပညာဝန်၊ အရှင်မွန် အရှင်မြတ်တို့နှင့် တကွသော အရိယာ ဂ-ပါး တပည့်သား သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်။ ဉာယပ္ပုဋ္ဌိပန္နော၊ အဓိသီလ၊ အဓိစိတ္တ၊ အဓိပညာ သိက္ခာသုံးရပ် လွန်သင့်မြတ်သော ပဋိပတ်ဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူပေ၏။

၄။ ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ သာဝက သံဃော၊ ကလျာဏပုထုဇဉ် သီလဝန်၊ ပညာဝန်၊ အရှင်မွန် အရှင်မြတ်တို့နှင့် တကွသော အရိယာ ဂ-ပါး တပည့်သား သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်။ သာမိပုပ္ပုဋ္ဌိပန္နော၊ အဓိသီလ၊ အဓိစိတ္တ၊ အဓိပညာ သိက္ခာသုံးရပ် ရိသေအပ်သော ပဋိပတ်ဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူပေ၏။

၅။ ယဒိဒံ-ယာနိ ဣမာနိ စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ၊ အကြင် ၄-ပါးသော ယောကျ်ားမြတ် အစုံတို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ ယဒိဒံ-ယေ ဣမေ အဋ္ဌပုရိသပုဂ္ဂလာ၊ အကြင် ဂ-ပါးသော ယောကျ်ားမြတ်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ သေ-ဧသော သာဝကသံဃော၊ ဤ ၄-စုံ ဂ-ပါး တပည့်သား သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်။ အာဟုနေယျော၊ အာဂန္တုအား ရည်၍ထားအပ်သော အလှူဝတ္ထု မျိုးကိုလည်း ခံယူခြင်းငှာ ထိုက်တန်စွာသော သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူပေ၏။

၆။ ပါဟုနေယျော၊ လက်ဆောင်အလှူငှာ ယူ၍လာသော အလှူ ဝတ္ထု မျိုးကိုလည်း ခံယူခြင်းငှာ ထိုက်တန်စွာသော သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူပေ၏။

၇။ ဒက္ခိဏေယျော၊ နောက်နောက်ဘဝ အကျိုးရဖို့ ပျိုးချတုံလတ် မြတ်သော အလှူမျိုးကိုလည်း ခံယူခြင်းငှာ ထိုက်တန်စွာသော သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူပေ၏။

၈။ အဗ္ဗလိကရဏိယော၊ လူမင်း၊ နတ်မင်း၊ ဗြဟ္မာမင်းတို့၏ လက်အုပ် ချီခြင်းကို ခံထိုက်သော သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံ တော်မူပေ၏။

၉။ လောကဿ၊ လူအပေါင်း၏။ အနုတ္တရံ၊ အတုမရှိ မြင့်မြတ်သော၊ ပုညက္ခေတ္တံ၊ ကုသိုလ်မျိုးကို စိုက်ပျိုးချရာ လယ်ယာမြေကောင်း သဖွယ်လည်း ဖြစ်တော်မူပေ၏။

[အမှာစကား။ ။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဘုရားဂုဏ် ၉-ပါး၊ ဓမ္မာနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော တရားဂုဏ် ၆-ပါး၊ ဤသံဃ နုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သံဃာ့ဂုဏ် ၉-ပါးကို အဓိပ္ပာယ်နှင့် ဧရလည်စွာ မသိသောသူသည် ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာကို ဉာဏ်နှင့် ကြံညဉ် တတ်သော သူမဟုတ်၊ ထိုသူ၌ တ်ဟိတ် ကုသိုလ်မဖြစ်၊ ခွဲဟိတ် ကုသိုလ်သာ ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာဘာလူမျိုးမှန်လျှင် ဤဂုဏ်တော် ၃-ပါး အနက်ကို နှုတ်တက်ကြေမှု တကယ်ရမှ ထင်မြတ်သစည်း။

ဤဂုဏ်တော်ကြီးကို သုတ္တန်ပိဋကတ်၌ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်ထော်တိုင် အဖန်ဖန် ဟောတော်မူ၏။ ရဟန္တာကြီးများလည်း အဖန်ဖန် ဟောတော်မူ၏။

ဘုရားရှိခိုးပြုလုပ်လိုလျှင်- [တံ၊ ထိုသုပ္ပဋိပန္န အစ ပုညက္ခေတ္တအဆုံး ဘဝင် ချန်းမျှ ဘုန်းရှိန်ကြီးမား ဂုဏ် ၉-ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူပေသော သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္ဓာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏ဟု ယည့်၍ဆိုကြလေ။ ဤဘုရား ရှိခိုးကြီးထက် ကြီးမြတ်သော ဘုရားရှိခိုးမရှိပြီ။]

“သုပ္ပဋိပန္န”ဖြစ်အောင် ကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥဇ္ဈပုပ္ဖိပန္န၊ ဉာယပုပ္ဖိပန္န၊ သာမိစိပုပ္ဖိပန္နလည်း ဖြစ်တော့၏။ ဤသမ္မာပဋိပတ်ကိုပင်လျှင် ဥဇ္ဈပုပ္ဖိပတ်၊ ဉာယပုပ္ဖိပတ်၊ သာမိစိပုပ္ဖိပတ်ဟု ခေါ်၏။

သမ္မာပဋိပတ် ပုဂ္ဂိုလ်

မေး။ သမ္မာပဋိပတ်ပုဂ္ဂိုလ် ဆိုသည်ကား မည်ကဲ့သို့သော အကျင့်မျိုးကို ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ခေါ်သနည်း။

ဖြေ။ ယေ ဟိ ကေစိ ဘိက္ခဝေ သမဏာဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ဧဝံ ရူပံ အဘိညာယ ဧဝံ ရူပသမုဒယံ အဘိညာယ ဧဝံ ရူပနိရောဓံအဘိညာယ ဧဝံ

[ဒုတိယအကြိမ်]

၆-အနုဿတိကပ္ပဋ္ဌာနိကို ပြဆိုခန်း

ရူပနိရောဓ ဂါမိနိ ပဋိပဒံ အဘိညာယ ဝေံ ရူပဿ အဿာဒံ အဘိညာယ
ဝေံ ရူပဿ အာဒိနဝံ အဘိညာယ ဝေံ ရူပဿ နိဿရဏံ အဘိညာယ
ရူပဿ နိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ပဋိပန္နာ၊ တေ သုပ္ပဋိပန္နာ။
ယေ သုပ္ပဋိပန္နာ၊ တေ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဂါဓန္တိ။

[သံယုတ်မဂါဋီတေဓိ သတ္တဋ္ဌာန ကုသလသုတ်]

အနက်။ ဘိက္ခုပေ၊ ရဟန်းတို့။ ယေကေစိ၊ အမှတ်မရှိ အလုံးစုံ ကုန်
သော။ သမဏာဝါ၊ ရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း။ ဗြဟ္မဏာဝါ၊ ပုဏ္ဏားတို့
သည်လည်းကောင်း။ ဝေံ၊ ဤသို့ ငါဘုရား ဟောကြားပြီးသော အတိုင်း။
ရူပံ၊ ရုပ်ကို။ အဘိညာယ၊ ဉာတပရိညာဖြင့်သိ၍။ ဝေံ၊ ဤသို့ ငါဘုရား
ဟောကြားပြီးသောအတိုင်း။ ရူပသမုဒယံ၊ ရုပ်ဖြစ်ကြောင်းကို။ အဘိညာယ၊
ဉာတပရိညာဖြင့်သိ၍။ ဝေံ၊ ဤသို့ ငါဘုရား ဟောကြားပြီးသောအတိုင်း။
ရူပနိရောဓံ၊ ရုပ်ချုပ်ရာဋ္ဌာနကို။ အဘိညာယ၊ ဉာတပရိညာဖြင့် သိ၍။ ဝေံ၊
ဤသို့ငါဘုရား ဟောကြားပြီးသောအတိုင်း။ ရူပနိရောဓဂါမိနိ ပဋိပဒံ၊ ရုပ်
ချုပ်ရာသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကို။ အဘိညာယ၊ ဉာတပရိညာဖြင့် သိ၍။
ဝေံ၊ ဤသို့ ငါဘုရားဟောကြားပြီးသောအတိုင်း။ ရူပဿ၊ ရုပ်၏။ အဿာဒံ၊
သာယာဖွယ်ကို။ အဘိညာယ၊ ဉာတပရိညာဖြင့် သိ၍။ ဝေံ၊ ဤသို့ ငါဘုရား
ဟောကြားပြီးသောအတိုင်း။ ရူပဿ၊ ရုပ်၏။ အာဒိနဝံ၊ အပြစ်ဒေါသကို။
အဘိညာယ၊ ဉာတပရိညာဖြင့် သိ၍။ ဝေံ၊ ဤသို့ငါဘုရား ဟောကြား
ပြီးသောအတိုင်း။ ရူပဿ၊ ရုပ်၏။ နိဿရဏံ၊ ကျွတ်လွတ် ထွက်ခွာခြင်းကို။
အဘိညာယ၊ ဉာတပရိညာဖြင့်သိ၍။ ရူပဿ၊ ရုပ်၌။ နိဗ္ဗိဒါယ၊ ပျင်းမုန်းငြီးငွေ့
ခြင်းငှာ။ ဝိရာဂါယ၊ ချစ်ခင်တပ်မက်ခြင်းတင်းခြင်းငှာ။ နိရောဓာယ၊ ရုပ်၌
စွဲလမ်းသော တဏှာကို ချုပ်စေခြင်းငှာ။ ပဋိပန္နာ၊ ကျင့်ကြကုန်၏။ တေ၊
ထိုသို့ ကျင့်ကြသော ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့သည်။ သုပ္ပဋိပန္နာ၊ ကောင်းစွာ ကျင့်
ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ပေတည်း။ ဝါ၊ ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း သမ္မာပဋိပတ်နှင့်
ပြည့်စုံကြသော သုပ္ပဋိပန္န ပုဂ္ဂိုလ်တို့ပေတည်း။

ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ သုပ္ပဋိပန္နာ၊ ကောင်းစွာ ကျင့်ကြကုန်၏။ ဝါ၊
ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း သမ္မာပဋိပတ်နှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏။ တေ၊ ထိုကောင်းစွာ
ကျင့်ကြကုန်သော ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း သမ္မာပဋိပတ်နှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သော
သူတော်သူမြတ်တို့သည်။ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ၊ ဤ ငါဘုရားသာသနာတော်၌။
ဂါဓန္တိ၊ ထောက်မဲ့ကြကုန်၏။ ဝါ၊ ထောက်ထု တည်ထု မှီထု ရကြကုန်၏။

[ဒုတိယအကြောင်း]

ခန္ဓာ ၅-ပါး ၇-ပါးသော အရာဌာနတို့၌ သိလိမ္မာ၍ ထိုခန္ဓာ ၅-ပါးတို့ကို ငြီးငွေ့ရှုံ့မုန်းအောင်၊ ချစ်ခင်တပ်မက်ခြင်း ကင်းအောင်၊ စွန့်ပစ်နိုင်အောင် ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို သမ္မာပဋိပတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်သည်။

[ဤပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို သုပ္ပဋိပန္န၊ ဥဇ၊ ဉာယ၊ သာမိဝိပုပ္ပဋိပန္နဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍ ခေါ်သည်။ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်သည် အာဟုနေယျ၊ ပါဟုနေယျ စသော အကျိုး ၅-ပါးနှင့်လည်း ပြည့်စုံနိုင်စေတော့၏။]

ထို့ကြောင့်-

- (က) “စတ္တာရော စ ပဋိပန္နာ စတ္တာရော စ ဖလေ ဌိတာ ။လ။ တွေ ဒိန္နမဟပ္ပလံ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊
- (ခ) “သောဘာပတ္တိဖလသစ္စိကိရိယာယ ပဋိပန္နော ဒါနံ ဒတှာ အသင်္ချေ ယျာ အပ္ပမေယျာ” အစရှိသည်ဖြင့် လည်းကောင်း-
ဒက္ခိဏဝိဘင်္ဂသုတ် စသည်တို့၌ ဟောတော်မူသည်။

အာယုနေယျ စသည်ကို ပြဆိုချက်

- ၁။ အရပ်ဝေးမှ ငြိုငြိုငြင်ငြင် ပင်ပင်ပန်းပန်း ခဲယဉ်းစွာ ဆောင်ယူခဲ့၍ လှူအပ်သော ဝတ္ထုအလှူကို “အာဟုနေဝတ္ထု အလှူ” ဟု ခေါ်သည်။
- ၂။ အရပ်လေးမျက်နှာတို့မှ လာလတ္တံ့သော ချစ်ခင်အပ်သော မိတ်ဆွေ ညွှန်သည်တို့အဖို့ ရည်စူး၍ ထားသော ထုတ်ထုတ် မြတ်မြတ် လက်ဆောင်ဝတ္ထုအလှူကို “ပါဟုနေဝတ္ထု အလှူ” ဟု ခေါ်သည်။
- ၃။ ကံ၊ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်၍ နောင်သံသရာ၌ အကျိုးမြတ်ခြင်းကို လိုလားတောင့်တ၍ ဘယ်ဝတ္ထုမဆို ယုတ်စွာအဆုံး ပန်းတပွင့်ပင် ဖြစ်စေ လှသော ဝတ္ထုအလှူကို “ဒက္ခိဏဝတ္ထု အလှူ” ဟု ခေါ်သည်။

ဤအလှူ ၃-ပါးတို့ကို သာမညပုဂ္ဂိုလ်တို့ ခံယူသုံးဆောင်၍ အလှူရှင်က စိတ်မကျေချမ်းနိုင်၊ သာမညပုဂ္ဂိုလ်တို့ အလှူမခံထိုက်၊ ဤကဲ့သို့သမ္မာပဋိပတ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှသာလျှင် အသင်္ချေယျ အကျိုးကြီးမြတ်ခြင်းကိုဖြစ်စေ တတ်သောကြောင့် ခံယူသုံးဆောင်ထိုက်သည်။ အလှူရှင်ကလည်း စိတ်ကျေချမ်း နိုင်သည်။ သဒ္ဓါနိုင်သည်။ ဝမ်းမြောက်နိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် ဤသမ္မာပဋိပတ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အာဟုနေဝတ္ထု အလှူကို ခံထိုက်သော အာဟုနေယျ၊ ပါဟုနေဝတ္ထု အလှူကို ခံထိုက်သော

[စုတိယအကြိမ်]

၆-အနုသတိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ပါဟုနေယျ၊ ဒက္ခိဏ ဝတ္ထု အလှူကို ခံထိုက်သော ဒက္ခိဏေယျံ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်နိုင် ပေသည်။

မိဘ ၂-ပါးတို့သည် သားသမီးတို့ ဝတ္ထုအလှူကို ခံထိုက် မခံထိုက်

သားသမီးတို့၏ အာဟုနဝတ္ထု၊ ပါဟုနဝတ္ထု ၂-ပါးကိုကား သမ္မာပဋိပတ် နှင့်ပင် မပြည့်စုံငြားသော်လည်း မိဘ ၂-ပါးတို့သည် ခံထိုက်ကုန်၏။ အမိ အဖတို့သည် သားသမီးတို့၏ အပေါ်၌ အာဟုနေယျ၊ ပါဟုနေယျ ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံကြ၏။ အာဟုနေယျပုဂ္ဂိုလ်၊ ပါဟုနေယျပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြ၏။

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည်-

“အာဟုနေယျာ စ ပုတ္တာနံ၊ ပဇာယ အနုကမ္မကာ”

စသည်ဖြင့် ကုတ်ဝုတ်ပါဠိတော်၌ ဖောတော်မူပေ၏။

ဝိသာခါ၊ အနာထပိဏ် စသည်တို့လို သမ္မာပဋိပတ်နှင့် ပြည့်စုံသော သုပ္ပဋိ ပန္နပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ခဲ့ပါလျှင် သားသမီးတို့နှင့်တကွ သတ္တဝါခပ်သိမ်းတို့၏ ဒက္ခိဏ အလှူကိုလည်းခံထိုက်၏။ ဒက္ခိဏေယျံ ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဖြစ်နိုင်ကြ၏။ သမ္မာပဋိပတ် နှင့် မပြည့်စုံလျှင် ဒက္ခိဏေယျံပုဂ္ဂိုလ် မဖြစ်နိုင်ကြကုန်။ ဤအာဟုနေယျ-စသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်နိုင်မှုသည်ကား သမ္မာပဋိပတ်၏ အစွမ်းသတ္တိပင်လျှင်တည်း။

[ဤသို့လျှင် ပဋိပတ္တိ၊ ပဋိဝေဓ တရားတော်မြတ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး ကြီးမားပုံ၊ အာနု ဘော် ကြီးမားပုံကို သိကြလေ။]

သံဃာနုသတိ၏ အကျိုး

ဤသို့ သုပ္ပဋိပန္နတာ-စသော ဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံတော်မူကြကုန်သော မြတ်စွာ ဘုရား၏ တပည့်သား သံဃာတော်မြတ်၏ ဂုဏ်တို့ကိုလည်း အဖန်ဖန်ဆင်ခြင် အောက်မေ့ကြရ၏။

မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သား သံဃာတော်မြတ်၌ ဤဂုဏ် ၉-ပါးအပြင် ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေသည် “အပ္ပမာဏော သံဃော” ဆိုသောအတိုင်း အသင်္ချေ အနန္တများပြားစွာ ရှိကုန်သည်။ သံဃာတော်မြတ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေကို ၁-ပါးထက် ၂-ပါး၊ ၂-ပါးထက် ၃-ပါး စသည်ဖြင့် များများကြီး သိနိုင် လေ ဆင်ခြင် အောက်မေ့နိုင်လေ အကျိုး သာလွန်ကြီးမြတ်နိုင်လေသည်။

ဤကဲ့သို့ ဆင်ခြင် အောက်မေ့သည်ရှိသော် အလွန်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက် ခြင်းဖြစ်၏။ အလွန်စိတ်ဉာဏ်ကြည်လင်၏။ အလွန်ဉာဏ်ထက်သန် ကြီးထွား၏။ အလွန်စိတ်တည်ကြည်၏။ ဥပစာရဈာန်ကို ရ၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ဤသံဃာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းသည်လည်း—သံဃာတော်မြတ် ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေ
က အလွန်နက်နဲသိမ်မွေ့သော ပရမတ္ထဓမ္မတွေဖြစ်၍ နိမိတ်ရကောင်းသော
တရားမဟုတ်ခြင်းကြောင့် အပ္ပနာဈာန်ကို မဖြစ်စေနိုင်။

သုပ္ပဋိပန္န ဂုဏ်တော်

(က) သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ၇-ယောက်တို့သည် ကောင်းစွာ ကျင့်နေဆဲဖြစ်သော
ကြောင့် သုပ္ပဋိပန္န မည်ကုန်၏။

သုဠ၊ ပဋိပဇ္ဇန္တိတိ သုပ္ပဋိပန္နာ။

သုဠ၊ ကောင်းမွန်စွာ။ ပဋိပဇ္ဇန္တိ၊ ကျင့်ဆဲဖြစ်ကြကုန်၏။ ဣတိ-တသ္မာ၊
ထို့ကြောင့်။ သုပ္ပဋိပန္နာ၊ သုပ္ပဋိပန္နမည်ကုန်၏။

သုဠ၊ ပဋိပဇ္ဇိတ္တာတိ သုပ္ပဋိပန္နော။

သုဠ၊ စောင်းမွန်စွာ။ ပဋိပဇ္ဇိတ္တာ၊ ကျင့်ခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးလေပြီ။ ဣတိ
တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သုပ္ပဋိပန္နော၊ သုပ္ပဋိပန္နမည်၏။

အရိယာ သံဃာတော် ၈-ပါးသည် ကောင်းစွာကျင့်ဆဲ ကျင့်ပြီးဖြစ်သော
ကြောင့် သုပ္ပဋိပန္နမည်တော်မူသည်။

ဥဇ္ဇပ္ပဋိပန္န ဂုဏ်တော်

ဥဇ္ဇပ္ပဋိပန္န စသော ပုဒ်တို့၌လည်း သေက္ခ၊ ရဟန္တာ ခဲ့၍ ဝိဂြိုဟ်ပြုရာ၏။
ဥဇ္ဇကံ ပဋိပန္နာတိ ဥဇ္ဇပ္ပဋိပန္နာ။

ဥဇ္ဇကံ၊ ဖြောင့်မတ်တည်တံ့စွာ။ ပဋိပန္နာ၊ ကျင့်တော်မူကြကုန်၏။ ဣတိ-
တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဥဇ္ဇပ္ပဋိပန္နာ၊ ဥဇ္ဇပ္ပဋိပန္နမည်ကုန်၏။

ဖြောင့်ဖြောင့်ကျင့်သည် ဟူသည်ကား- ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ-
တည်းဟူသော ကိုယ်နှုတ်နှလုံး အကောက် ၃-ပါးတို့နှင့်အညီ စဉ်းလဲခြင်း၊
လှည့်ဖြားခြင်းမရှိပဲ ကျင့်သည်ကို ဆိုသည်။

ဥာယပ္ပဋိပန္နဂုဏ်တော်

ဥာယေန ပဋိပန္နာတိ ဥာယပ္ပဋိပန္နာ။

ဥာယေန၊ အသင့်အလျော်အားဖြင့်။ ပဋိပန္နာ၊ ကျင့်တော်မူကြကုန်၏။
ဣတိ-တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဥာယပ္ပဋိပန္နာ၊ ဥာယပ္ပဋိပန္န မည်ကုန်၏။

အသင့်အလျော် ကျင့်သည် ဟူသည်ကား- မချွတ်မယှင်း ကျင့်သည်၊
ကျင့်စဉ်နည်းလမ်းအတိုင်း လျော်ညီစွာ ကျင့်သည်ကိုဆိုသည်။

[ဣတိယဒ္ဓါကြိမ်]

၆-အနုသတိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

သာမိစိပ္ပဋ္ဌိပန္နဂုဏ်တော်

သာမိစိ' ကတော ပဋ္ဌိပန္နာတိ သာမိစိပ္ပဋ္ဌိပန္နာ။ ။သာမိစိ' ကတော၊ အရိ
အသေပြု၍။ ပဋ္ဌိပန္နာ၊ ကျင့်တော်မူကြကုန်၏။ ဣတိ-တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။
သာမိစိပ္ပဋ္ဌိပန္နာ၊ သာမိစိပ္ပဋ္ဌိပန္နမည်ကုန်၏။

သာမိစိပ္ပဋ္ဌိပန္နဟူသည်ကား- မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား နည်းပြတော်
မူသောအတိုင်း မဆန့်ကျင်စေမူ၍ လေးလေးမြတ်မြတ် ဂရုတစိုက် ကျင့်သည်ကို
သာမိစိပ္ပဋ္ဌိပန္နဆိုသည်။

ပြဆိုအပ်ပြီးသော ဂုဏ်တော် ၄-ပါးသည် သဘော အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်
များစွာ ထူးခြားလှသည်မဟုတ်၊ အကျင့်ပဋ္ဌိပုတ်ကို ကောင်းစွာကျင့်သည်၊
ဖြောင့်စွာကျင့်သည်၊ သင့်လျော်စွာကျင့်သည်၊ ရှိသေစွာကျင့်သည် ဟူ၍
အနည်းငယ်မျှသာ ထူးခြားလေသည်။

ရဟန်းရှင်လူတို့ တူညီပုံ၊ ထူးခြားပုံ

တူညီပုံ-ရဟန်းဖြစ်စေ၊ လူဖြစ်စေ အကြင်အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မြတ်စွာ
ဘုရား ဆုံးမ နည်းပေးတော်မူသောအတိုင်း အပြည့်အစုံ စင်စင်ကြယ်ကြယ်
ကျင့်ကြံ အားထုတ်ကြကုန်၏။ ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သုပ္ပဋ္ဌိပန္န၊ ဥပ္ပဋ္ဌိပန္န၊
ဉာယပဋ္ဌိပန္န၊ သာမိစိပ္ပဋ္ဌိပန္နတို့ မည်ကုန်၏။ သို့သော်လည်း ဤသံဃာ့ဂုဏ်တော်
အရာ၌ “အနုတ္တရ ပုညက္ခေတ္တ” အတုမရှိသော ကုသိုလ်၏ စိုက်ပျိုးရာ
လယ်တာ မြေကောင်းကို အလိုရှိအပ်သောကြောင့် ရဟန်းသံဃာတို့ကိုသာ
လျှင် သုပ္ပဋ္ဌိပန္န စသည်ဖြင့် ဂုဏ်တင်၍ ဆိုအပ်ကုန်သည်။

စင်စစ်အားဖြင့်မူကား သိက္ခာသုံးရပ်တို့တွင် အဓိစိတ္တ၊ အဓိပညာ-ဟုဆိုအပ်
သော အထက်ဘာဝနာ အထက်သိက္ခာတို့၌ ကျင့်စဉ်စခန်းသည် ရဟန်းရှင်လူ
ဟူ၍ အထူးအခြားမရှိ၊ အတူအမျှပင်ဖြစ်၏။

ထူးခြားပုံ-အဓိသီလသိက္ခာ အရာ၌မူကား လူနှင့် ရဟန်းတို့သည် လွန်စွာ
ခြားနား ကြကုန်၏။ ထိုစကားမှန်၏။ လူတို့မှာကား ၅-ပါး သီလဟု
ဆိုအပ်သော သိက္ခာပုဒ် ၅-ပါးတို့သာလျှင် နိစ္စသီလရှိကြကုန်၏။ ရဟန်းတော်
အရှင်မြတ်တို့မှာကား အတိုင်းမသိသော သိက္ခာပုဒ်တော်များ ရှိကြကုန်၏။

[ခုတိယအကြိမ်]

ရဟန်းတော်တို့၏ သိက္ခာပုဒ် ပေါင်းသည် ဝိနည်း ပိဋကတ်တော်၌ [၉၁၈၀၅၀၃၆၀၀၀]ကုဋေ ကိုးထောင်တရာ့ရှစ်ဆယ် ငါးသန်း သုံးသောင်း ခြောက်ထောင်ရှိသည်။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ ကိုးထောင်တရာ၊ ရှစ်ဆယ်သာ၊ သင်္ချာ ကုဋေထုတ်။
ငါးသန်း သုံးသောင်း၊ ခြောက်ထောင်ဆောင်း၊ များ
တောင်းသိက္ခာပုဒ်။

ထို့ကြောင့်—

ဥပသမ္ပန္နတံ၌ တည်၍ အတိုင်းမသိ များပြားသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ကျင့်ဆောင်တော်မူကြကုန်သော ရဟန်းတော် အရှင်မြတ်တို့သည်သာလျှင် အတုမရှိသော ကောင်းမှု၏ စိုက်ပျိုးရာ လယ်တာမြေကောင်းသဖွယ်တို့ဖြစ်ကြ ကုန်၏။

မေး။ ။ ကျင့်ဆောင် ကြိုးစားကြကုန်သော ထိုတပည့် သာဝကတို့သည် အဘယ်သို့လျှင် ကောင်းစွာ ကျင့်ခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးကြကုန် သနည်း။

ဖြေ။ ။ အကြင်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် မြတ်စွာ ဘုရားသည် ထိုတပည့် သာဝကတို့အား အကျင့်ပဋိပတ်တို့ကို ဟောကြားတော်မူအပ် ကုန်၏။ ထိုသို့ ဟောကြားတော်မူသောအတိုင်း ကျင့်ဆောင် ကြိုးစားကြ ကုန်သည်ရှိသော် ထိုတပည့်သာဝကတို့သည် ကောင်းစွာကျင့်ခြင်းကိစ္စ၊ ဖြောင့် မတ်စွာ ကျင့်ခြင်းကိစ္စ သင့်လျော်စွာကျင့်ခြင်းကိစ္စ၊ ရှိသေစွာကျင့်ခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးကြသည် မည်ကုန်၏။

မေး။ ။ အဘယ်သို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုတပည့် သာဝကတို့အား အကျင့် ပဋိပတ်ကို ဟောကြားတော်မူပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ ဆိုလတ္တံ့သော စကားရပ်ဖြင့် သာဝကတို့အား အကျင့်ပဋိပတ် ဟောကြားပုံကို သိအပ်၏။

အရှင်ဥဒါယီအား မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သော သုတ္တန်၌- အို- ဥဒါယီ... တဖန်တုံ ငါဘုရားသည် တမည့်သားတို့အား အကျင့် ပဋိပတ်ကို ဟောကြားတော်မူအပ်၏။

အကြင် ပဋိပတ်အတိုင်း ကျင့်ဆောင်ကြကုန်သော ငါဘုရား၏ တပည့် သားတို့သည် သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါးကို ပွားများကြကုန်၏။ ထိုသို့ ပွားများ ရာ၌ ငါဘုရား၏ များစွာသောတပည့်သားတို့သည် အထူးသိမြင် အဘိညာဉ်

၆-အနုဿတိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

လမ်းပေါက်ကြကုန်လျက် ပါရမီ၏ ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ဆိုက်ရောက်ကုန်သည် ဖြစ်၍ နေကြကုန်၏။

ငါဘုရားသည် တပည့်သာဝကတို့အား အကျင့်ပဋိပတ်တို့ကို ဟောကြား တော်မူအပ်ကုန်၏။

အကြင်ပဋိပတ်အတိုင်း ကျင့်ဆောင်ကြကုန်သော ငါဘုရား၏ တပည့်သား တို့သည် သမ္ပပ္ပဓာန် ၄-ပါးတို့ကို ပွားများကြကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါးတို့ကို ပွားများကြကုန်၏။ ဣန္ဒြေ ၅-ပါးတို့ကို ပွားများကြကုန်၏။ ဗိုလ် ၅-ပါး တို့ကို ပွားများကြကုန်၏။ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးတို့ကို ပွားများကြကုန်၏။ အရိယမဂ္ဂင် ၈-ပါးတို့ကို ပွားများကြကုန်၏။ ထိုသို့ပွားများရာ၌ ငါဘုရား၏ များစွာသော တပည့်သားတို့သည် အထူးသိမြင် အဘိညာဉ် လမ်းပေါက်ကြ လျက် ပါရမီ၏ ပြီးဆုံးခြင်းတို့ ရောက်ကုန်သည်ဖြစ်၍ နေကြကုန်၏။ ငါဘုရားသည် တပည့်သာဝကတို့အား အကျင့်ပဋိပတ်တို့ကို ဟောကြား တော်မူအပ်ကုန်၏။

အကြင် ပဋိပတ်အတိုင်း ကျင့်ဆောင်ကြကုန်သော ငါဘုရား၏ တပည့် သားတို့သည် ဝိမောက္ခဈာန် ၈-ပါးတို့ကို ပွားများကြကုန်၏။ အဘိဘာ ယတန ဈာန် ၈-ပါးတို့ကို ပွားများကြကုန်၏။ ကသိကာယတန ဈာန် ၁၀-ပါးတို့ကို ပွားများကြကုန်၏။ ဈာန် ၄-ပါးတို့ကို ပွားများကြကုန်၏။ ထိုသို့ပွားများရာ၌ ငါဘုရား၏ များစွာသော တပည့်သားတို့သည် အထူး သိမြင် အဘိညာဉ် လမ်းပေါက်ကြကုန်လျက် ပါရမီ၏ ပြီးဆုံးခြင်းသို့ရောက်၍ နေကြကုန်၏။

[အထက်ပါ စကားရပ်၌ ဈာန် ၄-ပါးဆိုသည်မှာ ပဌမဈာန်၊ ဒုတိယ ဈာန်၊ တတိယဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန် ၄-ပါးကိုယူလေ။ ကသိကာယဈာန်၊ အသုဘ ဈာန်၊ အနုဿတိဈာန်၊ အပ္ပမညာဗြဟ္မဝိဟာရဈာန်၊ အာရပ္ပဈာန်တို့သည် ဆိုခဲ့ပြီးသော ဈာန် ၄-ပါးတို့၌ အကျုံးဝင်ကုန်၏။]

အာဟုနေယျ ဂုဏ်တော်

အာဟုနံ အရဟတီတိ အာဟုနေယျော။ ။ အာဟုနံ၊ နိစ္စဘတ်တည်သော အလ္လဝတ်ကို။ အရဟတိ၊ ခံခြင်းငှာထိုက်၏။ ဣတိ-တသ္မံ၊ ထို့ကြောင့်။ အာဟုနေယျော၊ အာဟုနေယျမည်၏။ မိဘ၊ ဆရာ၊ ပူဇော်ရိုသေထိုက် သူများကိုရည်၍ ရှေးကပြုပေဘူးသော ကျေးဇူးအထူးကို အောက်မေ့

[ဒုတိယအကြိမ်]

ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် ကတညုတ၊ ကတဝေဒိတရားကို ပွားများ ဖြည့်ဆည်းပူး
သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် အမြဲမပြတ် နိစ္စဘတ်ဝတ် တည်ထားအပ်သော
အလှူဝတ်သည် အာဟုနမည်၏။ ထိုအလှူကို ခံထိုက်သောကြောင့် အာဟုနယျ
မည်သည်။

အယံ ခေါ် အာယသ္မတော ဗြဟ္မဒေဝဿ မာတာ ဗြာဟ္မဏီ
ဗြဟ္မုနော အာဟုတိ နိစ္စံ ပဂ္ဂဏာတိ။

ဟူသော ဗြဟ္မသံယုတ် ပါဠိတော်ကို ထောက်၍ အာဟုနဆိုသည်ကား
နိစ္စဘတ်တည်သော အလှူဝတ်ဟူ၍ သိအပ်၏။ အာဟုတိနှင့် အာဟုန အနက်
တူ၏။

[မိဘတို့သည်လည်း သားသမီးတို့၏ ဤသို့ နိစ္စဘတ်တည်ထား ပြုစုအပ်သော
ဝတ်ကို ခံထိုက်သောကြောင့် အာဟုနယျပင် မည်ကြပေကုန်၏။]

ပါဟုနယျ ဂုဏ်တော်

ပါဟုနံ အရဟတိတိ ပါဟုနယျော။ ။ပါဟုနံ၊ ဧည့်သည်အဂန္တုတို့
အလို့ငှာ ရည်စူး၍ ထားအပ်သော အလှူကို။ အရဟတိ၊ ခံထိုက်၏။ ဣတိ-
တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ပါဟုနယျော၊ ပါဟုနယျမည်၏။ ဧည့်သည်ကို
လည်းကောင်း၊ ဧည့်သည်၏ အကျိုးငှာ ရည်ညွှန်း၍ ထားအပ်သော အလှူ
ဝတ္ထုကိုလည်းကောင်း ပါဟုန ခေါ်သည်။

ပါဟုန၏ အဓိပ္ပာယ်အကျယ်

ထို ပါဟုန၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြဆိုလတ္တံ့သော တေမိယဇာတ်
ပါဠိတော်ဖြင့် သိအပ်၏။

ဣဒံပိ ပဏ္ဏကံ မယံ၊
ရန္တံ ဇုဇ အလောဏကံ။
ပရိဘုဉ္ဇ မဟာဇုဇ၊
ပါဟုနော မေ ဣဓာဂတော။

[တေမိယဇာတ် ပါဠိအော်]

အနက်။ ။ဇုဇ၊ ခမည်းတော်မင်းကြီး။ ဣဒံပိ ပဏ္ဏကံ၊ ဤကံပြင်းရွက်ကို
လည်း။ မယံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ အလောဏကံ၊ ဆားမခတ်ရပဲ။ ရန္တံ၊ ပြုတ်၍
ထားအပ်ပါ၏။ မဟာဇုဇ၊ ခမည်းတော်မင်းမြတ်။ ပရိဘုဉ္ဇ၊ သုံးဆောင်

[ဓုတိယအဖြေ]

၆-အနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

တော်မူပါလော့။ မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ ပါဟုနော၊ ဧည့်သည်တော် ဖြစ်သော အရှင်မင်းကြီးသည်။ ဣဓာဂတော၊ ဤအရပ်သို့ ဆိုက်ရောက်တော် မူလာ ပေ၏။

ထို့ကြောင့်-

ပါဟုနဆိုသည်ကား- မိမိနေရာဌာနသို့ ဆိုက်ရောက် လာကြကုန်သော ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေ ဧည့်သည်အာဂန္တုတို့အား သူတော်ကောင်းတို့၏ ရှေးဟောင်း ကျင့်ဝတ်ကို မချွတ်မယွင်း စေသောအားဖြင့် စီရင် ဧည့်ခံ ပြုစု လုပ်ကျွေး တည်ထားအပ်သော ဝတ္ထုကို ပါဟုနဆိုသည်ဟု သိအပ်၏။ မိမိသည် ဧည့်သည် အာဂန္တု အဖြစ်ဖြင့် ဆွေမျိုး မိတ်ဆွေ စသည်တို့၏ နေရာဌာနသို့ ဆိုက် ရောက်လာသောအခါ မိမိရှေ့သို့ တည်ခင်း ဆိုက်ရောက်လာသော ဝတ္ထုပစ္စည်း ကိုလည်း ပါဟုန-ဟူ၍ပင် ဆိုအပ်၏။ ထိုဧည့်သည် အာဂန္တုတို့၏ အတွက် ရည်မှန်း လှူဒါန်းအပ်သော အလှူဝတ္ထုကို ခံခြင်းငှါ ထိုက်သောကြောင့် ပါဟုနေယျမည်သည်။

ဒက္ခိဏေယျဂုဏ်တော်

ဒက္ခိဏံ အရဟတီတိ ဒက္ခိဏေယျော။ ။ဒက္ခိဏံ၊ သဒ္ဓါဖြင့် လှူအပ် သော အလှူဝတ္ထုကို။ အရဟတိ၊ ခံခြင်းငှါထိုက်၏။ ဣတိ-တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဒက္ခိဏေယျော၊ ဒက္ခိဏေယျမည်၏။

ဒက္ခိဏဆိုသည်ကား- အာဟုန၊ ပါဟုနမျိုးမဟုတ်ပဲ သက်သက်ကံကိုလည်း ကောင်း၊ ကံ၏အကျိုးကို လည်းကောင်း ယုံကြည်အားထား၍ နောင်အခါ အကျိုးထူးကို ခံစားရလိမ့်မည် ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ပါရမီကုသိုလ် ပြည့်စီမံ သောငှါလည်းကောင်း၊ သီလစသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို ပူဇော် ချီးမြှောက် ခြင်းငှါလည်းကောင်း သဒ္ဓါသဖြင့် စီရင်၍ထားအပ်သော သဒ္ဓါဒေယျ ဒါန သည် ဒက္ခိဏမည်၏။ ထိုဒက္ခိဏ မည်သော အလှူဝတ္ထုကို ခံထိုက်သောကြောင့် ဒက္ခိဏေယျ မည်သည်။

အဗ္ဗလီကရဏိယ ဂုဏ်တော်

ဆိုအပ်ပြီးသော ဒါန ၃-မျိုးကို အရိယာသံဃာတော်အား လှူဒါန်းအပ် သည်ရှိသော် အထူးသဖြင့် ကြီးကျယ်ဖွံ့ဖြိုးသော အကျိုးအာနိသင်ကို ဖြစ်စေ တတ်၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

ထို့ကြောင့်-

အရိယာ သံဃာတော်သည် အာဟုနေယျ၊ ပါဟုနေယျ၊ ဒက္ခိဏေယျ ဟူသော ဂုဏ်ကို ရရှိတော်မူသည်။

လက်အုပ်ချီခြင်းကို အဇ္ဇလိကမ္မ- ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဇ္ဇလိကရဏ- ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုအပ်၏။

အဇ္ဇလိကရဏံ အရဟတိတိ အဇ္ဇလိကရဏီယော။ ။အဇ္ဇလိကရဏံ၊ လက်အုပ်ချီမှီး ရှိခိုးရှိသေခြင်းကို။ အရဟတိ၊ ခံထိုက်၏။ ဣတိ-တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ အဇ္ဇလိကရဏီယော၊ အဇ္ဇလိကရဏီယ မည်၏။

သုပ္ပဋိပန္န-စသော ဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံ၍ မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သောကြောင့် လက်အုပ်ချီခြင်းကို ခံထိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် အဇ္ဇလိကရဏီယ မည်၏။

ရှိခိုးခြင်း၏အကျိုးကို ဥပမာဖြင့် ပြဆိုချက်

ဤလောက၌ ဣဿရိယဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသော မင်းစိုးရာဇာတို့အား ရှိခိုးလျှင် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ လောကီအကျိုးကို ပေးတတ်သကဲ့သို့၊ သုပ္ပဋိပန္န စသော ဂုဏ်ကောင်း၊ ဂုဏ်မြတ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော အရှင်မုန့်၊ အရှင်မြတ်တို့ကို ရှိခိုးလျှင် မရေမတွက်နိုင်သော သံသရာ၏ ကောင်းကျိုး ချမ်းသာတို့ကို ပေးနိုင်လေသည်။

ဤသို့ ရှိရှင်မြတ်နိုး တကြိမ်ခိုးက ကောင်းကျိုးအသင်္ချေ ပေးနိုင်ပေသော ကြောင့် ထိုအရှင်မုန့်၊ အရှင်မြတ်တို့သည် အဇ္ဇလိကရဏီယ-ဟူသော ဂုဏ်ကူးကို ရရှိတော်မူကြကုန်သည်။

သံဃာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

(ဃ) သီလာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

သီလာနုဿတိဟူသည်ကား- မိမိထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်အပ်သော သီလ ကို အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်အောက်မေ့သော သတိကို ဆိုသည်။

၁။ လူတို့ စောင့်ရှောက်အပ်သော ဂဟဋ္ဌသီလပင် ဖြစ်စေ၊ ရဟန်းတို့ စောင့်ရှောက်အပ်သော ပဗ္ဗဇိတသီလပင် ဖြစ်စေ၊ ထိုသီလတို့၌ အစကဖြစ်စေ၊ အဆုံးကဖြစ်စေ၊ သိက္ခာပုဒ် ၁-ပါးပါး ပျက်သော သီလသည် အစွန်းအဖျား စုတ်ပြတ်သော ပုဆိုးကဲ့သို့ ပြတ်ကျိုးသော သီလမည်၏။

[ဒုတိယအပိုင်း]

၆-အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

၂။ အလယ်၌ သိက္ခာပုဒ် ၁-ပါးပါးပျက်သော သီလသည် အလယ်၌ မီးလောင်ပေါက်သော ပုဆိုးကဲ့သို့ ပေါက်သော သီလမည်၏။

၃။ သိက္ခာပုဒ် ၁-ခုခြား၊ ၁-ခုခြား အစဉ်အတိုင်းပျက်သော သီလသည် နွားမ ဝါစေ့ပြောက်ကဲ့သို့ ပြောက်သော သီလမည်၏။

၄။ သိက္ခာပုဒ် ၂-ခုကျော်၊ ၃-ခုကျော် စသည်ဖြင့် ပျက်သော သီလသည် နွားမကျားကဲ့သို့ ကြောင်ကျားသော သီလမည်၏။

သီလအနုဿတိကို ပွားများပုံနှင့်အကျိုး

ထို သီလအနုဿတိကို ပွားများလိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိတို့ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်အပ်သော သီလကို မကျိုး၊ မပေါက်၊ မပြောက်၊ မကျားရအောင် ကောင်းမွန်စွာ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်၍ -

၁။ ငါ၏ သီလသည် မကျိုး၊ မပေါက်၊ မပြောက်၊ မကျားပေပြီ။ ကောင်းစွာ ပြည့်စုံ သန့်ရှင်းပေ၏။ အလွန်ကောင်းပေစွာ၊ သံသရာဝဋ်ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်ရန် နိုးစွာသော အကြောင်းဖြစ်၍ တဏှာ၏ ကျွန်အဖြစ်မှ တော်လှန်လွတ်မြောက်ကြောင်း ဖြစ်ပေစွာ။

၂။ သူတပါးတို့သည် သင်၏ သီလ၌ ဤကဲ့သို့ အပြစ်ဒေါသ ရှိသည်ဟု စွပ်စွဲပြောဆိုခြင်းငှါ မထိုက်အောင် အပြစ်မှ သန့်ရှင်းဖြူစင်ပေ၏။

၃။ ဘုရားအစရှိသော ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့ ချီးမွမ်းထိုက်အောင် စိတ်အေးမြချမ်းသာ တည်ကြည်ခြင်း သမာဓိကို ဖြစ်စေနိုင်လောက်အောင် လွန်စွာအပြစ်တို့မှ သန့်ရှင်းဖြူစင်ပေ၏။ အလွန်ကောင်းပေစွာဟု မိမိသီလကို အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်အောက်မေ့အပ်၏။ အောက်မေ့ရာ၏။

ဤကဲ့သို့ အောက်မေ့သည်ရှိသော်-

အလွန်နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ စိတ်ညက်ထက်သန်ကြီးထွား၏။ ကြည်လင်၏။ တည်ကြည်၏။ ဥပစာရဈာန်ကို ရ၏။

ဤသီလအနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းသည်လည်း- သီလဂုဏ်ကျေးဇူးတို့၏ နက်နဲသိမ်မွေ့သည်ဖြစ်၍ နိမိတ်ရကောင်းသော တရားမဟုတ်ခြင်းကြောင့် အပ္ပနာဈာန်ကိုကား မဖြစ်စေနိုင်။

သီလအနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းပြီး၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

(င) စာဂါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

စာဂါနုဿတိဟူသည်ကား-နုဋ္ဌာမဖက် သဒ္ဓါ သက်သက်ဖြင့် လူဒါန်း စွန့်ကြဲအပ်သော မိမိ၏ အလူစာဂ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို အဖန်ဖန် ဆင်ခြင် အောက်မေ့သော သတိကို ဆိုသည်။

စာဂါနုဿတိကို ပွားများပုံနှင့် အကျိုး

ထိုစာဂါနုဿတိကို ပွားများလိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် တရားသဖြင့်ရရှိသော လူ့ဖွယ်ဝတ္ထုတို့ကို ဂုဏ်ကျေးဇူးကြီးမြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ မလှမီ၊ လှဆဲ၊ လှပြီး ၃-ပံးသော ခဏ၌ စိတ်ကို ကြည်လင် ရှင်လန်း ဝမ်းမြောက်စေလျက် နှစ်သက်ကြည်ဖြူစွာ ပေးလှူစွန့်ကြဲပြီး၍ စွန့်ကြဲပေးလှူသော စိတ်စေတနာ၏ မတူနမတိဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာ နိမိတ်ကို မှတ်ယူ၍-

ငါသည် မပေးလှူလို ဝန်တို့နှုတ်မြောခြင်း မစွေရမရှိပဲ ဝန်တို့နှုတ်မြောခြင်း မစွေရ အညစ်အကြေး ကင်းသည်ဖြစ်၍ ကောင်းစွာ ပေးလှူစွန့်ကြဲရပေပြီ၊ ကောင်းလေစွ၊ ကောင်းလေစွ။

ငါသည် ဖြစ်လေရာရာ ဘဝ၌ အသက်ရှည်ခြင်း၊ အဆင်းလှခြင်း၊ ချမ်းသာများခြင်း၊ ခွန်အားကြီးခြင်း၊ ပညာကြီးခြင်း-စသော အကျိုး အာနိသင် လာဘ်တို့ကို ရထိုက်ကုန်စွတကား။

ငါသည် လူဖြစ်ကျိုးနပ်စွတကား၊ သံသရာဝဋ်မှ လွတ်မြောက်ကြောင်း အမှုကို ငါပြုပေစွတကား၊ ခြော်-ကောင်းလေစွတကား၊ ဩော်-ကောင်းလေစွတကားဟု အဖန်ဖန် ဆင်ခြင် အောက်မေ့ရာ၏။

ဤသို့ ဆင်ခြင် အောက်မေ့သည်ရှိသော်-

အလွန်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏၊ စိတ်ညက်ကြည်လင်၏၊ တည်ကြည်၏၊ ဥပစာရဈာန်ကို ရ၏။

ဤစာဂါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းသည်လည်း-အလူ စာဂ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့၏ နက်နဲသိမ်မွေ့သည်ဖြစ်၍ နိမိတ်ရကောင်းသော တရား မဟုတ်ခြင်းကြောင့် အပ္ပနာဈာန်ကိုကား မဖြစ်စေနိုင်။

စာဂါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းပြီး၏။
[ဒုတိယအကြိမ်]

၆-အနုဿတိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

(၁) ဒေဝတာနုဿတိ ကပ္ပဋ္ဌာန်းပွားများ အားထုတ်ပုံ

ဒေဝတာနုဿတိ ဟူသည်ကား- နတ်တို့ကို သက်သေထား၍ နတ်တို့ကို တူပြိုင်အားကျ၍ မိမိ၌ရှိသော သဒ္ဓါ-စသော သူတော်ကောင်းဥစ္စာ၊ သူတော်ကောင်းတရားတို့ကို အားကိုးအားထား ဝမ်းမြောက်ရွှင်လန်းစွာ ဆင်ခြင်အောက်မေ့သော သတိကို ဆိုသည်။

ဒေဝတာနုဿတိ ပွားများပုံနှင့် အကျိုး

ထိုဒေဝတာနုဿတိကို ပွားများလိုသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည် အထက်ကောင်းကင်၌- စတုမဟာဓုတ်နတ်၊ တာဝတိံသာနတ်၊ ယာမာနတ်၊ တုတိတာနတ်၊ နိမ္မာနရတီနတ်၊ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်တို့သည် ရှိကြကုန်၏။

နတ်ပြည် ၆ ထပ် အထက်ဖြစ်သော ဗြဟ္မာဘုံ၌လည်း ပထမဈာန် ဗြဟ္မာ၊ ဒုတိယဈာန် ဗြဟ္မာ၊ တတိယဈာန် ဗြဟ္မာ၊ စတုတ္ထဈာန် ဗြဟ္မာ-စသော ဗြဟ္မာကြီးတို့သည်လည်း ရှိကြကုန်၏။ ထိုနတ်၊ ဗြဟ္မာကြီးတို့သည် အလွန်ဘုန်းတန်ခိုးကြီးမားကြကုန်၏။

ထိုနတ်ဗြဟ္မာကြီးတို့သည် ဤလူ့ပြည်၌ နေစဉ်အခါ၌-

၁။ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာ၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ-ဟူသော သူတော်ကောင်းဥစ္စာ ၇-ပါး၊

၂။ သဒ္ဓါ၊ သတ္တိ၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ ဗာဟုဿစွ၊ ဝီရိယ၊ ပညာ-ဟူသော သူတော်ကောင်းတရား ၇-ပါး-

ထို့နှင့် ပြည့်စုံကြခြင်းကြောင့် ဤလူ့ပြည်မှ စုတေသောအခါ ထိုနတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်၌ ဖြစ်ကြကုန်၏။

ငါ့မှလည်း ထိုကဲ့သို့ တန်ခိုးကြီးမားစွာ နတ်၊ ဗြဟ္မာအဖြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာ၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ-ဟူသော အဖိုးတန် သူတော်ကောင်း ဥစ္စာ ရတနာတို့သည်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓါ၊ သတ္တိ၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ ဗာဟုဿစွ၊ ဝီရိယ၊ ပညာ-ဟူသော အဖိုးတန် သူတော်ကောင်းတရားတို့သည်လည်းကောင်း ရှိကြကုန်သည်တကား၊ ဪ...ကောင်းလေစွ၊ ကောင်းလေစွ-ဟု အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်အောက်မေ့ရာ၏။

ဤသို့ ဆင်ခြင်အောက်မေ့သည်ရှိသော် အလွန်အားရှိ၏။ အလွန်နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်၏။ စိတ်တည်ကြည်၏။ ဥပစာရ ဈာန်ကို ရ၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ဤ ဒေဝတာနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်လည်း— သဒ္ဓါ-စသော တရားတို့က အလွန်နက်နဲ သိမ်မွေ့သော တရားဖြစ်၍ နိမိတ်ရကောင်းသော တရားမဟုတ်ခြင်းကြောင့် အပ္ပနာစျာန်ကိုကား မဖြစ်စေနိုင်။

ဒေဝတာနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

(ဆ) ဥပသမာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းပွားများအားထုတ်ပုံ

ဥပသမာနုဿတိ ဟူသည်ကား— နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်အောက်မေ့သော သတိကို ခေါ်သည်။

ထိုဥပသမာနုဿတိကို ပွားများလိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ် ဓမ္မာရုံကို အာရုံပြု၍ လှည့်ခါ လှည့်ခါ ရှုအပ်ရ၏။

နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ်ပုဒ်များ

- ၀။ မဒနိမ္မဒနော-မာန်မယစ်ရာ နိဗ္ဗာန်။
- ၂။ ပိပါသဝိနယော-တဏှာမ္မတ်သိပ်ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ရာ နိဗ္ဗာန်။
- ၃။ အာလယသမုဋ္ဌါဋ္ဌော- ကာမဂုဏ် အာလယကို အကြွင်းမဲ့ ခွါရာ နိဗ္ဗာန်။
- ၄။ ဝဇ္ဇုပစ္ဆေဒေါ-ဝဋ် ၃-ပါးမှ ကင်းပြတ်ရာ နိဗ္ဗာန်။
- ၅။ တဏှာက္ခယော-တဏှာကုန်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်။
- ၆။ ဝိရာဂေါ-ရာဂ ကင်းလွတ်ရာ နိဗ္ဗာန်။
- ၇။ နိရောဓော-တဏှာ၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်။
- ၈။ ဓုဝံ-အမြဲခိုင်ခံ့သော နိဗ္ဗာန်။
- ၉။ အဇရံ-အိုခြင်းမရှိသော နိဗ္ဗာန်။
- ၁၀။ နိပ္ပပဉ္စံ-သံသရာခွဲတတ်သော တရားမရှိသော နိဗ္ဗာန်။
- ၁၁။ ဆစ္စံ-မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော နိဗ္ဗာန်။
- ၁၂။ ပါရိ-သံသရာ၏ ဟိုမှတစ်ကမ်းဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်။
- ၁၃။ သုဒ္ဓုသံ-ဉာဏ်နဲ့ သူတို့ အလွန်မြင်နိုင်ခဲ့သော နိဗ္ဗာန်။
- ၁၄။ သိဝံ-ကိလေသာ ကင်းဝေး ချမ်းအေးသော နိဗ္ဗာန်။
- ၁၅။ အမတံ-သေခြင်းကင်းရာ နိဗ္ဗာန်။
- ၁၆။ ခေမံ-ငြိမ်းချမ်းရာ ဘေးကင်းရာ နိဗ္ဗာန်။
- ၁၇။ အဗ္ဘုတံ-သင်္ခါရကင်းဖွယ် အံ့ဖွယ်သရဲ မဖြစ်ဖူးသော နိဗ္ဗာန်။

[ဓမ္မဒါယကာကြီး]

၆-အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

- ၁၈။ အနိတိကံ-အကျိုးမဲ့ယူဘိ ဤတိ-ဘေးမရှိသော နိဗ္ဗာန်။
- ၁၉။ တာဏံ-ဝဋ်ဆင်းရဲမှ စောင့်ရှောက်ရာ နိဗ္ဗာန်။
- ၂၀။ လေဏံ-ဘေးရန်လွတ်ရှောင်း ပုန်းအောင်းရာ နိဗ္ဗာန်။
- ၂၁။ ဒိပံ-ဩဿမလွမ်းသော ကျွန်းတည်းဟူသော နိဗ္ဗာန်။
- ၂၂။ ဝိသုဒ္ဓိံ ကိလေသာမှ စင်စစ် စင်ကြယ်သော နိဗ္ဗာန်။
- ၂၃။ ဝရံ-သူတော်ကောင်းတို့ တောင့်တအပ်သော နိဗ္ဗာန်။
- ၂၄။ နိပုဏံ-သိမ်မွေ့နူးညံ့သော နိဗ္ဗာန်။
- ၂၅။ အသင်္ခတံ-အကြောင်းတရား မပြုပြင်အပ်သော နိဗ္ဗာန်။
- ၂၆။ မောက္ခော-ကိုလေသာမှ လွတ်သော နိဗ္ဗာန်။
- ၂၇။ သေဠော-အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်သော နိဗ္ဗာန်။
- ၂၈။ အနုတ္တရော-အတုမရှိ အလွန်မြတ်သော နိဗ္ဗာန်။
- ၂၉။ လောကဿန္တော-လောကသုံးပါး၏ ဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်။

နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို သီအောင်ပြု၍ အဖန်ဖန် နှလုံးသွင်းရာ၏။ ဆင်ခြင် အောက်မေ့ရာ၏။ ဤသို့နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်တို့ကို အသီးသီး ဆင်ခြင် အောက်မေ့သည်ရှိသော် အလွန်စိတ်ကြည်လင်၏။ ဉာဏ်ကြီးထွား၏။ စိတ်အေးချမ်း တည်ကြည်၏။ ဥပစာရ ဈာန်ကို ရ၏။

ဤ ဥပသမာနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်လည်း- နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ အလွန်နက်နဲ သိမ်မွေ့သဖြင့် နိမိတ်ရကောင်းသော တရားမဟုတ်ခြင်းကြောင့် အပ္ပနာဈာန်ကို မဖြစ်စေနိုင်။

ဥပသမာနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

မရဏာနုဿတိ ဟူသည်ကမ်း-သေရခြင်းကို အဖန်ဖန် ဆင်ခြင် အောက်မေ့သော သတိကို ခေါ်သည်။

ထိုမရဏာနုဿတိကို ပွားများလိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤသို့ဆင်ခြင် အောက်မေ့ရာ၏။

ငါသည် သေရခြင်းသဘော ရှိ၏။ သေရခြင်း သဘောကို မလွန်နိုင်ချေ၊ ကေန်မုချ ငါသေရလိမ့်မည်။ လောက၌ သေစရာ အကြောင်းတို့သည် များပြား၏။

ဆင်ဘေး၊ ကျားဘေး၊ ပံဘေး၊ မြွေဘေး၊ ဓားဘေး၊ ပင့်ကူဘေး၊ ငြောင့်ဘေး၊ သစ်ပင်ဘေး၊ ရေတွင်းရေကန်ဘေး၊ မီးဘေး၊ ခိုးသူဘေး၊

[ဒုတိယအကြိမ်]

မင်းဘေး၊ ဓားပြဘေး၊ ရန်သူဘေး၊ စုန်း-နတ်-တစ္ဆေ မြေဖုတ်ဘီလူး-အစိမ်း
သူရဲ-ပယောဂဘေး၊ ပိုးမျိုး ၈၀-ဘေး၊ အသပ္ပာယ်-မသင့်သော အစာဘေး၊
အဆိပ်ဘေး၊ အနာရောဂါဘေး၊ ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး ဖောက်ပြန်သောဘေး၊
ဆန့်ဝှက် ၉၆-ပါး၊ အဋ္ဌနဝှက် ၉၈-ပါး များပြားသောဘေး၊ အရာ အထောင်
အသောင်း အသိန်း မကသော ဘေးတို့ဖြင့် ညှဉ်းဆဲ ထိခိုက်၍ သေရလိမ့်မည်
တကား။

သတ္တဝါတို့၏ အသက်သည် ကံကြောင့်ဖြစ်၏။ ဆိုခဲ့ပြီးသော ဘေး
ဥပဒ်တို့နှင့် အကယ်၍ မတွေ့မကြုံ၍ နေရငြားသော်လည်း ဤအသက်ကို
ဖြစ်စေတတ်သော ကံကုန်လျှင်လည်း အသက် ကင်းပြတ် သေဆုံး၏။
ကံအားကောင်းလျှင် အသက်ရှည်၏။ ကံအားညံ့လျှင် အသက်တို၏။
မည်သူမည်ဝါ၏ အသက်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံသည် မည်မျှအားကောင်း
၏။ အားညံ့၏-ဟူ၍လည်း မသိနိုင်ကြချေ။ ငါ၏ကံသည် ဘယ်လောက်
အားကောင်း၍ ငါ၏အသက်သည် ရှေ့သို့ ဘယ်လောက် ရှည်မည်ကိုလည်း
ကော်မသိရ။ နောက်ကလည်း ငါ၏အသက်ကို အခါကာလ စား၍ စား၍
လိုက်ချေ၏။

၁-ညဉ့်လွန်၍ သွားလျှင် ငါ၏အသက် ၁-ပိုင်းကုန်၍ သွားလေပြီ၊ ၂-ညဉ့်
လွန်၍သွားလျှင် ငါ၏အသက် ၂-ပိုင်း ကုန်၍ သွားလေပြီ၊ ဤနေ့ ညဉ့်ကာလ
သည် ငါ၏အသက်ကို အပိုင်းအပိုင်း ကုန်စေ၍ စား၍ စား၍ လိုက်ချေ၏။

ငါ၏ အသက်သည် တို၍ တို၍ ကုန်ပါပြီတကား၊ ငါသည် ၁-နေ့ထက်
၁-နေ့ သေမင်းထံသို့ နီး၍ နီး၍ သွားပါပြီတကား၊ ဪ...ငါ၏အသက်ကို
ဖြစ်စေတတ်သော ကံသည် အကယ်၍ ညဉ့်အိပ်နေဆဲအခါ၌ ကုန်ခဲ့ငြားအံ့၊
ထိုညဉ့် အိပ်နေဆဲအခါ၌ပင် အသက်လည်း ကုန်ဆုံး၍ ငါသည် အိပ်ရာမှ ထနိုင်
တော့မည် မဟုတ်။

အကယ်၍ ထိုင်နေဆဲ ခဏ၌ ကံသည် ကုန်ခဲ့ငြားအံ့၊ ထို ထိုင်နေဆဲခဏ၌ပင်
အသက်ကုန်ဆုံး၍ ထိုင်ရာမှ ထနိုင်တော့မည်မဟုတ်၊ အကယ်၍ ထနေဆဲ ခဏ၌
ကံသည် ကုန်ခဲ့ငြားအံ့၊ ထိုထနေဆဲခဏ၌ပင် အသက်ကုန်ဆုံး၍ ထရာမှ သွား
နိုင်တော့မည် မဟုတ်၊ အကယ်၍ ပဌမ ခြေလှမ်းဆဲ ခဏ၌ ကံသည် ကုန်ခဲ့ငြား
အံ့၊ ထိုပဌမခြေလှမ်း၌ပင် အသက်ကုန်ဆုံး၍ တဖန် ဒုတိယ ခြေလှမ်းကို လှမ်း
နိုင်တော့မည် မဟုတ်။

၆-အနုသတိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

အကယ်၍ ထမင်းလုပ် ဆွမ်းလုပ် ဝါးနေဆဲ စားနေဆဲ ခဏ၌ ကံသည် ကုန်ခဲ့
ငြားအံ့၊ ထိုဝါးဆဲ စားဆဲခဏ၌ပင် အသက်ကုန်ဆုံး၍ ထိုဝါးပြီး စားပြီး
သော ထမင်းလုပ် ဆွမ်းလုပ်ကို မျှီနိုင်တော့မည်မဟုတ်၊ အကယ်၍ ထမင်းလုပ်
ဆွမ်းလုပ် မျှီဆဲခဏ၌ ကံသည် ကုန်ခဲ့ငြားအံ့၊ ထိုမျှီဆဲခဏ၌ အသက်ကုန်၍
တဖန် အသစ် ထမင်းလုပ် ဆွမ်းလုပ်ကို ဝါးနိုင်တော့မည် စားနိုင်တော့မည်
မဟုတ်။

အကယ်၍ ထွက်သက်ရှုခိုက်၌ ကံသည်ကုန်ခဲ့ငြားအံ့၊ ထိုထွက်သက်ရှုခိုက်၌
ပင် အသက်ကုန်ဆုံး၍ တဖန်ဝင်သက် ရှိုက်နိုင်တော့မည် မဟုတ်၊ အကယ်၍
ဝင်သက်ရှိုက်ခိုက်၌ ကံသည် ကုန်ခဲ့ငြားအံ့၊ ထိုဝင်သက်ရှိုက်ခိုက်၌ပင် အသက်
ကုန်ဆုံး၍ ငါသည် တဖန် ထွက်သက် ရှုတော့မည် မဟုတ်ပါပြီတကား-ဟု
အဖန်ဖန် နှလုံးသွင်းရာ၏၊ အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်အောက်မေ့ရာ၏။

ဤကဲ့သို့ အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်အောက်မေ့သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား မိမိသေ
ရမှာကို မြင်၍ လွန်စွာတို့သည်တိုင်အောင်မြင်၍ မိမိချည်း သေရမှာလိုထင်ပြီး
စိတ်ငယ်၍ ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်၍လည်း သွားတတ်၏၊ ထိုသို့ မဖြစ်ရအောင်
သတိဆောင်၍ ဆင်ခြင် အောက်မေ့ရာ၏။

န ခေါ် အဟဉ္ဇေဝေကော မရဏဓမ္မော မရဏံ အနုတိတော၊
အထ ခေါ် ယာဝတာ သတ္တာနံ အာဂတိံ ဂတိံ စုတိံ ဥပပတ္တိံ၊ သဗ္ဗေ
သတ္တာ မရဏဓမ္မော မရဏံ အနုတိတာ။

[ပဉ္စဂုံတ္တရပဒီတေဓိ အဘိဏ္ဍသုတ်]

အနက်။ ။ အဟဉ္ဇေဝ နေကော၊ ငါတယောက်တည်းသာလျှင်။ မရဏ-
ဓမ္မော၊ သေရခြင်းသဘောရှိသည်။ မရဏံ၊ သေရခြင်းကို။ အနုတိတော၊
မလွန်နိုင်သည်။ န ခေါ်၊ မဟုတ်။ အထခေါ်၊ စင်စစ်သော်ကား။ ယာဝတာ၊
အကြင်မျှလောက်။ သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့အား။ အာဂတိံ၊ ရှေးဘဝမှ ဤ
ပစ္စုပ္ပန်ဘဝသို့ ပဋိသန္ဓေနေရာအောင် လာခြင်းသဘောသည်။ ဂတိံ၊ လာပြီး၍
ပဋိသန္ဓေနေခြင်း သဘောသည်။ စုတိံ၊ ပဋိသန္ဓေနေပြီး၍ ဖွားမြင်ပြီး၍ တဖန်
စုတေခြင်း သံဘောသည်။ ဥပပတ္တိံ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝမှ စုတေသေဆုံးပြီး၍
နောက်တဖန် ပဋိသန္ဓေနေပြန်ခြင်း သဘောသည်။ အတ္တိံ၊ ရှိ၏။ စေ သဗ္ဗေ
သတ္တာ၊ ထိုပဋိသန္ဓေနေခြင်း သဘောရှိကြသော အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့
သည်လည်း။ မရဏဓမ္မော၊ သေခြင်းသဘောရှိကြကုန်၏။ မရဏံ၊ သေရခြင်းကို။

[ဒုတိယအကြောင်း]

အနုတိတာ၊ မလ္လန်နိုင်ကြကုန်၊ သေကြရကုန်လတ္တံ့.- ဟူ၍လည်း ဆင်ခြင်
အောက်မေ့ကြလေ။

မရဏာနုဿတိကို ပွားများသော ရဟန်း ဂ-ပါး

မြတ်စွာဘုရား ရွှေလက်ထက်စော် အခါက မရဏာနုဿတိကို ပွားများ
ကြသော ရဟန်း ဂ-ပါးအကြောင်း အဋ္ဌဂုံတ္တရ ပါဠိတော်၌ လာရှိပေ၏။

ထာရိပုံကား

- ၁။ တပါးမှာ တနေ့နှင့်တညဉ့်လောက်သာ အသက်ရှည်စွာ နေရလိမ့်မည်
ဟု ထင်၏။
- ၂။ တပါးမှာ တနေ့လောက်သာ အသက်ရှည်စွာ နေရလိမ့်မည်ဟု
ထင်၏။
- ၃။ တပါးမှာ နေ့ထက်ဝက်လောက်သာ အသက်ရှည်စွာ နေရလိမ့်မည်ဟု
ထင်၏။
- ၄။ တပါးမှာ ဆွမ်းဝအောင် တကြိမ်စားကာလမျှလောက်သာ နေရလိမ့်
မည်ဟု ထင်၏။
- ၅။ တပါးမှာ ဆွမ်းတကြိမ်စား ထက်ဝက်စာ ကာလမျှလောက်သာ နေရ
လိမ့်မည်ဟု ထင်၏။
- ၆။ တပါးမှာ ဆွမ်း ၄-၅-လုပ် စားသော ကာလမျှလောက်သာ နေရလိမ့်
မည်ဟု ထင်၏။
- ၇။ တပါးမှာ ဆွမ်းတလုပ် စားပြီး၍ မျို၍ ဆွမ်း ၁ လုပ်စားပြီးကာလ
မျှလောက်သာ နေရလိမ့်မည်ဟု ထင်၏။
- ၈။ တပါးမှာ ထွက်သက်ရှုခိုက်မျှသာ အသက်ရှည်စွာ နေရလိမ့်မည်ဟု
ထင်၏။ တဖန် ဝင်သက် ရှိုက်ရလိမ့်မည်ဟု မထင်၊ ဝင်သက် ရှိုက်ပြန်
လျှင်လည်း ထိုဝင်သက် ရှိုက်ခိုက်ဝင်ခိုက်မျှသာ အသက်ရှည်စွာ နေရ
လိမ့်မည်ဟု ထင်၏။ တဖန် ထွက်သက် ရှုရ ထွက်ရလိမ့်မည်ဟု မထင်၊
သို့ကလောက် တို့စွာထင်မြင်၏။

ဤ ရဟန်း ဂ-ပါးတို့တွင် ရှေ့ ၆-ပါးကို မရဏာနုဿတိ အထင်လေးသေး
သော မေ့မေ့လျော့လျော့နေသောသူ၊ နောက် ၂-ပါးကို အထင်ပြန်သော
မမေ့မလျော့နေသောသူ-ဟု မြတ်စွာဘုရား မိန့်တော်မူ၏။

[ဓုတိယအကြောင်း]

၆-အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ယခုခေတ် နောက်ပိုင်း သာသနာ၌-ပဌမရဟန်းလောက် ထင်မြင်လျှင်ပင် အတော်အသင့် နေသာထိုင်သာ ရှိပေပြီ။ အဖိုးတန်လှပြီ။ တိုနိုင်သမျှ တိုစွာ ထင်မြင်နိုင်အောင် ဆင်ခြင်အောက်မေ့ရမည်။ ထိုသို့ တိုစွာ ထင်မြင်အောင် ကံဖြင့် ဆင်ခြင်အောက်မေ့ရသည်။ ကံဖြင့် ဆင်ခြင် အောက်မေ့သည်ရှိသော် ဂ-ယောက်မြောက် နောက်ဆုံး အပ္ပမာဒ ဝိဟာရီ ရဟန်းကဲ့သို့ ထွက်သက် ဝင်သက် ၁ ရှုထွက် ၁-ရှုက်ထွက် ကာလမျှလောက် တိုတောင်းစွာ ထင်မြင် ကြွလတ္တံ့။ ။

ဤသို့ တလောကလုံးနှင့်တကွ မိမိသေရလိမ့်မည်ကို အဖန်ဖန် ဆင်ခြင် အောက်မေ့သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိဉာဏ်အားလျော်စွာ သေရမည်ကို ကာလတိုတောင်းစွာ ထင်မြင်လေ၏။ ဤသို့ ထင်မြင်၍ မရဏသညာ မရဏဿတိ ကောင်းစွာ တည်သည်ရှိသော် အလွန်စိတ်ဉာဏ် ကြည်လင်၏။ ဉာဏ်ကြီးထွား ထက်သန်၏။ သေရမှု-မရဏတရား၌ စိတ်သည် စွဲမြဲလျက် တည် ကြည်၏။ ဥပစာရဈာန်ကို ရ၏။

ဤမရဏာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းသည်လည်း- သေခြင်းသဘောက ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ ချုပ်ပြတ်ခြင်း အလွန်နက်နဲ သိန်မွေ့သော သဘောဖြစ်၍ နိမိတ်ရကောင်း သော တရားမဟုတ်ခြင်းကြောင့် အပ္ပနာဈာန်ကိုကား မဖြစ်စေနိုင်။

မရဏာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

(၈) ကာယဂတသတိကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

ကာယဂတသတိ ဟူသည်ကား-ဆံပင်၊ အမွှေး၊ လက်သည်း ခြေသည်း၊ သွား၊ အရေ၊ အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ခြင်ဆီ၊ အညှို့၊ နှလုံး၊ အသည်း၊ အမြေး၊ အဖျဉ်း၊ အဆုတ်၊ အူမ၊ အူသိမ်၊ အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ဦးနှောက်၊ သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ ပြည်၊ သွေး၊ ချွေး၊ အဆီခဲ၊ မျက်ရည်၊ ဆီကြည်၊ တံတေး၊ နှပ်၊ အစေး၊ ကျင်ငယ်၊ ဤ ၃၂-ပါးသော ကောဋ္ဌာသ ကာယကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော သတိကို ခေါ်သည်။

ထိုကာယဂတသတိကို ပွားများအားထုတ်လိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤဒုတ္တံ သကာယကို အဆင်း၊ သဏ္ဍာန်၊ တည်ရာဌာန၊ အပိုင်းအခြားပရိစ္ဆေဒ၊ ဤ ၄-ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မှတ်၍ ဆံပင်မှသည် ကျင်ငယ်၊ ကျင်ငယ်မှ သည် ဆံပင်ကျအောင် အနုလုံ ပဋိလုံ အပြန်အလှန် အားဖြင့် မရပ်မဆိုင်း အပြေးစိုင်း နှုတ်တက်ရအောင် ကျက်မှတ်၍ ရပြီးလျှင် နှုတ်ဖြင့် မရွတ်အံပဲ

[ဒုတိယအကြိမ်]

စိတ်ဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် အနုလုံ ပဋိလုံ အပြန်အလှန် အစဉ်အတိုင်း အဖန်ဖန် ကြည့်ရှုရ၏။

ထိုသို့ကြည့်ရှုဖန် များသောအခါ ထိုကောဋ္ဌာသ တို့သည် ပကတိမိသ မျက်စိနှင့် မြင်ရသကဲ့သို့ စိတ်ထဲ ဉာဏ်ထဲ၌ ထင်မြင်၍ လာကုန်၏။ ဤကဲ့သို့ ထင်မြင်လျှင် ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ထင်ပြီဟုမှတ်၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ထင်လာသောအခါ ထိုထင်လာသော ကောဋ္ဌာသတို့တွင် ကြပ်ကြပ် ထင်ရှားသည့် စိတ်ထဲ ဉာဏ်ထဲမှာ ကြပ်ကြပ်ထင်မြင်ရသည့် ကောဋ္ဌာသ တခုတည်းကိုသာလျှင် ကြည့်ရှု နေရ၏။

ထိုသို့ ကြည့်ရှု၍ နေရာမှာလည်း ထိုကောဋ္ဌာသ တခုတည်းကိုသာလျှင် ကြည့်ရှု၍ နေရ၏။ ထိုသို့နေရာမှာလည်း ထိုကောဋ္ဌာသကို ကသိုဏ်း ဖြစ်အောင် အဆင်းကိုလည်း နှလုံးမသွင်းပဲ သုညတဖြစ်အောင် ဓာတ်ကိုလည်း နှလုံးမသွင်းပဲ စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု နှလုံးသွင်း၍ ရှုရ၏။ အကယ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ် အသုဘသဘော မထင်တည့်နိုင်သျှင် အဆင်းနေပုံ၊ အသွင်သဏ္ဍာန်နေပုံ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်သော အစာသစ်ချေးဆီကြောင့် အမိအဖတို့၏ ရောနှောသော သွေးဥတုတို့ကြောင့် ဖြစ်မှု၊ စက်ဆုပ်ဖွယ် ညှိစော်သောအနံ့၊ ဤအကြောင်း ၄-ပါးတို့ဖြင့် စက်ဆုပ်ဖွယ်သော သဘောမပေါ် ပေါ်အောင် ဆင်ခြင်၍ နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်၏။

ဤသို့ ဆင်ခြင်လျှင် စက်ဆုပ်ဖွယ် အချင်းအရာပေါ်၏။ ထိုသို့ပေါ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ် အချင်းအရာ အားဖြင့် နှလုံးသွင်း၍ အဖန်ဖန် ကြည့်ရှုသော အခါ ထိုကောဋ္ဌာသ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည် ပြေပြစ်ချောမွေ့စွာ လှပစွာ နှစ်သက်ဖွယ် ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်၍ ထင်၏။ ထိုကောဋ္ဌာသ ပဋိဘာဂ နိမိတ်ကို စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု စိတ်ထားလျက် နှလုံးသွင်းလျက် ကြည့်ရှုဖန်များသောအခါ ဈာန်အင်္ဂါ ၅-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ပဌမဈာန် အပ္ပနာဇောဝီထိ ကျလာ၏။ ပဌမဈာန်ကို ရ၏။

ထိုပဌမဈာန်ကို ထက်သန်ကြီးထွားအောင် မြဲမြံခိုင်ခံ့အောင် ဝသီဘော် နိုင်အောင် ပြုအပ်၏။ ထိုသို့ ပြုပြီးမှသာလျှင် ဤနည်းအတူ ကြွင်းသော ကောဋ္ဌာသတို့ကိုလည်း စေ့အောင် နိမိတ်ယူ၍ ပဌမဈာန်စေ့ကို ကျစေ အပ်၏။

၆-အနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ဤ ကာယဂတာ သတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်လည်း-အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်း ကဲ့သို့ အာရုံရှုရင်း ကြမ်းတမ်းခြင်းကြောင့် အထက် ဒုတိယဈာန်ကိုကား မဖြစ်စေနိုင်။

ဤသို့ ကာယဂတာ သတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ကောဋ္ဌာသ အသုဘ အာရုံပြင် ပဌမဈာန်ကို ရပြီး ထက်သန် အားကောင်းအောင်၊ မြဲမြံခိုင်ခံ့အောင်၊ ဝသီဘော်နိုင်အောင် ပြုပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် အထက် ဒုတိယဈာန် စသည်တို့ကို တက်လို့ ဖြစ်စေလိုသောအခါ ထိုကောဋ္ဌာသတို့ကို အဆင်းကို နှလုံးသွင်း၍ ဝဏ္ဏကသိုက်ဖြစ်အောင် ရှု၍ တက်အပ်၏။ တက်ထု၏။

မင်္ဂလိကကိုကူးလိုသောအခါ-ပထဝီဓာတ် ၂၀, အာပေါဓာတ် ၁၂-ပါး ဝေဖန်ပိုင်းခြား၍ ဓာတ် သုညတအနေရှု၍ တက်အပ်၏။ တက်ထု၏။
ကာယဂတာသတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

(ည) အာနာပါနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများ အားထုတ်ပုံ

အာနာပါနုသတိဟူသည်ကား-ထွက်သက် ဝင်သက်လေကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော သတိကို ခေါ်သည်။ ထိုအာနာပါနုသတိကို ပွားများအားထုတ် လိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် စိတ်ကို သန်သန် ခိုင်ခိုင်ထား၍ ထွက်သက် ဝင်သက်လေကို မနှေး၊ မမြန်၊ မပျော့၊ မပြင်း မှန်မှန် ဖြစ်စေ၍ နှာခေါင်း ပေါက်၌ စိတ်ထားလျက် ထွက်လေ၊ ဝင်လေကို သတိချပ်လျက် သိမှတ် အပ်၏။ ထွက်လျှင် ထွက်မှန်း၊ ဝင်လျှင်ဝင်မှန်း သိအောင် ပြုရမည်။ အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့ သတိမလစ်စေရ။ သတိသညာဖြင့် သိလိုက်၊ မှတ်မိလိုက်၍ သာလျှင် ထွက်စေအပ်၏။ ဝင်စေအပ်၏။

ပဌမကဏ္ဍ-ပဌမခန်း

၁။ သော သတောဝ အဿာသတိ သတောဝ ပဿာသတိ။

ဒုတိယကဏ္ဍ-ဒုတိယခန်း

၂။ ဒီဃံ ဝါ အဿသန္ဓော ဒီဃံ အဿသာမိတိ ပဇာနာတိ။ ဒီဃံ ဝါ ပဿသန္ဓော ဒီဃံ ပဿသာမိတိ ပဇာနာတိ။ ရဿံ ဝါ အဿ သန္ဓော ရဿံ အဿသာမိတိ ပဇာနာတိ။ ရဿံ ဝါ ပဿသန္ဓော ရဿံ ပဿသာမိတိ ပဇာနာတိ။

[ဒုတိယကဏ္ဍ]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

တတိယကဏ္ဍ တတိယခန်း

- ၃။ သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမိတိ သိက္ခတိ။
သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမိတိ သိက္ခတိ။

စတုတ္ထကဏ္ဍ-စတုတ္ထခန်း

- ၄။ ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ အဿသိဿာမိတိ သိက္ခတိ။
ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမိတိ သိက္ခတိ။

[ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်]

- ၁။ သော၊ ထိုအာနာပါနဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်လိုသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သတောဝ၊ မလစ်စေမှု သတိပြု၍သာလျှင်။ အဿာသတိ၊ ထွက်သက် လွတ်၏။ သတောဝ၊ မလစ်စေမှု သတိပြု၍သာလျှင်။ ပဿာသတိ၊ ဝင်သက်ရှု၏။

- ၂။ ဒီဃံဝါ၊ ရှည်စွာမူလည်း။ အဿသန္ဓော၊ ထွက်သက် လွတ်သည်ရှိသော်။ ဒီဃံ၊ ရှည်စွာ။ အဿသမိတိ၊ ထွက်သက်ငါလွတ်၏ဟူ၍။ ပဇာနာတိ၊ သိ၏။ ဒီဃံ ဝါ၊ ရှည်စွာမူလည်း။ ပဿသန္ဓော၊ ဝင်သက် ရှည် ရှိသော်။ ဒီဃံ၊ ရှည်စွာ။ ပဿသမိတိ၊ ဝင်သက်ငါရှု၏ဟူ၍။ မဇာနာတိ၊ သိ၏။ ရဿံ ဝါ၊ တိုစွာမူလည်း။ အဿသန္ဓော၊ ထွက်သက်လွတ်သည်ရှိသော်။ ရဿံ၊ တိုစွာ။ အဿာသမိတိ၊ ထွက်သက် ငါလွတ်၏-ဟူ၍။ ပဇာနာတိ၊ သိ၏။ ရဿံ ဝါ၊ တိုစွာမူလည်း။ ပဿသန္ဓော၊ ဝင်သက်ရှည်ရှိသော်။ ရဿံ၊ တိုစွာ။ ပဿသမိတိ၊ ဝင်သက် ငါရှု၏-ဟူ၍။ ပဇာနာတိ၊ သိ၏။

- ၃။ သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ၊ ထွက်သက်၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး အကုန်လုံး ထင်လင်းသည်။ ဟုတု၊ ဖြစ်၍။ အဿသိဿာမိ၊ ထွက်သက်လွတ်ပေအံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သိက္ခတိ၊ အားထုတ်၏။ သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ၊ ဝင်သက်၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး အကုန်လုံးထင်လင်းသည်။ ဟုတု၊ ဖြစ်၍။ ပဿသိဿာမိ၊ ဝင်သက်ရှုပေအံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သိက္ခတိ၊ အားထုတ်၏။

- ၄။ ကာယသင်္ခါရံ၊ ထွက်သက်ဟူသော ကာယသင်္ခါရကို။ ပဿမ္ဘယံ- ပဿမ္ဘယန္ဓော၊ အစဉ်အတိုင်း ချုပ်ငြိမ်းစေလျက်။ အဿသိဿာမိ၊ ထွက်သက် လွတ်ပေအံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သိက္ခတိ၊ အားထုတ်၏။

[စုတိယစာအုပ်]

၆. အနုသတိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ကာယသင်္ခါရံ၊ ဝင်သက်ဟူသော ကာယသင်္ခါရကို၊ ပဿမ္ဘယံ-
ပဿမ္ဘယန္တော၊ အစဉ်အတိုင်း ချုပ်ငြိမ်းစေလျက်၊ ပဿသိဿာမိ၊
ဝင်သက်ရှုပေအံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သိက္ခတိ၊ အားထုတ်၏။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်—(က) သတိမြဲရာ၊ ဖဋ္ဌမာ၊ စု-မှာ ရှည်တိုသိ။
(ခ) လုံးစုံလင်းရာ၊ တ-၌သာ၊ စ-မှာ ငြိမ်းစေဘိ။

- ၁။ ပထမခန်းမှာ ထွက်သက် ဝင်သက်တို့၌ သတိမြဲမှုကို အားထုတ်ရသည်။
- ၂။ ဒုတိယခန်းမှာ ထွက်သက် ဝင်သက်တို့၌ ရှည်လျှင် ရှည်သည်ဟု၊ တိုလျှင် တိုသည်ဟု သိအောင် အားထုတ်ရသည်။
- ၃။ တတိယခန်းမှာ ထွက်သက် ဝင်သက်တို့ကို အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး ထင်လင်းအောင် အားထုတ်ရသည်။
- ၄။ စတုတ္ထခန်းမှာ ရှန်ရင်းသော ထွက်သက် ဝင်သက်တို့ကို အစဉ်အတိုင်း ချုပ်ငြိမ်းစေ၍ သိမ်မွေ့၍ သွားအောင် အားထုတ်ရသည်။

(ဤကား စတုက္ကံ ၄-ခု အဓိပ္ပာယ်အကျဉ်းစာည်း။)

ပထမခန်း

- ၁။ ပထမခန်းမှာ အရှည်အတို စသည်တို့ကို နှလုံးမသွင်းနိုင်သေး၊ နှာသီး ဖျား၌သော်လည်းကောင်း၊ အထက်နှုတ်ခမ်းဖျား၌သော်လည်းကောင်း ထွက်သက် ဝင်သက်တို့၏ ထိမှုခိုက်မှု ထင်ရှားရာ တခုခုသောဌာန၌ စိတ်ကို ခိုင်မြဲစွာ စိုက်ထား၍ ထွက်တိုင်း ဝင်တိုင်း သိအောင် အားထုတ်ရသည်။ ၁-နာရီ ၂-နာရီ စသည်ဖြင့် တတ်စွမ်းနိုင်သမျှ ကာလပတ်လုံး ထိုဌာန၌ စိတ်သည် ချည်နှောင်၍ ထားဘိသကဲ့သို့ ခိုင်မြဲစွာနေ၍ ထွက်သမျှ၊ ဝင်သမျှကို ၁-ခု မလွတ် သိမှုပိုင်နိုင်သည် တိုင်အောင် အားထုတ်ရသည်။

ပထမခန်း ပြီး၏။

ဒုတိယခန်း

- ၂။ ဒုတိယခန်းမှာ ထိုသို့ သိမှုပိုင်နိုင်ပြီးနောက် မိမိရှုသော ထွက်သက် ဝင်သက်ကို ရှည်လျှင် ရှည်မှန်း သိစေရမည်၊ တိုလျှင် တိုမှန်း သိစေ ရမည်၊ တယောက်သောသူ၏ တထိုင်တွင်းမှာပင် ရှည်သည်အလှည့်၊

ကပ္ပန္နာနိကျပိန္ဒြိယ

တို့သည်အလှည့်ရှိ၏။ ရှည်မှုတို့ကို ၀-၃ မလွတ် သိအောင် အားထုတ်ရသည်။ ထွက်သက် ဝင်သက် အထက်အဝင် နှေးသည်ကို အရှည်ဆိုသည်။ လျင်မြန်သည်ကို အတိုဆိုသည်။ နှေးလျင်နှေးမှု၊ မြန်လျင်မြန်မှုကို သိစေရမည် ဆိုလိုသည်။

ဒုတိယခန်း ပြီး၏။

တတိယခန်း

၃။ တတိယခန်းမှာ ထိုသို့ အရှည် အတို သိမှု ပိုင်နိုင်ပြီးနောက် နှာသီးဖျားမှ ချက်တိုင်ကျအောင် ကိုယ်ကာယအတွင်း၌ ထွက်သက် ဝင်သက် တို့ကို အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး အကုန်လုံး ထင်လင်းစွာ စိတ်မှာ မြင်ရအောင် အားထုတ်ရသည်။

ထတိယခန်း ပြီး၏။

စတုတ္ထခန်း

၄။ စတုတ္ထခန်းမှာ ထိုသို့ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး အကုန်လုံး ထင်လင်းမှု ပိုင်နိုင်ပြီးနောက် ရုန့်ရင်းစွာသောထွက်သက်ဝင်သက်တို့ကို အဆင့်ဆင့် သိမ်မွေ့၍၊ သိမ်မွေ့၍ သွားအောင် အားထုတ်ရသည်။ ငါ၌ ထွက်သက် ဝင်သက် ပျောက်၍ သွားပြီဟု ထင်ရအောင် အားထုတ်ရသည်။

[ဤကား ပထမစတုတ္ထပါဠိတော်၏ ပါဠိလျှောက်အဓိပ္ပာယ်တည်း။]

အဋ္ဌကထာကြီးတို့နည်း

ယခုအခါ ဤပထမစတုတ္ထအရာ၌ အဋ္ဌကထာကြီးတို့မှာ လာသော နည်းလမ်းကို ပြဆိုပေအံ့။

၈၈၈-အနှေးအမြန်၊ အစဉ်မှန်၊ ၂-တန် ရေတွက်နည်း။

အနုပန္နနာ-အမြဲအမြန်၊ အတယ်သန်၊ တဖန် ဖွဲ့ထားနည်း။

၄၁ပနာ-ငြိမ်ဝပ်ပျံ့ပျူး၊ စိတ်စိုက်စူး၊ အထူးစိတ်ထားနည်း။

အဓိပ္ပာယ်ကား-ထွက်သက်ဝင်သက်တို့၏ ထိခိုက်ရာဌာနသည် နှာသီးဖျား၊ အထက်နှုတ်ခမ်းဖျား-ဟူ၍ ၂-ဖါးရှိ၏။ အချို့သော သူတို့အား နှာသီးဖျား၌ ထိခိုက်မှု ထင်ရှား၏။ အချို့သော သူတို့အား အထက် နှုတ်ခမ်းဖျား၌ ထိခိုက်မှုထင်ရှား၏။ မိမိ၌ ထင်ရှားရာ တခုခုကို အစွဲပြု၏။ အစ၌ ရေတွက်

[ဒုတိယအဖြေ]

၆-အနုသင်္ဂဟပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြဆိုခန်း

နည်းဖြင့် အားထုတ်ရ၏။ အလယ်၌ အစဉ်လိုက်နည်းဖြင့် အားထုတ်ရ၏။ အဆုံး၌ ထွက်သက် ဝင်သက်တို့၌ အခိုင်အမြဲ စိတ်ထားနည်းဖြင့် အားထုတ်ရ၏။

ထို ၃-ပါးတို့တွင် ရေတွက်နည်းသည် နှေးနှေး ရေတွက်နည်း၊ မြန်မြန် ရေတွက်နည်းဟူ၍ ၂-ပါးရှိ၏။ ထိုတွင်-

နှေးနှေးရေတွက်နည်းဆိုသည်ကား-ဌာန ၂-ပါးတွင် တပါးပါး၌ စိတ်ကို စိုက်ထား၍ ထွက်သက် ဝင်သက် ၂-ပါးကို နှလုံးသွင်းသောအခါ အစဉ် စိတ်မငြိမ်မသက်သေးသည့် အတွက်ကြောင့် ထွက်သက် ဝင်သက်တို့သည် အချက်တိုင်း အချက်တိုင်း စိတ်၌ ထင်ရှားကုန်သေးသည် မဟုတ်။ မထင်ရှားသော အချက်စုလည်း ပါရှိကုန်သေး၏။ ထို့ကြောင့် မထင်ရှားသော အချက်စုကို မရေတွက်မူ၍ ထင်ရှားသော အချက်စုကိုသာ ရေတွက်ခြင်းကြောင့် နှေးသော ရေတွက်နည်း ဖြစ်လေသတည်း။

ဝါရအကြိမ်ပြု၍ ဂဏနာရေတွက်နည်း

ရေတွက်ရာ၌လည်း-

- ၀-၂-၃-၄-၅-တွင် တဝါရ။
 - ၀-၂-၃-၄-၅-၆-တွင် တဝါရ။
 - ၀-၂-၃-၄-၅-၆-၇-တွင် တဝါရ။
 - ၀-၂-၃-၄-၅-၆-၇-၈-တွင် တဝါရ။
 - ၀-၂-၃-၄-၅-၆-၇-၈-၉-တွင် တဝါရ။
 - ၀-၂-၃-၄-၅-၆-၇-၈-၉-၁၀-တွင် တဝါရ။
- ဤသို့ ၆-ဝါရတို့ဖြင့် ရေတွက်ရ၏။

[ပထမဝါရ, ဒုတိယဝါရ, တတိယဝါရ, စတုတ္ထဝါရ, မဇ္ဇမဝါရ, ဆဋ္ဌမဝါရ-ဟူ၍ လည်း အစဉ်အတိုင်း ခေါ်ရ၏။]

[ဆဋ္ဌမဝါရ ၆-ကြိမ်မြောက်ပြီးလျှင် ပထမဝါရ အစ ရှေးဦးအကြိမ်သို့ ပြန်လေ။ ၎င်း ၆-ဝါရလုံးကိုမှ တဝါရ-ဟူလည်း ခေါ်ကြ၏။]

ရှေးဦးစွာ စိတ်ကို နှာခေါင်းဝ၌ စိုက်ထား၍ ထွက်သက် ဝင်သက် ၂-ပါးတွင် ထင်ရှားရာတစ်ခုကို ၁-ဟု ရေတွက်ရ၏။ ၎င်းနောက် ထွက်သက် ဝင်သက် ၂-ပါးပင် ထင်ရှားသည်ချည်း ဖြစ်၍လာခဲ့လျှင် အစဉ်အတိုင်း ၂-၃-၄-၅-ဟု ရေတွက်ရ၏။ မထင်မရှား ပါရှိခဲ့လျှင် ထိုမထင်ရှားသော

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

အချက်ကို မရေတွက်မူ၍ ထင်ရှားသည့်အချက် မတွေ့သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး တန်ခပ်၍ ၁-၁-၈သည်ဖြင့် ရေတွက်ဆဲအတိုင်းသာ ထပ်၍နေရာ၏။ ထင်ရှားသော အချက်ပေလောမ္မ ၂-၈သည်ဖြင့် အထက်ဂဏန်းသို့ တက်၍ ရေတွက်ရာ၏။ ၅-သို့ကျလျှင် ၁-ကပြန်ရာ၏။

ဤနည်းတူ ဒသကဝါရ ၁၀-ကြိမ်တိုင်အောင် ၆-ဝါရတို့၌ မထင်ရှားသော ထွက်သက် ဝင်သက် အချက်တို့ကို မရေတွက်မူ၍ ထင်ရှားသော ထွက်သက် ဝင်သက်တို့ကိုသာ ရွေးကောက်၍ ရေတွက်သောကြောင့် နှေးသော ရေတွက်နည်း ဖြစ်လေသတည်း။

ရေတွက်ဖန်များလတ်သော် ထင်ရှားသော အချက်များ၍ လာလတ္တံ့၊ ၈-၂-၈သော ဂဏန်းချက်လည်း စိပ်၍၊ စိပ်၍ လာလတ္တံ့၊ ထွက်သက်အချက် ဝင်သက်အချက် ထင်ရှားသည်ချည်း ဖြစ်သော အခါ၌ ၁-၂-၈သော ဂဏန်းချက်သည်လည်း မပြတ်မစဲ မြန်ရ၏။ တခုကိုမျှ သတိမလွတ်စေရ။ ထွက်သက် ဝင်သက် အစဉ်နှင့် ဂဏန်းအစဉ်သည် အခန့်အကျော် အလစ်အလပ်မရှိ အစဉ်မှန်စေရမည်။ ၁-၂-၈သော ဂဏန်းချက်ကိုလည်း နှုတ်ဖြင့်ရှုတ်ဆိုဖွယ် မရှိ၊ စိတ်ဖြင့် ရေတွက်လျှင် ပြီးတော့သတည်း။ အချို့သူတို့ကား ၆-ဝါရ အဆုံးအဆုံးတွင် ပုတီးစေ့တလုံးတလုံးချ၍ တနေ့တနေ့လျှင် ပုတီးပတ်ပေါင်း မည်မျှ စိပ်မည်ဟု ပိုင်းခြား၍ စိပ်ကြကုန်၏။ အာရုံမြန်မြန် ထင်နိုင်သည်သာ ပခာနတည်း။

အကြင်အခါ၌ မရေတွက်သော်လည်း ရေတွက်သည်နှင့် ထပ်လူ ထွက်သက် ဝင်သက်တို့၏ ထိုဌာန၌ ထိုတိုင်း ထိုတိုင်း အသိမြဲစွဲ၏။ အလုပ်ခွင်သို့ဝင်၍ နှလုံးသွင်းနေသမျှ ကာလပတ်လုံး တခုသော ထွက်သက်၊ တခုသော ဝင်သက် မျှ အမှတ်မဲ့လွတ်၍ သွားသည်မရှိပြီ။ ထိုအခါမှစ၍ ရေတွက်မှုကို ရုပ်သိမ်း၍ အနုပန္နနာနည်းဖြင့် ရှုရာ၏။

အနှေးအမြန် အစဉ်မှန် ၂-တန် ရေတွက်နည်း ပြီး၏။

အနုပန္နနာနည်း

အနုပန္နနာနည်းဆိုသည်ကား— ရေတွက်ခန်းတွင် အစဉ်မှန်ခဲ့သည့် အတိုင်း ထိုဌာန၌ စိတ်ကိုစိုက်ထား၍ ထွက်မှု ဝင်မှု အကြိမ်စဉ်အတိုင်း တကြိမ်မျှ မလွတ်စေရပဲ ထွက်မှု ဝင်မှုအစဉ်နှင့် နှလုံးသွင်းမှုအစဉ်မဲ့တယ် စွဲမြဲ၍နေအောင်

[ဒုတိယအကြိမ်]

၆-အနုသတိကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

အားထုတ်မှုသည် အနုပဋ္ဌာနာမည်၏။ ရေတွက်မှုမရှိပဲလျက် ရေတွက်နည်းမှာ သိမှုအစဉ် မှန်ခဲ့သည့်အတိုင်း သိမှုအစဉ်မှန်၍ နေအောင် တဖန် လိုက်စား အားထုတ်မှု ဆိုလိုသည်။ အဘယ်မျှလောက် ကာလကြာမြင့်အောင် အနုပဋ္ဌာနာ နည်းဖြင့် အားထုတ်ရာသနည်း-ဟူမူကား ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်ပေါ်၍ လာသည့် တိုင်အောင် အားထုတ်ရာ၏။

မဋ္ဌိဘာဂနိမိတ်

မဋ္ဌိဘာဂနိမိတ် ဆိုသည်ကား- ပကတိသော ထွက်သက် ဝင်သက် လေ အတိုင်းကို လွန်၍ အဆင်းသဏ္ဍာန် အရောင်အလက်နှင့်တကွ လဲဝါဂွမ်း အစုံကဲ့သို့၊ လေအယဉ်ကဲ့သို့၊ မိုးကြယ်ကဲ့သို့၊ ပတ္တမြားလုံးကဲ့သို့၊ ပုလဲလုံး ကဲ့သို့၊ ပုလဲသွယ်ကဲ့သို့ အစရှိသည်ဖြင့် တခုခု ထင်ပေါ် ဖြစ်ထွန်း၍ လာသော ပညတ္တိဓမ္မအထူးကို မဋ္ဌိဘာဂနိမိတ် ဆိုသည်။

ထိုမဋ္ဌိဘာဂနိမိတ် ပညတ်အာရုံအထူး အထင်အရှားစိတ်အမြင်မှာ နှလုံး သွင်းတိုင်း ဖြစ်ပေါ်ထင်မြင်လာသောအခါမှ အနုပဋ္ဌာနာနည်းကို ရုပ်သိမ်း ရမည်။ ဂဏနာနည်း၊ အနုပဋ္ဌာနာနည်း ၂-ပါးမှာ ထိရာဌာနကို မလွတ်ရသေး။

အမြဲအမြန် အတွယ်သန် စာဖန်ဖွဲ့ထားနည်း ပြီး၏။

ဌပနာနည်း

ပဋိဘာဂနိမိတ် ထင်သည်မှစ၍ ဌပနာနည်းဖြင့် အားထုတ် ရာ၏။ ဌပနာနည်းဆိုသည်ကား-ပဋိဘာဂ နိမိတ်မည်သည် ပညတ်အာရုံ အထူးဖြစ်၍ အာရုံအသစ်ကဲ့သို့ ဖြစ်ပြန်၏။ သဘာဝဓမ္မမျိုး မဟုတ်သောကြောင့် ကွယ် ပျောက်လည်း ကွယ်ပျောက်လွယ်၏။ ကွယ်ပျောက်ပြန်လျှင် တဖန်ထင်မြင်ရန် အမှုလည်း ခဲခက်၏။ ထို့ကြောင့် ထင်မြင်လာသော ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို မကွယ်မပျောက်စေမိ၍ တနေ့တခြား ထင်ရှား ပွင့်လင်း၍ သွားအောင် ထို အာရုံ၌ စူးစူးစိုက်စိုက် အားတိုက်ဖိုစီး၍ စိတ်ကို ထားခြင်းသည် ဌပနာ မည်၏။

ဤဌပနာနည်းသို့ ရောက်သောအခါ၌ မူကား အသပ္ပာယ ၇-ပါးကို ကြည့်ရှောင်၍ သပ္ပာယ ၇-ပါးကို မှီဝဲရာ၏။ အပ္ပနာကောသလ္လ ၁၀-ပါးကို ပြည့်စုံစေရာ၏။

ကပ္ပဋ္ဌစန်းကျမ်းကြီး

အသပ္ပါယ ၇-ပါး

- ၁။ ဘာဝနာမူ၏ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်းဖြစ်သော နေရာဌာန၊
- ၂။ ဆွမ်းခံရွာ၊
- ၃။ စကားများမှ၊
- ၄။ အပေါင်းအဖော်၊
- ၅။ ဘောဇဉ်၊
- ၆။ ဥတု၊
- ၇။ ဣရိယာပုထ်၊

[အပ္ပါယ ၇-ပါးဆိုသည်ကား ဘာဝနာမူ၏ တိုးပွားကြောင်းဖြစ်သော ထို ၇-ပါး ပင်တည်း။]

အပ္ပနာကောသတ္ထ ၁၀-ပါး

- ၁။ ကိုယ်အင်္ဂါနှင့်တကွ အသုံးအဆောင် ဝတ္ထုမျိုးသန့်ရှင်းမှု၊
- ၂။ ထွက်သက် ဝင်သက် ဟူသော အာရုံနိမိတ်၌ လိမ္မာမှု၊
- ၃။ တက်ကြွလှန်းသော စိတ်ကို ဖိနှိပ်မှု၊
- ၄။ ဆုတ်နစ်လှန်းသောစိတ်ကို ချီးပင်မှု၊
- ၅။ ခြောက်သွေ့လှန်းသောစိတ်ကို ရှင်စေမှု၊
- ၆။ ညီညွတ်သောစိတ်ကို လျစ်လျူရှုမှု၊
- ၇။ သမာဓိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကြည့်ရှောင်မှု၊
- ၈။ သမာဓိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို မှီဝဲမှု၊
- ၉။ ဣန္ဒြေ ၅-ပါးကို ညီညွတ်အောင်ပြုမှု၊
- ၁၀။ အပ္ပနာစံ့ချာန်ကို ရခြင်းငှါ အမြဲညွတ်သော စိတ်ရှိမှု၊
ပေါင်း ၁၀-ပါးတည်း။

ဤသို့သောအမှုတို့ကို ပြည့်စုံစွာပြု၍ ထိုပဋိဘာဂနိမိတ်၌ စိတ်ကို အစွဲကြီး စွဲ၍ အမြဲကြီး မြဲလေအောင် နေ့ရှည်လများ ရှုသောအားဖြင့် ပွားများ စေရ၏။

အဘယ်မျှလောက် ကြာမြင့်အောင် ဤဌာပနာနည်းအားဖြင့် ပွားများ အားထုတ်ရာသနည်း-ဟူမူကား ရူပါဝစရ စတုတ္ထဈာန် တိုင်အောင် သည် ဌာပနာခေတ်ပေတည်း။

ငြိမ်ဝပ်ပျံ့ဖျူး စိတ်စိုက်စူး အထူးစိတ်ထားနည်း ပြု၏။
[ခုတ်ယဆန္ဒ]

၆-အနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

နိမိတ် ၃-ပါး၊ ဘာဝနာ ၃-ပါးခွဲနည်း

ဂဏနာနည်း၊ အနုပဗ္ဗနာနည်း၊ ဌပနာနည်း-ဟူသော နည်း ၃-ပါး တို့ဖြင့် အစဉ်အတိုင်း ပွားများဖြစ်ထွန်း၍ သွားရာ၌ နိမိတ် ၃-ပါး၊ ဘာဝနာ သမာဓိ ၃-ပါးခွဲနည်းကား=

- ၁။ ဂဏနာအခန်း၌ ထင်မြင်အပ်သော ထွက်သက် ဝင်သက် အာရုံသည် ပရိကမ္မနိမိတ်မည်၏။
- ၂။ အနုပဗ္ဗနာအခန်း၌ ထင်မြင်အပ်သော ထိုအာရုံသည် ပင်လျှင် ဥဂ္ဂဟနိမိတ်မည်၏။
- ၃။ ဌပနာအခန်း၌ ထင်မြင်အပ်သော ပညတ်အာရုံသည် ပဋိဘာဂနိမိတ် မည်၏။

[ဤကား နိမိတ် ၃-ပါး ခြားနားပုံစည်း။]

- ၁။ ပရိကမ္မနိမိတ်၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှစ်ပါးအချို့ကို ပွားများသော ဘာဝနာ သမာဓိသည် ပရိကမ္မဘာဝနာ သမာဓိ မည်၏။
- ၂။ ဌပနာခေတ်တွင် အပ္ပနာဗျာန်သို့ မရောက်မီအကြား ပဋိဘာဂနိမိတ် ကို အာရုံပြု၍ ပွားများသော ဘာဝနာ သမာဓိသည် ဥပစာရ ဘာဝနာ သမာဓိမည်၏။
- ၃။ စတုက္ကနည်း အားဖြင့် ပဌမဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန်-ဟု ဆိုအပ်သော ရူပါဝစရဈာန် ၄-ပါးသည် အပ္ပနာ ဘာဝနာ သမာဓိ မည်၏။

အာနာပါနအလုပ်ကို အားထုတ်ရာ၌ ဂဏနာ၊ အနုပဗ္ဗနာတို့ အခန်းတွင် ထွက်သက်ဝင်သက် စည်းဟူသော ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံသည် အဆင့်ဆင့် သိမ်မွေ့ ၍သွားသဖြင့် ပျောက်ကွယ်၍ သွားသကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်၏။ ထိုအခါ စိတ်ကို ထိရာဌာန၌သာ ထားမြဲထား၍ အလွန် သိမ်မွေ့လှစွာသော ထိုအာရုံကို ထိုနေရာမှပင် ရအောင်ယူနိုင်၍ ထိုအာရုံ ထင်ရှား ပေါ်ပြန်သည့်နောက် မကြာမီ ပဋိဘာဂ နိမိတ် ပေါ်လာလတ္တံ့။ ဥပစာရဈာန်သို့ ဆိုက်လတ္တံ့။ နိစရဏတရား ၅-ပါးကွာပြီးသော ကာမာဝစရဘာဝနာ ဥပစာရ သမာဓိကို ဥပစာရဈာန်ဆိုသည်။

ဤ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၏ အဆင့်ဆင့် သိမ်မွေ့၍ ပျောက်ကွယ်မှုမှာ အဋ္ဌ ကထာနည်းလမ်း၌ သိမ်မွေ့၍ သွားအောင် တမင် အားထုတ်မှုကို မဆို။

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

သူ့အလိုအလျောက် အဆင့်ဆင့် သိမ်မွေ့၍ သွားသည်ကို ဆို၏။ လောက၌ လည်း ဤ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကို အားထုတ်ကြရာ အဆင့်ဆင့် သိမ်မွေ့၍ သွားသဖြင့် ထွက်သက် ဝင်သက် ပျောက်ကွယ်၍ သွားသူများကို တွေ့မြင် ရဘူး၏။

ရှေ့၌ ထုတ်ပြခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော်၊ နောက်ဆုံး ဝါရ၌ကား-

ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ အဿသိဿာမိတိ သိက္ခတိ၊
ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမိတိ သိက္ခတိ။
ဟု ဟောတော်မူ၏။

ဤ ပါဠိတော်မြတ် အလိုမူကား- အနုပန္နနာအခန်းသို့ ရောက်သော အခါ၌ ထွက်သက် ဝင်သက်ကို အဆင့်ဆင့် သိမ်မွေ့၍ သွားလေအောင် တမင် အားထုတ်ရမည်ပင် ဖြစ်၏။

[ဤအာရုံ ပျောက်ကွယ်ခန်းမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအစီအရင်၌ မလိမ္မာလော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ထွက်သက်ဝင်သက် ပျောက်ကွယ်၍ သွားခဲ့ပြီဟုထင်၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကို လွတ်၍ ပစ်ခတ်၏။ သတိမူကြလေ။]

ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာနိဒ္ဒါပုံ

ထုတ်ပြခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော် ၄-ဝါရ၏ အရဖြစ်သော

- ၁။ သတိမြဲရာ၊ ပဌမာ၊ ဒု-မှာ ရှည်တိုသိ။
- ၂။ ထုံးစုံလင်းရာ၊ တ-၌သာ၊ စ-မှာငြိမ်းစေသိ။

ဟူသော ၄-ချက်ကို ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဂဏနာ-အစရှိသော အဋ္ဌကထာနည်း လမ်းနှင့်နီးနှောရာ၏။

နီးနှောပုံကား- ထိရာဌာန၌ စိတ်ကို စိုက်ထား၍ ဂဏနာ နည်းအားဖြင့် အစဉ်မူန်စွာ ရေတွက်မှုသည် သတိမြဲရာ ပဌမာဖြစ်၏။ နာရီအပိုင်းအခြားနှင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ခွင်သို့ဝင်၍ နှလုံးသွင်းရာ အပသို့ ခဏ ခဏ တွက်ပြေးသော စိတ်ဝိတက်ကို ချိုးဖျက်ခြင်းငှာ ဂဏနာနည်းကို ပြုလုပ်ရသည်ဖြစ်၍ ဂဏနာ ခန်း၌ အရှည်အတို သိမှုကို တမင်အားထုတ်ဖွယ် မရှိသေး။ “သတောဝ အဿသတိ သတောဝ ပဿသတိ” ဟူသော ပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ ထွက်သက် ဝင်သက်၌ သတိစွဲမြဲ၍ အပသို့ ခဏ ခဏ ထွက်သော စိတ်ဝိတက်ငြိမ်းမှုကိုသာ ကောင်းစွာ ငြိမ်းစေအောင် အားထုတ်ရာ၏။

၆-အနုသတိကပ္ပဋ္ဌာနိကို ပြဆိုခန်း

ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌-

ဗဟိ ဝိသဋ္ဌဝိတက္ကဝိစ္ဆေဒံ ကတော အဿာသ ပဿာသာရမ္ပဏေ သတိ
သဏ္ဍပနတ္ထိယေဝ ဟိ ဂဏနာ။

ဟူ၍ မိန့်ပြီ။

ဂဏနာ၊ ရေတွက်ခန်းမည်သည်။ ဗဟိ၊ မိမိကိုယ်အင်္ဂါမှ အပ အလွတ်
၌။ ဝိသဋ္ဌ ဝိတက္က ဝိစ္ဆေဒံ၊ ဘဝအဆက်ဆက် ပျံ့နှံ့ ပြေးသွား၍နေသော
စိတ်ဝိတက်အလျဉ်၏ ပြတ်ခြင်းကို။ ကတော၊ ပြု၍။ အဿာသ ပဿာသာ
ရမ္ပဏေ၊ မိမိကိုယ်အင်္ဂါဖြစ်သော ထွက်သက် ဝင်သက်ဖြစ်သော အာရုံ၌။
သတိသဏ္ဍပနတ္ထိယေဝ၊ သတိကို ခိုင်မြဲစွာ ထားခြင်းငှာသာလျှင်။ ဟောတိ၊
ဖြစ်၏။

ဂဏနာခန်းပြီးစီး၍ အနုပဋ္ဌနာခန်းသို့ ရောက်သောအခါ၌ “ဒီယံ ဝါ
အဿသန္ဓော ဒီသံ အဿသာမိတိ ပဇာနာတိ” အစရှိသော ဒုတိယ ဝါရ
ပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ ထိရာဌာန၌ စိတ်ကို ခိုင်မြဲစွာထားမှုနှင့်တကွ အရှည်
အတို သိမှုကိုလည်း အစဉ်မှန်စွာသိအောင် သတိပြုရ၏။ အရှည်အတိုသိမှုကို
သတိပြုရာ၌ ထွက်သက် ဝင်သက်တို့ကို အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး အစဉ်လိုက်၍
တမင်အာရုံပြုရသည်မဟုတ်။ စိတ်ကို ထိရာဌာန၌ ခိုင်မြဲစွာ ထားမြဲထား၍
အရှည်အတိုကိုလည်း အစဉ်မှန်စွာ သိအောင် ငါသတိပြုမည်ဟု ဥဿာဟ
တခုတိုး၍ ပြုရုံမျှသာတည်း။ ရှည်သောအကြိမ်မှာ ထိရာဌာန၌ ထိခိုက်မှု
တာရှည်၏။ တိုသောအကြိမ်မှာ ထိရာဌာန၌ ထိခိုက်မှုတာတို၏။ ထိခိုက်ချက်
တာရှည်မှ တာတိုမှုကို သိ၍ အရှည်အတိုကို သိ၏။

စိတ်၏ ဗျာပါရမည်သည် အလွန်ပျံ့နှံ့နိုင်သော သဘောသတ္တိရှိသော
ကြောင့် ထိရာဌာန၌ပင် စိုက်၍ထားငြားသော်လည်း ထိရာဌာနမှ အထွင်း၌
ထွက်၍လာသောအလား၊ ဝင်၍သွားသောအလား များသည်လည်း အလိုလို
ထင်မြင်လာလတ္တံ့။

အရှည် အတိုသိမှု စွဲမြဲသောအခါ၌-

သဗ္ဗကာယ ပဋိသံဝေဒီ အဿသိသာမိတိ သိက္ခတိ၊
သဗ္ဗကာယ ပဋိသံဝေဒီ ပဿသိသာမိတိ သိက္ခတိ။

ဟူသော တတိယ ဝါရ ပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ ထိရာဌာန၌ စိတ်ကို
ခိုင်မြဲစွာစိုက်ထား၍ အရှည် အတို သိမှုနှင့်တကွ ထွက်သက်ကို အစ၊ အလယ်၊

အဆုံး အကုန်လုံး ထင်လင်းစေမှု၊ ဝင်သက်ကို အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး အကုန်လုံး ထင်လင်းစေမှုကို အထူးအားထုတ်ရာ၏။ ထွက်သက် လွတ်မည် ရှိခဲ့လျှင် အမှတ်တမဲ့ မလွတ်မူ၍ ဝမ်းတွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်သော အစမှစ၍ ထိရာဌာန တိုင်အောင် ထွက်သက်သဏ္ဍာန်ကို စိတ်၌ထင်ရှားအောင်ပြု၍ ထွက်သက်လွတ် မည်ဟု ဥဿာဟပြု၍ ပြု၍ လွတ်ရမည်။ ထိရာဌာနမှစ၍ ဝမ်းတွင်း၌ ဆုံးရာ ဌာနတိုင်အောင် ဝင်သက်သဏ္ဍာန်ကို စိတ်၌ထင်ရှားအောင်ပြု၍ ဝင်သက် ရှုမည်ဟု ဥဿာဟပြု၍ ရှုရမည်။

ထိုသို့ ပြုရာ၌လည်း နှာသီးဖျားဟု ဆိုအပ်သော ထိရာဌာန၌ စိတ်ကို ခိုင်မြဲစွာ ထားမြဲထား၍သာ ဥဿာဟပြုရမည်။ ထိရာဌာန၌ စိတ်ထားမှုကို လွတ်၍ မလိုက်ရ၊ ထိရာဌာနကို လွတ်၍ မလိုက်သော်လည်း အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး အကုန်လုံးထင်ရှားစေမည်-ဟူသော ဥဿာဟနှင့်တကွ ထိရာဌာန၌ စိတ်ကိုစိုက်၍ ထားလျှင်ပင် တစ တစအားဖြင့် ထွက်သက် ဝင်သက်တို့သည် အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး အကုန်လုံး အလိုလို ထင်ရှားလာကုန်လတ္တံ့။

အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး အကုန်လုံး ထင်လင်းစွာ ထင်မြင်သောအခါ၌-
 ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ အဿသိဿာမီတိ သိက္ခတိ၊
 ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမီတိ သိက္ခတိ။

ဟူသော စတုတ္ထပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ အဆင့်ဆင့် ရုန့်ရင်းမှု၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း၊ အဆင့်ဆင့် သိမ်မွေ့ခြင်း ကွယ်ပျောက်၍ သွားပြီ ထင်ရအောင် သိမ်မွေ့ခြင်းသို့ အလိုအလျောက် မရောက်ခဲ့သည်ရှိသော် ထိုသို့ သိမ်မွေ့ခြင်းသို့ ရောက်အောင် အားထုတ်မည်-ဟူသော ဥဿာဟကိုပြု၍ ထွက်သက် ဝင်သက် ကို ဖြစ်စေရမည်။ အမှတ်တမဲ့ မဖြစ်စေရာ။

အဋ္ဌကထာနည်း၌ကား-

ဂဏနာခန်းမှစ၍ပင် အလိုအလျောက် အဆင့်ဆင့် သိမ်မွေ့၍သွားမှု၊ ကွယ်ပျောက်သော အခြင်းအရာသို့ ရောက်မှုကို ပြပေ၏။ အလိုအလျောက် ကွယ်ပျောက်သူများကိုလည်း ငါတို့တွေ့မြင်ရဘူး၏။

ဂဏနာ ဝသေနေဝ ပန မနသိကာရကာလတော ပဘုတိ အနုက္ကမတော
 ဩဋ္ဌာရိကအဿာသပဿာသနိရောဓဝသေန ကာယဒရထေ ဝူပသန္ဓေ
 ကာယောပိ စိတ္တံ လဟူကံ ဟောတိ၊ သရီရံ အာကာသေ လဃနာ-
 ကာရပုတ္တံဝိယ ဟောတိ။

၆-အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

အနက်။ ။ပန၊ အထူးဖြစ်ကတ်ပုံကို ပြဆိုပေအံ့။ ဂဏနာဝသေနေဝ၊ ဂဏနာနည်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။ မနသိကာရ ကာလတော၊ နှလုံးသွင်းသော ကာလမှ။ ပဘုတိ၊ အစပြု၍။ အနုက္ကမတော၊ အစဉ်အားဖြင့်။ သြဋ္ဌာရိကအသာယ၊ သာယာသနိရောဓဝသေန၊ ရှန်ရင်းရှန်ရင်းသော ထွက်သက်ဝင်သက်တို့၏ အဆင့်အဆင့် ချုပ်ငြိမ်းသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ကာယဒရထေ၊ ကိုယ်တွင်းသန္တာန် ပူန်ချောက်ချားမှုသည်။ ဝူပသန္တေ၊ ငြိမ်းလတ်သော်။ ကာယောပိ၊ ရူပကာယ တခုလုံးသည်လည်းကောင်း။ စိတ္တံပိ၊ စိတ်သည်လည်းကောင်း။ လဟုကံ၊ ပေါ့ပါးသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သရီရံ၊ ကိုယ်ကောင်သည်။ အာကာသေ၊ ကောင်းကင်၌။ လသံနာကာရပုတ္တံဝိယ၊ ပျံတက်လွင့်ပါးတော့မည့် အခြင်းအရာသို့ ရောက်သကဲ့သို့။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

[ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေရာမှ မြေနှင့်လက်လေးသစ်ခန့် ကွာအောင် ကောင်းကင်သို့ တက်ကြွ၍ နေသူများကို ကြားရဘူး၏။]

ဤသို့ ကွယ်ပျောက်သော အခြင်းအရာသို့ ရောက်သောအခါ ထိရာဌာန၌ စိတ်ကိုခိုင်မြဲစွာ စိုက်ထား၍ ထိုအာရုံကို အရယူသဖြင့် တဖန်ပေါ်လွင်ထင်ရှား၍ လာသည်ရှိသော် ပဋိဘာဂနိမိတ် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုအခါ ကြောက်ခြင်း၊ လန့်ခြင်း၊ အိပ်ခြင်း၊ ပျင်းရိခြင်း- စသော နိဝရဏတရားတို့ ကျွတ်ကွာသဖြင့် ဥပစာရဈာန်ကို ရ၏။

[ဤကား ပထမစတုက္ကပါဠိဒေတဝီနည်းနှင့် အဋ္ဌကထာနည်းကို နှီးနှောပြပုံတည်း။]

အဋ္ဌကထာ၌-ဂဏနာ၊ အနုပန္နနာ၊ ဖုသနာ၊ ဌပနာ၊ သလ္လက္ခဏာ၊ ဝိဝဇ္ဇနာ၊ ပါရိသုဒ္ဓိ-ဟူ၍လာသော အာနာပါန ကမ္မဋ္ဌာန်း ၇-ခဏ်းတို့တွင် ဖုသနာ-ဟူသော ထိရာဌာနနှင့်တကွ ဂဏနာအခန်း၊ အနုပန္နနာအခန်း၊ ဥပစာရဈာန်ဟု ဆိုအပ်သော ဌပနာအခန်းများကို ပြဆိုမှုပြီး၏။ ဤ ပထမစတုက္ကသည် လိုရင်းပခာနတည်း။ ယခုအခါ၌ ဤ ပထမ စတုက္ကအလုပ် ပြီးစီးလျှင်ပင် သမထ ဝိပဿနာ လိုရာအလုပ်ကို လုပ်နိုင်ပြီ။

[ဤကား အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းပွားများ အားထုတ်ပုံတည်း။]

အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

၇-ဗြဟ္မဝိဟာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

(က) မေတ္တာဗြဟ္မဝိဟာရကမ္မဋ္ဌာန်းပွားများ အားထုတ်ပုံ

ဗြဟ္မဝိဟာရ ၄-ပါးတို့တွင် မေတ္တာဗြဟ္မဝိဟာရကို ပွားများ အားထုတ် လိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤသို့ ပွားများရ၏။

ကုသိုလ်ရရှိ ပွားများနည်း

မေတ္တာပွားများနည်းသည် ကုသိုလ်ရရှိ ပွားများနည်း၊ ဈာန်အပွနာ ရအောင် ပွားများနည်းဟု ၂-မျိုးရှိသည်။ ထို ၂-မျိုးတို့တွင် ကုသိုလ်ရရှိ ပွားများနည်းမှာ တကျောင်းလုံး၊ ဓာတိုက်လုံး၊ တအိမ်လုံး၊ တရွာလုံး၊ တမြို့လုံး-စသည်ဖြင့် သတ္တဝါအများကို တလုံး နည်းအာရုံပြု၍ ဤသတ္တဝါ တို့သည် ချမ်းသာပါစေ၊ သတ္တဝါခပ်သိမ်း အကုန်လုံး ချမ်းသာပါစေ၊ ကိုယ်ရောစိတ်ရော ချမ်းသာပါစေ-ဟု ချမ်းသာစေလိုသော စိတ်ဆန္ဒ အဖန်ဖန် ဖြစ်ရသည်။ ပွားများရသည်။

ထိုသို့ ဖြစ်ရာ ပွားများရာမှာလည်း အလွန် သားငယ်အား ချစ်ခင်သော မိခင်သည် အချိန်လွန်ခါနီးမှ ရရှိလာသော တယောက်တည်းသော သားငယ်ကို အလွန်သနားစောင့်ရှောက် ချစ်ခင်ဘိသကဲ့သို့ တကယ်အမှန် ချမ်းသာစေ လိုသော စိတ်ဆန္ဒဖြစ်မှသာ မေတ္တာတည်း။ စိတ်ကမပါပဲနှင့် နှုတ်ကချမ်းသာ ပါစေ-ဟု ဆိုရုံနှင့် မေတ္တာမဟုတ်။ စိတ်ကချမ်းသာစေလိုသော ဆန္ဒမရှိပါပဲ နှင့် “အဝေရာ ဟောန္တု၊ အဗျာပဇ္ဇာ ဟောန္တု” စသည်ကို အနက်ပါငြိနှုတ်၍ နေငြားသော်လည်း ထိရောက်သော မေတ္တာပို့-ဟုမဆိုသာ။ ကုသိုလ်ရရှိမှုသာ ဖြစ်လေသောကြောင့် မေတ္တာဘာဝနာဟု ဆိုရသည်။

ကုသိုလ်ရရှိ မေတ္တာပွားများနည်းပြီး၏။

ဈာန်ရအောင် မေတ္တာပွားများနည်း

ဈာန်ရအောင် မေတ္တာပွားများလိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် “ငါသည် လည်း ဆင်းရဲဒုက္ခကို မုန်း၏။ ချမ်းသာသုခကို အလိုရှိ၏။ နှစ်သက်၏။ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့သည်လည်း ငါကဲ့သို့ ဆင်းရဲဒုက္ခကို မုန်းကြ၏။ ချမ်းသာသုခကို အလိုရှိကြ၏။ နှစ်သက်ကြ၏။ ငါလည်း ချမ်းသာသုခကို အလိုရှိ၏။ သတ္တဝါ ခပ်သိမ်းလည်း ချမ်းသာသုခ ရကြပါစေ”ဟု ခပ်သိမ်း သော သတ္တဝါတို့၌ ချမ်းသာစေလိုသော စိတ်ဆန္ဒကို ညွတ်စေ၍-

[ခုတ်ယူခြင်း]

၇-ဗြဟ္မဝိဟာရကပ္ပဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ဤယခုနေ့မှ စ၍ ရှေးလွန်ခဲ့ပြီးသော ၂-နှစ် ၃-နှစ်လောက်ကျအောင် သော်လည်းကောင်း၊ ၅-နှစ် ၁၀-နှစ် လောက်ကျအောင် သော်လည်းကောင်း၊ ထိုထက် အလွန်သော်လည်းကောင်း၊ ဤအတွင်း၌ မိမိသွားဖူးသမျှ၊ ရောက်ဖူးသမျှ၊ နေဖူးသမျှ အရပ်တို့၌ မိမိနှင့် တွေ့ဖူး၊ မြင်ဖူး၊ ကြုံဖူး၊ စကားပြောဖူး၊ အတူနေဖူး၊ အတူထိုင်ဖူး၊ အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုဖူးသမျှသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးငယ်တို့ကို အကုန်ပြန်၍ စဉ်းစား၍၊ တွေး၍၊ အမှတ်ရ၍၊ ဤယခုတွေ့ဖူး၊ ကြုံဖူးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးငယ်မှစ၍ နောက်ပြန် အစဉ်အတိုင်း ဤသူသည် ငါ့ကဲ့သို့ အသက်နှင့်သူပဲ၊ ချမ်းသာချင်ရှာတယ်၊ ချမ်းသာပါစေ၊ တစ်တစ်တစ်ထုမှ ရောက်ဝေဒနာ ဘေးရန်အန္တရာယ် မတွယ်မငြိပါစေနှင့်။ ချမ်းသာပါစေ၊ ကိုယ်ရော စိတ်ရော ချမ်းသာပါစေ-ဟု မိမိတွေ့ဖူးသမျှ၊ ကြုံဖူးသမျှ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးငယ် သတ္တဝါတို့ကို တယောက်ချင်း၊ တယောက်ချင်း နောက်ပြန် အစဉ်အတိုင်း မေတ္တာပို့၍ သွားရ၏။ မိမိနှင့် မတွေ့ မမြင်ဖူး ငြားသော်လည်း အဝေးက လှမ်း၍ မိမိကို ကျေးဇူးပြုဖူးတဲ့သူ ဆိုလျှင် တိရစ္ဆာန်ကလေးတောင် မကျန်စေနှင့်။ အကုန်ပါအောင်ပို့။

ဤသို့ နောက်ပြန် အစဉ်အတိုင်း မေတ္တာပို့ သွား၍ ၁၀-နှစ်လောက်က တွေ့ကြုံဖူးတဲ့ အဆုံးစွန် ပုဂ္ဂိုလ်သို့ကျလျှင် ထိုသူမှ တဖန် လှည့်ပြန်၍ ယခု တွေ့ဖူးတဲ့သူ ကျအောင် အနုလုံ အစဉ်အတိုင်း တယောက်ချင်း တယောက်ချင်း ပို့၍လာရ၏။ ကာယဂတာသတိ ပွားများရာ၌ ကောဠာသတို့ကို အနုလုံ၊ ပဋိလုံ အခေါက်ခေါက် အပြန်ပြန် ကြည့်ရှုတိကဲ့သို့ မိမိ တွေ့ကြုံဖူးသမျှ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါတို့ကို နောက်ပြန် ရှေ့ပြန် ပဋိလုံ၊ အနုလုံအားဖြင့် တယောက်ချင်း၊ တယောက်ချင်း အခေါက်ခေါက် အပြန်ပြန် မေတ္တာ ပို့၍ ပို့၍ သွားသည်ရှိသော် ဤသတ္တဝါတွေထဲ၌ တဏှာပေမ မဖက်ပဲ ကုသိုလ်မေတ္တာသက်သက်ဖြင့် ချစ်ခင်နိုင်သော အချစ်ခင်ဆုံး၊ မေတ္တာစိတ် ကြပ်ကြပ်အသက်ဝင်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်တယောက်ကို တွေ့လတ္တံ့။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ စိတ်နှင့် ဉာဏ်နှင့် ကြည့်၍ ဤသူသည် ငါ့အား သနားချစ်ခင်ရှာတယ်၊ ဤမည်သော၊ ဤမည်သော ကျေးဇူးဥပကာရ ပြုရှာဖူးတယ်၊ စောင်မရှာတယ်၊ ဤသူသည် ငါ့ကဲ့သို့ အသက်နှင့် သတ္တဝါဖြစ်တယ်၊ ဆင်းရဲကို မုန်းရှာတယ်၊ ချမ်းသာသူကို နှစ်သက် လိုချင်ရှာတယ်၊ ချမ်းသာချင်ရှာတယ်၊ ချမ်းသာပါစေ၊ တစ်တစ်တစ်ထုမှ ရောက်ဝေဒနာ ဘေးရန်အန္တရာယ်

[ဒုတိယစကြိုက်]

မတုယ်မငြိပါစေနှင့်၊ ကိုယ်ရော စိတ်ရော အေးအေးမြမြ ချမ်းသာပါစေ-ဟု ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ခြေဖျားမှသည် ဦးခေါင်း ဦးရေကျအောင်၊ ဦးခေါင်းဦးရေ မှသည် ခြေဖျားကျအောင် အပြင်ရော အတွင်းရော တကိုယ်လုံး အနှံ့အပြား မေတ္တာစိတ် ဖြန့်ဖြန့်နှံ့နှံ့ ပို့သရ၏။ နှလုံးတွင်းရှိ စိတ်ကလေးကိုလည်း မေတ္တာ စိတ်နှင့် ဝင်၍ ဤသူ၏ စိတ်ကလေးသည် ပူလောင်ခြင်း ဆင်းရဲခြင်းမရှိ ချမ်းသာပါစေဟု ဖြန့်နှံ့ပို့သရ၏။

ဤကဲ့သို့ အဖန်ဖန် မေတ္တာစိတ် ဖြန့်နှံ့၍ပို့သနေလျှင် ကြာသောအခါ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို မျက်စိနှင့် မြင်ရတိသကဲ့သို့ ထင်မြင်၍၊ အနီး၌ ချဉ်းကပ်၍ နေတိသကဲ့သို့ ထင်မြင်၍လာ၏။ ချစ်ခင်ခြင်း မေတ္တာစိတ်လည်း အလွန် အားကြီး၍လာ၏။ မေတ္တာစိတ်တွေ တဖွားဖွားဖြစ်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၌သာ တွယ်၍ နေတော့၏။ များစွာ မပြေးလွင့်တော့ပြီ။ ထိုအခါ ဥက္ကဟနိမိတ်ရပြီ-ဟူ၍မှတ်၊ ဥက္ကဟဖြစ်အောင် ထင်မြင်ရသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အဖန်ဖန် မေတ္တာစိတ် ဖြန့်နှံ့ ပို့သသည်ရှိသော် ကြာသောအခါ စိတ်သည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၌ တွယ်၍ အလွန် ငြိမ်သက် တည်ကြည်၍ ဈာန်အင်္ဂါ ၅-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ပထမဈာန်ဇော အပ္ပနာ ဝီထိကျလာ၏။ ပထမဈာန်ကို ရ၏။

ထိုသို့ ပထမဈာန်ကို ရပြီးသော ယောဂီသည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ပင်လျှင် အာရုံ ပြု၍ မေတ္တာစိတ် ဖြန့်နှံ့ပို့သ၍ ကသိုဏ်း၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းအတိုင်း အထက် ဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန် ကျအောင် တက်အပ်၏။ ဖြစ်စေ အပ်၏။ ဤသို့ တဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို မေတ္တာစိတ် ဖြန့်နှံ့ပို့သ၍၊ အာရုံ ပြု၍၊ စတုတ္ထဈာန်ကျအောင် ရပြီး၍ ဝသီဘော်နိုင်ပြီးသောအခါ မိမိတွေ့ဖူး ကြုံဖူး၍ ပထမ မေတ္တာပို့၍ ချန်ထားခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း တယောက် ချင်း၊ တယောက်ချင်း စေ့အောင် ဤနည်းတူ မေတ္တာစိတ် ဖြန့်နှံ့ပို့သ၍၊ အာရုံ ပြု၍ စတုတ္ထဈာန်ကျအောင် ဖြစ်စေအပ်၏။

ထို့နောင် မိမိ မတွေ့ဖူး သော်လည်း ကြာဖူးသမျှသော အရပ် ၁၀-မျက်နှာရှိ အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို တယောက်ချင်း သော်လည်း ကောင်း၊ အပေါင်းများစွာကို တလုံးတည်း အာရုံပြု၍သော်လည်းကောင်း မေတ္တာစိတ် ဖြန့်နှံ့ပို့သ၍၊ အာရုံပြု၍ စတုတ္ထဈာန်ကျအောင် ဖြစ်စေအပ်၏။

မိမိ၏ရန်သူပုဂ္ဂိုလ်

ထိုသို့ မေတ္တာပို့ရာ၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်းတို့တွင် မိမိမုန်းသော ငြိုးသော ရန်သူရန်ဖက်များတွေ့ရှိ၍ ထိုရန်သူ၌ အကယ်၍ မေတ္တာဈာန် မဖြစ်နိုင်ပဲ

[ဒုတိယအကြောင်း]

၇- ဗြဟ္မဝိဟာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

မဝင်စားနိုင်ပဲ မုန်းသောစိတ်၊ မြင်ပြင်းကပ်သောစိတ်၊ ဒေါသစိတ်များ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့လျှင်—

“န သော ဘိက္ခဝေ သတ္တော သုလဘဂ္ဂပေါ၊
ယော န မာတာဘူတပုဗ္ဗော” ။

စသော ဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူသော အနုမတဂ္ဂသုတ်တော်မြတ် အတိုင်း ထိုရန်သူသည် အသင်၏ရန်သူ မဟုတ်၊ ရှေးရှေးဘဝတို့က အမိအဖ စသည်ဖြစ်၍ အသင့်အား ကျေးဇူးပြုဘူးလှပြီ၊ ဤစိတ်ထဲ၌ ဖြစ်ပေါ် လာသော ဒေါသသည်သာလျှင် အသင်၏ ရန်သူတည်း၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အသင့်ကို ဈာန်မှလျော့အောင်လည်း မလုပ်၊ ငရဲသို့ ကျအောင်လည်းမချ၊ အသင်၏ရန်သူ မဟုတ်၊ ဤဒေါသသည်သာလျှင် အသင့်ကို ဈာန်မှလျော့ ကျအောင် ညဉ့်ဆဲသော၊ ငရဲကျအောင်ချသော ရန်သူကြီးတည်း။

အသင်သည် ရန်သူမဟုတ်သောသူကို မမုန်းနှင့်၊ မမြင်ပြင်းနှင့်၊ ရန်သူ ဖြစ်သော ဒေါသကိုသာ မုန်းလော့၊ မြင်ပြင်းလော့၊ ပယ်ဖျက် သတ် ဖြတ်လော့ဟု မိမိကိုယ်ကို မိမိဆုံးမ၍ မိမိ၏ရန်သူ အစစ်ဖြစ်သော အမျက်ဒေါသကိုသာလျှင် သတ်ဖြတ် ပြေငြိမ်းစေ၍ ထိုရန်သူ ပုဂ္ဂိုလ်၌ ရှေးရှေးက အမိအဖစသည် ဖြစ်ဘူးသော အဖြစ်ကို အောက်မေ့ဆင်ခြင်၍ ယခုလည်း အမိရင်း၊ အဖရင်းစသည် ကဲ့သို့ မှတ်လျက် မေတ္တာဈာန်ကျစေ ဖြစ်စေအပ်၏။

အကယ်၍ အမိအဖစသည်ကဲ့သို့ မမှတ်နိုင်ပဲ သူစိမ်းအနေနှင့် ထင်၍ နေလျှင် ဩော်...သူလဲ ငါ့လိုပဲ၊ အသက်နှင့်အကောင်ပဲ၊ ဆင်းရဲဒုက္ခကို မုန်းရှာတယ်၊ ချမ်းသာသုခကို နှစ်သက်လိုလားရှာတယ်၊ ချမ်းသာချင်ရှာ တယ်၊ ချမ်းသာပါစေဟု ကိုယ်ချင်းစာ၍ မေတ္တာဈာန်လော ကျစေ၊ ဖြစ်စေ အပ်၏။ အကယ်၍ ဤကဲ့သို့လည်း ကိုယ်ချင်းစာနိုင်၍ မုန်းစိတ်မပျောက် ခဲ့ပဲ မေတ္တာဈာန်လော ထိုသူ၌ မကျင့်နိုင်ခဲ့ငြားအံ့၊ ထိုသူ ဖြစ်ခဲ့လျှင် သူခပ် သိမ်းတို့၌ မေတ္တာဈာန်လော ကျစေပြီးမှ နောက်ဆုံးမှ ဤရန်သူလူမုန်း၌ ကျစေအပ်၏။

ရန်သူ မဟုတ်သော သူတို့၌ မေတ္တာဈာန်လော ကျဖန် ဖြစ်ဖန်များ၍ မေတ္တာစိတ် ထက်သန် အားကောင်းသောအခါ အလွန်မုန်းသော ရန်သူ ၌လည်း မေတ္တာဈာန် ဖြစ်နိုင်တော့၏။ အကယ်၍ ဤကဲ့သို့ ဈာန်လော မကျစေ

နိုင်ငြားအံ့၊ ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုရန်သူလူမုန်းကို နှလုံးမသွင်းအပ်၊ အာရုံ မပြုအပ်၊ မေတ္တာမပို့အပ်၊ တောထဲ၌ရှိသော မြက်မှိုက်ထင်းချောင်းတို့နှင့် အတူသာ ထားအပ်တော့သည်။ ရှိသည်ဟူ၍မင် မမှတ်အပ်၊ အနာရမ္မဏ ဥပေက္ခာပြုအပ်၏။ မေတ္တာစျာန်ဇော ကျစေနိုင်သော ထိုရန်သူမူကြွင်းသော ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့ကို သာလျှင် မေတ္တာစျာန်ဇော ပြန်နှံ့ပို့သအပ်၏။

မေတ္တာဗြဟ္မဝိဟာရပွားများပုံ ပြီး၏

(၁.၈) ကရုဏာ၊ မုဒိတာဗြဟ္မဝိဟာရပွားများအားထုတ်ပုံ

ကရုဏာ၊ မုဒိတာတို့ကို ပွားများနည်းသည်လည်း မေတ္တာနည်းတူပင် ကုသိုလ်ရရုံ ပွားများနည်း၊ စျာန်အပ္ပနာကို ရ.အ.င ပွားများနည်း-ဟု ၂-မျိုးရှိသည်။

ကုသိုလ်ရရုံပွားများနည်း

ထို ၂-မျိုးတို့တွင် ကုသိုလ်ရရုံ ပွားများနည်းမှာ သားကို ချစ်ခင် တတ်သော အမိသည် ထိုမိမိသားငယ် ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်၍ နေလျှင် ထိုဆင်းရဲ ဒုက္ခမှ အလွန် လွတ်စေချင်ဘိသကဲ့သို့ အလွန်သနားခြင်း ဖြစ်ဘိ သကဲ့သို့ ထိုမိမိသား စည်းစိမ်ချမ်းသာနှင့် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ခံစံ၍ ချမ်းချမ်း သာသာ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် နေသည်ကို တွေ့မြင်ရလျှင်လည်း ထိုစည်းစိမ် ချမ်းသာမှ မဆုတ်မယုတ် အလွန်ကြာမြင့်စွာ ဤစည်းစိမ် အတိုင်းသာ လျှင် တည်စေချင်ဘိသကဲ့သို့ တိုး၍သာ စည်းစိမ်ချမ်းသာနှင့် ပြည့်စုံစေချင် ဘိသကဲ့သို့ အလွန်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဝမ်းသာခြင်း ဖြစ်ဘိသကဲ့သို့ ထိုအတူ တယောက်စည်းသော်လည်း ဖြစ်စေ၊ အများသော်လည်း ဖြစ်စေ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်၍နေသော သတ္တဝါကို ထိုဆင်းရဲဒုက္ခမှ လွတ်စေလိုသော စိတ်ဆန္ဒဖြင့် အလွန်သနားခြင်း ဖြစ်ရာ၏။ သနားသော ကရုဏာစိတ်ကို အဖန်ဖန် ဖြစ်စေရာ၏။ ပွားများရာ၏။

စည်းစိမ်ချမ်းသာ ပြည့်ပြည့်စုံစုံနှင့် ခံစံမှု့လျော်၍ ပျော်ပျော် ရွှင်ရွှင် တင့်တင့် တယ်တယ် ချမ်းသာ၍နေသောသူကို တွေ့မြင်လျှင်လည်း ဤသူသည် ဤစည်းစိမ်ချမ်းသာမှ မဆုတ်မယုတ်ပဲ ဤစည်းစိမ် ချမ်းသာ အတိုင်းသာ တည်ပါစေ၊ တိုးတက်၍သာ စည်းစိမ်ချမ်းသာနှင့် ပြည့်စုံပါစေ-ဟု တောင့်တ လျက် အလွန်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဝမ်းသာခြင်း ဖြစ်ရာ၏။ ဝမ်းသာ

၇. ဗြဟ္မဝိဟာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ဝမ်းမြောက်သော မုဒိတာစိတ်ကို အဖန်ဖန် ဖြစ်စေရာ၏။ ပွားများရာ၏။
မနာလိုပဲ ငြူစူစောင်းမြောင်းခြင်း-ဣဿာ တရား မဖြစ်အပ်။

[ဤကား ကုသိုလ်ရရှိ ကရုဏာ မုဒိတာ ပွားများနည်းတည်း]

ဈာန်ရအောင် ပွားများနည်း။

မေတ္တာကို မပွားများသော မေတ္တာဈာန်ကိုမရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆင်းရဲ ဒုက္ခဏှေ့ရ၍ နေသော သူ၌ သနားသော ကရုဏာစိတ် ကြာမြင့်စွာ အလွန် တည်နိုင်ခဲ၏။ ဈာန်အပွနာပေါ်အောင် အလွန်ကရုဏာစိတ် ဖြစ်နိုင်ခဲ၏။ ကမ္မဿကာ-ဟု အောက်မေ့ပြီး ကြောင့်ကြမစိုက်ပဲ၊ အာရုံမပြုပဲ အနာရမ္မဏ ဥပေက္ခာပြု၍ လျစ်လျူရှု၍သာ နေတတ်၏။ စည်းစိမ်ချမ်းသာနှင့် ပြည့်စုံ၍ ချမ်းသာ ရှင်လန်း၍ နေသော သူ၌လည်း နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သော မုဒိတာ စိတ်ကား သာလွန်၍ ကြာမြင့်စွာ တည်နိုင်ခဲ၏။ ဈာန်အပွနာ ဖြစ်အောင် အလွန် မုဒိတာစိတ် ဖြစ်နိုင်ခဲ၏။ မနှစ်သက် မနာလိုခြင်း၊ ငြူစူခြင်း ဣဿာ တရားသာ ဖြစ်တတ်၏။ ထို့ကြောင့် ဈာန်အပွနာကို ရအောင် ကရုဏာ၊ မုဒိတာကို ပွားများလိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် မေတ္တာကိုသာလျှင် ပွားများ အပ်၏။

မေတ္တာကို ပွားများ၍ မေတ္တာဈာန်ကို ရပြီးသော အခါမူဏား ထိုမိမိ မေတ္တာဈာန် စိတ်သည် အာရုံပြုအပ်သော မိမိအလွန်ချစ်ခင်၍ နေသော သတ္တဝါတို့၌ တဦးဦး ဆင်းရဲဒုက္ခဏှေ့ရ၍နေလျှင် ထိုသူ့ကို အလွန်သနား ခြင်း ဖြစ်တော့၏။ ဖြစ်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ဤသူသည် ဤဆင်းရဲ ဒုက္ခဏှေ့ လွတ်ပါစေ-ဟု ဆင်းရဲဒုက္ခဏှေ့ လွတ်စေလိုသော အလွန်သနားသော စိတ်ဆန္ဒ ဖြစ်လျက် ခဏခြင်း ကရုဏာအပွနာဈာန်လော ကျလေတော့၏။ ချစ်ခင်နေရာက သနားသော စိတ်ပြောင်းပေးလိုက်ရုံမျှသာ ဝန်ရှိတော့၏။ ကရုဏာဈာန် လောကျလာအောင် အထူးကြောင့်ကြစိုက်၍ အားထုတ်၍ မနေရတော့ပြီ။ ထိုမိမိချစ်ခင်အပ်သော သူတို့သည် အလွန်ဆင်းရဲ ဒုက္ခဏှေ့ပင် မရောက်ငြား သော်လည်း ဤသူတွေ့ ဇာတိဘေး၊ ဇရာဘေး၊ မရဏဘေးတို့မှ မလွတ်ကြ ရှာသေးပြီး။ ထိုဘေးတွေ့ထဲမှာပင် နစ်မွန်း၍ နေကြရှာ၏-ဟု သံသရာဘေးနှင့် ချီ၍ ဆင်ခြင်အောက်မေ့ လိုက်လျှင်လည်း အလွန်အကဲအားဖြင့် ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့သည် ဒုက္ခသည်ချည်း ဖြစ်၍ကုန်သဖြင့် အလွန်သနားခြင်း ဖြစ်၍ ထိုပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း၌ပင် ကရုဏာဈာန်လော ကျနိုင် ဖြစ်နိုင်လေတော့၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

မိမိအလွန် မေတ္တာသက်ဝင် ချစ်ခင်အပ်သော၊ အလွန် သနားကြင်နာ အပ်သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် စည်းစိမ်ချမ်းသာနှင့် ပြည့်စုံခံစံ၍ ရှင်လန်း ချမ်းသာစွာ နေသောသူကို တွေ့မြင်လျှင်လည်း အလွန်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဝမ်းသာခြင်း မုဒိတာ ဖြစ်လေတော့၏။ ဖြစ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ဤသူသည် ဤစည်းစိမ်ချမ်းသာမှ မဆုတ်ယုတ်ပါစေနှင့်။ ဤစည်းစိမ် ချမ်းသာအတိုင်း နှစ်သက်ရှင်လန်း ချမ်းသာစွာ တည်ပါစေဟု ထိုရပြီးသော စည်းစိမ်မှ မဆုတ်ယုတ်စေလိုသော ထိုကဲ့သို့ စည်းစိမ်ချမ်းသာနှင့် ပြည့်စုံ၍ နေသည်ကို အလွန်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာသော စိတ်ဆန္ဒဖြစ်လျက် ခဏခြင်း မုဒိတာအပွနာစျာန်ဇော ကျလေတော့၏။

ချစ်နေရာက သနားနေရာက နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ပြောင်းလဲ ပေးလိုက်ရုံမျှသာ ဝန်ရှိတော့၏။ မုဒိတာ စျာန်ဇော ကျလာအောင် အထူး ကြောင့်ကြစိုက်၍ အားထုတ်၍ မနေရတော့ပြီ။ ထိုမိမိသနား ချစ်ခင်အပ်သော သူတို့သည် အလွန်ပင် စည်းစိမ်ချမ်းသာသို့ မရောက် ငြားသော်လည်း မျက်နှာ ရှင်ရှင်လန်းလန်း ပြုံးပြုံးကြည်ကြည် နေကြသည်ကို မြင်လျှင်ပင် အလွန် နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ ဝမ်းသာခြင်း ဖြစ်၍ တိုပုဂ္ဂိုလ်၌ မုဒိတာစျာန်ဇော ကျနိုင်၊ ဖြစ်နိုင်လေတော့၏။

ဤ ကရုဏာ၊ မုဒိတာတို့ကိုလည်း မေတ္တာနည်းတူ စတုတ္ထစျာန်သို့ကျအောင် ပွားများအပ်ကုန်၏။

ကရုဏာ၊ မုဒိတာ•ဗြဟ္မဝိဟာရ ၂•ပါး ပွားများပုံပြီး၏။

(ဆ) ဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရ ပွားများအားထုတ်ပုံ

မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာတို့ဖြင့် စတုတ္ထစျာန်ကို ရပြီးသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည် အထက် ပဉ္စမစျာန်ကို တက်လိုသောအခါ အောက်က ကသိုက်၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းအတိုင်း စတုတ္ထစျာန်ကို သုခကိုအပြစ်မြင်၍၊ မုန်း၍ ပဉ္စမစျာန်ကို ဥပေက္ခာကို သာယာချစ်ခင် လိုချင် တောင့်တ၍ တဦးဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်၌ မေတ္တာစိတ်ဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ကရုဏာစိတ်ဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ မုဒိတာစိတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း တခုခုဖြင့် စတုတ္ထစျာန်ကို ဝင်စား၍ စျာန်မှထပြီးလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် အာရုံဖြင့်-

ဪ- ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ငါက ချမ်းသာပါစေဟု တောင့်တသော်လည်း သူချမ်းသာစရာ အကြောင်းကံရှိမှ ချမ်းသာမည်။ ငါက ဆင်းရဲဒုက္ခ လွတ်ပါ

၇-ဗြဟ္မဝိဟာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

စေ့ဟု တောင့်တသော်လည်း သူ့လွတ်စရာအကြောင်းကံရှိမှ လွတ်မည်။ ငါက ဤစည်းစိမ်ချမ်းသာမှု မဆုတ်ယုတ်ပါစေနှင့်-ဟု တောင့်တငြားသော်လည်း သူမဆုတ်ယုတ်စရာ အကြောင်းကံရှိမှ မဆုတ်ယုတ်မည်။ ငါက တောင့်တ၍ ဖြစ်နိုင်သည်မဟုတ်။ သူ့ကံရှိမှဖြစ်သည်။ သူ့မှကံသာလျှင် အပြုအပြင် အစီအရင်ရှိသည်။ ကံသာလျှင် ကိုးကွယ်မှီခိုရာ ဥစ္စာရှိသည်။ “ကမ္မဿကာတည်း”ဟု စိတ်ထဲ၌ ချမ်းသာစေလိုသော၊ ဒုက္ခမလွတ်စေလိုသော၊ စည်းစိမ်ချမ်းသာမှု မဆုတ်ယုတ်စေလိုသော ကြောင့်ကြစိုက်ခြင်း ဗျာပါရကို ရုပ်သိမ်း၍ လျစ်လျူ ဥပေက္ခာ သဘောနှင့် ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုလိုက်လျှင် ဈာန်စိတ်ထဲ၌ သုခဝေဒနာ မဟုတ်ပဲ ဥပေက္ခာဝေဒနာဖြစ်၍ ဧကဂ္ဂတာနှင့်တကွ ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ပဉ္စမဈာန် အပ္ပနာဝီထိကျလာ၏။ ပဉ္စမဈာန်ကို ရ၏။ ထိုပဉ္စမဈာန်ကို အားကောင်းအောင်၊ မြဲမြံခိုင်ခံ့အောင်၊ ဝသီဘော်နိုင်အောင် ပြုအပ်၏။

အောက်ဗြဟ္မဝိဟာရတို့ဖြင့် စတုတ္ထဈာန်ကို ရပြီး၍ အထက်ပဉ္စမဈာန်ကို ဖြစ်စေလိုသောအခါ ဤကဲ့သို့စိတ်ထဲ၌ သတ္တဝါတို့ကို ချမ်းသာအောင်-စသည်ဖြင့် ကြောင့်ကြ စိုက်ခြင်း ဗျာပါရကို ရုပ်သိမ်း၍ သူ့မှကံသာလျှင် အပြုအပြင် အစီအရင် ကိုးကွယ်ရာ ဥစ္စာရှိသည်။ “ကမ္မဿကာ”တည်းဟု လျစ်လျူ ဥပေက္ခာဖြင့် ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုသည်ကို ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာရကို ပွားများသည်ဟု ခေါ်သည်။ ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာရကို ပွားများသည်ဟု မှတ်ကြ။ ဥပေက္ခာကို ပွားများရမည်ဆိုလို့ သတ္တဝါကို တောထဲမှာရှိနေသော မြက်မှိုက်ထင်းဇချောင်းတို့လို အမှတ်မရပဲ၊ အာရုံမပြုပဲ မေ့လျော့နေရသည်မဟုတ်။ အမှတ်မရ၊ နှလုံးမသွင်း၊ အာရုံမပြု မေ့လျော့နေရသည့် အနာရမ္မဏ ဥပေက္ခာမျိုး မဟုတ်။ အောက်ဗြဟ္မဝိဟာရ စတုတ္ထဈာန်စိတ် သက်ဝင် စွဲတယ်၍နေသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် စိတ်နှင့်စွဲတယ်သက်ဝင်၍၊ အာရုံပြု၍နေရသည်။

စိတ်ထဲမှာ ချမ်းသာခြင်း-စသည်ဖြစ်စေလိုတဲ့ ကြောင့်ကြစိုက်ခြင်း ဗျာပါရ မျက်သာ ရုပ်သိမ်းရသည်။ ကမ္မဿကာ-အနေနှင့် ကြောင့်ကြစိုက်ခြင်း ဗျာပါရကို ရုပ်သိမ်း၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် လျစ်လျူ ဥပေက္ခာစိတ်နှင့် ကြည့်ရှု၍ အာရုံပြု၍ စွဲတယ်၍နေရသည်။ ဤဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရမှာ ကုသိုလ်ရရှိ ပွားများမှုဟူ၍မရှိ။ အောက်ဗြဟ္မဝိဟာရ စတုတ္ထဈာန်ကို မရပဲ သတ္တဝါတို့ကို သူ့ကံနှင့်သူ “ကမ္မဿကာ” တည်းဟု ရှုလို့ ကုသိုလ်မဖြစ်။ အကုသိုလ်လည်း

[ရတိယအကြိမ်]

မဖြစ်၊ တောထဲမှာရှိနေသော မြက်မှိုက်ထင်းချောင်းတို့ကို လျစ်လျူရှုတဲ့
အနာရမ္မဏ ဥပေက္ခာမျိုးတည်း။

ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာရကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

ဗြဟ္မဝိဟာရကမ္မဋ္ဌာန်း၌ မှတ်ဖွယ်

မေတ္တာကို ပွားများသောသူအား ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာ
တို့သည် အထူးများစွာ အားမထုတ်ရပဲ အလိလိ ပြည့်စုံလာကြတော့၏။
ထို့ကြောင့် မေတ္တာ ကိုသာလျှင် ရှေးဦးစွာ ပွားများ အားထုတ်
အပ်၏။ အားထုတ်ရာ၏။ ဤမေတ္တာ၏ အကျိုးအာနိသင်သည် အလွန်
များပြား၏။ ကြီးမားမြင့်မြတ်၏။ ဘဝသမ္ပတ္တိ အကျိုးပေးသန်သော ကောင်း
သောကံ အများတို့တွင် ဤမေတ္တာကံသည် အထုတ်အမြတ်ဆုံး အသာဆုံး
တည်း။ မေတ္တာကံကို တပြိုင်နိုင်သော ကံဟူ၍ မရှိ။ အနုဿတိတို့တွင် ဗုဒ္ဓါ
နုဿတိကံသည် ဘဝသမ္ပတ္တိ အကျိုးပေးသန်၏။ ကြီးမား မြင့်မြတ်၏။
ထို့ကြောင့် ဘဝများစွာ နေရဦးမည့် ဘုရားဖြစ်လိုသော ဘုရားဆူပန် ပုဂ္ဂိုလ်
များမှာ အထူးအားဖြင့် ဗုဒ္ဓါနုဿတိနှင့် မေတ္တာ ၂-ပါးကို လက်ကိုင်ထားကြ
ရ၏။ ပွားများကြရ၏။ မေတ္တာကို ပွားများလျှင် ကြွင်းသော ဗြဟ္မဝိဟာရ
တို့လည်း ပါ၍ လိုက်ကုန်တော့၏။

ဗြဟ္မဝိဟာရကမ္မဋ္ဌာန်း၌ မှတ်ဖွယ် ပြီး၏။

ဂ-အာရုပ္ပကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

က) ပဌမာရုပ္ပကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

အာရုပ္ပ ၄-ပါးကို ပွားများလိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ကသိုဏ်းတို့ဖြင့်
ပဉ္စမဈာန်ကိုရ၍ ထက်သန်အားကောင်းအောင်၊ မြဲမြံခိုင်ခံ့အောင်၊ ဝသီဘော်
နိုင်အောင်ပြုပြီး၍ ထိုကသိုဏ်းဟူသော ရုပ်တရားကိုလည်း ကောင်း၊ ထိုရုပ်
တရားလျှင် အာရုံရှိသော ရူပဈာန်ကိုလည်းကောင်း အောက်ကျသေးသည်၊
ညံ့ဖျင်းသေးသည်-ဟု အပြစ်မြင်၍ မုန်း၍ အထက်အရူပဈာန်ကို သိမ်မွေ့ မှန်
မြတ်၏။ ကောင်း၏-ဟု နှစ်သက် ချစ်ခင် လိုချင် တောင့်တ၍ ထိုအထက် အရူပ
အာဇာနည်သနဉာဏတရားများ ဖြစ်စေလို၊ ရလိုသောအခါ-

အာကာသ ကသိုဏ်းမှ-ကြွင်းသော ကသိုဏ်း ၉-ပါးတို့တွင် တပါးပါးကို
အာရုံပြု၍ ပဉ္စမဈာန်ကို ဝင်စား၍ ဈာန်မှထပြီးလျှင် ထိုကသိုဏ်းဝန်းကို

[ဒုတိယအကြိမ်]

ဂ-အာရုံပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြဆိုခန်း

ပင်လျှင် အာရုံပြု၍ မျက်နှာရှေ့၌ ခင်းဖြန့်ထား၍ ထိုကသိုဏ်းဝန်းကို စေ့စေ့ စပ်စပ်ကြည့်၍ ဤနေရာ၌ ကသိုဏ်းဝန်းမဟုတ်၊ မရှိ၊ ကောင်းကင် ဟင်းလင်းတည်း၊ ကောင်းကင် ဟင်းလင်းတည်း-ဟု ကသိုဏ်းဝန်းကို နှလုံးမသွင်းပဲ ကောင်းကင် ဟင်းလင်းအနေနှင့် အဖန်ဖန် နှလုံးသွင်း၍ ရှုလိုက်သည်ရှိသော် ကသိုဏ်းဝန်း ကွယ်ပျောက်၍ ထိုကသိုဏ်းဝန်းနေရာ၌ ဟင်းလင်း ကောင်းကင်ကွက် ဖြစ်၍ ထင်၏။

ဥပမာ—ပြတင်းပေါက်ကို ပဝါ ကားကြက် ဆီးတား၍ ကြည့်ရှု၍ နေဆဲ၌ လေထိုက်၍ ပဝါလွင့်ကျသွားသဖြင့် ပဝါနေရာ၌ ဟင်းလင်း ကောင်းကင်ကွက် ဖြစ်၍ ထင်မြင်ရတိသကဲ့သို့တည်း။ ဤကောင်းကင်ကွက်ကို ကသိုဏ်းကို ခွါ၍ ကွယ်ပျောက်စေ၍ ရအပ်သော ကောင်းကင်ဖြစ်၍ “ကသိဏ္ဍဂ္ဂာဠိမ-ကောင်းကင်” ဟု ခေါ်၏။ ဤ“ကသိဏ္ဍဂ္ဂာဠိမ-ကောင်းကင်”ကို ဥပါဒ်၊ ဘင်ဟူသော အစအဆုံးမရှိသော ကောင်းကင်ဟင်းလင်း၊ ကောင်းကင်ဟင်းလင်း-ဟု စိတ်ထဲကမုတ်၍ အဖန်ဖန် ကြည့်ရှုသည် ရှိသော် ဥပေက္ခာ၊ ကေဂုဏာ-ဟူသော ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ပဉ္စမဈာန် အပ္ပနာဝီထိ ကျလာ၏။

ဤပဉ္စမဈာန်ကို ကသိုဏ်း-ဟူသော ချုပ်တရားကို မုန်းသော၊ လွန်မြောက်သော၊ အာရုံမပြုသော ဈာန်ဖြစ်၍ အရူပဈာန်ဟု ခေါ်၏။ ဥပါဒ်၊ ဘင်-ဟူသော၊ အစအဆုံးမရှိသော ကောင်းကင်လျှင် တည်ရာ မှီတယ်ရာ အာရုံ ရှိသောကြောင့် အာကာသာနဉ္စာယတန ဈာန်-ဟူ၍ ခေါ်၏။ ဤအာကာသာနဉ္စာယတန အရူပဈာန်သည်ပင်လျှင် အာကာသာနဉ္စာယတန အာရုံပုဂ္ဂိုလ်မည်၏။ ပထမရအပ်၊ ရောက်အပ်သော အရူပဈာန်ဖြစ်၍ ပထမာရူပဈာန်-ဟူ၍လည်း ခေါ်၏။

ပဌမာရူပဈာန် ပြီး၏။

(၁) ဒုတိယာရူပဈာန်ပွားများအားထုတ်ပုံ

ဤ ပဌမာရူပဈာန်ကို ထက်သန် အားကောင်းအောင် မြဲမြံခိုင်ခံ့အောင် ဝသိဘော်နိုင်အောင်ပြုပြီး၍ အထက်ဒုတိယဈာန်ကို တက်လို့ ဖြစ်စေလိုသော အခါ အောက်ဈာန်ထက် အထက်ဈာန်သာလွန်မြင့်မြတ်၏။ ကောင်း၏-ဟု အောက်ဈာန်ကို မုန်း၍ အထက်ဈာန်ကို ချစ်ခင်လိုချင်၍ ဤ“ကသိဏ္ဍဂ္ဂာဠိမ-ကောင်းကင်”ကို အာရုံပြု၍ ပဌမာရူပဈာန်ကို ဝင်စား၍ ဈာန်မှထပြီးလျှင်

ထိုယခုဝင်စား၍ ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော အတိတ် ပဌမာရုပ္ပဈာန် စိတ်ဝိညာဉ် ကို ဥပါဒ်၊ ဘင် အစ အဆုံး မရှိသော ကောင်းကင်ကို အာရုံပြုသော ဝိညာဉ်၊ ဝိညာဉ်ဟု စိတ်ထဲက မှတ်လျက် အဖန်ဖန် ကြည့်ရှုသည်ရှိသော် ဥပေက္ခာ ကေဂုတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ပဉ္စမဈာန်ဇော အပ္ပနာ ဝီထိကျလာ၏။ အရူပ ပဉ္စမဈာန်ကို ရ၏။

ဤဈာန်ကို အနန္တကောင်းကင်ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သဖြင့် အနန္တမည်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်လျှင် တည်ရာ၊ မှီတယ်ရာ အာရုံရှိခြင်းကြောင့် ဝိညာဏဉ္စာယဘန ဈာန်ဟု ခေါ်၏။ ၂-ကြိမ်မြောက် ခုအပ် ထောက်အပ်သော အရူပ ဈာန်ဖြစ်၍ ဒုတိယာရုပ္ပဈာန်ဟူ၍လည်း ခေါ်၏။

နိဝရဏတန်း၍ စိတ်ဉာဏ်ကြည်သော အခါမူကား မိမိ၏စိတ်ဖြစ်နေပုံကို လင်းလင်းခြင်းခြင်း ထင်မြင်ရသည်။ စိတ်တွေက ရှေ့စိတ်နောက်စိတ် အဆက် အစပ် အလွန်စေ့လျက် အလွန်မြန်စွာဖြစ်၍ နေကြသည်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ညဉ့်အခါ မီးစကို ယမ်းထု၍ကဲ့ကို အတောင်ခြီး အတန်းကြီး၊ စက်ဝိုင်းကြီး ထင်သကဲ့သို့ ထင်မြင်ရသည်။

ထို ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ချုပ်၍ သွားပြီးငြားသော်လည်း ဝင်စား၍နေစဉ် အခါက ကောင်းကင် ဟင်းလင်းကွက်ကို စိပ်ပုတီးကုံးကို ပုတီးစေ့များ ထိုးသိထားဘိသကဲ့သို့ အာရုံပြု၍ စွဲတယ်ပြီး မတုန်မလှုပ် ငြိမ်သက်စွာ တန်းပြီးဖြစ်၍ နေပုံအတိုင်းကို ဤ ဒုတိယာရုပ္ပဝိညာဉ်သည် လင်းလင်း ခြင်းခြင်း ထင်မြင်၍ အာရုံပြု၍ စွဲတယ်ပြီးဖြစ်သည်။

ဒုတိယာရုပ္ပကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

(ဂ) တတိယာရုပ္ပကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

ဤ ဒုတိယာရုပ္ပဈာန်ကို ထက်သန်အားကောင်း မြဲမြံခိုင်ခံ့ ဝသီဘော်နိုင် အောင်ပြုပြီး၍ အထက် တတိယာရုပ္ပဈာန်ကို တက်လို့ ဖြစ်စေလိုသော အခါ—

အောက်ဈာန်ထက် အထက်ဈာန် သာလွန်မြင့်မြတ်၏။ ကောင်း၏။ ဟု အောက်ဈာန်ကိုမုန်း၍ အထက်ဈာန်ကို ချစ်ခင်လိုချင်၍ ပဌမာရုပ္ပ ဝိညာဉ်ကို အာရုံပြု၍ ဒုတိယာရုပ္ပဈာန်ကို ဝင်စား၍ ဈာန်မှ ထပြီးလျှင် ယခု ငါအာရုံပြုအပ်သော ကောင်းကင်ကွက်၌ တန်းပြီးဖြစ်နေသည့် ဤ ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်သည် “မရှိဘူး-မရှိဘူး” ဟု ကသိုဏ်းကို ခွါထု၍ကဲ့သို့

[ဒုတိယအကြိမ်]

ဂ-အာရပ္ပကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ထိုဝိညာဉ်ကို မရှိအောင်၊ ပျောက်အောင်၊ နှလုံးသွင်း၍ ရှုလိုက်၊ ပျောက် ဖျက်လိုက်သည်ရှိသော် ကောင်းကင်ကွက်၌ တန်းပြီးဖြစ်နေသည့် ထိုပဌမာ ရပ္ပဝိညာဉ်တန်းကြီးကို မြင်နေရာက မမြင်ပဲဖြစ်၍ သွား၏။ ကောင်းကင် ကွက်ထဲ၌ ပဌမာရပ္ပဝိညာဉ်တန်းကြီးမရှိပဲဖြစ်၍ သွား၏။ ကောင်းကင်ကွက် ထဲ၌ ထို ပဌမာရပ္ပဝိညာဉ်၏ မရှိသည်ကိုသာ မြင်လေတော့၏။

ဥပမာ-သိမ်အပြင်၌ သံဃာအစည်းအဝေးကို မြင်ပြီး၍ တပို့တပါး ဧက သွား၍ သံဃာအစည်းအဝေးပျက်၍ ထသွားကြပြီး နောက်မှရောက်လာ၍ ကြည့်လတ်သော် သိမ်အပြင်၌ သံဃာကိုမမြင်ပဲ သံဃာမရှိသည်ကိုသာ မြင်လေတိသကဲ့သို့တည်း။

ထိုအခါ ထို ပဌမာရပ္ပဝိညာဉ်၏ မရှိခြင်း အဘာဝ ပညတ်မှုကို အာရုံပြု၍ “နတ္ထိ ကိဉ္စ၊ နတ္ထိ ကိဉ္စ-ပဌမာရပ္ပဝိညာဉ် အနည်းငယ်မျှ မရှိဘူး၊ အနည်းငယ်မျှ မရှိဘူး” ဟု စိတ်ထဲကမှတ်လျက် ထိုမရှိခြင်း အဘာဝကို အဖန်ဖန် နှလုံးသွင်းလတ်၊ ကြည့်ရှုလတ်သော် ဥပေက္ခာ၊ ကေဂုတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော ပဉ္စမဈာန်ဇော အပ္ပနာဝီထိ ကျလာ၏။ အရူပပဉ္စမဈာန်ကို ရ၏။

ဤဈာန်ကို ပဌမာရပ္ပဝိညာဉ်၏ အနည်းငယ် စိုးစဉ်မျှ မရှိခြင်း- အဘာဝပညတ်လျှင် တည်ရာမှီတွယ်ရာ အာရုံရှိခြင်းကြောင့် အာကိဉ္စညာ ယတနဈာန်ဟု ခေါ်၏။ ၃-ကြိမ်မြောက် ရအပ်၊ ရောက်အပ်သော အရူပ ဈာန်ဖြစ်၍ တတိယာရပ္ပဈာန်-ဟူ၍လည်း ခေါ်၏။

တတိယာရပ္ပကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

(ဃ) စတုတ္ထာ ရပ္ပကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများအားထုတ်ပုံ

ဤတတိယာ ရပ္ပဈာန်ကို ထက်သန်ခိုင်ခံ့ ပသီဘော်နိုင်အောင် ပြုပြီး၍ အထက် စတုတ္ထာရပ္ပဈာန်ကို တက်လို့ ဖြစ်စေလိုသောအခါ-

အောက်ဈာန်ထက် အထက်ဈာန် သာလွန်မြင့်မြတ်၏။ ကောင်း၏-ဟု အောက်ဈာန်ကို မုန်း၍ အထက်ဈာန်ကို ချစ်ခင်လိုချင်၍ ပဌမာရပ္ပဝိညာဉ်၏ မရှိခြင်း- အဘာဝပညတ်ကို အာရုံပြု၍ တတိယာရပ္ပဈာန်ကို ဝင်စား၍ ဈာန်မှ ထပြီးလျှင် ထို ယခု ဝင်စား၍ ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော အတိတ် တတိယာရပ္ပဈာန်စိတ် ဝိညာဉ်ကိုပင် ဤ ဝိညာဉ်သည် အလွန်သိမ်မွေ့ ငြိမ်သက်၏။ သိမ်မွေ့ငြိမ်သက်၏-ဟု စိတ်ထဲကမှတ်လျက် အာရုံပြု၍ အဖန်

[ဒုတိယအကြိမ်]

ဖန် နှလုံးသွင်းလတ်၊ ကြည့်ရှုလတ်သည်ရှိသော် ဥပေက္ခာ၊ ကေဂ္ဂတာစျာန် အင်္ဂါ ၂-ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော ပဉ္စမစျာန်ဇော အပ္ပနာဝိထိကျလာ၏။ အရူပ စျာန်ကိုရ၏။

ဤစျာန်ကို ပျောက်သလောက်နီးနီး အလွန် သိမ်မွေ့၍ သွားသဖြင့် ရုန့် ရင်းသော သညာကားမရှိ။ အလွန်သိမ်မွေ့သော သညာမျှသာ ရှိခြင်းကြောင့် နေဝသညာနာသညာယတန စျာန်-ဟု ခေါ်၏။ ၄-ကြိမ်မြောက် ရအပ် ရောက်အပ်သော အရူပစျာန်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် စတုတ္ထစျာန်-ဟူ၍လည်းခေါ်၏။ ဤစျာန်ကိုလည်း ထက်သန်အားကောင်းအောင် မြဲမြံခိုင်ခံ့အောင် ဝသိ ဘော်နိုင်အောင် ပြုအပ်၏။

စတုတ္ထာရူပ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

ဝိမောက္ခ ၈-ပါး၊ သမာပတ် ၈-ပါး၊ ၉-ပါး၊

အနုပုဗ္ဗဝိဟာရသမာပတ် ၉-ပါး

၁။ ရူပစျာန်က စတုက္ကနည်းအားဖြင့် ၄-ပါး၊ အရူပစျာန်က ၄-ပါး ဤ ၈-ပါးကို နိဝရဏစသော ဘေးရန်တို့မှ ကင်းစင်ကျွတ်လွတ်ခြင်းကြောင့် ဝိမောက္ခ ၈-ပါး ဟူ၍လည်း ခေါ်၏။

၂။ ဝင်စားအပ်ခြင်းကြောင့် သမာပတ် ၈-ပါး ဟူ၍လည်း ခေါ်၏။

၃။ ဤသမာပတ် ၈-ပါးထဲသို့ နိရောဓသမာပတ်ကို ထည့်သွင်းလျှင် သမာပတ် ၉-ပါး ဖြစ်၏။

၄။ ဤ ၉ ပါးသော သမာပတ်ကို အစဉ်အတိုင်း ဝင်စားအပ်သော အနုပုဗ္ဗဝိဟာရ သမာပတ် ၉-ပါး ဟူ၍ ခေါ်၏။

ဤ သမာပတ် ၉-ပါးကို ကာမရာဂ ကင်းစင်ပြီးသော ရုပ်ရှိသော အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ၂-ဦးတို့မှသာလျှင် ဝင်စားနိုင်၏။

ဝင်စားပုံကား-ရှေးဦးစွာ ပဌမစျာန်ကို တခဏမျှ ဝင်စား၍ စျာန်မှ ထပြီးလျှင် ထိုပဌမစျာန်ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-ဟု တိလက္ခဏာတင်ရှုအပ်၏။ ပြီးလျှင် ဒုတိယစျာန်ကို ဝင်စား၍ စျာန်မှ ထ၍ ဤဒုတိယစျာန်ကိုလည်း မျှေးနည်းထူ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-ဟု တိလက္ခဏာ တင်ရှုအပ်၏။

ဤနည်းတူ အစဉ်အတိုင်း အာကိဉ္ဇညာယတန သမာပတ်တိုင်အောင် သမာပတ် ၇-ပါးလုံးကို ဝင်စား၍ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-ဟု တိလက္ခဏာတင် ရှု၍ ပြီးသောအခါ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားရာမှ ထ၍ အလျင်အမြန် စုတိ

ဂ-အာရပ္ပ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

စိတ်များ ကျမသွားရအောင် စုတိစိတ်ကျမည့်အခါများ ဝေးသေး၏လား-ဟု ကြည့်မျှော်၍ မိမိအလိုရှိသလောက် ကာလကို မှန်းထား၍-

၀။ ဘယ်အခါကျလျှင် ထနိုင်စေသတည်း။

၂။ ထိုကာလ အတွင်းမှာလည်း ဘုရားရှင်ခေါ်လျှင်လည်း ထနိုင်စေသတည်း။

၃။ သံသ့ကိစ္စရှိ၍ ငါ့ကိုတောင့်တမျှော်လင့်လျှင်လည်းထနိုင်စေသတည်း။

၄။ ငါ၏သပိတ်၊ ပရိက္ခရာ၊ ပစ္စည်းဘဏ္ဍာတို့သည်လည်း ဘာတစုံတခု ကြောင့်မှ မပျက်စီးနိုင်စေသတည်း။-

ဟု ဓိဋ္ဌာန်ခြင်း ပုဗ္ဗကိစ္စကို ပြုပြီးလျှင် နေဝသညာနာသညာယတန သမာပတ်ကို ဝင်စားအပ်၏။ ထိုသမာပတ် ဈာန်ဇော ၁-ကြိမ်၊ ၂-ကြိမ် လောက် ကျပြီးလျှင် စိတ်မဖြစ်လာပဲ စိတ်အစဉ် ပြတ်၍ ချုပ်၍ မိမိ မှန်းထားသမျှ ကာလအတွင်း စိတ်၊ စေတသိက် မရှိပဲ ရုပ်ချည်းသက်သက် ဖြစ်၍နေလေ့တော့၏။ ဤကဲ့သို့ စိတ်၊ စေတသိက် ချုပ်ခြင်းသို့ ဆိုက်ရောက်၍ နေသည်ကို နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားသည်ဟု ခေါ်၏။

ထချိန်ကျသောအခါ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုလျက် ဖိုလ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာ၍ နိရောဓသမာပတ်မှ ထ၏။ ဤကဲ့သို့ ဓိဋ္ဌာန်၍ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စား၍ နေသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို တတ်နိုင်လျှင် အမြောက်နှင့်ပစ်၊ မလဲတော့ပြီ၊ မီးနှင့်ရှိ၊ မလောင်တော့ပြီ၊ သူနေသော ကျောင်းကို ပျက်စီးအောင်၊ မီးလောင်အောင် မတတ်နိုင်တော့ပြီ၊ ပစ္စည်းဘဏ္ဍာ ပရိက္ခရာနှင့်တကွ ကာယ သိဒ္ဓိ ပြီးစီး၍ နေတော့၏။ အဓိဋ္ဌာန် ပြုလုပ်လျှင် သူသာပြီးစီး၏။ ပရိက္ခရာ ဘဏ္ဍာ မပြီးစီးပြီ။

[ဤကား အနုပုဗ္ဗဝိဟာရ သမာပတ် ၉-ပါးကိုဝင်စားပုံတည်း။]

အသညသတ်ဗြဟ္မာ

ဤ သမာပတ် ၈-ပါးတို့တွင် ရူပစတုတ္ထဈာန်ကို ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤ နာမ်ရှိခြင်းကြောင့် စိုးရိမ် ပူပန်ရ၊ ဒုက္ခ ရောက်ရသည်။ နာမ်မရှိပဲ ရုပ်ချည်းသက်သက် နေရလျှင် ဘာကိုမျှ မသိရပဲ အေးအေး ချမ်းချမ်း နေရ၏။ ကောင်း၏-ဟု တောင့်တ၍ နာမ်ကိုသာ အပြစ်မြင်၍၊ မှန်း၍ ရုပ်ကို အပြစ်မမြင်ပဲ၊ မမှန်းပဲ ရုပ်နှင့် နေလိုသော စိတ်ဆန္ဒရှိလျက် ဈာန်မလျော့ပဲ စုတေခဲလျှင် နာမ်မရှိ ရုပ်သာရှိသော အသညသတ် ဗြဟ္မာဘုံသို့ ရောက်၍

[ဒုတိယအကြောင်း]

အသညသတ် ဗြဟ္မာဖြစ်ရ၏။ ကမ္ဘာကြီး ငါးရာ အသက်ရှည်၏။ ကမ္ဘာ
ငါးရာစေ့လျှင် စတုတ္ထဈာန် စေတနာကံကုန်၍ ထိုအသညသတ် ဗြဟ္မာကောင်
ရုပ်တုံးကြီး ကွယ်ချုပ်စုတေ၍ ရှေးက ပြုဖူးသော ကာမကုသိုလ်ကံကြောင့်
လူ့ဘုံ၌ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးစုံဖြစ်ပေါ်၍ လူဖြစ်ရပြန်၏။

အရူပဗြဟ္မာ

ဤအာရူပဈာန်ကို ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သည်း အကယ်၍ မိမိက ၏
ကိုယ်ခန္ဓာ ရုပ်ကောင်ကြီးရှိလို့သာ အရိုက်ခံရ၊ ဓားထိုးခံရ၊ အနာပေါက်ရ၊
ဖျားရ၊ နာရ၊ ဒုက္ခမျိုးစုံ ရောက်ရသည်။ ရုပ်မရှိပဲ နာမ်ချည်း သက်သက်နေ
ရလျှင် ဘာတစုံတခုမျှ မထိခိုက်နိုင်ပဲ အေးအေးချမ်းချမ်း နေရ၏။
ကောင်း၏-ဟု တောင့်တ၍ ရုပ်ကိုသာ အပြစ်မြင်၍ မုန်း၍ နာမ်ကို အပြစ်
မမြင်ပဲ၊ မမုန်းပဲ နာမ်နှင့် နေလိုသော စိတ်ဆန္ဒရှိလျက် ဈာန်မလျှော့ပဲ
စုံတေခဲလျှင် ရုပ်မရှိ နာမ်သာရှိသော အရူပဗြဟ္မာဘုံသို့ ရောက်၍ အရူပဗြဟ္မာ
ဖြစ်ရ၏။ အထက်ဆုံး နေဝသညာ နာသညာယတနဘုံ၌ ကမ္ဘာကြီး
(၈၄၀၀၀) အသက်ရှည်၏။ ကမ္ဘာသက်တမ်းစေ့လျှင် စုတ၍ ရုပ်နာမ်
၂-ပါးစုံ ဖြစ်ပေါ်၍ ကာမဘုံ၌ ဖြစ်ရပြန်၏။

အကယ်၍ ဤပုဂ္ဂိုလ်က ထို စတုတ္ထဈာန်၊ အာရူပဈာန်တို့ကို ရငြား
သော်လည်း မိမိနာမ်ကို၊ မိမိ ကရဇရုပ်ကို မိမိက မမုန်းပဲ ထိုဘုံတို့ကို
မတောင့်တငြားအံ့၊ ထိုအသညသတ်၊ အရူပဘုံတို့မှာ မဖြစ်၊ ရုပ်နာမ် ၂-ပါး
စုံသော ကြွင်းသော ဗြဟ္မာဘုံတို့မှာသာ ဖြစ်၏။ ကာမဘုံတို့မှာ ဖြစ်လိုလျှင်
လည်း ဖြစ်၏။ ဤစကားရပ်ဖြင့် ရူပဈာန်မှ အရူပဈာန်ကို တက်သောအခါ
မိမိကိုယ်တောင် ရုပ်ခဲ-ဟူသော ကရဇရုပ်ကို အပြစ်ရှုရ၊ မုန်းရတာမျိုး မယုတ်၊
အာရုံ ကသိုဏ်းရုပ်နှင့်တကွ ရူပဈာန်ကိုသာ အောက်ကျ သေးသည်၊
ညံ့ဖျင်းသေးသည်-ဟု အပြစ်တင်ရှုရ၊ မုန်းရတာမျိုးတည်း-ဟူသော အနက်
အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ပြ၏။ သိစေ၏။

အာရူပကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

(၉) အာဟာရေပဋိကူလသညာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုမိန်း

အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ- ဟူသည်ကား စားသောက် မျှိုသွင်း
အပ်သော ကဗလိကာရ အာဟာရ၌ စက်ဆုပ် ရှုံရှုံဖွယ်ဟု ကောင်းစွာ
ထင်မြင်၍ တည်နေသော သညာကို ခေါ်သည်။ ထိုသညာကို ရလို့ ပွားများ
လိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤသို့ ပွားများရ၏။

၉-အာဟာရေ ပဋိကုလသညာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ဥပမာဆိုသည်ရှိသော်-ရှေးသောအခါ သားငယ်ကိုချီ၍ ကန္တာရခရီးခဲကို သွားကြသော သမီးခင်ပွန်း ၂-ဦးတို့သည် လမ်းခရီး၌ ရိက္ခာကုန်ပြတ်သဖြင့် ငါတို့အား အသက်ရှည်စွာ နေရလျှင် နောင်အခါ သားအစားရလိမ့်မည်။ ဤ သားကို သတ်၍ အသားကို စား၍၊ ရိက္ခာလုပ်၍ ကန္တာရခရီးခဲကို လွန်မြောက်ကြအံ့ ဟု ကြံစည်တိုင်ပင်ပြီးလျှင် သားငယ်ကို သတ်၍ သားငယ်၏ အသားကိုစားကြကုန်၏။ စား၍ ကန္တာရ ခရီးခဲလို့ လွတ်မြောက်ကြကုန်၏။

ထို မိဘ ၂-ဦးတို့၏ သား၏ အသားကို စားကြရာ၌ ဤသား၏ အသားကို-

- ၁။ ဇာတ်တူသား ဖြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊
- ၂။ ဆွေမျိုး၏အသား ဖြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊
- ၃။ ဆွေမျိုးမှလည်း အဖျားမဟုတ်၊မိမိ၏ သားရင်းဖြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊
- ၄။ အလွန်ချစ်လှစွာသောသား၏ အသားဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
- ၅။ အလွန်သနားကျင်နာသော သား၏ အသား ဖြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊
- ၆။ မီးမရှိ မဖုတ်မြိုက် မကင်ချက်ရပဲ အစိမ်း ဖြစ်ခြင်း ကြောင့် လည်းကောင်း၊
- ၇။ ကြမ်းကြုတ်၊ ကြောက်မက်ဖွယ်သော လူသား ဖြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊
- ၈။ ဆားမရှိ ဆားမထည့်ရခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊
- ၉။ တပါးသော အရသာ မဖက်စွက်ရခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊

ဤသို့သော အကြောင်းတို့ကြောင့် အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်း၏။ အလွန်ပင် စက်ဆုပ်ကြ ရှိကြ၏။ အနည်းငယ်မျှပင် ကောင်းသည်၊ ကောင်းသည်-ဟု နှစ်သက်သာယာခြင်း မဖြစ်ကြရှာ။ နှစ်သက်သာယာခြင်း မရှိ၊ အလွန်စက်ဆုပ်လျက်နှင့်ပင် ကန္တာရခရီးခဲမှ လွန်မြောက်ခြင်းငှာ စားကြရ၏။

ထိုသားငယ်၏ အသားကဲ့သို့ ထို အတူ ဤစားသောက် မျှသွင်းအပ်သော ကဗလိကာရ အာဟာရသည်လည်း မိုးစွတ်မရှောင်၊ နေပူမရှောင်၊ ဘေးမရှောင်၊ ရန်မရှောင် ဆင်းရဲငြိုငြင်ပင်ပန်းစွာ အရှာသွားရ၊ သွား၍ရအောင် ရှာရသည့်အတိုင်းကြောင့်လည်း အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်း၏။ ရှာမှီးသဖြင့်

[ဒုတိယအကြိမ်]

ရ၍ စားသောက်သောအခါလည်း ခံတွင်း၌ ဝါး၍ လျှာရည် စံတေး ချဲ့တို့ဖြင့်ရောလျက် ကောင်းသော အဆင်းသဏ္ဍာန် အနံ့တို့ပျက်၍ ခွေးအံဖတ်ကဲ့သို့ ဖောက်ပြန်၍ နေပုံအချင်းအရာအားဖြင့်လည်း ထိုအာဟာရသည် အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်း၏။ ဝါးပြီး၍ မျိုသောအခါလည်း သည်းခြေ၊ သလိပ်ပုပ်ဟူသော ပြည်၊ သွေး၊ ဤ ၄-ပါးသော အညစ်အကြေး အာသယတို့ဖြင့် ရောနှောလူးလဲအပ်ခြင်းကြောင့်လည်း ထိုအာဟာရသည် အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်း၏။

မျိုပြီး၍ အစာသစ် အိမ်သို့ ရောက်သော အခါလည်း ထိုအစာသစ် အိမ်သည် ဆေးကြောသုတ်သင်ခြင်းမရှိ၊ ညစ်ထေး၍နေသော ခွေးစားခွက်ကဲ့သို့ မွေးကတည်းက တရံတခါမျှ မဆေးကြော မသုတ်သင်ရဘူးသဖြင့် အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်းအောင် ညစ်ထေး၍နေ၏။ ဤကဲ့သို့ ညစ်ထေး၍ နေသော တည်ရာအစာသစ် အိမ်အတွက်ကြောင့်လည်း ထိုအစာအာဟာရသည် အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်း၏။

အစာသစ်အိမ်သို့ ရောက်ပြီးသောအခါလည်း ဒွန်းစဏ္ဍားရှာနား တန်စီးတုန်းကဲ့သို့ ၃၂-ပါးသော ပိုးမျိုးသံကောင်တို့ဖြင့် ကျိကျိတက်ပြွမ်းလျက် ဓာတ်မီးချက်အပ်သဖြင့် အမြုပ်အပွက်ထလျက် အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်သော အဆင်းအနံ့ရှိလျက် ဖောက်ပြန်ကြေကျက်၍နေ၏။ ဤကဲ့သို့ အစာသစ်အိမ်တွင်း၌ ဖောက်ပြန်ကြေကျက်လျက် တည်နေပုံ အချင်းအရာအားဖြင့်လည်း ထိုအစာအာဟာရသည် အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်း၏။

အကယ်၍ မကြေကျက်ပြန်လျှင်လည်း ဝမ်းရောင်ခြင်း၊ ရင်ပြည့်ခြင်း စသည်ကို ဖြစ်စေ၏။ ဤသို့ ဝမ်းရောင်ခြင်း၊ ရင်ပြည့်ခြင်းစသည်ကို ဖြစ်စေတတ်သည့် အတွက်ကြောင့်လည်း ထိုအစာအာဟာရသည် အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်း၏။

ကောင်းစွာ ကြေကျက်ပြီးလျှင်လည်း ရှေ့၊ ငွေ့ စသော အဖိုးတန် နှစ်သက်ဖွယ်မဖြစ်၊ စင်စစ် အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်သော ကျင်ငယ်၊ ကျင်ကြီးသာ ဖြစ်လေ၏။ ဤသို့ ကျင်ငယ်၊ ကျင်ကြီးဖြစ်၍ သွားခြင်းကြောင့်လည်း ထိုအစာအာဟာရသည် အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ် ကောင်း၏။

ထိုအာဟာရထဲမှ ထွက်သော အဆီတို့သည်လည်း အဖိုးတန် နှစ်သက်ဖွယ် ဝတ္ထုကို မဖြစ်စေ၊ စင်စစ် စက်ဆုပ်ဖွယ်သော ဆံပင်၊ အမွှေး၊ လက်သည်းခြေသည်း၊ သွား၊ အရိုး၊ ခြင်ဆီ စသော ၃၂-ပါးသော အပုပ်မျိုးတို့ကိုသာ ဖြစ်စေ၏။ ယားနာ၊ ပွေးနာ၊ နှင်းခူနာ စသော အမျိုးမျိုးသော အနာရော

[ဒုတိယအကြောင်း]

၉-အာဟာရေ ပဋိကူလသညာကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ဂါတို့ကိုလည်း ဖြစ်စေ၏။ ဤသို့မကောင်း စက်ဆုပ်ဖွယ်သော အကျိုးကို ဖြစ်စေသည် အတွက်ကြောင့်လည်း ထိုအစာအာဟာရသည် အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ် ကောင်း၏။

ထိုအစာအာဟာရကို ဝမ်းတွင်းထို မျိုသွင်းပြီးပြန်လျှင်လည်း တဖန်ပြင် ဖက်သို့ မထုတ်ရမနေနိုင် ထုတ်ပစ်ရပြန်၏။ မိုးစုတ်မရွှောင်၊ နေပူမရွှောင်၊ ဘေးမရွှောင်၊ ရန်မရွှောင်၊ ရှက်ရှက်ကြောက်ကြောက် ပန်းကွယ်လျက် စက် ဆုပ်ပင်ပန်းစွာ ထုတ်ရပြန်၏။ ဤသို့ မနေသဘဲ တဖန် စွန့်ထုတ်ရမှုအတွက် ကြောင့်လည်း ထိုအစာအာဟာရ၏ အကျိုးဆက်သည် ၉-ပေါက်သော ဒွါရ တို့မှ စက်ဆုပ်ဖွယ် ဝတ္ထုဖြစ်လျက် ယိုထွက်၏။ ဤသို့ ၉-ပေါက်သော ဒွါရတို့မှ စက်ဆုပ်ဖွယ် ယိုထွက်စေသော အတွက်ကြောင့်လည်း ထို အစာအာဟာရ သည် အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်း၏။

ထိုအစာအာဟာရသည် စားမည်ဟုပြုသည်မှစ၍ ဒွါရ ၉-ပေါက်မှထွက်သည့် အခါတိုင်အောင် ခွက်ကို လည်းကောင်း၊ လက်ကို လည်းကောင်း၊ ပါးစပ်ကို လည်းကောင်း၊ ကိုယ်တွင်း တကိုယ်လုံးကို လည်းကောင်း၊ ဒွါရ ၉-ပေါက်ကို လည်းကောင်း ပေရေညစ်ထပ် လိမ်းကပ်လူးလဲ၏။ ဤသို့ လိမ်းကပ်လူးလဲမှု ကြောင့်လည်း ထိုအစာအာဟာရသည် အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်း၏။

ထိုအစာအာဟာရသည် ခံတွင်းသို့ရောက်ခါမျှဖြင့် ပင်လျှင်—

- ၁။ စိတ်ကို ညစ်နွမ်းစေ၏။
- ၂။ တုန်လှုပ်ပျံ့လွင့်စေ၏။
- ၃။ ဝမ်းတွင်းသို့ ရောက်လျှင်ကား ကိုယ်၊ စိတ်ကိုပင် ထိုင်းမှိုင်း လေးလံ ခြင်း၊ နို့ခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။
- ၄။ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြခြင်းကိုလည်း ဖြစ်စေတတ်၏။
- ၅။ အနာရောဂါ အမျိုးမျိုးတို့ကိုဖြစ်စေ၍ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆင်းရဲပင်ပန်းစေ၏။
- ၆။ အသက်ကိုသော်လည်း သေအောင်သတ်၏။
- ၇။ ဗြဟ္မဇရိယ သီလကိုသော်လည်း ညှိုးနွမ်းအောင်၊ ပျက်စီးအောင် ပြုတတ်၏။
- ၈။ မိစ္ဆာစာရ ဒုစရိုက်မှုကိုလည်း ဖြစ်စေတတ်၏။

ဤသို့သော အကြောင်းတို့ကြောင့်လည်း ထိုအစာ အာဟာရသည် အလွန် စက်ဆုပ်ရွံ့မုန်းဖွယ်ကောင်း၏။

[ရတီယအကြွပ်]

ထိုအစာအာဟာရကို အကြောင်းပြု၍ အမျိုးမျိုးသော အနာရောဂါ ဆင်းရဲဝေဒနာတွေ ဖြစ်ရ၏။ အမျိုးမျိုးသော အငြင်းအခုံ ခိုက်ရန် ဒေါသ တွေ၊ အကုသိုလ် ဒုစရိုက်တွေ၊ ဘေးတွေ၊ ရန်တွေ၊ ဒုက္ခတွေ ဖြစ်ရ၏။ ဤသို့ ဖြစ်သမျှတို့သည် အာဟာရကြောင့် ဖြစ်သည် ချည်းပင်တည်း။ ဆင်းရဲဒုက္ခ ဟူသမျှသည် ကြွင်းနာမ် အာဟာရတို့နှင့်တကွ ဤ ကဗလီကာရ အာဟာရ ကြောင့် ဖြစ်သည်ချည်းပင်တည်း။ လောက၌ ရှိရှိသမျှ အလုံးစုံသော ဘေး ဒုက္ခတို့သည် ထိုအာဟာရ ၄-ပါးတို့ကြောင့်သာလျှင် ဖြစ်ရကုန်၏။ ထိုအာဟာရ တို့သည် အလုံးစုံသော ဘေးဒုက္ခတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်ကြကုန်၏။

ဤ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အကြောင်းတို့ကြောင့် ထိုကဗလီကာရ အာဟာရ သည် အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ် ကောင်း၏။

သို့စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် ကောင်းငြားသော်လည်း အနာပျောက်ခြင်းငှါ အလွန်ခါးသော ဆေးခါးကြီးကို စားသောက် သုံးဆောင်ရတိသကဲ့သို့ ကန္တဒရ ခရီးခဲကို လွန်မြောက်ခြင်းငှါ သား၏ အသားကို စားရတိသကဲ့သို့ အသက် ရှည်၍ ဣရိယာပုထိ ၄-ပါး မျှတ ကျန်းမာ၍ ကိလေသာ အနာကင်းပျောက် ကြောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကြိုးပမ်းအားထုတ်နိုင်ခြင်းငှါ၊ သံသရာကန္တာရ ခရီးခဲကို လွန်မြောက်နိုင်ခြင်းငှါ ထို ကဗလီကာရ အာဟာရကို စားသောက်မှီဝဲအပ်၏။ စားသောက်မှီဝဲရာ၏။ စားသောက် မှီဝဲရသည်။

ဤ “အာဟာရ ပဋိကူလသညာ”ကို ပွားများလိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် သည် ဤ ယခု ရေးသားခဲ့ပြီးသော အတိုင်း ထို ကဗလီကာရ အာဟာရ၌ စက်ဆုပ်ရွံ့မုန်းဖွယ် အခြင်းအရာ၊ စက်ဆုပ်ရွံ့မုန်းသော အကြောင်းတို့ကို အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်အောက်မေ့ရာ၏။ ဤသို့ ဆင်ခြင် အောက်မေ့ဖန်များသော အခါ စားပြီး စားဆဲ စားလတ္တံ့သော အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ ၃-ပါး၌ တည်သော ထို ကဗလီကာရ အာဟာရသည် ထိုယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်၊ ဉာဏ်၊ သညာ၌ စက်ဆုပ်ဖွယ်ဖြစ်၍ ထင်၏။ ထိုယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်၊ ဉာဏ်၊ သညာသည် ထိုကဗလီကာရ အာဟာရ၌ စက်ဆုပ်ဖွယ် အဖြစ်ဖြင့် ကောင်းစွာ ထင်မြင်၍ တည်၏။ ထိုအခါ စိတ်၊ ဉာဏ် အလွန်ထက်သန်ကြီးထွား ၏။ ကြည်လင်၏။ တည်ကြည်၏။ ဥပစာရဈာန်ကို ရ၏။

[ခုတ်ယစကြိုင်]

၁၀-စတုစာတုဝဝတ္ထာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား--

၁။ ရသတဏှာ လွန်စွာပါး၏။

၂။ ကာမဂုဏ် ၅-ပါးလုံး၌ တပ်နှစ်သက်သော တဏှာရာဂလည်း လွန်စွာ ပါးတော့၏။

၃။ အာဟာရကို စားသောက်မှီဝဲသောအခါလည်း ကန္တာရခရီး၌ သား၏ အသားကို စားကြသော သူတို့ကဲ့သို့ နှစ်သက် သာယာခြင်း ကင်းလျက် သံသရာမှ လွန်မြောက်ခြင်းငှါသာလျှင် စားသောက် မှီဝဲလေတော့၏။

[အာဒိနဝဒဿာဝိ နိဿရဏပညော ပရိဘုဇ္ဇတိ- ဆိုသောအတိုင်းပင်တည်း။]

အာဟာရပဋိက္ခလသညာ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပြီး၏။

၁၀-စတုစာတုဝဝတ္ထာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

စတုစာတုဝဝတ္ထာန် ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းပွားများလိုသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ် သည် ကာယဝိဝေက အလို့ငှါ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်သို့ ချဉ်းကပ်သဖြင့် လည်းကောင်း၊ စိတ္တဝိဝေက အလို့ငှါ အထူးထူးသော အာရုံမှ ဖဲစေလျက် ကမ္မဋ္ဌာန်း သို့ စိတ်ကို သွင်းလျက်လည်းကောင်း ဆံဖျားမှ ခြေဘဝါးတိုင်အောင်၊ ခြေဘဝါးမှ ဆံဖျားတိုင်အောင် မဟာဘုတ်ဖြင့်ပြီးသော မိမိရူပကာယကို ဓာတ်အားဖြင့် ကောင်းစွာ ဆင်ခြင်ရမည်။

ဆင်ခြင်ပွားများပုံ

ငါ၏ တလံမျှလောက်သော ဤခန္ဓာကိုယ်၌-

၁။ မြေဓာတ်လွန်သော ကိုယ်အစု၊

၂။ ရေဓာတ်လွန်သော ကိုယ်အစု၊

၃။ မီးဓာတ်လွန်သော ကိုယ်အစု၊

၄။ လေဓာတ် လွန်သော ကိုယ်အစု၊

၄-ပုံ ၄-စု ဓာတ်ကဲ့အောင် ရှုရမည်။

ထို ၄-ပါးသော ကိုယ်အစုတို့တွင် မြေဓာတ်လွန်သော ကိုယ်အစု ဟူသည်

ကား-

ကပ္ပန္နာနိကျပိဋကိ

မြေဓာတ်လွန်သောကိုယ်အစု

- ၁။ ကေသာ-၂-ကုဋေ ၄-သန်းမျှသော ဆံပင် ဟူသော မြေအစု။
- ၂။ လောမာ- ၉-သောင်း ၉-ထောင် မျှသော မွေးညင်း ဟူသော မြေအစု။
- ၃။ နခါ- ၂၀-အရေအတွက်ရှိသော ခြေသည်း လက်သည်း ဟူသော မြေအစု။
- ၄။ ဒန္တာ- ၃၂-အရေအတွက်ရှိသော သွားဟူသော မြေအစု
- ၅။ တစော-အရေထူ အရေပါး ၂-မျိုး ပြားသော အရေ ဟူသော မြေအစု။
- ၆။ မံသံ-၉-ရာမျှ အရေအတွက်ရှိသော အသားဆိုင် ဟူသော မြေအစု။
- ၇။ နှာရ-၉-ရာမျှ အရေအတွက် ရှိသော အကြောဟူသော မြေအစု။
- ၈။ အဋ္ဌိ-၂-ရာမျှ အရေအတွက်ရှိသော အရိုးဟူသော မြေအစု။
- ၉။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇ-ရိုးတွင်းခြင်ဆီ ဟူသော မြေအစု။
- ၁၀။ ဝက္ကံ-ကျေးဇက်ကပ်ခေါ်သော အညှို့ဟူသော မြေအစု။
- ၁၁။ ဟဒယံ-နှလုံးသားဟူသော မြေအစု။
- ၁၂။ ယကနံ-အသည်းဟူသော မြေအစု။
- ၁၃။ ကိလောမကံ-အမြှေးလွှာဟူသော မြေအစု။
- ၁၄။ ပိဟကံ-သရက်ရွက်ခေါ်သော အဖျဉ်းဟူသော မြေအစု။
- ၁၅။ ပပ္ဖါသံ-အဆုတ်ဟူသော မြေအစု။
- ၁၆။ အန္တံ-အူမ-ဟူသောမြေအစု။
- ၁၇။ အန္တဂုဏံ-အူသိမ်ဟူသော မြေအစု။
- ၁၈။ ဥဒရိယံ-အစာသစ်ဟူသော မြေအစု။
- ၁၉။ ကရီသံ-အစာဟောင်းဟူသော မြေအစု။
- ၂၀။ မတ္တလုဂံ-ဦးနှောက်ဟူသော မြေအစု။

မြေဓာတ်လွန်သော ကိုယ်အစု ပြီး၏။

ရေဓာတ်လွန်သောကိုယ်အစု

- ၁။ ပိတ္တံ-သည်းခြေဟူသော ရေအစု။
- ၂။ သေမ္ပံ-သလိပ်ဟူသော ရေအစု။
- ၃။ ပုဗ္ဗော-ပြည်ဟူသော ရေအစု။

[စုတိယအကြောင်း]

၁၀-စတုစာတုဝဝတ္ထာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခန်း

- ၄။ လောဟိတံ-သွေးဟူသော ရေအစု။
- ၅။ သေဒေါ-ချွေးဟူသော ရေအစု။
- ၆။ မေဒေါ-အဆိပျဉ် အဆိခဲဟူသော ရေအစု။
- ၇။ အဿု-မျက်ရည်ဟူသော ရေအစု။
- ၈။ ဝဿာ-ဆီကြည်ဟူသော ရေအစု။
- ၉။ ခေဋ္ဌော-လျှာရည် တံတွေးဟူသော ရေအစု။
- ၁၀။ သိဿံကံကာ-နွှာရည်နှပ်စေးဟူသော ရေအစု။
- ၁၁။ လုသိကာ-အစေးပုပ် ဟူသော ရေအစု။
- ၁၂။ မုတ္တံ-ကျင်ငယ်ဟူသော ရေအစု။

ရေဇာတ်လွန်သော ကိုယ်အစု ပြီး၏။

မီးဇာတ်လွန်သော ကိုယ်အစု

- ၁။ သန္တာပေါ-ရက်ဆက်, ရက်ချန် ဖျားခြင်း စသော- အပူလွန်သော မီးအစု။
- ၂။ ဒါဟော-ပေါက်နွှာ, ကျောက်နွှာ-စသော အသွေး အသားကို အကျက်လောင်သော မီးအစု။
- ၃။ ပါစကော-အစာကို ကြေကျက်စေတတ်သော မီးအစု။
- ၄။ ဇီရဏာ- ရင့်ရော်မှုညှိရမ်း ဟောင်းနွမ်း ဆွေးမြေ့စေတတ်သော မီးအစု။

မီးဇာတ်လွန်သော ကိုယ်အစု ပြီး၏။

လေဇာတ်လွန်သော ကိုယ်အစု

- ၁။ ဥဒ္ဓင်္ဂမာဝါတာ-အထက်သို့ ဆန့်တက်သော လေအစု။
- ၂။ အဓောဂမာဝါတာ-အောက်သို့စုန်ဆင်းသော လေအစု။
- ၃။ ကုစ္ဆိသယာဝါတာ-ဝမ်းခေါင်းတွင်း၌ ကိန်းသော လေအစု။
- ၄။ ကောဋ္ဌာသယာဝါတာ-အူမအူသိမ်အတွင်း၌ ကိန်းသော လေအစု။
- ၅။ အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိနောဝါတာ-ကိုယ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားမှုတို့၌ အင်္ဂါ ကြီးငယ်သို့ အစဉ်လျှောက်သော လေအစု။
- ၆။ အဿာသပဿာသာဝါတာ- ထွက်သက်ဝင်သက်ဟူသော လေအစု။

လေဇာတ်လွန်သော ကိုယ်အစု ပြီး၏။

[ဒုတိယဇာတ်ကြိမ်]

၂-ကုဓဋ ၄-သန်းပျသော ဆံပင်ဟူသော မြေအစု၌
ဓာတ် ၈-ပါး ခွဲစိတ်ကြည့်ရှုခန်း

ဆံပင်တခု၌ ပထဝီကာယ၊ အာပေါကာယ၊ တေဇောကာယ၊ ဝါယော
ကာယ-ဟူ၍ ကာယကြီး ၄-ပါးရှိ၏။

- ၁။ ဆံပင်တခုလုံး၌ အမာခံဖြစ်သော ခက်မှာမူ ကိရိယာအပေါင်းသည် ပထဝီကာယ မည်၏။
- ၂။ ဖွဲ့စေမှု ကိရိယာအပေါင်းသည် အာပေါကာယ မည်၏။
- ၃။ ပူသောအခါ၌ ပူမှုအပေါင်း၊ အေးသောအခါ၌ အေးမှုအပေါင်းသည် တေဇောကာယမည်၏။
- ၄။ တေဇောကာယ၏ အရှိန်ဖြစ်သော ထောက်ကန်မှု အပေါင်းသည် ဝါယောကာယ မည်၏။

[ဤဆံပင်၌ ဝဏ္ဏ-အဆင်း၊ ဂန္ဓ-အနံ့၊ ရသ-အရသာ၊ ဩဇာ-အဆီအဝေး-
ဟူသော ဥပါဒါရုပ် ၄-ပါး ကျန်ရှိသေး၏။]

အချုပ်အားဖြင့် ရေတွက်လျှင်-

ဆံပင်တခု၌-ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊
ဩဇာ၊ ဓာတ် ၈-ပါး။

မွှေးညင်း၌-ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊
ဩဇာ၊ ဓာတ် ၈-ပါး။

ခြေသည်းလက်သည်း၌-ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊
ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ ဓာတ် ၈-ပါး။

[ကြွင်းသော ကောဋ္ဌာသတို့၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း ဓာတ် ၈-ပါးခွဲလေ။]

ဆံပင်၌ ဓာတ် ၈-ပါး မြန်မာလိုခွဲနည်း

ဆံပင်၌ ဓာတ် ၈-ပါး-ခွဲနည်းကား-

- ၁။ ဆံပင်ကို စမ်းသပ်လျှင် မာသည်ဟု တွေ့ရှိ၏။ ထိုမာမှုသည် ပထဝီ ဓာတ်တည်း။
- ၂။ လုံးပတ်သဏ္ဍာန် ဖြစ်နေသည်ကို မြင်၍ ဖွဲ့စေမှုကို သိရ၏။ ထိုဖွဲ့စေမှုသည် အာပေါဓာတ်တည်း။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၁၀-စတုစာတုဝတ္ထာန် ကပ္ပန္ဒာန်ကို ပြဆိုခန်း

- ၃။ ပူသောအခါ ပူမှု၊ နွေးသောအခါ နွေးမှု၊ အေးသောအခါ အေးမှုကို တွေ့ရှိ၏။ ထိုပူမှု၊ နွေးမှု၊ အေးမှုသည် တေတေခတ်တည်း။
- ၄။ ပူရှိန်၊ နွေးရှိန်၊ အေးရှိန်ကို တွေ့ရှိ၏။ ထိုအရှိန်စုသည် ဝါယော ခတ်တည်း။
- ၅။ မျက်စိနှင့်ကြည့်ရှုလျှင် ဆံပင်၌ အဆင်းကို မြင်၏။ ထိုအဆင်းသည် ဝဏ္ဏခတ်တည်း။
- ၆။ နှာခေါင်းနှင့် နှမ်းလျှင် ဆံပင်၌ အနံ့ကို နံ၏။ ထိုအနံ့သည် ဂန္ဓ ခတ်တည်း။
- ၇။ လျှာနှင့်မြည်းလျှင် အရသာကို သိရ၏။ ထိုအရသာသည် ရသခတ် တည်း။
- ၈။ ဆံပင်ကို စားသော သတ္တဝါတို့မှာ ရူပကာယကို စောင့်ရှောက် ထောက်ပံ့ခြင်း သဘောရှိသော အဆီအစေးမည်သည် ဆံပင်၌၌၏။ ထိုအဆီအစေးသည် သြဇာခေါ်သော အာဟာရ ခတ်တည်း။

ဆံပင်၌ ခတ် ၈-ပါး ခွဲနည်း ပြီး၏။

မွေးညင်း၌ ခတ် ၈-ပါး၊ ခြေသည်း-လက်သည်း၌ ခတ် ၈-ပါး၊ သွား၌ ခတ် ၈-ပါး၊ အရေ၌ ခတ် ၈-ပါး၊ အသား၌ ခတ် ၈-ပါး၊ အရိုး၌ ခတ် ၈-ပါး၊ ခြင်ဆီ၌ ခတ် ၈-ပါး၊ အညှို့၌ ခတ် ၈-ပါး၊ နှလုံး၌ ခတ် ၈-ပါး၊ အသည်း၌ ခတ် ၈-ပါး၊ အမြှေး၌ ခတ် ၈-ပါး၊ အဖျဉ်း၌ ခတ် ၈-ပါး၊ အဆုတ်၌ ခတ် ၈-ပါး၊ အူမ၌ ခတ် ၈-ပါး၊ အူသိမ်၌ ခတ် ၈-ပါး၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ကျင်ငယ်၌ ခတ် ၈-ပါး တိုင်အောင် ခွဲခြမ်း၍ သိလေ မြင်လေ။ ကြွင်းသော တေတေကာယ ၄-ပါး၊ ဝါယောကာယ ၆-ပါးတို့၌ လည်း ခတ် ၈-ပါးစီ ရှိကြသည်။

ဤ ခတ် ၈-ပါးကား အဝိနိဗ္ဗောဂရုပ်ဖြစ်၍ ခပ်သိမ်းသော ရုပ်အစုတို့မှာ အရင်းခံဖြစ်ကြ၏။ ဤ ခတ် ၈-ပါးကို ခွဲခြမ်း၍ မြင်နိုင်လျှင်ပင် ဉာဏ်၌ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝ၊ မိန်းမ၊ ယောကျ်ား၊ ဦးခေါင်း၊ ခြေလက် စသည်၊ ဆံပင်၊ မွေးညင်း၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်း၊ သွား၊ အရေ၊ အသား၊ အရိုး-စသည် ဉာဏ်မျက်စိ၌ အကုန်ကွယ်ပျောက်လတ္တံ့။ ခတ်စု ခတ်ခဲ ကြီးငယ်မျှသာရှိသည်-ဟု ဉာဏ်မျက်စိ၌ မြင်ရလတ္တံ့။

[နထိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

စတုစာတုဝဝတ္ထာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းအကျိုး

ဤ စတုစာတု ဝဝတ္ထာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် သည်-

- ၁။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ-ဟူသော အမှတ်သညာကို ပယ်နိုင်ခြင်း၊
- ၂။ ကြောက်မက်ဖွယ်သော ဘေးကြီး ဘေးငယ်ကို သည်းခံနိုင်ခြင်း၊
- ၃။ ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံတို့၌ တပ်မက်ရှင်ပျံ့ နှလုံးမသာယာခြင်းသို့ မရောက်ခြင်း၊
- ၄။ ကာမဂုဏ်တို့၌ မွေ့လျော်ခြင်း ရတိ၊ သမထ-ဝိပဿနာ ဆိတ်ငြိမ်ရာ တို့၌ မမွေ့မလျော်နိုင်ခြင်း အရတိတို့ကို နှိမ်နင်းနိုင်ခြင်း၊
- ၅။ ကြီးကျယ်သော ပညာရှိခြင်း၊
- ၆။ ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရခြင်း၊
- ၇။ တမလွန် ဘဝ၌ သုဂတိသို့ လားရခြင်း၊

အကျိုးရင်း၊ အကျိုးဖျားတို့ကို ရနိုင်၏-ဟု မှတ်။

စတုစာတုဝဝတ္ထာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းပြီး၏။

၁၁-အဘိညာဉ်ကို ပြဆိုခန်း

စောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ ဒိဗ္ဗန္တံထွေ၊ စေတောပရိ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါ၊ ယထာကမ္မံ၊ နာဂတံသ၊ ဤသတ္တ၊ မုတ်ကြ အဘိညာ။

နေဝသညာတိုင်အောင် သမာပတ် ၉-ပါးကို ရပြီး၍ ထို ၉-ပါးလုံး၌ အသီးအသီး ဝသီဘော်သို့ ရောက်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သမထဘာဝနာ၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သော အဘိညာဣဒ္ဓိကို ရလိုပြန်သည်ရှိသော် ရူပါဝစရ ပဉ္စမ ဈာန်စိတ်ကို ဈာန်နာလောမ အစရှိသော ၁၉-ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အလွန်ထက်သန်ခြင်းသို့ ရောက်အောင် ဆုံးမရာ၏။ အလွန်ထက်သန်ခြင်းသို့ ရောက်သောအခါ ထိုရူပပဉ္စမဈာန်စိတ်သည် အဘိညာအဖြစ်သို့ ရောက်၏။

အဘိညာ ၇-ပါး

- ၁။ ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာ- ကောင်းကင်မြေမိုးပျံ့လျှိုးမှု၊ တန်ခိုးအထွေထွေ ဖန်ဆင်းမှု။
- ၂။ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာ-နတ်မျက်စိကဲ့သို့ အဆင်းအမျိုးမျိုးကို မြင်မှု။

[ဗုဒ္ဓိယ အကြိမ်]

၁၁-အဘိညာဉ်ကို ပြဆိုခန်း

- ၃။ ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာ-နတ်နားကဲ့သို့ အသံအမျိုးမျိုးကို ကြားမှု။
- ၄။ စေတောပရိယ အဘိညာ-သူတပါးတို့၏ စိတ်အကြံအစည်ကို သိမှု။
- ၅။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာ နုဿတိ အဘိညာ-ရှေးရှေးသော ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက်တွေက ပြစ်ဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို သိမှု။
- ၆။ ယထာကမ္မုပဂ အဘိညာ-ဘယ်နတ်၊ ဘယ်လူ၊ ဘယ်သတ္တဝါ၊ ဘယ် ကံကြောင့် ဤသို့ဖြစ်ရသည်-ဟု ကံဟောင်းကိုသိမှု။
- ၇။ အနာဂတံသ အဘိညာ-နောက်နောက်ဘဝတွေ၊ ကမ္ဘာတွေကိုသိမှု။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။မါဒကဗျာန်၊ အဓိဋ္ဌာန်နှင့်၊ တဖန် ပါဒက၊ စတုတ္ထ၊ ကျတုံ အဘိညာ။

တခု တခုသော အဘိညာကို ဝင်စားလိုသော် ရှေးဦးစွာ အဓိဋ္ဌာန်၏ အခြေပါဒက ပြုရာ၌-

- ၁။ ရူပပဉ္စမဈာန်ကို ဝင်စားမှုတရပ်။
- ၂။ ထို့နောင် အလိုရှိရာ အခွင့်ကို ဤအမှု ပြီးစီးစေ သတည်း-ဟု ခိဋ္ဌာန်သော ကမ္မဇောဝီထိ ကျသည်တရပ်။
- ၃။ ထို့နောင် အဘိညာ၏ အခြေပြုရာ၌ ရူပပဉ္စမဈာန်ကို ဝင်စားမှု တရပ်။
- ၄။ ထို့နောင် ဘဝင် ၂-ကြိမ်၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလံ၊ ဂေါတြဘူ၊ အဘိညာ တကြိမ်စီ၊ ထို့နောင် ဘဝင်ကျ၏။

အဘိညာဖြစ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ကောင်းကင်မြေမိုး ပျံလျှိုးခြင်း စသော ဣဒ္ဓိကိဗ္ဗ ပြီးစီး၏။

ချဲ့ဦးအံ့

ဤ သမထ ၄၀-တို့တွင်ကသိုဏ်း ၁၀-ပါးတို့၌ ရသော ဈာန်တို့မှ သာလျှင် အဘိညာကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ ကြွင်းသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌ ရသော ဈာန်တို့သည် အဘိညာကိုမဖြစ်စေနိုင်။ ကသိုဏ်းတို့ဖြင့် ရူပသမာပတ် ၄-ပါး၊ ၅-ပါးလုံးကို အကုန်ရလျှင်ပင် အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း သုရူစိရသေ့ ဆရာကြီး၏ တပည့် ရသေ့ ၂၄၀၀၀-စသည်တို့ကဲ့သို့ ရှေးရှေးသော နီးသော ဘဝတို့က အဘိညာကို လေ့လာနိုင်နင်းခဲ့ဖူးသော ဉာဏ်ကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ အဘိညာကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ ရှေးက မလေ့လာဖူးသော ဉာဏ်နို့သော သူများကား ဈာန် သမာပတ် ၈-ပါး၊ ၉-ပါးလုံးကိုပင် ရမူ အဘိညာကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကသိုဏ်း ၁၀-ပါးတို့ဖြင့် သမာပတ် ၈-ပါး၊ ၉-ပါးကို ရသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ ဒိဗ္ဗသောတ၊ ပရစိတ္တဝိဇာနန၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု-ဟူသော အဘိညာ ၅-ပါးတို့ကိုလည်း ရအောင် ပြုရ၏။ ဖြစ်စေရ၏။ ထိုအဘိညာတို့ကို ရလျှင်ဖြစ်စေလိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် တောခုတ်ခါနီး ဓားကို ထက်သည်ထက် ထက်အောင် သွေးဘိသကဲ့သို့ ဝေးစွာသော အရပ်၌ ဝတ္ထုကို ကြည့်ရှုခါနီး မှန်ပြောင်းကို ကြည့်သည်ထက် ကြည့်အောင် ပွတ် တိုက်ဘိသကဲ့သို့ ဈာန်စိတ်ကို ဉာဏ်ကို ထက်သည်ထက် ထက်အောင် ကြည့် သည်ထက် ကြည့်အောင် ဤသို့ သွေးရ၏။ ပွတ်တိုက်ရ၏။ ဈာန်ကစားရ၏။

ဈာန်ကစားပုံ

၁။ တေုကနည်းမှာ သမာပတ် ၈-ပါး၊ ပဉ္စကနည်းမှာ သမာပတ် ၉-ပါး၊ ထို ၈-ပါး၊ ၉-ပါးသော သမာပတ်တို့ကို ပဌမ ဈာန်မှသည် နေဝသညာနာသညာယတနဈာန် ကျအောင် အစဉ်အတိုင်း အနုလုံချည်း အကြိမ်များစွာ ဝင်စားရ၏။

၂။ တဖန် နေဝသညာ နာသညာယတန ဈာန်မှသည် ပဌမဈာန် ကျအောင် နောက်ပြန်အစဉ် ပဋိလုံချည်း အကြိမ်များစွာ ဝင်စားရ၏။

၃။ တဖန် အသွားအပြန် အနုလုံ၊ ပဋိလုံအားဖြင့်လည်း အကြိမ်များစွာ ဝင်စားရ၏။

ကသိုဏ်း ၁၀-ပါးလုံးကိုလည်း ထိုနည်းတူ-

၁။ ပထဝီကသိုဏ်းမှသည် အာကာသကသိုဏ်းကျအောင် အစဉ်အတိုင်း အနုလုံချည်း အကြိမ်များစွာ ဝင်စားရ၏။

၂။ အာကာသ ကသိုဏ်းမှသည် ပထဝီကသိုဏ်း ကျအောင် နောက်ပြန် အစဉ်အတိုင်း ပဋိလုံချည်း အကြိမ်များစွာ ဝင်စားရ၏။

၃။ တဖန် အသွားအပြန် အနုလုံ ပဋိလုံ အားဖြင့်လည်း အကြိမ်များစွာ ဝင်စားရ၏။

၄။ ထိုသို့ ဈာန်ကသိုဏ်းတို့ကို အနုလုံအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပဋိလုံ အားဖြင့် လည်းကောင်း ဝင်စားရာတို့၌ ဈာန်ကိုချည်းလည်း တခုကျော် တခုကျော် ဝင်စားရ၏။

၅။ ကသိုဏ်းကိုချည်းလည်း တခုကျော် တခုကျော် ဝင်စားရ၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၁၀-အဘိညာဉ်ကို ပြဆိုခန်း

ဈာန်ကသိုဏ်း ၂-ပါးစုံရောလျက်လည်း တခုကျော် တခုကျော် ဝင်စားပုံကား—

၁။ ပထဝီ ကသိုဏ်း၌ ပထမဈာန်ကို ဝင်စား၍ ထပြီးလျှင် ဒုတိယဈာန် အာပေါကသိုဏ်းတို့ကို ချန်ထားခဲ့၍ ကျော်၍ တေဇောကသိုဏ်း၌ တတိယဈာန်ကို ဝင်စားအပ်၏။

၂။ ထို့နောင် စတုတ္ထဈာန် ဝါယောကသိုဏ်းတို့ကို ချန်ထားခဲ့၍ ကျော်၍ နီလကသိုဏ်း၌ ပဉ္စမဈာန်ကို ဝင်စားအပ်၏။

၃။ ထို့နောင် အာကာသာနဉ္စာယတန ဈာန်ကို ချန်ထားခဲ့၍ ကျော်၍ ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်ကို ဝင်စားအပ်၏။

၄။ ထို့နောင် အာကိဉ္စညကို ချန်ထားခဲ့၍ ကျော်၍ နေဝသညာ-နာသညာယတနဈာန်ကို ဝင်စားအပ်၏။

၅။ ထို့နောင် ထိုဈာန်မှထ၍ နောက်သို့ ပဋိလုံ ပြန်ဆင်းသောအခါ အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ကို ဝင်စားအပ်၏။

၆။ ထို့နောင် ဝိညာဏဉ္စာယတန ဈာန်ကို ချန်ထားခဲ့၍ ကျော်၍ ပီတကသိုဏ်းကို ခွါ၍ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို ဝင်စားအပ်၏။

၇။ ထို့နောင် ပဉ္စမဈာန် နီလကသိုဏ်းတို့ကို ချန်ထားခဲ့၍ ကျော်၍ ဝါယောကသိုဏ်း၌ စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စားအပ်၏။

၈။ ထို့နောင် တတိယဈာန် စောဇော ကသိုဏ်းတို့ကို ချန်ထားခဲ့၍ ကျော်၍ အာပေါကသိုဏ်း၌ ဒုတိယဈာန်ကို ဝင်စားအပ်၏။

၉။ ထို့နောင် ပထဝီ ကသိုဏ်း၌ ပထမဈာန်ကို ဝင်စား၍ ရှေးနည်းတူ အထက်သို့ တက်၍ ဝင်စားအပ်၏။

၁၀။ ဤကဲ့သို့ပြု၍ အောက်ကသိုဏ်း ၆-ခုလမ်း ကျေပြန်နိုင်နင်းသော အခါ အထက်ကသိုဏ်း ၆-ခုလမ်းလည်း ကျေပြန် နိုင်နင်းအောင် နီလကသိုဏ်းမှစ၍ အထက်ကသိုဏ်းတို့၌ ရှေးနည်းတူ ဝင်စားအပ်၏။ ပြုအပ်၏။

နီလ, ပီတ ၂-ပါးတို့ကား အထက်အောက် ၂-ပါး၌ပင် ကသိုဏ်း ၆-ခုစေအောင် အရေအတွက် ပါရမည်။ အကြင် အမှတ်မရှိ တခုခုသော ကသိုဏ်းကို ချန်လှပ်ထား၍ မကျေပြန် မနိုင်နင်းခဲ့လျှင် ထိုကသိုဏ်းဖြင့် ခိပ္ပနိသန္တိ ဖြစ်အောင် ပြုအပ်သော ဆရာတို့၌ ခိပ္ပနိသန္တိမဖြစ်နိုင်ပဲ နေတတ်သည်။

ခိပ္ပနိသန္တိဟူသည်ကား တန်ခိုး ဖန်ဆင်းသောအခါ အလျှင် အမြန်ဖြစ်စေ ပြီးစီးစေနိုင်မှုကို ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ကသိုဏ်း ၁၀-ပါးလုံးကိုပင်

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကျေပြန်အောင် နိုင်နင်းအောင်၊ စေ့အောင်ပြုအပ်၏။ မကျန်စေအပ်။ အာကာသာနုဉ္ဇာယတနဈာန်ကို ဝင်စားလိုသောအခါ အာကာသကသိုဏ်းနှင့် ကြိမ်၍ နေလျှင် ကြွင်းသော အမှတ်မရှိ တခုခုသော ကသိုဏ်းကိုခွါ၍ ဝင်စားအပ်၏။ အထက် အရူပဈာန် ၃-ခုတို့သို့ကား ကသိုဏ်းနှင့် မဆိုင်၊ ကသိုဏ်းမလိုက် စေအပ်။ ဈာန်တိုင်း ဈာန်တိုင်းကိုပင်လျှင် ဝင်စား၍ ထပြီးလျှင် ဈာန်အင်္ဂါ တို့ကိုလည်း ဆင်ခြင်၍ ဆင်ခြင်၍ပြီးမှ နောက် နောက် ဈာန်ကို ဝင်စား အပ်၏။ ဝင်စားရမည်။ ဤကဲ့သို့ ပြုမှ ဝံသီဘော် ၅-ပါးလုံး နိုင်နင်းသည်။

[ဤပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဈာန်ဝင်စားပုံ၊ ကစားပုံကား နည်းပြုမူသာတည်း။ အစအဆုံးက မဟုတ်ပဲ။ အလယ်ကပဲဖောက်၍ ဝင်စား ဝင်စား၊ ၂-ခုကျော် ၃-ခုကျော်ပဲ ဝင်စား ဝင်စား၊ မိမိအလိုရှိသလို ဝင်စားအပ်၏။ ကစားအပ်၏။ ဈာန်ကသိုဏ်းတို့၌ လေ့လာ နိုင်နင်းမှုသည်သာ လိုရင်းတည်း။]

ဈာန်ကစားပုံ ပြီး၏။

ဈာန်တန်ခိုး ကြီးကျယ်ပုံ

ပြဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ၁၈-ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဈာန်ကစားခြင်းကို ပြုသည်ရှိသော် ဈာန်စိတ်သည်၊ ဉာဏ်သည် အလွန်ထက်သန် ကြီးထွား၏။ အားကောင်း၏။ မြဲမြံခိုင်ခံ့၏။ လွန်စွာ ဝံသီဘော်နိုင်၏။ လွန်စွာ တည်ကြည်၏။ ကြည်လင်၏။ ထိုအခါ—

ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ။လ။ ဌိတေ အာနုဉ္ဇပုတ္တေ ဣဒ္ဓိဝိဓာယ စိတ္တံ အဘိနိဟရတိ အဘိနိန္ဒာမေတိ။ သော အနေကဝိဟိတံ ဣဒ္ဓိဝိဓံ ပစ္စန္ဒဘောတိ။ ဧကောပိ ဟုတော ဗဟုဓာဟောတိ။

စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသော အတိုင်း တယောက်တည်းကိုလျက် တရာ၊ တထောင် ဖန်ဆင်းနိုင်ခြင်း၊ မြေကိုလျှိုးခြင်း၊ မိုးကိုပျံ့ခြင်း—စသည်ဖြင့် တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို ပြစ်စေနိုင်တော့၏။ စေတောဝံသီ ပတ္တ-စိတ်အလိုအတိုင်း ပြီးစီးစေနိုင်ခြင်းသို့ ရောက်တော့၏။

ထို စေတောဝံသီပတ္တ-စိတ်အလိုအတိုင်း ပြီးစီးစေနိုင်ခြင်းသို့ ရောက်သော ဣဒ္ဓိမာ ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိကိုယ်ကို တရာ၊ တထောင်-စသည်ဖြင့် ဖန်ဆင်းလိုလျှင်-

အကယ်၍ တရာ ဖန်ဆင်းလိုအံ့။ ဝိဇ္ဇာဓိရ်များ ဆေးနှိုးဘိသကဲ့သို့ တန်ခိုးနှိုးသောအားဖြင့် ရှေးဦးစွာ ပထဝီ ကသိုဏ်း၌ တန်ခိုးနှိုး ပဉ္စမဈာန်ကို တခဏမျှ ဝင်စား၍ နှိုး၍ ထပြီးလျှင်-ငါ တရာ ဖန်ဆင်းမည်။ ပြစ်မည် ဟု

၁၁-အဘိညာဉ်ကို ပြဆိုခန်း

ရည်မှန်းဆင်ခြင်ခြင်း ပရိကံကိုပြု၍ အဘိညာပါဒက ပဉ္စမ ဈာန်ကို တဖန် တခဏမျှ ဝင်စား၍ ထပြီးလျှင် “သတံ ဟောမိ-ငါတရာဖြစ်စေ” ဟု အဓိဋ္ဌာန် ပြုလိုက်အပ်၏။ စေလိုက်အပ်၏။ ထို အဓိဋ္ဌာန် အဘိညာဇော ကျသည့်နှင့် တပြိုင်နက် “တရာ” ဖြစ်၍သွား၏။

အဘိညာဇောဝိထိကျပုံ

ဤ အဓိဋ္ဌာန် အဘိညာဇော ဝိထိကျပုံမှာ တထောင် ဟူသော နိမ္မိတရုပ် ပွားကို အာရုံပြု၍ အာဝဇ္ဇန်း၊ ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံ၊ ဂေါတြဘူ-ဟု ကာမစိတ်ဖြစ်၍ ဂေါတြဘူ အခြားမဲ့၌ ရူပပဉ္စမဂျာန် အဘိညာဇော တကြိမ်ဖြစ်၍ ထို့နောက် ဘဝင်ကျ၍ သွား၏။

နောက် အဘိညာ ဝိထိတို့မှာလည်း ထို နည်းတူချည်း မှတ်ကြလေ။ အကယ်၍တထောင် မဖြစ်လာသေးမူ ဤနည်းတူ ၂-ကြိမ် ၃-ကြိမ် စသည်ဖြင့် ပြုအပ်၏။ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

အရှင်စူဠပန်-စသည်တို့ကဲ့သို့ တထောင် လည်းကောင်း၊ ထိုထက် အလွန် လည်းကောင်း၊ သဘောတူ လည်းကောင်း၊ သဘောပြား လည်းကောင်း ဖန်ဆင်းလိုမူ—

- ၁။ ဤမျှလောက် ရဟန်းစုက ပထမအရွယ် ဘယ်လို အဆင်းသဏ္ဍာန်၊ အဝတ်သင်္ကန်း၊ အလုပ်အကိုင်နှင့် နေစေ။
- ၂။ ဤမျှလောက် ရဟန်းစုက ဒုတိယအရွယ် ဘယ်လို အဆင်းသဏ္ဍာန်၊ အဝတ်သင်္ကန်း၊ အလုပ်အကိုင်နှင့် နေစေ။
- ၃။ မိမိအလိုရှိသလို ရည်မှန်း ဆင်ခြင်ခြင်း ပရိကံပြု၍ အဓိဋ္ဌာန် အပ်၏။ ဓိဋ္ဌာန်တိုင်း၊ အလိုရှိတိုင်း ဖြစ်၏။

ထိုသို့ ဖန်ဆင်းသောအခါ ငါ ဘယ်လောက် ကြာအောင် ဖန်ဆင်း၍ နေမည်ဟူ၍လည်း ကာလ အပိုင်းအခြားကို မှတ်ထား၍ ဖန်ဆင်းအပ်၏။ ထို မိမိမှန်းထားသော ကာလစေ့လျှင် တန်ခိုးငြိမ်း၍ မိမိ တယောက် တည်းပင် ဖြစ်၍သွား၏။ အကယ်၍ မှန်းထားသော အချိန်ကာလမတိုင်မီ အကြား၌ တန်ခိုးကို သိမ်းရပ်လိုအံ့။ ဈာန်ကို ဝင်စား၍ ထ၍ ငါတယောက် တည်းအတိုင်းပင် ဖြစ်မည်ဟု ရည်မှန်းဆင်ခြင်၍ ဈာန်ကို ဝင်စားပြီးလျှင် ထ၍ “ကော ဟောမိ- ငါတယောက်တည်း အတိုင်းပင် ဖြစ်စေ၊ နေစေ” ဟု အဓိဋ္ဌာန် ပြုအပ်၏။ အဓိဋ္ဌာန် အဘိညာဇော ကျသည့်နှင့် တပြိုင်နက် နိမ္မိတ

ရုပ်ပွားတွေ ချုပ်ကွယ်သွား၍ မိမိတယောက်တည်း အတိုင်းပင်ဖြစ်၍ ကျန်ရှိ၍ နေတော့၏။

မည်သည့်ဟာမဆို မိမိအလိုရှိသလို ဖန်ဆင်းလို ပြုပြင်လိုလျှင် ဤနည်း အတူ ရှေးဦးစွာ တန်ခိုးနှိုး ဈာန်ဝင်စား၍ ထ၍ မိမိ အလိုရှိသောအတိုင်း ရည်မှန်းဆင်ခြင်ခြင်း ပရိကံကို ပြု၍ အဘိညာဏ် အခြေခံ တဖန် ဈာန်ကို ဝင်စား၍ ထပြီးလျှင် မိမိအလိုရှိသောအတိုင်း အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းကို ပြုအပ်၏။ စေ့ဟု စေလိုက်အပ်၏။ ဓိဋ္ဌာန်တိုင်း၊ စေလိုက်တိုင်း ဖြစ်တော့ ပြီးစီးတော့၏။ ပြည့်စုံတော့၏။

အထူးကား

- ၁။ ရေ၌ ငုပ်ချည် ပေါ်ချည် လုပ်ဘိသကဲ့သို့ မြေကြီး၌ ငုပ်ချည် ပေါ်ချည် ပြုလုပ်လိုလျှင် အာပေါကသိုဏ်း၌ ဝင်စား၍ “ဤနေရာ၌ ရေဖြစ်စေ”ဟု ဓိဋ္ဌာန် ဖန်ဆင်း၍ ပြုအပ်၏။
- ၂။ နံရံကို၊ တံတိုင်းကို၊ မြေကြီးကို ဖောက်ဝင် ငုပ်လျှိုး၍ ကောင်းကင်၌ သွားဘိသကဲ့သို့ မထိမခိုက် သွားလိုလျှင် အာကာသကသိုဏ်း၌ ဝင်စား၍ မိမိ သွားလိုသော နေရာ၌ “ဤနေရာ၌ ကောင်းကင်ဖြစ်စေ”ဟု ဓိဋ္ဌာန် ဖန်ဆင်း၍ ဖောက်ဝင် ငုပ်လျှိုး၍ သွားအပ်၏။
- ၃။ ငှက်ကဲ့သို့ မိုးကောင်းကင်သို့ ပျံတက်၍ ခြေဖြင့်နင်း၍ သွားလိုလျှင် ပထဝီ ကသိုဏ်း၌ ဝင်စား၍ မိမိသွားလိုသော မိုးကောင်းကင်၌ “ဤနေရာ၌ မြေဖြစ်စေ”ဟု ဓိဋ္ဌာန် ဖန်ဆင်း၍ သွားအပ်၏။
- ၄။ အဏယ်၍ ခြေဖြင့် နင်း၍ လှမ်း၍ မသွားလိုပဲ ရုပ်သေး ဇာတ်ပွဲထဲ၌ နတ်ရုပ်တွေ ထွက်လာဘိသကဲ့သို့ ငြိမ်ငြိမ်သွားလိုလျှင် ဝါယောကသိုဏ်း၌ ဝင်စား၍ “ငါသည် ကောင်းကင်သို့ လွင့်တက်စေ”ဟု ဓိဋ္ဌာန်ခြင်းကိုပြု၍ သွားအပ်၏။
- ၅။ ထိုသို့ သွားရာတို့၌ ပကတိသွားဘိသကဲ့သို့ ဖြည်းဖြည်း သွားလိုလျှင် “ငါ၏ စိတ်သည် ကိုယ်ကဲ့သို့ ဖြည်းဖြည်း လေးလေး” ဖြစ်စေဟု စိတ်ကို ရုပ်၌ ထည့်သွင်းခြင်း၊ ညွှတ်စေခြင်းကိုလည်း ပြုအပ်၏။

[ခုထိမာစာဖြစ်]

၆ ရောဟိတ ရှင်ရသေ့ ပြေးသွားပုံကဲ့သို့ အလိုရှိရာ အရပ်သို့ အလျင် အမြန် ခဏခြင်း ရောက်လို့မူ ငါ၏ကိုယ်သည် စိတ်ကဲ့သို့ ပေါ့ပါး လျင်မြန်စေဟု ရုပ်ကို စိတ်၌ ထည့်သွင်းခြင်း၊ ညွတ်စေခြင်းကိုလည်း ပြုအပ်၏။

၇။ သီဟိုဠ်ကျွန်း မဗ္ဗဒိန္နမထေရ်သည် အပဏ္ဏကသုတ်ကို ဟောယင်း ပရိသတ်တို့အား မြေကိုခွဲ၍ ငရဲကို ပြဘိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ နတ်ပြည်တို့ကိုလည်း ပြဘိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ရှေးက သံကိစ္စ ရသေ့ကြီး ဗြဟ္မဒတ်မင်းအား ငရဲတို့ကို ခွဲ၍ ပြဘိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ “သုစိဏ္ဏဿ ဖလံ ပဿ၊ ဣန္ဒြာ ဒေဝါ သဗြဟ္မကာ” ဟု နတ်ဗြဟ္မာပြည်တို့ကိုလည်း မြင်အောင် ပြဘိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း ပြလိုလျှင် အာကာသ ကသိုဏ်း၌ ဝင်စား၍ “ဤမျှသော မြေအရပ် တို့သည် ဟင်းလင်းအပြင် ကောင်းကင်ဖြစ်စေ၊ ဤဝတ္ထုတို့သည် ထင်မြင်ရစေ” ဟု ခိဋ္ဌာန်ခြင်းကို ပြုအပ်၏။

(က) ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာ ကသိုဏ်းတို့၏ အစွမ်း

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော တန်ခိုး အမျိုးမျိုးတို့ကို ဖန်ဆင်းရာ၊ ပြရာ၊ ဖြစ်စေရာ တို့၌ ကသိုဏ်းတို့၏ အစွမ်းတို့ကို သိ၍ မိမိအလိုရှိသလို ပြုရာ၏။ အသိုဏ်း တို့၏ အစွမ်းတို့ကား—

ပထဝီကသိုဏ်း၏ အစွမ်း

ပထဝီကသိုဏ်း၏ အစွမ်းဖြင့် တရာ၊ ဟထောင် စသည် ဖန်ဆင်းခြင်း၊ နဂါး၊ ဂဠုန်ယောင်-စသည် ဖန်ဆင်းခြင်း၊ ကောင်းကင်၌လည်းကောင်း၊ ရေခေါ်၌လည်းကောင်း မြေဖန်ဆင်း၍ ခြေဖြင့်နင်း၍ သွားခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ အိပ်ခြင်းတို့ကို ပြုခြင်း၊ သစ်ပင်၊ ဧဝါ၊ တောင်၊ မြေ၊ အိမ်၊ ကျောင်း၊ ပိမာန် စသော အထည် ဝတ္ထုတို့ကို ဖန်ဆင်းခြင်း၊ တစုံတခုသော အထည်ဝတ္ထု မိုးကို ရွာစေခြင်း၊ ပေါ့သောဝတ္ထုကို လေးစေခြင်း၊ တစုံတခု သော ဝတ္ထုကို ရွှေ့ရွှား၍ မရနိုင်အောင် ခိုင်မြဲစေခြင်း- စသည်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၊ ပြီးစီးကုန်၏။

အာပေါကသိုဏ်း၏ အစွမ်း

အာပေါကသိုဏ်း၏ အစွမ်းဖြင့် မြေ၌ ငုပ်မှု ပေါ်မှုကို ပြုခြင်း၊ မိုးရွာ စေခြင်း၊ မြစ်-သမုဒ္ဒရာ စသည် ဖန်ဆင်းခြင်း၊ ပဏတိရေကို ဆီ၊ ပျား၊ နို့ရည်- စသည် ဖန်ဆင်းခြင်း၊ ကိုယ်မှ မရဆိုင်ထွက်စေခြင်း၊ မြေ-တောင်-ပြာသာဒ်

ကပ္ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

စသည်ကို လှုပ်စေခြင်း-စသည်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၊ ပြီးစီးကုန်၏။ မြေ၊ တောင်၊ ပြာသာဒ်-စသည်ကို လှုပ်စေသောအခါ အာပေါကသိုဏ်း၌ ဝင်စား၍ ထို အာပေါကသိုဏ်းဖြင့် လှုပ်စေလိုသော ဝတ္ထုကို ရေပေါ်၌ ပေါလောပေါ်၍ နေသော နွားချေးချပ်ကဲ့သို့ နေအောင် ပြု၍ လှုပ်စေသည်။

ရှေးက မဟာနာဂမထေရ်၏ တူရင်းဖြစ်သော သံဃာကိစ္စတ သာမဏေ ကလေးသည် သာမဏေပြုသောနေ့ ဆံချစဉ်၌ပင် ရဟန္တာဖြစ်၍ တန်ခိုးပါ ပြည့်စုံ၍ ထိုနေ့၌ပင် သိကြားမင်း၏ ယူဇနာတထောင် မြင့်စွာ ကြီးမားသော ဝေဇယန္တာပြာသာဒ်ကို လှုပ်စေသောအခါ ပထဝီကသိုဏ်း၌ ဝင်စားပြီး လှုပ်၍ မလှုပ်သဖြင့် နတ်သမီးတွေ ဝိုင်းပြီး သရော် လှောင်ပြောင်ကြ၍ ပြန်ပြေးလာပြီးလျှင် ဆရာကို မေးလျှောက်၍ ထိုကဲ့သို့ အာပေါကသိုဏ်း၌ ဝင်စား၍ လှုပ်မှ ပြာသာဒ်ကြီး လဲလုမတတ် လှုပ်လေသည်။ နတ်သမီးတွေ ဝိုင်း၍ တောင်းပန်ရသည်။

တေဇောကသိုဏ်း၏ အစွမ်း

တေဇောကသိုဏ်း၏ အစွမ်းဖြင့် မိမိကိုယ်မှလည်းကောင်း၊ တပါးသော ဝတ္ထုမှလည်းကောင်း အခိုးတုတ်စေခြင်း၊ မီးလျှံထထွက်စေခြင်း၊ မီးကျီးမိုး ရွာစေခြင်း၊ မိမိတန်ခိုးမီးဖြင့် သူတပါး တန်ခိုးမီးကို ကုန်စေနိုင်ခြင်း၊ လောင် စေလိုသော ဝတ္ထုကို လောင်စေနိုင်ခြင်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုရူရာ၌ အလင်းကိုပြုခြင်း၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသောအခါ မိမိကိုယ်ကို တေဇောဓိတိ လောင်စေခြင်း-စသည်တို့ သည် ဖြစ်ကုန်၊ ပြီးစီးကုန်၏။

ဝါယောကသိုဏ်း၏ အစွမ်း

ဝါယောကသိုဏ်း၏ အစွမ်းဖြင့် လေကဲ့သို့ လှင့်ပြေးစေခြင်း၊ လေးသော ဝတ္ထုကို ပေါ့စေခြင်း၊ လေမုန်တိုင်း ထစေခြင်း-စသည်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၊ ပြီးစီးကုန်၏။

နီလကသိုဏ်း၏ အစွမ်း

နီလကသိုဏ်း၏ အစွမ်းဖြင့် ညိုသောအဆင်း ဝတ္ထုဖန်ဆင်းခြင်း၊ ပတ္တမြား ညို ဖန်ဆင်းခြင်း၊ မှောင်ချခြင်း-စသည်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၊ ပြီးစီးကုန်၏။

ပီတကသိုဏ်း၏ အစွမ်း

ပီတကသိုဏ်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဝါရှေ့သောအဆင်း ဝတ္ထုဖန်ဆင်းခြင်း၊ ရှေ့ အစရှိသော ဝတ္ထုဖန်ဆင်းခြင်း-စသည်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၊ ပြီးစီးကုန်၏။

၁၁-အဘိညာဉ်ကို ပြဆိုခန်း

လောဟိတကသိုဏ်း၏ အစွမ်း

လောဟိတကသိုဏ်း၏ အစွမ်းဖြင့် နိသောအဆင်း ဝတ္ထုဖန်ဆင်းခြင်း၊ ပတ္တမြားနီ ဖန်ဆင်းခြင်း-စသည်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၊ ပြီးစီးကုန်၏။

ဩဒါတကသိုဏ်း၏ အစွမ်း

ဩဒါတကသိုဏ်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြူသော အဆင်း ဝတ္ထုဖန်ဆင်းခြင်း၊ ငွေအစရှိသော ဝတ္ထုဖန်ဆင်းခြင်း၊ အမိုက်မှောင်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ရှုရာ၌ အလင်းကိုပြုခြင်း-စသည်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၊ ပြီးစီးကုန်၏။

အာလောက ကသိုဏ်း၏ အစွမ်း

အာလောက ကသိုဏ်း၏ အစွမ်းဖြင့် မိမိကိုယ်မှလည်းကောင်း၊ တပါးသော ဝတ္ထုမှလည်းကောင်း အရောင်ထွက်စေခြင်း၊ အရောင်တောက်ပသော ရုပ်ကို ဖန်ဆင်းခြင်း၊ အရောင်အလင်း ဖြစ်စေခြင်း၊ အမိုက်မှောင်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ရှုရာ၌ အလင်းကိုပြုခြင်း-စသည်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၊ ပြီးစီးကုန်၏။

အာကာသ ကသိုဏ်း၏ အစွမ်း

အာကာသ ကသိုဏ်း၏အစွမ်းဖြင့် ဖုံးကွယ်၍နေသော ဝတ္ထုကို ထင်ရှား မြင်ရအောင် ပေါ်အောင် ပြုခြင်း မြေကြီးအတိုင်း- တောင်အတိုင်း တို့၌ ကောင်းကင်ဖန်ဆင်း၍ ဣရိယာပုထ် ၄-ပါးပြုနိုင်ခြင်း၊ တံတိုင်း နံရံတဘက်သို့ မထိမငြိ ဖောက်ထွင်း၍ သွားနိုင်ခြင်း- စသည်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၊ ပြီးစီးကုန်၏။

ကသိုဏ်း ၁၀-ပါးလုံး၏ အစွမ်း

ကသိုဏ်း ၁၀-ပါးလုံး၏ အစွမ်းဖြင့် မမြင်စေလိုသော အထည်ဝတ္ထုကို မမြင်ရအောင် ကွယ်ထားခြင်း၊ ငယ်သောဝတ္ထုကို ကြီးစေခြင်း၊ ကြီးသော ဝတ္ထုကို ငယ်စေခြင်း၊ နီးသောဝတ္ထုကို ဝေးစေခြင်း၊ ဝေးသောဝတ္ထုကို နီးစေခြင်း၊ သူတပါးတို့အား မေ့စေလိုသော အကြောင်းကို မမှတ်မရပဲ သတိ မေ့အောင် ပြုခြင်း-စသည်တို့ကိုကား ကသိုဏ်း ၁၀-ပါးလုံး၏ အစွမ်းသည် ပင်လျှင် ဖြစ်စေ၊ ပြီးစီးစေနိုင်၏။

ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာ ပြီး၏။

(ခ) ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာ

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဣဒ္ဓိမာပုဂ္ဂိုလ်သည် နတ်နားကဲ့သို့ သန်း၊ ကမ္ပည်းနီတို့၏ မြည်တူနီသံ-အစရှိသော အလွန်သိမ်မွေ့သော အသံ၊ ဝေးစွာသော အရပ်၌

[နုထိယစာကြိမ်]

ရှိသော အသံတို့ကို ကြားလိုသောအခါ အကယ်၍ နတ်ပြည်က ပြောဆိုသံကို ကြားလိုအံ့၊ ပေါ့ပါးသော ကသိုဏ်းတို့ကို ထို မိမိကြားလိုသော အသံရှိရာ အရပ်သို့ ဖြန့်၍ တန်ခိုးနှိုးစျာန်ကို ဝင်စား၍ ထ၍ ပကတိ လူစကား ပြောသံ များကို နားက ကြားရတိသကဲ့သို့ ဤနတ်တို့အသံကို ငါကြားအံ့-ဟု ရည်မှန်း ဆင်ခြင်ခြင်း ပရိကံကိုပြု၍ တဖန် အဘိညာပါဒကစျာန်ကို ဝင်စား၍ ထပြီး လျှင် ဤနတ်တို့၏အသံကို ငါကြားစေသတည်း-ဟု အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းကို ပြုအပ် ၏။ အဓိဋ္ဌာန်အဘိညာဇော ကျသည့်နှင့် တပြိုင်နက် ကြားရ၏။ အကယ်၍ မကြားရသေးလျှင် ဤနည်းအတူ အဖန်ဖန် အဓိဋ္ဌာန်အပ်၏။ ကြားရ၏။ ကြမ်းပိုး၊ သန်း၊ ကမည်းနီ မြည်တုန်သံ-စသည်ဖြင့် ဘယ်အသံကိုမဆို မိမိကြား လိုသောအခါ ဤနည်းတူချည်း ပြုအပ်၏။ ထိုသို့ အသံကို ကြားရာတို့၌ မိမိ နားမလည်သော ဘာသာကဲ့ စကားသံကို ကြားရလျှင် အသံကိုသာ ကြားရ ၏။ ဘာကို၊ ဘယ်လိုဟာကို ပြောသည်၊ ဆိုသည်-ဟူ၍ကား မသိ။ ထိုအခါ ပရစိတ္တဝိဇာနနညာဏ်ဖြင့် ထိုစကားပြောသူ၏ စိတ်အလိုကို သိအောင် လုပ်၍ စကားသံ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း သိအပ်၊ နားလည်အပ်၏။

ဤကဲ့သို့ ပကတိနားဖြင့် မကြားစောင်းသော အသံတို့ကို ကြားနိုင်သော ဉာဏ်ကို နတ်နားကဲ့သို့ ကြားတတ်သဖြင့် နတ်နားနှင့် တူခြင်းကြောင့် ဒိဗ္ဗ သောတ အဘိညာဟု ခေါ်၏။

ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာ ပြီး၏။

(ဂ) ပရစိတ္တဝိဇာနနအဘိညာ

ထိုဣဒ္ဓိမာပုဂ္ဂိုလ်သည် သူတပါး၏ စိတ်အကြံအစည်ကို သိလိုသောအခါ တန်ခိုး၌ မနိုင်နင်းသေးသော အာဒိကမ္မိကပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဖြင့် သူတပါး၏ နှလုံးသွေးကို ရှေးဦးစွာ ကြည့်၍ နှလုံးသွေး နီလျှင် ရာ စိတ်၊ မည်းလျှင် ဧေါသစိတ်၊ ဝါလျှင် သဒ္ဓါစိတ်၊ ဖြူလျှင် ပညာစိတ်-စသည်ဖြင့် နှလုံးသွေးကို မြင်သဖြင့် စိတ်ကိုလည်း ဘယ်လိုစိတ်ဟု သာမည အနုမာနအား ဖြင့် သိ၍ “ဤသူ၏ စိတ်အကြံအစည်ကို ငါသိအံ့” ဟု ရည်မှန်းဆင်ခြင်ခြင်း ပရိကံကိုပြု၍ အဘိညာပါဒကစျာန်ကို ဝင်စား၍ ထပြီးလျှင် “ဤသူ၏ စိတ် အကြံအစည်ကို ငါသိစေသတည်း” ဟု အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းကို ပြုအပ်၏။ စိတ်အကြံ အစည်ကို သိသော အဓိဋ္ဌာန်အဘိညာဇောကျလာ၏။ သိ၏။

အကယ်၍ ပထမတကြိမ်ဖြင့် မသိသေးငြားအံ့၊ ဤနည်းအတူ အဖန်ဖန် ပြုအပ်၏။ သိအပ်၏။ ဤကဲ့သို့ သိနိုင်ဖန်များ၍ နိုင်နင်းသော အခါကျလျှင်

၁၁-အဘိညာဉ်ကို ပြဆိုခန်း

နှလုံးသွေးကို ကြည့်နေဖွယ်မရှိ၊ တခါတည်း စိတ်ကိုပင် ကြည့်၍ သိနိုင်တော့၏။ နှလုံးသွေးမရှိသော အရူပဘုံ စိတ်တို့ကိုလည်း သိနိုင်တော့၏။ ၄ ကို စေတောပရိယအဘိညာဟူ၍လည်း ခေါ်၏။

ပရဝိတ္တဝိလာနနအဘိညာ ပြီး၏။

(ဃ) ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာ

ထို ဣဒ္ဓိမာ ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိ ရှေးကဖြစ်ခဲ့ဖူးသော ဘဝအစဉ်ကို သိလို၊ အောက်မေ့လို အမှတ်ရလိုသောအခါ တေဇော၊ ဩဒါတ၊ အာလောက-ဟု အလင်းကသိုဏ်း ၃-ခုတို့တွင် တခုခု၌ တန်ခိုးနှိုး ဈာန်ကို ဝင်စား၍၊ ထ၍ ယခုအခါမှ စ၍ မိမိ နှိစို့အခါ၊ မိမိ မွေးဖွားသောအခါ ကျအောင် နောက်ပြန် အစဉ်အတိုင်း မိမိနေဖူး၊ ပြုဖူး၊ ဆိုဖူးသမျှ အလုံးစုံကို ပရိကံ စိတ်ဖြင့်ပင်လျှင် ဆင်ခြင်အောက်မေ့၍၊ အမှတ်ရ၍ သွားအပ်၏။ နှိစို့အရွယ် ကျအောင် ပရိကံစိတ်မှာ ထင်ရှားအမှတ်ရနိုင်၏။

ထို့နောင် အရင်းသို့ ကျအောင် တိုး၍ တိုး၍ ဆင်ခြင် အောက်မေ့အပ်၏။ ထို့နောင် မသိနိုင်သော အရာသို့ ကျလျှင် ဤမွေးခါစအခါ၊ ပဋိသန္ဓေနေဆဲ အခါတို့ကို ငါသိအံ့ဟု ရည်မှန်း ဆင်ခြင်ခြင်း ပရိကံကိုပြု၍ အဘိညာပါဒက ဈာန်ကို ဝင်စား၍ ထပြီးလျှင် “ဤမွေးခါစ အခါ၊ ပဋိသန္ဓေနေသောအခါ တိုင်အောင် ငါ လာခဲ့သော အစဉ်ကို သိစေ၊ အမှတ်ရစေ သတည်း”ဟု အဓိဋ္ဌာန်ကိုပြုအပ်၏။ သိနိုင်သောအဓိဋ္ဌာန် အဘိညာဇော ကျလာ၏။ သိ၏။

ထို့နောင် ငါသည် ဘယ်ဘဝ ဘယ်အဖြစ်က လာခဲ့လေသနည်း။ “ငါလာ ခဲ့သော ရှေးဘဝကို သိစေ အမှတ်ရ စေသတည်း”ဟု ပရိကံပြုပြီးလျှင် ဈာန်ကို ဝင်စား၍ ထ၍ အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းကို ပြုအပ်၏။ ထိုအခါ ပဋိသန္ဓေမှ အရင်းသို့ တိုးလျက် ရှေးဘဝကို သိမြင် အမှတ်ရနိုင်သော အဓိဋ္ဌာန် အဘိညာဇော ကျလာ၏။ အကယ်၍ မသိနိုင်၊ အမှတ် မရနိုင်သေးလျှင် ဈာန်ဝင်စား၍ ဝင်စား၍ အဖန်ဖန် အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းကို ပြုအပ်၏။ သိမြင် အမှတ်ရနိုင်တော့၏။ ဤယခုဘဝ၌ မိမိ၏အဖြစ်အပျက် အကြောင်းခြင်းရာ အလုံးစုံကို အကုန် သိနိုင်ဘိသကဲ့သို့ ရှေးဘဝ၌ မိမိ၏ အဖြစ် အပျက် အကြောင်းခြင်းရာ အလုံးစုံကို အကုန်သိနိုင်၊ အမှတ်ရနိုင်တော့၏။

[ဤနည်းတူ ရှေးရှေးဘဝတို့ကိုလည်း သိအောင်၊ အမှတ်ရအောင် နောက်ပြန် အောက်မေ့၍ သိအောင်ပြု၍ သွားစေ၏။]

[ဒုတိယအကြိမ်]

ထိုသို့သွားသောအခါ မိမိတို့စိတ်ဉာဏ် ထက်သန်သလောက် ဘဝများစွာ၊ ကမ္မာများစွာ အောက်မေ့အမှတ်ရနိုင်ကြ၊ သိနိုင်ကြ၏။ သာသနာပုံ ရသေ့ ရဟန်းတို့ အောက်မေ့ကြသောအခါ ဉာဏ်အကြီးဆုံးပုဂ္ဂိုလ်သည် ကမ္မာကြီး ၄၀-ကုန်အောင် အမှတ်ရနိုင်၊ သိနိုင်၏။ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား မိမိတို့ ဆုတောင်းပါရမီ ဖြည့်ခဲ့ရသမျှ ကာလကုန်အောင် အမှတ်ရနိုင်၊ သိနိုင်ကြ၏။ သဗ္ဗညု ဘုရားရှင်တို့မကား ကမ္မာသင်္ချေ အောက်မေ့အမှတ်ရနိုင်၊ သိနိုင်ကြ၏။ စိတ်ဉာဏ်ထက်သန် ကြီးထွားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိ၏ ဘဝ အစဉ်ကံသဘာဝ မဟုတ်၊ သူတပါး၏ ဘဝအစဉ်ကိုလည်း အောက်မေ့ အမှတ်ရနိုင်၊ သိနိုင်ကြ၏။

ပုဗ္ဗေနဝါသာနုဿထိအဘိညာ ပြီး၏။

(င) ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာ

ထို ဣဒ္ဓိမာပုဂ္ဂိုလ်သည် နတ်မျက်စိကဲ့သို့ ကွယ်ခြားရာ၊ ဝေးရာအရပ်တို့၌ ရှိသော အဆင်း ဝတ္ထုတို့ကို မြင်လိုသောအခါ အကယ်၍ နတ်ပြည်ကို မြင်လိုအံ့ အလင်းကသိုဏ်း ၃-ခုတို့တွင် တခုခုကို ထိုမိမိမြင်လိုသော အရပ်သို့ ဖြန့်ခင်း၍၊ နှိုးစွာန်ကိုဝင်စား၍၊ ထ၍ ပကတိ မျက်စိဖြင့် ဤအနီးရှိ အဆင်း ဝတ္ထုတို့ကို မြင်ရတိသကဲ့သို့ ဤနတ်ပြည်ကို ငါမြင်အံ့ဟု ရည်မှန်းဆင်ခြင်ခြင်း ပရိကံကိုပြုပြီးလျှင် အဘိညာပါဒက စွာန်ကို ဝင်စား၍ ထပြီးလျှင် ဤနတ်ပြည်ကို ငါမြင်စေအတည်း-ဟု အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းကို ပြုအပ်၏။ မြင်နိုင်သော အဓိဋ္ဌာန်အဘိညာ ဇောကျလား၏။ မြင်ရ၏။ အကယ်၍ ပထမ အကြိမ်ဖြင့် မမြင်ရသေးလျှင် ပါဒကစွာန်ကို ဝင်စား၍ ဝင်စား၍ အဖန်ဖန် အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းကို ပြုအပ်၏။ မြင်ရတော့၏။ ငရဲကို မြင်လိုလျှင်လည်း ဤနည်းတူ ကြည့်ရှုအပ်၏။ မြင်ရ၏။ မည်သည့် ဝတ္ထုကိုမဆို မြင်လိုလျှင် ဤနည်းတူ ကြည့်ရှုရ၏။ မြင်ရ၏။

၁။ ထိုသတ္တဝါတို့ကို ကြည့်ရှု၍ မြင်၍ ဤသတ္တဝါတို့သည် ဘယ်လို ကံကိုပြု၍ ဤကဲ့သို့ စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ရပါလိမ့်မည်နည်း၊ ဒုက္ခကို ခံရ ပါလိမ့်မည်နည်း-ဟု ကံကို ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုလျှင် ကံကိုလည်း သိမြင်နိုင် တော့၏။ ထိုကံကို သိမြင်နိုင်သည့် ဉာဏ်ကို ယထာကမ္မုပဂအဘိညာဟု ခေါ်၏။

၂။ ထိုသတ္တဝါတို့ကို နောင် ဖြစ်လတ္တံ့သည်ကိုလည်း ဆင်ခြင်ကြည့်ရှု လျှင် သိမြင်နိုင်၏။ ထိုသို့ သိမြင်နိုင်သော ဉာဏ်ကို အနာဂတံသအဘိညာဟု

၁၂-ဝိတ္တဝိသုဒ္ဓိသည် ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်ပုံ

ခေါင်း၊ ဤ အဘိညာ ၂-ပါးတို့ကိုလည်း ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာသို့ သွင်း၍
လောကီ အဘိညာ ၅-ပါးဟု မိန့်ဆိုကြကုန်၏။

ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာ ပြီး၏။

အဘိညာ၌ မှတ်ဖွယ်

ဤ အဘိညာ ၅-ပါးထဲသို့ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ထည့်၍ အဘိညာ ၆-ပါး
ဖြစ်၏။ ဤ အဘိညာ ၆-ပါးတို့တွင် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ အရ
ဟတ္တဖိုလ်ဟူသော အာသဝက္ခယ၊ ဤ ၃-ပါးကို ဝိဇ္ဇာ ၃-ပါးဟု ခေါ်၏။
အဘိညာ ၆-ပါးထဲကို ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မနောမယိဒ္ဓိ တန်ခိုး၊ ဤ ၂-ပါးကို
ထည့်၊ ဝိဇ္ဇာ ၈-ပါးဟု ခေါ်၏။

မနောမယိဒ္ဓိ တန်ခိုး- ဟူသည်ကား-မိမိ ကိုယ်ထဲကို ကောင်းကင်ဟု
ဆင်ခြင် ဖန်ဆင်း၍ ထိုကိုယ်အခေါင်းထဲမှ မိမိကိုယ်ငယ် တခုကို ဖန်ဆင်း၍
ခားအိမ်မှ ခားကို ထုတ်နုတ်ဘိသကဲ့သို့ ထုတ်နုတ်၍ ပြသော တန်ခိုးကို
ခေါ်သည်။ ဣဒ္ဓိဝိဓ တန်ခိုးပင်လျှင်တည်း။

အဘိညာ၌ မှတ်ဖွယ် ပြီး၏။

၁၂-ဝိတ္တဝိသုဒ္ဓိသည် ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်ပုံ

အဘိညာဈာန်ထမ်းမှ ဝိပဿနာဉာဏ်စခန်းသို့ တက်ရန်

တန်ခိုး အဘိညာတို့နှင့် တကွ ဈာန်သမာပတ်တို့ကို ရပြီး၍ စိတ်ဉာဏ်
အလွန်ထက်သန် ကြည်လင်လတ်သော်-

သော ဝိဝိဇ္ဇေဝ ကာမေဟိ။လ။စတုတ္ထံ ဈာန် ဥပသမ္ပုဇ္ဇေ ဝိဟရတိ။
သော ဧဝံ ညမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ။လ။ ဌိတေ အာနုပ္ပတ္တေ
အာသဝါနံ ခယဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္ဒာမေတိ။ သော ဣဒံ ဧကန္တိ
ယထာဘူတ ပဇာနာတိ။

[ပဉ္စဂုံတ္တရပါဠိတော် ယောဇာဇီဝေါပမသုတ်]

အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ရာကုန်ကြောင်းဖြစ်သော မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်
အလို့ငှာ စိတ်ကို ဝိပဿနာ လမ်းသို့ ညွတ်စေ၊ တက်စေအပ်၏။ ဈာန်
၉-ပါးတို့တွင် ၁-ပါးပါးကို ဝင်စား၍ ဈာန်သမာပတ်မှ ထပြီးလျှင် ရွှေပညာ

[ဓုတိယအကြောင်း]

စခန်း၌ ပြုလတ္တံ့သော ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး၊ ဓာတ်ကြီး ၆-ပါး စသည်တို့ကို အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ အနတ္တလက္ခဏာ ထင်အောင် ရှုရ၏။

မျက်မှန်၊ မှန်ပြောင်းဖြင့် တပ်ချိန်၍ ကြည့်သောအခါ ပကတိ မြင်နိုင်ခဲ့သော သိမ်မွေ့သော ဝေးသော အာရုံတို့ကိုပင် အလွယ်တကူ ချမ်းသာစွာ ထင်ထင်ရှားရှား မြင်ရဘိသကဲ့သို့ ထို့အတူ ဈာန်ကိုဝင်စား၍၊ ဈာန်သမာဓိကို အခြေခံ၍ ဝိပဿနာ ရှုသည်ရှိသော် အလွန်နက်နဲ သိမ်မွေ့သော အလွန်ဝေးသော အလွန် ထင်မြင်နိုင်ခဲ့သော အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ အနတ္တလက္ခဏာ အာရုံတို့ကိုလည်း မပင်မပန်း ချမ်းသာ လွယ်ကူစွာ ထင်မြင်နိုင်တော့၏။ အာသဝေ ဝါတရားတို့ကို အကြွင်းမဲ့ကုန်စေတတ်သော မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလိဉာဏ်တို့သည် ဖြစ်ပေါ်လာကြတော့၏။ အလွန်နက်နဲ သိမ်မွေ့သော အလွန်ဝေးသော အလွန်ထင်မြင်နိုင်ခဲ့သော သစ္စာ ၄-ပါး အာရုံ၊ နိဗ္ဗာန် အာရုံတို့ကို ထင်မြင်နိုင်တော့၏။

လက္ခဏာရေး ၃-ပါးကို ထင်မြင်မှသာလျှင် နိဗ္ဗာန် ထင်မြင်ရသည် ဖြစ်၍ လက္ခဏာရေး ၃-မျိုးကို ထင်မြင်အောင် ကြည့်ရှုခြင်းသည်လည်း နိဗ္ဗာန်ကို ကြည့်ရှုမှုပင်မည်၏။ ဈာန်သမာဓိကို ဝင်စား၍၊ အခြေခံ၍ အာသဝေ ဝါကုန်မှုကို ရည်တော်မူ၍ -

ပဌမံ ပါဟံ ဘိက္ခဝေ ဈာနံ နိဿာယ အာသဝါနံ ခယံ ဝဒါမိ
။လ။ နေဝသညာနာသညာယတနံ ပါဟံ ဘိက္ခဝေ ဈာနံ နိဿာယ
အာသဝါနံ ခယံ ဝဒါမိ။

[နဝဂုံတ္တရစါဠိတော်]

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပဌမံပိ ဈာနံ၊ ပဌမဈာန်ကိုလည်း။ နိဿာယ၊ အခြေပါဒပြု၍၊ အမှီပြု၍။ အာသဝါနံ၊ အာသဝေ ဝါတရားတို့၏။ ခယံ၊ ကုန်မှုကို။ အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ ဝဒါမိ၊ ဟောတော်မူလေ၏။ လ။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ နေဝသညာ နာသညာယတနံပိ ဈာနံ၊ နေဝသညာ နာသညာ ဟတနုဈာန်ကိုလည်း။ နိဿာယ၊ အခြေပါဒပြု၍၊ အမှီပြု၍။ အာသဝါနံ၊ အာသဝေ ဝါတရားတို့၏။ ခယံ။ ကုန်မှုကို။ အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ ဝဒါမိ၊ ဟောကြားတော်မူ၏။

မှတ်ချက်။ ။ဈာန်ကို ရှေးဦးစွာ ရအောင်ပြု၍ ဈာန်ကို အခြေပါဒခံ၍ အားထုတ်သဖြင့် ရအပ်သော မဂ်ဖိုလ်ကို စေသောဝိမုတ္တိမဂ်ဖိုလ်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို စေတောဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်သည်။

[နဝိယစန္ဒိဒ်]

၁၂. စိတ္တဝိသုဒ္ဓိသည် ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်ပုံ

ဈာန်ကိုရအောင် ရှေးဦးစွာမပြုပဲ၊ ဈာန်ကို အခြေမခံပဲလျက် ဝိပဿနာ မဂ်လမ်းသက်သက်ကိုသာ အားထုတ်ရာ၌လည်း ရှေးရှေးသော နီးသော ဘဝက ဈာန်သမာပတ်ကို ရခဲ့ဖူးသော အဓိကာရရှိခဲ့လျှင် မဂ်ပေါ်လာ သောအခါ ဈာန်ပါ တခါတည်း ရ၍ ပါ၍လာ၏။ ဤကဲ့သို့ ဈာန်ပါ ပါ၍ လာသော မဂ်ဖိုလ်ကိုလည်း စေတောဝိမုတ္တိမဂ်ဖိုလ်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း စေတောဝိမုတ္တိပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်၏။

ဤကဲ့သို့ ရှေးဦးစွာ ဈာန်ကိုလည်းမရပဲ၊ အခြေခံမရပဲ၊ မဂ်ပေါ်သော အခါမှာလည်း ဈာန်မပါလာပဲ မဂ်ချည်းသန့်သန့် ဖြစ်ပေါ်လာသော မဂ် ဖိုလ်ကို ပညာဝိမုတ္တိ မဂ်ဖိုလ်-ဟု ခေါ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း ပညာဝိမုတ္တိ ပုဂ္ဂိုလ်-ဟု ခေါ်၏။ ဈာန်သမာဓိ အစေးမှ ခြောက်သွေ့သော သုက္ခဝိပဿက ပုဂ္ဂိုလ်-ဟူ၍လည်း ခေါ်၏။

မံသစက္ခုဿ ဥပ္ပါဒေါ၊
မဂ္ဂေါ ဒိဗ္ဗဿ စက္ခုနော။
ယတော စ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ၊
ပညာစက္ခု အနုတ္တရံ။
ယဿ စက္ခုပဋိလာဘာ၊
သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စတိ။

[ဣတိဝုတ်ပါဠိတေဓိံ ထိစက္ခုသုတ်]

အနက်။ ၊ ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ မံသစက္ခုဿ၊ ပကတိမံသစက္ခု၏။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဖြစ်ပေါ်ပါရှိ၍ လာခြင်းသည်။ ဒိဗ္ဗဿ စက္ခုနော၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၏။ မဂ္ဂေါ၊ ဖြစ်ပေါ်ရရှိနိုင်ခြင်း အကြောင်းတည်း။ ယတောစ၊ အကြင် ဒိဗ္ဗစက္ခု- ဟူသော အကြောင်းကြောင့်ကား။ ဉာဏံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်နိုင်သော ဉာဏ် သည်။ ဥဒပါဒိ၊ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်နိုင်၏။ တေ၊ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်သော ဉာဏ်သည်။ အနုတ္တရံ၊ အတုမရှိ လွန်မြတ်သော။ ပညာစက္ခု၊ ပညာစက္ခု ပေတည်း။ ပညာမဂ္ဂမဂ်စိပေတည်း။ ယဿ စက္ခုပဋိလာဘာ၊ အကြင် ပညာ စက္ခုကို ရခြင်းကြောင့်။ သဗ္ဗဒုက္ခာ၊ အလုံးစုံသော သံသရာဝဋ်ဒုက္ခမှ။ ပမုစ္စတိ၊ လွတ်၏။

သမထဟုဆိုအပ်သော အဓိစိတ္တ သိက္ခာသာသနာ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ အခန်း ပြီးပြည့်စုံပြီ။

စိတ္တဝိသုဒ္ဓိသည် ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်ပုံကို ပြဆိုခန်းပြီး၏။

၁၃-အဝိပဏ္ဏာသဘာဝနာကို မြဆိုခန်း

(က) ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံ

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်-(က) လက္ခဏနှင့်၊ ရသနှစ်ခု၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်၊ ပဒဋ္ဌာန်၊ သိမ်းရန် နာမ်နှင့် ရုပ်။

(ခ) ဓလးချက်ပိုင်ပိုင်၊ ပိုင်းခြားနိုင်က၊ သတ္တဇီဝ၊ အတ္တအယူ၊ ကင်းစင်ဖြူ၊ မှတ်ယူ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ။

စိတ်၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ အစရှိသော နာမ်စာရင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပထဝီ၊ အာပေါ-အစရှိသော ရုပ်စာရင်းတို့ကိုလည်းကောင်း ဓမ္မဝတ္ထာန ဉာဏ်ဖြင့် အသီးအသီးခြားခြားနားနား ထင်မြင်သိမ်းဆည်းနိုင်ရန် အချက်ကား-

- (က) လက္ခဏ၊ ရသ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်၊ ပဒဋ္ဌာန်-ဟူ၍ ၄-ပါးရှိ၏။
- (ခ) ရသသည် ကိစ္စရသ၊ သမ္ပတ္တိရသ-ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။
- (ဂ) ပစ္စုပဋ္ဌာန်သည် ဖလပစ္စုပဋ္ဌာန်၊ ဥပဋ္ဌာနာကာရ ပစ္စုပဋ္ဌာန်-ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။

ဥပမာစံပြုရန်

- ၁။ ပူခြင်းသဘောရင်းသည် မီး၏လက္ခဏာတည်း။
- ၂။ ဝတ္ထုတပါးကို လောင်းခြင်းအမှုသည် မီး၏ ကိစ္စရသတည်း။
- ၃။ ထွန်းပခြင်းဂုဏ်သည် မီး၏ သမ္ပတ္တိရသတည်း။
- ၄။ အခိုးအလှံသည် မီး၏ ဖလပစ္စုပဋ္ဌာန်တည်း။
- ၅။ ထွန်းပခြင်း ဟူသော သမ္ပတ္တိရသသည်ပင်လျှင် မီး၏ ဥပဋ္ဌာနာကာရ ပစ္စုပဋ္ဌာန်တည်း။
- ၆။ ထင်းမီးစာသည်လည်းကောင်း၊ မီးကိုဖြစ်စေတတ်သော ပယောဂ အထူးသည်လည်းကောင်း မီး၏ ပဒဋ္ဌာန်စာတည်း။
- ၁။ အာရုံကို သိခြင်းသည် စိတ်၏ လက္ခဏာတည်း။
- ၂။ စေတသိက်၏ ရှေ့ဆောင် ရှေ့သွားဖြစ်မှုသည် စိတ်၏ ရသတည်း။
- ၃။ ရှေ့နောက် အစဉ်စပ်မှုသည် စိတ်၏ ပစ္စုပဋ္ဌာန်တည်း။
- ၄။ နာမ်ရုပ် ၂-ပါးသည် စိတ်၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။

[လက္ခဏာကား သဘောရင်းတည်း၊ ရသကား ကိစ္စနှင့် ခုဏ်တည်း၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်ကား စင်ပေါ်အော တံခွန်တည်း၊ ပဒဋ္ဌာန်ကား အလွန်နီးစပ်သော အကြောင်းတည်း၊ အကျိုးကိုဖြစ်စေမှု ချွတ်မယွင်းနိုင်သော အကြောင်းဟူလို။]

[ဓမ္မိယအကြောင်း]

ဤ ၉-ပါးနှင့် ခြားနားစွာ ထင်မြင်သည်ရှိသော် တရား ၁-ပါးနှင့် ထွေးယှက်ခြင်း မရှိစေမူ၍ တခု တခုသော နာမ်တရား ရုပ်တရားတို့ကို သီးသန့်ခြားနားစွာ သိမြင်လေ၏။

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံ ပြု၏။

(၁) ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံ

စောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ နာဓရူပ၊ သင်္ခါရ၏၊ ပဋိစ္စတရား၊ သမုပ္ပါဒ်ကို၊ အတပ်ထင်ထင် ပိုင်ပိုင်မြင်ကာ၊ နာမ်ယုံမှား၊ ၁၆-ပါးနှင့်၊ ၈-ပါးဝိစိ ဒိဋ္ဌိပြောပြော၊ နင်းစင်ကွာ၊ ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ။

ခပ်သိမ်းသော နာမ်ရုပ်တရားတို့၏ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ပိုင်ပိုင် ထင်မြင်နိုင် သည်ရှိသော် သုတ္တန်လာ ဝိစိကိစ္ဆာ ၁၆-ပါးနှင့် အဘိဓမ္မာလာ ဝိစိကိစ္ဆာ ၈-ပါးတို့ကို လွန်မြောက်နိုင်သော ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိစခန်းသို့ တန်းတန်း မတ်မတ် ဆိုက်ရောက်လေတော့၏။

သုတ္တန်လာ ဝိစိကိစ္ဆာ ၁၆-ပါး

အတိတ်၌ ယုံမှားခြင်း ၅-ပါး

- ၁။ ရှေး၌ ငါဖြစ်ဖူးပြီလော။
- ၂။ ရှေး၌ ငါမဖြစ်ဘူးသေးဖူးလော။
- ၃။ အဘယ်အမျိုးအနွယ်အားဖြင့် ဖြစ်ဖူးလေသနည်း။
- ၄။ အဘယ်အဆင်းသဏ္ဍာန်အားဖြင့် ဖြစ်ဖူးလေသနည်း။
- ၅။ အဘယ် အမျိုးအနွယ် ဖြစ်၍ အဘယ် အမျိုးအနွယ် ဖြစ်ခဲ့ရလေ သနည်း။

[ဤကား အတိတ်၌ ယုံမှားခြင်း ၅-ပါးတည်း။]

အနာဂတ်၌ ယုံမှားခြင်း ၅-ပါး

- ၁။ နောင်၌ ငါဖြစ်ရလတ္တံ့လော။
- ၂။ နောင်၌ ငါမဖြစ်ရလတ္တံ့လော။
- ၃။ အဘယ်အနွယ်အားဖြင့် ဖြစ်ရလတ္တံ့နည်း။
- ၄။ အဘယ် အဆင်း သဏ္ဍာန်အားဖြင့် ဖြစ်ရလတ္တံ့နည်း။
- ၅။ အဘယ် အမျိုးအနွယ်ဖြစ်၍ အဘယ်အမျိုးအနွယ် ဖြစ်ရလတ္တံ့နည်း။

[ဤကား အနာဂတ်၌ ယုံမှားခြင်း ၅-ပါးတည်း။]

[ရတီယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ပစ္စုပ္ပန်၌ ယုံမှားခြင်း ၆-ပါး

- ၁။ ယခု ငါသည် ဖြစ်ဆဲလော။
- ၂။ ယခု ငါသည် ဖြစ်ဆဲမဟုတ်လေသလော။
- ၃။ အဘယ် အမျိုးအနွယ်အားဖြင့် ဖြစ်လေသနည်း။
- ၄။ အဘယ် အဆင်းသဏ္ဍာန်အားဖြင့် ဖြစ်လေသနည်း။
- ၅။ အဘယ်ဘဝမှ လာခဲ့သနည်း။
- ၆။ အဘယ်ဘဝသို့ သွားရမည်နည်း။

[ဤကား ပစ္စုပ္ပန်၌ ယုံမှားခြင်း ၆-ပါးတည်း။]

သုတ္တန်လာ ဝိစိကိစ္ဆာ ၁၆-ပါး ပြီး၏။

အဘိဓမ္မာလာ ဝိစိကိစ္ဆာ ၈-ပါး

- ၁။ ဘုရား၌ ယုံမှားခြင်း၊
- ၂။ တရား၌ ယုံမှားခြင်း၊
- ၃။ သံဃာ၌ ယုံမှားခြင်း၊
- ၄။ အကျင့်သိက္ခာ၌ ယုံမှားခြင်း၊
- ၅။ သံသရာ၏ ရှေ့အစွန်း၌ ယုံမှားခြင်း၊
- ၆။ သံသရာ၏ နောက်အစွန်း၌ ယုံမှားခြင်း၊
- ၇။ သံသရာ၏ ရှေ့နောက်အစွန်း ၂-ပါး၌ ယုံမှားခြင်း၊
- ၈။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရား၌ ယုံမှားခြင်း၊

[ဤကား အဘိဓမ္မာလာ ဝိစိကိစ္ဆာ ၈-ပါးတည်း။]

ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ သတ္တဝါတို့မှာ ရှေးအကြောင်း ဟူ၍ မရှိဟု ယူသော အဟေတုက ဒိဋ္ဌိ၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ သတ္တဝါတို့ကို ထာဝရ ဘုရား ဖန်ဆင်းသည်-ဟူ၍ ယူသော ဝိသမဟေတု ဒိဋ္ဌိ-အစရှိသော ဒိဋ္ဌိအမျိုးမျိုးတို့ကို လွန်ပြောက်သော် ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်၏။

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံ ပြီး၏။

(ဂ) ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါး

- ၁။ သမ္မသနဉာဏ်။
- ၂။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်။
- ၃။ ဘင်္ဂဉာဏ်။
- ၄။ ဘယဉာဏ်။

၁၃-အဝိပညာသာသနာကို ပြဆိုခန်း

- ၅။ အာဒိနဝဉာဏ်။
- ၆။ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်။
- ၇။ မုစ္ဆိတုဏမ္ပတာဉာဏ်။
- ၈။ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်။
- ၉။ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်။
- ၁၀။ အနုလောမဉာဏ်။

[ဤကား ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါး ဆရပ်တည်း။]

ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါးအကျယ်

ဆောင်ပုဒ်သံခိမ်။ ။ခန္ဓာဒိနည်း။ ဖွဲ့စည်းပြီးခါ၊ ၃-ဖြာလက္ခဏ၊ သုံးသပ်ရာ၊
သမ္မာသနဉာဏ်။

ခပ်သိမ်းသော ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို ခန္ဓာ ၅-ပါးစသည် စုပုံဖွဲ့စည်းအပ်၍-

- ရူပံ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန။
- ရူပံ ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန။
- ရူပံ အနတ္တာ အသခရဏဋ္ဌေန။

အစရှိသည်ဖြင့် လက္ခဏာရေး ၃-ပါးတင်၍ အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် သုံးသပ်
သော ဉာဏ်သည် သမ္မာသနဉာဏ်မည်၏။

ဆောင်ပုဒ်သံခိမ်။ ။ဖြစ်ပွားပျက်မှု၊ အစုံရှု၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်။

ဦးခေါင်း၊ ခြေ၊ လက်၊ မျက်နှာသဏ္ဍာန် စသည်တို့၏ ခံဏခြင်းဖြစ်ပေါ်မှု၊
ခဏခြင်းပျက်ကွက်မှု၊ ထင်လင်းအောင် အစုအခဲအားဖြင့် ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုကို
အစုံ အစုံ ရှုသော ဉာဏ်သည် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မည်၏။

ဆောင်ပုဒ်သံခိမ်။ ။အပျက်ကိုသာ၊ ရှုတုံပါ၊ သညာ သင်္ဂဉာဏ်။

အဖြစ် အပျက် ၂-ပါးတွင် အဖြစ်ကားမြင်လွယ်၏။ အပျက်ကား မြင်ခဲ၏။
လိုရင်းလည်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အဖြစ်ကို လွတ်၍ အပျက်သက်သက်ကို
ရှုသော ဉာဏ်သည် သင်္ဂဉာဏ်မည်၏။

ဆောင်ပုဒ်သံခိမ်။ ။အပျက်မြင်က၊ ဘယမစူ၊ ပျက်မှုခမင်း၊ ဘေးဆေမင်းဟု၊
ကြောက်ခင်းထွေထွေ၊ ရှုတုံပေ၊ မှတ်စလ သယဉာဏ်။

ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏ ပျက်ပုံ အနိစ္စသဘောကို ထင်မြင်သောအခါ
ပျက်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ အပေါ်၌ သေမင်းခြီးတမျှ
ကြောက်လန့်လှသော ဉာဏ်သည် ဘယဉာဏ်မည်၏။

[နုထိယအကြိမ်]

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ကြောက်ဖွယ်ခပင်း၊ မြင်တုံလျှင်းက၊ သေးဘယမျိုး၊
ရုပ်နာမ်ဆိုး၌၊ ကိုးရာမရှိ၊ ခက်မှန်းသိ၊ အာဒိနဝဉာဏ်။

ကြောက်ဖွယ် လန့်ဖွယ်ဟူ၍ ထင်မြင်လာသည်ရှိသော် ဘေးဘယမျိုးဖြစ်
သော ရုပ်ဆိုးနာမ်ဆိုး၌ အားကိုးရာမရှိ၊ အပြစ်အတိပါတကား-ဟု ရှုဆင်ခြင်
သော ဉာဏ်သည် အာဒိနဝဉာဏ်မည်၏။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ကိုးရာမတင်၊ ခက်ပုံမြင်က၊ မရွှင်မသန်း၊ စိတ်ကုန်ခန်း၍၊
မချမ်းမမြေ့၊ ငြီးငွေ့သောစေ့၊ စိတ်အနေ၊ မှတ်စေ
နိဗ္ဗိဒ်။

အားကိုးရာ မရှိ၊ အပြစ်အတိသာဟု ထင်မြင်သောအခါ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ
သင်္ခါရတို့၌ မပျော်မေ့၊ ငြီးငွေ့လှသောအနေနှင့် ရှုဆင်ခြင်သော ဉာဏ်သည်
နိဗ္ဗိဒ်ဉာဏ် မည်၏။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ငြီးငွေ့အားသန်၊ စိတ်ပူပန်က၊ လျင်မြန်တစီ၊ လွယ်လိုဘိ၊
မုစွဲတုကမ္ပဉာဏ်။

မပျော်မေ့၊ ငြီးငွေ့လှသောအခါ၌ သင်္ခါရနယ်တွင်းမှ အတင်းထွက်
မြောက်လိုသောဉာဏ်သည် မုစွဲတုကမ္ပဉာဏ် မည်၏။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။လွတ်လိုလှ၍၊ လွတ်ရတဲ့ငှါ၊ ဘာဝနာ-၄၀၊ အကျယ်ပြန့်ချိ၊
အားတိုက်ဖိ၊ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်။

အလွန်တရာ လွတ်လိုလှ၍ လွတ်ခွင့်ရတဲ့ခြင်းငှါ ဘာဝနာ ၄၀-တို့ဖြင့်
အကျယ်တဝင့် အပြင်းဆင်ခြင်၍ အားထုတ်မှု ရှုသောဉာဏ်သည် ပဋိသင်္ခါ
ဉာဏ်မည်၏။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။အားစိုက်ရှု၍၊ လွတ်မှုလွတ်ရန်၊ အမြင်သံက၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ၊
သင်္ခါရဓယ်၊ မဖွယ်သမှု၊ လျစ်လျူရှု၊ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်။

ဘာဝနာ ၄၀-တို့ဖြင့် အကျယ်တဝင့် အပြင်းအထန် အားထုတ်သော
အခါ ဝိပဿနာဉာဏ် ထက်သန်၍ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၌ မုန်းချစ်မပြု
လျစ်လျူရှုသောဉာဏ်သည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်မည်၏။

[ဘာဝနာ ၄၀-ဆိုသည်အား ထော ၄၀-စင်တည်း၊ ဤ စာအုပ်
ထနေရာမှာ ကြည့်စို။]

၁၃-အဝိပညာ သာသနာကို ပြဆိုခန်း

ဆောင်ပုဒ်ဆံခိပ်။ မဂ်ထုဏ်လိုသော်၊ အဆေဝီ အနု။။ မဂ် ၄-ဦးအား
အစူးလျော်မှု၊ ဧညားဇူးပြု၊ အနုလောစကဉာဏ်။

ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန် ထက်မြက်လေသဖြင့် မဂ် ၄-ခု ပေါ်အောင်
နှိုးဆော်ဘိသည့် ပမာ လွန်စွာ မဂ် ၄-ခုတို့နှင့် လျော်သော ဉာဏ်သည် အနု
လောမဉာဏ် မည်၏။

[စဟေအစပ်ကောင်းလှသော ဉာဏ်-ဟုလို။]
ဝိပဿနာဉာဏ် ၈၀-ပါး ပြီး၏။

ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါး၌ မှတ်ဖွယ်

ဝိပဿနာ ဉာဏ် ၁၀-ပါးတွင် သမ္မသနဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်
ဘင်္ဂဉာဏ်၊ ဤဉာဏ် ၃-ပါးသည် တိရဏ ပရိညာမည်၏။
ထို့ဉာဏ် ၇-ပါးတွင်-

၁။ သမ္မသနဉာဏ် ဆိုသည်ကား၊ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့ မည်သည်
မျက်စိတောင် တခတ် လျှပ်တပြက်မျှ အသက်ရှည်၍ တည်နေနိုင်
စော တရားမျိုး မဟုတ်ကုန်၊ မျက်စိတောင် တခတ် လျှပ်တပြက်
အတွင်းမှာပင် အခါများစွာ သေဆုံး ချုပ်ပျက်ရသော အနိစ္စမျိုး၊
ဒုက္ခမျိုး၊ အနတ္တမျိုးတို့သည် ကေန်စင်စစ်ဖြစ်ကြကုန်သည်-ဟု ဉာဏ်
အမြင်ပေါ်အောင် အားထုတ်အပ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်သည် သမ္မသန
ဉာဏ် မည်၏။ မျက်စိဖြင့် မြင်သကဲ့သို့ ဉာဏ်အမြင်ပေါက်မှ ဝိပဿနာ
ဉာဏ်ဖြစ်သည်။

အဘိဓမ္မာ ကျမ်းဂန်တတ်၍ ဓမ္မသဘာဝတို့ကို နေရာကျ သိနိုင်
သော သဘောယုတ္တိ ဉာဏ်မျိုးသည် ဝိပဿနာဉာဏ် မဟုတ်၊ သုတ
မယဉာဏ်သာတည်း။ ဝိပဿနာ ဉာဏ်သည်ကား စိန္တာမယ ဉာဏ်
တည်း။ ယခုကာလ၌ကား သုတမယ ဉာဏ်အနေနှင့် ထင်စူး မြင်စူး၊
နှလုံးသွင်းမှုကိုပင် ဝိပဿနာဉာဏ်ဟု ထင်မှတ်၍နေကြသူများ၏။

၂။ ဆေးသောက်လို၍ မီးခြစ်ရာ၌ ခြစ်မိသော နေရာမှ မုန်ညင်းစေ့မျှ
မီးတောက် ဖြစ်ပေါ်သည်မှ စ၍ တိုးပွား၍လာသည်ကိုလည်းကောင်း၊
အတိုးအပွား ရပ်ပြီးနောက် ဆုတ်ယုတ်၍သွားသည်ကိုလည်းကောင်း၊
အဆုံးသတ်အောပျောက်၍ သွားသည်ကိုလည်းကောင်း၊ မျက်စိဖြင့်

[ဒုတိယအကြိမ်]

ပစ္စက္ခ ဒိဋ္ဌမြင်ကြသကဲ့သို့ ကိုယ်ခန္ဓာတွင်း၌ ရုပ်တရား နာမ်တရား တို့၏ ထိုထို အခိုက် အတန်အားလျော်စွာ သန္တတိ အစဉ်အားဖြင့် ခုတင် တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ် တိုးပွားမှုကိုလည်းကောင်း၊ အတိုး အပွား ရပ်ပြီးနောက် ဆုတ်ယုတ်၍ သွားသည်ကိုလည်းကောင်း၊ အဆုံးမှာ အကုန်ကွယ်ပျောက်၍ သွားသည်ကိုလည်းကောင်း ဒိဋ္ဌ ပစ္စက္ခအားဖြင့် အသိဉာဏ်တွင် အမြင်ပေါက်အောင် အားထုတ် မှုသည် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် မည်၏။

၃။ ကွယ်ပျောက်မှုကိုသာ အတူး ကွက်ခြား၍ ဒိဋ္ဌပစ္စက္ခ အမြင် မေဂါက် အောင် ရှုမှုသည် ဘင်္ဂဉာဏ်မည်၏။

ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါး၌ မှတ်ဖွယ်ပြီး၏။

အန္တရာယ် ၁၀-ပါး

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ ဥဒယဉာဏ်၊ ရင့်သန်တုံ့ထတ်၊ ဖြစ်လာတတ်၊ ဆယ်ချက် အန္တရာယ်။

အရောင်၊ ပီတိ၊ ပဏ္ဍိတိ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သုခ၊ ဗုဒ္ဓိ၊ နိကန္တိ၊ သတိ၊ ဥပေက္ခာ၊ ဤဆယ်ဖြာ၊ မှတ်ပါ အန္တရာယ်။

ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါးတို့တွင် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရင့်သန် ထက်မြက်လာ ဆောအခါ ဖြစ်ပေါ်၍လာတတ်သော အန္တရာယ် ၁၀-ပါးကား-

ဩဘာသ၊ ပီတိ၊ ဓာယပဿဒ္ဓိ-စိတ္တပဿဒ္ဓိ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သုခ၊ ဗုဒ္ဓိ၊ သတိ၊ ဥပေက္ခာ၊ နိကန္တိ။

- ၁။ ဩဘာသ-ဝိပဿနာ၏ အရောင်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊
- ၂။ ပီတိ-ခုဒ္ဓကာပီတိ၊ ခဏိကာပီတိ၊ ဩက္ကန္တိကာပီတိ၊ ဥဗ္ဗေဂါပီတိ၊ ဖရဏာပီတိ တို့သည် အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသို့ ဖြစ်သည်ကို မဂ်ဟု ထင်တတ်ခြင်း၊
- ၃။ ဓာယပဿဒ္ဓိ-စိတ္တပဿဒ္ဓိကိုယ်စိတ်တို့၏ ငြိမ်းခြင်း၊
- ၄။ သဒ္ဓါ-အလွန်ကြည်စေတတ်သော သဒ္ဓါရှိခြင်း၊
- ၅။ ဝီရိယ-မမေ့မလျော့ပဲ အားထုတ်ချီးပင့်ခြင်း၊
- ၆။ သုခ-ဝိပဿနာနှင့်ယှဉ်သော စေတသိကသုခ-အလွန်ချမ်းသာခြင်း၊
- ၇။ ဗုဒ္ဓိ-ထက်မြက်စူးရှသော ဉာဏ်အမြင် ပေါ်လာခြင်း၊

[ဒုတိယ နိဂုံး]

၁၃-အဝိပညာ သာသနာကို ပြဆိုခန်း

- ၈။ သတိ-ဝိပဿနာနှင့် ယှဉ်သော ကျောက်စာတိုင်နှင့် တူသော သတိ ဖြစ်လာခြင်း၊
- ၉။ ဥပေက္ခာ-သင်္ခါရတရားတို့ကို လျစ်လျူရှုခြင်း၊
- ၁၀။ နိကန္တိ-ဝိပဿနာ၌ အသာငင်းငင်း တွယ်တာခြင်း၊
အန္တရာယ် ၁၀-ပါး ပြီး၏။

(ဃ) မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်ပုံ

ဆောင်ပုဒ်သံခိုပ်။ ။ ထိုဆယ်ချက်တွင်၊ မဂ်အထင်ကို၊ မယ်ထွင်ရှင်းကာ၊ အလင်း သာ၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ထက်သန်သောအခါ၌ မကြုံစဘူး အလွန်ထူးသော ကိုယ်ရောင် ကိုယ်ဝါ စသည် ဖြစ်ပေါ်၍ လာတတ်၏။ ထိုအခါ ထိုကိုယ်ရောင် ကိုယ်ဝါ စသည်ကို သာယာသော တဏှာနိကန္တိအတွက် မဂ်ကို ငါရပြီ၊ ဖိုလ်ကို ငါရပြီ-ဟု အထင်ကပ်၍ ဝိပဿနာကို လွတ်၍ နေတတ်၏။ ထိုအခါ၌ မဂ်-ဟူ၍ ထင်မိသော ထိုပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိ-စသည်၏ လောကုတ္တရာမဂ် မဟုတ်အေး ကြောင်းကို ရှင်းလင်းနိုင်သော ဉာဏ်သည် မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။

(င) ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်ပုံ

ဆောင်ပုဒ်သံခိုပ်။ ။ ဥဒယဉာဏ်၊ တဖန်ပျိုးကာ၊ ကိုးဖြာဉာဏ်စဉ်၊ စခန်းထွင်၍၊ အမြင်လင်းဘိ၊ ထိုးထွင်းသိ၊ ပဋိပဒါဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ။

အန္တရာယ်ကို သုတ်သင်ပြီးမှ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကိုပင် တဖန် ပြုစုပျိုးထောင်၍ ယူပြီးလျှင် ထိုဉာဏ်မှစ၍ အားထုတ်လုတ်သော် အစဉ်အတိုင်း နေရာကျ ဖြစ်ပွား၍ သွားအော ဝိပဿနာဉာဏ် ၉-ပါးသည် ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။

ဆောင်ပုဒ်သံခိုပ်။ ။ သင်္ခါရနှင့်၊ အနုလောမ၊ ဉာဏ်နှစ်ဝ၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီလည်း ခေါ်သတည်း။

၁၀-ပါးသော ဝိပဿနာဉာဏ်တို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော သင်္ခါရုပေက္ခာ ဉာဏ်၊ အနုလောမဉာဏ်၊ ဤဉာဏ် ၂-ခုကို ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာလည်း ခေါ်သည်။ ပဋိပဒါ ၃-ပါးမှ ကျွတ်လွတ် ထမြောက်ခြင်း အနက်ကြောင့် မဂ်ကို ဝုဋ္ဌာနဆိုသည်။ ထိုမဂ်သို့ မချွတ်မလွဲ ရောက်စေတတ်သော အနက်ကြောင့် ထိုဉာဏ် ၂-ခုကို ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ခေါ်သည်။

ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ပြီး၏။

[ဤအကြောင်း]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

(၈) ပထမ မဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်ပုံ

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ဝုဋ္ဌာနဂါမ်၊ လွန်ရင့်သန်က၊ နိဗ္ဗာန်ပေါက်ခါ၊ မဂ်ထောက်
လာ၊ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ။

ဝုဋ္ဌာနဂါမ်နိ ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်သော အခါ၌ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံ
ပြုသော လောကုတ္တရာ မဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ် ပေါက်၍ လာ၏။ မဂ်ဉာဏ်
၄-ပါးကို ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဆိုသည်။ ဤအရာ၌ကား သောတာပတ္တိမဂ်
ဉာဏ်တည်း။

ဝိထိကျပုံကား။ ။ဘဝင် ၂-ကြိမ်၊ လက္ခဏာရေး ၃-ပါးတွင် တပါး
ပါးလျှင် အာရုံရှိသော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံ ၁-ကြိမ်စီ၊
နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသော ဂေါတြဘူ ၁-ကြိမ်၊ သောတာပတ္တိမဂ် ၁-ကြိမ်၊
သောတာပတ္တိဖိုလ် ၂-ကြိမ်၊ ထိုနောက် ဘဝင်ကျ၏။

[ဝိထိပိုင်းဆိုင်ရာတည်း။]

မဂ်ကိစ္စ ၄-ပါး

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။သိ၊ မယ်၊ ဆိုက်ပွား၊ လေးပါးအချက်၊ တပြိုင်နက်၊ မဂ်၏
ကိစ္စတည်း။

- ၁။ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏ ဒုက္ခအမှန်ကို သိခြင်းကိစ္စ၊
- ၂။ သမုဒယအသင်းဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်
ခြင်း ကိစ္စ၊
- ၃။ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာတို့၏လည်းကောင်း၊ အပါယဒုက္ခတို့၏ လည်းကောင်း
တချက်တည်း အပြီးတိုင် ငြိမ်းမှုသို့ ဆိုက်ထောက်ခြင်း ကိစ္စ၊
- ၄။ မဂ်ကိုပွားများမှု တစခန်း ထမြောက်ပြီးစီးခြင်း ကိစ္စ၊
ဤကိစ္စ ၄-ပါးကို မဂ်သည် တပြိုင်နက် ဖြစ်စေနိုင်သည်။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ဒိဋ္ဌိ၊ဝိစိ၊ ပယ်သတ်ဘိ၊ အာဒိ မဂ်သောတာ။

ဤမဂ်ကို ရသည်နှင့်တပြိုင်နက် ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်သတ်၏။ ဒုစရိုက်
ကံဟောင်း၊ ကံသစ်၊ အကုန်ချုပ်ငြိမ်း၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ
၇-ကြိမ်သာရှိ၏။

[ဇုတိယအခြေ]

၁၃-အဓိပညာသာသနာကို ပြဆိုခန်း

ပစ္စဝေက္ခနာ ၅-ဝိထိဖြစ်ပုံ

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။မဂ်, ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်, ဖယ်ကြွင်းကျန်, နှစ်စာန် ကိလေသာ၊
အစဉ်သမ္မာ၊ အမြင်ရှု၊ ငါးခု ပစ္စဝေက္ခနာ။

ထို သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝိထိ၏ နောက်၌-

၁။ မဂ်ကို ရှုဆင်ခြင်သော ဝိထိ၊

၂။ ဖိုလ်ကို ရှုဆင်ခြင်သော ဝိထိ၊

၃။ နိဗ္ဗာန်ကို ရှုဆင်ခြင်သော ဝိထိ၊

၄။ ပယ်ပြီး ကိလေသာကို ရှုဆင်ခြင်သော ဝိထိ၊

၅။ ကိလေသာကြွင်းစုကို ရှုဆင်ခြင်သော ဝိထိ၊

ဟူ၍ ပစ္စဝေက္ခနာ ၅-ဝိထိ ဖြစ်မြဲ။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ထက်မဂ်ကိုလျှင်၊ မုရောက်ခင်၊ ဖိုလ်လျှင် လည်းလျောင်းရာ။

အထက်မဂ်သို့ မရောက်မီအတွင်း သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်နှင့် နှစ်လ
များစွာလည်းကောင်း၊ ကာမဘုံ၌ ၇-ဘဝ၊ ဗြဟ္မာဘုံ၌ ဘဝကမ္မာများစွာ
ပတ်လုံးလည်းကောင်း သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို အလိုရှိတိုင်း ဝင်စား၏။

ဝိထိကျပုံကား.... ဘဝင် ၂-ကြိမ်၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရလျှင် အာရုံရှိ
သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ အနုလုံ ၃-ကြိမ်လည်းကောင်း၊ ၄-ကြိမ်လည်း
ကောင်း၊ ထို့နောင် နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော သောတာပတ္တိဖိုလ်ဇော
အကြိမ်ပေါင်း အနန္တ အလိုရှိသမျှဖြစ်၏။ ထို့နောင် ဘဝင်ကျ၏။

ထိုအခါ၌ ပူအိုက်လှတုန်းအခါ အေးမြစွာသော ရေအိုင်ကြီးထဲသို့
ဆင်း၍ ငုပ်ရက်သကဲ့သို့ ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဖိုလ်၏အတွေ့ နိဗ္ဗာန်၏
အတွေ့တို့ဖြင့် အလွန်ချမ်းမြေ့လေသတည်း။ အထက်မဂ်သို့ မရောက်မီ ဘဝ
များစွာ၊ ကမ္မာများစွာပတ်လုံး ထိုဖိုလ်သည် လည်းလျောင်းရာဖြစ်၏။

[ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွားလတ္တံ့သော ဝဇ္ဇာဘိရထဆေးစာတမန်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်မှာ
ဖြစ်သော ဗြဟ္မာသေစတာပန်တို့ကို ရည်၍ ကမ္မာများစွာဟု ဆိုသည်။]

သတ္တက္ခတ္တုပရမ သောတာပန်၊ ကောလံကောလ သောတာပန်၊ ဧကေပီဇီ
သောတာပန်တို့ကား ဤကာမဘုံမှာပင် ရဟန္တာဖြစ်၍ ငြိမ်းကြကုန်လတ္တံ့။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

- ၁။ ပဋိသန္ဓေ ၇-ကြိမ်မှ ငြိမ်းသည်ကား သတ္တက္ခတ္တုပရမတည်း။
- ၂။ ၆-ကြိမ်၊ ၂-ကြိမ်၊ ၄-ကြိမ်၊ ၃-ကြိမ်၊ ၂-ကြိမ်တွင် ငြိမ်းသူတို့ကား ကောလံကောလတို့တည်း။
- ၃။ ၁-ကြိမ်တွင် ငြိမ်းသူတို့ကား ကေဗီဇီတို့တည်း။
ပဌမမဂ္ဂဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ ပြီး၏။

ဒုတိယမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံ

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။က၊ ဗျာ-နှစ်ထွေ၊ အကျန်ချွေ၊ ထောက်လေ သကဒါဂါ။

သောတာပန်သည် ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-တန်ကို တဖန် အားထုတ်ပြန်သည် ရှိသော် သကဒါဂါမိမဂ်သို့ ထောက်ပြန်၏။ သောတာပန်အမည် ကွယ်လေ၏။ သကဒါဂါမိအမည်ကို ရလေ၏။ ကိလေသာမှာ သောတာပန်အခါ၌ အကျန် ကိလေသာစုတွင် ရှိရင်းလျက် ရှိသေးသော ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒ ၂-ခုကို ပယ်သတ်၏။ သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒသည် ကျန်ရှိသေး၏။ ကာမဘုံမှာ ၁-ကြိမ်သာ ပဋိသန္ဓေရှိ၏။

[ကြွင်းအေး အစီရင်စုမှာ ပဌမမဂ္ဂဉာဏဒဿန နည်းတူ သိလေ။]

ဒုတိယမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ပြီး၏။

တတိယမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံ

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။က၊ ဗျာ-နှစ်ထွေ၊ အကျန်ချွေ၊ ထောက်လေအနာဂါ။

ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒကို အကြွင်းအကျန်မရှိ အကုန်အစင် ပယ်သတ်မှု၊ ကာမရာဂ မရှိသဖြင့် ကာမဘုံမှာ ပဋိသန္ဓေနေရန် ကိစ္စမရှိ။ ဤမျှသာထူး၏။ အကြွင်းမှာ ရှေးနည်းတူ သိလေ။

ဤအနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်-

- ၁။ ဤဘဝ၌ ရဟန္တာဖြစ်၍ ငြိမ်းသောပုဂ္ဂိုလ်၊
- ၂။ ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွားရသောပုဂ္ဂိုလ်၊
ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။

သုန္ဒါဝါသဘုံ၌ကား-

- ၁။ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ၊
- ၂။ ဥပဟစုံပရိနိဗ္ဗာယီ၊

[ဒုတိယအကြိမ်]

၁၃-အဝိပညာသာသနာကို ပြဆိုခန်း

- ၃။ သသင်္ခါရ ပရိနိဗ္ဗာယ်၊
 - ၄။ အသင်္ခါရ ပရိနိဗ္ဗာယ်၊
 - ၅။ ဥဒ္ဓံသောတအကနိဋ္ဌဂါမိ၊
- ဟူ၍ ၅-မျိုး ရှိ၏။

တတိယမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ပြီး၏။

စတုတ္ထမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံ

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ သဗ္ဗကိလေ၊ အကုန်ချေ၊ ဖောက်လေ အရဟတ္တာ။

အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-တန်ကို အားထုတ်ပြန်သည်ရှိသော် အရဟတ္တမဂ်သို့ ဖောက်လေ၏။ ကိလေသာဓာတ်စုံ အကုန်သေ၏။ ၁၀ ပဋိသန္ဓေ မရှိပြီ။ ပစ္စဝေက္ခနာ ဝီထိမှာ ကြွင်းကိလေသာကို ဆင်ခြင်သော ပဉ္စမဝီထိ မရပြီ။ ၄-ဝီထိသာ ရှိတော့သည်။

စတုတ္ထမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ပြီး၏။

မဂ်ပေတိပုံကို အစဉ်အားဖြင့် ပြဆိုချက်

အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ဖွဲ့စည်း၍ နေသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ တခုသည် အခုအား ကျေးဇူးပြုကာနေကြသဖြင့် သံသရာအစဉ် အမျှင်မပြတ်ပဲ ရုပ်ခဲ နာမ်ခဲတွေ ဖြစ်၍နေ၏။ ဤ ရုပ်ခဲ နာမ်ခဲ ပေါင်းစပ်ဖွဲ့ယှက် ကျေးဇူးဆက်၍ နေသော တရားအစုကိုပင်လျှင် ရုပ်ခဲ နာမ်ခဲတွေ-ဟု အမှန်သိနိုင်သော ဉာဏ် ပညာ မပေါ်ပေါက်နိုင်ရကား ငါ၏ခန္ဓာ ငါ့ဥစ္စာပင် ငါပဲထင်၍ ပြင်ပြင် မှောက်မှား နေကြရုံမျှမက ၎င်းအထင်မှားမှ ဒိဋ္ဌိအတွက်နှင့်ပင် သံသရာ အတွင်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကျော့ကွင်းမိ၍ စင်စစ်ဒုက္ခနယ်ဖြစ်သော ဝဋ်ဘောင်မှ လွတ်အောင် မတတ်နိုင်ကြပဲ နေရကုန်၏။

ထိုသို့ အကြောင်းအကျိုး အပြန်အလှန် ဖွဲ့စည်း၍ နေသော ခန္ဓာအစဉ်၊ အာယတန အစဉ်သည်ပင်လျှင် သံသရာအလျဉ်းကြီး ဖြစ်၍နေ၏။ ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်တို့မှတစ်ပါး သံသရာ-ဟူ၍ မရှိ။ ဤခန္ဓာကိုယ်သည် သင်္ခါရတရား အစုအပုံကြီးမျှသာတည်း။ ဤခန္ဓာ၌ လှူဆိုဖို့ရန်၊ နတ်ဆိုဖို့ရန်၊ သတ္တဝါဆိုဖို့ရန် တစုံတခုသော ဓာတ်မျှ မပါမရှိ။ ကောက်ရိုးအမှိုက်ထွေးကို လှူပုံနှင့်တူစွာ စည်းနှောင်၍ လယ်ခင်းဥယျာဉ်မှတစ်ဆင့်တားသည်ကိုမြင်သော တောဇားသတ္တဝါ ငှက်များစွာတို့သည် ပညာမှ ကင်းရှင်းသဖြင့် မြင်ရင်းအတိုင်းမှတစ်ပါး မကြံမစည် မတေးမတောတတ်ပဲ ကော်လှူကြီးပင် ထင်မှတ်၍ လှူကြကုန်သကဲ့သို့

[ခုတိယအကြိမ်]

တဏှာဒိဋ္ဌိ ငြိကြီး ငြိ၍ ကျော့ကွင်းမိပြီးသော သတ္တဝါတို့သည် ထိုသင်္ခါရ အပုံအစု ရုပ်နာမ်သက်သက် အခဲအစိုင်ပေါင်းဖွဲ့၍ နေသည်ကို အပေါ်ရံ မြင်သည့်အတိုင်းထက် အပိုထွက်နိုင်သော ပညာအဆင်အခြင် မရှိသဖြင့် ငါ၏ ကိုယ်ပင် ငါပဲထင်၍ ရှင်စရာနှင့် တွေ့လျှင် မြူးတူး၊ ကြောက်စရာနှင့် တွေ့လျှင် ရူးမူးမလောက် အလကား မှူးမွှောက်လန်ထိတ်၍ နေကြရလေသည်။ စင်စစ်ကား သက်သက်သင်္ခါရတုံး ရုပ်တုံး နာမ်ခဲတွေ ပင်တည်း။

ဝင်ရိုး၊ စက်ဘီး-စသော သေးသေးဖွဲ့ဖွဲ့မှစ၍ ရထား၏ အင်္ဂါအပေါင်းတို့ စပ်ဖွဲ့နေသည်ရှိသော် ၎င်းသစ်သား၊ သံ၊ ကြေး-အစိတ်စိတ် အစုအပုံကို ရထား ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ရ၏။ ဤဝတ္ထုအစုအပုံ၌ ရထား ဘယ်ဟာပါလဲ-ဟု ရှာကြံ သော် ဘာတခုမျှ မတွေ့မရှိဘိသကဲ့သို့ ထို့အတူ သက်သက် သင်္ခါရ ရုပ်နာမ် တို့စုခဲ၍ အတ္တိပစ္စယသတ္တိဖြင့် တခုသော ပစ္စုပ္ပန်ရှိဆဲ ရုပ်နာမ်သည် တခုသော ပစ္စုပ္ပန်ရှိဆဲ ရုပ်နာမ်အား စပ်ဖွဲ့ ကျေးဇူးပြု၍ ဌိအနေ တည်တံ့၍ နေသော တရားစုကိုသာလျှင် သတ္တဝါဟူ၍ ထင်မြင်စွဲလမ်း၍နေကြ၏။ ၎င်းပစ္စုပ္ပန် ရုပ် နာမ် အစုမှာ ဘာတခုမျှ သတ္တဝါဟူ၍ ရှာလျှင်မရ။

ဤသို့ ရုပ်နာမ်အစုသက်သက်ကို မြင်လျှင် ငါပင် ငါပဲ-ဟု လွဲမှားသော အထင်ပျောက်၍ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိလမ်းပေါက်၏။ ထိုသို့ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိလမ်းပေါက်က ဆိုခဲ့ပြီးသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းအတိုင်း အကြောင်းတရား ရှိခြင်းကြောင့် အကျိုးတရား ဆက်လက်၍ နေသော တရားတို့၏ ပစ္စည်း၊ ပစ္စယုပ္ပန် အစဉ် အတန်း ရုပ်နာမ်စခန်း၊ ရုပ်နာမ် လမ်းမကြီးသာတည်း။ ဘယ်ဘဝက လာ၍ ဘယ်ဘဝသို့ သွားသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတပါး မရှိ-ဟု ပိုင်နိုင်စွာ အသိဉာဏ်ပေါက်သောအခါ အမျိုးမျိုးသော ယုံမှား သင်္ကာ ဝိစိကိစ္ဆာပျောက် ၍ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိလမ်းပေါက်လေ၏။

ဤကဲ့သို့ ပေါက်ရောက်အောင် ကြည့်ရှုနည်းသည် အနုဆုံးသော နည်းလမ်း ဖြစ်၏။ ဤသို့ အကြောင်းအတွက် အကျိုးဖြစ်၍ နေရ၏ အကြောင်းကို နုတ်လျှင် ငုတ်တုတ်ပင် ပြိုပျက်၍ အကျိုးတရားမဆက်နိုင်ဟု စင်စစ်မြင်လျှင် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်စခန်းသို့လည်း တန်းတန်း မတ်မတ် ပေါက်ရောက်နိုင်လေ၏။

ပေါက်နိုင်ပုံကား- ဤအကြောင်း ထင်ရှားတင်းလင်းရှိပါမူ ဗြဟ္မာ့၊ သိကြား၊ ဘုရားသဗ္ဗညုတို့ တားဆော်လည်း မနိုင်၊ ကေနံ ဤမည်သော အကျိုး ဖြစ်ပွား၏-ဟု အကြောင်းကို ဖော်၍ကြည့်လျှင် အပြစ်ကိုမြင်သော ဥဒယဉာဏ် ပေါ်ပေါက်၏။ ဤအကြောင်း မရှိခဲ့လျှင် ဗြဟ္မာ့၊ သိကြား၊ ဘုရားသဗ္ဗညုတို့ ပြုပြင်သော်လည်း မရ။ ဤမည်သော အကျိုးတရား ကေနံ ပျက်ဆုံး၏-ဟု

အကြောင်းကို နုတ်၍ကြည့်လျှင် အပျက်ကိုမြင်သော ဝယဉာဏ်ပေါ်ပေါက်၏။ ထိုဉာဏ် ၂-ပါးကိုပင်လျှင် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ခေါ်၏။ ထိုသို့ နာမ်ရုပ်တရားတို့၏ အကြောင်းနှင့်သာစပ်၍ ဖြစ်လေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုမြင်က ၎င်းတရားတို့၏ အနိစ္စအချက်ကို ကောင်းကောင်း ထင်မြင်နိုင်၏။

ရေအပြင်၌ တခုသော တုတ်လှံတံဖြင့် ရေးခြစ်သည်ရှိသော် ရေးခြစ်သော တုတ်လှံတံသည် ရေအပြင်၌ စိုက်ဆဲအခါ၌သာ အရေးအကြောင်းလိုလို ဖြစ်၏။ တုတ်လှံတံရွေ့သည်နှင့် တပြိုင်နက် ရေမှာ အရေးသည်တခါတည်း ပျက်ကွယ် လေသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပွတ်ဆောက်ဖျားပေါ်၌ ချလိုက်သော မုန်ညှင်းစေ့သည် ပွတ်ဆောက်ဖျား၌ တည့်တည့် ကျခိုက်အခါတွင်သာ တည့်၍ တခဏခြင်း ပျက်စီးလေသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပထဝီ ဝါယော လွန်ကဲသော တိမ်ညွန့် ၂-ခုတို့ တိုက်ခိုက်ဆဲအခါ လျှပ်စစ် ပြက်၍ပြက်၍ ချက်ခြင်း လျှပ်စစ် ကွယ်ပျောက်လေသကဲ့သို့လည်းကောင်း ထို့အတူ လက်ငင်းပစ္စုပ္ပန် ထင်ရှားသော အကြောင်းတရားသည် ကျေးဇူးပြုခိုက်တွင်သာ လျှပ်စစ်ပြက်သကဲ့သို့ အကျိုးတရားပေါ်တည့်၍ တခါတည်း အကြောင်းနှင့်တကွ ပျက်စီးရလေတော့သည်။

ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းတရားက ခိုင်မြဲသောတရားဖြစ်ပါမူကား ၎င်း၏ အကျိုးလည်းခိုင်မြဲလေရာ၏။ ထိုသို့ကား မဟုတ်ပါ။ ပရမတ္ထ တရားချင်းသာ ကျေးဇူးပြုရလေသည်ဖြစ်၍ သူ့ကို မကယ်သာ၊ ငါလည်းမကယ်နိုင်ဆိုသကဲ့သို့ သမုဒ္ဒရာအတွင်းမှာ အပြင်းမောပန်း အားစွမ်းလျလျ လက်ပန်းကျသောသူ ၂-ယောက်ပုံကဲ့သို့ အကြောင်းအကျိုး တစုံလုံးပင် စုံးစုံးစုတ်စုတ် ဘင်ခဏတွင် မြုပ်ကြလေတော့သည်။ ဤအတိုင်း ဉာဏ်၌ ထင်မြင်လာသောအခါ ထိုရုပ်နာမ် တရားတို့သည် အလေ့ပေါက်ပွား အလစား အမှိုက်သရိုက် မြက်ထွေး မြက်ဆွေးတို့ကဲ့သို့ အားကိုးလောက်ဖွယ် အနှစ်သာရ ဘာတခုမျှ မရှိ။ ပြင်စင်လှုပ်ပ အနတ္တတို့သာတကားဟု ကြိုးစား ဆင်ခြင်သော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဉာဏ်ဝတွင် မုန်ပြသကဲ့သို့ ထင်မြင်နိုင်လေ၏။ ဤ အဖြစ်အပျက် ၂-ပါးကို ရှုသော ဉာဏ်သည် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မည်၏။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရင့်သန်လာသောအခါ အဖြစ်ကို နှလုံးမသွင်းပဲ အပျက်၌သာ သတိဉာဏ် တည်တော့၏။ ထိုဘက်ဉာဏ် ထက်သန်လာသော အခါ ပြင်းစွာ ရိုက်နှက်၍ ကွဲပျက်ဆဲဖြစ်သော အိုးခွက်၊ လှော်ချက်ဆဲဖြစ်သော နှမ်း၊ ပရမ်းပတာ မြူတို့ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မိုးပေါက်ကြိုးစွာ မိုးရွာတုန်း အခါ ကမ်းထိပ်ကရပ်၍ ကြည့်သော ယောက်ျားသည် ရေအပြင်၌ ရှုပ်ရှက်စတ်

ပျက်၍'ပျက်၍ နေသော ဥဖောင်းရေပွက်တို့ကို မြင်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း ခပ်သိမ်းသော သင်္ခါရတရားတို့၏ ရှုတ်ရှက်ခတ် လျင်စွာပျက်စီး၍နေသည်ကို မြင်ရ၏။

ဘင်္ဂဉာဏ် ထက်သန်လာသောအခါ သက်ရှည်ချမ်းသာ အနာကင်းလို ဘေးကို ကြောက်တတ်လှသောသူသည် ခြင်္သေ့ သစ်ကျား သားရဲစွယ်ပြူး ဘီလူးရက္ခိယ နွားမိုက် ခွေးကြမ်း မုန်ပြွမ်းသောဆင် ဆိပ်လျင်သောမြေဆိုး မိုးကြိုးကျခြင်း သင်္ချိုင်းစစ်ပဲ့ ရဲရဲငြိသော ရှားမီးအစုတွေကို တွေ့သော ကာလ မှိုင်မေ့ဝေနေောက် သေမလောက်ကြောက်ခြင်း ဖြစ်သကဲ့သို့ ခပ်သိမ်း ဥဿုံ အလုံးစုံပျက်ပြား၍နေသော သင်္ခါရတရားတွေကို သေမင်းဘေးကြီး ထက်ကြပ်လိုက်သောပမာ လွန်စွာ ကြောက်အားကြီးလှသော ဘယဉာဏ် ထင်မြင်လာ၏။

ဘယဉာဏ် ထက်သန်လာသောအခါ သက်ရှည်ချမ်းသာ အနာကင်းလို ဘေးကိုကြောက်တတ်သော သူသည် သားရဲနေသော ရှို့၊ ကျားခိုသော တောင်ခေါင်း၊ မိကျောင်းရဲသောရေ၊ ဒမြနေသော တောတောင်၊ မီးလောင်သောအိမ်၊ ရွယ်ချိန်လွတ်ပစ် ခုတ်ထစ် တိုက်ခိုက်ဆဲဖြစ်သောစစ်မြေသို့ ထောက်၍ ကြောက်ရွံ့ လန့်ထိတ် စိတ်မပျော်ရွှင် ထက်ဝန်းကျင် အားဖြင့် အပြစ်အာဒိနဝကို မြင်သကဲ့သို့ ခပ်သိမ်းသော ဘဝတို့၌ ကိုးစားရာ ရှာကြံ မရ၊ အလုံးစုံသော လောကကြီးကို မီးခဲတိုင်း၊ မီးခဲစုအဟန် အာသိဝိသောပိမ သုတ္တန်အလာ ဓာတ်လေးဖြာကို အဆိပ်လျင်သော မြေ၊ ၅-ထွေသော ခန္ဓာကို ဥက္ခိတ္တာသိဏ-သန်လျက်ချီမသော သူသတ်ယောက်ျား၊ အဇ္ဈတ္တိကာယတန ၆-ပါးကို ရှာပျက်ပမာ၊ ဗာဟိရာယဘန ၆-ပါးကို ခိုးသူဒမြကြီးဟု အပြစ် ကြီးစွာထင်သော အာဒိနဝဉာဏ်ပေါ်လာ၏။

အာဒိနဝဉာဏ် ထက်သန်သောအခါ အနောဘတ်အိုင်၏ အနောက်မျက်နှာ ရတနာ ၇-ပါးဖြင့် ပြီးသော စိတ္တကုဋ်တောင်ခြေ-ကြာတောဝယ် ရှင်မောပျော်နေသော ရွှေဟင်္သာသည် ဒွန်းစဏ္ဍားရွာ၏ အထွက် စိမ်းစိုသော ရွံအိုင် ပွက်၌ မနှစ်သက် မပျော်နိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ယူဇနာ ၃၀၀၀-ဟေဝန် ချောင်နှင့် တောတောင် အကွေ့၌သာ ပျော်မေ့နေကျဖြစ်သော မိဂရာဇာ ကေသရာသည် လူ့ရွာဝင်းခြံ၌ ပျော်စံမမေ့ ငြီးငွေ့လေသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဆဒ္ဒန္တအိုင် အနား၌သာ ပျော်ပါးနေကျဖြစ်သော ဆင်ဖြူဆဒ္ဒန် ကောင်းကင် ပျံသည် နိုင်ငံမြို့တိုင်း၌ အလျဉ်းပင် မပျော်မေ့နိုင်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊

[ခုဒ္ဓိယ ၂-ကြိမ်]

ခပ်သိမ်းသော ဘုံဘဝ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့၌ အပြစ်အာဒိနဝကို မြင်ပြီးသော ယောဂီမြတ်တို့သည် ဟင်္သာ၊ ကေသရာ၊ ဆဒ္ဒန်အလား အတန်တန်သော နာမရူပဓမ္မ သင်္ခါရတို့၌ ပျော်ပိုက်ရန် အားမသစ်၊ မနှစ်ခြိုက်နိုင် ညှိုးမှိုင် နှမ်းချို ပျင်းရိငြီးငွေ့ခြင်း တည်းဟူသော နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် ပေါ်ပေါက်လေ၏။

နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် ရင့်သန်ထက်မြက်သောအခါ မြေမိသော ဖားအယောင်၊ ချိုင့်လှောင်မိသော တောကြက်၊ အလမွှာယ်လက်၌ မြေ၊ ကျော့ကွင်းမိ လေသော သမင်၊ ဂဠုန်လက်တွင်း နဂါး၊ ကြောင်ဖားလက်၌ ကြက်သူငယ်၊ နက်ကျယ်သော ညွန်ပျောင်း၌ ကျသောဆင်အို၊ ရာဟုမရှိသော-လင်္ခါမာန်၊ ရန်သူဝိုင်းသော ယောက်ျား-စသည်ကဲ့သို့ ဘယ်တစုံတရာသော သင်္ခါရ၌ပင် ပျော်ပါးငြိကပ်ဖွဲ့စပ်တပ်စုန်းခြင်းမရှိ၊ လွန်စွာထန်ပြင်း လွတ်ကင်းထွက်မြောက် လိုသော မုစ္စိတုကမုတာဉာဏ် ပေါ်ပေါက်လာ၏။

ဤဉာဏ်သို့ ပေါက်ရောက်လာက ငါးဆောင်းသော ယောက်ျားသည် မြေဟောက်ကို အုပ်မိက ပီတိရွှင်ပျ ငါးကြီးရပေါ့-ဟု အသော့လျှင်စွာ ဖမ်းလိုက်ရာတွင် ကြီးစွာဆိပ်တောက် စိတ်ဒေါသ ပေါက်သော မြေဟောက် ကြီးကို မြင်လေရာတွင်မူ ကြောက်လန့်တုန်အေး မြေဟောက် ဘေးကို ဝေးအောင်ပစ်ဖို့ရန်အတွက် ချက်ကောင်းကို ရှာပြီးမှ ဝေးလှအောင် လှင့်ပစ် ပြီးခါ လျှင်စွာ တက်ပြေး၍ မြေဘေးမှ ငါလွတ်ခဲ့ပေပြီ-ဟု ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ လှည့်ခါလှည့်ခါ တွေးဆတိသကဲ့သို့ ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ အပြစ် သနစ်ကို မစိစစ် မစုံစမ်း အကန်းပကတိ ဖြစ်၍နေစဉ်က ၎င်းရုပ်နာမ်၏ အကြောင်းအရာကို တခါတရံမျှ မကြံဖန်မိ ဒိဋ္ဌိတဏှာ သည်းစွာတင်းကြမ်း ငန်းမန်းသွေးမုန်၍ နေခဲ့မိသမျှကို ဆိုခဲ့ပြီးသော အတိုင်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် နည်းမှ အခြေစ၍ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မှ အဆင့်ဆင့်တက်ခါ မုစ္စိတုကမုတာ ဉာဏ်သို့ ရောက်က တွေးထောက်ကြံဖန် ပြန်လှန် စဉ်းစားလိုက်က မြေဟောက်ကို လက်မှ လွတ်ပြီးသကဲ့သို့ ငါ့မှာ ရှေးက မသိဘူးသော တရားများကို သိရ ပေပြီဟု ရှေးကထက်ပင် များစွာ အားတက်ပြန်သဖြင့် လွတ်လိုသော မုစ္စိတုကမုတာဉာဏ် ပေါက်သော အတိုင်း လွတ်ရစိမ့်သောငှာ ဘာဝနာ ၄၀-ဖြင့် ဉာဏ်ဝယ်စူးစိုက် အားတိုက်ဖိနှိပ် ခဲကြိတ်ကြိုးစားလေရာ ရှေးကထက် အထင်အမြင်သာ၍ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ ပါးရှားသည်ထက် ပါးရှားသော ပဋိသင်္ခါ ဉာဏ် ပေါ်ပေါက်လာ၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

လွတ်ထွက်ရန် အားတိုက်ရှုသော ပဋိသင်္ခါဉာဏ် ထက်သန်လာသောအခါ ရှေးဦးပဌမက ချစ်ကြည်လှစွာသော မယားဆိုးကို ရန်ငြိုးမျက်ပွား မုန်းထား ပြစ်မြင် ခွါကြဉ့် စွန့်ပစ်ပြီးနောက် တစုံတယောက်သော ယောက်ျားနှင့် ပျော်ပါးခန့်မင် ရယ်စောရွှင်၍ နေချင်တိုင်း နေသော်လည်း မမုန်းမချစ် လျစ်လျူသာဖြစ်သကဲ့သို့ ခပ်သိမ်းသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၌ ငါပင်ငါပဲ ထင်စွဲစရာ ဉာဏ်ဖြင့် ရှာမရသောကြောင့် ကြောက်ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်းကို စွန့်ပစ်၍ မမုန်းမချစ် လျစ်လျူဖြစ်သော သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ပေါ်ပေါက် လာ၏။

သင်္ခါရတရားတို့၌ ကြောင့်ကြ ဗျာပါရ စိုက်မှု ပြေငြိမ်းသော သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် အလွန်ထက်သန်သောအခါ နေထွက်လိုသော် အရုဏ်လာခြင်းကဲ့သို့ မဂ်ဉာဏ် ၄-ပါးပေါ်ရန် လွန်စွာ လျော်လှသော မဂ်ပေါ်ဖို့ ကျေးဇူးပြုတတ်သော အနုလောမဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

ဤ အနုလောမဉာဏ်-ဟူသည်ကား မဂ်ဖြစ်သော ဝိထိမ္မာ အာဝဇ္ဇန်း၊ ပရိကံ၊ ဥပစာ ဇောတို့၏နောက် ဂေါတြဘူ ဇော၏ ရှေ့ဖြစ်သော အနုလုံ ဇောပင် လျင်တည်း။

ဆိုခဲ့ပြီးသော ဝိပဿနာဉာဏ်တို့တွင် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်နှင့် အနုလောမဉာဏ်တို့ကို သံသရာဝဋ် အတွင်းက အတင်းထ၍ ကျွတ်လွတ်သော မဂ်သို့ ရောက်စေတတ်သောကြောင့် ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာ-ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်အပ်၏။ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်၊ အနုလောမဉာဏ်၊ ဂေါတြဘူဉာဏ် ၃-ပါးကိုလည်း လောကီ တရားတို့၏ အထွတ်အထိပ်ဆုံးသို့ ရောက်သော ဉာဏ်တို့ ဖြစ်၍ သီခါပတ္တဝိပဿနာဉာဏ်-ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ရ၏။ လောကုတ္တရာမှလွဲလျှင် ဆိုပြီး ဉာဏ် ၃-ပါး အထွတ်အထိပ်ဆုံး ဆိုလိုသည်။

ဤဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာသို့ ဆိုက်ရောက်သောအခါ ကေနံ မဂ်ပေါ်လာ တော့မည်ဖြစ်၍ အားထုတ်ကြိုးပမ်း အလုပ်ကိစ္စ စင်ကြယ် ပြီးမြောက်ပြီး ဖြစ်၍ ပဋိပဒါဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်၏။ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်လာသည်ရှိသော် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသော ဂေါတြဘူစိတ်နှင့်တကွ မဂ်ပေါ်ပေါက်လွှာ၏။

မဂ္ဂဝိထိဖြစ်ဟန်ကား- ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ ကင်္ခါဝိတရဏိဝိသုဒ္ဓိဖြစ်၍ ဥဒယဗ္ဗယ စသော ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့်ဆင့် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် တိုင်အောင်

[ဒုတိယအကြောင်း]

၁၃-အဓိပညာ သာသနာကို ပြဆိုခန်း

အားတက်ကြွိုးမင်း အတင်းဆန်တက်လာသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား မဂ်တည်း ဟူသော အပ္ပနာ ဖြစ်လိုလတ်သော် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ တိဟိတ်ဘဝင်သည် ဘဝင်စလန၊ ဘဝင်ပစ္စေဒ - ဟူ၍ ဘဝင် ၂-ကြိမ် ကျ၏။ ထို့နောင် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည် ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ အနိစ္စ စသော လက္ခဏာရေး ၃-ပါးတို့တွင် ၁-ပါးပါးကို အာရုံပြု၍ အာဝဇ္ဇန်း ကိစ္စနှင့် ဖြစ်၍ချုပ်၏။ ထို့နောင် မဟာကုသိုလ်သမ္ပယုတ် ၄-ပါးတွင် ၁-ပါးပါးသည် အာဝဇ္ဇန်းကဲ့သို့ အာရုံပြု၍ ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံအမည်ဖြင့် ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာဇော ၃-ကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ ပုထုဇဉ်၏ အနွယ်ကို ဖြတ်သော ဂေါတြဘူကိစ္စနှင့် ဇော ၁-ကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။

ထို့နောင် သောတာပတ္တိ မဂ်စိတ်သည်-

- ၁။ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏ ဒုက္ခအဖြစ်ကို စင်စစ်သိမြင်ခြင်း၊
 - ၂။ သမုဒယသစ္စာ၏ အပင်းအသင်းဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တ တဏှာ၊ ဝိစိကိစ္ဆာတို့ကို ပယ်ခြင်း၊
 - ၃။ အပါယ်ဒုက္ခမှ အပြီးတိုင်ငြိမ်းမှု-ဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို မျက် မှောက်ပြုခြင်း၊
 - ၄။ ဓဂ္ဂသစ္စာကို ပွားများခြင်း၊
- ဟု ဆိုအပ်သော ကိစ္စကြီး ၄-ပါးကို တပြိုင်နက် တချက်တည်း ပြီးစီး အောင် ဆောင်ရွက်လေ၏။

ဤ သောတာပတ္တိမဂ်သည် သမုဒ္ဓေဒပဟာန်ဖြင့် ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာတို့ကို ပယ်၏။ မဂ်ရွှေဇောတို့တွင် အနုလုံဉာဏ်ဇောသည် သင်္ခါရလျှင် အာရုံရှိသော ဝိပဿနာအရာ၌ အထွတ်အထိပ် အဆုံးစွန်ဖြစ်၏။ ဂေါတြဘူဉာဏ်ဇောသည် ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာအရာ၌ အထွတ်အထိပ် အဆုံးစွန် ဖြစ်၏။

ဝီထိပုံစံကား

ဘွင် န ဓ မ ကံ စာ န ဂေါ မဂ် ဖိုလ် ဖိုလ် ဘွင်
၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀

ဤ သောတာပတ္တိမဂ် ဝီထိ၌ ရွှေနောက်ဘဝင်ကို ပဉ္စဝေါဏာရ တိဟိတ် ဘဝင် ၉-ခု ချ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစ အနုလုံ အဆုံးရှိသော စိတ်တို့သည် လက္ခဏာရေး ၃-ပါးတို့တွင် တပါးပါးကို အာရုံပြုကုန်၏။ ဂေါတြဘူ မဂ်၊

[ဓမ္မိယအခြေ]

ဖိုလ်တို့သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုကုန်၏။ မဂ်ရွှေ့စောတို့ကို မဟာကုသိုလ် သမ္ပယုတ် ၄-ခုတို့တွင် တခုခု ချ၊ သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပဉ္စမဈာန်နှင့် ယှဉ်လျှင်မဟာကုသိုလ် တတိယဒွေ ချ၊ ကြွင်းသော အောက်ဈာန် ၄-ပါးနှင့် ယှဉ်လျှင် ပဌမဒွေ ချ၊ သောတာပတ္တိမဂ်နှင့်ဖိုလ် ချ၊ တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင် ဖိုလ် ၃-ကြိမ် ချ၊ ရွှေကာမဇောထွင် ပရိကံကို ချန်၊ မန္တပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင် ဖိုလ် ၂-ကြိမ်ချ၊ ပရိကံကိုလည်း ထည့်။

တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝီထိပုံစံ

ဘွင် န ဒ မ စာ န ဂေါ မဂ် ဖိုလ် ဖိုလ် ဖိုလ် ဘွင်
၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀

ထိုယေခဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒုက္ခိတသတ္တဝါ သံသရာခရီးသမား ပုထုဇဉ် အလားမှ ကျွတ်လွတ်ထမြောက်၍ အရိယနွယ်ဝင် နိဗ္ဗာန်သခင် အဖြစ်သို့ ရောက်လေ၏။

ထို ပဌမအဆင့်မဂ်လမ်းပွင့်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အရှင်းသတ်ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ကို ပယ်ပြီးဖြစ်၍ နောင်အပါယ်သို့ သွားရဦးမည်လော-ဟု တွေးတောကြောက် လန့်ဖွယ်သော ဘေး၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကို ငါပင်ငါပဲဟု ထင်စွဲလိမ့်သော ဘေး၊ ရတနာ ၃-ပါး၌ ယုံမှားလိမ့်သောဘေးတို့မှ အေးအေးသာသာ တခါတည်း လွတ်ရ၏။ အကယ်၍ တဘဝတည်း နိဗ္ဗာန်သို့ မပေါက်ခဲ့သေးလျှင် အထုတ် အမြတ်ဖြစ်သော ဘုံဘဝတို့၌သာ ဝိသာခါ၊ အနာထပိဏ်တို့ကဲ့သို့ မြန်မြန်ကြီး ပျော်ပါး အငြိမ်းစားပင်ရှင် ရ၍ ၇-ဘဝထက် မလွန်ရပဲ နိဗ္ဗာန်မြှောက်ပန်းကို ချေ့လှမ်းပန်ဆင် ရလေတော့သတည်း။

မဂ်ပေါက်သောအခါ တဆင့်တတန်း အသိဉာဏ်ကိစ္စ စင်ကြယ်ပြီးစီးပြီး ဖြစ်၍ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ပေါက်၏။ ဆိုခဲ့ပြီးသော ဥဒယဗ္ဗယစသောဝိပဿနာ ဉာဏ် အစဉ်မှာ တဆင့်ထက်တဆင့် ရင့်ရင့်ကြီး ထူးခြားစွာ ရေးသားပြဆိုခဲ့ သော်လည်း အလုပ်စခန်းမှာ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ကောင်းကောင်းပေါက်လျှင် အထက်ဉာဏ်စုလည်း အလိုလိုပြီးရတော့၏။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် လိုရင်းဖြစ်၏။

ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် နည်းစံနစ်အတိုင်း အကြောင်းအကျိုး တွဲစပ်ကျေးဇူးပြုကြပုံကို မြင်လျှင်လည်း ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အလွန်လွယ်လှတော့ ၏။ ပဌမ မဂ်ကို ရပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သဒ္ဓါစွမ်း၊ ဝီရိယစွမ်း၊ ပညာစွမ်း ရှိသလောက် အထက်မဂ် ၃-ပါးသို့ အလျင်နှင့် အနှေး ပေါက်ရောက်လေ

၁၃. အဝိပညာသာသနာကို ပြဆိုခန်း

တော့သည်။ ဟိမဝန္တာမှ စီးဆင်းလာသော ဂင်္ဂါရေသည် သမုဒ္ဒရာသို့ အတွင် စီးသကဲ့သို့ ပဌမ အရိယာလည်း နိဗ္ဗာန်သမုဒ္ဒရာသို့သာ စီးလေတော့၏။

•ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ လွတ်လိုလှ၍၊ လွတ်ရတဲ့ငှါ၊ ဘာဝနာ-၄၀၊ အကျယ်ဖြန့်ချိ၊ အားတိုက်ဖို့၊ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်။

[ဘာဝနာ ၄၀-ဆိုသည်ကား တော ၄၀-ပင်တည်း။]

ဘာဝနာ ၄၀-ဆောင်ပုဒ်

ခန္ဓာ ၅-ပါး

ခန္ဓာ၊ ခန္ဓာတို့သည်။

၁။ ရူပက္ခန္ဓာ၊ ရုပ်အစုဟူသော ရူပက္ခန္ဓာလည်းကောင်း။

၂။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊ ခံစားမှုအစုဟူသော ဝေဒနာက္ခန္ဓာ လည်းကောင်း။

၃။ သညာက္ခန္ဓာ၊ အမှတ်ပြု၍ သိမှု အစုဟူသော သညာက္ခန္ဓာ လည်းကောင်း။

၄။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ စိတ်၏ စေ့ဆော်မှု၊ ပြုပြင်မှုအစု ဟူသော သင်္ခါရက္ခန္ဓာ လည်းကောင်း။

၅။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၊ အာရုံကို ထေ့ထေ့ ထူးထူး သိမှုအစု ဟူသော ဝိညာဏက္ခန္ဓာ လည်းကောင်း။

ဣမေ၊ ဤသည်တို့ကား။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ၊ ၅-ပါးသော ခန္ဓာတို့တည်း။

အနိစ္စလက္ခဏာ ၁၀-ပါး

ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ၊ ဤ ၅-ပါးသော ခန္ဓာတို့သည်။

၁။ အနိစ္စာ၊ မြဲခြင်းသဘော မရှိကုန်။

၂။ အရုဝါ၊ ခိုင်မာခြင်းသဘော မရှိကုန်။

၃။ အသာရာ၊ အနှစ်သာရ မရှိကုန်။

၄။ စလာ၊ ရှေ့ရှားတတ်ကုန်၏။

၅။ ပလောကဓမ္မာ၊ ပျက်စီးခြင်းသဘော ရှိကုန်၏။

၆။ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘော ရှိကုန်၏။

၇။ မရဏဓမ္မာ၊ သေဆုံးခြင်းသဘော ရှိကုန်၏။

၈။ ဝိဘဝဓမ္မာ၊ ဆုံးရှုံးခြင်းသဘော ရှိကုန်၏။

၉။ သင်္ခတာ၊ အဖန်ဖန် ပြုပြင်အပ်ကုန်၏။

၁၀။ ပဘင်္ဂုနော၊ ဖရိုဖရဲ ပြိုကွဲခြင်းသဘော ရှိကုန်၏။

အနိစ္စံ၊ အနိစ္စလက္ခဏာ ၁၀-ပါးတည်း။

ကမ္မန္တနန်းကျမ်းကြီး

ဒုက္ခလက္ခဏာ ၂၅-ပါး

ဣမေ ပဉ္စကမ္မန္တာ ဤ ၅-ပါးသော ခန္ဓာတို့သည်။

- ၁။ ဒုက္ခာ၊ ယုတ်မာညစ်ဆိုး ဒုက္ခမျိုးတို့သာတည်း။
- ၂။ ဘယာ၊ ကြောက်ဖွယ်ညစ်ဆိုး ဘေးရန်မျိုးတို့သာတည်း။
- ၃။ ဤတိ၊ ထိတ်လန့်သဖွယ် အန္တရာယ်မျိုးတို့သာတည်း။
- ၄။ ဥပဒ္ဒဝါ၊ လွန်စွာကပ်ရပ် နှိပ်စက်တတ်သော ဥပဒ်မျိုးတို့သာတည်း။
- ၅။ ဥပသဂ္ဂါ၊ တွယ်တာစွဲကပ် နှိပ်စက်တတ်သော ဥပဒ်မျိုးတို့သာတည်း။
- ၆။ ဧဂါ၊ ကြင်နာညစ်ဆိုး ဧဂါမျိုးတို့သာတည်း။
- ၇။ အာဗာဓာ၊ နှိပ်စက်ညစ်ဆိုး အနာမျိုးတို့သာတည်း။
- ၈။ ဂဏ္ဍာ၊ မဖွယ်ရုပ်ဆင်း ထွတ်မြင်းအနာမျိုးတို့သာတည်း။
- ၉။ သလ္လာ၊ စူးဝင်ညစ်ဆိုး မြားငြောင်မျိုးတို့သာတည်း။
- ၁၀။ အဃာ၊ အကျိုးယုတ် အကျိုးမဲ့မျိုးတို့သာတည်း။
- ၁၁။ အတာဏာ၊ စောင့်ရှောက်မဲ့လျှဉ်း ဘေး၏ အသင်းတို့သာတည်း။
- ၁၂။ အလေဏာ၊ ကွယ်စာမဲ့လျှဉ်း ဘေး၏ အသင်းတို့သာတည်း။
- ၁၃။ အသရဏာ၊ ကိုးရာမဲ့လျှဉ်း ဘေး၏ အသင်းတို့သာတည်း။
- ၁၄။ အာဒိနဝါ၊ ဆိုးဝါးညစ်ကျူ အပြစ်စုတို့သာတည်း။
- ၁၅။ အသမူလာ၊ ကျိုးမဲ့ခပင်း ဆင်းရဲခြင်း၏ အရင်းအမြစ်တို့သာတည်း။
- ၁၆။ ဝဇဏာ၊ လူ့ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါကို နှစ်ရိမလပ် အတွင်သတ်သည့် လူသတ်မျိုးရိုးတို့သာတည်း။
- ၁၇။ သာသဝါ၊ အာသဝေ ဝါတရား ၄-ပါးတို့၏ အစီးအပွားတို့သာတည်း။
- ၁၈။ မာရာမိသာ၊ ကိလေသာမာရ် မစွဲမာရ်တို့၏ စားဖတ်၊ ဝါးဖတ် သုံးသပ်နှင်းနယ်ရာတို့သာတည်း။
- ၁၉။ ဇာတိဓမ္မာ၊ သတ္တဝါကို မညှာမငဲ့ အရွဲ့အစောင်း မကောင်း ဆိုးညစ် ဖြစ်ချင်တိုင်းဖြစ်တတ်သော သဘောရှိကုန်၏။
- ၂၀။ ဇရာဓမ္မာ၊ ဆုတ်ယုတ်လျော့ပါးခြင်း သဘောရှိကုန်၏။
- ၂၁။ ဗျာဓိဓမ္မာ၊ နာခြင်းသဘောရှိကုန်၏။
- ၂၂။ သောဏဓမ္မာ၊ စိုးရိမ်ပူပန်ရခြင်း သဘောရှိကုန်၏။
- ၂၃။ ပရိဒေဝဓမ္မာ၊ ငိုကြွေးပြည်တမ်းရခြင်း သဘောရှိကုန်၏။
- ၂၄။ ဥပါယာသဓမ္မာ၊ သက်ကြီးရှိုက်ငင် ပင်ပန်းရခြင်း သဘောရှိကုန်၏။

[ဤထိယမေဓိရ်]

၁၃-အဝိပညာသာသနာကို ပြဆိုခန်း

၂၅။ သံကိလေသိဏဓမ္မာ၊ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိ ဒုစ္စရိတတည်းဟူသော ညစ်နွမ်းခြင်း
၃-ပါးကို ပွားစီးစေတတ်သော သဘောရှိကုန်၏။

ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ ၂၅-ပါးတည်း။

အနတ္တလက္ခဏာ ၅-ပါး

ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ၊ ဤ ၅-ပါးသော ခန္ဓာတို့သည်။

၁။ အနတ္တံ၊ ကိုယ်မဟုတ်ကုန်၊ အစိုးမရကုန်၊ အလိုသို့မလိုက်ကုန်။

၂။ ပရေ၊ အကျွမ်းဝင်ခြင်း အမြဲကင်းသော သူစိမ်းပြင်ပတို့သာတည်း။

၃။ ရိတ္တာ၊ အနှစ်သာရ ဟူသမျှနှင့် မြူစမယှဉ် အစဉ်စိတ်ကင်းသော တရား
တို့သာတည်း။

၄။ တုစ္ဆာ၊ ကောင်းမြတ်ချမ်းသာ မင်္ဂလာသုခ ဟူသမျှနှင့် မြူစမနီး
အချည်းနှီးသော တရားတို့သာတည်း။

၅။ သုညာ၊ ထောက်ရာတည်ရာ ကိုးကွယ်ရာမျိုး တစိုးတစိ မရှိလုံးလုံး
အသုံးမကျသော တရားတို့သာတည်း။

အနတ္တာ၊ အနတ္တလက္ခဏာ ၅-ပါးတည်း။

(က) အနိစ္စလက္ခဏာ ၁၀-ပါး။

(ခ) ဒုက္ခလက္ခဏာ ၂၅-ပါး။

(ဂ) အနတ္တလက္ခဏာ ၅-ပါး။

ပေါင်း ဘာစနာ ၄၀-ဖြစ်၏။

သာဝနာ ၄၀-ဆောင် ပုဒ်ပြီး၏။

ဝိမောက္ခ ၃-ပါး

၁။ အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခ။

၂။ အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခ။

၃။ သုညတ ဝိမောက္ခ။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ဝိမောက္ခနက်၊ ကျွတ်လွတ်ချင်၊ ဖိုလ်မက်မည် သဏ္ဍာ။

ဝိမောက္ခကား ကျွတ်လွတ်ခြင်း အနက်တည်း။ သံသရာ နယ်တခွင်မှ အစဉ်
သဖြင့် ကျွတ်လွတ်တတ်သော အနက်သဘောကြောင့် မင်္ဂ ၄-ပါး၊ ဖိုလ် ၄-ပါး
သည် ဝိမောက္ခ မည်၏။

[ခုထိယစကြိုက်]

ဝိမောက္ခ မုခ ၃-ပါး

- ၁။ အနိမိတ္တာ နုပဿနာဉာဏ်။
- ၂။ အပ္ပဏိဟိတာ နုပဿနာဉာဏ်။
- ၃။ သုညတာ နုပဿနာဉာဏ်။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ဝိမောက်မုခ၊ တံခါးဝ၊ အရလက္ခဏာ။

ဝိမောက္ခ မုခ ၃-ပါး အထူး

- ၁။ အနိစ္စာ နုပဿနာဉာဏ်။
- ၂။ ဒုက္ခာ နုပဿနာဉာဏ်။
- ၃။ အနတ္တာ နုပဿနာဉာဏ်။

ဝိမောက္ခ မုခကား မဂ်၏တံခါးဝ၊ ဖိုလ်၏တံခါးဝတည်း။ အရမူကား လက္ခဏာရေး ၃-ပါးတည်း။ အနုလောမဉာဏ် ၃-ပါး ဆိုလိုသည်။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ၊ ဉာဏ်ဆိုက်ဘိ၊ ဝိမုနယ်အပါ။

ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါးတို့တွင် အဆုံးဖြစ်သော ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ အမည် ရှိသော သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်၊ အနုလောမဉာဏ် ၂-ပါးသို့ ဆိုက်ရောက်သော အနုပဿနာဉာဏ် ၃-ပါးသည် မဂ်တံခါးဝမည်သော ဝိမောက္ခ မုခနယ် တွင်းသို့ ပါဝင်ပြီ-ဟူလို။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ အနိမိတ္တာ၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခပဏိဟိတာ။
အနတ္တမု၊ သုညဟု၊ သုံးဆူနုပဿနာ။

- ၁။ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်သည် အနိမိတ္တာနုပဿနာ မည်၏။
- ၂။ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်သည် အပ္ပဏိဟိတာ နုပဿနာ မည်၏။
- ၃။ အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်သည် သုညတာနုပဿနာ မည်၏။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်၊ ဆန်းတကြယ်၊ မုတ်ဖွယ် နိမိတ္တာ။

ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါသည် နိမိတ်မည်၏။ ဦးခေါင်း၊ ခြေ၊ လက်-စသော အင်္ဂါကြီးစုသည်လည်း နိမိတ်မည်၏။ မျက်လုံး၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ ခံတွင်း၊ နှုတ်ခမ်း၊ လျှာ၊ သွား-စသော အင်္ဂါငယ်စု၊ ဆံပင်၊ မွှေးညှင်း၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်း-စသော ၃၂-ပါးသော ကောဋ္ဌာသစုသည်လည်း နိမိတ်မည်၏။

၁၃-အဝိပညာသာသနာကို ပြဆိုခန်း

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။အကုန်နိမိတ်၊ ပျောက်အောင်ကြိတ်၊ အနိမိတ္တသာ။

သတ္တဝါတို့၏စိတ်တွင် ခြပ်သဏ္ဍာန်နှင့် ကြောင်ကြောင် ထင်မြင်၍ နေကြသော ထိုနိမိတ်တရားတွေကို သဘာဝဉာဏ်၊ အနိစ္စဉာဏ်နှင့် အဖန်ဖန် ကြိတ်နယ်၍ ကွယ်ပျောက်စေနိုင်သော ဉာဏ်ဖြစ်သောကြောင့် အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်ကို အနိမိတ္တဉာဏ် ဆိုသည်။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။အထင့်အတယ်၊ အဖွယ်အရာ၊ ဧဝံလောသုဘ၊ သုခ၊ ဣဋ္ဌ၊
ထင်သမျှ၊ မှတ်ကြ ပဏိဟိတာ။
အကုန် ပဏိဟိ၊ ပျောက်စေဘိ၊ အပွဏိဟိတာ။

လူ့ လောက၊ နတ်လောက၊ ဗြဟ္မာ့လောက၊ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ၊ တေဘူမက ဓမ္မတို့၏ အတွင်း၌ နှစ်သက်ဖွယ်၊ မြတ်နိုးဖွယ် တင့်တယ် ကောင်းမြတ်သည်ကို တွေ့ရှိထင်မြင်၍ နေကြသော အရာသည် ပဏိဟိတမည်၏။ ထိုပဏိဟိတတွေကို ဘေးဘယအစု ထင်အောင်ရှုသောဉာဏ်ဖြစ်၍ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်ကို အပွဏိဟိတဉာဏ် ဆိုသည်။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။နတ်၊ လူ၊ ဗြဟ္မာ၊ ငါ၊ ဆူတပါး၊ ယောကျ်ား၊ မိန်းမ၊
ပုဂ္ဂဏနှင့်၊ စိုးရပိုင်နိုင်၊ ခံနိုင်မြင့်ရှည်၊ သက်ဆုံးတည်ဟု၊
အားဇည်သမျှ၊ အနန္တ၊ အတ္တဇီဝသဗ္ဗ။
အတ္တဇီဝေ၊ ပျောက်ကင်းစေ၊ မှတ်လေ သုညတာ။

ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မအစု သင်္ခါရအစုမျှသာ ဖြစ်သည်ကို ထည်းကောင်း၊ ခဏခြင်း ခဏခြင်း ချုပ်ကွယ်သေဆုံး၍ နေမှုကိုလည်းကောင်း ရှုမြင်သဖြင့် ထိုအတ္တဇီဝ အထင်အမြင်ကို ပျောက်ကွယ် စေတတ်သော ဉာဏ်ဖြစ်၍ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်ကို သုညတဉာဏ်ဆိုသည်။

ဝိစောက္ခံမုခ ၃-ပါးအထူး ပြီး၏။

ဝိမောက္ခအပြား

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။သုတံခါးမှ၊ ပေါက်ထောက်က၊ မောက္ခ သူ့ဂင်သာ။

မဂ်သို့ဝင်ထောက်ရန် အနုပဿနာဉာဏ် တံခါး ၃-ပေါက် ရှိသည်တွင်—
၁။ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်ပေါက်မှ ဝင်ထောက်ရရှိသော မဂ်သည် အနိမိတ္တမည်၏။

၂။ ဒုက္ခာနုပဿနာ ဉာဏ်ပေါက်မှ ဝင်ထောက်ရရှိသော မဂ်သည် အပွဏိတမဂ်မည်၏။

၃။ အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်ပေါက်မှ ဝင်ရောက်ရရှိသော မဂ်သည်သည်တ မဂ်မည်၏။

ဤသို့ရောက်ကြောင်းဟူသော ဝိပဿနာ အာဂမမုခကို အစွဲပြု၍ မဂ်သည် အမည် ၃-ပါးတွင် တပါးပါးကို ရ၏။ မဂ္ဂဝိထိ၌ကျသော ဖိုလ်သည်လည်း မဂ်ကိုအစွဲပြု၍ မိမိမဂ်ရသော အမည်ကို ရ၏။ ဖလသမာပတ္တိဝိထိ၌ ကျသော ဖိုလ်သည်ကား သူ့ဝိပဿနာကို အစွဲပြု၍ အနိမိတ္တစသော အမည် ၃-ပါးတွင် တပါးပါးကို ရ၏။

[ဤကား အာဂမမုခ၏ စူးစမ်းဖြင့် စက်ဖိုလ်တို့၌ အမည် ၃-ပါးဖြစ်ပုံတည်း။]

တနည်း။ ။ နိဗ္ဗာန်သည် အမည် ၃-ပါးကို ရ၏။ မဂ်ဖိုလ်တို့သည် ထို နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောကြောင့် အာရုံကိုအစွဲပြု၍ အမည် ၃-ပါးလုံးကို အကုန်ရကြ၏။

တနည်း။ ။ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ ဧမာဟ ၃-ပါးသည် နိမိတ္တလည်းမည်၏။ ပဏိဓိလည်းမည်၏။ အလုံးစုံသော မဂ်ဖိုလ်တို့သည် ထိုနိမိတ္တဓမ္မ ပဏိဓိဓမ္မတို့၏ အာရုံအဖြစ်မှ လွတ်ကုန်၏။ ထိုဓမ္မတို့မှ ဆိတ်ကင်းကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အလုံးစုံသောမဂ်ဖိုလ်တို့သည် မိမိတို့၏ ပဏတိသဘောကို အစွဲပြု၍လည်း ၃-ပါးသော အမည်တို့ကို ရကြကုန်၏။

သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့၏ အဆုံးအမတည်းဟူသော သာသနာတော်၌ ဤ ဝိမောက္ခတို့ဖြင့် ကျွတ်လွတ်ကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်—

- ၁။ သဒ္ဓါနုသာရီ ပုဂ္ဂိုလ်၊
- ၂။ သဒ္ဓါဓိမုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်၊
- ၃။ ဇာယသက္ခိ ပုဂ္ဂိုလ်၊
- ၄။ ဓမ္မာနုသာရီ ပုဂ္ဂိုလ်၊
- ၅။ ဒိဋ္ဌိပတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်၊
- ၆။ ပညာဝိမုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်၊
- ၇။ ဥဘတော ဘာဂ ဝိမုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်၊
- ဟူ၍ ပုဂ္ဂိုလ် ၇-မျိုးရှိကုန်၏။

ဝိမောက္ခအပြား ပြီး၏
[စုစီးယ - ကြီး]

၁၃-အဓိပညာ သာသနာကို ပြဆိုခန်း

သမာပတ်အပြား

ခပ်သိမ်းသော ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိတို့၏ ဖိုလ်ကို မိမိတို့ အသီးအသီး ဝင်စားနိုင်ကြကုန်၏။ မဝင်စားနိုင်သူ-ဟူ၍ မရှိကြကုန်။ ထို့ကြောင့် ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ခပ်သိမ်းသော ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ဆက်ဆံ၏။

[ဤကား ဖလသမာပတ် ၄-ပါးတည်း။]

ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာန်

ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်သမာပတ်သည်မူကား လောကီဈာန် သမာပတ် ၈-ပါး၊ ၉-ပါးကို အကုန်ရရှိ၍နေသော ကာမ၊ ရူပ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်သာလျှင် ဝင်စားနိုင်ကုန်၏။

ဝင်စားပုံကား-ရူပပထမဈာန် သမာပတ်ကို ရှေးဦးစွာ ဝင်စား၏။ ထိုမှ ထ၍ ထိုပထမဈာန် သမာပတ်အတွင်း၌ရှိသော ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို လက္ခဏာ ရေး တင်၍ရှု၏။ ဈာန်ဝင်စားမှုကား သမထအလုပ်တည်း။ လက္ခဏာရေး တင်မှုကား ဝိပဿနာအလုပ်တည်း။

ဤနည်းအတူ ဒုတိယဈာန်သမာပတ်၊ တတိယဈာန်သမာပတ်၊ စတုတ္ထ ဈာန်သမာပတ်၊ ပဉ္စမဈာန်သမာပတ်၊ အာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ်၊ ဝိညာဏဉ္စာယတန သမာပတ်၊ အာကိဉ္စညာယတန သမာပတ် တို့ကိုလည်း အစဉ်အတိုင်း ဝင်စား၍သွား၏။ အာကိဉ္စညာယတန သမာပတ်မှ ထပြီး သည်၏ အခြားမဲ့၌ ပဗ္ဗကိစ္စ ၄-ပါးကို ပြုပြီးလျှင် နေဝသညာ နာသညာ ယတနသမာပတ်ကို ဝင်စား၏။ အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်အား နေဝသညာ ကုသိုလ်ဇော ၂-ကြိမ်၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား နေဝသညာ ကြိယာဇော ၂-ကြိမ် ကျပြီးလျှင် စိတ်အစဉ်ချုပ်ပြတ်ခြင်းဟူသော နိဗ္ဗာန်သမာပတ်သို့ ရောက်လေ၏။ စိတ်မရှိပဲ ၇-ရက် ၆-ရက် စသည် တည်နေပြီးနောက် ထို သမာပတ်မှ ထလိုသော် ရှေးဦးစွာ အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်အား အနာဂါမ်ဖိုလ်၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား အရဟတ္တဖိုလ် တကြိမ် ဖြစ်ပေါ်၍ ဘဝင်ကျလေ၏။

သမာပတ်အပြား ပြီး၏။

[ဤထွင်ရှေ့ကား ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ၊ မဂ္ဂါဓဂ္ဂဉာဏဓာနဝိသုဒ္ဓိ၊ ပဋိ-ပဒါဉာဏဓာနဝိသုဒ္ဓိ၊ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဟူ၍ ဝိသုဒ္ဓိဘေဒအားဖြင့် ၅-ပါးအပြား ရှိသော အဓိပညာ သာသနာတော်မြတ်ကြီး အပြီးတိုင် အစီအရင် အကျဉ်းချုပ်ပြီး၏။ ရွှေ့ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အဓိသီလသိက္ခာ သာသနာ၊ အဓိဝိတ္ထသိက္ခာ သာသနာ ၂-ပါးနှင့် ပေါင်းသည်ရှိသော် သာသနာတော်မြတ်ကြီး ၃-ပါး၊ ဝိသုဒ္ဓိကြီး ၇-ပါးဖြစ်၏။]

ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး ပြီး၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

အဋ္ဌကထာကြီးများမိန့်ဆိုချက်

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ပိဋကတ် ၂-ပုံ၊ အကျဉ်းချုပ်၊ နှုတ်ငိုထုတ်ဖျာ။

စိတ်ပိုင်း၊ စေတသိက်ပိုင်း၊ ပကိဏ်းပိုင်း၊ ဝီထိပိုင်း၊ ရုပ်ပိုင်း၊ ပစ္စည်းပိုင်း၊ ဤ ၆-ပိုင်းသည် အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းကို အကျဉ်းချုပ်သော အပိုင်းတို့ပေတည်း။ ဘုံပိုင်၊ သမုစ္စည်းပိုင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းတို့သည် သုတ္တန်ပိဋကတ်ကိုလည်း အကျဉ်းချုပ်သော အပိုင်းတို့ပေတည်း။ ၉-ပိုင်းလုံးကို သိမ်းကျုံးမိသော သူတို့သည် အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ပိဋကတ် ၂-ပုံကို နှုတ်ငိုသိမ်းပိုက်မိကြကုန်၏။

ထိုသူတို့သည် ဤဘဝမှာပင် အကျွတ်တရားရနိုင်ရန် ဓမ္မအဆောက်အအုံနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏။ ဤဘဝ၌ အကျွတ်တရား မရရှိခဲ့လျှင် နတ်ပြည်၌ ကျွတ်ကြကုန်လတ္တံ့။ ဤသာသနာမှ ကျန်ရှိကြသော သူတို့သည် သာသနာပ နောက်စာလ၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်၍ ကျွတ်ကြကုန်လတ္တံ့။ ကျန်ရှိသော သူတို့သည် နောက် ဘုရားသာသနာ၌ ပညာတေဒဂ်၊ အဘိညာတေဒဂ် ထက်မြက်သီးသီး အကျော်အမော်ကြီးဖြစ်ကြ၍ ကျွတ်ကြကုန်လတ္တံ့။

[ဤကား ဂထပစ္စဒဂဏ ဝတ်၌လာသော အဋ္ဌကထာကြီးများ၊ မိန့်ဆိုချက်ပေတည်း။] အဓိပညာသာသနာကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

၁၄-နိဗ္ဗာန်ကို မြဲဆိုခန်း

(က) နိဗ္ဗာန်၏ အေးငြိမ်းစသာသဘော

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ဒုက္ခဝပ်သိမ်း၊ ချုပ်ပြတ်ငြိမ်း၊ ဇာတ်သိမ်းပြည်နိဗ္ဗာန်။

ဇာတိချုပ်ငြိမ်းသည်ကိုဇာတ်သိမ်းဆိုသည်။ လွန်ခဲ့ပြီးသော အနုမတဂ္ဂသံသရာ ဓမ္မာအဆက်ဆက် ဘဝအဆက်ဆက် ဇာတ်ထွက်၍လာခဲ့သော ကိလေသာတို့၏အပြစ် ငြိမ်းမှု၊ ဇာတ်သိမ်းမှု၊ ပုညာ-ပုညသင်္ခါရ ဟူသော ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့၏ အပြစ်ငြိမ်းမှု၊ ဇာတ်သိမ်းမှု၊ ပဋိသန္ဓေပဝတ္တိ ဝိပင်္ဂါရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ အပြစ်ငြိမ်းမှု၊ ဇာတ်သိမ်းမှုကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသည်-ဟူလို။

(ခ) အပူ ၂-မျိုး

ပူထုဇဉ်တို့၏ သန္တာန်၌ အဝီစိ အစရှိသော အမာယိဘဝသို့ ပစ်ချရန် အစဉ်ပါရှိ၍ နေကုန်သော အကုသိုလ် ကံဟောင်းတို့သည် တယောက်

[ဒုတိယအပိုင်း]

၁၄-နိဗ္ဗာန်ကို ပြဆိုခန်း

တယောက်သောသူမှာပင် အသင်္ချေယျ အနန္တ ရှိကြလေကုန်၏။ လူမင်း၊ နတ်မင်း၊ ဗြဟ္မာမင်းကြီးပင် ဖြစ်၍ နေကြကုန်သော်လည်း စိတ်နှလုံးတိုင်းမှာ အစဉ်ပါရှိ၍ နေကြကုန်သော ထိုအကုသိုလ်ကံဟောင်းတို့အတွက် အပူကောင် ကြီးတွေ သက်သက်သာတည်း။

[ဤကား ကံဟောင်းတွေအတွက်နှင့် အပူကောင်တွေဖြစ်၍ နေကြပုံတည်း။]

ထိုပုထုဇဉ်တို့၏ သန္တာန်၌ ရွှေသို့လည်း ဒုစရိုက်အကုသိုလ် အနန္တတို့သည် ဖြစ်ပွားကြကုန်လတ္တံ့ သာတည်း။ လူမင်း၊ နတ်မင်း၊ ဗြဟ္မာမင်းပင် ဖြစ်၍ နေကြကုန်သော်လည်း ရွှေသို့ ပြုလတ္တံ့ကုန်သော ထိုဒုစရိုက် အကုသိုလ် ကံသစ်တို့အတွက် အပူကောင်ကြီးတွေ သက်သက်သာတည်း။

[ဤကား ကံသစ်တွေအတွက်နှင့် အပူကောင်တွေဖြစ်၍ နေကြပုံတည်း။]

(၈) အပူမှ နိဗ္ဗာန်၏ ဓေးငြိမ်းပုံ

သောတပတ္တိမဂ်သို့ရောက်သောအခါ ထိုအတိတ်ကံ အနန္တတို့သည် အကုန် ချုပ်ငြိမ်းလေကုန်၏။ ထိုအနာဂတ်ကံ အနန္တတို့သည် အကုန်ဇာတ်သိမ်းကုန်၏။ အပါယ်သံသရာကြီးသည်လည်း ထိုသူတို့ သန္တာန်မှာ အကုန်ဇာတ်သိမ်းလေ ကုန်၏။ ဤချုပ်ငြိမ်းမှု၊ ဇာတ်သိမ်းမှုသည် သောတာပန်သို့ ရောက်ကြ၊ ရကြ၊ ခံစံကြသော နိဗ္ဗာန်ကြီးပေတည်း။ ထိုသောတာပန်တို့သည် လူ၊ ဘုံ၊ နတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာဘုံတို့မှာ ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ကျင်လည်၍နေကြရာ ပုထုဇဉ် အပူကောင်တွေကို မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ငါတို့မှာ ငြိမ်းပေပြီ၊ အေးပေပြီ-ဟူ၍ အနုမတဂ္ဂ ကြီးကျယ်လှသော ထိုနိဗ္ဗာန် ချမ်းသာကြီးကို ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက် အစဉ်ခံစား၍ သွားကြရကုန်၏။

ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာဘဝတိုင်အောင် သာသနာပသော ဘဝ၊ သဒ္ဓါသနာပသော ကမ္ဘာ-ဟူ၍ ထိုသူတို့မှာ မရှိကြကုန်ပြီ။ မိမိ၏ ငြိမ်းရန် နိဗ္ဗာန် ဟူသော အကြောင်းနှင့် တပါးသော ဘုရားကိုလည်း တောင့်တဖွယ် မရှိကြကုန်ပြီ။ တပါးသော သာသနာကိုလည်း တောင့်တဖွယ် မရှိကြကုန်ပြီ။ မိမိတို့ရပြီး ရောက်ပြီး နိဗ္ဗာန်ကြီး၏ အတွင်းမှ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် မထွက် ကြရကုန်ပြီ။ ထို နိဗ္ဗာန်ကြီး၏ အတွင်း၌တည်၍ အလိမ္မာ လူ့ချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ ဗြဟ္မာ့ချမ်းသာတို့ကို ခံစားစံစားကြကုန်ပြီးမှ အားရကြကုန် သောအခါ ခန္ဓာကို စွန့်ပစ်ကြကုန်၏။

[ဤထိုအတိုင်း]

ဥပမာကား—မြင်းမိုရ်တောင်ခြေရှိ ယူဇနာ ၈-သောင်း ၄-ထောင်
 နက်ကျယ်စွာသော အလွန်အေးမြကြည်လင်စွာသော သီတာသမုဒ္ဒရာကြီး၏
 အတွင်းမှာ ရှိနေကြကုန်သော ငါးကြီးအပေါင်းတို့သည် တပါးသော
 မြစ်သမုဒ္ဒရာကို တောင်တဖွယ် မရှိကြကုန်ပြီ။ နှစ်ပေါင်း မည်မျှပင် ကြာကုန်
 သော်လည်း ရေကုန်မည်၊ ရေခန်းမည်၊ ရေနောက်မည်၊ ရေပူမည်ကို
 ကြောင့်ကြဖွယ် မရှိကြကုန်ပြီ။ ထိုသီတာမဟာသမုဒ္ဒရာကြီး၏ အတွင်း၌သာ
 အသက်ရှည်ကြသမျှ ကာလပတ်လုံး အလိုရှိတိုင်း မြူးတူးပျော်ပါးစွာ နေကြ
 ကုန်ပြီးမှ ခန္ဓာကို စွန့်ကြကုန်သကဲ့သို့တည်း။

ထိုစကားမှန်၏။ ထိုအတိတ် အနာဂတ် ဒုစရိုက်ကံ အနန္တတို့၏ ငြိမ်းခြင်း
 ဟူသော နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြကုန်ပြီးအော ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ထိုငြိမ်းမှုကုန်ဆုံး
 ပြန်၍ ပူထုဇဉ်အဖြစ်သို့ တဖန် ရောက်ကြရပြန်ကုန်သည်။ အပါယ်ဘေးကို
 ကြောက်ကြရပြန်ကုန်သည်။ ဘုရားတပါး၊ သာသနာတပါးကို မျှော်ကြရပြန်
 ကုန်သည်ဟု မှတ်ကြကုန်ပြီ။ သံသရာ၌ ကျင်လည်၍ သွားကြကုန်သော်လည်း
 သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်လွတ်သော အနေနှင့် ကျင်လည်ကြရကုန်၏။ သံသရာဝဋ်၌
 နှစ်မှန်းမျောပါး၍ နောက်ကြသော ဝဋ်ကောင်မျိုး၊ အပူကောင်မျိုး မဟုတ်ကြ
 ကုန်ပြီ။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အနက်တို့ကိုမူကား အဘိသမယသံယုတ် ပါဠိတော်
 ကြီးကို ထောက်၍ သိအပ်ကုန်၏။

[ဤသည်ကား ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာတို့၏အဖြစ်ငြိမ်းမှု၊ ဇာတ်သိမ်းမှု၊ အဟောင်း
 အသစ် ဖြစ်ကုန်သော ခပ်သိမ်းကုန်သော ဒုစရိုက်ကံတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှု၊ ဇာတ်သိမ်း
 မှု၊ အပါယ်သံသရာကြီး၏ချုပ်ငြိမ်းမှု၊ ဇာတ်သိမ်းမှု-ဟူသော သောတာပန်တို့
 သည် ရကြ၊ ရောက်ကြ၊ ခံကြရသော အသစ်တမဟာနိဗ္ဗာန်ကြီး၏ အခြင်းအရာ
 ကို အရိပ်အမြှင်မျှ ပြဆိုချက်တည်း။ ကြွင်းသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာလည်း
 ထိုတ်သည်အားလျော်စွာ သိလေ။]

(သ) သဥပါဒိသေသ၊ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ၂-မျိုး

ကံ၏ အကျိုးဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးသည် တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့၏ အကျိတ်အခဲ
 စွဲလမ်းရာဖြစ်၍ ဥပါဒိမည်၏။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ သဥပါဒိ၊ သေသ-နိ၊ ကြွင်းရှိ ငါးရပ်ခန့်။

နိ-ကားနိဗ္ဗာန်တည်း။ ဘဝခန္ဓာ သံသရာ အကြွင်းအကျန် ရှိနေစဉ်အခါ
 ပေါက်ရောက်ရရှိ ခံကြရသော နိဗ္ဗာန်သည် သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် မည်၏။

[ဓုတိယအကြိမ်]

၁၄-နိဗ္ဗာန်ကို ပြဆိုခန်း

သောတာပန်တို့၌ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှု၊ ဝေပသိမ်းသော ဒုစရိုက်ကံတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှု၊ အပါယ်သံသရာကြီး၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုကို ဆိုသတည်း။ ထိုသဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြ၍ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ တည်နေကြကုန်သော သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အပါယ် ၄ပါးဟူသော ဒုဂ္ဂတိသံသရာ မရှိကြ ကုန်ပြီ။ ဘုန်းတန်ခိုး ကျက်သရေနှင့် ပြည့်စုံသော လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝ၊ ဗြဟ္မာ့ဘဝ-ဟူသော ဥပါဒိတရား ကျန်ရှိသည့်အတွက် သဥပါဒိသေသ ခေါ်ဆိုရ သတည်း။

[ကြွင်းသော အရိယာတို့မှာလည်း ထိုကံသည့်အားလျော်စွာ သိလေ။]

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ အနုပါဒိ၊ သေသ-နိ၊ မရှိ ငါးရပ်ခန်း။

ခန္ဓာကြွင်း၊ ဘဝကြွင်း၊ သံသရာကြွင်း အလျဉ်းမရှိသော အဆုံးစွန်သော ပရိနိဗ္ဗာန်စံမှုသည် အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်မည်၏။

ဤ နိဗ္ဗာန် ၂-ပါးသည် ကျန်ရှိသော ဘဝခန္ဓာ သံသရာ အတွက်နှင့် အခေါ်သာ လွဲကြသည်။ တခုတည်းသော အသင်္ခတ မဟာနိဗ္ဗာန်ကြီး ပင်တည်း။

ဥပမာကား- တခုသော မိုး ကောင်းကင် ကြီး ကို ပင်လျှင် ရပ်ပေါ် ရွာပေါ်မှာ ရှိသည်ကို ရွာကောင်းကင်ဟူ၍၊ ရွာမှ ကျွတ်လွတ်ရာ၌ ရှိသည်ကို တောကောင်းကင်ဟူ၍ ဆိုအပ်သကဲ့သို့တည်း။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ အပါယ်သံသရာတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုမှစ၍ တဆက်တည်း၊ တပြင်တည်း၊ တခု တည်းသာတည်း။

(င) သုညတ အနိမိတ္တ၊ အပ္ပဏိဟိတ နိဗ္ဗာန် ၃-မျိုး။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ သုည၊ နိမိတ်၊ ပဏိဟိတ်၊ ဖြာစိတ် သုံးနိဗ္ဗာန်။

နိဗ္ဗာန်သည် သုညတနိဗ္ဗာန်၊ အနိမိတ္တနိဗ္ဗာန်၊ အပ္ပဏိဟိတနိဗ္ဗာန်-ဟူ၍ ၃-ပါးပြား၏။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ ပလိဗောဓ၊ ကြောင့်ကြသဗ္ဗံ၊ ကင်းဆိတ်ညံ၊ နိဗ္ဗာန်သုညတ။

သင်္ခတဓမ္မ အပေါင်း တို့တွင် အရဟတ္တဖိုလ်သည် အမြတ်ဆုံးတည်း။ ထို အရဟတ္တဖိုလ်သည် ဇာတိရှိသော တရားမျိုးဖြစ်၍ ရရှိပြီးနောက် ဝင်စားလိုပြန် သည်ရှိသော် ဖြစ်ပေါ်ရန် အကြောင်းအခွင့်တွေ့ကို ကြောင့်ကြစိုက်နိုင်မှု ဖြစ် မေပေါ်၏။ ဖြစ်ပေါ်၍ ခံစားစံစားဆဲမှာပင် မတ်တတ်ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်၍

သွား၏။ ခံစားလိုပြန်လျှင် တဖန် ကြောင့်ကြစိုက်ရပြန်၏။ ကြောင့်ကြစိုက်မှု ပလိဗောဓမဆုံးရှုံးနေ၏။ ထိုမျှကြွင်းသော သင်္ခတတရားတို့၌ ဆိုဖွယ်မရှိ။

နိဗ္ဗာန်သည်မူကား-ထိုကဲ့သို့မဟုတ်။ ဇာတိစာင်းငြိမ်းသော ဇာတ်သိမ်းမှု ဖြစ်ပေ၍ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အပြီးချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို တကြိမ် ရရှိသည့်နောက် ထို ဒိဋ္ဌိငြိမ်းမှု၊ အပါယ်သံသရာငြိမ်းမှုသည် ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက် အမြဲတည်လေတော့သည်ဖြစ်၍ ထိုငြိမ်းမှုအတွက်နှင့် ကြောင့်ကြစိုက်ဖွယ် ကိစ္စ တစုံတခုမျှမရှိပြီ။ သီတာသမုဒ္ဒရာကြီး၏ အတွင်းမှာ နေသောငါးကြီးတို့ကဲ့သို့ ထိုငြိမ်းမှု အနုမတဂ္ဂကြီးအတွင်းမှာ ကျင်လည်ကာ နေကြရတော့သည်။ ထို့ကြောင့် သုညတဟူ၍ ခေါ်သတည်း။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ဘေးပေါင်းတရံ၊ မဆက်ဆံ၊ နိဗ္ဗာန်နိမိတ္တ။

သင်္ခတဓမ္မသည်သည် ဇာတိရှိသောကြောင့် ရုန့်ရင်းသော အရိပ် နိမိတ်ရှိ၏။ ရုန့်ရင်းသော အရိပ် နိမိတ်ရှိသောကြောင့် ဘေးအပေါင်းနှင့် တရံမစဲ အမြဲ ဆက်ဆံ၏။ အဇ္ဈတ္တဘေး၊ ဗဟိဒ္ဓဘေးတို့ ထိပါးနိုင်၏။ ကိလေသာတို့ သုံးသပ် နိုင်၏။ ဇရာ မရဏမီးတို့ လောင်နိုင်၏။ နိဗ္ဗာန်သည်မူကား ထိုကဲ့သို့မဟုတ်။ အနိမိတ္တဓမ္မသာ ဖြစ်၏။ ထိုဘေးတို့ မထိပါးနိုင်။

ဥပမာကား-ကောင်းဆင်ကြီးသည် ဇာတိနှင့် ဖြစ်ပေါ်သော တရားမျိုး မဟုတ်သောကြောင့် လက်နက်ဘေးတို့ မထိပါးနိုင်။ မင်္ဂ-စသော အညစ် အကြေးတို့ မလိမ်းကျံနိုင်။ မီးတို့မလောင်နိုင်။ ဟောင်းနွမ်းဆွေးမြေ့သည်မရှိ။ ပြိုပျက်ကွယ်ဆုံးသည်မရှိ။ အနုမတဂ္ဂသံသရာနှင့် အမျှ နိစ္စတည်ရှိ၏။

ထို့အတူ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှု၊ အပါယ် သံသရာ၏ ချုပ်ငြိမ်းမှု-ဟူသော နိဗ္ဗာန်သည် ဘေးအပေါင်းတို့ မထိပါးနိုင်။ ကိလေသာတို့ မလိမ်းကျံနိုင်။ ဇရာမရဏမီးတို့ မလောင်နိုင်။ ထိုချုပ်ငြိမ်းမှုကို ဘေးထိ၍ ဆွေးမြေ့ကုန်ခမ်းမည်ကို ကြောင့်ကြစိုးရိမ်ဖွယ်မရှိ။ သောတာပန် သည် ပုထုဇဉ်အဖြစ်သို့ ပြန်၍ရောက်မည်ကို ကြောင့်ကြဖွယ်မရှိ။ အပါယ်သို့ ကျရောက်ပြန်မည်ကို ကြောင့်ကြဖွယ်မရှိ။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို အနိမိတ္တ ဆိုသတည်း။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ ။ဖောဇဉ်တပူပန်၊ မဆက်ဆံ၊ နိဗ္ဗာန် မဏိဟိတ။

တောင့်တခြင်းသည် ပဏိဟိတမည်၏။ ပူပန်မှု သက်သက်တည်း။ ဒုက္ခ အများကို ပွားများစေတတ်၏။ သင်္ခတဓမ္မသည်သည် ကောင်းမွန်သော တရား

၁၅-ဝိပဿနာရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

ကိုရအောင် အားထုတ်၍ ရရှိစော်လည်း ကုန်ခန်းခြင်း သဘောရှိသော
ကြောင့် မဲ့မြဲမဲ့ပြန်၏။ ဆင်းရဲမြဲဆင်းရဲပြန်၏။ တောင့်တပူပန်မှု အဆုံးမရှိ။

သောတာပန်တို့အား ရရှိ၍ နေသော ထိုငြိမ်းမှုသည်ကား အဘယ်အခါမှာမှ
ပျက်ကွယ်ကုန်ဆုံးခြင်း မရှိ။ တဖန် တောင့်တရန်မရှိ။ ဒိဋ္ဌိချုပ်ငြိမ်းမှု ပျောက်
ကွယ်သွားပြန်၍ ဘုရားကို တောင့်တရပြန်သည်မရှိ။ တရားကို တောင့်တရပြန်
သည်မရှိ။ ဒုစရိုက်ချုပ်ငြိမ်းမှု ပျောက်ကွယ်သွားပြန်၍ ဒါနကို အထူးအား
ထုတ်ရပြန်ပြီ။ သီလကို အထူးအာထုတ်ရပြန်ပြီ-ဟူ၍ မရှိ။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို
အပ္ပဏိဟိတဟူ၍ ဆိုပေသတည်း။

[ဤအမည် ၃-ပါးအညွှန်းစည်း ထုသောအဖြစ်ငြိမ်းမှု၊ ဇာတ်သိမ်းမှု၏ အမည်သစ်
ထည်း။]

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် သောတာပန်သည် အညံ့ဆုံးဖြစ်၏။ ထိုအညံ့ဆုံး၏
ငြိမ်းချမ်းမှုသည်ပင်လျှင် အနုမတဂ္ဂ ကြီးကျယ်လှလေ၏။ ကြွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်
တို့၏ ငြိမ်းချမ်းမှုမှာ ဆိုဖွယ်မရှိပေ-ဟု သိစေခြင်းငှာ သောတာပန်၏ နိဗ္ဗာန်ကို
ထုတ်ဖော်၍ ပြဆိုလိုက်သည်။

နိဗ္ဗာန်ကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

၁၅-ဝိပဿနာရှုနည်း ပြဆိုခန်း

ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ ရူပံ၊ ဝေဒနာ ပုပ္ဖုဠုပမာ။
မရိစိက္ခပမာ သညာ၊ သင်္ခါရာ ကဒလူပမာ။
မာယူပမဉ္စ ဝိညာဏံ၊ ဒေသိတာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။

[သံယုတ်ပါဠိဏေရိ]

အနက်။ ။ရူပံ၊ ရူပက္ခန္ဓာကို။ ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ၊ ရေမြုတ်စိုင် ရေမြုတ်ခဲ
နှင့် တူစွာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ရူအပ်၏။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာကို။ ပုပ္ဖုဠုပမာ၊
ရေပွက်နှင့်တူစွာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ရူအပ်၏။ သညာ၊ သညာက္ခန္ဓာကို။ မရိစိက္ခပမာ၊
တံလှုပ်နှင့်တူစွာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ရူအပ်၏။ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာတို့ကို။ ကဒလူ
ပမာ၊ ငှက်ပျောတုံး လက်ပန်တုံးနှင့်တူစွာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ရူအပ်ကုန်၏။ ဝိညာဏံ၊
ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို။ မာယူပမံ၊ မျက်လှည့်အမှုနှင့် တူစွာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ရူအပ်၏။
ဣတိ၊ ဤသို့။ အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ၊ နေမင်း၏ အနွယ်ဖြစ်တော်မူသော ငါဘုရား
သည်။ ဒေသိတံ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။

[ရုက္ခိယဏ္ဍိန်]

ရူပက္ခန္ဓာ ရှုနည်း

ကိဉ္စ ဘိက္ခဝေ ရူပံ ဝဒေထ၊ ရူပတိ ရူပတိတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ
တသ္မာ ရူပန္တိ ဝုစ္စတိ။ ကေန ရူပတိ၊ သီတေနပိ ရူပတိ၊ ဥဏှေနပိ
ရူပတိ၊ ဇိဗစ္ဆာယပိ ရူပတိ၊ ပိပါသာယပိ ရူပတိ၊ ဌိသ မကသ
ဝါတာတပ သရိသပ သမ္ပဿေနပိ ရူပတိ၊ ရူပတိ ရူပဘိတိ ခေါ
ဘိက္ခဝေ တသ္မာ ရူပန္တိ ဝုစ္စတိ။

[ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်]

အနက်။ ။ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ကိဉ္စ၊ အဘယ်ကြောင့်လျှင်၊ ရူပံ၊
ရုပ်ဟူ၍။ ဝဒေထ၊ ဆိုကြကုန်မည်နည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ခေါ၊ စင်စစ်
လျှင်။ ရူပတိ၊ အတည်မမြဲ အနည်းနည်းလျှင် ဖောက်လှဲဖောက်ပြန် ဖြစ်တတ်
၏။ ရူပတိ၊ ဧကခြင်းလျှင် ယိုယွင်းယိုင်ရှေ့ မြေ့မြေ့ကြေမှု ရှုရကြကဲ့
အနည်းနည်း ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ရူပန္တိ၊ ရုပ်ဟူ၍။
ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

ကေန၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ ရူပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်သနည်း
ဟူမူကား။ သီတေနပိ၊ သီတတေဇောနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း။ ရူပတိ၊
ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ဥဏှေနပိ၊ ဥဏှတေဇောနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း။
ရူပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ဇိဗစ္ဆာယပိ၊ ဆာလောင် ပူပန်သော တေဇော
နှောင့်ယှက်ခြင်းကြောင့်လည်း။ ရူပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ပိပါသာယပိ၊
မှတ်သိပ်ပူပန်သော တေဇော နှောင့်ယှက်ခြင်းကြောင့်လည်း။ ရူပတိ၊ ဖောက်
ပြန်တတ်၏။ ဌိသသမ္ပဿေနပိ၊ ခြင်ဆိပ်တေဇောနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း။
ရူပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ မကသ- သမ္ပဿေနပိ၊ မှက်ဆိပ်တေဇောနှင့်
တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း။ ရူပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ဝါတသမ္ပဿေနပိ၊
လေစိမ်းမှာပါသော သီတဥဏှ တေဇောအစိမ်းနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း။
ရူပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ အာတပသမ္ပဿေနပိ၊ နေပူတေဇောနှင့် တွေ့ခြင်း
ကြောင့်လည်း။ ရူပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ သရိသပသမ္ပဿေနပိ၊ မြေဆိပ်
ကင်းဆိပ်ဟူသော သီတတေဇော၊ ဥဏှတေဇောနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း။
ရူပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ခေါ၊ စင်စစ်လျှင်။ ရူပတိ၊ ဖရိုဖရဲ ဖောက်လှဲ
ဖောက်ပြန် ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ရူပန္တိ၊ ရုပ်ဟူ၍။
ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

[ဒုတိယအပိုင်း]

(က) ဝေါဟာရမြေကို ပြဆိုချက်

ဤ ပါဠိတော်မြတ်၌ “သိတေနပိ ရူပုတိ၊ ဥဏှေနပိ ရူပုတိ” အရကို သိသဒရုံမျှပြဆိုအံ့။

ရေ၊ မြေ၊ လေ၊ မီး ဟူသော ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး တို့တွင် မြေဓာတ်သည် လောကဝေါဟာရမြေ၊ အဘိဓမ္မာ၌ ဟောတော်မူသော ပရမတ်မြေ ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင်—

ဝေါဟာရမြေဆိုသည်ကား—ပရမာဏုမြေ၊ အဏုမြေ၊ တဇ္ဇာရီမြေ၊ ရထရေဏုမြေ၊ ကညစ်စာ၊ သန်းဥ၊ သန်းဖျ၊ သန်းမ၊ နှမ်း၊ ဆန်၊ မုယောတို့မှစ၍ မဟာပထဝီ၊ မြင်းမိုရ်တောင် စသည်တိုင်အောင် အစိုင်အခဲရှိနေသော ဝတ္ထုမျိုးကို ဝေါဟာရမြေ ဆိုသည်။

သတ္တဝါ၏ သဏ္ဍာန်၌လည်း ဆံပင်၊ မွှေးညှင်း၊ ခြေသည်းလက်သည်း၊ သွား၊ အရေထူ အရေပါး အစရှိသော အထည်သဏ္ဍာန်နှင့် မျက်စိဖြင့် မြင်ကောင်းသော ဝတ္ထုမျိုးသည် ဝေါဟာရမြေသာတည်း။

ဝေါဟာရမြေ ဟူသမျှသည် မြေဓာတ်အစစ် မဟုတ်သေး။ မုချမြေ မဟုတ်သေး။ လက္ခဏာရေးသုံးပါး၏ သက်ဆိုင်ရာမဟုတ်သေး။ ဝိပဿနာဉာဏ်မည်သည် ပရမတ္ထဓမ္မကို အာရုံပြု၍ဖြစ်မြဲ၊ ထိုမြေစုကား ပရမတ်မြေ အစစ်မဟုတ်။ ဝေါဟာရပညတ်မြေမျိုးသာတည်း။ ဝေါဟာရပညတ် ဆိုသည်ကား မုချစင်စစ် အမှန်ရှိရင်းတရားကို မထိ၊ အဟုတ်ရှိရင်း တရားကို မထိ ကေန်ရှိရင်းသဘောသို့ မဆိုက်၊ တဏှယ်ရှိရင်းဖြစ်သော ဓာတ်ရင်းသို့ မရောက်၊ ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာဉာဏ်၏ အရာမဟုတ်။

[ဤကား ဝေါဟာရမြေကို ပြဆိုချက်စာည်း။]

(ခ) ပရမတ်မြေကို ပြဆိုချက်

ပရမတ်မြေဆိုသည်ကား—ခက်မာခြင်းကြိယာ အမှုအရာ သက်သက်သာတည်း။ ထိုထိုဝတ္ထုကို ဆုပ်ကိုင် ဖိနှိပ် တီးခေါက်၍ စမ်းကြရာ၌ နူးညံ့သည်။ ခက်မာသည်-ဟု လူတိုင်းပင် သိကြကုန်၏။ ထိုသို့ သိကြကုန်ရာ၌ ပညတ်သိ၊ ပရမတ်သိ ၂-မျိုးရှိ၏။

၁။ နူးညံ့သောဝတ္ထု၌ နူးညံ့မှုကိရိယာနှင့် ထိုဝတ္ထုတခုလုံးကို တပေါင်းတည်းပြု၍ တခုတည်းပြု၍ သိကြသည်ကား ပညတ်သိတည်း။ ပရမတ်သိမဟုတ်။ စိတ်သိ၊ သညာသိတည်း။ ဉာဏ်သိမဟုတ်။

[နုထိယစန္ဒိဒ]

၂။ ထိုဝတ္ထု၌ နူးညံ့မှုကိရိယာသက်သက်ကို သီးသန့်ကွက်ခြား၍ သိသည် ကား ပရမတ်သိတည်း၊ ပညတ်သိ မဟုတ်၊ ဉာဏ်သိတည်း၊ စိတ်သိ၊ သညာသိ မဟုတ်။

သီးသန့်ကွက်ခြား၍ သိမှုဆိုသည်ကား ထိုဝတ္ထု၌ မြေဓာတ်မှတစ်ပါး ရေဓာတ်၊ မီးဓာတ်၊ လေဓာတ်၊ အဆင်းဓာတ်၊ အနံ့ဓာတ်၊ ရသဓာတ်၊ ဩဇာဓာတ်-ဟူ၍ ဓာတ် ၇-မျိုး ရှိကြသေး၏။ ထိုမှ မပါရအောင် ဝတ္ထု တခုလုံးကို အကုန်ခြုံ၍ ဤဝတ္ထုသည် နူးညံ့၏-ဟု ဆိုသည်ရှိသော် ထိုဓာတ် ၇-မျိုးပါ အကုန်နူးညံ့ခြင်းဟူသော မြေဓာတ်တခုပြု၍ သိမှု၊ ပြောမှု ဖြစ်၏။

ဤဝတ္ထုသည် ဤအဏုမြူသည်၊ ဤမွှေးညင်းသည် - အစရှိသည်ဖြင့် အထည်ခြံပိပညတ်သဏ္ဍာန်ကို စိတ်၌ထင်မြင်၍သိမှု၊ ပြောမှုဖြစ်သည့်အတွက် ပညတ်သိသာဖြစ်၏။ ဓာတ် ၇-ပါးကို အဟုတ်ထိသည်လည်းမဟုတ်၊ စမ်းသပ် လိုက်သောအခါ၌ ကာယဝိညာဉ်သည်ကား မြေဓာတ်သက်သက်ကိုသာ ထိ၏။ ပရမတ်မြေ ဓာတ်သက်သက်ကို သီးသန့်ကွက်ခြား၍ ယူသေး၏။ ထိုအခါ ဓာတ် ၇-ပါးတို့ မပါကုန်သေး၊ ပညတ်လည်း မဟုတ်သေး၊ နောက်လိုက် မနောဝိညာဉ်တို့သည်ကား ကာယဝိညာဉ်သိသော မြေဓာတ်နူးညံ့မှုသက်သက် ကို ထိုဝတ္ထုခြံပိ ပညတ်အထည် နူးညံ့မှုပြုလုပ်၍ သိကြကုန်၏။ ကာယ ဝိညာဉ်သိကား မပြဋ္ဌာန်းနိုင်၊ မနောဝိညာဉ်သိတို့သည်သာ ပြဋ္ဌာန်း၍ နေကုန်၏။ မနောဝိညာဉ်သိ အတိုင်းသာ လူတို့ကအဟုတ်မှတ်ထင် အသိအမြင် ပြု၍ နေကြကုန်၏။

ဥပမာ—မီးရထားစီး၍ သွားကြရာ၌ လယ်ကွင်း၊ ဖာကွင်း၊ သစ်ယင်၊ ချုံနွယ်၊ တော၊ တောင်တို့ကို မျှော်ရှုကြရာ၌ စက္ခုဝိညာဉ်သည်ကား ထို ဝတ္ထုတို့ တည်ရှိကြသည့်အတိုင်းသာ မြင်ပေ၏။ နောက်လိုက် မနောဝိညာဉ်တို့ မဟုတ်မယမ်း ဆန်းပြားပေလိမ့်အတွက် ချာချာလည်ဝိုင်း ခုန်စိုင်းပြေးသွား အမှောက်အမှား ထင်မြင်ချက်ပြဋ္ဌာန်းလျက် ရှိနေကြသကဲ့သို့တည်း။

(စက္ခုဒွါရ၍ လူတိုင်း ဒိဋ္ဌိမျက်မြင် ဥပမာတည်း။)

မဟုတ်မှန်းသိလျက်နှင့် မနောဝိညာဉ်တို့ ပြဋ္ဌာန်းလှသည့် အတွက်ကြောင့် ချာချာလည်ဝိုင်း ခုန်စိုင်းပြေးသွား အမှောက်အမှား ထင်မြင်ချက်ကြီးကို ဖျက်သိမ်း၍ပင် မရကြလေ။ ရထားမစီးမီက သိရင်းဖြစ်ကြ၍သာလျှင်

[စုထိယ-အကြိမ်]

၁၅-ဝိပဿနာရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

ထိုဝတ္ထုတို့ကား မပြေးမသွားသည်အမှန်၊ ရထားသည်သာ ပြေးသွားသည်-
ဟု ဉာဏ်သိပေ၍နိုင်ကြသေး၏။ ဓာတ်သဘာဝ အရာတို့၌ကား အနုမတဂ္ဂ
သံသရာမှ တခါမှသိရှိရင်း မဟုတ်ကြသောကြောင့် ဉာဏ်သိဟူ၍ မပေ၍နိုင်
ကြပြီ။

[ဤစား နူးညံ့သောဝတ္ထု၊ နူးညံ့ခြင်းကိရိယာ-ဟူအော အစစ်အစတ်သော
ပရမတ်မြေဓာတ်ကို ဝတ္ထုဒြပ်တည်းဟူသော ပညတ်မှ ဉာဏ်ဖြင့် အသီးထုတ်၍
သီးသန့်ကွက်ခြား၍ ဆီမြင်ပုံတည်း။]

ထိုဝတ္ထုမှာ နူးညံ့မှုကိရိယာကို ပရမတ်မြေဓာတ် အစစ်ဆီရာ၌လည်း ထို
ဝတ္ထုတခုလုံး၌ နူးညံ့မှုအားလုံးကို တခုသော ပရမတ် မြေဓာတ်ဟု ဆိုသည်
မဟုတ်၊ အကယ်၍ တခုသော မြေဓာတ်ဖြစ်ခဲ့ငြားအံ့၊ အစိတ်အစိတ် ခွဲခြမ်း
စိတ်ဖြာခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသည်သာ ဖြစ်ရာ၏။

တခုသော ပရမတ္တတရားမည်သည် အပိုင်းအပိုင်းဖြစ်၍ မရကောင်း အစိတ်
အစိတ် ခွဲ၍မရကောင်း၊ မျက်မြင်လက်စမ်းတွေ့ရှိအောင် လှုပ်ရှား၍ အမူအရာ
ပြောင်းလဲသည်-ဟူ၍ မရှိ၊ ရှေးရှေးအမှုဟောင်း ကွယ်ပျောက် နောက်နောက်
အမှုသစ်တမျိုးတမျိုး ဖြစ်ပေါ်သည်ကို လောက၌ လှုပ်သည်၊ ရှားသည်၊
ကြသည်၊ ထသည်၊ ရွှေ့ရှားသည်-ဟု ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြသည်။

ပရမတ္တတရားမည်သည် ကိရိယာအမူအရာ သက်သက်မျှဖြစ်၍-

- ၁။ ရှေးရှေးအမှုဟောင်း ကွယ်ပျောက်မှု ဆိုသည်ကား ရှေးရှေးပရမတ်
ဓာတ်ဟောင်းတို့ ချုပ်ပျက်သေဆုံးမှုပေတည်း။
- ၂။ နောက်နောက် အမှုသစ်တမျိုးတမျိုး ဖြစ်ပေါ်မှုဆိုသည်ကား ပရမတ်
ဓာတ်သစ်တို့ တမျိုးတမျိုး ဖြစ်ပေါ်မှုပေတည်း။

ဓာတ်သစ်၊ ဓာတ်ဟောင်း၊ ပရမတ်သစ်၊ ပရမတ်ဟောင်း ပြောင်းလဲ
ကြရာ၌ အပိုင်းအခြား အာကာသသည်ရှိ၏။ မျက်စိနှင့်ကားမမြင်ရ၊ ပရမတ်
ကိရိယာသဘာဝကို မြင်တတ်သော ဉာဏ်နှင့် သာလျှင် ထိုအပိုင်းအခြားကို
မြင်နိုင်၏။ အပိုင်းအခြား ဆိုသည်ကား ရှေးရှေးတရား၏ ဘင်စွန်းနှင့်
နောက်နောက်တရား၏ ဥပါဒ်စွန်းအကြားတည်း။ ကောင်းကောင်းမြင်အောင်
ကြည့်ကြကုန်ရာ၏။

[နူးညံ့မှုပထဝီ မြေဓာတ်စစ်ခန်းပြီး၏၊ ခက်မာပူပထဝီ မြေဓာတ်မှာလည်း
ဤနည်းကိုမှီ၍ သိလေ။]

[ဤစား ဓရမတ်မြေကို ပြဆိုချက်တည်း။]
[ဒုတိယအကြိမ်]

(ဂ) ပရမတ်မြေဓာတ်၌ ဓာတ်ပျက်လုံးတည်ထောင်
အလွန်ဆုံးသောခက်မာမှု၊ မာဆတ်သောပရမတ်

ကလာပ်ကို ပြဆိုချက်

အေးမြလှစွာသော သံလုံးသံခဲကို အားကြီးလှစွာသော ရှားမီးကျိုးစု
အတွင်း၌ထည့်၍ ဖိုများစွာဆိုင်၍ အပြိုင်အားတိုက် ထိုး၍ အရည်ကျိုရာ၌
သံတုံးသံခဲ၌ နဂိုပကတိ ရှိနေသော ခက်မာမှု အခြင်းအရာ အမှုအရာသည်
ဥက္ကမိးပူ အပြင်းအထန် နှိပ်စက်ဖိစီးမှုကြောင့် ရှေးရှေးအမှုအရာ ပျက်၍
ပျက်၍ အမှုအရာသစ် တမျိုးတမျိုး ဖြစ်ပေါ်၍ ဖြစ်ပေါ်၍ အရည်ကြည်ကြည်
ဖြစ်ရ၏။ ခက်မာမှု အမှုအရာဟောင်း အဆင့်ဆင့် ချုပ်ပျက် ကွယ်ဆုံးပုံ၊
နူးညံ့သော အမှုအရာသစ် အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်နေပုံကို မြင်အောင်
ကြည့်လေ။

သံတုံးသံခဲ အတွင်းအပြင်တခုလုံး ပျက်မှု၊ ဖြစ်မှု၊ ရှုရှု ရှုရှု နေပုံကို မြင်လိမ့်
မည်။ ရေမြှုပ်စိုင့်၊ ရေမြှုပ်ခဲနှင့် အနှစ်မရှိခြင်း တူလှပုံကို မြင်လိမ့်မည်။
ဉာဏ်၌ အတုံးကြီး၊ အခဲကြီးဟူသော သဏ္ဍာန်ဒြပ်ပညတ်ကြီး ပေါ်၍ ခုခံ
ပိတ်ဆီး၍ မနေစေနှင့်- အတွင်း၌ ခက်မာမှုတွေ တရွရွနေသည်ကို ဉာဏ်နှင့်
စူးစိုက်ထိုးထွင်း၍ မြင်အောင်ကြည့်လေ။ တဖန် ထိုသံရည်ကို ရေအေး
သီတဉာဏ်နှင့်လောင်း၍ အရည်ကြည်ကြည်မှ ပံကတိခဲမြဲခဲ၊ မာမြဲမာပြန်ရာ၌
လည်း နူးညံ့သော ပထဝီတွေအဆင့်ဆင့် ချုပ်ကွယ်သေဆုံး၍ ခက်မာသော
ပထဝီတွေအဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်လာရာ၌လည်း နည်းတူ သိအပ်ကုန်ရာ၏။

ခက်မာမှုဟူသော ပရမတ်မြေဓာတ် လက္ခဏာ၌ အမာကြီး အဆင့်ဆင့်
အမာနဲ့ အဆင့်ဆင့် ရှိပြန်၏။ အမာနုကို နူးညံ့မှု ဆိုသည်။ မဟာပထဝီ
မြေကြီး၊ မြင်းမိုရ်စောင်၊ စကြဝဠာတောင်၊ သတ္တရဘန် တောင်ကြီးတွေ
ကို ဓာတ္တမိး အပြင်းအထန် နှိပ်စက်ဖိစီး၍ လောင်ရာ၌ အတွင်းပရမတ်
မြေဓာတ် အမှုအရာ ကိရိယာစုကို စူးစိုက်ထိုးထွင်း၍ ကြည့်နိုင်ပါမူ ရေမြှုပ်ခဲ
ကြီးတွေနှင့်တူပုံ ထင်ရှားပေါ်လာလိမ့်မည်။

[ဤကား အနုမတဂ္ဂသံသရာ၌ တခါမျှ မပေါ်ပေါက်ဘူးသေးသော ဓာတ်
ပျက်စိ၊ ဓာတ်ပျက်လုံး ပေါ်ပေါက်အောင် အုစွာ ထူထောင်ပုံ ဓနစ်တည်း။]

ဤပျက်စိကို ပါဠိတော်တို့၌ “ဓမ္မစက္ခု ဥဒပါဒိ”ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။
ဤပျက်စိပေါက်မှုသာ ဘုရားကို မြင်နိုင်သူမည်သည်။ တရားကို မြင်နိုင်သူ
မည်သည်။ သာသနာတော်ကို တွေ့ရသူမည်သည်။

[ဒုတိယအကြောင်း]

၁၅-ဝိပဿနာရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

ယော ဟိ ဝက္ကလိ ဓမ္မံ ပဿတိ၊ သော မံ ပဿတိ။

ယော ဓမ္မံ န ပဿတိ၊ သော မံ န ပဿတိ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

အနက်။ ။ဝက္ကလိ၊ ဝက္ကလိရဟန်း။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ ဓမ္မံ၊ သမ္မုတိပညတ် ဖြစ်သဏ္ဍာန်တိုင်းမှ ဉာဏ်ဖြင့် သီးသန့်ကွက်ခြား၍ ထုတ်ဖော် ရှုမြင်အပ်သော ပရမတ္ထသဘောကို။ ပဿတိ၊ ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် မြင်နိုင်၏။ သော၊ ထိုသူသည်။ မံ၊ ငါဘုရားကို။ ပဿတိ၊ တွေ့မြင်ရသောသူ မည်၏။ ဝက္ကလိ၊ ဝက္ကလိရဟန်း။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ ဓမ္မံ၊ သမ္မုတိပညတ် ဖြစ် သဏ္ဍာန်တိုင်းမှ ဉာဏ်ဖြင့် သီးသန့်ကွက်ခြား၍ ထုတ်ဖော် ရှုမြင်အပ်သော ပရမတ္ထသဘောကို။ နပဿတိ၊ ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်။ သော၊ ထိုသူသည်။ မံ၊ ငါဘုရားကို။ နပဿတိ၊ မတွေ့ မမြင်ရသောသူ မည်၏။

[ဤကား အလွန်ဆိုးသော ခက်မာမှု မာဆတ်သော ဗရမတ် အလုပ်ကို ပြဆိုချက်တည်း။

အလွန်နူးညံ့သော မုဒုပရမတ်မြေဓာတ်ကို ပြဆိုချက်

ယခုအခါ၌ အလွန် နူးညံ့သိမ်မွေ့သော ပရမတ် ပထဝီကို ပြဆိုပေအံ့။

လဝန်းသဏ္ဍာန်မှထွက်၍ မြေပြင်သို့ထောက်အောင် သက်ဆင်းလွင့်ပါး ရွှေ့ရှားပြေးသန်း၍ ကျထောက်လာသော လှထောင်တို့၌ လည်းကောင်း၊ ရှိန်ရှိန် ရှိန်ရှိန် လူလူလူလူ တောက်ထ၍နေသော မီးတောက်မီးလျှံတို့၌ လည်းကောင်း၊ ရွှေ့ရွှေ့ ရွှေ့ရွှေ့ စီးသွား၍နေသော မြစ်ရေအလျဉ်တို့၌ လည်းကောင်း၊ စာဏမျှ ရုပ်တန်တည်နေခွင့်မရပဲ ရုပ်ကိရိယာ ရုပ်အမှုအရာ အပျက်အပြစ် အရှေ့အပြောင်း လျင်မြန်မှုကို မြင်ကြသဖြင့် ထိုဝတ္ထုတို့၌ အလွန်နူးညံ့စွာ ပါရှိသော ပရမတ်မြေဓာတ် အပြစ်အပျက်ကို မြင်နိုင်တော်မူ၏။

[ဤကား အလွန်သိမ်မွေ့ နူးညံ့သော ပထဝီကို ပြဆိုချက်တည်း။ အစာဆုံး အနုဆုံး ၂-မျက်ကို ပြဆိုလိုက်သဖြင့် အလယ်အလတ်ဖြစ်သော ပထဝီတို့ကိုမူကား သိမြင်နိုင်ကြကုန်ရာပြီ။]

ဝိကာရရူပမှ အပျက်ကို ပြဆိုချက်

သတ္တဝါတို့၏ သဏ္ဍာန်၌မူကား သီတ၊ ဥဏှ အတက်၊ အသက်ခဏ မစဲ ရှိနေ၏။ ဥတု ၃-ပါး အပွားအဆုတ်၊ ရတု ၆-ပါး အပွားအဆုတ် ၁၂-ရာသီ ခေါ်သော ဓာတ်မီး ၁၂-ပါး အပွားအဆုတ်၊ လဆန်း လဆုတ် တနက်နှေ

[ဤကား...]

တနင်းလာ စသော ၇-နေ့ဟု ဆိုအပ်သော ဓာတ်မီး ၇-ပါးတို့၏ အစဉ် အတိုင်း အတက်အဆုတ်၊ နေ့နာရီ ညနာရီခေါ်သော ဥက္က၊ သီတဓာတ်တို့၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်မှလည်း ရွှေရွှေ၊ ခဏမစဲ မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ အစဉ်ထာဝရ အတက် အသက်ရှုပ်ကိရိယာ ရှုပ်အမှုအရာတွေ ရွှေ.ရွှေ. ရွှေ.ရွှေ. ပြောင်းလဲ၍ နေကြပုံကိုလည်း မြင်အောင်ရှုရ၏။

ဣရိယာပုထ်ကြီး ၄-ပါး ခပ်သိမ်းသော ကိုယ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားမှုတို့၌ လည်းကောင်း၊ အာဟာရဓာတ်မီး-အာဟာရ ဓာတ်ဆီတို့၏ အတက်အဆုတ် တို့၌လည်းကောင်း ထို့အတူ မြင်အောင်ရှုရ၏။ မိမိသဏ္ဌာန်မှာ တခုခုသော အင်္ဂါ၌ ထင်မြင်အောင်ထူထောင်၍ တကိုယ်လုံး ဓာတ်မျက်လုံး ပေါက်အောင် စွဲမြဲကြလေ။ မိမိသဏ္ဌာန်တခု၌ ဓာတ်မျက်လုံးလှလှပေါက်လျှင် ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့၏ သဏ္ဌာန်၌ လည်းကောင်း၊ သစ်ပင်-တော-တောင် စသော ဗဟိဒ္ဓသဏ္ဌာန်တို့၌ လည်းကောင်း ဓာတ်မျက်လုံး ပေါက်တော့သည်။

ခပ်သိမ်းသော ရှုပ်ဟူသမျှသည် ပထဝီ၌ မှီတယ်၍ ဖြစ်ကြရကုန်၏။ ခပ်သိမ်းသော ပဉ္စဗေဒါကာရ နာမ်ခန္ဓာဟူသမျှသည် ရုပ်၌ မှီတယ်၍ ဖြစ်ကြရ၏။ ပထဝီ၏ ဖြစ်မှု ပျက်မှု ဥဒယဗ္ဗယအချက်ကို ထင်မြင်နိုင်ပါလျှင် ကြွင်းသော ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်မှု ပျက်မှု ဥဒယဗ္ဗယ အချက်စုကိုလည်း ထင်မြင်ခြင်းငှာ လွယ်လှ၏။

[ဤကား ဝိကဓရဂ္ဂပုဒ်အပျက်ကို ပြဆိုချက်ထည်း။]
ပရမတ်နှစ်မြေခေတ်၌ ဓာတ်မျက်လုံးထည်ထောင်ပုံ ပြီး၏။

၁၆-မဇ္ဈိမပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

(က) ပရမတ်နှစ် မြေအစစ်

ပရမတ်နှစ် မြေအစစ်ဆိုသည်ကား ခက်မာသော အမှုအရာ အခြင်းအရာ ကိရိယာမျှသာတည်း။ အကျိုးကို အစိတ်တသိန်းစိတ်၍ တစိတ်စာမျှ အခဲ အကျိတ် အဆန် အမာ အထည် ခြစ်ဟူ၍ မရှိ။ အလွန်ကြည်လင် လှစွာသော မြစ်ရေ၊ ချောင်းရေ၊ စိမ့်ရေ စမ်းရေတို့၌ လည်းကောင်း၊ နေရောင်၊ လရောင်၊ ကြယ်ရောင်၊ မီးရောင်၊ ပတ္တမြားရောင်တို့၌ လည်းကောင်း၊ အနီးအဝေး ပျံ့နှံ့၍ သွားသော ခေါင်းလောင်းသံ၊ ကုလားတက်သံ၊ တုံးသံ၊ တိုင်သံ၊ ကြေးစည်သံ

[ရှုထိယအကြောင်း]

၁၆ မဇ္ဈိမပုဂ္ဂိုလ်တို့ရုနည်းကို ပြဆိုခန်း

စည်သံ၊ ဗုံသံ၊ ဆိုင်းသံ၊ အော်သံ၊ ဟစ်သံ-စသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ လေပြေ
လေညှင်း လေပြင်းမုန်တိုင်းတို့၌ လည်းကောင်း၊ အဝေးအနီး ပျံ့နှံ့လွင့်ပါး၍
သွားသော အမွှေးနံ့ အပုပ်နံ့တို့၌လည်းကောင်း ထိုပရမတ်မြေဓာတ်သည်
အပြည့်ပါရှိ၏။

ကျမ်းဂန် ယုတ္တိကား

- ၁။ ဓာတ်ကြီး ၄-ပါးတို့၏ တပါးနှင့်တပါးအချင်းချင်း အဝိနိဗ္ဗာဂ
ဝုတ္တိဖြစ်ကြသည်ကို ထောက်၍လည်းကောင်း၊
- ၂။ ကော်မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ တယော မဟာဘူတာ၊ တယော မဟာ
ဘူတေ ပဋိစ္စ ကော် မဟာဘူတံ၊ ဒွေ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဒွေ မဟာ
ဘူတာ။

ကော် မဟာဘူတံ၊ ၁-ပါး ၁-ပါးသော မဟာဘူတံကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍၊
မှီတယ်၍။ တယော မဟာဘူတာ၊ ၃-ပါး ၃-ပါးသော မဟာဘူတံတို့သည်။
ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကြကုန်။ တယော မဟာဘူတေ၊ ၃-ပါး ၃-ပါးသော
မဟာဘူတံတို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍၊ မှီတယ်၍။ ကော် မဟာဘူတံ၊ ၁-ပါး ၁-ပါး
သော မဟာဘူတံသည်။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်ရ၏။ ဒွေ မဟာဘူတေ၊ ၂-ပါး ၂-ပါး၊
သော မဟာဘူတံတို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍၊ မှီတယ်၍။ ဒွေ မဟာဘူတာ၊ ၂-ပါး
၂-ပါးသော မဟာဘူတံတို့သည်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကြကုန်၏-ဟူ၍ ပဋ္ဌာန်း
ပါဠိတော်မြတ်၌ ဟောတော်မူသည်ကို ထောက်၍လည်းကောင်း၊

၃။ ပထဝီ၊ မြေဓာတ်သည်။ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆနရသာ၊ ရေဓာတ်၊ လေဓာတ်၊
မီးဓာတ်တို့ကို ခံခြင်းကိစ္စရှိ၏-ဟူ၍ အဋ္ဌကထာတို့၌ မိန့်ဆိုသည်နှင့် အညီ
အဘခံဖြစ်သော မြေဓာတ်အခံမရှိလျှင် ရေဓာတ်လည်းမရှိနိုင်၊ မီးဓာတ်လည်း
မရှိနိုင်၊ လေဓာတ်လည်း မရှိနိုင်သော သဘောကိုထောက်၍ လည်းကောင်း
ဆိုခဲ့ပြီးသော ရေစသည်တို့၌ မြေဓာတ်အပြည့် ပါရှိကြောင်းကို ဆိုအပ်
သတည်း။

(ဤကားကျမ်းဂန် ယုတ္တိတည်း)

လက္ခဏ ယုတ္တိကား

တလုံးတခဲတည်း ဖြစ်ကြသော ရေတို့၌လည်းကောင်း၊ လေတို့၌ လည်း
ကောင်း အထက် အထက်နေသော ရေ၊ လေတို့ကို အောက်အောက်နေသော
ရေ၊ လေတို့က အဆင့်ဆင့်ခွဲခွဲ၍ နေမှုသည် ထင်ရှား၏။ ထိုခွဲခွဲမှုသည်
အာပေါမူလည်း မဟုတ်၊ ကပ်တယ်ဖွဲ့စည်း မှုသည်သာ အာပေါပေတည်း

ထိုခုံမှသည် တေဇောမူလည်းမဟုတ်၊ ပူမှု၊ အေးမှုသည်သာတေဇောပေတည်း။ ထိုခုံမှသည် ပထဝီမှု၊ ဝါယောမှု ၂-ခုနှင့်ဆိုင်၏။ ထိုခုံမှ၌ ခက်မာကြမ်းတမ်းမှုတခု ထောက်ကန်တောင့်တင်းမှုတခု၊ ဤ ၂ ခုဖက်စပ်မှု၊ ခုံမှဖြစ်နိုင်သည်။ ထို ၂-မူတို့တွင် ခက်မာကြမ်းတမ်းမှုကိုပင် ပရမတ်မြေ ဆိုသည်။ ထောက်ကန်တောင့်တင်းမှုကိုပင် ပရမတ်လေ ဆိုသည်။

ထို ၂-မူတို့တွင် ထောက်ကန်တောင့်တင်းမှု- ဟူသော လေဓာတ်သည် ခက်မာကြမ်းတမ်းမှုဟူသော မြေဓာတ်ကိုမှီရသည်။ မြေဓာတ်ကိုလွှတ်၍ မိမိအလိုအလျောက် ဖြစ်နိုင်သည်မဟုတ်။ ခက်မာကြမ်းတမ်းမှုနှင့် ထောက်ကန်တောင့်တင်းမှုကို ခြားနားအောင်ကြည့်လေ။ ဤသို့လျှင် ထို ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ရေ၊ လေတို့၌ ခက်မာကြမ်းတမ်းမှုဟူသော ပရမတ်မြေထင်ရှားရှိကြောင်းကို ထိုရေ၊ လေတို့၌ ရေအားလျော်စွာ၊ လေအားလျော်စွာ ကက္ခဠလက္ခဏာ ရှိသည်ကို မြင်၍ သိအပ်စေတည်း။

ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နေရောင်စသည်၊ ခေါင်းလောင်းသံစသည်၊ အမေးအနံ့ စသည်တို့၌ကား ထိုအားလျော်စွာ ခက်မာကြမ်းတမ်းမှု အသီးအသီး ပါရှိကြားသော်လည်း အလွန်တရာအားနည်းလှသော အမှုဖြစ်ချေ၍ လက္ခဏာ ယုတ္တိနှင့် မပြုသာချေ။ ကျမ်းဂန်ယုတ္တိနှင့်သာ ပြုသာချေသည်။ ဤကြည်လှစွာသော လေ၊ လရောင်၊ အသံ၊ အနံ့တို့ကို ပြဆိုလိုက်သည်မှာ စာက္ခဠကိရိယာ ခက်မာ ကြမ်းတမ်းမှု ဟူသော အမှုအရာ သက်သက်သည် သာလျှင် ပရမတ်မြေအစစ် မည်သည်။ အဏုမြူကို အစိတ်တသိန်း စိတ်သော်လည်း တစိတ်စာမျှ အဆန်အမာ အထည်ဝတ္ထု မရှိကြောင်းကို ထင်ရှားစေခြင်းငှာ ပြဆိုလိုက်သည်။ အထည်ဝတ္ထုဟူ၍ မရှိ၊ ခက်မာသော အမှုအရာ သက်သက်မျှသာ ဖြစ်သော ထိုမြေဓာတ်သည်လည်း လွန်ကဲသော ခက်မာမှုကို ထောက်၍ နှံ့သောခက်မာမှုကို နူးညံ့သည်ဟုဆိုရသည်။

ထို့ကြောင့် ဝဇီရစိန်ကျောက်သွား၌ ရှိသော ခက်မာမှုကို အလွန်ဆုံး ထား၍ လ၊ ရောင်စာလာပ်၌ ရှိသော ခက်မာမှုကို အနံ့ဆုံးထား၍ စပ်ကြား၌ ခက်မာမှု အဆင့်ဆင့်၊ နူးညံ့မှုအဆင့်ဆင့် ဖြစ်၍နေသော ထိုမြေဓာတ်၏ သဘောသွားကို သိရမည်။ ဤမြေဓာတ်၌ ခက်မာခြင်းလက္ခဏာ ဆိုသည်ကို ပရမတ်သဘောနှင့် ကြည့်ရမည်။ ပဏတိလူတို့၏ အမှတ်သညာနှင့် မကြည့်ရ။ ပကတိလူတို့၏ အမှတ်သညာနှင့် ကြည့်ခဲ့သော် လရောင်စသည်တို့၌ ခက်မာသောအမှုကို မတွေ့နိုင်ရှိလိမ့်မည်။ ထိုခက်မာသော အခြင်းအရာ ကိရိယာ သဘောသက်သက်မျှသာ ဖြစ်သော ပရမတ်မြေဓာတ်သည် အာပေ၊ ဟူသော

၁၆-ပဋိပက္ခဂိုဏ်းတို့ရှုနည်းကို ပြဆိုစန့်

ပရမတ်စေး ဖွဲ့စည်းမှုကြောင့် မြေဓာတ်ပေါင်း ကုဋေ သိန်းသောင်း ပေါင်း ဖွဲ့မိသည်ရှိသော် အဏုမြူတခုဟူသော ဝတ္ထုအထည်ဒြပ်ဖြစ်၏။ အနုမြူပေါင်း ကုဋေသိန်းပေါင်း ပေါင်းဖွဲ့မိသည်ရှိသော် သန်း၊ ကြမ်းပိုးဖြစ်၏။

ထိုမှ အဆင့်ဆင့်ပွား၍ သတ္တဝါတွင် ယူဇနာ ၄-ထောင် ၈-ရာရှိသော အသူရိန်နတ်ကြီး တိုင်အောင်၊ ဗဟိဒ္ဓသဏ္ဍာန်တွင် ယူဇနာ ၈-သောင်း ၄-ထောင် ၂-ဖြန်ဆောင်သော မြင့်မိုရ်တောင်ကြီး၊ ၂-သိန်း ၄-သောင်း အထူရှိသော မဟာပထဝီမြေကြီး တိုင်အောင် သိလေ။ သန်း အစရှိသော၊ အနုမြူအစရှိသော သက်ရှိသက်မဲ့ ရုပ်စု ရုပ်ခဲဟူသမျှတို့၌ ခက်မာခြင်း ဟူသော ဤမြေဓာတ်သည် အထည်ခံ၊ အမာခံ ဖြစ်သတည်း။ ဤမြေဓာတ်မှတစ်ပါး အထည်ဝတ္ထု ရကောင်းသောဓာတ် မရှိ၊ ရေဓာတ်၊ မီးဓာတ် တို့သည်လည်း မြေဓာတ်၌ တွယ်ကြမီကြရကုန်သည်။

ဤသို့ မြေဓာတ်၏ကိစ္စ ကြီးကျယ်ဟန်ကို သိရမည်။ မြင်းမိုရ်တောင်ကြီး တခုလုံး၌လည်းကောင်း၊ မဟာပထဝီမြေကြီး တခုလုံး၌လည်းကောင်း၊ ပရမတ် မြေဓာတ် သက်သက်ကို ကြည့်လိုသည်ရှိသော် အနုမြူမျှ အထည်ဒြပ်မရှိ၊ ခက် မာသော အခြင်းအရာ ကိရိယာသဘော သက်သက်ကို ကွက်ခြား၍ သိရ သည်။ အနုမြူမျှ အထည်ဒြပ်မရှိပဲ မှန်ထဲ၌ထင်သော အရိပ်ကြီးကဲ့သို့၊ ရေထဲ၌ ထင်သော အရိပ်ကြီးကဲ့သို့ မြင်ရလိမ့်မည်။ အနုမြူလောက် အရှည်အတို အကြီးအငယ် အခဲအမာ ထင်၍လာလျှင် ပရမတ်မြေဓာတ် အစစ်မဟုတ်ပြီ။ သဏ္ဍာနာညတ်ဒြပ်အထည်နှင့် ရောခဲ့လျှင် ဖြစ်မှုပျက်မှုကို ရှုသောအခါ မထင် နိုင်ပဲ နေတတ်သည်။

[ဤဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ရှင်အာနန္ဒာကို အရှင်ပုဏ္ဏမထေရ် ဆုံးမသောအခါ မှန်ရိပ်ဥပမာနှင့် ဆုံးမသည်။ ဤမှန်ရိပ်ဥပမာနှင့်ပင် ရှင်အာနန္ဒာ သောတာပန် ဖြစ်လေသည်။]

မြင်းမိုရ်တောင်၊ မဟာပထဝီ မြေကြီးတို့ကို အကုန်ခြုံ၍ ကြည့်သောအခါ ၌ပင် အခဲအကျိတ် အထည်ဝတ္ထု အနုမြူမျှ မရောမယှက်ပဲ ပရမတ်အစစ်အမှန် ဖြစ်သော ခက်မာမှု ဟူသော မြေဓာတ်သက်သက်ကို ထင်မြင်အောင် ရှုနိုင်သော သူအား ထိုအောက်ငယ်သော သက်ရှိသက်မဲ့တို့၌ ပရမတ်စစ် ဖြစ်သော မြေ ဓာတ်ကို ထင်မြင်အောင်ရှုမှု အလွန်လွယ်လှတော့သည်။

မှန်၌ထင်သော အရိပ်၊ ရေ၌ထင်သော အရိပ်၊ သစ်ပင်ရိပ်၊ တောင်ရိပ်၊ တောရိပ်-အစရှိသော အရိပ်တို့သည် မြင်းမိုရ်တောင်မျှပင် ကြီးမားစွာထင်မြင်

ရငြားသော်လည်း အနုမ္မေယျ အထည်ဗြပ် မရှိသည့်အတွက်ကြောင့် ပျောက်ခွင့် ပျက်ခွင့်ဆိုက်ခဲ့လျှင် မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက် အတွင်းမှာပင် အကြိမ် တထုမက ပျောက်နိုင်ပျက်နိုင် သကဲ့သို့ ထို့အတူ ထိုမြင်းမိုရ်တောင်နှင့် အမျှ ပျံ့နှံ့ကြီးကျယ်၍နေသော ထိုပရမတ် မြေဓာတ်သည်လည်း တခုတည်းသော ပရမတ်ဆန်၊ ပရမတ်ခဲဟူ၍ အနုမ္မေယျ မရှိသည့်အတွက် မျက်တောင် တခတ် လျှပ်တပြက် အတွင်းမှာပင် အကြိမ်တထုမက ပျောက်ပျက် ကွယ်ပနိုင် ရာသော အရိပ်နိမိတ် ထင်မြင်နိုင်လိမ့်မည်။

မိမိကိုယ်၌ ထိုပရမတ်စစ်ဖြစ်သော မြေဓာတ်ကို အလင်းပေါက်အောင် ကြည့်ရှုသောအခါ ဉာဏ်ငုံနိုင်လောက်ရုံ၊ ဉာဏ်ဝါးနိုင်လောက်ရုံ ပိုင်း၍ ပိုင်း၍ကြည့်၊ ဦးခေါင်းကို ပိုင်း၍ကြည့်သောအခါ အတွင်းအပြင် မခြားမနား ထုတ်ချင်းပေါက်အောင်ကြည့်၊ မြေဓာတ် မဟုတ်သော အဆင်းဓာတ် ခုခံ၍ နေတတ်သည်၊ သဏ္ဍာနပညတ်ဗြပ် အထည်ကြီးလည်းခုခံ၍ နေတတ်သည်၊ ဉာဏ်ကို ကြပ်ကြပ်လှုပ်၍ ပေးလေ၊ ခြေဖဝါးတိုင်အောင်လောက် အဖို့အစုကိုလည်း ဉာဏ် နိုင်ရုံနိုင်ရုံ ပိုင်းကြည့်၊ တကိုယ်လုံးစပ်မိသောအခါ ဉာဏ်ကို ဦးထိပ်ကနေ၍ ရွယ်လိုက်လျှင် ခြေဖဝါးတိုင်အောင် ထုတ်ချင်းပေါက် ထွင်း၍ သွားလိမ့်မည်။

မိမိကိုယ်ခန္ဓာတခု၌ ဓာတ်ပေါက် အောင်မြင်ခဲ့လျှင် စကြဝဠာအနန္တ၊ ကမ္ဘာအနန္တ၌ ရှိသမျှသော သတ္တဝါခန္ဓာစု အကုန်လုံးသည် ဓာတ်ဖြင့် ပြီးတော့ သည်။ ဤပရမတ် မြေဓာတ်တခု ပေါက်၍သွားလျှင် ကြွင်းသော ရေဓာတ်၊ မီးဓာတ်၊ လေဓာတ်၊ စက္ခု-သောတ-စသော အဇ္ဈတ္တိကဓာတ်၊ ရူပ-သဒ္ဒ-စသော ဗာဟိရဓာတ်စုရှုနည်း၊ ဖောက်နည်း အလွန်လွယ်၍ ကုန်တော့သည်။

ပထဝီဟူသော မြေဓာတ်ကို ဓာတ်ပေါက်အောင် ရှုနည်း အမြွက်ပြီး၏။

(ခ) ပရမတ်နှစ် ရေအစစ်

ပရမတ်နှစ် ရေအစစ်ကား တွယ်မှု၊ ကပ်မှု၊ ဖွဲ့စည်းမှုသည် သာလျှင် ပရမတ်နှစ် ရေဓာတ်အစစ်တည်း။ ထိုတွယ်မှု၊ ကပ်မှု၊ ဖွဲ့စည်းမှု-ဟူသော ပရမတ်ရေဓာတ်သည် ထက်သန်ခြင်းသို့ ရောက်သည်ရှိသော် စိုစွတ်ခြင်း၊ ယိုစီးခြင်း-ဟူသော ပဋ္ဌရဏ ရေဓာတ် ဖြစ်လေ၏။ ထိုတွယ်မှု၊ ကပ်မှု၊ ဖွဲ့စည်းမှု-ဟူသော အာဗန္ဓုနက်ရိယာ သက်သက်မျှသာဖြစ်သော ပရမတ် ရေ

[ဒုတိယပုဒ်]

အစစ်သည်လည်း အဏုမြူကို အစိတ်တသိန်း စိတ်သော်လည်း တစိတ်စာမျှ အခဲအကျိတ် အဆန်အမာ အထည်ဒြပ်-ဟူ၍မရှိ၊ တွယ်ကပ်ဖွဲ့စည်းခြင်းကိရိယာ အမှုအရာသက်သက် မျှသာတည်း။

ထိုတွယ်ကပ် ဖွဲ့စည်းမှု-ဟူသော ပရမတ် ရေခတ်သည် မြေခတ်၊ မီးခတ်၊ လေခတ် ၃-ပါး တို့ကို ဖာခုတည်း၊ တသားတည်းကဲ့သို့ နေအောင် ဖွဲ့နှောင်စည်းကြပ် ပေးသည်ဖြစ်၍ ကလာပ်တူ မဟာဘုတ်တို့သည် တပါးသည် တပါးအား ကျေးဇူးပြုခွင့်ရကြကုန်သည်။ တပါးကို တပါး ထောက်ပံ့ခွင့် ရကြကုန်သည်။ ဖွဲ့နှောင် စည်းကြပ် ချုပ်ထိန်း၍နေသော ရေခတ် ချုပ်ကွယ် ပျောက်ပျက်ခဲ့သည်ရှိသော် ထို ခတ်ကြီး ၃-ပါးတို့ သည် အစည်းပြေပျက်၍ ခဏခြင်း ပျောက်ပြေ ကွယ်ဆုံးကြလေကုန်၏။

[ဤဏား ကလာပ်ထခုတည်း၌ ရေခတ်၏ ကျေးဇူးကို ဆိုသော ဇကားရပ် စည်း။]

ပရမတ်နှစ် ရေခတ်စစ်၏ ကျေးဇူးကြီးမားပုံ

လောက၌ ပရမာဏုမြူမှစ၍ သတ္တဝါ၌ အသူရိန်နတ်ကြီးဟု ဆိုအပ်သော ရုပ်တုံး ရုပ်ခဲကြီးတိုင်အောင်၊ ဗဟိဒ္ဓ၌ မြင်းမိုရ်တောင်ကြီး၊ စကြဝဠာတောင်ကြီး၊ မဟာပထဝီ မြေကြီးတိုင်အောင် သဏ္ဍာန် ကြီးငယ် အထည် ဒြပ်အနေနှင့် ရုပ်တရားတို့ အကျိတ်အခဲ အတုံးအခဲဖြစ်၍ နေကြမှုသည်လည်း ဤရေခတ်၏ ကျေးဇူးပင်တည်း။ ဤရေခတ်မှတစ်ပါး အကျိတ်အခဲ ဖြစ်အောင် ဖွဲ့စည်းသောခတ်-ဟူ၍ မရှိပြီ။

- ၁။ ဂ-သောင်း ၄-ထောင် ၂-ပြန်ဆေခင်သော မြင်းမိုရ်တောင်ကြီး၌ ရှိသော ဖွဲ့စည်းမှုသည် ယခုခဏချင်း ပျက်ဆုံးခဲ့သည် ဖြစ်အံ့။ ထိုမြင်းမိုရ်တောင်ကြီးသည် ယခုခဏချင်း ကွယ်ပျောက်ရ၏။
- ၂။ ဂ-သောင်း ၂-ထောင် ၂-ပြန်ဆောင်သော စကြဝဠာတောင်ကြီး၌ ရှိသော ဖွဲ့စည်းမှုသည် ယခုခဏချင်း ပျက်ဆုံးခဲ့သည်ဖြစ်အံ့။ ထိုစကြဝဠာ တောင်ကြီးသည် ယခုခဏချင်း ကွယ်ပျောက်ရ၏။
- ၃။ မဟာပထဝီ မြေကြီး၌ရှိသော ဖွဲ့စည်းမှုသည် ယခုခဏခြင်း ပျက်ဆုံးခဲ့သည်ဖြစ်အံ့။ ဤမဟာပထဝီ မြေကြီးသည် ယခုခဏခြင်း ကွယ်ပျောက်၍ ကောင်းကင်အတိသာ ဖြစ်လေရ၏။

[ဣထိယဏန္တိ]

အဘယ်ကြောင့်နည်း ဟူမူကား—ဖွဲ့စည်းမှု-ဟူသော ချုပ်ထိန်းမှု မရှိခဲ့သည် ရှိသော် မြင်းမိုရ်တောင်၊ စကြဝဠာတောင်၊ သီလာပထဝီ ဖြစ်၍နေသော တခဲနက်သော ပရမတ်မြေ၊ ပရမတ်မီး၊ ပရမတ်လေတို့သည် တပါးကို တပါး ထောက်ခံ မှီတယ်မှု အစည်းအရုံး ခဏခြင်း ကင်းလွတ်ကြလေကုန်၏။ နိဗ္ဗာန်မှ တပါးသော သင်္ခတ လက္ခဏာရှိသော ပရမတ္ထဓမ္မတို့မည်သည် ထောက်ခံမှု၊ မှီတယ်မှုနှင့် ကင်း၍ မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက်မျှ အသက်ရှည်၍ တည်နေနိုင်သော အရာမည်သည် မရှိလေကုန်။

မြင်းမိုရ်တောင်ကြီး၊ စကြဝဠာတောင်ကြီး၊ မဟာပထဝီ မြေကြီးတို့၌ ပရမတ် ရေဓာတ်သက်သက်ကို ကွက်ခြား၍ ကြည့်ရှုလိုသည်ရှိသော် ခက်မာမှု-ဟူသော မြေဓာတ်နှင့် မရောစေမူ၍ ဖွဲ့စည်းမှု-ဟူသော ရေဓာတ်သက်သက်ကို ကွက်ခြား၍ ကြည့်ရသည်။ အဆင်းသဏ္ဍာန် အထည်ဒြပ်စုလည်း ခုခံ၍နေ တတ်သည်။ ကြည့်ရှုသော ဓမ္မဝဝတ္တာနဉာဏ်၌ အဆင်းသဏ္ဍာန် အထည်ဒြပ်စု ခုခံ၍နေခဲ့လျှင် နောက်၌ ဖြစ်မှု ပျက်မှုကို ရှုသောအခါ မထင်နိုင်ပဲ နေတတ်သည်။ ပရမတ်အစစ်ကို အမြင်စင်ကြယ်လှပါမူ အနိစ္စအစစ်၊ ဒုက္ခ အစစ်၊ အနတ္တအစစ်ကို မြင်နိုင်သည်။

မြေဓာတ်၌ ဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ဤရေဓာတ်၌လည်း ဖွဲ့စည်းမှုသက်သက် ဟု ဆိုအပ်သော ရေဓာတ်အမြင် စင်ကြယ်သောအခါ မြင်းမိုရ်တောင်၊ မဟာပထဝီမြေကြီးတခုလုံး၌ အကျိတ်အခဲ အဆန်အမာရှိသည်အတွက် မှန်ထဲ ရေထဲမှာ ထင်မြင်ရသော မိုးရိပ်၊ တိမ်ရိပ်၊ နေဝန်း လဝန်းအရိပ်၊ သစ်ပင်ရိပ်တို့ ကဲ့သို့ ဖွဲ့စည်းမှု-ဟူသော အာပေါလက္ခဏာကြီး ထင်မြင်လိမ့်မည်။ မြင်းမိုရ် တောင်၊ မဟာပထဝီမြေကြီးတို့၌ ထင်မြင်သောအခါ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါခပ်သိမ်းတို့၌ ထင်မှု၊ မြင်မှု အလွန် လွယ်လှတော့သည်။

သတ္တဝါသဏ္ဍာန်မှာ ထင်မြင်မှုသာ လိုရင်းဖြစ်သည်၊ မြင်းမိုရ်၊ မဟာပထဝီ တို့က စချီ၍ပြလိုက်သည်မှာ သတ္တဝါသဏ္ဍာန်၌ ထင်လွယ် မြင်လွယ်အောင် စ၍ ချီလိုက်သည်။ မိမိသဏ္ဍာန်၌ ဦးခေါင်း ခြေဖဝါးထုတ်ချင်းပေါက်အောင် ထင်လင်းပြီးမှ သူတပါးသဏ္ဍာန်ကိုလည်း ထို့အတူ ထုတ်ချင်းပေါက်အောင် ရှုလေ။

အာပေါ-ဟူသော ရေဓာတ်ကို ဓာတ်ပေါက်အောင် ရှုနည်းအမြောက် ပြီး၏။
[ခုထိယသတ္တိ]

(ဂ) ပရမတ် နှစ် မီးအစစ်

ပူမူ၊ အေးမူ ဟူသော အမူအရာ ကိရိယာမူ သက်သက်သည် ပရမတ်နှစ် မီးဓာတ်စစ်မည်၏။ ပူမူ အေးမူဟူသည်လည်း ကလာပ်တူ မဟာဘုတ် ၃-ပါး တို့ကို ရင့်မာသန်စွမ်းအောင် ပေါင်းနှေးမူပေတည်း။ အပူစွမ်း၊ အအေးစွမ်း၊ ၂-ပါးစုံသည်ပင်လျှင် ကလာပ်တူ မဟာဘုတ်တို့ကို ရင့်မာအောင်၊ ထက်သန် အောင်၊ အသီးသီး အစွမ်းသတ္တိနှင့် ပြည့်စုံအောင် ပေါင်းနှေးမူ ရှိသည်ချည်း ဖြစ်သည်။

အမိဝမ်းမှ ဥ၍ မြင့်တင်ရသော ကြက်ဥ တို့သည် အမိဖြစ်သူ ကြက်မက မပြတ်ဝပ်၍ အငွေ့ပေးမှ အစဉ်အတိုင်း ရင့်မာသန်စွမ်း၍ ကြက်သူငယ် အဖြစ်သို့ ရောက်သဖြင့် ပေါက်ဖွားနိုင်သည်။ အမိကြက်မက မှဝပ်ပဲ၊ အငွေ့ မပေးပဲ နေခဲ့သည်ရှိသော် ကြက်သူငယ်အဖြစ်သို့ မရောက်နိုင်ပြီ။ အမိဝမ်းတိုင်း က ထုံခဲ့သော အငွေ့အကုန်တိုင် ပုပ်ခြင်းသို့ ရောက်လေတော့သည်။

ဤအတူ တေဇော ဟူသော မီးဓာတ်သည် အမိကြက်မနှင့် တူသည်။ အတူ တကွဖြစ်သော မြေဓာတ်၊ ရေဓာတ်၊ လေဓာတ်၊ ဤ ဓာတ်ကြီး ၃-ပါး တို့သည် ကြက်ဥနှစ်တို့နှင့်တူကြကုန်သည်။ မီးဓာတ်နှင့်အတူတဲဖက်ရမှ မြေဓာတ် ဟူသော ခက်မာမူသည် အောင်မြင်စွာ ဖြစ်နိုင်သည်။ ရေဓာတ် ဟူသော ဖွဲ့စည်းမှုသည်လည်း အောင်မြင်စွာ ဖြစ်နိုင်သည်။ လေဓာတ်ဟူသော အဝန် အဝါမူသည်လည်း အောင်မြင်စွာ ဖြစ်နိုင်သည်။ မီးဓာတ်နှင့်ကင်း၍ အောင်မြင် စွာ မဖြစ်နိုင်ကြကုန်။

မဟာသမုဒ္ဒရာရေ၊ သီဒါရေ၊ ကမ္ဘာကိုခံသော ရေတို့သည်လည်း သီတ ဓာတ်မီး၏ အစီးအပွားတို့သာတည်း။ သီတဓာတ်မီး၏ အုပ်စိုးချက်နှင့် ဆက် လက် ဖြစ်ပွားကာ နေကြရကုန်သည်။ မြင်းမိုရ်တောင်၊ စကြဝဠာတောင်၊ သီလာပထဝီ မြေကြီးတို့သည်လည်း သီတဓာတ်မီး၏ အစီးအပွားတို့သာတည်း။ တပါးသောဓာတ်တို့နှင့် မရောနှောစေပဲ မီးဓာတ်သက်သက်ကို ရှုသောအခါ အေးသော ဝတ္ထုတို့၌ အေးမူ သက်သက်ကို ရှုရမည်။ ပူသော ဝတ္ထုတို့၌ ပူမူသက်သက်ကို ရှုရမည်။ အဆင်းသဏ္ဍာန် အထည်ခြပ် ပညတ်နှင့်ရော၍ မနေစေနှင့်။

ပူမူ အေးမူ ဟူသော ဤ ပရမတ်မီးဓာတ်၏ အဏုမြူမျှ မရှိသည့်အတွက် ကြောင့် ဤ မီးဓာတ်ကို အမြင်စင်ကြယ်သောအခါလည်း ရေကြည်၊ မှန်ကြည် [ဒုတိယအကြိမ်]

စသည်တို့၌ နေဝန်း လဝန်းအရိပ်၊ တိမ်ရိပ်၊ မိုးရိပ်တို့ကဲ့သို့ ဉာဏ်အမြင်မှာ သာ ကြီးကျယ်၍ အထည်ခြပ်မရှိကြောင်း ထင်ရှားလိမ့်မည်။ မိမိကိုယ်ကို ရှုသောအခါ ဉာဏ်နိုင်ရုံ ပိုင်း၍ ပိုင်း၍ ရှု၊ မိမိကိုယ်မှာ အလင်းထင်မြင်နိုင် လျှင် သတ္တဝါအနန္တမှာပင် ထင်တော့သည်။

တေဇော-ဟူသော မီးဓာတ်ကို ဓာတ်ပေါက်အောင် ရှုနည်းအမြစ် ပြီး၏။

(သ) ပရမတ်နုစိ လေဇာစိ

မီးတောက် မီးခိုး၏ အတွင်း၌ မီးဓာတ်၏ အာနုဘော်ကြောင့် မီးဓာတ်ကို ပင် အစဉ်ဖြစ်ပွား၍ သွားနိုင်အောင် လှုံ့ဆော်ချိပင်မှ-ဟူသော ဝါယော ဓာတ်သည် ပါရှိ၏။ ထိုဝါယောဓာတ် အတွက်ကြောင့် မီး၏ ပြန့်ပွားခြင်း၊ မီးရှို့၏ ပြန့်ပွားခြင်း၊ မီးရောင်၏ပြန့်ပွားခြင်း၊ မီးတောက်၏ ပြန့်ပွားခြင်း၊ မီးတောက်၏ တလူလူ တက်ပွားခြင်း၊ အခိုးထွက်ခြင်း၊ အဆင့်ဆင့် မီးကူးခြင်း- အစရှိသော မီးဓာတ်၏ ပြန့်ပွားစိကားမှုတို့သည် ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။ ထို အတူ ဝါယောမည်သော ဤလေဓာတ်သည် ပူမ၊ အေးမှု ဟူသော မီးဓာတ် အရှိန်အဝှန်ပေတည်း။

မီးစာရှိရာ၌ အနည်းငယ် ချထားသော မီးသည် ထိုအရှိန်အဝှန်ကြောင့် မီးစာရှိသမျှ အကုန်ပြန့်ပွားနိုင်သည်။ မီး၌ အတွင်းအရှိန်အဝှန်ညံ့၍ မပွားတုံ့နိုင်၊ မတောက်တုံ့နိုင်ရှိလျှင် ယပ်နှင့်ယပ်၍ ပြောင်းနှင့်မှုတ်၍ အပက အရှိန်အဝှန် ကူရသေးသည်။ ပူမရှိလျှင် ပူရှိန်ပူဟုန် ရှိမြဲ၊ အေးမှု ရှိလျှင် အေးရှိန် အေးဟုန်ရှိမြဲ၊ ပူမ၊ အေးမှုကား တခြား၊ အရှိန်အဝှန်ကား တခြား၊ ပူမ၊ အေးမှုကား ပရမတ်မီးဓာတ်တည်း၊ အရှိန်အဝှန်ကား ပရမတ်လေဓာတ် တည်း။ ထိုအရှိန်အဝှန် ဟူသော လေဓာတ်သည် ကလာပ်တူ ဖြစ်သော မြေဓာတ်၊ ရေဓာတ်၊ မီးဓာတ်တို့၏ အားခွန်ဗလလည်း မည်၏။ ထို အဟုန် အဝှန် ပွားရာကလာပ်တူ မဟာဘုတ်ရုပ်ကလာပ်တို့သည် ဖြစ်ပေါ်၍ လိုက်ရ ကုန်၏။ ထိုအဟုန်အဝှန်သည် အလွန်ထက်သန်သည်ရှိသော် ဂလပြင်းမုန်တိုင်း ဖြစ်လေ၏။ ထို အဝှန်အဟုန်သည် လေမေ့ရာ၊ လေခေါင်းအုံး စသည် တို့ကဲ့သို့ ထောက်ကန်တောင့်တင်းမှု၊ ချိပင်ထမ်းဆောင်မှုဖြစ်၍ ဝိတ္တမုန လက္ခဏာဟု ကျမ်းဂန်တို့၌ ဆိုပေသည်။ မြင်းမိုရ်တောင်၊ စကြဝဠာတောင်၊ သီလာပထဝီ စသည်တို့၌ ရှိသော သီတဓာတ်မီးသည် ထို အဟုန်အဝှန် ဟူသော လေဓာတ်၏ အစွမ်းဖြင့် ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း ပွားများ၍ ကမ္ဘာ

၁၆. မဇ္ဈိမပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

ပျက်သည့် တိုင်အောင် ရုပ်ကလာပ် အဆက်ဆက်တို့ကို ပွားများစေနိုင်သည်။
မြင်အောင်ကြည့်။

ဟဒယဝတ္ထု၌ ဖြစ်ပေါ်သော တခုခုသော စိတ်ကြောင့် ခဏချင်း ခဏ
ခြင်း တကိုယ်လုံး စိတ္တဇရုပ်ကလာပ် ပျံ့နှံ့ဖြစ်ပွားမှု၊ ဥတုဇရုပ်တို့ ပျံ့နှံ့ဖြစ်ပွား
မှု၊ ဝမ်းထဲသို့ ရောက်သော အစာအာဟာရ ဓာတ်တို့၏ တကိုယ်လုံး အနှံ့
အပြား ပျံ့နှံ့ဖြစ်ပွားမှု၊ ကလလရေကြည်မှုစ၍ သတ္တဝါတို့၏ အစဉ်အတိုင်း
တိုးပွားစည်ကားမှု၊ အညွန့်အညောက် ပေါ်ပေါက်သည်မှုစ၍ သစ်ပင်ချိုမြက်
တို့ အစဉ်အတိုင်း တိုးပွားစည်ကားမှုတို့သည်လည်း ဝါယောလုံ့ဆော်မှုနှင့်
ဖြစ်ကြကုန်သည်သာတည်း။

မြင်းမိုရ်တောင်၊ စကြာဇွာတောင်၊ မဟာပထဝီ မြေကြီးမှစ၍ သက်ရှိ
သက်မဲ့ အလုံးစုံတို့ကို ရွှရွှ ရွှရွှ ထင်အောင် ကြည့်လေ။ မိမိကိုယ်မှစ၍ အကုန်
လုံး နှံ့အောင်ကြည့်။ ဦးထိပ်မှစ၍ ခြေဖဝါးတိုင် အလင်းပေါက်အောင်
ကြည့်။ ဤ ဝါယောဓာတ်ကိုလည်း ဆိုခဲ့ပြီးသော ဓာတ်တို့နည်းတူ အဆန်
အမာ ဟူ၍ အဏုမြူမျှ မရှိသည့်အတွက်ကြောင့် ရေထဲ မှန်ထဲ၌ ထင်သော
အရိပ် စသည်ကဲ့သို့ ထင်မြင်လိမ့်မည်။ မျက်စိတွင် မြင်နေကျဖြစ်သော အဆင်း
သဏ္ဍာန် အထည်ဒြပ် ပညတ်ကြီး ခုခံ၍ နေတတ်သည်။ အဟုတ်မရှိသော
ထိုပညတ်ကို ဉာဏ်ဖြင့် မှတ်လွှင့်၍ ပစ်လေ။

ဝါယော ဟူသော လေဓာတ်ကို ဓာတ်ပေါက်အောင် ရှုနည်းအမြောက် မြီး၏။

(င) လောကုတ္တရာ အရိယဝိဇ္ဇာ လွက်ရပ်လမ်း

- ၁။ ခက်မာမှု၊
- ၂။ ဖွဲ့စည်းမှု၊
- ၃။ ပေါင်းနှင်းမှု၊
- ၄။ အရိန်အဟုန်မှု၊

ဤ ၄-ခုသော အခြင်းအရာ အမှုအရာ ကိရိယာကြီးတို့သည် သဘော
လက္ခဏာအားဖြင့် အသီးအသီး ထင်ရှားရှိကြကုန်၏။ တည်ရာဌာန အားဖြင့်
ခက်မာမှုကို ပထမဦးတည် မ-တည်ပြု၍ တခုတည်းကဲ့သို့ တည်ကြကုန်၏။
ဖြစ်အတူ၊ ပျက်အတူ၊ တည်အတူတို့သာတည်း။

၁။ ခက်မာမှုဟူသော မြေဓာတ်ပျက်ဆုံးလျှင် တည်ရာမရှိသည် ဖြစ်၍
ကြွင်းသော ဓာတ် ၃-ပါးလည်း ပျက်ဆုံးရတော့သည်။

[ဗုဒ္ဓိယအကျမ်း]

၂။ ထို့အတူ ဖွဲ့စည်းမှု ဟူသော ရေခတ်ပျက်ဆုံးလျှင်လည်း အဖွဲ့အစည်း ပျက်သဖြင့် တပါးနှင့်တပါး ထောက်ပံ့မှု ကင်းကြ၍ အကုန်လုံး ပျက်ဆုံးကြတော့သည်။

၃။ ပေါင်းနှေး၍ ထက်သန်အောင် ပြုမှုဟူသော မီးခတ်ပျက်ဆုံးလျှင် လည်း ကြွင်းသော ခတ် ၃-ပါးတို့သည် မိမိတို့ သဘောအတိုင်း ပြည့်စုံစွာ မတည်နိုင်ကြ၍ အကုန်လုံး ပျက်ဆုံးကြတော့သည်။

၄။ ကြံ့ခိုင် တောင့်တင်းမှု ဟူသော လေခတ် ပျက်ဆုံးလျှင်လည်း ကြွင်းသော ခတ်တို့သည် အားပြတ်၍ ပျက်ဆုံးကြကုန်တော့သည်။

မိုးဟူသော ပူမှု အေးမှုသည် လှုံ့ဆော် တလူလူ ဆောင်ရွက်ခြင်းဟူ သော လေခတ်နှင့် တွဲရမှု ဖြစ်နိုင်သည်။ လေခတ်မရှိလျှင် အားပြတ်၍ ခဏ ခြင်း ကွယ်ဆုံးလေ၏။ ထို့အတူ ခက်မာမှု ဟူသော မြေခတ်သည်လည်း ခက်မာခြင်း ကိရိယာကို ကြံ့ယုံတင်းရင်းအောင် ချီပင့်သော လေခတ်မရှိ လျှင် အားပြတ်၍ ကွယ်ဆုံးလေ၏။ ဖွဲ့စည်းခြင်းဟူသော ရေခတ်သည်လည်း ဖွဲ့တယ်ခြင်း ကိရိယာကို ကြံ့ယုံတင်းရင်းအောင် ချီပင့်သော လေခတ် မရှိ လျှင် အားပြတ်၍ ကွယ်ဆုံးလေ၏။

[ဤကား အခြင်းအရာကြီး ၄-ပါးတို့၏ အချင်းချင်း မှီတယ်ကြပုံ၊ တပါး ပျက်လျှင် အကုန်လုံး ပျက်ကြပုံကို ပြဆိုလိုက်သော အချက်တည်း။]

ထို ခတ်ကြီး ၄-ပါးတို့၏ သက်ရှိသက်မဲ့ သဏ္ဍာန် ၂-ပါးတို့၌ ဖြစ်ပုံ ဆန်းကြယ်မှုသည်လည်း အစိန္တေယျအရာဖြစ်၍ မကြံအပ် မကြံရာ ကြီးကျယ် လှစွာ၏။ ထို ခတ် ၄-ပါးတို့၏ တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ် သည်လည်း အစိန္တေယျ အရာဖြစ်၍ မကြံအပ် မကြံရာ ကြီးကျယ်လှစွာ၏။ ဤ ခတ် ၄-ပါးကို ဘုရား၏ နည်းလမ်းနှင့် အထင်အမြင် ထိုးထွင်း၍ ထမြောက် ပေါက်ရောက်အောင် လုပ်ကြံနိုင်လျှင် လောကုတ္တရာ အရိယဝိဇ္ဇာလမ်း ပေါက်၏။ ထို ခတ်ကြီး ၄-ပါးတို့၌ အချုပ်အခြာ ဦးစီးဦးကိုင်ကား တေဇောပေတည်း၊ စကြဝဠာ ကမ္ဘာ၊ ရေ၊ မြေနှင့်တကွ ရုပ်သဏ္ဍာန်နှင့် စပ်သော သက်ရှိ သက်မဲ့ အလုံးစုံ သည် တေဇော၏ အစီးအပွား ချည်းတည်း၊ ခတ်မီး၏ အစီးအပွား ချည်းတည်း။

တေဇော ဟူသော ခတ်မီး၏ ဣဒ္ဓိပါဒ်တန်ခိုး အကျိုးသွားကို ဘုရား သဗ္ဗညုတို့၏ ဉာဏ်တော်သည်သာ မှီနိုင်ရာတည်း။ ခတ်မျက်လုံးအမြင်

[ရတီယအကြောင်း]

၁၇-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

၂၈၁

စင်ကြယ်စွာ ပေါက်သော အခါ၌မူကား မိမိ ရူပကာယ ကိုယ်ခန္ဓာ၊ သူတပါး တို့၏ ရူပကာယကိုယ်ခန္ဓာ၊ ဗဟိဒ္ဓသဏ္ဍာန်ရုပ်ခန္ဓာကို၊ ဓာတ်မျက်လုံး ကျယ်သမျှ ချိန်ရှယ် စူးစိုက်၍ ရှေးမျှော်လိုက်သည့်အခါ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုတို့ တရုရ နေသည် ကို မြင်ကြကုန်လတ္တံ့။ ရုပ်တုံး ရုပ်ခဲ ဟူသမျှသည် အနှစ်သာရမရှိသော ဓေမြုပ် ခဲတေ့နှင့်တူလှစွာ၏ဟု မြက်ဆိုကြရလတ္တံ့။ ထို့ကြောင့် “ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ ရူပံ” ဟူ၍ ဟောတော်မူပေသည် တကားဟု မြတ်စွာဘုရားကိုလည်း တွေ့မြင်ကြရ လတ္တံ့။

မဇ္ဈိမပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

၁၇-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

(က) အချက်ကြီး ၄-ချက်

- (၁) စွဲလမ်းတတ်သော တရား ၃-ပါး။
- (၂) စွဲလမ်းသော အခြင်းအရာ ၃-ပါး။
- (၃) စွဲလမ်းရာ ဝတ္ထု ၃-ပါး။
- (၄) အစွဲအလမ်းကို ဖျောက်ပယ်တတ်သော အနုပဿနာဉာဏ် ၃-ပါး။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်-- (က) မာနတဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိသဒ္ဓါ၊ မှတ်ပါစွဲလမ်းတတ်။

(ခ) သောဟမသ္မိ၊ တေ မမ၊သော ဝေဇတ္တာ၊ ဤ ၃-ဖြာ၊ ခြင်းရာ ၃-ပါးမှတ်။

(ဂ) နိမိတ်၊ ဧကိဟိတ၊ အတ္တဇီဝါ၊ ဤသုံးဖြာ၊ စွဲရာ ဝတ္ထုမှတ်။

(ဃ) အနိမိတ္တ၊ အပုဏိဟိတ၊ သုညဇာ၊ မှတ်ပါဖျောက်ပယ်တတ်။

(က) သံပေါက်ရှင်းလင်းချက်

စွဲလမ်းတတ်သော တရား ၃-ပါး

၁။ မညနံ မာနော။ ။ မညနံ၊ အထင်မှားခြင်း။ မာနော၊ အထင် မှားခြင်း။

၂။ တဿနံ တဏှာ။ ။ တဿနံ၊ တွယ်တာခြင်း။ တဏှာ၊ တွယ်တာ ခြင်း။

၃။ ဒဿနံ ဒိဋ္ဌိ။ ။ ဒဿနံ၊ အမြင်မှားခြင်း။ ဒိဋ္ဌိ၊ အမြင်မှားခြင်း။

စွဲလမ်းတတ်သော တရား ၃-ပါး မှတ်ရန်ပြီး၏။

ကပ္ပန္နာနိကျပိကြီး

(၁) ထံပေါက်ရှင်းလင်းချက်
စွဲလမ်းပုံအခြင်းအရာ ၃-ပါး

- ၁။ သောဟမသ္မိ။
- ၂။ တေံ မမ။
- ၃။ သော မေ အတ္တာ။

မာနစွဲလမ်းပုံ

၁။ သော၊ ဤသည်ကား။ အဟံ၊ ငါသည်၊ အသ္မိ၊ ဖြစ်၏။

တဏှာစွဲလမ်းပုံ

၂။ တေံ၊ ဤသည်ကား။ မမ၊ ငါ့ဟာတည်း။

စိဒ္ဓ္ဓိစွဲလမ်းပုံ

၃။ သော၊ ဤသည်ကား။ မေ၊ ငါ၏၊ အတ္တာ၊ အတ္တတည်း။ ဝါ၊
အထည်ခံ အာမခံ အနှစ်အသားတည်း။

(၈) သံပေါက်ရှင်းလင်းချက်

စွဲလမ်းရာ စတ္ထု ၃-ပါး

နိမိတ္တ

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်။ (၁) ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတပါး၊ ယောက်ျား၊
မိန်းမ၊ စွီးခေါင်းစသား၊ ခြပ်များ၊ မှတ်သားနိမိတ္တ။

ပဏိဟိတ

(၂) လှပတင့်တယ်၊ ဆန်းထကြယ်နှင့်၊ ဖွယ်ရာလျှောက်ပတ်
အောင်းမြတ်ချမ်းသာ၊ မင်္ဂလာကျက်သဇေ၊ မက်ဖွယ်တွေ၊
မှတ်လေ ပဏိဟိတ။

အတ္ထဇီဝ

(၃) ပြုထည်၊ ကြံတတ်၊ ပြောဆိုတတ်နှင့်၊ သိမှတ်ခံစား၊
ပြောင်းသွား ကျင်လည်၊ အတ္ထမည်၏၊ အရှည် နှစ်လ၊
ထည်သမျှ၊ ဇီဝ မှတ်ဆညာ။

သံပေါက်ကဗျာ ၃-ပုဒ် ရှင်းလင်းချက်

သစ်ပင်ရှိသည်ရှိသော် သစ်ပင်ကိုစွဲ၍ သစ်ပင်ရိပ် ပေါ်မြဲဖြစ်၏။ အကိုင်း
ရိပ်၊ အခက်ရိပ်၊ အညွန့်ရိပ်၊ အရွက်ရိပ်၊ အပွင့်ရိပ်၊ အသီးရိပ် အစုံပေါ်မြဲ

[ဇုတိယအဖြစ်]

၁၇-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရွာနည်းကို ပြဆိုစန့်။

ဖြစ်၏။ ထိုသို့ပေါ်ရာ၌ သစ်ပင်သည် အရိပ်မဟုတ်၊ အရိပ်သည် သစ်ပင်မဟုတ်၊ သစ်ပင်ကိုစွဲ၍ အရိပ်ဖြစ်၏။ သစ်ပင်၊ သစ်ကိုင်း၊ သစ်ခက်၊ သစ်ညွန့်၊ သစ်ပွင့်၊ သစ်သီးတို့သည်လည်း အဋ္ဌကလာပ်ရုပ် အစုတို့ကို စွဲ၍ ပေါ်ကြသော အရိပ်ကြီးငယ်တို့သာတည်း။

အဋ္ဌကလာပ်ရုပ် အစုတို့သည် သစ်ပင်၊ သစ်ကိုင်း- စသည် မဟုတ်ကုန်၊ သစ်ပင်၊ သစ်ကိုင်း- စသည်တို့သည် အဋ္ဌကလာပ်ရုပ် အစုမဟုတ်ကြကုန်၊ အဋ္ဌကလာပ်ရုပ်အစုကိုစွဲ၍ သစ်ပင်၊ သစ်ကိုင်း-စသော အရိပ်သဏ္ဍာန်ကြီးငယ်တို့သည် ပေါ်ကုန်၏။ သစ်ပင်၊ သစ်ကိုင်း-စသော အရိပ်သဏ္ဍာန်ကြီးငယ်တို့ကို စွဲ၍ သစ်ပင်ရိပ်၊ သစ်ကိုင်းရိပ်-စသော အရိပ်ကြီးငယ်တို့သည် ပေါ်ကုန်၏။ ဤသို့လျှင် သစ်ပင်၌ရှိသော အဋ္ဌကလာပ်ရုပ်အစုတို့မှ-အရိပ် ၂-မျိုး ပေါ်၏။

ပထမအရိပ်။ ။သစ်ပင်သဏ္ဍာန်၊ သစ်ကိုင်းသဏ္ဍာန်-စသော ပထမအရိပ်ကား အဋ္ဌကလာပ် ရုပ်အစုတို့ကို မှီ၍ ပေါ်ကုန်၏။

ဒုတိယအရိပ်။ ။သစ်ပင်၊ သစ်ကိုင်းရိပ်- စသော ဒုတိယအပင် အရိပ်တို့ကား မြေအပြင်၌ ပေါ်ကုန်၏။ ပဏတိ လူတို့သည် ဤဒုတိယအရိပ်ကိုသာ အရိပ်-ဟူ၍ သိကြကုန်၏။ ပထမအရိပ်ကိုကား အရိပ်-ဟူ၍ မသိကြကုန်။

ထို့အတူ သတ္တဝါတို့၌လည်း ရုပ်ခန္ဓာတို့မှ အရိပ် ၂-မျိုး ထွက်၏။

- ၁။ ပုဂ္ဂိုလ်အသွင်၊ သတ္တဝါအသွင်-ဟူသော အရိပ်။
- ၂။ ဦးခေါင်းသဏ္ဍာန်၊ ကိုယ်သဏ္ဍာန်၊ ခြေသဏ္ဍာန်၊ လက်သဏ္ဍာန်၊ လည်ပင်းသဏ္ဍာန်-ဟူသော အရိပ်။

ဦးခေါင်း၌လည်း ဦးထိပ်သဏ္ဍာန်၊ နဖူးသဏ္ဍာန်၊ မျက်နှာသဏ္ဍာန်စသည်၊ မျက်လုံးသဏ္ဍာန်၊ နှာခေါင်းသဏ္ဍာန်၊ ခံတွင်းပေါက်သဏ္ဍာန်၊ မေးသဏ္ဍာန်၊ နားရွက်သဏ္ဍာန်-စသည် အရိပ်ကြီးငယ် အလွန်များ၏။ ကိုယ်၌လည်း ရင်သဏ္ဍာန်၊ ဝမ်းသဏ္ဍာန်၊ ဆီးသဏ္ဍာန်၊ ကျောက်ကုန်းသဏ္ဍာန်၊ ခါးသဏ္ဍာန်၊ နံဘေးသဏ္ဍာန်-စသည် အရိပ်ကြီးငယ် အလွန်များ၏။

ထို့အတူ-

ဆံပင်သဏ္ဍာန်ပေါင်း	၂၄၀၀၀၀၀၀
မွှေးညှင်းသဏ္ဍာန်ပေါင်း	၉၉၀၀၀

ခြေသည်းသဏ္ဍာန်ပေါင်း	၁၀
လက်သည်းသဏ္ဍာန်ပေါင်း	၁၀
သွားသဏ္ဍာန်ပေါင်း	၃၂
အရေထူ အရေပါး သဏ္ဍာန်ကြီး	၂
အဆားစိုင့် အသားခဲ သဏ္ဍာန်ပေါင်း	၉၀၀
အကြောကြီး အကြောငယ် သဏ္ဍာန်ပေါင်း	၉၀၀
အရိုးကြီး အရိုးငယ် သဏ္ဍာန်ပေါင်း	၃၀၀

ဦးနှောက်ခဲသဏ္ဍာန်၊ ထိုထိုအရိုးတွင်းရှိ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ သဏ္ဍာန်၊ အညှို့ သဏ္ဍာန်၊ နှလုံးသဏ္ဍာန်၊ အသည်းသဏ္ဍာန်၊ အဆုတ်သဏ္ဍာန်၊ အမြှေး သဏ္ဍာန်၊ အူမသဏ္ဍာန်၊ အူသိမ်သဏ္ဍာန်- စသည်ဖြင့် အရိပ်ကြီး အရိပ်ငယ် ပေါင်း အလွန်များပြား၏။ အဏုမြူ၊ ပရမာဏုမြူမျှ အထည် ဝတ္ထုဒြပ် သဏ္ဍာန် ထင်မြင်ခဲ့လျှင် အရိပ်အသွင်-ဟူ၍သာ မှတ်။

[ဤကား ပထမအရိပ်မျိုးတည်း။]

နေထောင် မီးထောင်ကိုစွဲ၍ ပေါ်သောလူရိပ်၊ မှန်အပြင်၊ ရေအပြင် တို့၌ ပေါ်သော လူရိပ်တို့ကား ဒုတိယအရိပ် အသွင်မျိုးတည်း။

နာမ်ခန္ဓာ အရိပ်

နာမ်ခန္ဓာတို့မှ ထွက်သော အရိပ်မျိုးကား မြင်သောအသွင်၊ ကြားသော အသွင်၊ ကြံသော အသွင်၊ သိသော အသွင်၊ နှလုံးသာယာသော အသွင်၊ နှလုံးမသာယာသော အသွင်၊ အလိုရှိသော အသွင်၊ အလိုမရှိသော အသွင်၊ အမျက်ထွက်သော အသွင်၊ အမျက်မထွက်သော အသွင်၊ ကြည်ဖြူသော အသွင်၊ မကြည်ဖြူသော အသွင်-စသည်တို့သည် နာမ်ခန္ဓာတို့မှ ရုပ်ခန္ဓာတို့၌ ထင်သော အရိပ်တို့တည်း။

ခန္ဓာ ၅-ပါး အရိပ်

ခန္ဓာ ၅-ပါး အပေါင်းတို့မှ ထွက်သော အရိပ်ကိုကား ထိုထို ကိုယ်အင်္ဂါ ကြီးငယ်တို့ လှုပ်သောအသွင်၊ ထိုင်သောအသွင်၊ ထသောအသွင်၊ ရပ်သော အသွင်၊ သွားသောအသွင်၊ ကျောင်းသော အသွင်၊ ဆန့်သော အသွင်၊ ထိုထိုအမှုကို ပြုလုပ်သောအသွင်၊ ပြောဆိုသော အသွင်- စသည်ဖြင့် အမှုကိုစွဲအမျိုးမျိုး ကင်မြင်ကြသမျှ အလုံးစုံတို့သည် ခန္ဓာ ၅-ပါး အပေါင်းတို့မှ ထွက်သော

၁၇ တိက္ခာပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

အရိပ်တို့တည်း။ ဤသို့လျှင် ထိုခန္ဓာ ၅-ပါးတို့နှင့် ထောနှော ဖက်စပ်၍ ထင်မြင်ကြရသော အလုံးစုံသော အရိပ်အသွင်တို့ကို နိမိတ္တ-ဟူ၍ ဆိုသတည်း။

ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ဦးခေါင်းစသား၊ ခြပ်များ၊ ဓုတ်အား နိမိတ္တ-ဟူသော သံပေါက်ဗျာဓိ အရပ်ပြီ၏။

ဇာနိမိတ္တာနုပဿနာဉာဏ်

သစ်ပင်၌ ကော်နီရိုရင်း၊ အရိုနီရိုရင်း၊ အဟုန်ရိုရင်း ဖြစ်ကြကုန်သော အဋ္ဌကလာပ်ရုပ် တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုရုပ်တို့၌ရှိသော အနိစ္စ အချက်ကြီးကို လည်းကောင်း ဉာဏ်အမြင် ပေါက်ခဲ့သည့်ရှိသော် သစ်ပင်၊ သစ်ကိုင်း၊ သစ်ခက်၊ သစ်ညွန့်၊ သစ်ရွက်၊ သစ်ပွင့်၊ သစ်သီး-အစရှိကုန်သော ပဌမ အရိပ်အသွင် တို့သည် ဉာဏ်၌ အကုန်ကွယ်ပျောက်ကုန်၏။ အမုန်ရိုရင်းမျိုး၊ အဟုတ်ရိုရင်းမျိုး မဟုတ်ကုန်။ စိတ်အာရုံထဲမှာသာ မျက်လှည့်အသွင်ကဲ့သို့ ထင်မြင်ရသော အရိပ်မျိုး၊ နိမိတ်မျိုး၊ အသွင်မျိုး၊ သဏ္ဍာန်မျိုးတို့သာတည်းဟု ဉာဏ်၌ ရှင်းလင်းစွာ ထင်မြင်၏။

ထို့အတူ သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌လည်း ကော်နီရိုရင်း အမုန်ရိုရင်း ဖြစ်ကုန် သော အသီးအသီးသော ရုပ်ဓာတ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ နာမ်ဓာတ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ရုပ်ဓာတ် နာမ်ဓာတ်တို့၏ အနိစ္စအချက်ကြီးကိုလည်းကောင်း ဉာဏ်အမြင် ပေါက်ခဲ့သည်ရှိသော် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်-အစ ရှိကုန်သော အလုံးစုံသော ရုပ်နိမိတ်၊ နာမ်နိမိတ်၊ ရုပ်နာမ်နိမိတ်တို့သည် ဉာဏ်၌ အကုန်ကွယ်ပျောက်ကုန်၏။ ကော်နီရိုရင်း အမုန် အဟုတ်ရိုရင်းမျိုး မဟုတ်ကုန်။ သတ္တဝါတို့၏ စိတ်အာရုံထဲမှာသာ မျက်လှည့်အသွင်ကဲ့သို့ ထင်ကြရ မြင်ကြရ သော အရိပ်မျိုး၊ နိမိတ်မျိုး၊ အသွင်သဏ္ဍာန်မျိုးတို့သာတည်းဟု ဉာဏ်၌ ထင်ရှားစွာ ထင်မြင်၏။

ထိုခြပ်သဏ္ဍာန်တို့ ကွယ်ပျောက်ကုန်လျှင်လည်း ပုဂ္ဂိုလ် ကြည့်သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်မြင်သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်နံသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ကြားသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ထိုင်သည်။ ပုဂ္ဂိုလ် ထသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ရပ်သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်သွားသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ရယ်သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ပြုံးသည် အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါနှင့် စပ်သော ကိရိယာဒြပ် အများတို့လည်း ဉာဏ်၌ ကွယ်ပျောက်ကုန်လတ္တံ့။ ပုဂ္ဂိုလ်ဒြပ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်အမူအရာ၊ သတ္တဝါဒြပ်၊ သတ္တဝါအမူအရာ အလုံးစုံကွယ်ပျောက် ကုန်သည်ရှိသော် ငါ၊ သူတပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ-ဟူသော အရိပ်ကြီးတို့လည်း အကုန်ကွယ်ပျောက်လတ္တံ့။

ဤသို့လျှင် ရုပ်နာမ်တို့မှ ဖြစ်ကြကုန်၍ ရုပ်နာမ်တို့ကို လုံခြုံလှစွာ ဖုံးလွှမ်း ကွယ်ကာ၍ အပဉ္စိ ထင်ရှားပေါ်ကာ ရှိနေကြကုန်သော ခပ်သိမ်းသော

ရုပ်နိမိတ်၊ နာမ်နိမိတ်၊ ရုပ်နာမ်နိမိတ်တို့ကို အကုန် ကွယ်ပျောက်စေတတ်သောကြောင့် အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်ကို အနိမိတ္တာနုပဿနာဉာဏ်ဆိုသတည်း။

(၁) မဟာဘုတ်ကြီး ၄-ပါးတို့၏ အလွန်သိမ်မွေ့ သေးဖွဲ့ပုံနှင့် အဖြစ်အပျက်အလွန်လျင်မြန်ပုံ

ပရမာဏုမြူ၊ အဏုမြူမျှ အထည်ဝတ္ထု၊ ခြံပ်၊ သဏ္ဍာန်၊ နိမိတ်အသွင် ထင်မြင်ခဲ့သည်ရှိသော် ကေန်ရှိ၊ အမှန်ရှိ၊ အဟုတ်ရှိမျိုးမဟုတ်ပြီ၊ မျက်လှည့် ဆရာပြသော ရုပ်တု၊ ရုပ်သွင်မျိုး စင်စစ်မှတ်။

အဘယ်ကြောင့်နည်းဆိုသော်-အဏုမြူတခုဟု ခေါ်သော ဝတ္ထုကို ကြိတ် နယ်ခဲ့လျှင် အစိတ်အဖြာကဲ့မူ ကေန်ရှိ၏၊ အတွင်း၌ ကလပ်ဖွဲ့ အများရှိ၏၊ အာကာသအခြားအများရှိ၏ ဟု သိအပ်၏။

အစိတ်အဖြာ ကဲ့မူဟူသမျှသည် ကလပ်အခြားမှ ကွဲမြဲတည်း၊ အဏုမြူ ကွယ်ပျောက်လေ၏၊ ပရမာဏုမြူတွေ ဖြစ်၍ကုန်၏၊ ထိုပရမာဏုမြူတို့ အသီး အသီး အစိတ်အဖြာ ကွဲကြကုန်လျှင် ပရမာဏုမြူအမည် ကွယ်ပျောက်ကြ ကုန်၏၊ တခုတခုသော ရုပ်ကလပ်စိတ်တွေ ဖြစ်ကြကုန်ရာ၏၊ ထိုအခါ အစိတ်အဖြာ ကဲ့မူမရှိပြီ၊ ချုပ်ဆုံး၍သာ သွားကြကုန်လတ္တံ့။

ဤသို့လျှင် အဏုမြူဓာတ်၊ အဏုမြူကလပ်ဟူ၍ စင်စစ်အားဖြင့် မရ၊ နိမိတ္တမျိုးသာ ဖြစ်၏၊ ပရမာဏုမြူဓာတ်၊ ပရမာဏုမြူ ကလပ်ဟူ၍ စင်စစ် အားဖြင့် မရှိ၊ နိမိတ္တမျိုးသာ ဖြစ်၏၊ ဤပရမာဏုမြူကား ပကတိ မျက်စိဖြင့် မမြင်အပ်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဖြင့်သာ မြင်အပ်သည်ဟူ၏၊ ထိုပရမာဏုမြူမှာပင် ရုပ်ကလပ်ပေါင်းများစွာ၊ ပထဝီပေါင်းများစွာ၊ အာပေါပေါင်းများစွာ၊ တေဇောပေါင်းများစွာ၊ ဝါယောပေါင်းများစွာ၊ ကလပ်ခြား အာကာသ ပေါင်း များစွာရှိသေး၏၊ ထိုထက်ကြီးသော ဝတ္ထုခြံပ်တို့၌ ဆိုဖွယ်မရှိ။

[ဤကား ပရမတ်ဓာတ်စစ်ကြီးတို့ သိမ်မွေ့ပုံကို ဆ၍သိကြရန် အချက်ကြီးတည်း။]

ထို့အတူ နေရောင်၊ လရောင်၊ ကြယ်ရောင်၊ မီးရောင်၊ စိန်ရောင်၊ မြရောင်၊ ပတ္တမြားရောင်၊ လျှပ်ရောင်တို့၌ လည်းကောင်း၊ မြေ၌ထင်သော သစ်ပင်ရိပ်၊ လူရိပ်၊ မှန်အကြည်၊ ရေအကြည် တို့၌ ထင်သော နေရိပ်၊ လရိပ်၊ တိမ်ရိပ်၊ လူရိပ်၊ သစ်ပင်ရိပ်တို့၌ လည်းကောင်း၊ ညဉ့်မှောင်ရိပ်တို့၌ လည်းကောင်း၊ ကြည်လှစွာသော ရေတို့၌လည်းကောင်း၊ အသံအမျိုးမျိုးတို့၌ လည်းကောင်း၊ တောင်လေ၊ မြောက်လေ-အစရှိသော လေအမျိုးမျိုး၊ ထိုလေဆောင်ရာ

၁၅-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

ပါရိဂ္ဂိကုန်သော အနံ့အမျိုးမျိုးတို့၌ လည်းကောင်း၊ မြေဓာတ်၊ ရေဓာတ်၊ မီးဓာတ်၊ လေဓာတ်-ဟူသော မဟာဘုတ် ရုပ်ကြီးတို့သည် ပါရိဂ္ဂိကုန်၏၊ မဟာဘုတ်ကြီးတို့နှင့် ကင်း၍ တခုတခုသော ရုပ်မျှဖြစ်ခြင်းမည်သည်မရှိ။ မဟာဘုတ်ကြီး ရုပ်ကြီးတို့သည် အရိပ်အရောင်-အစရှိသော ရုပ်တို့၏ အထည်ခံအမာခံ ဖြစ်ကြပေကုန်၏။

အရိပ်အရောင် အစရှိသည်တို့၌ ပါရိဂ္ဂိသော မဟာဘုတ် ရုပ်ကြီးတို့နှင့် သတ္တဝါတို့သဏ္ဍာန်တို့၌ အထည်ခံ အမာခံ ဖြစ်ကုန်သော မဟာဘုတ် ရုပ်ကြီးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကျောက်တိုင်၊ ကျောက်တုံး၊ သံတိုင်၊ သံတုံး၊ သစ်ပင်၊ သစ်တုံး စသည်တို့၌ အထည်ခံ အမာခံ ဖြစ်ကုန်သော မဟာဘုတ်ရုပ်ကြီးတို့သည်လည်းကောင်း၊ အဏုမြူ၊ ပရမာဏုမြူမျှ ဖြစ်သဏ္ဍာန်မရှိကြ။ ကိရိယာအမှုအရာမျှသာ ရှိကြမှုတို့သည် တူကြကုန်၏။ ရုပ်ကလာပ်ချင်း အစုအခဲအပေါင်းအဖွဲ့ စိပ်မှု၊ ကြဲမှု၊ ချောင်မှု အမျိုးမျိုးသို့ လိုက်၍သာ အထူးရှိနေကြကုန်၏။

[ဤသည်လည်း မဟာဘုတ်ရုပ်ကြီးတို့၏ သိမ်မွေ့သေးဖွဲ့လှပုံကို သိမြင်ရန်အချက်စုစည်းး]

တေဇောဟူသော မီးဓာတ်ကြီး၏ အခွင့်ကိစ္စကြီး ၂-ပါး

ထို မဟာဘုတ်ကြီး ၄-ပါးတို့တွင် တေဇောမဟာဘုတ် ဆိုသည်ကား မီးဓာတ်ကြီးပေတည်း။ ထိုမီးဓာတ်ကြီး၏ အခွင့်ကိစ္စကား-

- ၁။ အတူတကွဖြစ်သော မဟာဘုတ်ကြီးတို့ကို အတွင်လောင်မှု၊ ကျွမ်းစေမှု၊ ကုန်ဆုံးစေမှု အခွင့်ကိစ္စကြီးတပါး။
- ၂။ ရုပ်ကလာပ်သစ်တို့ကို အတွင်ပေါက်ဖွားစေမှု၊ တိုးပွားစေမှု ကိစ္စကြီးတပါး။

ဤ အခွင့်ကိစ္စကြီး ၂-ပါးကို မျက်တောင်တခတ်မျှ မလပ်မစဲ အမြဲနိစ္စအစားဖြင့် တွင်ကျယ်စွာရှုရဆောင်၏။ ထိုကိစ္စကြီး ၂-ပါးတွင် ရုပ်ကလာပ်သစ်ပေါက်ဖွားမှုက သဟဲကောင်းလှသောအခါ သူလောင်၍ ကလာပ်ဟောင်းတခုကုန်ရာ၌ ကလာပ်များစွာကို ဖြစ်ပေါ်စေ၏။ သစ်ပင်များ တနေ့တခြားကြီးပွားမှုကိုမျှော်လော၊ ပေါက်ဖွားမှုက သဟဲနည်းလှသောအခါ လောင်၍ ကုန်ဆုံးမှုက အားကြီး၏။ တိုးပွားမှုက အားနည်း၏။ သစ်ပင်များ အို၍ ကျသွားသည်ကို မျှော်လော။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

လောင်မှု၊ ပွားစေမှုသဟဲမျှတ၍ နေသောအခါ အတိုးအဆုတ်မျှတ၍နေ၏။ ထင်းမီးစာသဟဲကောင်းလျှင် မီးတောက်တိုးပွား၏။ ထင်းမီးစာ သဟဲနည်း၍ သွားလျှင် မီးတောက်ဆုတ်ယုတ်၍ သွား၏။ ထင်းမီးစာကုန်လျှင် မီးတောက် ကုန်ပျောက်၏။

လောက၌ ပဏတိမီး၏ အချက်စုကို စေ့စုံစွာ ကြည့်၍ ပရမတ် တေဇော ဓာတ်ကြီး၏ အခွင့်ကြီး ၂-ပါးကို အတတ်သိနိုင်၏။ သီတမီးသည်လည်း လောင်မှု၊ ပွားမှု၊ ကိစ္စကြီး ၂-ပါးရှိ၏။ မြစ်ရေ၊ သမုဒ္ဒရာရေ၊ ကမ္ဘာပျက် ရေတို့ကို မျှော်လော့။ ထိုရေတို့၌ တိုးမှု၊ ပွားမှု၊ တည်နေမှု၊ ဆုတ်ယုတ်မှုတို့သည် သီတဓာတ်မီး၏ အခွင့်ကိစ္စကြီးပေတည်း။

[ဤကား တေဇောဟူသော မီးဓာတ်ကြီး၏ အခွင့်ကိစ္စကြီး ၂-ပါးကို ပြဆိုချက်တည်း။]

အထက်ကပြဆိုခဲ့သော ပရမတ်ဓာတ်ကြီးတို့၏ သိမ်မွေ့သေးဖွဲမနှင့် ဤ တေဇောဓာတ်ကြီး၏ အခွင့်ကိစ္စကြီး ၂-ပါးကို နှီးနှော၍ ကြည့်ခဲ့သည် ရှိသော် ဤကိုယ်ခန္ဓာတို့၌ မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက်မျှ မပြတ်မစဲ အမြဲ ကုန်ဆုံးမှုကြီး တခုရှိနေသည်ကို လည်းကောင်း၊ မျက်တောင်တခတ် လျှပ် တပြက်မျှ မပြတ်မစဲ အမြဲဖြစ်ပွားမှုကြီးတခု ရှိနေသည်ကိုလည်းကောင်း မုချ ဆတ်ဆတ် သိမြင်အပ်၏။ ကုန်ဆုံးမှုကြီးကို ထင်မြင်အောင် ကြည့်ရှုသော အခါ၌ မီးလောင်၍ နေသော ဂွမ်းပုံကြီး၊ ဂွမ်းလုံးကြီး၊ စက္ကူပုံကြီး၊ စက္ကူ ထုပ်ကြီးတို့၏ ကုန်မှုကဲ့သို့ ရှုမြင်ရာ၏။ ဖြစ်မှု၊ ပွားမှုကို ကြည့်ရှုသောအခါ၌ ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်းမှာ ကောင်းကင်၌ တိမ်တိုက် တိမ်ခဲတေ့ ခဏခြင်း ပြည့် သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဒီချေခင်း၌ ဒီရေတက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း ထင်မြင် အောင် ကြည့်လော့။ ဖြစ်ပွားမှု၊ ပျယ်ဆုံးမှုကြီး ၂-ပါးကို ဉာဏ်နှင့် သန့်ခြား၍ အချက်ကျအောင် ကြည့်တတ်မှ မြင်သာထင်သာ ရှိမည်။ အချက်ကျအောင် ကြံဖန်၍ မကြည့်တတ်လျှင် ထွေးယှက်၍ နေလိမ့်မည်။

[ဤကား မဟာဘုတ်ကြီး ၄-ပါးတို့၏ အလွန်သိမ်မွေ့သေးဖွဲပုံနှင့် အပြစ် အပျက် အလွန်လျင်မြန်ကြပုံကို ရိပ်မိလေ့စက်ရုံ ပြဆိုချက်တည်း။]

(ဂ) အာကာသ ၄-ပါး ကြည့်ရှုရန် ပထဝီအာကာသ

အာကာသဓာတ် အပြိုင်ဖြစ်ကုန်သော ကာလာပွဲတို့၏ အချင်းချင်း ခြားမှု၊ ရှေ့နောက်အစဉ် ဖြစ်ကုန်သော ရုပ်ဟောင်း၊ ရုပ်သစ်တို့၏ ဘင်စွန်း၊
[ဒုတိယအကြိမ်]

၁၇ တိက္ခာပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

ဥပါဒ်စွန်းခြားမှုဟူ၍ ၂-ပါးရှိ၏။ ထိုတွင် အပြိုင်ဖြစ်သော ကလာပ်ဖွဲ့တို့၏ အချင်းချင်း ခြားမှုကို ရှေး၌ အဏုမြူ၊ ပရမာဏုမြူတို့ဖြင့် ခွဲ၍ပြဆိုခဲ့ပြီ။ ရှေ့နောက်အစဉ် ဖြစ်ကုန်သော ရုပ်ဟောင်း၊ ရုပ်သစ်တို့၏ ဘင်စွန်း၊ ဥပါဒ် စွန်းခြားမှု၌ ခပ်သိမ်းသော ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့ မည်သည် ကိရိယာ မျှသာ ဖြစ်ကြကုန်၏။ အမူအရာမျှသာ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အမူအရာ တမျိုးတမျိုးသည်ရုပ်တမျိုးတမျိုး၊ နာမ်တမျိုးတမျိုးပေတည်း။ ထိုတွင် ရုပ်အမူ အရာတမျိုးနှင့် ရုပ်အမူအရာ တမျိုး၏ အကြား၌ အာဏာသပရိစ္ဆေဒ ခြားမြဲတည်း။

ဥပမာကား-လူတို့၌ အရေပါးနှင့် အရေထူ၏ အကြား၌ အာဏာသ ခြား၏။ အပေင်္ဂရံအရေပါးကို အသီးအခြား ခွာယူလျှင် ရ၏။ အရေထူ နှင့် အသားမြေး၏ အကြား၌ အာဏာသခြား၏။ အရေထူကို အသီးအခြား ခွာယူလျှင် ရ၏။ အရိုးတို့၏ အသားတို့၏ အကြား၌ အာဏာသခြား၏။ အသားကို အသီးအခြားခွာယူလျှင် ရ၏။ ဤအာဏာသမျိုးကား ဟင်းလင်း မြင်ရသော အာဏာသမျိုးမဟုတ်။ အစွန်း ၂ ခု အစ ၂-ခု ထိစပ်လျက်ရှိ၏။ ထိစပ်လျက်ရှိသော်လည်း အကြားအလပ်အပြတ် အပေါက်လည်း ကော်ရှိ၏။ ဤအတူ ချုပ်ကွယ်လေသော ကိရိယာဟောင်း၏ ဘင်စွန်းနှင့် ဖြစ်ပေါ်လာ သော ကိရိယာသစ်၏ ဥပါဒ်စွန်း၏ အကြား၌ အာဏာသ ခြား၏။

ချိပ်ခဲဥပမာ

အလွန်ခက်မာ၍ နေသော ချိပ်ခဲကို ပြင်းစွာသော မီးကျိုးစဉ်ချ၍ အရည် ကြည်စေရာ၌ အလွန်ခက်မာမှုကား အမူအရာကိရိယာတမျိုး၊ ပထဝီဓာတ် တမျိုး သီတမီးဓာတ်၏ သားသမီးစုပေတည်း။ ပြင်းစွာ ပူသော မီးကျိုးစဉ် ကျရောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ဥဏှမီးရှိန်သည် အောက်အဖို့မှ စ၍ အစဉ် အတိုင်းလောင်၍ သွားလေရာ သီတမီးဓာတ်သည် အစဉ်အထိုင်း ချုပ်ကွယ် လေ၏။ သီတမီးဓာတ်နှင့် သဟဇာတ် ဖြစ်စောင်းသော ခက်မာမှုကိရိယာ လည်း သီတမီးဓာတ်နှင့်အတူ အစဉ်အတိုင်း ချုပ်ကွယ်လေ၏။ ဥဏှမီးဓာတ် နှင့် သဟဇာတ် ဖြစ်ကောင်းသော နူးညံ့မှု ကိရိယာအဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ်၍ သွားသဖြင့် ချိပ်ရည်ကြည် ဖြစ်လေ၏။

စေ့စေ့ကြည့်ရှု၍နေလျှင် ခက်မာမှုကိရိယာ ကြေပျောက်၍ ကြေပျောက်၍ သွားမှု၊ ပျော့ပျောင်း၍ ပျော့ပျောင်း၍လာမှု၊ အခိုင်အခဲ ကြေ၍ကြေ၍ သွားမှု၊ အရည်တေ့တေ့ ဖြစ်ပေါ်လာမှုတို့ကို ဒိဋ္ဌမြင်ရ၏။ စကားတမျိုး

[ခုထိယ ဖြစ်]

တမ္ပါးနှင့် ပြောဆိုရန် အမှုအရာတမ္ပါးတမ္ပါး ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ်၍ လာမှု ထင်ရှား၏။ ခက်မာမှုထက် ခက်မာမှု အဆင့်ဆင့် ချုပ်ကွယ်၍ သွား၏။ နူးညံ့မှုထက်နူးညံ့မှု အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ရေလောင်း၍ ဥဏှမီးခတ်ချုပ်ငြိမ်း၍ သီတမီးခတ်မင်းမှု၍ လာပြန်လျှင် နူးညံ့မှု အဆင့် ဆင့်ချုပ်ဆုံး၍ သွား၏။ ခက်မာမှုအဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ်၍ လာ၏။ အလွန်ခက်မာမြဲ ခက်မာပြန်၏။

ဤ၌ချိပ်ဟူသော၊ ချိပ်ခဲဟူသော၊ ချိပ်ပျော့ဟူသော၊ ချိပ်ရည်ဟူသော နိမိတ္တဓမ္မကြီးကို နှလုံးမသွင်းမှု၍ ခက်မာမှုကိရိယာ၊ နူးညံ့မှုကိရိယာဟူသော ပထဝီ ဓာတ်စစ်ကိုသာ ညဏ်နှင့် စိုက်၍ကြည့်။

ကြည့်ပုံကား

ပထမ ခက်မာမှုသည် အရည်ကြည် ဖြစ်သည်တိုင်အောင် ပကတိအတိုင်း တည်နေနိုင်၏လောဟူကြည့်။ ထိုသို့ကြည့်ခဲ့လျှင် ထိုပထမခက်မာမှုသည် အရည် ကြည် ဖြစ်သည်တိုင်အောင် ပကတိအတိုင်း မတည်နိုင်မှု၍ အစမှစ၍ ခက်မာ သော ပထဝီအဆင့်ဆင့် ပြိုပျက်ကုန်ဆုံး၍ သွားမှု၊ နူးညံ့သော ပထဝီစုလှိုင်း ပွက် အလိပ်အလိပ် ထသကဲ့သို့ အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်၍ လာမှုသည် ညဏ်၌ ထင်ရှားစွာ ထင်မြင်ရ၏။ ရှေးရှေး ပထဝီမျိုးကွယ်ပျောက်မှု အဆုံးဆုံးနှင့် နောက်နောက် ပထဝီမျိုး အလိပ်အလိပ် ဖြစ်ပေါ်မှု အစအစတို့၏ အကြား အကြား၌ အာကာသပရိစ္ဆေဒ အခြားအခြား အသီးအသီး ရှိကြသည်ကို ညဏ်၌ခြားနားစွာ ထင်မြင်စေရ၏။

ဤ၌ အာကာသပရိစ္ဆေဒကား အလွန်စိပ်၏။ မျက်တောင် တခက်မှာပင် အရာ အထောင် မက စိပ်၏။ ညဏ်၌ ပထဝီကိရိယာ တမ္ပါးတမ္ပါး အနေ နှင့် ထင်ရှားလှရာကိုသာ အပိုင်းအခြားပြု၍ ကြည့်လေ။ ခက်မာမှုစုတပိုင်း၊ ပျော့ပျောင်းမှု စုတပိုင်း အရည်စုတပိုင်း၊ ဤသို့ ၃-ပိုင်း ပိုင်း၍ သော်လည်း ကြည့်လေ။ ပျက်မှုကို ကြည့်သောအခါ တပိုင်းတပိုင်း သန့်ခြား၍ အလုံးစုံကုန် သည်တိုင်အောင် စိုက်၍ကြည့်လေ။ အရည်၌ နူးညံ့လှစွာသော ပထဝီသည် ခက်မာမှု ဖြစ်သည်တိုင်အောင် ပကတိအတိုင်း တည်နေနိုင်၏လောဟူသော အပြန်အလှန်၌လည်း ထိုနည်းအတူ သိလေ။

ပထဝီအာကာသပြီး၏။
[ရတီယအကြိမ်]

၁၇-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

အာပေါအာကာသ

အာပေါအာကာသ၌လည်း ပကတိ ခက်မာသည်မှ စ၍ အရည်ကြည် ဖြစ်သည်တိုင်အောင် ဖွဲ့စည်းမှု ဟူသော အာပေါဓာတ်အဆင့်ဆင့် ပြယ်ပျောက် ၍ သွားပုံ၊ ယိုစီးမှု ဟူသော အာပေါဓာတ် အဆင့်ဆင့် စမ်းရေပွက်ကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်၍သွားပုံ၊ တဖန် အရည်ကြည်မှာရှိသော ယိုစီးမှုမှစ၍ ပကတိ ခက်မာမှု ဖြစ်သည်တိုင်အောင် ယိုစီးမှု အဆင့်ဆင့် ချုပ်ပျောက်ပုံ၊ ဖွဲ့စည်းမှု အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပေါ်ပုံကို အာကာသ ပရိစ္ဆေဒနှင့် ပိုင်းခြား၍ ကြည့်လေ။

အာပေါအာကာသ ပြီး၏။

တေဇောအာကာသ

တေဇောအာကာသ၌ အေးမှုအဆင့်ဆင့်၊ ပူမှု အဆင့်ဆင့် ပိုင်းခြား၍ ကြည့်လေ။

တေဇောအာကာသ ပြီး၏။

ဝါယောအာကာသ

ဝါယောအာကာသ၌ ထောက်ခံမှု အဆင့်ဆင့် ပိုင်းခြား၍ ကြည့်လေ။

ဝါယောအာကာသ ပြီး၏။

ဤချိပ်ခဲတခု၌ ဓာတ်ကြီး ၄-ပါးတို့၏ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုကို အာကာသ ပရိစ္ဆေဒနှင့်တကွ အချက်ကျ ခြားနား ထင်ရှားစွာ ထင်မြင်နိုင်ကြပါလျှင် သတ္တဝါ ခန္ဓာကိုယ်ကို မဆိုထားဘိ၊ မြင်းမိုရ်တောင်၊ မဟာပထဝီမြေကြီး တို့၌ပင် မြင်နိုင်ကြကုန်လတ္တံ့။ ဤချိပ်ခဲ၌ မီးရှိုက်ပြင်းစွာ ထိပါးမှုကို အာရုံ ပြုလိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ချိပ်ခဲ အမှုအရာ တမျိုးပြောင်းလဲမှုကို မျက်စိနှင့် မြင်ရသကဲ့သို့ မြင်၏။ အမှုအရာဟောင်း ပျက်သည်ကိုလည်း မြင်၏။ အမှုအရာ သစ် ပေါ်သည်ကိုလည်း မြင်၏။ မီး၌ တကယ်ချလျှင်လည်း မျက်စိနှင့်ပင် ကြောင်ကြောင်မြင်၏။

မျက်စိအမြင်ဆိုသည်ကား—ဌိခဏ ဌိခဏ ရောက်ဆဲကိုသာ မြင်၏။ ပျက်မှု အစွန်း၊ ဖြစ်မှု အစွန်းတို့ကို မြင်ရိုးမဟုတ်။ အစွန်း ၂-ခုတို့၏ အကြား အာကာသပရိစ္ဆေဒကိုလည်း မြင်ရိုးမဟုတ်။ အဟောင်းအသစ် ဌိအချင်းချင်း ဖြင့်သာ စပ်ဆက်၍ မြင်၏။

ထိုသို့ မြင်ရာတွင် ဌိချပ်အချင်းချင်း အမှုအရာ မတူကြသည်ကို မြင်၍ မနောဒွါရဖြင့် ချပ်ပြောင်းမှုကို လောက၌ အလိုလို သိကြ၏။ အမှုအရာ

ဟောင်း ပျက်သည်ဟု သိကြ၏။ အမူအရာသစ်တမျိုး ဖြစ်ပေါ်သည်ဟု သိကြ၏။ အမူအရာခြားသည်ဟု သိကြ၏။

ထိုတိုင်—

၁။ အမူအရာဟောင်း ပျက်သည်ဟု သိမှုကား ရုပ်ဟောင်း၏ ဘင်ကို သိမှုပင်တည်း။

၂။ အမူအရာသစ်တမျိုး ဖြစ်ပေါ်သည်ဟု သိမှုကား ရုပ်သစ်၏ ဥပါဒ်ကို သိမှုပင်တည်း။

၃။ အမူအရာခြားသည်ဟု သိမှုကား အာကာသပရိစ္ဆေဒကို သိမှုပင် တည်း။

ထိုသို့ သိသော်လည်း ချိပ်ခဲ-ဟူသော သဏ္ဍာန်ဒြပ် ပညတ်နိမိတ်ကြီးကို စိတ်၌ စွဲလျက်ရှိနေသောကြောင့် စိတ်၌ ထိုသဏ္ဍာန်ကြီးသည်သာ ပြဋ္ဌာန်း၍ နေ၏။ အမူအရာတောင်း ပျက်မှု၊ ပျောက်ကွယ်မှု၊ ချုပ်ဆုံးမှုကား မရဏ ဓာတ်ကြီးတခုတည်းဟု ပျက်မှုကို အသီးအခြားဓာတ်ကြီး ၁-ပါး၊ ဓမ္မကြီး ၁-ပါး အနေနှင့် မသိကြ။ စိတ်၌ စွဲမြဲထင်ပေါ်၍နေသော ချိပ်ခဲ၏ အပေါ် ရိုက အမူအရာမျှ အနေနှင့်သာ ထင်ကြ၏။ ထို့အတူ အမူအရာသစ် တမျိုးဖြစ် ပေါ်မှု၊ ပေါက်ဖွားမှုကိုလည်း အသီးအခြား ဇာတိဓာတ်ကြီးတပါး၊ ဇာတိ ဓမ္မကြီးတပါးဟု မသိကြ။ ထို့အတူ အမူအရာခြားမှုကိုလည်း အာကာသ ပရိစ္ဆေဒ ဓာတ်ကြီး ၁-ပါး၊ ဓမ္မကြီး ၁-ပါးဟု မသိကြ။

ချိပ်ခဲ ဟူသော အဟုတ်ရှိ၊ ကေန်ရှိ မဟုတ်သော နိမိတ္တကြီးကို ဉာဏ်နှင့် ဖယ်ရှား၍ ခက်မာမှု၊ ဖွဲ့စည်းမှု၊ အေးမှု၊ ပူမှု၊ ကြွရွမှု-ဟူသော ပရမတ်ဓာတ် စစ်ကို ဉာဏ်စိုက်၍ ကြည့်တတ်မှသာလျှင် ထိုမရဏ ဓာတ်ကြီး၊ ဇာတိ ဓာတ်ကြီး၊ အာကာသ ဓာတ်ကြီးတို့သည် အမူ အသီးအခြား၊ ကိရိယာ အသီးအခြား၊ ဓမ္မကြီး ၁-ပါးစီ ၁-ပါးစီ အဖြစ်နှင့် ထင်မြင်နိုင်သည်။ ဤဓမ္မကြီး ၃-ပါးကို ကြီးကြီးမားမား သီးသီးခြားခြား ဉာဏ်အမြင် ထင်ရှားစွာ ပေါ်၍လာအောင် အားထုတ်ရသည်။ သတိ အထူးထားကြစေ။

ဤမျှသော စကားရပ်တို့ဖြင့် အနိစ္စဆိုသော တရားသည် ငါတို့ နဂို ပကတိ စိတ်အသိထဲမှာပင် ပါဝင်ပြီးသာတည်း။ မမီနိုင်သောတရား မဟုတ်၊ ဉာဏ်၌ နိမိတ္တဓမ္မကြီးကို ပယ်ရှားမှု၊ ဓာတ်ကြီး ၄-ပါးကို ထုတ်ဖော်မှု၊ ဓမ္မကြီး ၃-ပါးကို ထင်ရှားစေမှုလို၍ နေကြသည့်အတွက်ကြောင့်သာ အနိစ္စကို

၁၇-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း၊

မြင်လျက်နှင့် အနိစ္စမှန်းမသိ ရှိနေကြရကုန်သည်ဟု အားတက်ကြရန် အချက်ကို ပြဆိုသတည်း။

[အာကာသ ၅-ပါး ကြည့်ရှုရန် ပြီး၏။]

(င) အနိစ္စထက္ခဏာ မထင်မြင်နိုင်ပုံ

ကိဿ အမနသိကာရာ ကေန ပဋိစ္ဆန္တတ္တာ အနိစ္စလက္ခဏံ န ဥပဋ္ဌာတိ၊ ဥဒယဗ္ဗယာနံ အမနသိကာရာ သန္တတိယာ ပဋိစ္ဆန္တတ္တာ အနိစ္စလက္ခဏံ န ဥပဋ္ဌာတိ၊ ဥဒယဗ္ဗယမ္ပန ပရိဂ္ဂဟေတွာ သန္တတိယာ ဝိကောပိတဿ အနိစ္စလက္ခဏံ ယာထာဝသရသတော ဥပဋ္ဌာတိ။

[အဋ္ဌကထာ]

အဘယ်ကို နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့်၊ အဘယ်သည် ဖုံးလွှမ်းခြင်းကြောင့် အနိစ္စလက္ခဏာသည် သတ္တဝါတို့၏ ဉာဏ်၌ မထင်လေသနည်း ဟူမူကား ဖြစ်မှုပျက်မှုကို ဓာတ်အသီးအခြား၊ ဓမ္မအသီးအခြားဟု ထင်ရှားအောင် နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့်၊ သန္တတိပညတ်တည်း-ဟူသော နိမိတ္တဓမ္မကြီးသည် ဖုံးလွှမ်း၍ နေခြင်းကြောင့် အနိစ္စလက္ခဏာသည် သတ္တဝါတို့၏ဉာဏ်၌ မထင်လေသည်။ ဖြစ်မှု ပျက်မှုကို ဓာတ်အသီးအခြား၊ ဓမ္မအသီးအခြားဟု ထင်ရှားအောင် ဉာဏ်နှင့်သိမ်းဆည်း၍၊ သန္တတိ ပညတ်တည်းဟူသော နိမိတ္တဓမ္မကြီးကို ဉာဏ်နှင့် ခွာဖျက် ပယ်ရှားမှုတ်လွှင့်၍ ပစ်သည်ရှိသော် အနိစ္စလက္ခဏာသည် ဟုတ်မှန်တိုင်းသော မိမိကိစ္စနှင့်တကွ သတ္တဝါတို့၏ ဉာဏ်၌ထင်လာ၏။

[ဤကား အဋ္ဌကထာကြီး၏ စကားကို အကျဉ်းချုပ် သိလောက်ရုံ အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်တည်း။]

ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး၊ ဓမ္မကြီး ၃-ပါးတို့သည် ဉာဏ်အလိမ္မာတို့၏ ကြီးပွားစည်ကားရာ ဖြစ်ကုန်၏။ နိမိတ္တ ဓမ္မတို့သည် ကိလေသာတို့၏ ကြီးပွားစည်ကားရာဖြစ်ကုန်၏။ အတ္တဒိဋ္ဌိ၏ အမိသဖွယ် ဖြစ်သော သံမောဟ တရားကြီးသည် ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး၊ ဓမ္မကြီး ၃-ပါးတို့ကို လုံခြုံစွာ ဖုံးလွှမ်းကွယ်ကာ၏။ စိတ်ဝိညာဉ်-ဟူသော မျက်လှည့်သည် ကြီးသည်အဟုတ် မရှိသော နိမိတ္တဓမ္မကြီးကို အမြဲဖန်ဆင်း တည်ထောင်၍ ပြထား၏။ ထို့ကြောင့် သတ္တဝါတို့သည် ဓာတ်ကြီး၊ ဓမ္မကြီးတို့ကို ကြောင်ကြောင်မြင်လျက် မသိကြကုန်၊ ကြောင်ကြောင်သိလျက် မမြင်ကြကုန်။

[ခုတိယအကြောင်း]

အဘယ်သို့ ကြောင်ကြောင်မြင်လျက် မသိကြကုန်သနည်း - ဟူမူကား လောက၌ ဒိဋ္ဌကိယ်တွေ့ချည်း ဖြစ်ကြသည်ကို ကြောင်ကြောင်မြင်ဆိုသည်။ မည်သည့်ခတ်ဟူ၍၊ မည်သည့်ဓမ္မဟူ၍ အသီးအသီးခြားနား၍ မသိကြသည် ကို မသိ ဆိုသည်။

ကြောင်ကြောင်သိလျက် မမြင်ကြဆိုသည်ကား သာသနာ ဓမ္မ၌ ကြားဘူး နားဝရှိကြသူတို့မှာ ဤကိယ်ခန္ဓာသည် ခတ်ကြီး ၄-ပါး အစုသာတည်းဟု သိကြလျက် ကိယ်ခန္ဓာ တခုလုံးကို ၄-စိတ် ကဲ့အောင် ခွဲခြမ်း၍ မမြင်ကြ ဆိုလိုသည်။

ထိုစကား ၂-ရပ်ကို ထင်ရှားစေဦးအံ့

ခက်မာမူ၊ ကြမ်းတမ်းမူ၊ ပျော့ပျော့ မူ၊ နူးညံ့မူတို့သည် ဒိဋ္ဌကိယ်တွေ့တို့ ချည်းသာတည်း။ ထို့အတူ ဖွဲ့တယ်မူ၊ စေးခဲမူ၊ ယိုစီးမူ တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပူမူ၊ လောင်မူ၊ နွေးမူ၊ အေးမူ၊ ချမ်းမူတို့သည်လည်းကောင်း၊ စေတက်ကန်မူ၊ ဘောင့်တင်းမူ၊ ကြာရွမူ၊ လှုပ်ရှားမူ၊ ရွှေ့သွားမူတို့သည်လည်းကောင်း ဒိဋ္ဌ ကိယ်တွေ့တို့ချည်းသာတည်း။ ထို့အတူ ထိုအမူအရာတို့၏ အခြေအနေ ပျက်မူ၊ အမူအရာပြောင်းလဲမူ၊ တမျိုးတမျိုးပေါ်လာမူ၊ အမူအရာခြားမူ၊ ရွှေ့အမူ နောက်အမူ မတူမူတို့သည် ဒိဋ္ဌကိယ်တွေ့တို့ချည်းသာတည်း။ အမူအရာ တခုခု ကိုမူကား ခတ် ၁-ပါး၊ ၁-ပါး ဟူ၍ ဉာဏ်နှင့် ခြားနား၍ကား မမြင် ကြကုန်။ အလုံးစုံသော အမူအရာစုကို နိမိတ်ကြီးနှင့် တခုတည်း ပြု၍သာ မြင်ကြကုန်၏။ ကိယ်ကို စမ်းလျှင် ပူမှန်းသိ၏။ နွေးမှန်းသိ၏။ အေးမှန်းသိ၏။ တေဇောခတ်ကြီးပေ-ဟူ၍ မသိကြ။ နိမိတ်နှင့် တခုတည်းပြု၍ ကိယ်ပူသည်၊ ကျောပူသည်၊ ဝမ်းပူသည်-အစရှိသည်ဖြင့် သိကြ၏။ အပူပျောက်ပြီ၊ အနွေး ပျောက်ပြီ၊ အအေးပျောက်ပြီ-ဟု သိကြ၏။ ထိုပျောက်မှုကို တေဇော၏ သေမှု ချုပ်မှု-ဟူသော မရဏခတ်ကြီးပေ-ဟူ၍ မသိကြ။ ပူသပြီ၊ အပူဖြစ်ပေါ်၍ လာပြီ၊ အေးလာပြီ၊ အေးမှုဖြစ်ပေါ်၍ လာပြီဟု သိကြ၏။ ထိုဖြစ်ပေါ်မှုကို ဇာတိ ဓမ္မကြီးတမျိုးပေ-ဟူ၍ မသိကြ။ ထိုအလုံးစုံကို ထင်ရှားစေခြင်းငှာ ဒုတိယသကာရနှင့် စပ်၍ ပြဆိုအံ့။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်၌

ကေသကာယံ၊ လောမကာယံ၊ နခကာသံ၊ ဒန္တကာယံ အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် တယောက်သောသူ၏ကိယ်သဏ္ဍာန်၌ ကေသကာယ၊

၁၇-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

လောမကာယ-အစရှိသည်ဖြင့် ကာယပေါင်း ၃၂-ရှိ၏။ ကိုယ်ခန္ဓာပေါင်း ၃၂-ရှိ၏ ဟူလို၊ ဆံပင်ပေါင်း ၂-ကုဋေ ၄-သန်း ရှိသည်ဆိုသောကြောင့် ကေသကာယပေါင်း ၂-ကုဋေ ၄-သန်းရှိ၏။ ဆံပင်ခေါ်သော ကိုယ်ခန္ဓာပေါင်း ၂-ကုဋေ ၄-သန်းရှိ၏-ဟူလို၊ ထို့အတူ-

- မွှေးညင်းခေါ်သော ကိုယ်ခန္ဓာပေါင်း ၉၉၀၀၀-ရှိ၏။
- ခြေသည်း လက်သည်းခေါ်သော ကိုယ်ခန္ဓာပေါင်း ၂၀-ရှိ၏။
- သွားခေါ်သော ကိုယ်ခန္ဓာပေါင်း ၃၂-ရှိ၏။
- အရေခေါ်သော ကိုယ်ခန္ဓာပေါင်း ၂-ရှိ၏။
- အသားခေါ်သော ကိုယ်ခန္ဓာပေါင်း ၉၀၀-ရှိ၏။
- အကြောခေါ်သော ကိုယ်ခန္ဓာပေါင်း ၉၀၀-ရှိ၏။
- အရိုးခေါ်သော ကိုယ်ခန္ဓာပေါင်း ၃၀၀ ရှိ၏။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် ခွဲလေ့ဦး။

ဆံပင်တခု၌လည်း ပထဝီကာယ, အာပေါကာယ, တေဇောကာယ, ဝါယောကာယ-ဟူ၍ ကာယကြီး ၄-ပါး ရှိ၏။

- ၁။ ဆံပင်တခုလုံး၌ အမာခံဖြစ်သော ခက်မာမှု ကိရိယာအပေါင်းသည် ပထဝီကာယ မည်၏။
- ၂။ ဖွဲ့စည်းမှု ကိရိယာအပေါင်းသည် အာပေါကာယ မည်၏။
- ၃။ ပူသောအခါ၌ ပူမှု အပေါင်း, အေးသောအခါ၌ အေးမှုအပေါင်းသည် တေဇောကာယ မည်၏။
- ၄။ တေဇောကာယ၏ အရှိန်ဖြစ်သော ထောက်ကန်မှု အပေါင်းသည် ဝါယောကာယ မည်၏။

ဤသို့ဆိုလျှင် ဆံပင်တခု၌ ကာယကြီး ၄-ပါးရှိ၏။ ကိုယ်ခန္ဓာကြီး ၄-ပါး ရှိ၏-ဟူလိုသည်။

ထိုကာယကြီး ၄-ပါးတို့၏ မစဲဖြစ်ပေါ်မှု, မစဲပျက်ဆုံးမှု, ဟူသောလက္ခဏာ ဓာတ်ကြီး ၂-ပါးလည်း ရှိ၏။ ကလာပ်ဖွဲ့ ကလာပ်ခဲတို့၏ ထက်ဝန်းကျင် အခြား ရှေ့နောက်အခါဟူသော အာကာသပရိစ္ဆေဒဓာတ်ကြီးလည်း ရှိ၏။ စိတ်ဝိညာဉ် ဖန်ဆင်း၍ပြသဖြင့် ထင်မြင်၍ နေကြသော သဏ္ဍာန်နိမိတ်ကြီး လည်းရှိ၏။ ထိုသဏ္ဍာန်အတိုင်း နှစ်လအရှည်တည်နေသည်ဟု ထင်မြင်၍နေကြသော သန္တတိနိမိတ်ကြီးလည်း ရှိ၏။ ဤနိမိတ်ကြီး ၂-ပါးတို့သည်ကား

[နထယအကြိမ်]

စိတ်ထဲတွင် ထင်မြင်ကြရသော ပညတ်မျှတို့သာတည်း။ ထိုဆံပင်တသက် ထိုနိမိတ်ကြီးတို့သည် မြဲကုန်၏။ လူသေ၍မှ မပျက်ကြကုန်။ သုသာန်မြေမှာ တထေးလုံးလုံး တည်ရှိကြကုန်သေး၏။ ထိုနိမိတ် ၂-ပါးတို့မှာ ဖြစ်မှုဟူ၍ လည်း မရှိ၊ ပျက်မှု ဟူ၍လည်း မရှိ၊ အနိစ္စလည်း မရှိ၊ ဒုက္ခလည်း မရှိ၊ နိစ္စ ဓမ္မမျိုးတို့သာတည်း။

ထိုနိမိတ်ကြီး ၂-ပါးတို့၏ မှီထုဖြစ်သော ကာယကြီး ၄ ပါးတို့၏ တိုဘဝ၌ အစစသော ဖြစ်ပေါ်မှုကို ထိုနိမိတ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်မှုဟု ထင်မြင်ကြရကုန်၏။ သုသာန်မြေမှာ ကာယကြီး ၄-ပါးတို့၏ အဆုံးစွန်သော ပျက်မှုကို ထိုနိမိတ် တို့၏ ပျက်မှုဟု ထင်မြင်ကြရကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုနိမိတ်တို့ကိုသာ သိမြင် ထင်စွဲ၍ နေကြကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် ထိုဆံပင်မှာ တခါဖြစ်၊ တခါပျက် သာ ရှိသည်ဟု သိမြင် ထင်မှတ်၍ နေကြကုန်၏။ မသေမီ အကြား၌ ထိုသူ အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး အန္တရာယ်မရှိလျှင် သုသာန်မြေသို့ ရောက် သည်တိုင်အောင် ထိုဆံပင် အခါခါဖြစ်သည်။ အခါခါပျက်သည်ဟူ၍ မရှိပြီ- ဟု သိမြင် ထင်မှတ်၍ နေကြကုန်၏။ သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာ စာရလုံးသည် နိမိတ္တတုံးကြီး၊ နိစ္စတုံးကြီး ထင်မြင်စွဲမှတ်၍ နေကြကုန်၏။

ထိုနိမိတ်ကြီး ၂-ပါးတို့တွင် သဏ္ဍာန်နိမိတ်ကြီးသည် ဆံပင်၌ ရှိသော ကာယကြီး ၄-ပါးတို့ကို ဆံပင်ဟု တခုတည်းပြု၍ ဖုံးလွှမ်း၏။

- ၁။ ဆံပင်၌ရှိသော ခက်မာမှုကို ပထဝီဓာတ်ဟု ခွဲခြမ်း၍ မသိကြကုန်၊ ဆံပင်ခက်မာသည်-ဟူ၍သာ သိကြကုန်၏။
- ၂။ ဖွဲ့စည်းမှုကို အာပေါဓာတ်ဟု ခွဲခြမ်း၍ မသိကြကုန်၊ ဆံပင် ဖွဲ့စည်း သည်ဟု သိကြကုန်၏။
- ၃။ ပူမှု၊ အေးမှုကို တေဇောဓာတ်ဟု ခွဲခြမ်း၍ မသိကြကုန်၊ ဆံပင် ပူသည်၊ ဆံပင်အေးသည်ဟု သိကြကုန်၏။
- ၄။ ထောက်ကန် တောင့်တင်းမှုကို ဝါယောဓာတ်ဟု ခွဲခြမ်း၍ မသိကြ ကုန်၊ ဆံပင်တောင့်တင်းသည်ဟု သိကြကုန်၏။

သန္တတိနိမိတ်ကြီးသည် ထိုဓာတ်ကြီး ၄-ပါးတို့၏ စ-နာရီအတွင်းမှာ အခါ၁-ရာ အခါ ၁-ထောင်မက တသုတ်တသုတ် ချုပ်ပျက် သေဆုံးမှု၊ တသုတ်တသုတ် အသစ်အသစ်ဖြစ်ပေါ်မှုတို့ကိုလုံခြုံလှစွာဖုံးကွယ်၍ ရှေ့နောက် အစဉ်ဖြစ်ကုန်သော ထိုတသုတ်တသုတ်တို့ကိုဆံပင်တခုတည်းပြု၍ တသက်လုံး၌

၁၅-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုစနိုး

သည်ဆံပင်-ဟု ထင်မှတ်မှောက်မှားစေ၏။ ဓာတ်ကြီး ၄-ပါးတို့ကား သနိစ္စ မျိုးတို့တည်း။ နိမိတ်ကြီး ၂-ပါးတို့ကား နိစ္စမျိုးတို့တည်း။ အဟုတ်ရှိသော တရားမျိုး မဟုတ်သောကြောင့် ပျက်စရာ မရှိသည့်အတွက် နိစ္စမျိုး ဖြစ်လေ သတည်း။

ထိုဆံပင်၌ ကာယကြီး ၄-ပါးတို့တွင် တေဇောကာယဆိုသည်ကား မီးစု မီးခဲတည်း။ ပူမှု၊ နွေးမှု၊ အေးမှု၊ ချမ်းမှု၊ အစုအခဲတည်း။ ပူမှု၊ အေးမှုတို့၌ ကိစ္စကြီးကား ၂-ပါးသာရှိ၏။

၁။ အတူတကွ အနီးအစပ်ဖြစ်သော ပထဝီကာယ၊ အာပေါကာယ၊ ဝါယောကာယတို့ကို ခဏ်မစဲ၊ ကုန်ဆုံးအောင် အမြဲလောင်မှု ကိစ္စကြီး တပါး၊

၂။ ထိုကာယကြီး ၃-ပါးတို့ကို လောင်မိ၊ စွဲမိ၊ ခဲမိသည်နှင့် တပြိုင်နက် အမြဲမီးပွားမှု ကိစ္စကြီးတပါး၊

ဤသို့ ပူမှု၌ ကိစ္စကြီး ၂-ပါး၊ အေးမှု၌ ကိစ္စကြီး ၂-ပါး အသီးအသီး ရှိကြ၏။ ဤစကား၌ မီးပွားမှုဆိုသည်ကား အပူအဆင့်ဆင့်ပွားမှု၊ အအေး အဆင့်ဆင့် ပွားမှုကို ဆိုသတည်း။ ပူမှု၊ အေးမှု အသစ်အသစ် မီးပွားတိုင်း၊ မီးပွားတိုင်း ကြွင်းသော ကာယကြီး ၃-ပါးတို့သည် အမြဲပါရှိကြကုန်၏။

မီးပွားပုံ

မီးပွားပုံအခြင်းအရာကိုကား လောက၌ ရှားမီးခဲရဲရဲကြီးကို စေ့ စေ့ ကြည့်ရှု ရှိလည်းကောင်း၊ မီးတောက် မီးလျှံကို စေ့ စေ့ ကြည့်ရှု ရှိ လည်းကောင်း၊ ဥဏှမီးပွားမှုကို သိမြင်ရာ၏။ မြစ်ရေအလျဉ်၊ စမ်းရေအလျဉ်များကို ကြည့်ရှု ရှိ သီတ မီးပွားမှုကို သိမြင်ရာ၏။ လှုပ်လှုပ်ရွရွ တဖွားဖွားပေါ်မှု တက်မှု၊ တတွေတေ့ စီးထွက်မှုတို့ကို ဆိုလိုသည်။

အကြင်မျှလောက်သော နေ့၊ ရက်၊ လ၊ နှစ် ကာလပတ်လုံး ထိုဆံပင်၌ တေဇောကာယကြီး မီးပွားမှု အခွင့်ရရှိ၏။ ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး ဆံပင်ဟူသော သဏ္ဍာန်နိမိတ်၊ သန္တတိနိမိတ်တို့သည် ထင်မြင်ရကုန်၏။ မီးပွားမှု ကုန်ဆုံးလျှင် အမှီမရှိ၍ ထင်စရာ၊ မြင်စရာ မရှိ၊ ကွယ်ပျောက်ကြကုန်၏။ ဤမီးပွားမှုကို ဉာဏ်စူးစိုက်မိခဲ့လျှင် ဆံပင်တခုလုံး အမြဲနိစ္စ တရွရွနေသည်ကို ထင်မြင်နိုင်ကြကုန်လတ္တံ့။

ဆံပင်တခု၌ ကောင်းကောင်းမြင်ခဲ့ပေလျှင် သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာရှိ ရုပ်စု ရုပ်ခဲတို့ကို မဆိုထားဘိ၊ မဟာပထဝီမြေကြီး၊ မြင်းမိုရ်တောင်ကြီးတို့နှင့်

တကွ တော၊ တောင်၊ သစ်ပင်-အစရှိတော ရုပ်စု ရုပ်ခဲတို့သည် ဉာဏ်၌ တရုဏ တွေဖြစ်၍ ကုန်လတ္တံ့။

တရုဏထင်မြင်ခဲ့လျှင် ထိုတရုဏဆိုရသော အမှုမျိုး၌ အကျအတက် အပျက် အပြစ်တွေကို ဖက်စပ်၍ဆိုရသော အမှုမျိုးပေတည်း။

ထို့ကြောင့်-

၁။ ရှေးရှေးအသုတ်မှ ကာယကြီး ၄-ပါး ပျက်ဆုံးမှု အစွန်း၊

၂။ နောက်နောက် အသုတ်မှ ကာယကြီး ၄-ပါး အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်မှု အစွန်း၊

၃။ ထိုအစွန်း ၂-ပါး၊ ၂-ပါးတို့၏ အကြား၌ အပြတ်ကြီး၊ အပြတ်ကြီး အနေနှင့် အမြဲပါရှိသော အာကာသ ပရိစ္ဆေဒမှု၊

ဤ အစွန်း ၂-ပါး၊ အခြား ၁-ခုကိုလည်း အတတ် သိမြင်နိုင်ကြကုန်ရာ သတည်း။

[ဤကား အစဉ်အမြဲအားဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာနှင့်တကွ တလောက လုံး၌ နေ၊ လ၊ နက္ခတ်တို့ကို အရင်းပြု၍ တနေ့တနေ့၌ပင်လျှင် ဖဟိရ်အပိုင်း အခြား၊ နေ့၊ ည၌ အပိုင်းအခြားအားဖြင့် တက်တုံဆုတ်တုံ ဖြစ်၍နေကြသော ဥက္ကဓာတ်မီး၊ သီတဓာတ်မီးတို့ကို အစွဲပြု၍ ပကတိသောဆံပင်၌ ကာယကြီး ၄-ပါး၊ အစွန်းကြီး ၂-ပါး၊ အခြားကြီး ၁-ပါးတို့ကို ဖော်ပြသော အချက် တည်း။ ချိပ်ခဲ ဥပမာနှင့် ယှဉ်၍ကြည့်လေ။]

ဤဆံပင်၌ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ-ဟူသော ဥပါဒါရုပ် ၄-ခု ကျန်ရှိ သေး၏။ ကာယကြီး ၄-ပါးတို့၏ ဖြစ်မှုပျက်မှု ထင်မြင်နိုင်ပါလျှင် ဥပါဒါ ရုပ်တို့၏ ဖြစ်မှုပျက်မှုတို့ကိုလည်း ထင်မြင်နိုင်တော့သည်။ ချိုရာတွင် အဆင်း ဟူသော ဝဏ္ဏဓာတ်သည် သဏ္ဍာန်နိမိတ်ကြီးနှင့် အလွန်နီးစပ်လှ၏။ ဤအဆင်း ဟူသော ဝဏ္ဏဓာတ်ကို မှန်မှန်ညက်ညက် ကြေအောင် ဉာဏ်နှင့် အထူး ချေဖျက်ရလိမ့်မည်။ ပထဝီကာယကြီး ပျက်မှုကိုရှုခဲ့လျှင် ဝဏ္ဏဓာတ် ပျက်မှု ကိုလည်း တပေါင်းတည်းပါအောင်ရှု။

ထို့အတူ အာပေါ ကာယကြီး အဖွဲ့အတူယ် ပြုတ်ပျက်မှု၊ တေဇော ကာယကြီး အပူအအေး ကုန်ဆုံးမှု၊ ဝါယောကာယကြီး အရှိုန်သေပျောက် တို့ကို ရှုခဲ့လျှင် ဝဏ္ဏဓာတ်ပျက်မှုလည်း တပေါင်းတည်း ပါလေအောင် အတူးအားတုတ်ရမည် ဆိုလိုသည်။ ဆံပင်၌ မည်းနက်သော အဆင်းကို

[ခုတိယအကြိမ်]

၁၇. တိက္ခာပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

ကြောင်ကြောင်မြင်ကြလျက် ဓာတ်အသီးအခြားဟု မသိကြ၊ ဓာတ် အသီး အခြားဟု သိကြလျက် ခြားနား၍ မမြင်ကြ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ သြဇာတို့၌ လည်း ဤနည်းတူဆိုလေ၊ ဤဆံပင်၌ကဲ့သို့ မွှေးညင်း၊ ခြေသည်း လက်သည်း၊ သွား၊ အရေ-အစရှိသော ကြွင်းသော ကောဠာသတို့၌လည်း ကာယကြီး ၄-ပါး၊ အစွန်း ၂-ပါး၊ အာကာသ ပရိစ္ဆေဒ ၁-ပါး၊ နိမိတ်ကြီး ၂-ပါး တို့ကို အသီးသီး အထင်အမြင် ပေါက်အောင် အားထုတ်ကြလေ။

ထိုကြွင်းသော နောဠာသတို့တွင် မွှေးညင်းမှတစ်ပါးသော ၁၈-ပါးသော ပထဝီကောဠာသတို့၌ နိမိတ်ကြီး ၂-ပါး ကြီးကျယ်လှ၏။

- ၁။ သဏ္ဍာနနိမိတ်မည်သည် အဏုပ္ပုမ္မ အထည်ဝတ္ထုဒြပ်သဏ္ဍာန် ထင်မြင် လာလျှင် သဏ္ဍာန နိမိတ်ကြီးပင်တည်း။
- ၂။ သန္တတိ နိမိတ်မည်သည်ကား ဤဝတ္ထုသည် ၁-မိနစ် တည်နေ၏၊ ၁-နာရီ တည်နေ၏-ဟု ထင်မြင်လာလျှင် သန္တတိ နိမိတ်ကြီးပင် တည်း။

မုန်ညင်းစေ့ ငယ်တွေကို တောင်ကြီးဖုံးဖိ၍ ထားဘိသကဲ့သို့ အဟုတ် အမုန် ရှိသော ပရမတ် ဓာတ်တွေကို အဟုတ်အမုန်ရှိ မဟုတ်၊ စိတ်ဝိညာဉ် လုပ်ကြံ လှည့်စား၍ ပြုမှုနှင့် ထင်မြင်၍ နေရသော ထိုနိမိတ်ကြီး ၂-ပါးတို့သည် ဖုံးအုပ်ကွယ်ကာ၍ ထားအပ်ကုန်၏။ ပရမတ် ဓာတ်ကြီးတွေကို ရှင်းရှင်း လင်းလင်း ဖော်ထုတ်၍ နိမိတ်ကြီးတွေကို ဉာဏ်နှင့် သန်သန်မှုတ်လှင့်၍ ပစ်ကြ လေ။ အမှိုက်မှောင် မည်သည်ကို အရောင် အလင်းသည်သာ ငယ်နိုင်ဖြစ်၏။ ညဉ့်အခါ တိုက်ခန်း၌ ပြည့်၍နေသော မှောင်လုံး မှောင်ခဲကြီးကို အရောင် တခုသည်သာ နိုင်၏။ အရောင်မှတစ်ပါး ထိုမှောင်ကို နိုင်သော အဓမ္မရှိ၊ ဗုံးကြီး၊ အပြောက်ကြီးနှင့် ပစ်ခွင်း၍ ဖျက်ဆီးသော်လည်း ပျောက်ပျက် အောင် မတတ်နိုင်၊ မီးရောင်လာခဲ့လျှင် အဏုပ္ပုမုန် ခဏခြင်း အလိုလို ကွယ်ပျောက်၏။

ထို့အတူ နိမိတ္တမှောင်ကြီးကိုလည်း ဓမ္မသဘောကို မြင်သောဉာဏ် ရောင်သည် ငယ်နိုင်ဖြစ်၏။ ဉာဏ်ရောင်ပေါ်လျှင် အလိုလို ကွယ်ပျောက်၏။ နိမိတ္တမှောင်ကြီး ဖုံးလွှမ်းမှု ဆိုသည်နှင့် အဝိဇ္ဇာ မောဟ မှောင်ကြီး ဖုံးလွှမ်းမှုသည်စား အတူတူပင်။ စိတ်သန္တာန်၌ သံမောဟ တရားကြီး ရှိနေသောကြောင့် စိတ်ဝိညာဉ်သည် ထိုနိမိတ္တမှောင်ကြီးတွေကို ဖန်ဆင်း

[ဒုတိယ အကြောင်း]

နိုင်လေသည်။ စိတ်သန္တာန်၌ ဓာတ်အမြင်ပေါက်သောဉာဏ် တစတစပေါ်လာ လျှင် သံမောဟတရားကြီး တစ တစ ပြယ်ပျောက်၏။ စိတ်ဝိညာဉ် လှည့်စား မှုလည်း အစ တစ ကွယ်ပျောက်၏။

ထိုသံမောဟ တရားကြီးကြောင့် စိတ်ဝိညာဉ်အမှု ဖြစ်သော နိမိတ္တ မှောင်ကြီး ၂ ပါး အမြဲဆင်မြင်၍ နေသဖြင့်—

၁။ နိစ္စဒိဋ္ဌိကြီး

၂။ အတ္တဒိဋ္ဌိကြီး၊

၂-ပါးတို့ မင်းမူ၍နေကုန်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိကြီးတို့မှ ဒုစရိုက် ၁၀-ပါးတို့သည် ထွက်ပေါ်ကြကုန်၏။ ဒုစရိုက် ၁၀-ပါးတို့မှ အပါယ်ဘဝ၊ သပါယ်ခန္ဓာတို့ သည် ဖြစ်ကုန်၏။

ဒိဋ္ဌိဘေးကြီး၊ ဒုစရိုက်ဘေးကြီး၊ အပါယ်ဘေးကြီးတို့ကို ကြောက်လန့် ကြကုန်မှကား ဓာတ်အမြင်ပေါက်သော ဉာဏ်ရောင် အလင်းကို အင်တိုက် အားတိုက် ထူထောင်ကြလေကုန်။

တိမ်သလာဖုံးသောမျက်စိ

မျက်စိနှစ်ဘက်၌ ပသာဒရုပ်ကြည်ကို တိမ်သလာကြီး ထူထပ်စွာ ဖုံးလွှမ်း လျက်ရှိသောသူသည် နေ့ကြောင်ကြောင်မှာပင် မှောင်ကြီးဝိုင်း၍ နေ၏။ မှောင်ကြီးကိုသာ မြင်၍နေ၏။ ထိုသူထင်မြင်၍ နေသော မှောင်ကြီးကား နေ့ကြောင်ကြောင်ဖြစ်၍ အဟုတ်ရှိသော မှောင်မဟုတ်၊ ထိုသူစိတ်ဝိညာဉ် ထင်မိထင်ရာ မြင်မိမြင်ရာ မဟုတ်တရုပ်ကြီး၊ မတူတယူကြီး၊ သက်သက်သာ တည်း။ မျက်စဉ်းဆေးဝါးကို အားထုတ်မှီဝဲ၍ တိမ်သလာ ကွာပျောက် သဖြင့် အတွင်း၌ ပသာဒရုပ်ကြည်ပေါ်၍လာလျှင် ထိုဝိုင်း၍ နေသောမှောင် ထူကြီး အလိုလို ပပျောက်လေ၏။

၁။ မျက်စိမမြင်သူနှင့် ဤသတ္တဝါတို့သည် တူကုန်၏။

၂။ မျက်စိနှင့် စိတ်သဏ္ဌာန်သည် တူ၏။

၃။ ပသာဒရုပ်ကြည်နှင့် ပကတ်ဉာဏ်သည် တူ၏။

၄။ တိမ်သလာနှင့် အဝိဇ္ဇာသံမောဟ တရားကြီးသည် တူ၏။

၅။ စိတ်ရှေးရှုရာ အရပ် ၁၀-မျက်နှာ ဝိုင်း၍နေသော မှောင်ကြီးနှင့် နိမိတ်ကြီးတို့သည် တူကုန်၏။

၁၇. တိက္ခာပုဂ္ဂိုလ်ထို့ရွာနည်းကို ပြဆိုခန်း

သတ္တဝါတို့၏ ပကတိသောစိတ်ဝိညာဉ်မည်သည် အဟုတ်အမှန်ကို ဟုတ်မှန် သည်အတိုင်း ထင်မြင်၍ နေမှု အလွန်နည်းပါး၏။ မဟုတ်မမှန် ထင်မြင်၍ နေမှုကား တယောက် တယောက်မှာပင် အနန္တများပြား၏။

သည်းခြေပျက်သော အရူး

သည်းခြေပျက်၍ အလွန်ကြီး ဖောက်ပြန်၍ နေသော အရူး၏ စိတ်သည် မီးကို ရွှေထင်၏။ ရေပြင်ကို မြေပြင်ထင်၏။ ကောင်းကင်ကို ရေပြင်ထင်၏။ သစ်ပင် တောချုံတွေကို ရွှေဘုံရွှေနန်းတွေ ထင်၏။ ထိုထင်မြင်မှုသည် စိတ် ဝိညာဉ်လှည့်စားမှု သက်သက်သာတည်း။ ဓာတ်အမြင် မပေါက်သော ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့၏ စိတ်သည် ထိုအရူးစိတ်နှင့် ထပ်တူပင်တည်း။

အရူး၏ စိတ်မှာ ဘာမှမဟုတ်၊ ဘာမှမရှိသော ကောင်းကင်ကို ရေပြင်ကြီး၊ ပင်လယ်ပြင်ကြီး အဟုတ်အမှန် ထင်မြင်၍ နေမှုနှင့် ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့၏ စိတ်မှာ နိမိတ်ကြီး ၂-ပါးထင်မြင်၍ နေမှု တူလှ၏။ ရုပ်ဓာတ်၊ နာမ်ဓာတ်တို့ သည်သာ အဟုတ်ရှိ အမှန်ရှိ ဖြစ်၏။ ထိုအဟုတ်ရှိ အမှန်ရှိတို့ကား မျက် တောင်တခတ် လျှပ်တပြက်မျှ ခိုင်မြဲသော နိစ္စမျိုးမဟုတ်ကုန်။ အလိုသို့ လိုက် ပါတတ်သော အတ္တမျိုးမဟုတ်ကုန်။ အနိစ္စမျိုး၊ အနတ္တမျိုးတို့သာ ဖြစ်ကုန်၏။ နိမိတ်ကြီး ၂-ပါးတို့ကား အဟုတ်ရှိ အမှန်ရှိ မဟုတ်။ စိတ်ဝိညာဉ် ထင်ချင် တတ်တိုင်း ထင်မြင်၍နေသော အထည်ဒြပ်ကြီးဖြစ်၍ နိစ္စအနေ၊ အတ္တအနေ ထင်မြင်၍ နေကြကုန်၏။

နိမိတ်ကြီး ၂ပါး ဆိုသည်ကား အထည်ဒြပ် မဟုတ်သော ရုပ်ဓာတ်၊ နာမ်ဓာတ်ကိုပင် အထည်ဒြပ်ပြုလုပ်၍ ထင်မြင်သော အမှုတည်း။ အရူး သည် ကောင်းကင်ကြီးငယ်ကို ရေဟူ၍ အတပ်ထင်မြင်၏။ အရူးထင်သည် အတိုင်း ရေမဟုတ်သည့် အတွက်ကြောင့် ရေကိစ္စ၌ အသုံး သက်သက် မကျ။ ရေဟု ထင်မြင်ချက်နှင့် အမက်ကြီး အစွဲကြီး တခု ဖြစ်နေရုံမျှသာ ရှိ၏။ ထို့အတူ သတ္တဝါတို့သည် ရုပ်ဓာတ်၊ နာမ်ဓာတ်တို့ကို နိမိတ်ကြီး ၂-ပါးပြုလုပ်၍ နိစ္စ၊ အတ္တထင်မြင်၍ နေကြကုန်၏။ သတ္တဝါတို့ ထင်မြင်သည့် အတိုင်း မဟုတ်သည့် အတွက်ကြောင့် ထိုရုပ်ဓာတ်၊ နာမ်ဓာတ်တို့သည် နိစ္စကိစ္စ၊ အတ္တကိစ္စနှင့် သက်သက်အသုံးမကျကုန်။

နိစ္စကိစ္စ၊ အတ္တကိစ္စ ဆိုသည်ကား- စောင့်ရှောက်မှု၊ ထောက်ပံ့မှု၊ မွေးမြူ ပြုပြင်မှုတို့နှင့် အချင်းခပ်သိမ်း လွတ်ကင်း၍ အနှစ် ၁-ရာ၊ အနှစ် ၁-ထောင်

စသည်ဖြင့် သတ္တဝါတို့ အလိုရှိသမျှ ကာလပတ်လုံး မိုးကြိုးပင် ပစ်သော်လည်း ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိပဲ ပကတိအတိုင်း တည်နေမှုသည် နိစ္စကိစ္စ၊ အတ္တကိစ္စမည်၏။ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့၌ ထိုကိစ္စ ၂-ချက် သက်သက်မရှိ။

ဆီမီးတောက် ဥပမာ

မီးစာ၊ ဆီ၊ ရေနံဆီတို့ကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်ရ၊ တည်နေရသော မီးတောက်သည် မီးစာ၊ ဆီ၊ ရေနံဆီတို့ လျော့ပါးကုန်လျှင် လျော့ပါးရတော့သည်။ မီးစာ၊ ဆီ၊ ရေနံဆီတို့ ကုန်ဆုံးလျှင် သေဆုံးရတော့သည်။ မီးစာ၊ ဆီ၊ ရေနံဆီတို့နှင့် ကင်း၍ ပကတိအနေနှင့် မျက်တောင် တခတ်စာမျှ တည်တံ့၍ မနေနိုင်။ သေရလေ၏။

မီးစာ၊ ဆီ၊ ရေနံဆီတို့ပင် အပြည့်အစုံ ရှိကြကုန်သော်လည်း လေ၊ ရေ-အစရှိသော အန္တရာယ် ဖျက်ဆီးပြန်လျှင် ခဏချင်းသေဆုံးပြန်သည်။

ထိုနှင့်ထပ်တူ သတ္တဝါတို့ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့သည် အမိဝမ်း၌၊ အမိကိုယ်၌ ဖြစ်ကုန်သော ဥတု၊ အာဟာရတို့ကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်ရ၊ တည်ရကုန်၏။ ထိုဥတု၊ အာဟာရတို့နှင့် ကင်း၍ မျက်တောင် တခတ်စာမျှ တည်တံ့စွာ မနေနိုင်။ ပျက်ဆုံးရကုန်၏။ ဖွားမြင်သည်မှ နောက်၌လည်း ထမင်းအစာရေစာတို့မှ ဖြစ်ကုန်သော ဥတု၊ အာဟာရတို့ကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်ရ တည်ရကုန်၏။ ထိုဥတု၊ အာဟာရတို့နှင့် ကင်း၍ မျက်တောင် တခတ်စာမျှ အဗျတ္တခန္ဓာတို့သည် တည်တံ့စွာ မနေနိုင်ကုန်။ ပျက်ဆုံးရကုန်၏။

ထို ဥတု၊ အာဟာရတို့ ထောက်ပံ့မှု ရှိနေကုန်သော်လည်း ကိုယ်တွင်း အန္တရာယ်၊ ကိုယ်ပအန္တရာယ်တို့ အပြင်းအထန် ထိပါးခဲ့ပြန်လျှင် ခဏချင်း ပျက်ဆုံးရပြန်ကုန်၏။

ကိုယ်တွင်း၌ ထမင်းရေစာတို့မှ ဖြစ်ပွားသော ဥတု-ဟူသော ဓာတ်မီး၊ အာဟာရ-ဟူသော ဓာတ်ဆီတို့နှင့် ကင်းလျက် လည်းကောင်း၊ အတုစားအပ အန္တရာယ် ပြင်းထန်စွာ ထိပါးလျက် လည်းကောင်း၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိပဲ မိမိတို့၏ နိစ္စဂုဏ်သတ္တိ အစွမ်းနှင့်သော် လည်းကောင်း၊ သတ္တဝါတို့၏ အလိုသို့ လိုက်ပါမှု- ဟူသော အတ္တဂုဏ်- သတ္တိအစွမ်းနှင့်သော် လည်းကောင်း ပကတိ အနေအားဖြင့် မျက်တောင် တခတ်စာမျှ တည်နေနိုင်မှု မရှိကြလေကုန်။

ဤစောကတွင် ရေသတ္တဝါ၊ ကုန်းသတ္တဝါတို့၌ အသက်မွေးမှု ကိစ္စ၊ အစာအာဟာရ ရွာမှီးစားသောက်မှုကိစ္စ၊ ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ ဘေးအန္တရာယ်

၁၇-တိက္ခယဂိုဏ်းတို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

တို့ကို အမြဲသတိပြုမှု ကိစ္စ၊ ဤသင်္ခါရဒုက္ခ ကိစ္စကြီးတို့နှင့် နေ့ရက်ရှိသမျှ ကြပ်တည်းစွာ ကြောင့်ကြစိုက်ထုတ်၍ နေကြရသည်ကား ဒိဋ္ဌမုက်မြင်ပေတည်း။

ထိုသင်္ခါရဒုက္ခ ကိစ္စကြီးတို့ကို လွတ်ထား၍ မိမိခန္ဓာတို့၏ နိစ္စဂုဏ်သတ္တိ၊ အတ္တဂုဏ် သတ္တိသက်သက်နှင့် တသက်လုံး တည်နေနိုင်သောသူဟူ၍ လောက၌ တစုံတယောက်မျှမရှိ၊ တနေ့ တရက်မျှ မနေနိုင်ကြ၊ ကကြိမ်မှီဝဲသော အစာ အာဟာရဓာတ်ဆီ၏ တကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့ထောက်ပံ့မှုသည် လူတို့၌ ၇-ရက်ဟူ၏၊ နတ်တို့၌ ၁-လ, ၂-လဟူ၏၊ ထိုဓာတ်ဆီ အလျဉ်ပြုတ်သည်နောက် မျက်တောင် တခတ်မျှ အဗျတ္တခန္ဓာတို့ မဘည်နိုင်ကုန်၊ ဥတုဇရုပ်ကြမ်းတို့သည်သာ သူသေကောင်အဖြစ်နှင့် ကျန်ရစ်ကုန်တော့သည်။

နိမိတ်ကြီး ၂-ပါးတို့သည် ထိုခန္ဓာတို့၏ ထိုကဲ့သို့သော ပျက်ဆုံးမှုကို အဏုမြူမျှ တားမြစ် ခုခံနိုင်ကြသည် မဟုတ်ကုန်၊ ဤသတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည်မူကား သင်္ခါရ ဒုက္ခမူကြီးတွေနှင့် အကြပ်အတည်း ကြောင့်ကြစိုက်နိုင်လှ၍ ခန္ဓာအစဉ်မပြတ်ပဲ နှစ်လရှည်ကြာ အသက်ရှည်၍ နေကြရပါသည်ကို နိမိတ်ကြီးတို့၏ နိစ္စအစွမ်း၊ အတ္တအစွမ်း၊ ဇီဝအစွမ်း-ဟု ထင်မှတ် မှောက်မှား၍ နေကြကုန်၏။ ခန္ဓာတို့သည် လည်းကောင်း၊ နိမိတ်တို့သည် လည်းကောင်း အကယ်၍ အလိုလိုက်မှု-ဟူသော အတ္တအစွမ်းရှိကြကုန်သည်ဖြစ်အံ့၊ ထို ခန္ဓာ နိမိတ်တို့သည် ပြုပြင်မှုနှင့် ကင်း၍ပင် သတ္တဝါတို့ နေလိုသမျှ နှစ်, လများစွာ ၁-ရာ ၁-ထောင် စသည် တည်နေကြကုန်ရာသည်။

သတ္တဝါတို့၏ အလိုသက်သက်နှင့် ၁-ရက် ၁-နာရီ တည်နေကြသည် မဟုတ်ကုန်၊ ထို့ကြောင့် အတ္တအစွမ်းဟူ၍ အဏုမြူမျှ မရှိကြသည်ကို မုချ သိမြင်နိုင်၏။

အဏယ်၍ ၁-နေ့, ၁-ရက် ရှည်နိုင်သော အသက် ဇီဝ ရှိကြကုန်သည် ဖြစ်အံ့၊ ၁-နေ့, ၁-ရက်အတွင်းမှာ မိုးကြိုး ၁၀၀-ဆိုင်၍ ပစ်သော်လည်း ထိုခန္ဓာတို့ မပျက်ကုန်ရာ၊ အဏယ်၍ ၁-ရက်, ၂-ရက် ရှည်နိုင်သော အသက်, ၃-ရက် ရှည်နိုင်သော အသက်, ၁-လ ရှည်နိုင်သော အသက်-စသည် ဆိုလေ၊ အဏယ်၍ အနှစ် ၁၀၀-ရှည်နိုင်သော အသက် ဇီဝ ရှိကုန်သည် ဖြစ်အံ့၊ ထိုခန္ဓာ ထိုနိမိတ်တို့သည် ပြုပြင် မွေးမြူမှုနှင့် ကင်း၍ပင် အနှစ် ၈၀၀-ရှည်နိုင်ကုန်ရာ၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

အနှစ် ၁၀၀-၏အတွင်းမှာ မိုးကြိုး ၁၀၀-ပင် ဆိုင်၍ ပစ်သော်လည်း မပျက်နိုင်ကြကုန်ရာ၊ ထိုသို့ မပျက်နိုင်ကုန်သည်ကား မဟုတ်၊ အာဟာရ အလျဉ် ပြတ်ခဲ့လျှင် ဘယ်အခါမဆို ဖျက်ဆုံးကြကုန်၏။ အန္တရာယ် ပြင်းထန်စွာ ထိခိုက်လျှင်လည်း ဘယ်အခါမဆို ပျက်ဆုံးကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ၁-နာရီ ရှည်နိုင်သော အသက် ဇီဝ ဟူ၍ အဏုမြူမရှိ၊ ၁-ရက် စသည် ရှည်နိုင်သော အသက် ဇီဝမှာ ဝေးစွာ စောင့်ရှောက်မှု၊ မွေးမြူမှု၊ ပြုပြင်မှု အစွမ်းသက်သက်နှင့်သာ နေ့၊ ရက်၊ လ၊ နှစ် အရှည် တည်ရှိနိုင်ကြ ကုန်သည်ဟု မုချသိရ၏။

ခန္ဓာတို့သည် အတ္တဟုတ်ပါကုန်၏။ အတ္တမှန်ပါကုန်၏။ ဧကောင်းကောင်း ပြုပြင်၍ ပေးခဲ့ပါလျှင် အန္တရာယ်လည်း ကင်းခဲ့ပါလျှင် အသက်တမ်း ရှိသမျှ ပြည့်မီရုံ အလို့သို့ လိုက်ပါကုန်၏။ ခန္ဓာတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ် ဟုတ်ပါကုန်၏။ သတ္တဝါ ဟုတ်ပါကုန်၏။ ငါဟုတ်ပါကုန်၏။ ငါဟုတ်သောကြောင့်ပင်လျှင် ငါ့အလိုသို့ လိုက်ပါကုန်၏။ ခန္ဓာတို့ကို ငါအစိုးရပါ၏။ ငါ့ကိုယ် ဟုတ်ပါ၏။ ငါနှင့်ခန္ဓာ တခုတည်းပင်ဖြစ်၏။ ငါ့အလိုသို့ လိုက်ကြပုံကား တသက်လုံး ငါ၏ခန္ဓာတို့နှင့်ပင် ငါ့အလိုရှိရာ ပြုလုပ်၍ လာခဲ့သည်။ ရှေ့အဖို့လည်း အသက်ရှိသမျှ ဇာလပတ်လုံး ငါ့ခန္ဓာတို့နှင့်ပင် ငါ့အလိုရှိရာ ပြုလုပ်၍သွားရ ပါလိမ့်ဦးမည်ဟု ဆိုကြကုန်ငြားအံ့။

ထိုစကား၌ ဧကောင်းကောင်း ပြုပြင်၍ပေးခဲ့လျှင်၊ အန္တရာယ်လည်း ကင်းခဲ့ ပါလျှင် အသက်တမ်းရှိသမျှ ပြည့်မီရုံ အလို့သို့ လိုက်ပါကုန်၏-ဟူသော အဆိုမှာ ပြုပြင်၍ပေးမှပင် အလို့သို့ လိုက်နိုင်ကြကုန်သည်။ ပြုပြင်၍ မပေး ခဲ့လျှင် အလို့သို့ မလိုက်နိုင်ကြကုန်-ဟု ဆိုရာကြ၏။ အလို၏ အစွမ်းနှင့် အလို ရှိတိုင်း မပြီးစီးနိုင်သောကြောင့် ပြုပြင်မှုကို ပဓာနထား၏။ အလို့သို့ လိုက် သော အခြင်းအရာ ထင်မြင်ရသည်မှာ ပြုပြင်မှု၏ အစွမ်းသက်သက်သာ အလို၏ အစွမ်းမဟုတ်။ အလို့သို့လိုက်မှုဆိုသည်မှာ စိတ်ထင်သက်သက်သာဟု ထိုစကားနှင့်ပင် ထင်ရှားပြီးဖြစ်သတည်း။ သိမ်မွေ့လှ၏။

ခန္ဓာတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ် ဟုတ်ပါကုန်၏။ သတ္တဝါ ဟုတ်ပါကုန်၏။ ငါဟုတ် ပါကုန်၏-ဟူသော စကား၌ နိမိတ်ကြီး ၂-ပါးတို့သည် ခန္ဓာဟုတ်ကြပါကုန် လျှင် ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး ဟုတ်ကြပါကုန်လျှင် ခန္ဓာတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါဟုတ်ကြပေကုန်ရာ၏။ နိမိတ်ကြီးတို့သည် ခန္ဓာမဟုတ်၊ ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး မဟုတ်၊ ဘာမှမဟုတ်ကုန်။ ဧကောင်းကင်ကို ရေပြင်=ဟု အရူး၏ စိတ်ဖောက်

၁၇-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

ပြန်မှုနှင့်ထပ်တူ မိမိတို့ စိတ်ဝိညာဉ် လှည့်စားမှုသက်သက် ဖြစ်ကြောင်းကို ရှေး၌ ထင်ရှားစွာ ပြဆိုခဲ့ပြီ။ အနိစ္စမျိုးဖြစ်သော ခန္ဓာတို့ ခေတ်တို့ကို နိစ္စမျိုး ဖြစ်သော နိမိတ်ကြီး ၂-ပါးတို့ လွှမ်းခြုံ၍ နေကုန်၏။ နိမိတ်ကြီး ၂-ပါး တို့၏အပေါ်မှာ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ- ဟူသော သတ္တပညတ်ကြီး ထပ်ဆင့်၍နေ၏။ သိမ်မွေ့စွာ။

မှောင်နှင့်မီးရောင် ဥပမာကဲ့သို့ ဓာတ်ကြီး ၄-ပါးတို့ကို ဥပါဒ်စွန်း၊ အင်္ဂါစွန်းတို့နှင့်တကွ ထင်ရှားစွာ မြင်နိုင်ကြမှ ထိုနိမိတ္တပညတ်၊ သတ္တပညတ်တို့ အလိုလို ကွယ်ပျောက်ကုန်သတည်း။ ခန္ဓာတို့ ငါဟုတ်သောကြောင့်ပင်လျှင် ငါ့အလိုသို့ လိုက်ပါကုန်၏။ ငါတသက်လုံး ငါ့ခန္ဓာတို့နှင့်ပင်လျှင် ငါ့အလို ရှိရာ ပြုလုပ်၍ လာခဲ့သည်ဟူသော စကား၌ နောက်နောက် နေ့ရက်တို့၌ အလိုရှိရာ ကြံမှု၊ ဖန်မှု၊ ပြောမှု၊ ဆိုမှု၊ ကိုယ်အင်္ဂါကြီးငယ် လှုပ်ရှား သွား လာ ပြုလုပ်မှု အလုံးစုံတို့သည် ရှေးရှေးနေ့ရက်တို့က အစာရေစာ စသည် တို့နှင့် မွေးမြူပြုပြင်မှုတို့၏ အစွမ်းကြောင့်သာ နောက်နောက် နေ့ရက်တို့မှာ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကုန်၏။ အလို၏ အစွမ်းသတ္တိကြောင့် အလိုသို့ လိုက်နိုင်ကြသော အစွမ်းကြကုန်၍ နောက်နောက် နေ့ရက်တို့၌ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကုန်သည် မဟုတ်။ ရှေးရှေးနေ့ရက်တို့၌ မွေးမြူပြုပြင်မှု မရှိပါမူကား အဇ္ဈတ္တခန္ဓာ ၅-ပါးတို့သည် ရှေးရှေးနေ့ရက်တို့၌ အမိဝမ်းက ဖွားမြင်စမှစ၍ ချုပ်ပျက်ကုန်ဆုံး ကြကုန် ရာ၏။ နောက်နောက်နေ့ရက်သို့ မရောက်လာကြကုန်ရာပြီ။ မျက်မြင်ကဲ့သို့ပင် ထင်ရှားလှပါ၏။

ဆိုဖွယ်အထူးကား

သင်္ခါရတရားမျိုးမည်သည် ဘယ်လိုပြုလျှင် ဘယ်လိုဖြစ်၏ဟု သိ၍အလို ရှိရာ ဖြစ်လာရန် ပြုပြင်၍ ပေးလျှင် အလိုရှိရာ ဖြစ်လာ၏။ ပြုပြင်မှုနှင့်ကင်း၍ အလိုသက်သက်နှင့် ဖြစ်လာသည်မရှိ။ မန္တာတ်မင်းကြီးသည် လက်ပမ်းပေါက် ခတ်လိုက်လျှင် ကောင်းကင်မှ ရတနာမိုး ရွာလာရသည်ဟူရာ၌ ထိုသို့ဖြစ် နိုင်ရန် ရှေးမွှေးဘဝ တို့၌ ကံအထူးကိုပြုမှု၊ လက်ပမ်းပေါက်ခတ်မှု - ဟူသော ပြုပြင်မှုသာ ရတနာမိုးရွာမှု ဖြစ်လာသည်။ အလိုသက်သက်ဖြင့် ဖြစ်လာနိုင် သည် မဟုတ်။

၁။ ဘယ်အမှုကို ပြုလျှင် ဘယ်ဟာ ဖြစ်လာ၏ဟု သိမှုတို့ကား သညာ၊ ဝိညာဉ်၊ ပညာတို့ပေတည်း။

၂။ ပြုပြင်မှုတို့ကား စေတနာ၊ ဝီရိယတို့ပေတည်း။

ထိုတရားတို့သည် နိမိတ္တပညတ်မျိုးလည်း မဟုတ်ကုန်၊ ပုဂ္ဂလ၊ သတ္တ၊ အတ္တ၊ ဇီဝ၊ မညတ်မျိုးလည်း မဟုတ်ကုန်၊ တထိုင်တွင်း၊ တနာရီတွင်းမှာပင် အခါ ၁-ရာမက ချုပ်ပျောက်ပျက်ဆုံးမှု အမြဲရှိနေကြကုန်သော ပရမတ်ဇာတ်မျိုး၊ အနိစ္စဇာတ်မျိုးတို့သာတည်း။ ထို့ကြောင့် ထိုဇာတ်တို့လည်း တစုံတခုကိုမျှ သိတတ် ပြုပြင်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ မဟုတ်ကြကုန်၊ ထိုဇာတ်တို့မှ တပေါင်းလည်း တစုံတခုကိုမျှ သိတတ် ပြုပြင်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ-ဟူ၍ အသီးအခြား မရှိပြီ။ သိမ်မွေ့လှ၏။ သညာ၊ ဝိညာဉ်၊ ပညာ၊ စေတနာ၊ ဝီရိယတို့ကို ဇာတ်အသီးအခြားအနေနှင့် ဉာဏ်အမြင်ပေါက်ခဲလျှင် ဤအချက် ကြီး ချောမောလတ္တံ့။

[ဤထွင်ရှေ့ကား ဆံပင်မှကြွင်းသော ပထဝီကောဠာအတို့တွင် အရေအသား၊ အရိုးအစရှိသော ကောဠာသကြီးတို့၌ နိမိတ်ကြီး ၂-ပါး ကြီးကျယ်လှသည်ဖြစ်၍ နိစ္စ၊ ဇီဝ၊ ပုဂ္ဂလ၊ သတ္တ၊ အတ္တ၊ ဇီဝ အထင်အမြင်တို့ကို ပယ်ဖျောက်ရန် အလွန် ခဲယဉ်းလှသောကြောင့် ခက်ဆစ်ခက်ပိုင်းတို့နှင့်ထကွ နိမိတ်ကြီး ၂-ပါး ပယ်ရှား နည်းကို အထပ်ထပ် ပြဆိုလိုက်သည်။ အရေ၊ အသား၊ အရိုး၊ ဦးနှောက်၊ အဆုတ်၊ အသည်း၊ နှလုံး၊ အူဝ၊ အူသိမ်၊ ဤ ၉-ပါးသည် လိုရင်းတည်း။

(င) ဇာတ်ကြီး၄-ပါးနှင့် ဘာဝနာကိစ္စပြီးနိုင်ပုံ

ဓူပ်အဋ္ဌဝီသဟူ ဆိုအပ်သော ရူပက္ခန္ဓာ တရားအများရှိပါလျက် ဇာတ် ၄-ပါးကိုသာ ပြဆိုသည်မှာ ဇာတ် ၄-ပါးနှင့်ပင် ဝိပဿနာ ကိစ္စ ပြီးစီးနိုင်ကြောင်းကို စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူချက် ရှိသောကြောင့် တည်း။

(၈) အထ ခေါ် အာယသွာ ဣဟုလော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသဏ်မိ၊ ဥပသဏ်မိတွာ ကေမန္တံ နိသိဒိ၊ ကေမန္တံ နိသိန္တံ ခေါ အာယသန္တံ ဣဟုလံ ဘဂဝါ တေဒဝေါစ ယာ စ ဣဟုလ အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဇာတု၊ ယာ စ ဗာဟိရာ ပထဝီဇာတု၊ ပထဝီဇာတုယေဝေ သာ၊ နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိ၊ နေသော မေ အတ္တာတံ ယထာ ဘူတံ သမ္မာပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဝေမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မာ ပညာယ ဒိသ္မာစ ပထဝီဇာတုယာ နိဗ္ဗိန္နတိ၊ ပထဝီ ဇာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

(ခ) ယာ စ ဣဟုလ အဇ္ဈတ္တိကာ အာပေါဇာတု၊ ယာ စ ဗာဟိရာ အာပေါဇာတု၊ အာပေါဇာတု ယေဝေသာ၊ နေတံ မမ၊

၁၉-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း၊

နေသောဟမသ္မိ၊နေသော မေ အတ္တာတိ ယထာဘူတံ သမ္မာပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဝေမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မာ ပညာယ ဒိသ္မာ အာပေါ ဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ အာပေါဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

(ဂ) ယာ စ ဂုဟုလ အဇ္ဈတ္တိကာ တေဇောဓာတု၊ ယာ စ ဗာဟိရာ တေဇောဓာတု၊ တေဇောဓာတု ယေဝေသာ၊ နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိ၊နေသော မေ အတ္တာတိ ယထာဘူတံ သမ္မာပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဝေမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မာ ပညာယ ဒိသ္မာ တေဇော ဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ တေဇောဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

(ဃ) ယာ စ ဂုဟုလ အဇ္ဈတ္တိကာ ဝါယောဓာတု၊ ယာ စ ဗာဟိရာ ဝါယောဓာတု၊ ဝါယောဓာတုယေဝေသာ၊ နေတံ မမ၊ နေသော ဟမသ္မိ၊ နေသော မေ အတ္တာတိ ယထာဘူတံ သမ္မာ ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဝေမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မာပညာယ ဒိသ္မာ ဝါယော ဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ဝါယောဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

(င) ယတော ခေါ ဂုဟုလ ဘိက္ခု၊ ဣမာသု စတုသု ဇာတုသု နေဝတ္တာနံ န အတ္တနိယံ သမနုပဿတိ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဂုဟုလ သမ္မဒသော ဘိက္ခု၊ အစ္စဇိ ဇာဏှံ၊ ဝိဝဇ္ဇယိ သံယောဇနံ၊ သမ္မာ မာနာ ဘိသမယာ အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿာတိ။

အနက်ကား

(က) အထ ခေါ၊ ထိုအခါ၌။ အာယသ္မာ ဂုဟုလော၊ အရှင်ဂုဟုလာ သည်။ ယေန၊ အကြင်အရပ်၌။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိတော် မူ၏။ တေန၊ ထို ဘုရားရှိတော်မူရာ အရပ်သို့။ ဥပသဏ်မိ၊ ကပ်လေ၏။ ဥပသဏ်မိတွာ၊ ကပ်လေပြီး၍။ ဧကမန္တံ၊ သင့်တင့်သော အရပ်၌။ နိသီဒိ၊ နေ၏။ ဧကမန္တံ၊ တင့်သင့်သော အရပ်၌။ နိသီန္တံ ခေါ၊ နေပြီးသော။ အာယသ္မန္တံ ဂုဟုလံ၊ အရှင်ဂုဟုလာကို ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ တေ၊ ဤဆိုလတ္တံ့သော စကားတော်ကို။ အဝေါစ၊ မိန့်တော်မူ၏။ ဂုဟုလ၊ ဂုဟုလာ။ အဇ္ဈတ္တိကာ၊ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်သော။ ယာ စ ပထဝီဓာတု၊ အကြင်ပထဝီဓာတ်သည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဗာဟိရာ၊ အပသန္တာန်၌ ဖြစ် သော။ ယာ စ ပထဝီဓာတု၊ အကြင် ပထဝီဓာတ်သည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ သော၊ ဤပထဝီဓာတ် ၂-မျိုးသည်။ ပထဝီဓာတုယေဝ၊ မြေသဘော သက်

ကပ္ပဋ္ဌာနိကျမ်းကြီး

အက်သာတည်း။ တေံ၊ ဤပထဝီဓာတ် ၂-မျိုးသည်။ န မမ၊ ငါပိုင်ဥစ္စာ မဟုတ်။ သော၊ ဤပထဝီဓာတ် ၂-မျိုးသည်။ န အဟမသ္မိ၊ ငါမဟုတ်။ သော၊ ဤပထဝီဓာတ် ၂-မျိုးသည်။ န မေ အတ္တ၊ ငါ၏အတ္တမဟုတ်။ ဣတိ ဝေံ၊ ဤသို့။ တေံ၊ ဤပထဝီဓာတ် ၂-မျိုးလုံးကို။ ယထာဘူတံ၊ ဟုတ်မှန်သည့် အတိုင်း။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာပညာဖြင့်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ရှုအပ် ၎င်း။ ဝေံ၊ ဤသို့။ တေံ၊ ဤပထဝီဓာတ် ၂-မျိုးလုံးကို။ ယထာဘူတံ၊ ဟုတ်မှန် သည့်အတိုင်း။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာပညာဖြင့်။ ဒိသ္မာ၊ မြင်၍။ ပထဝီဓာတုယာ၊ ပထဝီဓာတ်၌။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ငြီးငွေ့၏။ ပထဝီဓာတုယာ၊ ပထဝီဓာတ်၌။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ ဝိရာဇေတိ၊ တပ်ခြင်းကင်း၏။

[၁, ၈, ဆုံးနှောက်ဓာတ်ကြီး ၃-၀ ကျင့်လည်း ဤနည်းတူ အနက်ပေးလေ။]

(င) ဣဟုလ၊ ဣဟုလ၊ ယတော၊ အကြင်အခါ၌။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်း သည်။ စတုသု၊ ၄-ပါး ကုန်သော။ ဣမာသု ဓာတုသု၊ ဤဓာတ်တို့၌။ နေဝတ္တာနံ၊ အနှစ်သာရ အတ္တမဟုတ်သည်ကို။ န အတ္တနိယံ၊ ကိုယ်နှင့် မစပ် သည်ကို။ သမန္တပဿတိ၊ ကောင်းစွာ မြင်၏။ ဣဟုလ၊ ဣဟုလ၊ အယံ ဘိက္ခု၊ ဤသို့ မြင်သော ရဟန်းကို။ သမ္မဒသော၊ ကောင်းစွာမြင်သော ရဟန်းဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ တဏှံ၊ တဏှာသည်။ အစ္စဇ္ဇိ၊ ပြတ်ပြီ။ သံယောဇနံ၊ သံယောဇဉ်သည်။ ဝိဝဋ္ဌယံ၊ ပြီးပြတ်ပြီ။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ မာနာဘိသမယာ၊ မာနကို ပယ်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ ဒုက္ခဿ၊ အမျိုးမျိုးသော ဝဋ်ဆင်းရဲ၏။ အန္တံ၊ အဆုံးကို။ အကာသိ၊ ပြုနိုင်ပြီ။

ပထဝီဓာတုယေသော ပါဌ်၌ အဓိပ္ပာယ်ကား

မြေကြီး၊ တော၊ တောင် စသည်တို့၌ ရှိသော ဗာဟိရပထဝီသည်လည်း ငါပိုင်ဥစ္စာမဟုတ်၊ ငါလည်းမဟုတ်၊ ငါ့အတ္တလည်းမဟုတ်-ဟု ထင်ရှား၏သို့ ထိုအတူ မိမိ မိမိတို့၏ အဗျတ္တသဏ္ဌာန်၌ရှိသော ခက်မာမူ ကိရိယာကိုလည်း ငါပိုင်ဥစ္စာမဟုတ်၊ ငါလည်းမဟုတ်၊ ငါ၏ အတ္တလည်းမဟုတ်-ဟု ဉာဏ် အမြင်၌ ထင်ရှားစေရမည်။ ပထဝီ ၂-မျိုး ထပ်တူကျစေရမည်။ အဗျတ္တပထဝီကို ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါဖြစ်၍ မနေစေနှင့်၊ ငါ၏ ဥစ္စာဖြစ်၍ မနေစေနှင့်၊ ငါ၏ အတ္တဖြစ်၍ မနေစေနှင့်-ဟု ဝေကျောက်ကန် လျှာလိပ်သံ ပြင်းပြင်းနှင့် ခပ်တင်းတင်း ဟောတော်မူပေသတည်း။

[ခုဒ္ဓိယစကြို]

၁၇. တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

တနည်းထမုံ ဓာတုမနသိကာရ ထူထောင်ရန်

သီလဝိသုဒ္ဓိ

အာဇီဝဋ္ဌမကသီလကို လုံခြုံစေ၍ ရှေးဦးမှာ သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် ပြည့်စုံရာ၏။
သီလဝိသုဒ္ဓိပြု၏။

စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ

စိတ္တဝိသုဒ္ဓိမှာ တတ်နိုင်လျှင် အထူးကောင်း၏။ မတတ်နိုင်လျှင် နေရ၏။ ဥပစာရ ဘာဝနာ၊ အပ္ပနာ ဘာဝနာ - ဟူသော စိတ္တဝိသုဒ္ဓိကို အသီးအခြားမလုပ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ကို သုက္ခဝိပဿက ယောဂီဟု ခေါ်သည်။ သုဒ္ဓဝိပဿက ယောဂီလည်း ခေါ်၏။ ယခု ကာလသည် သုက္ခဝိပဿက ခေတ်တည်း။ ထို့ကြောင့် သီလဝိသုဒ္ဓိ နေရာကျလျှင် ဓာတုမနသိကာရ ထူထောင်ရမည်။

ထူထောင်ပုံကား

ဤကိုယ်၌ ပထဝီဓာတ်၊ အာပေါဓာတ်၊ တေဇောဓာတ်၊ ဝါယောဓာတ်-ဟူ၍ ဓာတ်ကြီး ၄-ပါးရှိ၏။

မြေဓာတ်၊ ရေဓာတ်၊ မီးဓာတ်၊ လေဓာတ်-ဟူ၍ ဓာတ်ကြီး ၄-ပါးရှိ၏-
သော်လည်းဆို။

မြေ ၃-ပါး

ဤ၌ မြေသည် လောကမြေ၊ သုတ္တန်မြေ၊ ပရမတ်မြေ-ဟု ၃-ပါးရှိ၏။
ထို့တွင်-

၁။ လူအများသိကြသော သီလာပထဝီ၊ ပံသုပထဝီ၊ ဤမြေ ၂-ပါးသည် လောကမြေ မည်၏။

၂။ ဆံပင်၊ မွေးညှင်း၊ ခြေသည်း လက်သည်း-အစရှိသော ဖထဝီဓာတ် ၂၀-မြေသည် သုတ္တန်မြေ မည်၏။

၃။ ဤမြေ ၂-ပါးကား အထည်ခြစ် ထင်မြင်ရသော မြေမျိုးဖြစ်၍ ပရမတ်မြေ မဟုတ်။ ပရမာဏ်မြေ၊ အဏုမြေမျှပင် သော်လည်း အထည်ခြစ် ထင်မြင်လျက် ရှိခဲ့လျှင် ပရမတ်မြေကို ဉာဏ်မထိ၊ ပညတ်သဏ္ဍာန်တွင် ဉာဏ်စိုက်၍ နေ၏။ အထည်ခြစ် မဟုတ်သော ခက်မာမှုကိုလိုယာ သက်သက်သည်သာ ပရမတ်မြေ၊ အဘိဓမ္မာမြေ အစစ်တည်း။

ကပ္ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

လောကမြေ၊ သုတ္တန်မြေ ၂-ပါး၌ အနိစ္စလက္ခဏာရေး အစစ်မဝင်နိုင်၊ ပရမတ်မြေ အစစ်၌သာ အနိစ္စ လက္ခဏာရေး အစစ် ဝင်နိုင်သည်။ အနိစ္စ လက္ခဏာရေး အစစ်ဆိုသည်ကား ၁-နာရီအတွင်းမှာပင် အခါများစွာ ပျက်မှု၊ ချုပ်မှု၊ သေဆုံးမှု၊ ကုန်ခန်းမှုတည်း။ အထည်ဒြပ် သဏ္ဍာန်ကြီး ဖြစ်သော ဆံပင်မည်သည် ၁-နာရီ အတွင်းမှာ အခါများစွာ ချုပ်ပျက် ကုန်ဆုံးမည် ဝေးစွာ၊ လူသေ၍မူ ဆံပင်မသေသေး။ သုသာန်မြေမှာပင် တထွေးလုံးလုံး နေသေး၏။ ဆံပင်၌ ခက်မာမှု ကိရိယာတမျိုးသည်ရှိ၏။ ထိုကိရိယာသည်သာ လျှင် ပရမတ်မြေ အစစ်တည်း။ ဆံပင်၌ ထိုမြေဓာတ် အစစ်သည်မူကား ၁-နာရီအတွင်းမှာပင် အခါများစွာ ပျက်ချုပ်၏။ သေ၏၊ ဆုံး၏၊ ကုန်၏၊ ခန်း၏၊ ကွယ်ပျောက်၏။

ပျက်ပုံကား... ထင်ရှားစေခြင်းငှာ ဉာဏ်ဖြင့် ဆံပင်ကို ခွေ၍ကြည့်၊ မြေဓာတ်စစ် မပျက်ခဲ့လျှင် ကိုင်း၍ ညွတ်၍ပင် မရ၊ ပကတိအတိုင်း စောင့် တင်းခိုင်မာ၍ ခံနေလတ္တံ့။ ကိုင်း၍ ညွတ်၍ ရခဲ့လျှင် ဆံပင်အတွင်း၌ နဂိုမြေ ဓာတ်တွေ မြေ့မြေ့ ကြေပျောက် ပျက်ဆုံး၍ ကုန်ပြိုဟု သိအပ်၏။ ဉာဏ်စိုက် မိခဲစွာ ပရမတ် မြေဓာတ် စစ်မည်သည် ခက်မာမှု ကိရိယာမျှကိုသာ ဆိုသောကြောင့် ဆံပင်ကိုခွေရာ၌ ထိုဆံပင်အတွင်းမှာ ကိရိယာ အပြောင်း အလဲကို မြင်အောင်ကြည့်ရသည်။

ကိရိယာပြောင်းလဲမှု ဆိုသည်ကား။ ။ မာမှုကိရိယာ အခြေအနေ တမျိုး တမျိုး ပျက်၍ ပျက်၍ မာမှုကိရိယာ အသစ် အလစ် အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်၍ သွားမှုကို ကိရိယာပြောင်းလဲမှု ဆိုသည်။

ကိရိယာပြောင်းလဲမှု ထင်မြင်ခဲ့လျှင် ကိရိယာဟောင်း ပျက်ဆုံးမှု အဆင့်ဆင့် ကော်ရို၏။ ပျက်ဆုံးမှု မရှိခဲ့လျှင် ပြောင်းလဲမှု မရှိနိုင်။ ကိရိယာဟောင်း ပျက်ဆုံးမှု အဆင့်ဆင့်တို့နှင့် ကိရိယာသစ်ဖြစ်ပေါ်မှု အဆင့်ဆင့်တို့၏ အကူး အကူး အကြား အကြားတို့၌ အာကာသဓာတ် အခြား၊ အခြားကိုလည်း ဉာဏ်နှင့် မြင်အောင်ကြည့်၊ အာကာသဓာတ်ကို မြင်တတ်မှ သန္တတိအမျှင် ပြတ်မည်။

ဤ၌ ကိရိယာဟောင်း အဆင့်ဆင့် ကုန်ဆုံးပျောက်ကွယ်မှုကို အနိစ္စလက္ခဏာ အစစ်ဆိုသည်။ ဤကိစ္စကိုမြင်နိုင်မှ ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ်ဖြစ်သည်။ ဓာတ်၏ ပျက်ခြင်း၊ ဓာတ်၏ ချုပ်ခြင်း၊ ဓာတ်၏သေခြင်း၊ ဓာတ်၏ဆုံးခြင်း၊ ဓာတ်၏

၁၇. တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

ကုန်ခန်းခြင်းကို အနိစ္စဆိုသည်။ မရဏ အစစ်ပေတည်း။ ဤ မရဏ အစစ်ကို မြင်မှ ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ်ဖြစ်သည်။

[ဤကား ဆံပင်၌ ပရမတ် ပြေခေတ် အစစ်ကို ပြဆိုချက်တည်း။ ဤနည်းကို မိတ္တိ ရေခတ်၊ မီးခတ်၊ လေခတ်တို့၌လည်း လောက၊ သုတ္တန်၊ ပရမတ်စစ် နှစ်ပါး ၃-ပါးစီထုတ်၍ ပရမတ်ခေတ်စစ် ခွဲနည်း၊ အနိစ္စလက္ခဏာ စစ်ခွဲနည်း၊ ဝိပဿနာဉာဏ် စစ်ခွဲနည်းကို သိလေ။]

ပရမတ်ခေတ်စစ် ရေခတ်နှစ်

ပရမတ် ခေတ်စစ်မျှကိုသာ ပြဆိုအံ့။ ။ ထိုဆံပင်၌ ခက်မာမှုကိရိယာမျှသာ ဖြစ်သော ထိုပြေခတ်စစ် အများကို တခုနှင့်တခု ကပ်တယ်ဖွဲ့စည်းမှုသည် ပရမတ်ရေခတ် အစစ်မည်၏။ ဤရေခတ် ဖွဲ့စည်းမှုကြောင့် အထည်ဒြပ် မရှိသော ခက်မာမှု ကိရိယာသည် များစွာ စွမ်းမိခံမိကြသဖြင့် ဆံပင်သဏ္ဍာန် အထည်ဒြပ် ထင်မြင်ရ၏။ ဤရေခတ်၏ ပျက်မှုဖြစ်မှုမှာ မိမိ၏မိတ္တိပြေခတ်နှင့် ဖြစ်အထူ၊ ပျက်အတူ ပါလေတော့သည်။

[ဤကား ဆံပင်၌ ရေခတ်အစစ်ကို ပြဆိုချက်တည်း။]

ပရမတ်ခေတ်စစ် မီးခတ်နှစ်

ထိုဆံပင်၌ ပူသောအခါ ပူမှုကိရိယာ သက်သက်သည်လည်းကောင်း၊ အေးသောအခါ အေးမှုကိရိယာ သက်သက်သည်လည်းကောင်း ပရမတ် မီးခတ် အစစ်မည်၏။ ဤမီးခတ်ကိုပင် ကျမ်းဂန်တို့၌ ဥတုဟုဆိုသည်။ မိတ္တိဝတ္ထုကို လောင်မှု အမြဲရှိသောကြောင့် မီးခေင်သည်။ မိတ္တိဝတ္ထုကို စွမ်းလျှင် သားသမီးပေါက်ဖွားမှု အမြဲရှိသောကြောင့် ဥတု ခေင်သည်။ လောက မျက်မြင်ကို ကြည့်။

အဘယ်ကို လောင်သနည်း။ မိမိမိတ္တိ ပြေခတ်ကို အမြဲလောင်သည်။ ပြေခတ်ကား တေဇော၏ မီးစာတည်း။ စိတ္တက္ခဏ ၁၇-ချက်ရှိလျှင် မီးစာ ပြေခတ် ကုန်မြဲတည်း။ မီးစာကုန်လျှင် မီးကုန်မြဲ။ ဥပါဒ်သည် နောက်ဦးသို့ ရောက်လျှင် ပြေခတ်ကို စွမ်းမိ၏။ စွမ်းမိသည်နှင့် တပြိုင်နက် သားသမီး ပေါက်ဖွား၏။ ထိုသားသမီး ကလာပ်စုကို ဥတုဇကလာပ် ခေင်သည်။ ဤမီး ခေတ်၏ အမြဲလောင်မှု၊ အမြဲရုပ်သစ် ကလာပ်သစ် ပေါက်ဖွားမှုကို မြင်နိုင်ပါ မှုကား ပကတိ ဆံပင်၌ပင် ဖြစ်မှု ပျက်မှု တရွရွနေသည်ကို မြင်လိမ့်မည်။ ဆံပင်၌ မြင်လျှင်လည်း တကိုယ်လုံး၌ ဖြစ်မှုပျက်မှု တရွရွနေသည်ကို မြင်လိမ့်

ကပ္ပန္ဒုနိဗ္ဗာန်ကြီး

မည်၊ ဤမီးခတ်၏ ပျက်မှုဖြစ်မှုသည်လည်း မီးစာမြေခတ်နှင့် ပျက်အတူ၊
ဖြစ်အတူပင်တည်း။

[ဤကား ဆံပင်၌ မီးခတ် အစစ်ကို ပြဆိုချက်တည်း။]

ပရမတ်ခတ်စစ် လေခတ်နှစ်

မီးရှိလျှင် အရှိန်ရှိမြဲဖြစ်၍ ထိုဆံပင်၌ မီးခတ်၏ အရှိန်ဖြစ်မှု၊ ကြွေမှု
ကိရိယာသက်သက်သည် လေခတ်စစ်မည်၏။ လှုပ်ရှားခြင်းရှိမှ ထင်ရှားသည်။
ပျက်မှုဖြစ်မှုမှာ တေဇောနှင့် တချက်တည်းပင်။

[ဤကား ဆံပင်၌ လေခတ်အစစ်ကို ပြဆိုချက်တည်း။]

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ

လွယ်လည်းလွယ်၏၊ ခက်လည်းခက်၏၊ ဉာဏ်စိုက်မိလျှင် လွယ်၏၊ ဉာဏ်
မစိုက်မိလျှင် ခက်၏၊ ဤသို့လျှင် ဆံပင်၌ အမှုကြီး ၄-ပါး၊ ကိရိယာကြီး
၄-ပါးကို ၄ စိတ်ကဲ့အောင် ဉာဏ်နှင့်ခွဲမှုသည် စတုခာတု ၀၀တ္ထာန် မည်၏။
ဆံပင်ခေါ်သော ဒြပ်သဏ္ဍာန် ဉာဏ်၌ ကွယ်ပျောက်၍သွားအောင် မြင်လေ
ဉာဏ်၌ ဆံပင်ဒြပ် သဏ္ဍာန် ကွယ်ပျောက်၍ ခတ်အစု သက်သက်သာ၊
မြင်သောအခါ ဆံပင်၌ အတ္တဟူ၍ စွဲလမ်းသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကွာလေ၏။
ဆံပင်၌ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဉာဏ် ပေါက်လေ၏။

[ဤကား ဆံပင်၌ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်ပုံကို ဝံ့ပြချက်တည်း။ ဤနည်းကို မှီ၍
မိမိကိုယ်ထုလုံးကို ၄-စိတ်၊ ၄-ဖြာ အကွဲကြီးကွဲအောင် အာထုတ်ကြလေ။]

မိမိကိုယ်တစ်ခုမှာ ၄-စိတ် ၄-ဖြာ ကွဲလျှင် ရုပ်ခန္ဓာ ရှိသမျှမှာ ကွဲနိုင်လေ
တော့သည်။ မိမိကိုယ်မှာ ဆံပင်၌ကဲ့သို့ ဉာဏ်၌ ဒြပ်သဏ္ဍာန်တွေ အကုန်
ကွယ်ပျောက်၍ ခတ်ပုံ၊ ခတ်စု၊ ခတ်ခဲ၊ ခတ်တုံးကြီး သက်သက် ထင်မြင်
နိုင်သောအခါ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြီး ကျွတ်ကွာ၏။ တကိုယ်လုံး၌ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်
တည်ထောင်မိ၏။ “သမ္မောဟဝိနောဒနိ အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌဇာတာကြီး” ၌ဤအနေ
ဤစခန်းသို့ ဆိုက်ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင် စူဠသောတာပန် အဖြစ်သို့
ရောက်ပြီဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏။

[ဤကား ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အမြောက်တည်း။]

[ဇ္ဇတိယအကြောင်း]

၁၇-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း၊

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ

ကံ, ဥတု, အာဟာရ အချက်ကြီး ၃-ပါး

ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ ဉာဏ်၌ ကံ, စိတ်, ဥတု, အာဟာရ-ဟူ၍ အကြောင်းတရား ၄-ပါးရှိ၏။ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ခက်မာမှုကိရိယာ, ဖွဲ့စည်းမှုကိရိယာ, ပူဆွေးမှုကိရိယာ, ကြွရွခြင်း ဟူသော ထောက်ကန်မှုကိရိယာ၊ ဤကိရိယာကြီး ၄-ခု အစုံတို့သည် ကံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။

ထို ၄-ခုတို့တွင် ပူဆွေးမှုကိရိယာသည် ဥတုပေတည်း။ သားသမီးရုပ်ကလာပ် ပေါက်ဖွားမှု၌ အတုမရှိ စွမ်းနိုင်လှသော ဓာတ်ကြီးပေတည်း။ မီးတောက်ကို လည်းကောင်း, မီးခဲကို လည်းကောင်း စေ့စေ့ကြည့်ရှု၍ နေလျှင် ရွရွရွရွနေသည်ကို မြင်ရ၏။ ဓာတ်မီးဟု ဆိုအပ်သော ဥတု၏ သားသမီးပေါက်ဖွားမှုပေတည်း။ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်မှလည်း ကံသည် ရှေးဦးစွာစ၍ ပေးရုံမျှသာတည်း။ အစဉ်ထူထောင်၍ ပေးရုံမျှသာတည်း။ စမိသည်နောက်၌ ကြီးပွားစေရန် ကိစ္စမှာ ဓာတ်မီး၏ တာဝန်ပေတည်း။ ဓာတ်ကိရိယာကြီး ၄-ပါး ပေါ်လာသည်ရှိသော် အာဟာရ ဩဇာဟု ဆိုအပ်သော ဓာတ်ဆီသည်လည်း ပါရှိမြဲတည်း။ ဤဓာတ်ဆီသည်လည်း သားသမီးပေါက်ဖွားမှု၌ လွန်စွာ စွမ်းနိုင်သော တရားပေတည်း။

လောက၌ မီးသည် အဆီမျိုးနှင့် ပေါင်းမိလျှင် လွန်စွာ သားသမီးပေါက်ဖွား၏။ မီးတောက်မီးလျှံ ဖြစ်၍ထ၏။ အဆီသည်လည်း မီးနှင့်ပေါင်းမိလျှင် လွန်စွာ သားသမီးပေါက်ဖွား၏။ ဓာတ်မီးနှင့် ဓာတ်ဆီတို့ကား အဖော်အဖက်တို့ပေတည်း။ ဆီမီး, ရေနံဆီမီး, ဖယောင်းမီး တို့ကို ကြည့်လေ။ အစစကံထူထောင်၍ ပေးသည့်နောက် တခဏတခြား ရုပ်ကလာပ်ခန္ဓာ ကြီးပွားမှုသည် ဓာတ်ဆီ, ဓာတ်မီးတို့၏ တာဝန်ပေတည်း။

ညောင်ပင်ကြီးဥပမာ

ဥပမာကား-ညောင်ပင်ကြီးဖြစ်ရာ၌ သေးငယ်လှစွာသော ညောင်စေ့သည်-အစစ အညောက်ငယ်ကလေး ဖြစ်အောင် ထူထောင်၍ ပေးလေ၏။ ထူထောင်၍ ပေးသည့်နောက် ထိုညောင်စေ့ငယ်သည် ပုပ်ဆွေးပျောက်ကွယ်လေ၏။ အစဉ်အတိုင်း ကြီးပွားမှုမှာ မြေဥတု, ရေဥတု, ၂-ပါးတို့၏ တာဝန်ပေတည်း။ မိုးဇောင်းလှသော အခါ၌ လစဉ်ရှာသော မိုးရေသည် မြေနှင့်ထောင့်၍ တည်နေ၏။ မြေဥတု, ရေဥတု ၂-ပါးဖြစ်၏။ ထိုဥတု

[အထိအစာအိမ်]

၂-ပါးသည် ထိုညောင်ညောက်ငယ်ကို အပ်ငယ်၊ အပ်ကြီး၊ ဝင်ရိုး လက်သန်း၊ လက်ညှိုး၊ သဏ္ဍာန်စသည်ဖြင့် တနေ့တခြား ကြီးပွားစည်ကားစေ၏။ သံဃောင် ၁-ရာရှိသော ညောင်ပင်ကြီး ဖြစ်စေ၍ အနှစ် ၅-ရာ အနှစ် ၁-ထောင် တိုင်အောင် တည်စေ၏။

၁။ သတ္တဝါတို့၏ ရုပ်ခန္ဓာ၌ ကံသည် ညောင်စေ့ငယ်နှင့် တူ၏။

၂။ ဓာတ်ဆီ ဓာတ်မီးတို့သည် မြေဥတု၊ ရေဥတုတို့နှင့် တူကုန်၏။

ညောင်ပင်သဏ္ဍာန်တခုလုံး အပြည့်ရှိနေသော ဓာတ်မီးသည် မြေဥတု မျိုးတည်း။ ညောင်ပင်သဏ္ဍာန် တခုလုံး၌တည်ရှိသော စိုစွတ်သော အစေး သည် ရေဥတုမျိုးတည်း။ အတွင်းမြေဥတု၊ ရေဥတု ၂-ပါးတည်း။ ညောင်ပင်၏ တည်ရာ မြေကြီးရှိသော ဥတုသည် အပမြေ ဥတုတည်း။ လစဉ် မပြတ် ရွာသော မိုးရေမှဖြစ်သော မြေတွင်းရှိ စိုစွတ်သော အမှုသည် အပ မြေဥတုတည်း။ အပဥတု ၂-ပါးတည်း။ အပဥတု ၂-ပါးက တွင်တွင် ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့၏။ ညောင်ပင်တွင်းရှိ အတွင်းဥတု ၂-ပါးက အတွင်း ကြီးပွားစေ၏။ ကြီးပွားစေသော်လည်း မျိုးစေ့၏ တန်ခိုးအားဖြင့် ညောင်ပင်၏ အခြင်းအရာ အတိုင်းသာ ကြီးပွားစေ၏။ အသွေး၊ အဆင်း၊ အကိုင်း၊ အခက်၊ အရွက်၊ သဏ္ဍာန်စသည် အလုံးစုံသည် သရက်ပင်သဏ္ဍာန်၊ ပိန္နဲပင်သဏ္ဍာန် စသည်ဖြစ်၍ မသွားစေရ။ သဏ္ဍာန်ကြီးမှု၊ အရပ်မြင့်မှု၊ အသက်ရှည်မှု အလုံးစုံသည် မျိုးစေ့၏ တန်ခိုးအားဖြင့် ညောင်ပင်၏ အခြင်း အရာမျိုးအတိုင်းသာ ဖြစ်ရ၏။ ဗီဇနိယာမ ခေါ်သည်။

မြေဥတု၊ ရေဥတု ကောင်းရာ၌ ပေါက်ထောက်ခဲ့လျှင် အလွန်ကြီးပွား စည်ကား၏။ ခြောက်သွေ့ ခေါင်းပါးလှသော မြေ၌ ပေါက်ထောက်ခဲ့လျှင် ကောင်းစွာ မကြီးပွားနိုင်။ ဥတုအတွက်တည်း။ ခပ်သိမ်းသော သစ်ပင်မျိုး၊ ချုံမျိုး၊ နွယ်မျိုး၊ မြက်မျိုး၊ ကောက်စပါးမျိုးတို့၌လည်း ဤနည်းတူပင်။

ဤသို့လျှင် ညောင်ပင်ကြီး၌ မျိုးစေ့၏ဆိုင်ရာ အမှု၊ အတွင်း မြေဥတု ရေဥတု ၁-ပါး၏ ဆိုင်ရာ အမှု၊ အပမြေဥတု ရေဥတု ၂-ပါး၏ဆိုင်ရာ အမှု တို့ကို ခြားနားစွာ ကြည့်မြင်၍ ထားဘိဦး။ သတ္တဝါတို့၏ ရုပ်ခန္ဓာ၌ ကံ၏ အမှုသည် ညောင်ပင်ကြီး၌ မျိုးစေ့ငယ်၏ အမှုနှင့်တူလှ၏။

ပဋိသန္ဓေမှ စ၍ အစဉ်ပါရှိ၍လာသော အတွင်းဓာတ် ဆီ ဓာတ်မီး ၂-မျိုးသည် ညောင်ပင်၏ အတွင်း ဥတု ၂-ပါးနှင့်တူ၏။ အမိဝမ်း၌ နေစဉ်

၁၇-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရွာနည်းကို ပြဆိုခန်း

အခါ အမိကိုယ်မှ ထိုသူငယ်၏ အတွင်းသန္တာန်ကို အတွင် ထောက်ပံ့သော အပဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်မီး ၂-ပါး ဖွားမြင်သည့် နောက်၌ မျှီအပ်သော အစာအာဟာရတို့မှ ထိုသဏ္ဍာန်ကို အတွင်ထောက်ပံ့သော အပဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်မီး ၂-ပါးသည် ညောင်ပင်တည်ရာ မြေအတွင်းရှိ အပဉ္စတု ၂-ပါးနှင့် တူ၏။ အပမ္မ နေ့စဉ် မျှီအပ်သော ထမင်း ရေစာတို့သည် လစဉ် ရွာသော မိုးရေနှင့်တူ၏။ စေ့စပ်အောင်ကြံလေ။

ကံ, ဥတု, အာဟာရအချက်ကြီး ၃-ပါး အမြက် ပြီး၏။

စိတ်ဓာတ်အချက်

စိတ်၏ အချက်ကား အထူးအားဖြင့် လှုပ်ရှားမှု, သွားမှု, လာမှု, ထမ, ထိုင်မှု, ပြောမှု, ဆိုမှု စသည်တို့၌ အမှု အားလျော်စွာ တကိုယ်လုံး၌လည်းကောင်း, ပြိုင်ပြိုင်လိုရာ ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်၌လည်းကောင်း, ပြိုင်းခနဲ ပြိုင်းခနဲ တပြိုင်နက် ဓာတ်ကိရိယာ ၄-ပါးဖြစ်ပေါ်ရ၏။ ညဉ့်အခါ၌ အခန်းတွင်းမှာ မီးထွန်းကြရာ မီးတောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် တခန်းလုံး၌ မီးရောင်တွေ အပြည့် ပေါ်လာ သကဲ့သို့တည်း။ စိတ်၏ အစွမ်းမျိုးဖြစ်၍ အလွန်အဟုန်ပြင်းထန် သန်စွမ်း၏။ သူ့စိတ်နှင့် သူ့အမှု အသီးသီးပေတည်း။

စိတ်ဓာတ်၏ အချက် ပြီး၏။

ဤသို့လျှင် ပဋိသန္ဓေ၌ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်မှစ၍ တဘဝလုံး ထို ဓာတ်ကိရိယာအစုအရုံး အတုံးအခဲကြီးသည် ကံ, စိတ်, ဥတု, အာဟာရ၊ ၎င်းအကြောင်း ၄-ပါးကြောင့် ဖြစ်ရ၏။ တည်ရ၏။ ထိုတွင် ပြိုင်ပြိုင်သူ ဆိုင်ရာ အကြောင်းကြီး ၄-ပါးကို ခြားနား၍ သိရ၏။ တကိုယ်လုံးသည် ဓာတ်မီးခဲ ကြီး ဆိုလျှင်လည်း ဟုတ်၏။ ဓာတ်ဆီခဲကြီးဆိုလျှင်လည်း ဟုတ်၏။ လူသဏ္ဍာန်မျှ တောက်၍ နေသော မီးတောက်ကြီးနှင့် ဤ ကိုယ်ကြီးသည် တူလှ၏။ ထို မီးတောက်ကြီးကို စေ့စေ့ကြည့်နေလျှင် တရွရွ တရှိန်ရှိန် ရုပ်ဓာတ်လုပ်တွေ ပွား၍နေမှုသည် ထင်ရှားလှ၏။ စီး၍နေသောမြစ်ရေအသျှင်ကို စေ့စေ့ကြည့်၍ နေလျှင်လည်း စိပ်စိပ် စိပ်စိပ် တရွရွ ပွားမှုအစဉ်သည် ထင်ရှား၏။ တရှိန်ရှိန် တရွရွ မြင်ကြလျှင် ဆံပင်-စသော ခန္ဓာတို့၌ အာကာသ ပရိစ္ဆေဒဓာတ်၏ ခြားနားနေချက်ကိုလည်း ထင်တတ် မြင်တတ်ကြစေ။

အာကာသဓာတ် အခြား အခြားတွေကို မြင်တတ်မှ ဓာတ်ကိရိယာ အဟောင်းတွေ ထေမှု, ဆုံးမှု, အသစ်အသစ်တွေ ဖြစ်ပေါ်မှု အနိစ္စ အချက်

ပေါ်နိုင်သည်။ ထို မီးတောက်ကြီး မြစ်ရေအလျဉ်တို့၌ မီးတောက် မီးလျှံပွားမှု၊ မြစ်ရေအလျဉ် ပွားမှုတို့ကဲ့သို့ ဤကိုယ်ခန္ဓာကြီးမှာလည်း အမြဲပွား၍နေသော ဥတုဓာတ်မီး၊ ဥတုဇရုဗ်ကလာပ် စသည်တို့ကို တရှိန်ရှိန် တရွရွ နေကြသည်ကို မျက်စိနှင့် မြင်သကဲ့သို့ ဉာဏ်နှင့် မြင်ကြစေရမည်။

ပဋိသန္ဓေမှစ၍ ကမ္မဇ ရုပ်ကလာပ် အစဉ်မှာမူစား ထိုဥတုဇ၊ အာဟာရဇတို့ ပွားစီးလျှင် ပွားစီး၍လိုက်၏။ ဆုတ်ယုတ်လျှင် ဆုတ်ယုတ်၍ လိုက်၏။ ရေပွားလျှင် ကြာပွားသကဲ့သို့၊ ရေဆုတ်လျှင် ကြာဆုတ် သကဲ့သို့တည်း။ လောက၌ ကိုယ်တွေ့ မျက်မြင်တွေ့ကိုလည်း စေ့စေ့နံ့နံ့ ကြည့်တတ် သိတတ် ရသည်။

[ဤစား ကပ်ဝိစာရဏဝိသုဒ္ဓိ အမြောက်တည်း။]

ဓာတ်ကြီး ၄-ပါးနှင့် သာဝနာကိုစွဲပြီးစီးနိုင်ပုံကို ပြဆိုချက်ပြီး၏။

(၈) ဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်မီးတို့ကို အမှီပြု၍ ရုပ်တရားတို့၌ ဝိပဿနာ ဉာဏ်အမြင် ထိုးထွင်း၍သိပုံ

ဓာတ်ဆီ ဓာတ်မီးတို့ကို အမှီပြု၍ ရုပ်ဓမ္မတို့၌ ထိုးထွင်း၍ သိရာသော အမျက်စုကို ပြဆိုအံ့။

အထက်အောက် အဖို့အားဖြင့်-အကနိဋ္ဌဘုံမှ စ၍ မဟာအဝီစိ ငရဲကြီး၊ ထို့အောက် ယူဇနာ ၁-သိန်း ၂-သောင်း အထူရှိသော သိလာပထဝီ ကျောက်ဖျာကြီး၊ ထို့အောက် ယူဇနာ ၄-သိန်း ၈-သောင်း အထူရှိသော ရေပြင်ကြီး၊ ထို့အောက် ယူဇနာ ၉-သိန်း ၆-သောင်း အထူရှိသော လေပြင် ကြီး၊ ဤမျှလောက်သော သြဇာသကို ဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်မီးတို့သည် ဖန်ဆင်း တည်ထောင်အပ်၏။ ထိုမှ အောက်အဖို့သည် အနန္တ ကောင်းကင်နယ်သာ ဖြစ်၏။ ရုပ်ဟူ၍ အဏုမြူမရှိပြီ။ အကနိဋ္ဌဘုံမှ အထက်အဖို့သည်လည်း အနန္တ ကောင်းကင်နယ်သာ ဖြစ်၍ ရုပ်ဟူ၍ အဏုမြူမရှိပြီ။

ဖိလာ အဖို့အားဖြင့် - အောက်လေအပြင်၊ ရေအပြင်တို့သည် အနန္တ စကြဝဠာ တပြင်တည်းသာ ဖြစ်ကုန်၏။ သိလာပထဝီ ခေါ်သော ကျောက် အပြင်သည်လည်း စကြဝဠာ ၃-ခု ဆိုင်ရာ၌ ယူဇနာ ၈-ထောင် အပေါက်ရှိ၏။ မြင်းမိုရ်တောင်၊ သတ္တရသန်တောင်၊ စကြဝဠာ တောင်တို့ သည်လည်း ထိုသိလာပထဝီ၌ အမြစ်စိုက်ကုန်သည်။ ထိုတောင်တို့၏ အောက်၌ ပံသု ပထဝီ အခြားမရှိပြီ မြင်းမိုရ်တောင်သည် ရေထဲ၌ ၈-သောင်း ၄-ထောင် မြုပ်သည်

[ဤစာအုပ်၏]

၁၉-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုစနိုး

ဟူသော စကားမှာ အောက်မြေမှ ပေါ်စု သမုဒ္ဒရာအစောက်နှင့် တိုင်း၍ ဟောသော စကားသာဟု ယူရမည်။ သိလာ ပထဝီခေါ်သော ကျောက်ဖျာ အပြင်မှ ပေါ်တက်သည်ကို ဆိုမှုကား မြင်းမိုရ်တောင်သည် ရေထဲ၊ မြေထဲသို့ မြုပ်သည်ကား ပံသုပထဝီအထု ယူဇနာနှင့်အမျှ ၁-သိန်း ၂-ထောင် မြုပ် သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ သမုဒ္ဒရာသည် အောက်မြေပြင်ပေါ်၌ တည်ရှိ၍ထား သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်မဟုတ်။ အသုတပြည် တည်ရာအရပ်မှကား အထူးဖြစ်သော ဩကာသပေတည်း။

ပံသုပထဝီမှာမူကား - ကျောက်ခွက်အမျှခွဲ၍ အသီးသီး ထည့်၍ထားသော မြေညက်ကဲ့သို့ စကြဝဠာ တခုစာ အတွင်း၌သာ အသီးအသီး တည်ကြလေ သည်။ စကြဝဠာ ၁-ပါးနှင့် ၁-ပါး ပံသုပထဝီချင်း မစပ်ကြ။ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီး သော စကြဝဠာ အနန္တပင် တပြင်တည်းဖြစ်၍ ဆောင်ပေသော လေအပြင် သည်လည်း ဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်မီးတို့ ဖန်ဆင်း တည်ထောင်ပေ၍ ယနေ့ထက်ထိ ဖြစ်ထွန်းကာနေပေသည်။

ပဋ္ဌာနီးပုဂ္ဂိုလ်တော်၌ - ဗဟိဒ္ဓဓာတ်ဆီသည် ဗဟိဒ္ဓဝတ္ထု၌ ကျေးဇူးပြုကြောင်း ကို မဟောပါသော်လည်း ဗဟိဒ္ဓဝတ္ထုတို့၌ အဆီ အင်အားကောင်းလျှင် ခိုင်ခံ့အားရှိသည်များကို မြင်ကြရသောကြောင့် ဗဟိဒ္ဓဓာတ်ဆီသည် လေ၊ ရေ၊ မြေစသော ဗဟိဒ္ဓဝတ္ထုတို့၌လည်း သုတ္တန်ဥပနိဿယနည်း အားဖြင့် ဓာတ်မီး၏ အားကြီးစွာသော အထောက်အပံ့ အဖော်သဟဲကြီးတခု ဖြစ် ကြောင်းကို သိရလှတော့သည်။

လောက၌ ဥဏှတေဇော လွန်သော မိကျီးမှ အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပွားသော မီးတောက်ကို မီးတောက်ဟု ခေါ်ဝေါ်သည်။ ထိုမီးတောက်၏ အဆင့်ဆင့် မီးပွား၍ သွားသည်နှင့်အတူတူပင်။ ထို လေပြင်ကြီးသည်လည်း ဓာတ်မီး အပြင်ကြီးပင်ဖြစ်၍ အဆင့်ဆင့်မီးပွား၍ နေသော မီးသား၊ မီးမြေး၊ မီးစုံ၊ မီးခဲပင်တည်း။ မီးစာပင် ကောင်းသော်လည်း နှမ်းဆီ၊ ရေနံဆီစသော လောင်စာအဆီရှိမှ မီးသည် အရှည်တည်နိုင် ပွားများနိုင်သကဲ့သို့ ထိုလေပြင်၌ ကလာပ်တိုင်းမှသာ သိသော ဩဇာဟူသော ဓာတ်ဆီကြောင့်သာ ဓာတ်မီးသည် လည်း အရှည်တည်နိုင် ပွားများနိုင်လေသတည်း။

ဓာတ်ကြီး ၃ ပါးကို ဥာဏ်ဖြင့် နှိတ်၍ ကြည့်ရှုရန်

ထို လေပြင်ကြီး၌ လေဓာတ်သည် ဓာတ်လွန် ဓာတ်ပေါ်ဖြစ်၏။ မီးဓာတ် သည် မပေါ်လွန်း၊ ဓဇုပ်လွန်းသော အလယ်အလပ် မဇ္ဈတ္တ ဓာတ်ဖြစ်၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

မြေဓာတ်၊ ရေဓာတ်များသည် ငုပ်ဓာတ်စုသာဖြစ်၏။ မြေဓာတ်သည် သဟဇာတ်ဓာတ်တို့၏ အဖွဲ့အစည်း ကိစ္စမျှသာရှိ၏။ မြေဓာတ်ကို ဉာဏ်ဖြင့် နုတ်ယူ၍ ကြည့်လျှင် ထိုလေပြင်ကြီးသည် မီးတောက် သေသကဲ့ကို ချုပ်ပျောက်ခွင့် ထင်မည်။ ရေဓာတ်ကိုလည်း ထိုအတူ ဉာဏ်ဖြင့် နုတ်၍၊ ဤကဲ့သို့ချည်း အရာတိုင်းမှပင် ပစ္စည်းကိုနုတ်၍ ကြည့်တတ်မှ တုစ္ဆသဘော၊ သုညသဘော ပေါ်လေသည်။

ဥပမာ-မီး၊ ရေ၊ လေတို့ဖြင့် လှုပ်ရှားသွားလာ၍ နေသော ဧကန်ကြီး၊ သင်္ဘောကြီး၊ မီးရထားကြီးများကို မြင်ကြလေရာ အသက်ရှိသကဲ့သို့ ထင်မြင် ရသည်။ အချက်အလက်တို့ကို နေရာကျသိ၍ ဉာဏ်ဖြင့် နုတ်ကာ၊ နုတ်ကာ ကြည့်ရှုပါလျှင် လှုပ်လှုပ်မြင်သမျှ အားလုံးသည် တုံးလုံးပုံလျက် သက်သက် အသေ ထင်မြင်ပေသည်။ ယင်းသို့ ထင်သည်ကို တုစ္ဆ၊ သုည ခေါ်သည်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း၊ ပဋ္ဌာန်းနည်းများနှင့် ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးတို့ကို ဟောတော် မူသည်မှာလည်း ပစ္စည်းအပြားကို သိစေလို၍ ဟောတော်မူရင်းပင် မဟုတ်။ ပစ္စည်းတရားကို နေရာကျသိ၍ နုတ်ကာနုတ်ကာ ရှုတတ်ပါမှ လောကဓာတ် အားလုံး၏ တုစ္ဆသဘော၊ သုညသဘောကို သိနိုင်မည်ဟု နှလုံးပြု၍ နိဿတ္တ၊ နိဇ္ဇိဝ၊ တုစ္ဆ၊ သုညအဖြစ်ကို သိစေလို၍သာ ဟောတော်မူရင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဤကဲ့သို့သော သဘောကို မသိကြကုန်သော သူတို့သည် ပဋ္ဌာန်း ၂၄- ကျမ်းကို အသက်ထက်ဆုံး နှုတ်ဝယ်ငိုသော်လည်း ဤသတ္တလောက၊ သင်္ခါရ လောက၊ ဩကာသလောက၏ တုစ္ဆအဖြစ်၊ သုညအဖြစ်၊ နိဿတ္တ-နိဇ္ဇိဝ- အနုတ္တ-အသာရအဖြစ်ကို မရိပ်မိကြလေကုန်။

လေဓာတ်သည် သဟဇာတ်တို့၏ အားခွန်ဗလပေတည်း။ ထို့ကြောင့် လေဓာတ်ကို နုတ်၍ရှုလျှင် လေအပြင်ကြီး ခဏခြင်း ကွယ်ရာ၌ ဆိုဖွယ်မရှိ။ မီးဓာတ်မှာမူကား သူ့မေးဖွားမှ ဖြစ်ပွားရလေသော လေအပြင်ကြီး ဖြစ်ပေ၍ သူ့ကိုနုတ်လျှင် လေအပြင်မရှိပြီ။ ဩဇာ-ဟူသော ဓာတ်ဆီကို နုတ်၍ ရှုလျှင် လည်း ဓာတ်မီးသေပျောက်သည်ကို မြင်လတ္တံ့။

[ဤကား အထုအားဖြင့် ယူဇနာ ၉-သိန်း ၆-သောင်း၊ ဖိဇာအားဖြင့် ၈-ကြိမ် ၅ အနန္တ တပြင်ထည်း ဖြစ်ပွားနေသော လေပြင်ကြီး၌ ရိတ္တသဘော၊ တုစ္ဆသဘော၊ သုညသဘောတို့ကို အလင်းဖော်ရှားအောင် ရှုနည်းပေတည်း။]

- ၁။ အနိစ္စလက္ခဏာကို သန္တတိဖုံးလွှမ်းသည်။
- ၂။ သန္တတိကို ခွာ၍ရှုမှ အနိစ္စလက္ခဏာ ခေါ်သည်။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၁၇. တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

- ၃။ ဒုက္ခလက္ခဏာကို ဣရိယာပထ ဖုံးလွှမ်းသည်။
- ၄။ ဣရိယာပထကို စစ်၍ ကြည့်တတ်မှ ဒုက္ခလက္ခဏာ ပေါ်သည်။
- ၅။ အနတ္တလက္ခဏာကို စာနုဖုံးလွှမ်းသည်။
- ၆။ စာနုကိုဖွင့်၍ ကြည့်တတ်မှ အနတ္တလက္ခဏာ ပေါ်သည်။

ဟုလာသော သမ္မောဟဝိနောဒနိ အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ တို့ကို မှီ၍ အနတ္တ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သော တုစ္ဆ၊ သုည၊ အသာဒုကို ပစ္စယ သာမဂ္ဂိ ဖုံးလွှမ်းသည်ဖြစ်၍ ပစ္စယသာမဂ္ဂိကို ဉာဏ်ဖြင့် ပေါက်ခွဲမှုတ်လွှင့်၍ တုစ္ဆသဘောကို ရှုပုံနည်း အမြောက်ပေတည်း။

ငုပ်ခတ်နှင့် ပေါ်ခတ်ကို ရှုနည်း

ငုပ်ခတ်ကို ဖော်၍ ရှုနည်း၊ ပေါ်ခတ်ကို ငုပ်စေ၍ ရှုနည်းများကို ဆိုပေအံ့။

ဖယောင်းခဲ၌ရှိသော ရေခတ်သည် ငုပ်ခတ်တည်း။ ထို ရေခတ်ကို ပေါ်စေလိုသည်ရှိသော် မှီစီးလွှမ်းမိုး၍ နေသော မြေခတ်ကို အားထုတ်၍ ငုပ်သွားအောင် မီးခတ်တပါးဖြင့် ထိ၍ သိရမည်။

ဌိသို့ ရောက်လာသော ထိုမြေခတ်သည် မီးခတ်ဖိသဖြင့် အဆင့်ဆင့် ငုပ်လေ၍ ရေခတ်သည် အဆင့်ဆင့်ပေါ်၍ လာ၏။ အရည်ကြည် ဖြစ်၏။ မီးခတ်ခွာစေပြန်လျှင် တဖန် မြေခတ်က အားတိုက် မှီစီးပြန်၍ ရေခတ်ငုပ် သဖြင့် အခဲဖြစ်ပြန်၏။ မျက်မြင်ချိန်ခဲ၌ရှိသော မြေခတ်ကား ဖရောင်းခဲ၌ရှိသော မြေခတ်ထက် အားရှိသည် ဖြစ်၍ အတန်အား ရှိသော မီးခတ်နှင့်ဖိမှု ဆုတ်ငုပ်သည်။ ရေခတ်သည်လည်း အတန်အားရှိသော မီးခတ်နှင့် နှိုးမှု ထနိုင်သည်။

ခဲ၌ရှိသော မြေခတ်၊ ရေခတ်၊ ရွှေငွေ့၌ရှိသော မြေခတ်၊ ရေခတ်၊ ကြေးနီ၌ရှိသော မြေခတ်၊ ရေခတ်၊ သံတွေ့ခဲ၌ရှိသော မြေခတ်၊ ရေခတ် တို့ကို ဆုတ်အောင် ငုပ်အောင် ဖိနည်း၊ ထအောင် နှိုးနည်း များကိုလည်း ချင့်၍ သိလေ။ ဗဟိဒ္ဓကခိုက်တိုက်သော ပယောဂမှုသည်သာ ပမာဏပေတည်း။ ပယောဂမှုက အားရှိလှလျှင် ဖိ၍မပိသောခတ်၊ မဆုတ်မငုပ်သောခတ်- ဟူ၍ မရှိ၊ နှိုး၍ မနှိုးသောခတ်၊ မထသောခတ် ဟူ၍ မရှိ။

ဖိသောဂယောဂမှု၊ နှိုးသောပယောဂမှု-ဟူသည်လည်း ခတ်အချင်းချင်း လည်း တိုက်ခိုက်၍ ဖိနိုင် နှိုးနိုင်ပါ၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

ဂါထာမန္တရားတန်ခိုး၊ နတ်-နဂါး-သိကြား-ဗြဟ္မာတို့ ကမ္မဝိပါကဇတန်ခိုး၊ ရသေ့ရဟန်းတို့၏ သီလတန်ခိုး၊ သစ္စာတန်ခိုး၊ အဘိညာတန်ခိုး စသည်တို့ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား၏ တန်ခိုးဖြင့် နှိုးပေးမှုကား မြင်းမိုရ်တောင်ဖြစ်၍ နေသော မြေဓာတ်စု သော်မှလည်း ငုပ်ရသည်၊ ရေဓာတ်စု သော်မှလည်း ထရပေါ်ရသည်၊ မြင်းမိုရ်တောင်သည် ရေအလျဉ်ဖြစ်၍ စီးသွားရသည်။

[ဤကား အဖိစနိုး၌ မြင်နိုင်စကောင်းသော နည်းအမြက်ပေတည်း။]

ဤလေပြင်ကြီး၌ကား ဘုရားတန်ခိုးဖြင့် လေဓာတ်ကိုနှိပ်၍ မြေဓာတ်ကို နှိုးခွဲလျှင် မြေခဲမြေပြင်ကြီး ဖြစ်ပေမည်၊ ရေဓာတ်ကိုနှိုးပေးလျှင် ရေအလျဉ်ကြီး ဖြစ်၍ စီးသွားပေမည်၊ မီးဓာတ်ကိုနှိုးပေးလျှင် မီးတောက်အပြင်ကြီးဖြစ်၍ ကွယ်ပေမည်၊ ဤကား ငုပ်ဓာတ်၊ ဝပ်ဓာတ်တို့ကို မြင်အောင် မရှုနိုင်သော သူတို့အား ထင်ရှားစွာပြု၍ ရှုနိုင်စေခြင်းငှာ ပြလိုက်သော ဓာတ်ဖော်နည်းပေတည်း။ ဤနည်းသည် အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော်၌လာသော အရှင်သာရိပုတ္တရာ ရှုနည်းပေတည်း။ ဤနည်းဖြင့် ဓာတ်၄-ပါးကို ထင်ရှားစွာ မြင်မအောင်ရှုပြီးမှ ရှေး၌ပြုအပ်သော သုညတနည်းကို ရှုရသော် အလွန်ထင်ရှားပေလတ္တံ့။

လေအပြင် ပြီး၏။

ရေအပြင်

အထူးအားဖြင့် ယူဇနာ ၄-သိန်း ၈-သောင်း၊ အပြန်အားဖြင့် စကြဝဠာ အနန္တ တပြင်တည်း တည်နေသော ရေအပြင်ကြီး၌ကား ရေဓာတ်သည် ပေါ်ဓာတ်၊ မီးဓာတ်သည် မဇ္ဈတ္တဓာတ် (အလယ်အလတ်ဓာတ်)၊ မြေဓာတ်၊ လေဓာတ်သည် ငုပ်ဓာတ်၊ ရေသည် လှုပ်ရှားခြင်း ရှိငြားသော်လည်း အပလေ တွန်း၍သာ လှုပ်ရသည်၊ မိမိ၏သဟဇာတ် ကလားပ်၌ပါသော လေဓာတ်လွန်ကဲ၍ လှုပ်ရသည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ထိုရေပြင်မှာ လေဓာတ်ကို အငုပ်ဓာတ် ဆိုပေသည်။

နိုင်လောက်သော တန်ခိုးဖြင့် မြေဓာတ်ကို နှိုးလျှင် မြေပြစ် ကျောက်ပြင်ကြီးဖြစ်၍ လှာလတ္တံ့၊ မီးဓာတ်ကို နှိုးလျှင် မီးတောက်အပြင်ကြီးဖြစ်၍ ချုပ်လတ္တံ့၊ လေဓာတ်ကို နှိုးလျှင် လေပူ၍ ပွင့်လတ္တံ့၊ သဟဇာတ် ပစ္စည်းတို့ကို နှုတ်ခွာ၍ကြည့်လျှင် တူစွာ သုညအဖြစ် ထင်ရှားလတ္တံ့။

[ရှုထိဟအကြွင်း]

၁၇. တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

ပြေအပြင်

ထိုအထက် သိလာပထဝီ ခေါ်သော ကျောက်ဖျာအပြင်၊ ထိုမှပေါ်သော မြင်းမိုင်ရံ၊ သတ္တရဘန်၊ စကြဝဠာ တောင်စုတို့နှင့်တကွ လူတို့နေရာ ပံသုပထဝီ အပြင်တို့၌ကား သိလာမြေ၊ ပံသုမြေဟူသော မြေဓာတ်ပေါ်သည်။ မီးဓာတ် လျစ်လျူရှုသည်။ ရေဓာတ်၊ လေဓာတ် ငုပ်သည်။ ပေါ်ဓာတ်တို့ကို နှိပ်၍ ငုပ်ဓာတ်တို့ကို ဖော်၍ရှုလေ။ ပစ္စယသာမဂ္ဂိတို့ကို နုတ်ခွါ၍ရှုလေ။ သုညတ သဘော ထင်ရှားလာလတ္တံ့။

ဤ မြေဓာတ်နယ်ကား အကနိဋ္ဌ ဗြဟ္မာကြီး သဏ္ဍာန်၊ နတ်ဝတ်ပုဆိုး၊ ဘုံဗိမာန်၊ ဥယျာဉ်၊ ပဒေသာပင်တိုင်အောင် မြေစု မြေခဲတွေသာ ဖြစ်ပေ၍ အကနိဋ္ဌမှ အောက်တပြင်ပေတည်း။ သတ္တလောက အားဖြင့်ကား အဝီစိ ငရဲကောင်မှစ၍ အထက် အကနိဋ္ဌ ဗြဟ္မာသဏ္ဍာန် တိုင်အောင် ဤအတွင်း၌ ပရမာဏုမြူနယ် သေးငယ်လှစွာ သတ္တဝါကောင် ဖြစ်၍နေသော မြေခဲမှစ၍ ရာဟုအသူရိန်၏ ကိုယ်ကောင်သဏ္ဍာန် ဖြစ်သော မြေခဲကြီး တိုင်အောင် မြေနယ်ပေတည်း။ သတ္တဝါ အနန္တကို နှိပ်သမျှ နှိပ်ပေးအောင် ထိုးချေ၍ ရှုလေ။

ရှေးနည်းကိုပြပေအံ့

အကနိဋ္ဌ ဗြဟ္မာသဏ္ဍာန်၌ မြေဓာတ်ပေါ်၏။ မီးဓာတ် လျစ်လျူရှု၏။ ရေဓာတ် ငုပ်၏။ လေဓာတ်မှာ လှုပ်ရှားသွားလာသောအခါ ပေါ်၏။ ငြိမ် သက်စွာ နေသောအခါ ငုပ်၏။ ရေဓာတ်ကို နှိုး၍ရှုလျှင် ရေအလျဉ်ဖြစ်၍ စီးသွားလေအံ့။ မီးဓာတ်ကို နှိုးလျှင် မီးတောက်၊ မီးလျှံဖြစ်၍ ပျောက်လေအံ့။ လေဓာတ်ကို နှိုးလျှင် ပူရှု၍ လွင့်ပါးလေအံ့။ ပစ္စယသာမဂ္ဂိကို နုတ်ခွါ၍ ကြည့်လျှင် သတ္တဝါမဟုတ်၊ အသက်မဟုတ်၊ တူဆွဲ၊ သုညသဘော ထင်ရှား ပေါ်လာလေအံ့။ စကြဝဠာ အနန္တတွင် ကာမ၊ ရူပ ရှိသမျှသော သတ္တဝါ အနန္တတွေကို အကုန်ကြိတ် နယ်၍ရှုလေ။ မိမိကိုယ်ကို ရှေးဦးစွာ တင်၍ ရှုလေ။

အထူးမှားမှုကား— ရူပ ဗြဟ္မာကောင် ဆိုရသော မြေခဲစုမှာ ဓာတ်မီး၏ သားမြေးစုသာတည်း။ ကာမသတ္တဝါကောင် ခေါ်ရသော မြေခဲတို့၌ကား ဓာတ်ဆီ၏သားမြေး၊ ဓာတ်မီး၏ သားမြေး ဟူ၍ ၂-ထွေပင် ရှိရလေသည်။ ကာမသတ္တဝါတို့မှာ မပြတ်မပြတ် ဓာတ်ဆီ လောင်း၍ လောင်း၍ ပေးနိုင်မှ ဓာတ်မီးတောက်နိုင်၍ အကောင်မဟုတ် အထည်မဟုတ် ဆက်လက်တည်နေ

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

နိုင်သည်။ လူသတ္တဝါများမှာ တနေ့လျှင် ၂-ခါ ၂-ခါ ဓာတ်ဆီလောင်း၍ အသက်ကို ဆွဲငင်ရသည်။ ဓာတ်ဆီလောင်းချိန်ကျလျက် မလောင်းခဲ့လျှင် ထိုအချိန်ကစ၍ အဇ္ဈတ္တဓာတ်နုတို့သည် တကိုယ်လုံးမှာပင် ရေမှဆယ်သော ရေမြှုပ်စိုက်ကဲ့သို့ အစဉ်အတိုင်း တဖြုတ်ဖြုတ် ကြေပျက်၍ ၇-ရက်တိုင်လျှင် ကမ္မဇဓာတ်နု ကုန်၍ သေဆုံးရတော့သည်။

ထိုသို့ဖြစ်ရန် အခွင့်ထင်ရှား ရှိလေသောကြောင့် မြေတပြင်လုံးမှာပင် လယ်ခင်းတွေ၊ ယာခင်းတွေ ဥယျာဉ်သစ်ပင်တို့ကို လုပ်ဆောင်၍ ရေကြောင်း ကုန်းကြောင်း သွားလာ၍ အသက်မွေးမှု အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ဓာတ်ဆီ ဆက် လက်နိုင်မှုကို ကြောင့်ကြစိုက်ရသည်။ စကြဝဠာ အနန္တမှာပင် နေ့ရှိသမျှ ရှုရှု ရှုရှု ကြောင့်ကြ စိုက်ရသော အမှုကို အရင်းပေါ်အောင် နေရာကျ စစ်ဆေး၍ ကြည့်တတ်ပါလျှင် “အနုတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန” ဟူသော အနုတ္တလက္ခဏာ ထင်လင်းစွာ ပေါ်ပေမည်။

အသာရကဋ္ဌေန၊ မိမိ၏ ပုဂ္ဂလိက အစွမ်းသတ္တိ အားဖြင့် အခွန် ရှည်ကြာ ခိုင်မြဲစွာ တည်နေနိုင်သော အနှစ်အမာ မရှိခြင်း အနက် ကြောင့်။ အနုတ္တာ၊ အနုတ္တ မည်၏။

အနှစ်အမာ မရှိသောကြောင့် ပင်လျှင် ဇရာမီး၊ မရဏမီး ခဏချင်း မီးလောင်ကျွမ်းကုန်ဆုံးသည်ဖြစ်၍ “အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန” ဟူသော အနိစ္စလက္ခဏာ ထင်လင်းစွာ ပေါ်ပေမည်။

ဇရာမီး၊ မရဏမီး ခဏချင်း ဖိစီးလောင်ကျွမ်းသဖြင့် ခဏချင်းခဏချင်း ဟောင်းမြင်းရိရှား နှမ်းပါးညှိုးချွန်း ပျက်ဆုံး ကွယ်ပျောက်သည် ဖြစ်၍ ကြောက်ဖွယ် လန့်ဖွယ်တော့သာ ဖြစ်လေရကား “ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန” ဟူသော ဒုက္ခလက္ခဏာ တင်လင်းစွာ ပေါ်ပေမည်။

အနှစ် အမာ မရှိ၍ မျက်တောင်တယှက် လျှပ်တပြက်မျှ အသက်မရှည် နိုင်သော တရားစုံသည် ဘယ်သူ့ အလိုကို လိုက်ပါနိုင်မည်နည်း။ အလိုသို့ မလိုက်သော တရားစုကို “ငါ့ကိုယ်-ငါ့ကိုယ်” ဟု အတွင်းထား၍ အားပြုခြင်း အမှုသည် ဟုတ်မှန်သော သဘောပင် မဟုတ် ပေ။ အနှစ် မရှိခြင်းသည် လက္ခဏာယာဉ် ၃-ပါး၏ အရင်းမူလပေတည်း။ ထို့ကြောင့် အနှစ်မရှိခြင်း ဟူသော တုစ္ဆ၊ သုည၊ သဘောကို အနုထက် အနုမြင်အောင် ရှုနိုင်ပါလျှင် လက္ခဏာ၌ ၃-ပါး ပေါ်လတ္တံ့။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၁၅-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း၊

ဘော့တိုက်ဥပမာ

ခရီးသွားမျက်စိလည် တယောက်သည် ညဉ့်အခါ ဂင်္ဂါမြစ်ရေ၌ မျော၍ လာသော ဘော့တိုက်ကို ရ၍ တက်စီးလေရာ ညဉ့်အခါပင် သမုဒ္ဒရာပြင်သို့ မျောထွက်ရာပါလေ၏။ ထိုဘော့တိုက်ကြီးသည် သစ်ကြီး၊ ဝါးကြီးလည်း မပါ၊ ကြိုးလွန်၊ ကြိမ်နွယ် အဖွဲ့ အယှက်လည်း မရှိ၊ စုမိစုရာ ဆူးအမျိုးမျိုး၊ ငြောင့်အမျိုးမျိုးနှင့် ယှဉ်သော အမှိုက်အစုသာ ဖြစ်၏။ တွေ့မိတွေ့ရာက ထွက်၍ပါလာသော အဆိပ်ထန်သော ပိုးအမျိုးမျိုး၊ မြေအမျိုးမျိုးနှင့်လည်း ပြည့်၏။ လေနှင့်လှိုင်းနှင့် ဝဲနှင့် တချက်တွေ့လျှင်ပင် တဖျင့်တပါး ပျက်ပြား လတ္တံ့သည်လည်း ဖြစ်၏။ ထိုသူသည် မဟာသမုဒ္ဒရာ၏ ဆားငန်ရေ အတိဖြစ်၍ ကမ်းမရှိ၊ ကျယ်သည်၊ နက်သည်၊ ငါး၊ လိပ်၊ မကန်း-စသော ဘေးအန္တရာယ် များပြားသည်ကိုလည်း မသိ။

ထိုသူသည်လည်း ညဉ့်မှောင်တွင်းဖြစ်၍ ထိုဘော့ဖောင်ကိုပင် သိကြား ဖန်ဆင်းသော မဟာပစ္စရိဖောင်ကြီးနှင့် အတူထင်၍ ချမ်းမြေ့သဖြင့် ကျွန်း ကောင်း၊ မြို့ကောင်းသို့ ဆိုက်ပေတော့အံ့-ဟု အားရှိ၏။ ညဉ့်အခါတွင်း၌ပင် လျှင် လေဟုန်၊ လှိုင်းဟုန်၊ ဝဲဟုန်နှင့်တွေ့၍ ဖရိုဖရဲ တဖျင့်တပါး ပျက်ပြား လေရာ တွယ်တာရုံမျှ စမ်းမရသဖြင့် ငါး၊ လိပ်တို့၏ အစာဖြစ်လေ၏။

ဤဥပမာ၌—သာသနာတွင်းဝယ် လူ့အဖြစ်ကို ရသည်နှင့် ဂင်္ဂါမြစ်ကော့၌ ဘော့တိုက်ကို ရသည်နှင့်တူ၏။ ညဉ့်မှောင်နှင့် အဝိဇ္ဇာတူ၏။ ညဉ့်မှောင် မရှိ ပေလျှင် ဘော့တိုက်ကြီး၏ ကြောက်လန့်ဖွယ်ကို လည်းကောင်း၊ ကမ်းမရှိသော မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ သွားရသော ဘေးကို လည်းကောင်း၊ ဂင်္ဂါ၏ ကမ်းကို လည်းကောင်း မြင်ရ၍ ဘော့တိုက်ကို ကမ်းရှိရာသို့ အပါတုန်း၍ ရေဘေး၊ ဘော့တိုက်ဘေးမှ လွန်တည့်ရန် ကြံဖန်အားထုတ်ပေလှတ္တံ့။ ။

- ၁။ ဂင်္ဂါကမ်းနှင့် နိဗ္ဗာန်၊
- ၂။ မဟာသမုဒ္ဒရာနှင့် သာသနာပ သံသရာ၊
- ၃။ ငါး-လိပ်-မကန်းနှင့် သံသရာဒုက္ခ၊
- ၄။ ဘော့တိုက်နှင့် မိမိ၏ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ၅-ပါး၊
- ၅။ ဘော့တိုက်၌ ဆူးငြောင့်စုနှင့် ရောဂါအနာမျိုး၊
- ၆။ ဘော့တိုက်၌ခိုကြသော အဆိပ်ထန်သော ပိုးမျိုး မြေမျိုးနှင့် ၁-ထောင် ၅-ရာ ကိလေသာ၊

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

- ၇။ ဘောတိုက်ကြီး၏ အဖွဲ့အစည်း အားနည်း လျော့လှဲ ပြိုကွဲလုလုနှင့် အနုမတဂ္ဂ သံသရာတွင် ခန္ဓာ ၅-ပါး၏ အသာရကဋ္ဌ၊
- ၈။ လေဟုန် လှိုင်းဟုန် ဝဲဟုန်နှင့် လောက၌ ရှိသော ကေးစု၊
- ၉။ ဘောတိုက်ကို သိကြားဖန်ဆင်းသော ဖောင်ကြီးနှင့် အတူထင်သော ပုထုဇဉ်၊
- ၁၀။ ဖောင်ကို အားကိုးမှား၍ ဖောင်သွားရာ သမုဒ္ဒရာပြင်သို့ ရောက်လေ သည်နှင့် ယခု ဘဝခန္ဓာကို ညှာတာ၍ သေသည်၏ အခြားမဲ့၌ သာသနာပသို့ ရောက်သွားသောသူ၊
- ၁၁။ ဂင်္ဂါမြစ်ကြီး ကမ်းအနီးဝယ် ရေပြင်လယ်၌ပင် ပျက်၍ သေသူနှင့် ယခုဘဝ ပုထုဇဉ် အနေ သေသူ၊
- ၁၂။ ဓာမ်းမမြင်ရာ သမုဒ္ဒရာအလယ်မှာ ဖောင်ပျက်၍ သေသူနှင့် သာသနာပ အနုမတဂ္ဂ၌ သေကြရသမျှသူ တူလှကုန်၏။

ထို့ကြောင့် ယခုဘဝ ကမ်းစနီးခိုက်တွင် မိမိခန္ဓာ၏ အသာရ၊ နိဿာရ၊ တုစ္ဆ၊ သုည အဖြစ်များကို မြင်ကြ၍ ခန္ဓာအလိုသို့ မလိုက်ပဲ ခန္ဓာကိုသာ ဓာမ်းနီးရာသို့ အပါဆွဲရမည်။ ထင်းစကိုစွဲ၍ တောက်ရသော မီးတောက်သည် ထင်းစထက်ပင် အနှစ်သာရ အနှစ်အမာ နည်းလေသကဲ့သို့ ရုပ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်ရ သော စိတ်၊ စေတသိက်-ဟူသော နာမ်တရားသည်လည်း ရုပ်ထက်ပင် အလွန် အနှစ်အမာ နည်းသည်ဟု သိလေ။

တောတောင် သစ်ပင် ချုံပိတ်ပေါင်းတို့၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ

တော တောင် သစ်ပင် ချုံပိတ်ပေါင်းတို့၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ တုစ္ဆ၊ သုညကို မြင်လိုလျှင် နှစ်စဉ်ရှာသော မိုးရေ၊ မိုးပေါက် ဟူသော ဓာတ်မီး မြေ၌ မှီသောဓာတ်မီးတို့ကို ညဏ်ဖြင့် နုတ်ပယ်၍ရှု။ ယခုနှစ်တွင် စကြဝဠာ အနန္တ တပြိုင်တည်း မိုးပြုတ်ခဲ့အံ့။ နောက်ကို မိုးမရွာပြီ ဟုခံအံ့။ စကြဝဠာ အပြင်သည် နောက်နှစ်မှ၍ သစ်ရွက်၊ သစ်ညှန် ကုန်မည်။ မကြာမီ သစ်ပင်၊ တော၊ တောင်၊ ချုံပိတ်ပေါင်းတို့ ခြောက်သွေ့ကုန်ခန်းမည်။

ဗဟိဒ္ဓဓာတ်ဆီကို နေ့စဉ်လောင်း၍ သည်ရက်မှ နောက်ရက်၊ သည်လမှ နေ့စက်လ၊ သည်နှစ်မှ နောက်နှစ်၊ သည်အရွယ်မှ နောက်အရွယ် ရောက်အောင် ဆွဲနိုင် ငင်နိုင်ပါမှ ပါနိုင်သော လူ၊ နွား၊ ကျွဲ၊ ဆင်၊ မြင်း၊ ငါး၊ လိပ်၊ ဓကန်း စသော အကောင်အထည်ဟု ဆိုအပ်သော ဓာတ်မီးတောက်၊ ဓာတ်မီးခဲ

၁၇-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရွာနည်းကို ပြဆိုခန်း

တို့သည်လည်း နောက်နှစ်မှစ၍ စကြဝဠာအနန္တ တပြင်လုံး အရိုးဖွေးဖွေးမျှ မကျန်အောင် ပျက်ဆုံးကုန်ခန်းမည်။ ကမ္ဘာတည်သည်မှစ၍ လိုရာနှစ် သက္ကရာဇ် တွင် ဖြတ်၍ကြည့်။

မိမိကိုယ်ကို ကွက်၍ ကြည့်ရှုရန်

သတ္တဝါတကောင်တွင် ကွက်၍ကြည့်လိုမှုကား မိမိကိုယ်ကို ကွက်၍ကြည့်။ ကာလုလသတ္တာဟ၌ ဓာတ်မီး အစောင့်အရှောက်နှင့် လာခဲ့၍ အဗျဒသတ္တာဟ၊ ပေသိသတ္တာဟသို့ ရောက်သောအခါ အမိမိဖြစ်သော ဓာတ်ဆီသည် သူငယ်သို့ စိမ့်ဝင်၍ ဓာတ်ကိုပွားစေသည်။ ဓာတ်ဆီနှင့် မနှံ့ပေမူ ထိုအခါတွင် ချုပ်မည်။ နေ့စဉ်အတိုင်း ယခုနေ့တိုင်အောင် ဓာတ်ဆီလောင်းကာ ဓာတ်ဆီလောင်းကာ လာခဲ့ရသည်ကိုလည်း မြင်အောင်ကြည့်။ မည်သည့်နေ့မှစ၍ မလောင်းပေး လျှင် မည်သည့်နေ့တွင် သေမည်ဟု သေနေ့ကိုလည်း မြင်အောင်ကြည့်။

နာရီတိုင်း၊ ခဏတိုင်း သေနာရီ၊ သေခဏချည်း မြင်အောင်ရှု။ အနုမတဂ္ဂ သံသရာဏ လာခဲ့ရပုံကိုလည်း ရှု။ နောက်ရက်၊ နောက်လ၊ နောက်နှစ်သို့ ရောက်ပါရအောင် ဓာတ်ဆီလောင်းရပုံ၊ မလောင်းလျှင် ကုန်ဆုံးပုံကိုလည်း မြင်အောင်ရှု။ မိမိတိုင်း၌ ရောက်ပြီးသော အစာနှုတ်မိသည်မှစ၍ ခဏစဉ် အတိုင်း တကိုယ်လုံး၌ရှိသော ဓာတ်နုတို့၏ အစဉ်အတိုင်း တဖြုတ်ဖြုတ် ပျက် ပြိုနိုးသည်ကိုလည်း မြင်အောင်ရှု။ အစာသစ်၊ ဓာတ်ဆီသစ် ထပ်ခါထပ်ခါ လောင်းပါသော်လည်း ဓာတ်ဆီဟောင်း၊ ဓာတ်မီးဟောင်း၊ ဓာတ်မီး၏ သားဟောင်း၊ မြေးဟောင်း၊ ရှပ်ဟောင်း၊ ကလာပ်ဟောင်းတို့သည် ထိုထို ဓာတ်ဆီ ဓာတ်ဟောင်း၊ ဓာတ်မီးဟောင်းတို့နှင့် အတူတကွပင် ကွယ်ပျောက် ချုပ်ဆုံးကာ ပါကြရလေကုန်၏။

၁။ ရှေးရှေးနေ့၌ မျှီအပ်သော အစာရေစာ၌ပါသော ဗဟိဒ္ဓဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်မီး၊ ဤဗဟိဒ္ဓဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်မီးတို့နှင့် ဖက်တုံရမှ ထကြွ တောက်ထွန်း၍ မျက်လုံးခဲ၊ နားခဲ၊ အသည်းခဲ၊ အဆုပ်ခဲ စသော ကလာပ်စု ကလာပ်ခဲတို့ကို ဖန်ဆင်းကြပေသော ကမ္မဇဓာတ်ဆီ ဓာတ်မီး၊ စိတ္တဇ ဓာတ်ဆီ ဓာတ်မီး၊ ဥတုဇ ဓာတ်ဆီ ဓာတ်မီး အာဟာရဇ ဓာတ်ဆီ ဓာတ်မီးဟူသော အဇ္ဈိတ္တဓာတ်ဆီမျိုး ဓာတ်မီးမျိုးတို့သည်လည်းကောင်း။

၂။ ထိုဗဟိဒ္ဓ၊ အဇ္ဈိတ္တဓာတ်ဆီ ဓာတ်မီးတို့မှ ပေါက်ပွားသော ရှပ်ကလာပ် ခဲစုတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဤအလုံးစုံတို့သည် နောက်နောက်သို့ သား မြေး မြစ်စွန်းမျှသာ ရောက်ကြကုန်သည်။

၆-သစ် ၈-သစ်ခန့်သာရှိသော လျော်မျှင်တို့ကို အလံ ၁-ရာရှည်သော ကြိုးကြီး လွန်ကြီးဖြစ်အောင် ကျစ်ရာ၌ ကြိုးကျစ်လိမ္မာလှသော ယောကျ်ားသည် မြုပ်သောအစ၊ စိုက်သောအစကို မပေါ်ရအောင် ကျစ်ပေသကဲ့သို့ နောက်နောက်နေ့တို့၌ အလျဉ် မပြတ်ရအောင် ထပ်ခါ ထပ်ခါ လောင်း၍ လောင်း၍ သဏ္ဍာန်မပြတ် ဟန်ပန်မပျက်မီ ဆက်လက်ပ မှ ချုပ်လေဟက်လေသော ကလာပ်ဟောင်းတို့နေရာမှာ အစားစေ့ကာ အစဉ်ပါနိုင်လေသတည်း။ တရက်အတွင်းမှာလည်း ဉာဏ်မိသမျှ အနုစိတ်လေ၊ အဟောင်းတို့ ချုပ်ပျက်ပုံနှင့် အသစ်တို့ဖြစ်ပေါ်ပုံများကို အမျှင်ပြတ်အောင် ခြားနား၍ ရှုရမည်။

ထိုသို့ ရှုမြင်သော သူကိုပင်လျှင်—

ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊

အပဿံ ဥဒယဗ္ဗယံ။

ကောဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊

ပဿတော ဥဒယဗ္ဗယံ။

ဟူ၍ ဓမ္မပဒုပါဠိတော်၌ ချီးမွမ်းတော်မူပေသည်။

အနိက္ခံ။ ။ယော စ၊ အကြင် သူသည်လည်း။ ဥဒယဗ္ဗယံ၊ ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ အသစ် အသစ် မှစဲ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ အဟောင်း အဟောင်း မှစဲ ချုပ်ကွယ်ခြင်းကို။ အပဿံ- အပဿန္တော၊ မမြင်ဘူးရပဲ။ ဝဿသတံ၊ အနှစ် ၁-ရာ ပတ်လုံး။ ဇီဝေ၊ အသက်ရှင်၏။ တဿ၊ ထိုသူ၏။ ဇီဝိတံ၊ အနှစ် ၁-ရာ ခန့်မြင့်ရှည် နေရသည်ထက်။ ဥဒယဗ္ဗယံ၊ ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ အသစ် အသစ် မှစဲဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ အဟောင်း အဟောင်း မှစဲ ချုပ်ကွယ်ခြင်းကို။ ပဿတော၊ အတပ်မြင်လျက်။ ကောဟံ၊ တရက်မျှ။ ဇီဝိတံ၊ အသက်ရှင်ရခြင်းသည်သာ။ သေယျော၊ မြတ်လှစွာ၏။

ဤဥဒယဗ္ဗယသဘောကို မြင်ရသော သူသည်သာ ဘုရားကို တွေ့ရသော သူမည်၏။ ဥဒယဗ္ဗယသဘောကို မမြင်ဘူးရသောသူသည် ဘုရားကို တွေ့ရသောသူ မဟုတ်သေး။

[ဤကား အာဟာရနှင့်စပ်၍ မိမိအဗျတ္တသန္တာန်၌ ဥဒယဗ္ဗယကို ရှုပုံစည်း။]

အတိတ်သံသရာက လာခဲ့ရပုံကိုလည်း မြင်အောင် မျှော်လေ၊ နောက်ရက်၊ နောက်လ၊ နောက်နှစ်သို့ သွားရလတ္တံ့သော ပုံကိုလည်း မြင်အောင်မျှော်လေ၊ ရှိသမျှ သတ္တဝါစုကိုလည်း မိမိသန္တာန်နှင့် အတူမြင်အောင် ရှုလေ၊ ဤ

[စုတိယအကြိမ်]

၀၅-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုစနိုး

အာဟာရနှင့် စပ်၍ ရှုနည်းသည် တဘဝ တဘဝတွင် ပဝတ္တိအခါ၌သာ ရသည်။
ဘဝအသစ် ထူထောင်ရန်မှာမူကား-

၁။ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ-ဟူသော ကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ ပါဏာတိ ပါတစသော အကုသိုလ်ကံ စေတနာသည် ဘဝသစ် ဘဝသစ်ကို ပေါက်ဖွား နိုင်သော ဓာတ်မီးပေတည်း။

၂။ နန္ဒီရာဂ ခေါ်သော ဘဝတဏှာသည် ဓာတ်ဆီပေတည်း။ ဓာတ်ဆီ လောင်း၍ပေးမှ ဓာတ်မီးတောက်၍ ဘဝသစ်ပေါ်နိုင်သည်။

၃။ အကုသိုလ် စေတနာ-ဟူသော ဓာတ်မီးသည် အပါယ်ဘုံမှာတောက် ၍ ခန္ဓာတွေကို ပေါက်ဖွားစေသည်။

၄။ ကာမကုသိုလ်စေတနာ-ဟူသော ဓာတ်မီးသည် လူ့ဘုံ၊ နတ်ပြည် ၆-ထပ်တို့၌ တောက်၍ ခန္ဓာတွေကို ပေါက်ဖွားစေသည်။

၅။ ဣပ္ပကုသိုလ် စေတနာ၊ အရူပကုသိုလ် စေတနာ-ဟူသော အဆင့်ဆင့် သော ဓာတ်မီးတို့သည် ရူပ ၁၆-ဘုံ၊ အရူပ ၄-ဘုံတို့၌ တောက်၍ ခန္ဓာ တွေကို ပေါက်ဖွားစေနိုင်သည်။

အသစ်အသစ် ဖြစ်သည်ကို သာယာသော ဘဝတဏှာကို ဓာတ်ဆီခေါ်ပေ သည်မှာ “တဏှာသိနေဟော”ဟူသော ပါဠိနှင့် အညီတည်း။ ကံကို ဓာတ်မီး ခေါ်သည်မှာ ထင်လွယ်ရန်ပေတည်း။ အနုမတဂ္ဂ သံသရာတွင် လိုရာဘဝကို မှတ်၍ ဓာတ်ဆီကို နုတ်၍ ဓာတ်မီးကို သတ်၍ရ။ ဘဝအသစ် မပေါ်ပဲ ချုပ်ကွယ်သော ဝယသဘော ထင်လင်းလတ္တံ့၊ ဘဝတိုင်း အသစ်လောင်းရ သော တဏှာဓာတ်ဆီနှင့် စေတနာ ဓာတ်မီးတို့၏ အချက်တွေကို မြင်လျှင် ဘဝ အသစ် အသစ် ဖြစ်ကာ ဖြစ်ကာ တက်၍လာသော ဥဒယသဘောကို မြင်ရလတ္တံ့။ ဘဝသစ် ထူထောင်မိလျှင် ကာမဘုံမှာ အာဟာရဓာတ်ဆီနှင့် စပ်၍ရ။ ရူပ၊ အရူပဘုံမှာ ဖဿာဟာရ၊ ဝိညာဏာဟာရနှင့် စပ်၍ ရှုလေ။

- ၀။ အတိတ်၊ အနာဂတ် သံသရာကို မဟာကမ္မာနှင့် အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်။
- ၂။ မဟာကမ္မာကို အသင်္ချေယျကပ်နှင့် အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်။
- ၃။ အသင်္ချေယျကပ်ကို အန္တရကပ်နှင့် အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်။
- ၄။ အန္တရကပ်ကို ထိုထို အသက်တမ်း-ဟူသော အာယုကပ်နှင့်ဖြတ်။
- ၅။ အာယုကပ်တွင် ရောက်ရာ အသက်တမ်းကို နှစ်နှင့် အပိုင်းအပိုင်း ဖြတ်။

ကပ္ပန္နာနိက္ခယကြီး

- ၆။ နှစ်ကို ဥတုနှင့် အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်။
- ၇။ ဥတုကို လနှင့် အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်။
- ၈။ လကို ပက္ခနှင့် အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်။
- ၉။ ပက္ခကို ရက်နှင့် အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်။
- ၁၀။ ရက်ကို ပဟိရ်နှင့် အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်။
- ၁၁။ ပဟိရ်ကို နာရီနှင့် အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်။
- ၁၂။ နာရီကို ပါဒ်နှင့် အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်။
- ၁၃။ ပါဒ်ဗိဇနာကို ပြန်နှင့် အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်။
- ၁၄။ ပြန်ကို ခရာနှင့် အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်။
- ၁၅။ လက်ဖျစ်တတုက် လျှပ်တပြက်ခန့်မှာ ကုဋေအရာမက အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်ရမည်ပင်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ နယဝိပဿနာတွင် လာသော အာဒါန နိက္ခေပ-စသော အစီအရင်နှင့် သော်လည်းဖြတ်။

[ဤဏား ဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်မီးတို့ကို အမှီပြု၍ ရုပ်တရားတို့၌ ဝိပဿနာဉာဏ် အမြင် ထိုးထွင်း၍ သိပုံအကြောင်း အမြင်ပေတည်း။]

ရုပ်တရားတို့ကို နိဿတ္တ၊ နိဇ္ဇိဝ၊ တုစ္ဆ၊ သုည-သဘောများကို ဆိုခဲ့တိုင်းသော အစီအရင်ဖြင့် ထင်မြင်နိုင်ပေမူကား ထို ထို ရုပ်တရားတို့ထက် အဆများစွာ အားနည်းပါသော စိတ်-စေတသိက်-ဟူသော နာမ်တရားတို့၏လည်း နိဿတ္တ၊ နိဇ္ဇိဝ၊ တုစ္ဆ၊ သုည-သဘောများသည် အလိုလိုထင်ရှားလာတတ္တံ့။ ရိလှပုပ်လှ စွာသော အနာကြီး၏ တုစ္ဆ၊ သုည-သဘောကို ထင်မြင်ပေလျှင် အနာကြီး၏ အတွင်း၌ နာဖို့ ကျင့်ဖို့ နေသော ငန်းရိန် ငန်းခိုး၊ မန်းရိန် မန်းခိုးတို့၏ တုစ္ဆ၊ သုည-သဘောသည် ထင်ပေရာသကဲ့သို့တည်း။

(ဆ) နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့၌ အနိစ္စလက္ခဏာ ဖော်နည်း ဖွင့်နည်း

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၌ အကျဉ်းခွဲနည်း

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ စသော နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့၌ အနိစ္စလက္ခဏာ ဖော်နည်း ဖွင့်နည်းကို ပြဆိုမည်။

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ စသော နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့တွင် ဝိညာဏက္ခန္ဓာသည် အကြီးအမှူးဦးစီးဦးကိုင် အချုပ်အချာ၊ ပဓာနကြီးဖြစ်ပါလျက် ဒေသနာတော် အစဉ်၌ နောက်ဆုံးထား၍ ဟောတော်မူသည်မှာ သတ္တဝါတို့အား ထင်ရှား ထုတ်ဖော် ပဓာနပြုတော်မူသည်မှတ်။ ရူပက္ခန္ဓာသည် အထင်အရှားဆုံးတည်း။

[ရတီယစကြို]

၁၇. တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှာနည်းကို မြဆိုခန်း

ရူပက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ သုခ ဒုက္ခ ဖြစ်မှု၊ သုခ ဒုက္ခနှင့် စပ်သော မှတ်သားမှု၊ မှတ်သားမိသည် အားလျော်စွာ ကြောင့်ကြစိုက်မှုသည် ထင်ရှားသော အစဉ် ဖြစ်၏။ အကြား၌ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဝင်ခွင့်မရ၊ ထို့ကြောင့် နောက်ဆုံးထား၍ ဟောတော်မူသည်။

ဤကမ္မဋ္ဌာန်း ကျမ်းစာအုပ်၌မူကား ပုဗ္ဗင်္ဂမင်္ဂါကို ပဓာနပြု၍ ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို ရှေ့ထားပေအံ့။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်

- ၈။ ထွေထွေလာလာ၊ သိမှုမှာ၊ ခန္ဓာဝိညာဉ်-မှတ်။
- ၂။ ခံသာမခံသာ၊ လျစ်လျူမှာ၊ ဝေဒနာဟု-မှတ်။
- ၃။ မှတ်သိလိမ္မာ၊ မမေ့ရာ၊ သညာ-ဟူ၍မှတ်။
- ၄။ စေ့ဆော်ကြောင့်ကြ၊ စိုက်ဆယျ၊ သင်္ခါရ-ဟုမှတ်။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၌ ထွေထွေလာလာ သိမှု ဆိုသည်ကား-

- ၁။ မြင်မှုခေါ်သော သိမှု ၁-ပါး၊
- ၂။ ကြားမှုခေါ်သော သိမှု ၁-ပါး၊
- ၃။ နံမှုခေါ်သော သိမှု ၁-ပါး၊
- ၄။ လျက်မှုခေါ်သော သိမှု ၁-ပါး၊
- ၅။ တွေ့ထိမှုခေါ်သော သိမှု ၁-ပါး၊
- ၆။ အထင်အရှား သိလင်းကြံစည်မှုခေါ်သော သိမှုအချုပ်ကြီး ၁-ပါး-ဟူ၍ ၆-ပါးရှိ၏။

ဆောင်ပုဒ်သံခိပ်-မြင်၊ ကြား၊ နံ၊ လျက်၊ တွေ့၊ သိချက်၊ ဆက္ကဝိညာဉ်မှာ။

မြင်ချက်၊ ကြားချက်၊ နံချက်၊ လျက်ချက်၊ တွေ့ချက်၊ သိချက်-ဟူ၍ ဝိညာဏဆက္ကပွား၏။

- ၁။ မြင်မှုကား မျက်စိ၌ပေါ်သော ခေတ်တည်း။
- ၂။ ကြားမှုကား နား၌ပေါ်သော ခေတ်တည်း။
- ၃။ နံမှုကား နှာခေါင်း၌ပေါ်သော ခေတ်တည်း။
- ၄။ လျက်မှုကား လျာ၌ပေါ်သော ခေတ်တည်း။
- ၅။ တွေ့မှုကား အတွင်းအပ တကိုယ်လုံး၌ ပေါ်သော ခေတ်တည်း။
- ၆။ သိမှုကား နှလုံး၌ပေါ်သော ခေတ်တည်း။

[ဇုတိယ-အကြိမ်]

ကပ္ပန္ဒုဂန်ကျမ်းကြီး

ထိုဝိညာဏက္ခန္ဓာတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော သိမှုကြီး ၅-ပါးမှ အသီး
အခြား သိမှုကြီး ၁-ပါး-ဟူ၍ ပေါင်း ၆-ပါးရှိပြန်၏။

- ၁။ မြင်-သိ၊
- ၂။ ကြား-သိ၊
- ၃။ နံ-သိ၊
- ၄။ လျက်-သိ၊
- ၅။ တွေ့-သိ၊
- ၆။ အလွတ်-သိ၊

ဟူ၍ နောက်ဆုံး အသိ ၆-ပါး ရှိပြန်၏-ဟူလို။

ထိုတွင်မြင် သိ ၂-ချက် ဖြစ်ပုံကား—

ထိုထိုအဆင်းမျိုးတို့နှင့် တိုက်ဆိုင်မိကြသောအခါ မျက်စိမြင်မှု ရှေးဦးစွာ
ဖြစ်၏။ နောက်၌ နှလုံးမှ သိမှုကြီး ဆက်လက်ဖြစ်ပွား၏။ သစ်ပင်ကိုမြင်၍
သစ်ပင်မှန်းသိရာ၌ မြင်မှုကား မျက်စိ၏ ဆိုင်ရာပေတည်း။ သိမှုကား မနော
နှလုံး၏ ဆိုင်ရာပေတည်း။ မြင်မှုအခိုက်၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် သစ်ပင်ပါတကား
ဟူ၍ မသိသေး။ သိမှုအခိုက်သို့ရောက်မှ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား သစ်ပင်ကြီးဘွားခနဲ
ပေါ်၏။ ပေါ်သောအခါမှစ၍ ထိုသစ်ပင်မှာ သိမှုပေါင်းများစွာ ကျယ်ပွား၍
သွားပေ၏။ မျက်နှာမလွဲမခြင်း မြင်မှု၊ သိမှု အထပ်ထပ် အလည်လည် ဖြစ်၍
နေကြ၏။

ပကတိလူတို့သည်ကား မြင်မှု၊ သိမှု ၂-ပါးကို ခြားနား၍ မသိနိုင်ကြကုန်။
မိမိတို့ကိုယ်၌ ဖြစ်ကြံ၍ နေကြသော အမှုမျိုး ဖြစ်သောကြောင့် ဉာဏ်နှင့်
အချက်ရှာ၍ ကြည့်တတ်သော ပညာရှိတို့သည်ကား ခြားနား၍ သိမြင်နိုင်
ကြ၏။

[ဤကား မြင်-သိ ၂-ချက် ဖက်စပ်ပုံတည်း။ ဤနည်းကို အမှီပြု၍ ကြား-သိ
၂-ချက်၊ နံ-သိ ၂-ချက်၊ လျက် သိ ၂-ချက်၊ တွေ့-သိ ၂-ချက် ဆက်စပ်၍ ဖြစ်ပုံကို
အကုန်သိကြကုန်ရ၏။]

ထို ၅-ပါးတို့နှင့် ကင်း၍ အသီးအခြား သိမှုကြီး ဆိုသည်ကား မြင်ဆဲ၊
ကြားဆဲ၊ နံဆဲ၊ လျက်ဆဲ၊ တွေ့ထိဆဲ၊ အာရုံတို့မှ အလွတ်ဖြစ်သော အာရုံမျိုး
တို့ကို သိမှု ကြံမှုကြီးပေတည်း။ ဤသိမှုကြီးကား မနောနှလုံးထဲတွင် စဲသည်ဟု
မရှိသကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ အလွန်ကျက်စားရာ အာရုံနယ်ကြီးကျယ်လှ၏။

[ဤကား ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၌ အကျဉ်းစွဲနည်းတည်း။။]
[ဓုတိယအကြောင်း]

၁၇-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်ထို့ရွာနည်းကို ပြဆိုခန်း

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၌ အကျဉ်းခွဲနည်း

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၌ ခံသာမှု၊ မခံသာမှု၊ လျစ်လျူမှု-ဟူ၍ ၃-ပါးရှိ၏။

- ၁။ ခံသာမှု ဆိုသည်ကား သာယာသော ခံစားမှု၊ ကောင်းသည် ကောင်းသည်- ဟူ၍ ချီးမွမ်းဖွယ်သော ခံစားမှု၊ ခင်မင်ရသော ခံစားမှု ဆိုလိုသည်။
- ၂။ မခံသာမှု ဆိုသည်မှာကား မသာယာသော ခံစားမှု၊ မကောင်း- မကောင်း- ဟူ၍ ကဲ့ရဲ့ဖွယ်သော ခံစားမှု၊ မုန်းရသော ခံစားမှု ဆိုလိုသည်။
- ၃။ လျစ်လျူခံစားမှုဆိုသည်ကား ခံသာသည်၊ မခံသာသည်-ဟူ၍ အမှု မစိုက်လောက်သော မထင်ရှားဘော ခံစားမှု ဆိုလိုသည်။

ဤဝေဒနာက္ခန္ဓာကို လောက၌-

- ၁။ မျက်စိအရသာ ခံစားမှု၊
- ၂။ နားအရသာ ခံစားမှု၊
- ၃။ နှာခေါင်းအရသာ ခံစားမှု၊
- ၄။ လျှာအရသာ ခံစားမှု၊
- ၅။ ကိုယ်အင်္ဂါအရသာ ခံစားမှု၊
- ၆။ စိတ်မနောအရသာ ခံစားမှု၊

အားဖြင့် ၆-ပါးပြု၍ ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်၏။ ခပ်သိမ်းသော လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် ဤဝေဒနာက္ခန္ဓာ-ဟူသော အရသာ ၆-ပါး တို့၌ နစ်မွန်း၍ နေကြကုန်၏။

[ဤကား ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၌ အကျဉ်းခွဲနည်းတည်း။]

သညာက္ခန္ဓာ၌ အကျဉ်းခွဲနည်း

သညာက္ခန္ဓာ၌ မှတ်သိလိမ္မာ မမေ့ရာဆိုသည်ကား အမိဝမ်းမှ မွေးဖွား သည်မှစ၍ ဤကား အမိ၊ ဤကား အဖ၊ ဤကားအရှေ့၊ ဤကားအနောက် စသည်ဖြင့် လူအများတို့ ပြောဆိုပြုလုပ် ကြသမျှတို့ကို မှတ်၍ မှတ်၍ တနေ့ တခြား သိကြားလိမ္မာ၍ လာကြသောအမှု၊ တွေ့ဖူး၊ ကြုံဖူး၊ ဆက်ဆံဖူး သမျှကို ထင်ရှားရာဌာနတို့၌ မမေ့မပျောက် စွဲမြဲထင်ရှား၍နေမှု အခြင်းအရာ မျိုးကို သညာက္ခန္ဓာ ဆိုသည်။

ကပ္ပန္ဒုနိဿယနိဗ္ဗာန်

အသိအလိမ္မာ ၂-ပါး

- ၁။ မှတ်သိလိမ္မာ ၁-မျိုး၊
- ၂။ တတ်သိလိမ္မာ ၁-မျိုး၊
- ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။

- ၁။ သညာ၏ အသိအလိမ္မာကား မှတ်သိလိမ္မာတည်း။
- ၂။ ပညာ၏ အသိအလိမ္မာကား တတ်သိလိမ္မာတည်း။

အရပ်ဒေသ အမျိုးအရိုးတို့နှင့်ပင် ပြီးစီးနိုင်သော အသိ အလိမ္မာမျိုးသည် သညာနှင့် ပြီးစီး၏။ ဆရာသမားထံ သင်ကြား လေ့လာ နာခံမှတ်သား ထားမှုနှင့် ပြီးစီးသော အသိ အလိမ္မာမျိုးသည်ကား ပညာပေတည်း။

[ဤကား အသိ၊ အလိမ္မာ ၂-ပါး ခွဲနည်းတည်း။]

ထိုသညာကုန္ဒာသည် အာရုံအပြားအားဖြင့် ၆-ပါးရှိ၏။

- ၁။ ရူပသညာ၊
- ၂။ သဒ္ဓသညာ၊
- ၃။ ဂန္ဓသညာ၊
- ၄။ ရသသညာ၊
- ၅။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသညာ၊
- ၆။ ဓမ္မသညာ၊

ဤ ၆-ပါးတည်း။

အဆင်းသဏ္ဍာန်မျိုး၌ သိမှု၊ အသံမျိုး၌ သိမှု၊ အနံ့ မျိုး၌ သိမှု၊ အရသာမျိုး၌ သိမှု၊ ပထဝီ-တေဇော-ဝါယောဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗမျိုးတို့၌ သိမှု၊ ထို ၅-မျိုးတို့မှ ကြွင်းသော ကုသိုလ်ဓမ္မ-အကုသိုလ်ဓမ္မ-အဗျာဏတဓမ္မတို့၌ သိမှု-ဟူ၍ ၆-ပါး ဆိုလိုသည်။

မဂ္ဂဓိအရသာကို သိမှု၊ နားအရသာကို သိမှု၊ နှာခေါင်းအရသာကို သိမှု၊ လျှာအရသာကို သိမှု၊ ကိုယ်အင်္ဂါအရသာကို သိမှု၊ မနောအရသာကို သိမှု ဟူ၍လည်း ၆-ပါးဖြစ်၏။

သတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည် ဤသညာနှင့်ပင် နေ့နေ့ ညည ကိစ္စအခွင့် အလုံးစုံမျိုးကို သိ၍ သိ၍ လုပ်ကြံရွက်ဆောင်၍ နေကြရကုန်၏။

[ဤကား သညာကုန္ဒာ၌ အကျဉ်းခွဲနည်းတည်း။]
[ဒုတိယအကြိမ်]

၁၇-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း၊

သညာသိနှင့် ဝိညာဉ်သိ အထူး

ဤအရာ၌ ဝိညာနက္ခန္ဓာ သိမှုနှင့် သညာနက္ခန္ဓာ သိမှုကိုလည်း ခွဲခြမ်း
ရာ၏။

၁။ ၆-ဒွါရ၌ ဆိုက်တိုက်လာသော အာရုံတို့ကို သင်ကားမြေ၊ သင်ကား
ရေ-အစရှိသည်ဖြင့် သိမြင်ဖော်ပြ၍ သွားမှုသည် ဝိညာဉ်၏သိမှုတည်း။
သညာ၏သိမှု မဟုတ်။

၂။ ဝိညာဉ်ဖော်ပြ၍ သွားသမျှကို နောင်မမေ့ရအောင် မှတ်မှုသည်
သညာ၏အမှုတည်း။ ဝိညာဉ်၏အမှုမဟုတ်။

ဝိညာဉ်အလိုအားဖြင့် ရှေ့သို့တွေ့ကြုံသမျှကို ထင်မြင်သိမြင်၍ သွားနိုင်ရာ၏။
တွေ့ကြုံပြီးကိုပြန်၍ တစုံတခုကိုမျှ မမှတ်မိနိုင်ရာ။ သညာ အလိုအားဖြင့်
တွေ့ကြုံဖူးသည်ကို မှတ်မိ၏။ ရှေ့သို့တစုံတခုကိုမျှ သိမြင်မှုမရှိလေရာ။

[ဤကား သဇ္ဇာသိ၊ ဝိညာဉ်သိ ၂-ပါးတို့၏ အထူးတည်း။]

သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၌ အကျဉ်းခွဲနည်း

သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၌ အဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့် သင်္ခါရက္ခန္ဓာအပါအဝင်ဖြစ်သော
တရားမျိုးသည် ၅၀-ရှိ၏။ သုတ္တန်နည်းအားဖြင့် စေတနာ စေတသိက် ၁-ခုကို
ပဓာနပြု၍ ပြဆိုရ၏။ စေတနာ စေတသိက် တခု၌ အနိစ္စလက္ခဏာရေး
ပိုင်နိုင်ခဲ့လျှင် ထိုအလုံးစုံတို့၌ ပိုင်နိုင်ဘော့သည်။ ဤသင်္ခါရက္ခန္ဓာ၌ စေ့ဆော်မှု၊
ကြောင့်ကြစိုက်မှု ဆိုသည်ကား သတ္တဝါတို့၏ စိတ်ကို မျက်တောင်တခတ်မျှ
ကြုံစည်မှုကိုလွှတ်၍ ငြိမ်ဝပ်ရပ်နားလျက် နေခွင့်မရအောင် နှိုးဆော်မှု၊
ကြောင့်ကြဗျာပါရ စိုက်ထူ၍ အပူတိုက်ဆော်သြမှုပေတည်း။

လွန်လေပြီးသော အနုမတဂ္ဂသံသရာတွင် အသည်သတ်ဘုံ၌ ဖြစ်ခိုက်ကို
ချန်လှုပ်၍ ဘဝအဆက်ဆက်ကို အကုန်မျှော်လေ။ စိတ်တလှုပ်လှုပ်၊ စိတ်တရွရွ၊
စိတ်တကြွကြွ၊ စိတ်တချီချီ၊ စိတ်တလူလူ နေမှုကိုမြင်ခဲ့လျှင် စေတနာအမှုကို
သိမြင်လိမ့်မည်။ တခုခုသော ဘဝတွင် စုတိ ကမ္မဇရုပ် ချုပ်ဆုံးရာ၌လည်း
မျက်တောင်တခတ်မျှ ရပ်တန့်ခွင့်မရမူ၍ ဘဝအသစ် အသစ်သို့ ပစ်ချမှုသည်
ဤစေတနာ၏အမှုပေတည်း။ ဤစေတနာ-ဟူသော စေ့ဆော်မှု၊ ကြောင့်ကြ
ဗျာပါရစိုက်မှုကို ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံ-ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ ကာယကံ၊ ဝစီကံ
မနောကံ-ဟူ၍လည်း ဆိုအပ်၏။

အာရုံအပြားအားဖြင့်-

- ၁။ ရူပသဉ္စေတနာ၊
- ၂။ သဒ္ဓသဉ္စေတနာ၊
- ၃။ ဂန္ဓသဉ္စေတနာ၊
- ဟူ၍ ၆-ပါးရှိ၏။

- ၄။ ရသသဉ္စေတနာ၊
- ၅။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသဉ္စေတနာ၊
- ၆။ ဓမ္မစသဉ္စေတနာ၊

- ၁။ ရူပါရုံအတွက်နှင့် စေ့ဆော်မှု၊
- ၂။ သဒ္ဓါရုံအတွက်နှင့် စေ့ဆော်မှု၊
- ၃။ ဂန္ဓာရုံအတွက်နှင့် စေ့ဆော်မှု၊
- ၄။ ရသာရုံအတွက်နှင့် စေ့ဆော်မှု၊
- ၅။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံအတွက်နှင့် စေ့ဆော်မှု၊
- ၆။ ဓမ္မာရုံအတွက်နှင့် စေ့ဆော်မှု၊

[ဤကား သင်္ခါရကွန်ဒါနု အကျဉ်းခဲနည်းတည်း။]

နာမကွန်ဒါနု-ပါးတို့၌ အနိစ္စလက္ခဏာ ဖော်နည်းပွင့်နည်း ပြီး၏။

(၈) ဝိညာဉ် ၆-ပါး၊ နာမကွန်ဒါနု ၄-ပါးကို ပြဆိုချက်

ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာဝိညာဉ် နာမကွန်ဒါနု ၄-ပါး

“မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ”

ဟူသော ပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ နာမကွန်ဒါနု ၄-ပါးတို့တွင် ဝိညာဉ်ကွန်ဒါနု သည် အချုပ်အခြာ ပဓာနရှေ့သွား ဖြစ်၏။ ရူပကွန်ဒါနု ခက်မာမှု ပထဝီ သည် ခပ်သိမ်းသော ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အမာခံရောတည် ဖြစ်သကဲ့သို့ နာမကွန်ဒါနု ၄-ပါးတို့၌ သိမှု ဟူသော ဝိညာဉ်ကွန်ဒါနုသည် ခပ်သိမ်းသော စေတသိက်ခန္ဓာ တို့၏ ရောတည်ဖြစ်၏။ သိမှုကိုမိ၍ ခံစားမှု၊ မှတ်သားမှု၊ စေ့ဆော်မှု-စသည် တို့သည် ဖြစ်ပွားကြရကုန်၏။ ထို့ကြောင့် နာမကွန်ဒါနု ၄-ပါးတို့၏ အနိစ္စ အချက်ကို ပြဆိုရာ၌ ၆-ပါးကို ပဓာနပြု၍ ဆိုပေအံ့။

ဝိညာဉ် ၆-ပါးတွင်လည်း တကိုယ်လုံး အနွံအပြား ဖြစ်နိုင်သော ကာယ ဝိညာဉ်ကို၊ ထိုတွင်လည်း အလွန်ထင်ရှားသော ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်ကို ရှေးဦးစွာပြဆိုရာ၏။ ခြေဘဝါးအပြင်မှ အထက်ငယ်ထိပ် အပြင်တိုင်အောင် အကွင်းအပတ်ကိုယ်လုံးသည် ကာယဝိညာဉ်နှင့်တကွသော နာမကွန်ဒါနု ၄-ပါး တို့၏ ဖြစ်ရာဌာန ချည်းသာတည်း။ အလွန်ထက်လှစွာသော အပ်သွားဖြင့်

[ဒုတိယအကြိမ်]

၁၇-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

ထိုး၍ စမ်းသည်ရှိသော် နာတတ်သော အရပ်ဟူသမျှ၊ နာမှုပေါ်ရာ အရပ် ဟူသမျှသည် ထိုခန္ဓာ ၄-ပါးဖြစ်ရာ ဌာနချည်းသာတည်း။

ပေါ်လွင်ထင်ရှားစောင့် ဆိုဦးအံ့

ဇာယဝိညာဉ်ဟူသော ဝေါဟာရသည် မာဂဇောသသို့ လိုက်၍ ခေါ်သော ဝေါဟာရတည်း။ မြန်မာဘာသာနှင့် ခေါ်မှုကား တကိုယ်လုံး၏ သိမှု ဆိုလိုသည်။ ခြေဖဝါးအရေကို အပ်သွားဖြင့် ထိုးလျှင် ခြေဖဝါး အရေသည် သိ၏။ ဤခြေဖဝါးအရေ၏ သိမှုကို ဇာယဝိညာဉ် ခေါ်၏။ ထို့ အတူ-

- ၁။ ခြေချောင်းအရေတို့သည် သိတတ်ကြကုန်၏။
- ၂။ ခြေဖနောင့်ရေ၊ ခြေဖမိုးရေတို့သည် သိတတ်ကြကုန်၏။
- ၃။ ခြေသလုံးရေ၊ ဒူးပုဆစ်ရေ၊ ပေါင်ရေ အစရှိကုန်သော အလုံးစုံ သော အရေတို့သည် သိတတ်ကြကုန်၏။
- ၄။ ဇူဝဝ-သော သားတစ်တို့သည်လည်း သိတတ်ကြကုန်၏။
- ၅။ ဇူဝဝ-သော အကြောတို့သည်လည်း သိတတ်ကြကုန်၏။
- ၆။ ဦးနှောက်ခဲ၊ အဆုတ်ခဲ၊ အသည်းခဲ၊ နှလုံးခဲ၊ ကျောက်ကပ်ခဲ၊ အဖျဉ်းခဲ၊ အမြေးလွှာ၊ အူကြီး၊ အူငယ်တို့သည်လည်း သိတတ်ကြ ကုန်၏။

ဤအလုံးစုံတို့၏ သိမှုကို ဇာယဝိညာဉ် ခေါ်၏။

ဤသိမှုတို့၌ ခန္ဓာ ၄-ပါးအစုံ ပါရှိ၏။ ဤစကား၌ သိမှုဆိုသော်လည်း ပုဂ္ဂိုလ်၏ သိမှုမဟုတ်သေး။ အရေတို့၏ သိမှု၊ အသားတို့၏ သိမှု၊ အကြော တို့၏ သိမှု၊ ဦးနှောက်ခဲ၊ အဆုတ်ခဲ-စသည်တို့၏ သိမှုသာတည်း။ ဝိညာဉ် ၆-ပါးခွဲခန်း၌ ဤသိမှုကို တွေ့ထိမှုဟူ၍သာ ခေါ်ရသည်။ မြင်သိ၊ ကြားသိ၊ နံသိ၊ လျက်သိ၊ ဖော့သိ-ဟူ၍ အစုံအစုံရှိသည်တွင် တွေ့သိ ဟူသော အစုံ၌ တွေ့မှုသာ ရှိသေးသည်။ ဤတွေ့မှုကို အရေတို့၏သိမှု၊ အသားတို့၏ သိမှု၊ အကြောတို့၏ သိမှု စသည်ဖြင့် ဆိုခဲ့သည့် ကောဋ္ဌာသ အပြားသို့ လိုက်၍ ခွဲ မှုဏား အရေ၏သိမှု၊ နှလုံး၏သိမှု ၂-ပါး ခွဲထု၏။ အရေ၏သိမှုကို တွေ့ထိမှု ခေါ်၏။ ကာယဝိညာဉ်ပေတည်း။

နှလုံး၏သိမှုကိုသာ သိမှုခေါ်၏။ မနောဝိညာဉ်ပေတည်း။ ပုဂ္ဂိုလ်၏ သိမှု စား ဤနှလုံး၏သိမှုသို့ရောက်မှ ပေါ်၏။ ဤနှလုံး၏ သိမှုပေါ်လာမှသာ

ပုဂ္ဂိုလ်သိ သိ၏။ ဤသို့လျှင် ကောဠာသတို့၏ သိမှု၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏ သိမှု ၂-ပါးကို ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌအားဖြင့် ခြားနား၍ သိကြကုန်ရာ၏။

ပရမတ္ထအလိုအားဖြင့်မူကား ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ မရှိ၊ ခန္ဓာ ၅-ပါးသာ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်၏ သိမှုမည်သည်ကား နှလုံးအိမ်တွင်း၌ မနောဝိညာဉ် ဖြစ်ပေါ်မှုသာတည်း။ ထို့အတူ ပရမတ္ထအားဖြင့် အရေဟူ၍ မရှိ၊ အသား ဟူ၍ မရှိ၊ အကြောဟူ၍ မရှိ၊ ဦးနှောက်စသည် ဟူ၍ မရှိ၊ ခန္ဓာ ၅-ပါးသာ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် အရေစသော ကောဠာသတို့၏ သိမှုမည်သည်ကား ထိုထို ခြေဖဝါးရေ၊ ခြေချောင်းရေ၊ ခြေဖနောင့်ရေ၊ ခြေဖမိုးရေ စသည်တို့၌ ကာယဝိညာဏဓာတ်၏ ဖြစ်ပေါ်မှုသာတည်း။ ဤသို့လျှင် လူက အလို အားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်စကားပြောခဲ့လျှင် ပုဂ္ဂိုလ်သည် သိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါ ဖြစ်ကုန်သော ဦးခေါင်း၊ ခြေလက်စသည်တို့သည်လည်း သိတတ်ကြကုန်၏။

အရေ၊ အသား၊ အကြော-အစရှိသော ကောဠာသ တို့သည်လည်း သိတတ်ကြကုန်၏။ ပုဂ္ဂိုလ်၏သိမှု၊ ကိုယ်အင်္ဂါတို့၏သိမှု၊ ကောဠာသတို့၏ သိမှု အသီးသီးရှိကြကုန်၏-ဟု ပြောဆိုရာ၏။ ပရမတ္ထအလိုအားဖြင့် မူကား ထို အလုံးစုံကို ပယ်ရှား၍ မြင်မှု-သိမှု၊ ကြားမှု-သိမှု၊ နှံ့မှု-သိမှု၊ လျှက်မှု သိမှု၊ တွေ့မှု သိမှု၊ ထွေထွေလာလာ ကြံမှု-သိမှု-ဟူသော အလုံးစုံသော သိမှုဟူသမျှ သည် ထိုထိုကိုယ်အင်္ဂါ၊ ထိုထိုကောဠာသ အရပ်တို့၌ အကြောင်းဆိုက် တိုက် လာရာ ဖြစ်ပေါ်ကြသော ဝိညာဉ် ၆-ပါး၏ အမှုသက်သက်သာတည်း-ဟု ပြောဆိုရာ၏။

သစ်ပင်၊ ချုံနွယ်၊ တုံးတိုင်စသော ဗဟိဒ္ဓသဏ္ဍာန်တို့၌ကား ဤကဲ့သို့သော သိမှုမရှိ၊ သိမှုမရှိသောကြောင့်လည်း ခံသာမှု၊ မခံသာမှုမရှိ၊ မှတ်သားမှုမရှိ၊ ဓာယကံမှု၊ ဝစီကံမှု၊ မနောကံမှုမရှိ၊ ဗဟိဒ္ဓသဏ္ဍာန်နှင့် ယှဉ်ဖက်၍ ပြောမှု ထား နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၏ အမှုအသီးအခြား ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လေ တော့သည်။

ပြောပုံကား- သစ်ပင်ကို ခုတ်ဖြတ်ခဲ့သော် ဖြတ်မှုသာရှိ၏။ သိမှု၊ နာမှု၊ မှတ်မှု၊ စိတ်လှုပ်ရှားမှုမရှိ။ ခြေလက်အင်္ဂါကို ခုတ်ဖြတ်ခဲ့သော် ဖြတ်မှုလည်း ရှိ၏။ ထိုခြေလက်အင်္ဂါတို့၏ သိမှု၊ နာမှု၊ မှတ်မှု၊ စိတ်လှုပ်ရှားမှုတို့လည်း ရှိကုန်၏။ ဤအပိုအမိုမှုတို့ကို နာမက္ခန္ဓာဆိုသည်ဟု ပြောပြလေ။

[ဒုတိယအကြိမ်]

၁၉-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

တွေ့မှု ၂-မျိုး

မြန်မာတို့အခေါ်၌ ကာယဝိညာဉ် အတွေ့အထိဟူ၍ ခေါ်သည်။ အတွေ့အထိ ဟူရာ၌လည်း ရုပ်ခန္ဓာချင်း ခိုက်တွေ့ဆဲ၌ ဖြစ်ပေါ်သော သိမှုကို အတွေ့ဟူ၍ ခေါ်သည်။ ရုပ်ခန္ဓာချင်း ခိုက်ထိဆဲ၌ ဖြစ်ပေါ်သော သိမှုကို အထိဟူ၍ ခေါ်သည်။ ရုပ်ခန္ဓာချင်း တွေ့မှု ထိမှုနှင့် ဤကာယ ဝိညာဉ်ခေါ်သော တွေ့မှု ထိမှုထွေးလုံး၍နေကြ၏။ တွေ့မှု ၂-မျိုးကဲ့အောင် ခွဲခြမ်းကြလေ။ တွေ့မှုနှင့် ထိမှုကား အတူတူလိုပင်။

ဒုက္ခဝေဒနာ

မြန်မာလို အခေါ်၌ ကာယဝိညာဉ်နှင့် အတူဖြစ်ပေါ်သော ဒုက္ခဝေဒနာကို-

- ၁။ ညောင်းသည်ညာသည်-ဟူ၍ ခေါ်၏။
- ၂။ နာသည်ကျင်သည်-ဟူ၍ ခေါ်၏။
- ၃။ ယားသည်ယုံသည်-ဟူ၍ ခေါ်၏။
- ၄။ ထုံသည် ကျင်သည်-ဟူ၍ ခေါ်၏။
- ၅။ ကိုက်သည် ခဲသည်-ဟူ၍ ခေါ်၏။
- ၆။ အောင့်သည် အင့်သည် နင့်သည် စူးသည်-ဟူ၍ ခေါ်၏။
- ၇။ မောသည် ပန်းသည်-ဟူ၍ ခေါ်၏။
- ၈။ နှမ်းသည် နယ်သည်-ဟူ၍ ခေါ်၏။
- ၉။ ပူသည် အေးသည်-ဟူ၍ ခေါ်၏။

ဤအခေါ်သည် ရုပ်ပူ၊ ရုပ်အေးနှင့် ထွေးလျက်ရှိ၏။ ရုပ်ပူ၊ ရုပ်အေးထိ၍ မခံသာသည်ကို ပူသည်- အေးသည်ဟု ခေါ်၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် မခံသာမှု-ဟူသော ဒုက္ခဝေဒနာကုန်သည် မြန်မာတို့ အခေါ်၌ အလွန်များပြား၏။ ထိုအလုံးစုံသော ညောင်းမှု၊ ညာမှု၊ ကျင်မှု-အစရှိသည်တို့ကို အဘိဓမ္မာ၌ ဒုက္ခဝေဒနာ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ဝေဒနာကုန်ကြီးတွေပေတည်း။ ထိုကာယဝိညာဉ်နှင့်အတူ ဖြစ်ပေါ်လာသော-သညာကုန်၊ စေတနာ ဟူသော သင်္ခါရကုန်တို့ကိုလည်း ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ခွဲခြမ်းနည်းကို အစဉ်မှီး၍ သိကြလေကုန်၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအမြင်နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိအမြင်

ယခုအခါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအမြင်နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိအမြင် ၂-ပါးကိုခြားနား၍ ပြဆိုပေအံ့။

ခြေဖဝါးအပြင်၌ မြေ၊ ရေ၊ အုတ်၊ ကျောက်၊ ဆူး၊ ငြောင့်၊ ခလုတ် စသည်ထိ၍ သိမှု၊ နာမှုဖြစ်ပေါ်သောအခါ၌ ခြေဖဝါး အရေပေါ် အရေတွင်းတို့၌ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးဖြစ်ပေါ်၏။ ခြေဖဝါးအရေကား ရူပက္ခန္ဓာတစ်ခု၊ သိမှု၊ နာမှုတို့ကား နာမက္ခန္ဓာတို့တည်း။ ရူပက္ခန္ဓာနှင့် နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း၊ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ကြကုန်၍ ပိန်းကြာဖက်အပြင်၌ ကျရောက်တင်နေသော မိုးရေပေါက်သည် ပိန်းကြာဖက်နှင့် ရောနှောခြင်း မရှိသကဲ့သို့ ရုပ်နာမ် ၂-ပါး ရောနှောခြင်း မရှိကြကုန်။

အရေ၌ ခက်မာမှု၊ ဖွဲစည်းမှု၊ ပူမှု၊ အေးမှု၊ တောင့်တင်းမှု၊ အဆင်းမှု၊ အနံ့မှု၊ အရသာမှု-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော ရုပ်ခန္ဓာမှုတို့ကား တခြား၊ ထိုသိမှု၊ နာမှု စသော နာမက္ခန္ဓာမှုတို့ကား တခြားတို့သာတည်း။

ထိုသို့ ဖြစ်ရာ၌ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာ ခြားနားခြင်းမရှိမူ၍ ခြေဖဝါးနာသည်ဟု သိသည်ကား ဒိဋ္ဌိသိတည်း။ ခြေဖဝါး-ဟူ၍ စင်စစ်အားဖြင့် မရှိ၊ ရုပ်ခန္ဓာစုလည်း သိတတ်၊ နာတတ်သည် မဟုတ်။ ထိုသိမှု၊ နာမှုကား စင်စစ်အားဖြင့် နာမ်ခန္ဓာစုပေတည်း-ဟု သိသည်ကား ဉာဏ်သိတည်း။ ထိုအသိ ၂-ပါးတို့တွင် ခြေဖဝါးနာသည်-ဟု သိခြင်းကား ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့ကို နိစ္စဟူ၍ သိခြင်း၊ သုခဟူ၍ သိခြင်း အတ္တဟူ၍ သိခြင်းတည်း။

ခြေဖဝါးဟူ၍ မရှိ၊ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့သာ ရှိကုန်၏။ ထိုတွင် ခက်မာမှု၊ ဖွဲစည်းမှု-စသော ရုပ်ခန္ဓာစုသည် သိမှု၊ နာမှုမဟုတ်။ သိတတ်သည် နာတတ်သည် မဟုတ်။ နာမှုကို သိသည်ကား ဝိညာဏက္ခန္ဓာပေတည်း။ နာမှုကား ဝေဒနာက္ခန္ဓာပေတည်း။ အမှတ်ထားမှုကား သညာက္ခန္ဓာပေတည်း။ မြေဆိတ်စက်သကဲ့သို့ နာမှု တရုရရှိနေရသည်ကား သင်္ခါရက္ခန္ဓာ စေတနာပေတည်း-ဟု သိသည်ကား အနိစ္စသိ၊ ဒုက္ခသိ၊ အနတ္တသိပေတည်း။

နိစ္စသိ၊ သုခသိ၊ အတ္တသိ

ခြေဖဝါးနာသည်-ဟု သိမှုသည် အဘယ်သို့လျှင် နိစ္စသိ၊ သုခသိ၊ အတ္တသိ ဖြစ်လေသနည်း ဟူမူကား-

[ဒုတိယအကြိမ်]

၁၇. တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

ခြေဖဝါးမည်သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် အဟုတ်စို့၊ ကေနိရိမ္မိတံ မဟုတ်၊ ဝိညာဉ်၏ လှည့်ပတ်မှုနှင့် စိတ်ထဲတွင် ထင်မြင်ရသော နိမိတ္တ ဓမ္မမျိုးဖြစ်၍ အသက် ၈၀၀-နေ၍ လူသေသည်တိုင်အောင် မပျက်သေးမူ၍ သုသာန်၌ မီးရှို့မှု၊ မြေမြုပ်မှုတို့ဖြင့် တမင် ဖျောက်ဖျက်၍ပစ်ရသော နိစ္စမျိုးသာတည်း။ ပုဂ္ဂိုလ် အတ္ထဝါမျိုးသာတည်း။ ထို့ကြောင့် ခြေဖဝါး နာသည်ဟု သိခြင်း သည် ခက်မာမှု၊ နာမှုစသော ထိုရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့ကို နိစ္စဟု သိခြင်း ဖြစ်လေသတည်း။

နာမှုကို နိစ္စဟု မယူသော်လည်း ခြေဖဝါး ပြု၍ ယူခြင်းကြောင့် နိစ္စယူ၊ နိစ္စသိ ဖြစ်လေသည်။ နိစ္စဟူသည် သတ္တဝါတို့ သာယာဖွယ်သော သုခမျိုး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သုခသိ ဖြစ်လေသတည်း။ နိစ္စဟူသည် အတ္တ၊ ဧဝါမျိုး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အတ္တသိ ဖြစ်လေသတည်း။

အနိစ္စသိ၊ ဒုက္ခသိ၊ အနတ္တသိ

နောက် ပုစ္ဆာ၌ကား ခက်မာမှုစသော ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမှုဟူသော နာမ် ခန္ဓာတို့သည် အနိစ္စမျိုးသာတည်း။

- ၁။ ခက်မာမှုစသည်တို့သည် အလှုပ်အရှားပင် မခံကုန်- စ-နာရီအပို့ မှာပင် အခါများစွာ ကွယ်ဆုံးပြောင်းလဲ နိုင်ကြကုန်၏။ နာမှုသည် လည်း ခဏခြင်းမင် ချုပ်ပျောက်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့်ရုပ်၊ နာမ်ဟူ၍ သိခြင်းသည် အနိစ္စသိ ဖြစ်၏။
- ၂။ အနိစ္စဟူသည် မရဏဓမ္မမျိုး ဖြစ်၏။ အမျိုးအားဖြင့်၊ သတ္တဝါတို့ အလွန်ကြောက်လန့် ကြရသော သဘောမျိုး စင်စစ်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခသိ ဖြစ်၏။
- ၃။ အနိစ္စဟူသည် အနှစ်သာရ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဆယ့် တစ်နေ့နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အမာခံ အနှစ်သာရ အတ္တမျိုးမဟုတ်၊ ဘေးဘယမျိုး၊ ဒုက္ခမျိုးဟူသည် သတ္တဝါတို့၏ အလိုနှင့် ဆန့်ကျင် ဘက်မျိုးသာတည်း။ ထို့ကြောင့်ရုပ်၊ နာမ်ခန္ဓာဟူ၍ သိခြင်းသည် အနတ္တသိ ဖြစ်၏။

ကပ္ပန္ဒုန်းကျမ်းကြီး

ခဏိကမရဏ၊ သန္တတိမရဏ

ဤစကား၌ အနိစ္စ ဟူသည် မရဏ ဓမ္မမျိုး ဖြစ်၏။ အမျိုးအားဖြင့် သတ္တဝါတို့ အလွန်ကြောက်လန့်ကြရသော ဘေးမျိုးစင်စစ် ဖြစ်၏ဟူရာ၌

၁။ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့၏ ခဏမစဲ ချုပ်ပျက်မှု ဟူသော ခဏိက မရဏတပါး၊

၂။ ဝိပဿနာယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ အမြင်ရှုကြရသော သန္တတိမရဏတပါး၊

ဤ မရဏ ၂-ပါးတို့သည်လည်း သတ္တဝါတို့အလွန်ကြောက်လန့်ကြရသော သေဘေးမျိုး အမုန်စင်စစ်ဖြစ်ကုန်၏။ သို့သော်လည်း ဘဝဆုံးမှုကြီး မဟုတ် သေး၍ သေဘေးမျိုးဟူ၍ပင် မထင်နိုင်ကြကုန်။

ဇာတိဓမ္မ၊ မရဏဓမ္မ

ထိုမှတပါး ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါမျိုးတွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော ခြေဖဝါးကို ပယ်ရှား၍ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာခြား၍ မြင်မှု၌မူကား ဣရိယာပုထ် ဟုခဏခဏ အတွင်းမှပင် အသစ်အသစ် အမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်မှု ဟူသော ဇာတိဓမ္မ၊ ဥဒယဓမ္မကိုလည်း သိမြင်နိုင်သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်၏ရှင်ခြင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏သေခြင်းဟူ၍ ပင်မရှိ။ ဓာတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်း၊ ဓာတ်တို့၏ပျက်ခြင်း၊ ဓာတ်တို့၏ရှင်ခြင်း၊ ဓာတ် တို့၏ သေခြင်းသည်သာ အမုန်ရှိသည်ဟု မြင်နိုင်လေတော့သည်။

ဤခြေဖဝါး၏ နာကျင်မှု၌လည်း ပဏတိ လူတို့အားပင်လျှင် ယခုတွင်ရှေ့ ပေါ်လာသည်။ ယခုပင် အနာအကျင် ပျောက်ပေါ်ပြီးဟု ပြောဆို သိမြင်ထင် ရှား၏။ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာဟု ခြားနား၍ သိမှု မရှိကြသည့်အတွက်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်မှုကိုလည်း ဇာတိဓမ္မကြီးဟူ၍ မသိကြကုန်။ အနာအကျင် ပျောက် မှုကိုလည်း မရဏဓမ္မကြီးဟူ၍ မသိကြကုန်။

စောဒနာပုဿ

စောဒနာရန်ရှိ၏။ နာမူ ကျင်မှု မည်သည် ဒုက္ခသာတည်း။ ဒုက္ခ၏ ချုပ် ပျောက်ခြင်းသည်ကား သတ္တဝါတို့ အလွန်အလိမ္မာကြ၊ သာယာတောင့်တ ကြရသော ဣဋ္ဌမျိုး၊ သုခမျိုး စင်စစ်တည်း။ ထို့ကြောင့် မရဏဓမ္မမျိုးပင် ဖြစ်သော်လည်း ဒုက္ခမျိုးမဟုတ်။ သုခမျိုးသာတည်း။ ကြောက်လန့်မှုမျိုး မဟုတ်။ ဤ မရဏဓမ္မကြီးသည် ဒုက္ခဝေဒနာမျိုးကိုသာ ချုပ်ပျောက်စေ တတ်သည်။ သုခ ဝေဒနာမျိုးကိုကား အန္တရာယ် မပြုတတ်ဟု ခြားနားချက် ရှိခဲ့လျှင် ဆိုသင့်ပေ၏။

၁၇-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

ထိုသို့ကားမဟုတ်၊ သုခဝေဒနာ ပေါ်လာလျှင်လည်း အတွင်ချုပ်ပျောက်စေ၏၊ ဒုက္ခဝေဒနာပေါ်လာလျှင်လည်း အတွင်ချုပ်ပျောက်စေ၏၊ ဘယ်ရုပ်၊ ဘယ်နာမ်တခုကိုမျှ မချန် အတွင် ချုပ်ပျောက်စေ၏၊ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခဝေဒနာကို ချုပ်ပျောက်စေသော အခါ၌လည်း ထို မရဏ ဓမ္မကြီးသည် ကြောက်လန့်ဖွယ်သော ဘေးမျိုးသာဖြစ်၏၊ အကျမ်းဝင်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ်သော သုခမျိုးမဟုတ်။

ဥပမာကား-မီးသည် မကောင်းသော အမှုကိုသာ လောင်တတ်သည်၊ ကောင်းမွန်သော ဝတ္ထု၊ ဘဏ္ဍာ၊ အိမ်ရာ၊ ဘုံနန်း၊ ပြာသာဒ်၊ သတ္တဝါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို မလောင်တတ်-ဟု ခြားနားချက် မရှိ၊ မိမိနှင့် ထိစပ်သမျှကို အကုန်လောင်တတ်၏၊ ထို့ကြောင့် အမှုကိုလောင်၍ နေသောအခါ၌လည်း ထိုမီးသည် ကြောက်လန့်ဖွယ်သော ဘေးမျိုး၊ ရန်သူမျိုးသာတည်း၊ မိမိကိုယ်၌ အချမ်းကိုပယ်ဖျောက်၍ နေဆဲအခါ ချက်မှု၊ ပြုတ်မှုတို့ဖြင့် ကျေးဇူးဥပကာရပြု၍ နေဆဲအခါ၌လည်း ကြောက်လန့်ဖွယ်သော ဘေးမျိုး၊ ရန်သူမျိုးတို့သာတည်း၊ ဤဥပမာအတိုင်း မြင်လေ။

အပါယ်ဘုံသားတို့အား သုဂတိဘဝသို့ ပြောင်းလာခွင့် မရအောင်ပြုမှုသည်လည်း သူ့အတတ်ပင်၊ လူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့ကို သုဂတိဘုံမှ အတွင်သတ်၍ ချမှုသည်လည်း သူ့အတတ်ပင်၊ လွန်ခဲ့ပြီးသော သံသရာ၌ ဂင်္ဂါသဲမျှမက ပွင့်တော်မူကြကုန်သော လောကသုံးပါးတို့၏ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်တော်မူကြပေကုန်သော မြတ်စွာဘုရားတို့ကို အကုန်ကွယ်ဆုံး၍ ကုန်ရအောင်ပြုမှုသည်လည်း သူ့အတတ်ပင်တည်း၊ သမုဒ္ဒရာသဲမျှမက ပွင့်တော်မူကြကုန်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရိယာသာဝကတို့ကိုလည်း အကုန်ကွယ်ဆုံး၍ ကုန်အောင် ပြုမှုသည်လည်း သူ့အတတ်ပင်တည်း။ အနန္တစကြဝဠာ လူ့၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သက်ရှိသက်မဲ့ ခန္ဓာတို့သည် ကမ္ဘာမြေကြီးနှင့်တကွ အဆက်ဆက် ကွယ်ဆုံး၍ ကုန်ခဲ့မှုသည်လည်း သူ့အတတ်ပင်တည်း။

ယခုတည်ရှိဆဲဖြစ်သော အနန္တစကြဝဠာ သက်ရှိသက်မဲ့ ခန္ဓာတို့သည်လည်း ကမ္ဘာမြေကြီးနှင့်တကွ အကုန်ကွယ်ဆုံး ကြရကုန်လတ္တံ့၊ နောက် အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ပေါ်လာသမျှကုန်သော သက်ရှိသက်မဲ့ ခန္ဓာတို့သည်လည်း ကမ္ဘာမြေကြီးနှင့်တကွ အကုန်ကွယ်ဆုံးကြရကုန်လတ္တံ့၊ ဤကား ခြေဖဝါး အပြင်၌ နာကျင်မှုဟု ဆိုအပ်သော နာမ်ခန္ဓာ၏ ချုပ်ပျောက်မှု-ဟူသော မရဏဓာတ်ကြီး၏ အတတ်ကို နှစ်စဉ် မြော်မြင်ကြရန် အချက်ကြီးပေတည်း။

ခြေဖဝါးတပြင်လုံး၌ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးပေါ်ပုံ

ခြေဖဝါးတပြင်လုံး၌ တပြိုင်နက် တချက်တည်း ထိခိုက်မှု ရှိခဲ့သော် ဤ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့သည် ခြေဖဝါး တပြင်လုံး၌ ဖြစ်ပေါ်ကြ ကုန်၏။ ထိခိုက်မှု ဒဏ်ချက်သည် အသားတွင်းသို့ ၁-သစ်, ၂-သစ် စသည်ဖြင့် စူးဝင် ခဲ့သည်ရှိသော် ခြေဖဝါးအသားတွင်း၌ ၁-သစ်, ၂-သစ် စသည်ဖြင့် အနှံ့ အပြား ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ ထိခိုက်မှုဒဏ်ချက်သည် ခြေဖဝါးအပြင်မှ အထက် ခြေဖမိုးသို့ ပေါက်ရောက်တတ်သည်ရှိသော် နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ခြေဖဝါး၊ ခြေဖမိုး အတွင်းအပြင် ခြေတခုလုံး အနှံ့အပြား တပြိုင်နက် အပြည့်ဖြစ်ပေါ်၍ ဒဏ်မကျေသမျှ ကာလပတ်လုံး ၁-နာရီ, ၂-နာရီ စသည်ဖြင့် တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ နေကုန်၏။ ဒဏ်ပြေပျောက်မှပင် ချုပ်ပျောက်ကြကုန်၏။ ကိုယ်တွေ့ ဒိဋ္ဌတို့ ချည်းသာတည်း။

ဖဿပစ္စယာဝေဒနာ

ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ-ဟူသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပါဠိတော်နှင့် အညီ ဒဏ်ချက်၏ ထိခိုက်မှု-ဟူသော ဖဿသည်သာ ပမာဏပေတည်း။ ဖဿ ဖြစ်ပေါ် လျှင် ဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်မြဲ။ ဖဿ နှံ့ပြားသမျှ ဝေဒနာ နှံ့ပြား၏။ ဖဿချုပ် ပျောက်လျှင် ဝေဒနာ ချုပ်ပျောက်၏။ အတွင်းအပတ်တခုလုံး ဒဏ်ထိသမျှ ဖဿဖြစ်ပေါ်၍ ခြေတခုလုံးဝေဒနာတွေ အနှံ့အပြားဖြစ်ပေါ်၍ နေကြကုန် သော်လည်း ရုပ်နှင့်နာမ်သည် ဝိပ္ပယုတ္တ ဖြစ်ကြသောကြောင့် ရောယှက် ငြိတုယ်ခြင်း မရှိကြကုန်။

ဥပမာ-ညဉ့်အခါ၌ ထွန်းအပ်သော မီးရောင်တို့သည် ရေခွက်အတွင်း၌ ရှိသော ကြည်လင်လှစွာသော ရေအတွင်း၌ အကုန်လုံး အနှံ့အပြားဖြစ်ပေါ် ကြကုန်သော်လည်း ရေနှင့် ရောယှက် ငြိတုယ်ခြင်း မရှိကုန်သကဲ့သို့တည်း။ ရောယှက်ငြိတုယ်ခြင်း မရှိကြပုံကား ထွန်းအပ်သော မီးတောက်ဖြစ်ပေါ်လျှင် ရေခွက်၌ မီးရောင်တို့ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ မီးတောက် သေပျောက်ခဲ့လျှင် ရေခွက် တွင်းရှိ မီးရောင်တို့သည် တပြိုင်နက် ပျောက်ကွယ်ကုန်၏။ လေခတ်၍ မီးတောက်လှုပ်ရှားခဲ့လျှင် ရေ၌မီးရောင်တို့သည် လှုပ်ရှားကုန်၏။ ရေသည်မူကား မီးရောင်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်မှုကြောင့်လည်း အနေမပျက်၊ မီးရောင်တို့၏ လှုပ်ရှား မှုကြောင့်လည်း လှုပ်ရှားခြင်းမရှိ၊ မီးရောင်တို့၏ ပျောက်ကွယ်မှု၊ ကုန်ခန်း မှုကြောင့်လည်း အနေမပျက်။

[ဤကားရေနှင့်မီးရောင် ဝိပ္ပယုတ္တ ဖြစ်ကြပုံတည်း။]

[စုတိယအကြိမ်]

၁၇-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

ရေနှင့် မရ၍ထင်သော လူရိပ်၊ မှန်နှင့် မှန်၍ထင်သော မျက်နှာရိပ်-စသည်တို့လည်း ဝိပုယုတ္တမျိုးတို့ပင်တည်း။ ထို့အတူ နာမူ-ဟူသော နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့သည် ခြေတခုလုံး အနှံ့အပြား အတွင်းအပြင် ဖြစ်ပေါ်၍ ၁-ရက် ၂-ရက် စသည် ဒဏ်ထိမှု ဖဿ မပြေမပျောက်သမျှ ကာလပတ်လုံး ဖြစ်ပေါ်၍ နေကြကုန်သော်လည်း ဝိပုယုတ္တပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်ချင်း ဖြစ်ကြကုန်၍ ခြေဟူသော ရူပက္ခန္ဓာနှင့် ရောယှက်ငြိတယ်ခြင်း မရှိကြကုန်။ ဖဿ ဖြစ်ပေါ်မှု၌လည်း သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော-ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။ ဤကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ အရာ၌ ကာယာယတနနှင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန ၂-ပါး ထိခိုက်မှု ဒဏ်ချက်ရှိရာ၌ ကာယသမ္မုဿ ဖြစ်ပေါ်မြဲတည်း။ ကာယသမ္မုဿဖြစ်ပေါ်ရာ၌ ဤနာမူ ဟူသော ကာယသမ္မုဿဇာဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်မြဲတည်း။

ကာယာယတန ဆိုသည်ကား အတွင်းအပဖြစ်သော ခြေတခုလုံး၌ တည်ရှိသော ကာယပသာဒ ရုပ်ကြည်ပေတည်း။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန ဆိုသည်ကား ခက်မာမှု၊ နူးညံ့မှု ဟူသော ပထဝီ ၁-ပါး၊ ပူမှု၊ အေးမှု-ဟူသော တေဇော ၁-ပါး၊ ထကြွလှုပ်ရှားမှု-ဟူသော ဝါယော ၁-ပါး၊ ဤဓာတ်ကြီး ၃-ပါးကို ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန ဆိုသတည်း။ ထိုဓာတ်ကြီး ၃-ပါးသည်လည်း ခြေတခုလုံး၌ ရှိနေသော အတွင်းဖောဋ္ဌဗ္ဗကြီး ၃-ပါး၊ ကြမ်းအပြင် ခြေနှင်းပျဉ်အပြင်-သော အပသန္တာန်၌ ရှိနေသော အပဖောဋ္ဌဗ္ဗကြီး ၃-ပါးဟူ၍ ၆-ပါးရှိ၏။ အပဖောဋ္ဌဗ္ဗကြီး ၃-ပါးသည် ခြေဖဝါး အရေပေါ်မှာရှိသော ကာယာယတန၌ သာ ထိခိုက်နိုင်၏။ အရေပေါ်မှာ ထိခိုက်သည်ရှိသော် ထိခိုက်မှု ဒဏ်ဟုန်ကြောင့် အတွင်းဖောဋ္ဌဗ္ဗတို့နှင့် အတွင်းကာယာယတနတို့သည် အချင်းချင်း သွက်သွက်ခါ ထိခိုက်ကြလေကုန်၏။

ခြေဖဝါးရေပေါ်၌ ပေါလောပေါ်ရှိသော ဖဿတရား၊ ဝေဒနာတရားတို့သည်ကား အပဖောဋ္ဌဗ္ဗတို့၏ ထိခိုက်မှု ဒဏ်ချက်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏။ အရေ၏အတွင်း ခြေတခုလုံး၌ ပေါ်ရှိသော ဖဿတရား၊ ဝေဒနာတရားတို့သည်မူကား အတွင်းဖောဋ္ဌဗ္ဗတို့နှင့် အတွင်းကာယ ပသာဒတို့၏ ထိခိုက်မှုဒဏ်ချက်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏။ ဤအရာမျိုး၌ သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော၊ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ-ဟူသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အချက်ကြီးကို လည်းကောင်း၊ ဝိပုယုတ္တပစ္စည်းယာ-ဟူသော ပဋ္ဌာန်းအချက်ကြီးကို လည်းကောင်း ကသိုဏ်းကွက်အသွင် ထင်မြင်ကြကုန်ရာ၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်ကျမ်းကြီး

သတိပေးချက်

ရေ၌ မီးထောင်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်တည်နေမှု၊ ချုပ်ကွယ်မှုတို့သည် ရေနှင့် ထေ
ယုက်ခြင်း မရှိကြကုန်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ရေ၌ထင်သော မျက်နှာရိပ်၊
မွန်တွင်ထင်သော မျက်နှာရိပ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်မှု၊ တည်နေမှု၊ ချုပ်ကွယ်မှုတို့သည်
ရေ-မွန်တို့နှင့် ထေယုက်ခြင်း မရှိကြကုန်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ခြေ၌ဖြစ်ပေါ်
သော နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့၏ ဖြစ်ပေါ်တည်နေမှု၊ သေပျောက်ချုပ်ကွယ်မှု
တို့သည်လည်း ရူပက္ခန္ဓာနှင့် ထေယုက်ခြင်း မရှိကြကုန်။

- ၁။ သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော၊ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ-ဟူသော ပါဠိ
တော်တရပ်၊
- ၂။ ဝိပုယုတ္တပစ္စယော-ဟူသော ပါဠိတော်တရပ်၊
ဤ ပါဠိတော် ၂-ရပ်ကို စိတ်၌ အမြဲစွဲထားကြလေကုန်၊ နာမ-ဟူသော
ဝေဒနာ ထင်ရှားရာ၌ သိမ္မ-ဟူသော ဝိညာဉ်သည် မထင်ရှားလှပြီ။

ဖဿ ဖြစ်ပေါ်မှု

ဖဿဖြစ်ပေါ်မှု၌ကား ကာယာယတန ၁-ပါး၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန ၁-ပါး၊
ကာယဝိညာဉ်ဟူသော မနာယတန ၁-ပါး၊ ဤအာယတန ၃-ပါး ပေါင်းဆုံ
လုံးထွေးမှုကြောင့် ကာယသမ္ဘဝ ဖြစ်ပေါ်၏။ ကာယသမ္ဘဝဖြစ် ပေါ်
မှုကြောင့် ကာယသမ္ဘဝဇာ ဒုက္ခဝေဒနာ-ဟူသော နာကျင်မှု ဖြစ်ပေါ်၏။
ကာယဝိညာဉ်ဆိုသည်ကား လူတို့စွဲလမ်းချက် အလိုအားဖြင့် ထိုကိုယ်အင်္ဂါ
တို့၏ သိမ္မတည်း၊ အရေတို့၏ သိမ္မ၊ အသားတို့၏ သိမ္မ၊ အကြောတို့၏ သိမ္မ၊
အရိုးတို့၏ သိမ္မ-စသည်တည်း။

ခြေနာသည်၊ ခြေကျဉ်သည်၊ ခြေညောင်းသည်၊ လက်နာသည်၊ လက်
ကျဉ်သည်၊ လက်ညောင်းသည်၊ ခေါင်းကိုက်သည်၊ ခေါင်းခဲသည်၊ မျက်စိ
နာသည်၊ နားနာသည်၊ သွားနာသည်၊ သွားကိုက်သည်၊ မေးရိုးကိုက်သည်၊
လက်ချောင်းနာသည်၊ ပခုံးနာသည်၊ ရင်ဘတ်နာသည်- အစရှိသည်တို့ကို
ဆိုသတည်း။

အပြင်းအထန် ပူ၍ ဖျားနာရာ၌ အတွင်းအပ တကိုယ်လုံးပင် ဒုက္ခ
သဟဂုတ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့ဖြင့် ပြည့်သကဲ့သို့ ရှိ၏။ အဖျားကျငြိမ်း၍
သွားပြန်လျှင် အကုန်လုံး ချုပ်ကွယ်ကြလေကုန်၏။ ဤ ကာယဝိညာဉ်သိမ္မ
သည်ကား လောက၌ သိမ္မဟူ၍ မထင်ရှား၊ ခြေနာသည်၊ ခြေကျဉ်သည်၊

ခြေညောင်းသည်၊ လက်နာသည်၊ လက်ကျဉ်သည်၊ လက်ညောင်းသည် အစရှိသည်တို့၌ ပါဝင်နေကြ၏။

ခြေသည် တစုံတခု ထိခိုက်လာလျှင် နာတတ်၏၊ ကျဉ်တတ်၏- ဟူ၍ကား သိကြကုန်၏၊ ထိခိုက်သည်ကို ခြေက သိတတ်၏-ဟု မထင်ကြကုန်၊ မနော နှလုံးကသာ သိတတ်သည်ဟု ထင်၍နေကြကုန်၏။

အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော်- မနောနှလုံးသိ ဖြစ်ပေါ်မှသာ ပုဂ္ဂိုလ်သိ ပေါ်လေသောကြောင့်တည်း၊ ခြေဖဝါး၌ ထိခိုက်မှုသည် မနောနှလုံး တိုင်အောင် ထိခိုက်လာမြဲတည်း၊ ခြေသိ၊ မနောနှလုံးသိ-ဟူ၍ အခိုက် ၂ ချက် ဖြစ်၏၊ ခြေသိကို ကာယဝိညာဉ်ခေါ်သည်၊ မနောနှလုံးသိကို မနောဝိညာဉ် ခေါ်သည်၊ ရှေ့သွားနောက်လိုက် ၂-ပါးအစုံတည်း၊ ထိုတွင် နောက်လိုက် ဖြစ်သော မနော နှလုံးသိ ပေါ်လာမှ ငါ၏ ခြေ၌ ထိသည်ဟု ပုဂ္ဂိုလ်သိ ပေါ်လာသည်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ လောက၌ အသိဟု မှတ်ထင်ကြသည်-ဟူလို။

[ဤကား ကိုယ်၏ သိမှု၊ ခြေလက်စသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့၏ သိမှု၊ အရေ စသော ကောဠာသတို့၏ သိမှု ဟုဆိုအပ်သော ကာယဝိညာဉ်သည် ပရမတ္ထဓမ္မတို့တွင် အလွန် ထင်ရှားသော ဝိညာဉ်တပါးဖြစ်ပါလျက် လောက၌ လူတို့အသိဉာဏ်တွင် မဆင်မရှား ရှိနေကြသည်ဖြစ်၍ ထင်ရှားစေခြင်းငှာ အပန်တလီလဲ ပြဆိုလိုက်သည်။]

နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ပြဆိုချက်

ကောန်ဟုတ်မှန်သော ပရမတ္ထအလိုအားဖြင့်မူကား ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍လည်း မရှိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါဖြစ်သော ခြေဟူ၍လည်း မရှိ၊ အရေ စသော ကောဠာသ ဟူ၍လည်း မရှိ၊ ခန္ဓာ ၅-ပါးသာ အမှန်ရှိ၏၊ သိမှုဟူသမျှသည် ရူပက္ခန္ဓာမျိုး မဟုတ်၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာမျိုးသာ ဖြစ်၏၊ ခြေစသည်တို့၌ အခိုက်အတိုက် ရှိရာမှာ ဖြစ်ပေါ်၏၊ ထိုသိမှု ဖြစ်ပေါ်ရာတိုင်းမှာ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊ သညာက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ တို့သည်လည်း လက္ခဏာမကွဲ အမြဲဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏၊ ဤကာယ ဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့သည် တကိုယ်လုံးမှာ ဘယ်နေရာ၌ အမြဲရှိနေ ကြသည်ဟူ၍ မရှိကြကုန်။

အတွင်းဖောဠုပ္ပ အပဖောဠုပ္ပတို့ ထိခိုက်ရာ ထိခိုက်ရာတိုင်း အတွင်းအပ ကိုယ်အင်္ဂါတို့၌ ခဏ ခဏ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏၊ ထိခိုက်မှုဒဏ် ပျောက်တိုင်း ခဏ ခဏ ချုပ်ပျောက်ကြကုန်၏၊ လောက၌လည်း ဘယ်နေရာက ယခု ညောင်း၍လာသည်၊ အညောင်းပျောက်ပြီ၊ နာ၍လစသည်၊ အနာပျောက်ပြီ၊ ကိုက်ခဲ၍ ထုံ၍ ကျဉ်၍ လာသည်၊ အကိုက် ပျောက်ပြီ၊ အထုံ ပျောက်ပြီ။

[အထိယတ္ထကြိတ်]

အကျဉ်းပျောက်ပြီ၊ ဘယ်နေရာက ပူ၍လာသည်၊ နွေး၍လာသည် အေး၍ လာသည်၊ ချမ်း၍ လာသည်၊ အပူပျောက်ပြီ၊ အနွေးပျောက်ပြီ၊ အအေး ပျောက်ပြီ၊ အချမ်းပျောက်ပြီ စသည်ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်မှု၊ ချုပ်ပျောက်မှုအာဂန္တု အခြင်းအရာသည် သိမြင်ထင်ရှားကြလျက် ဖြစ်၏။

နာမက္ခန္ဓာကြီး ၄-ပါးတို့၏ အမှုဟူ၍သာ မသိကြကုန်သည်။ ထိုသို့ မသိကြကုန်သည့် အတွက်ကြောင့် ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာ မကွဲကြကုန်သည် ဖြစ်၍ မျက်လှည့်သည် ဝိညာဉ် လှည့်စားမှု လှလှရသဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍၊ သတ္တဝါဟူ၍၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါဟူ၍၊ နာတတ်သည်၊ ကျဉ်းတတ်သည်၊ နာမုန်း သိတတ်သည်၊ ကျဉ်းမုန်းသိတတ်တည် ဟူ၍ ခြေကိုပင် အသက်ရှိသည် ဟူ၍၊ အရှင်ဟူ၍၊ လက်ကိုပင် အသက်ရှိသည်ဟူ၍၊ အရှင်ဟူ၍၊ ထိုထိုအင်္ဂါကိုပင် အသက်ရှိသည်သိ၍၊ အရှင်ဟူ၍ မဟုတ်မမှန် ဖောက်ပြန် စွဲလမ်း၍ နေကြ ကုန်သည်။ အလွန်ခက်ခဲ နက်နဲလှသော အရာဖြစ်၍ ကောင်းစွာ ထင်ရှား အောင် အနည်းနည်း အဖုံဖုံ ဖော်ပြလိုက်သည်။ အဖန်တလဲလဲဟု အပြစ် မတင်ကြကုန်လင့်။

[ဤကား ခြေအင်္ဂါ၌ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးကို ပြဆိုချက်တည်း။]

ဤသို့လျှင် ခြေအင်္ဂါ၌ ဖော်ပြသည့်အတိုင်း-

- ၁။ ခြေချင်းဝတ်အင်္ဂါ အရေပေါ် အရေတွင်း အသားပေါ် အသား တွင်း၊ အကြောပေါ် အကြောတွင်း၊ အရိုးပေါ် အရိုးတွင်းတို့၌ လည်းကောင်း၊
- ၂။ ခြေသလုံးအင်္ဂါ-ဒူးပုဆစ်အင်္ဂါ- ပေါင်အင်္ဂါ-ခါးအင်္ဂါ- ဝမ်းအင်္ဂါ အရေပေါ် အရေတွင်း၊ အသားပေါ်အသားတွင်း၊ အကြောပေါ် အကြောတွင်း၊ အရိုးပေါ် အရိုးတွင်း၊ အအူပေါ် အအူတွင်း တို့၌ လည်းကောင်း၊
- ၃။ ရင်အင်္ဂါ-ကျောက်ကုန်းအင်္ဂါ အရေပေါ် အရေတွင်း၊ အညှစ်ပေါ် အသားတွင်း၊ အကြောပေါ် အကြောတွင်း၊ အရိုးပေါ် အရိုးတွင်း၊ အသည်းပေါ် အသည်းတွင်း၊ အဆုတ်ပေါ် အဆုတ်တွင်း၊ နှလုံး ပေါ် နှလုံးတွင်းတို့၌လည်းကောင်း၊
- ၄။ လည်ပင်းအင်္ဂါ- ဦးခေါင်းအင်္ဂါ- ဦးနှောက်အင်္ဂါ- မျက်လုံးအင်္ဂါ- နားအင်္ဂါ-နှာခေါင်း အင်္ဂါ-ခံတွင်း အင်္ဂါ-လျှာအင်္ဂါ အရေပေါ်

[စုတိယအကြိမ်]

အရေတွင်း၊ အသားပေါ် အသားတွင်း၊ အကြောပေါ် အကြော
တွင်း၊ အရိုးပေါ် အရိုးတွင်းတို့၌လည်းကောင်း။

၅။ လက်ရုံးအင်္ဂါ-လက်မောင်းအင်္ဂါ အရေပေါ် အရေတွင်း၊ အသား
ပေါ် အသားတွင်း၊ အကြောပေါ် အကြောတွင်း၊ အရိုးပေါ်
အရိုးတွင်းတို့၌လည်းကောင်း၊ ညောင်းမှု ညာမှု၊ နာမှု၊ နင်းမှု၊ ထုံမှု
ကျဉ်မှု၊ ကိုက်မှု ခဲမှု၊ ပင်မှု ပန်းမှု၊ နှမ်းမှု နယ်မှု၊ ပူမှု အေးမှု အစ
ရှိသော အလုံးစုံသော ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ
၄-ပါးတို့၏ ဖြစ်ပေါ်မှု၊ ချုပ်ပျက်သေဆုံးမှုတို့ကို သိကြလေကုန်။

ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့ကို ပြဆိုချက် ပြီ၏။

သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး

ယခုအခါ သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့ကို ပြဆို
ပေအံ့။ ပူလှတုန်းအခါ၌ အေးမြလှစွာသော ရေ၏ ထိခြင်း၊ ချမ်းလှတုန်း
အခါ၌ ပူနွေးသော မီးရှိန်၏ ထိခြင်းတို့ဖြင့် ခြေဖဝါး အပြင်၌ ခံ၍ကောင်း
လှသော သုခဝေဒနာနှင့်တကွ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ဖြစ်ပေါ်၏။ ခြေဖဝါး
အရေ၌ရှိသော ခက်မာမှုစသည်တို့ကား ရူပက္ခန္ဓာတည်း။ သိမှု၊ ခံ၍ ကောင်းမှု
တို့ကား နာမက္ခန္ဓာတို့တည်း။ ရူပက္ခန္ဓာနှင့် နာမက္ခန္ဓာ တို့သည် ဝိပုယုတ္တ
ပစ္စည်း၊ ပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်ကြကုန်၏။ ပိန်းကြာဖက်အပြင်၌ ကျရောက် တင်နေ
ကုန်သော မိုးရေ မိုးပေါက်တို့သည် ပိန်းကြာဖက်နှင့် ရောနှောခြင်း မရှိ
ကုန်သကဲ့သို့ ရုပ်နာမ် ၂ ပါး ရောနှောခြင်း မရှိကြကုန်။ အရေ၌ ခက်မာမှု၊
ဖွဲ့စည်းမှု၊ အေးမှု၊ နွေးမှု၊ တောင့်တင်းမှု၊ အဆင်း၊ အနံ့၊ အရသာတို့ကား
တခြား။ သိမှု၊ ခံ၍ကောင်းမှုတို့ကား တခြားတို့သာတည်း။

ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌-

၁။ ရုပ်ဓမ္မကို မသိကုန်သော ဗာလပုထုဇဉ်တို့သည်ကား ခြေဖဝါး
နွေးသည်။ ခြေဖဝါးအေးသည်-ဟု သိကြကုန်၏။ ဤသို့ သိခြင်း
ကား ဒိဋ္ဌိသိပေတည်း။

၂။ ပညာရှိသိတို့သည်ကား စင်စစ်အားဖြင့် ခြေဖဝါး-ဟူ၍မရှိ။ ရုပ်ခန္ဓာ၊
နာမ်ခန္ဓာတို့သည်သာရှိကုန်၏။ ထိုတွင်ရုပ်ခန္ဓာတို့သိခြင်းကိစ္စမရှိကြကုန်
ထိုသိခြင်း၊ ခံ၍ ကောင်းခြင်းကိုကား နာမ်ခန္ဓာတို့သာတည်း။ ဟု
သိကြကုန်၏။ ဤသို့ သိခြင်းကား ဉာဏ်သိပေတည်း။

[ဒုတိယအကြိမ်]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

သုတမယဉာဏ်၊ စိန္တာမယဉာဏ်

ပညာရှိတို့၏ သိမှု၌လည်း သုတမယဉာဏ်သိ၊ စိန္တာမယဉာဏ်သိ-ဟူ၍ ၂-ပါး ရှိ၏။

၁။ အဘိဓမ္မာ ကျမ်းဂန်တို့ကို ကောင်းစွာ တတ်လှ၍ သဘောသကန် ကြေလည် ချောမောအောင် ပြောတတ်၊ ဟောတတ်၊ ချီတတ်၊ ပို့တတ်၊ ဆုံးဖြတ်တတ်မှု၊ သိမှုကား သုတမယဉာဏ်သာတည်း၊ ဤ သိမှုကား ဝိပဿနာဉာဏ်မျိုးမဟုတ်၊ ပရိယတ္တိဉာဏ်မျှသာတည်း။

၂။ ထိုပရိယတ္တိဉာဏ်၌ တည်၍ ထိုဉာဏ်ဖြင့် သိသည့်အတိုင်း ရှုကြည့်ဖန် များလတ်သော် ထို ခြေဖဝါး ပူနှေးမှု၊ အေးချမ်းမှုတို့၌ မျက်စိဖြင့် မြင်ဘိသကဲ့သို့ ရုပ်ခန္ဓာတခြား၊ နာမ်ခန္ဓာတခြား ကွဲကွဲ ပြားပြား ထင်မြင်မှုသည်ကား စိန္တာမယဉာဏ်သိ ဉာဏ်မြင်မည်၏။ ဘာဝနာဇယ ဉာဏ်လည်းဆိုရ၏။ ဤ သိမှု၊ မြင်မှုသည်သာလျှင် ဝိပဿနာဉာဏ် မည်၏။

ဤ ဘာဝနာအရာ၌ ဤသို့သော စိန္တာမယဉာဏ် အသိအမြင်ကိုသာ လိုအပ်၏။ ဤ စိန္တာမယဉာဏ် အသိအမြင်သည်သာလျှင် ဒိဋ္ဌိကို ပယ်သတ် နိုင်၏။

[ဤကား သုတမယဉာဏ်၊ စိန္တာမယဉာဏ် ၂-ပါး ခြားနားချက်ထည်း။]

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်

ထိုဗာလ ပုထုဇဉ်တို့ သိမှု၊ ပညာရှိတို့ သိမှု ၂-ပါးတို့တွင် ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ် ခန္ဓာ-ဟု မသိမူ၍ ခြေဖဝါးအပြင် ပူသည်၊ နှေးသည်၊ အေးသည်၊ ချမ်းသာ သည်-ဟု သိမြင်မှုကား မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသိမျိုး၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမြင်မျိုးသာ ဖြစ်၏။ နိစ္စ သိမျိုး၊ နိစ္စမြင်မျိုး မည်၏။ သုခသိမျိုး၊ သုခမြင်မျိုး မည်၏။ အတ္တသိမျိုး၊ အတ္တမြင်မျိုးမည်၏။ ပရမတ္ထ အလိုအားဖြင့် ဖောက်ပြန် မှောက်မှားသော အသိမျိုး၊ အမြင်မျိုး မည်၏။

ခြေဖဝါးအပြင်-ဟူသော နိမိတ္တဓမ္မကြီးကို ပယ်ရှား၍ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ် ခန္ဓာကို ခြားနား၍ သိမှု၊ မြင်မှုသည်ကား သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်သိမျိုး၊ ဉာဏ်မြင် မျိုးမည်၏။ အနိစ္စသိမျိုး၊ အနိစ္စမြင်မျိုးမည်၏။ ဒုက္ခသိမျိုး၊ ဒုက္ခမြင်မျိုး မည်၏။ အနတ္တသိမျိုး၊ အနတ္တမြင်မျိုး မည်၏။ လောကအလို၊ ပရမတ္ထအလို

၁၇. တိက္ခယုဂ္ဂိုလိတို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

၂-ပါးအားဖြင့် ဖြောင့်မတ်ဟုတ်မှန်သော အသိမျိုး၊ အမြင်မျိုး ၂-ပါး ရှိ၏။

လောကအလိုအားဖြင့် ဖြောင့်မတ်ဟုတ်မှန်ပုံကား ခက်မာမှုသည် သိမှု မဟုတ်၊ သိမှုသည် ခက်မာမှု မဟုတ်၊ ခက်မာမှုကား အမှုတခြား၊ သိမှုကား အမှုတခြား၊ ခက်မာမှုကား ရုပ်မှုတည်း၊ စိတ်ဝိညာဉ်မဟုတ်၊ သိမှုကား စိတ် ဝိညာဉ်မှုတည်း၊ ရုပ်မှုမဟုတ်ဟု ပြောဆိုခဲ့လျှင် လောက၌ အမှုတမျိုးစီ မဟုတ် ဟု မငြင်းနိုင်ကြကုန်လတ္တံ့။

နိစ္စသိ၊ သုခသိ၊ အတ္တသိ

ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့ကို ဤကား ရုပ်ခန္ဓာ၊ ဤကား နာမ်ခန္ဓာ-ဟု မသိ မှ၍ ၂-ပါးစုံကို ခြေဖဝါးပြုလုပ်၍ သိခြင်းသည် အဘယ်သို့လျှင် နိစ္စသိ၊ သုခ သိ၊ အတ္တသိ ဖြစ်လေသနည်း-ဟူမူကား ခြေဖဝါးမည်သည် နိမိတ္တဓမ္မမျိုး ဖြစ်၍ တသက်လုံးခိုင်မြဲသော နိစ္စဓမ္မမျိုးတည်း၊ သုသာန်သို့ရောက်မှ ဆုံး၏။ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာ ၂-ပါးကို တသက်လုံးခိုင်မြဲသော နိစ္စမျိုး-ဟု သိလျက်ရှိ၏။ နိစ္စဟူသည် သတ္တဝါတို့၏ အလိုရှိအပ်သော သုခမျိုးဖြစ်၍ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာ တို့ကို သုခ-ဟု သိလျက် ရှိ၏။ အတ္တဟူသည် တသက်လုံး ခိုင်မြဲသော အနှစ် သာရမျိုးဖြစ်၍ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့ကို ခြေဖဝါး၏ အသားအနှစ် အတ္တ၊ သာရ-ဟု သိလျက် ရှိ၏။

အနိစ္စသိ၊ ဒုက္ခသိ၊ အနတ္တသိ

ခြေဖဝါးကို ပယ်ရှား၍ ရုပ်ခန္ဓာ နာမ်ခန္ဓာတို့ကို ခွဲခြမ်း၍ သိမှုသည် အဘယ်သို့လျှင် အနိစ္စသိ၊ ဒုက္ခသိ၊ အနတ္တသိ ဖြစ်လေသနည်း-ဟူမူကား ခက် မာမှုကို ရုပ်ခန္ဓာ-ဟု သိခဲ့လျှင် အလှုပ်အလှက်မခံ ပျက်တတ် ပြောင်းလဲတတ် သော အနိစ္စမျိုးဟု သိတော့သည်။ ပူမှန်းသိခြင်း၊ နွေးမှန်းသိခြင်း၊ အေးမှန်း သိခြင်းကို နာမ်ခန္ဓာ-ဟု သိခဲ့လျှင် သူ့အကြောင်း ဆိုက်တိုက်ရာ ဖြစ်ချည် ပျက်ချည် အတည်မရ အနိစ္စမျိုး-ဟု ထင်ရှားတော့သည်။

အနိစ္စ-ဟူသည် မရဏမျိုး စင်စစ်ဖြစ်၍ ကြောက်လန့်ရသော ဒုက္ခမျိုး- ဟု သိခြင်းဖြစ်တော့သည်။ အနိစ္စမျိုး-ဟူသည် အခိုင်အမာ အနှစ်သာရမျိုး မဟုတ်သည်ဖြစ်၍ ခြေဖဝါးကဲ့သို့ တသက်လုံး ပျက်ခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်း

မရှိပဲ ပဏာတိအနေနှင့် တည်နေနိုင်သော အနှစ်သက် အတ္ထု၊ ဇီဝမျိုးမဟုတ်-ဟု သိမြင်နိုင်တော့သည်။

[ဤမှနောက်၌ သုခသဟဂုတ်၌ ပြဆိုခဲ့သမျှသော အလုံးစုံတို့ကို အကုန်အစင်၌ သိကြံလေ။]

ခြေကို သာယာစွာ ပွတ်မှု၊ နှိပ်မှု၊ သပ်မှု၊ နယ်မှု၊ ကိုင်မှု၊ ထိမှု၊ ချော့မှု၊ ညံ့သက်သော အဝတ်အရုံထိမှု၊ ဖျာရိုင်သင်ဖြူး အခင်းအနီး ထိမှု၊ ချော့မှု၊ ညံ့သက်အေးချမ်းသော လမ်းမြေ၊ သဲမြေ၊ ရွှံ့မြေထိမှု-သည်တို့၌လည်း ခံသာမှု၊ ခံ၍ကောင်းမှု-ဟု ဆိုအပ်သော ခြေအရသာတို့သည် ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ ထို ခြေအရသာတို့သည် သုခသဟဂုတ် ကာယ ညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့ပေတည်း။ ခြေအင်္ဂါ အရေပေါ် အရေတွင်း၊ အသားပေါ်၊ အသားတွင်း၊ အကြောပေါ် အကြောတွင်း၊ အရိုးပေါ် အရိုးတွင်း အလုံးစုံတို့၌ ဣဋ္ဌဖြစ်ကုန်သော အပဖောဋ္ဌဗ္ဗံ၊ အတွင်းဖောဋ္ဌဗ္ဗတို့၏ ထိတွေ့မှုတို့ကြောင့် ထင်ရှား၊ မထင်ရှားသော ခြေအရသာ ဖြစ်ပေါ်မှု၊ ချုပ်ပျက်မှုတို့ကို အကုန်အစင် သိမြင်ကြလေကုန်။

ထိုနည်းအတူ ခြေချင်းဝတ်အင်္ဂါ အရေ၊ အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ အလုံးစုံတို့၌ သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ-ဟူသော အရသာပေါ်မှု၊ ခြေသလုံး အင်္ဂါ-ဒူး ပုဆစ် အင်္ဂါ-ပေါင် အင်္ဂါ ခါးအင်္ဂါ အရေ၊ အသား၊ အကြော၊ အရိုး အလုံးစုံတို့၌ သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ-ဟူသော အရသာပေါ်မှု၊ ဝမ်းအင်္ဂါ၊ ရင်အင်္ဂါ၊ ကျောက်ကုန်းအင်္ဂါ အအူတွင်း အသည်းတွင်း၊ အဆုတ်တွင်း၊ နှလုံးတွင်းတို့၌ သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ-ဟူသော အရသာပေါ်မှု၊ ဦးခေါင်း၊ အင်္ဂါ၊ မျက်နှာ၊ ခံတွင်း၊ အရေ၊ အသား၊ အကြော၊ အရိုး အလုံးစုံတို့၌ သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ-ဟူသော အရသာ ပေါ်မှု၊ ပျက်မှုတို့ကိုလည်း အကုန်မြင်ကြလေ။

ခွေး၊ ကျီး၊ လင်းတ ဥပမာ

လောက၌ ခွေး၊ ကျီး၊ လင်းတတို့သည် မိမိတို့ ကိုယ်တွင်း၌ မကောင်းသော ဝဋ် ဝိပင်္ဂါ အမြဲ တိုက်တုန်းမှုကြောင့် အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော လူသေပုပ်၊ နွားသေပုပ်၊ ခွေးသေပုပ်တို့ကိုပင် အလွန် ခုံမင် စုံမက် မြှန်ရှက် မြတ်နိုးကြကုန်၏။ ထို့အတူ ဤသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် ထို ကိုယ်အင်္ဂါ

[ဗုဒ္ဓိယထဖြစ်]

၁၇.တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရွာနည်းကို ပြဆိုခန်း

အရသာကြီးကို အလွန်ခင်မင်စုံမက် မြိန်ရှက်လှသော ကာမတဏှာ-ဟူသော အကဲ့သိုလ် ဝဋ်ဆိုးကြီးအမြဲတိုက်တန်းမှုကြောင့် အပုပ်ကောင်၊ အညှီကောင်၊ အနံ့အစော်ကောင်ကြီးမှန်း ကြောင်ကြောင်သိမြင်ကြပါကုန်လျက် အချင်းချင်း အလွန်ခင်မင် မြိန်ရှက်ကြလေကုန်၏။

နုနာရောဂါသည်ကြီး ဥပမာ

တကိုယ်လုံး ရှဲ့ရှဲ့စို့ ကျိုက်ကျိုက်ဆူ နုနာကြီးရှိသော သူတို့အား တကိုယ် လုံး၌ ပိုးတွေ့ကိုက်၍ အမြဲယားယံမှု ဒုက္ခကြီး ၁-ပါး၊ ပိုးစာ၊ ပိုးချေး၊ သွေးပုပ် ပြည်ပုပ်တို့အတွက် အမြဲချမ်းမှု ဒုက္ခကြီး ၁-ပါး၊ ဤဒုက္ခကြီး ၂-ပါး အမြဲရှိနေ၏။ အလွန်ပူအိုက်လှသော ကဆုန် နယုန် ဝါဆို ဝါခေါင် အခါတို့၌ပင် ရဲရဲငြိသော ရှားမီးကျိုးမီးအိုးကင်းကြီးကို မလွတ်နိုင်၊ ကိုယ်တွင်း အသည်းနုလုံးတွင်းတို့မှ ပိုးတွေ့လှုပ်ကြသဖြင့် အလွန်ယားယံမှု၊ ခိုက်ခိုက်တုန် ချမ်းအေးမှုဖြစ်လာတိုင်း ဖြစ်လာတိုင်း ရှားမီးကျိုးမီးအိုးကင်းကြီးသို့ ချည်း ကပ်၍ မီးအိုးကင်းကြီးနှင့် လုံးထွေးမိမှု အယားအယံ အတုန် အချမ်း ပြေ၍ နေသာ ထိုင်သာ ချမ်းသာသူကို ရလေ၏။

ထို့အတူ သတ္တဝါအပေါင်းတို့မှာလည်း ထိုကိုယ်အင်္ဂါ အရသာကြီး အနုမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဘဝအဆက်ဆက် ရှဲ့ရှဲ့စို့ ကျိုက်ကျိုက်ဆူ ပွားစီး၍ လာခဲ့သော ကာမတဏှာ နုနာစိုကြီးသည် ရှိနေကြ၏။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ကိုယ်အင်္ဂါ အရသာကြီးသည်မူကား ထိုတဏှာ နုနာကို လွန်စွာပွားစီးစေနိုင် သော အစာအာဟာရကြီးပေတည်း။ ထိုနုနာရောဂါကြီးသည် ရှားမီးကျိုး မီးအိုးကင်းကြီးကို အမြဲကိုးကွယ်ရာပြု၍ နေရတိသကဲ့သို့ ကာမတဏှာ နုနာ ရောဂါသည်ကြီးတွေ့ဖြစ်၍ နေကြကုန်သော သတ္တဝါတို့သည်လည်း ကာမ ဝတ္ထု ကာမအထည်ကြီးတွေ့ကို အမြဲကိုးကွယ်ရာပြု၍ ထားကြရကုန်၏။

နှလအခါ၌ ရှားမီးကျိုးမည်သည် မြင်ရုံမျှနှင့်ပင် အလွန်ပူအိုက်ခြင်း ဒုက္ခကိုသာ ဖြစ်ပွားစေတတ်၏။ အေးချမ်းခြင်း သူ့ကို မဖြစ်စေတတ်။ ထို့အတူ ထိုကိုယ်အင်္ဂါ အရသာကို ခံစားဖက်ဖြစ်သော ကာမဝတ္ထု ကာမ အထည်တို့မည်သည် မြင်ရုံမျှနှင့်ပင် ကာမတဏှာ ကိလေသာအပူ အအိုက်ကို ဖြစ်ပွားစေနိုင်ကုန်၏။ ကာမတဏှာ ကိလေသာ အပူ၏ အေးငြိမ်းခြင်းကို မဖြစ်စေတတ်ကုန်။

ရှားမီးကျီးမည်သည် ပေါင်းဖက် ရောယှက်လာသော ဝတ္ထုမျိုးတို့ကို အကျိုးမဲ့ကြီး အချည်းနှီး ပြာမှုန်ဖြစ်အောင် အကုန်အပြောင် လောင်ကျွမ်း စေတတ်၏။ ထို့အတူ ထိုအင်္ဂါအရသာကို ခံစားဖက်ဖြစ်ကုန်သော ကာမဝတ္ထု၊ ကာမအထည်တို့သည်လည်း ပေါင်းဖက် ရောယှက်မိသော သူတို့ကို ယခု ဘဝတွင် အလွန်မြင့်မြတ်လှစွာကုန်သော သီလဂုဏ်၊ သိက္ခာဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်ကြီးတို့မှ အပဖြစ်၍ ယေသည်၏ အခြားမဲ့၌ ခွေး၊ ဝက်၊ ကြက်၊ ငှက်၊ သန်း၊ ကြမ်းပိုး၊ ပိုးလောက်၊ ပိုးမွှားစသော သေးနုပုံစုတ်ဖွဲ့လှသော ဘဝသို့ ရောက်လေအောင် အကုန်အပြောင် လောင်ကျွမ်း စေတတ်ကုန်၏။

[ဤကား ကာမဝတ္ထု၊ ကာမအထည်တို့နှင့် ရောယှက်မိသောအခါ ကိုယ်အင်္ဂါအထွင်း၌ လျှပ်စစ်ပြက်ဆက်လို့ ခဏ ခဏ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးဟု ဆိုအပ်ကုန်သော ကိုယ်အင်္ဂါ ၈၄ သာကြီးတို့၏ အပြစ်ဇောသ အမြွက်မျှ ပြဆိုချက်တည်း။]

သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးကို ပြဆိုချက် ပြီး၏။

ဇိဝှိဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး

ယခုအခါ လျှာ၏သိခြင်း၊ လျှာ၏သိမှု၊ လျှာ၏အသိဟု ဆိုအပ်သော ဇိဝှိဝိညာဉ်နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးကို ပြဆိုပေအံ့။ ချဉ်လှစွာသော အရသာ တခုဖြင့် လျှာတပြင်လုံးကို တို၍စမ်းသည်ရှိသော် ချဉ်မှန်းသိမှု ဖြစ်ပေါ်လာရာ လျှာအစုသည် ဇိဝှိဝိညာဉ်နှင့် တကွသော နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့ ဖြစ်ရာဌာနပေးတည်း။

ဇိဝှိဝိညာဉ် ဆိုသည်ကား လောကအလိုအားဖြင့် လျှာ၏သိမှု ဆိုလိုသည်။ အဘိဓမ္မာ အလိုအားဖြင့် လျှာ၌ဖြစ်ပေါ်သော သိမှုဆိုလိုသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်၏ သိမှုကား မဟုတ်သေး။ ထိုလျှာ၏ သိမှုပေါ်သည်မှနောက်၌ မနောနှလုံး၏ သိမှုကြီးသည် ဆက်လက်၍ ဖြစ်ပေါ်၏။ ဤမနောနှလုံး သိမှုကြီး ဖြစ်ပေါ်သော အခါမှ ပုဂ္ဂိုလ်သိ ဖြစ်ပေါ်လာ၍ ချဉ်သည်။ ချိုသည်-ဟု ပုဂ္ဂိုလ်သိ သိ၏။

ယောက်မသည် အသက်ထက်ဆုံး ဟင်းအိုးကို မှေ၍ နေသော်လည်း ဟင်း၏ အရသာကို ချိုသည်။ ချဉ်သည်-ဟူ၍ မသိတတ်။ လျှာသည် တကြိမ် တပါမျှပင် ဟင်းနှင့် ပေါင်းမိသော်လည်း ဟင်းအရသာကို-ချိုသည်။ ချဉ်

၀၅-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုရှုရှုရှုရှုရှုရှု ပြဆိုစနံ၊

သည်-ဟု သိတတ်၏ ဟူ၍ လာသော ဥပမာစာအား၌ လျှာသည် အချို့ အချဉ်-စသော အရသာမျိုးကို သိတတ်၏-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ဤလျှာ၏ သိမှုသည် လျက်မှု၌ အတွင်းဝင်လျက်ရှိ၏။

ဇိဝှါဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးနှင့် ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး မှာ ဤလျှာအပြင်၌ ထမင်းပူ၊ ထမင်းအေး စသည်တို့ကို သိသော ကာယ ဝိညာဉ်သည်လည်း ဖြစ်ပေါ်၏။ အရသာမျိုးကို သိသည်ကား ဇိဝှါဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတည်း။ လျှာပေါ်၌ ထောက်လာသော ဝတ္ထုတို့ကို နူးညံ့ သည်၊ ကြမ်းတမ်းသည်၊ ပူသည်၊ အေးသည်၊ ရှည်သည်၊ မှည့်သည်၊ လှုပ်ရှား သည်- အစရှိသော သိမှု၊ လျှာနာမူ၊ လျှာယားမူ၊ လျှာချမ်းသာမူ၊ လျှာ မချမ်းသာမူ-စသည်တို့ကား ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတည်း။ ဤသို့ သိမှုသာ ကွဲသည်။ ဖြစ်ရာဌာနကား မကွဲကြ။

ဤသို့လျှင် လျှာသည် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ၂-စုံတို့၏ ဖြစ်ပေါ်ရာ ဌာန ဖြစ်ပေသောကြောင့် လျှာသည် အချို့၊ အချဉ်-စသော အရသာမျိုးတို့ကို လည်း သိတတ်၏။ အနုအကြမ်း-စသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗမျိုးတို့ကိုလည်း သိတတ် ၏-ဟု ပြောဆိုရာ၏။ ပရမတ္ထ အားဖြင့်မူကား လျှာဟူ၍ပင် မရှိ၊ ခန္ဓာ ၅-ပါးသာ ရှိ၏။ ခက်မာမူသည် ရှိ၏။ ဖွဲ့စည်းမှုသည် ရှိ၏။ ပူနှေးမှုသည် ရှိ၏။ တောင့်တင်းမှု၊ လျော့လှဲမှုသည် ရှိ၏။ အဆင်းဓာတ် ရှိ၏။ အနံ့ဓာတ် ရှိ၏။ ရသာဓာတ် ရှိ၏။ ဤအမှု ဤဓာတ်စုသည် ရူပက္ခန္ဓာမည်၏။ ဤရူပက္ခန္ဓာ၏ ကိစ္စကား အသီးအခြားတည်း။ ထိုနာမက္ခန္ဓာ တို့၏ ကိစ္စတို့ကား အသီး အခြားတို့တည်း။ အရသာမျိုးကို သိမှုသည် ထိုထိုအချို့မျိုး၊ အချဉ်မျိုး စသော အာဟာရဝတ္ထုတို့ကို လျှာပေါ်သို့ တင်သောအခါမှ ဖြစ်ပေါ်လာ ကြကုန်၏။ လျှာပေါ်၌ ထိုဝတ္ထုမျိုးတို့ မရှိပြန်လျှင် ချုပ်ပျောက်ကြကုန်၏။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသိတို့လည်း ထို့အတူတည်း။

ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌ ရုပ်ခန္ဓာမုန်း၊ နာမ်ခန္ဓာမုန်း မသိကြကုန်သော ဗာလ ပုထုဇဉ်တို့သည်ကား ရုပ်ခန္ဓာစုကို လျှာဟု တခုတည်းပြု၍ ထိုသိမှုတို့ကို နာမ်ခန္ဓာဟု မခြားနားပဲ လျှာ၏ကိစ္စပြု၍ လျှာသိသည်ဟု မြင်ကြကုန်၏။ ဤအမြင်ကား ဒိဋ္ဌိတည်း။ နိစ္စံအမြင်၊ သုခအမြင်၊ အတ္တအမြင်၊ ဇီဝအမြင် တည်း။ လျှာဟူသော အသိကို ပယ်ရှား၍ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာ ခြားနား၍ သိမှုကား ဉာဏ်သိ ဉာဏ်မြင်ပေတည်း- အနိစ္စမြင်၊ ဒုက္ခမြင်၊ အနတ္တမြင်၊ နိဇ္ဇိဝံ၊

[ဒုတိယအကြောင်း]

နိဿတ္တ အမြင်ပေတည်း။ အကြောင်းယုတ္တိကိုကား ကာယဝိညာဉ် ၂-ပါး၌ ဆိုခဲ့ပြီ။

ဤ၌ လျှာအရသာသည် သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ဟူသော အရသာတမျိုး၊ ဇိဝှါဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာဟူသော အရသာတမျိုး ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာဟူသော လျှာအရသာ ထည်ကား ကိုယ်အင်္ဂါအရသာကြီး၌ ပါဝင်လေပြီ။ ဇိဝှါဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ဟူသော အရသာကြီးကား ကျန်ရှိ၏။ ဤအရသာကြီးကိုလည်း သတ္တဝါ တို့သည် လွန်စွာလိုက်စားကြကုန်၏။ ဆေးအပြတ်မခံနိုင်၊ ကျမ်းအပြတ်မခံနိုင် ရှိကြကုန်၏။ ရသတဏှာကို ဝဋ်ဆိုးကြီး နှုနာကြီးပြု၍ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ဥပမာ ဥပမေယျ ၂-ရပ်တို့ကိုလည်း သိကြလေ။

ဇိဝှါဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

ဃာနဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး

နှာခေါင်း၏ သိခြင်း၊ နှာခေါင်း၏ သိမှု၊ နှာခေါင်း၏ အသိ-ဟု ဆိုအပ် သော ဃာနဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၌ နှာခေါင်း၏ အတွင်းအရပ်သည် ဃာနဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ဖြစ်ပေါ်ရာ ဌာနတည်း။ ဤ၌လည်း ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ ဃာနဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ၂-စုံရ၏။ အကြမ်းအနု၊ အပူအအေး၊ အလှုပ်အရှားတို့နှင့် နှာခေါင်းလေတို့၏ တွေ့ထိမှုတို့ကြောင့် ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ဖြစ်ပေါ်၏။ အတွင်းမှ ဖြစ်သောအနံ့၊ အပူဖြစ်သော အနံ့တို့၏ ထိခိုက်မှုကြောင့် ဃာနဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ဖြစ်ပေါ်၏။ ဃာနဝိညာဉ်၏ သိမှုကိုကား နံသည်၊ မှေးသည်ဟု ခေါ်၏။

ဤသို့ နှာခေါင်းသည် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ၂-စုံတို့၏ ဖြစ်ရာဌာနဖြစ်သော ကြောင့် နှာခေါင်းသည် အနံ့အမျိုးမျိုးကိုလည်း နံတတ်၏။ အနုအကြမ်း စသော ဖောဠဗ္ဗမျိုးကိုလည်း သိတတ်၏ဟု ပြောဆိုရ၏။ ပရမတ္ထအားဖြင့် မူကား နှာခေါင်းဟူ၍ပင် မရှိ။ ထိုနေရာ၌ဖြစ်သော ခန္ဓာ ၅-ပါးသာ ရှိ၏။ ဇိဝှါဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၌ကဲ့သို့ ရုပ်ခန္ဓာ - နာမ်ခန္ဓာ ခွဲနည်း၊ ဒိဋ္ဌိသိ ခွဲနည်း၊ နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တ၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ခွဲနည်းတို့ကို ခွဲခြမ်း၍ သိကြလေ။ ဇိဝှါဝိညာဉ် နည်းတူ သိကြလေ။

ဃာနဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးကို ပြဆိုချက် ပြီး၏။

၁၇-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရွာနည်းကို ပြဆိုခန်း

သောတဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး

နား၏သိခြင်း၊ နား၏သိမှု၊ နား၏အသိ-ဟူသော သောတဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၌ နား၏ အတွင်းအရပ်သည် ဤနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၏ ဖြစ်ရာဌာန တည်း။ ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၏ ဖြစ်ရာဌာနလည်း ဖြစ်၏။ နာမက္ခန္ဓာ ၂-စုံ ရ၏။ နားသည် ဖောဠဗ္ဗမျိုးတို့ကိုလည်း သိတတ်၏။ အသံ အမျိုးမျိုးတို့ကိုလည်း ကြားတတ်၏-ဟု ပြောဆိုရ၏။ သောတဝိညာဉ်သိကို ကြားသည်-ဟူ၍ ခေါ်၏။ ထိုထိုအသံကို ကြား၍ သိကြရာ၌ နားသိ၊ မနော နှလုံးသိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သိ ခဲ့မြဲခဲ့လေ။ ပရမတ္ထအားဖြင့်မူအား နားဟူ၍ပင် မရှိ။ ထိုနေရာ၌ ဖြစ်သော ခန္ဓာ ၅-ပါးသာ ရှိ၏။ ရုပ်ခန္ဓာ နာမ်ခန္ဓာခဲ့လေ။

ရုပ်ခန္ဓာကား ထိုနေရာ၌ မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ အစဉ်မပြတ်ဖြစ်၍ နေ၏။ နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့ကား ထိုထိုအသံမျိုး ထိုခိုက်ဆဲ အခါ၌သာ ဖြစ်ပေါ်ကြ ကုန်၏။ ထိုထိုအသံပြတ်စဲပြန်လျှင် ထိုနေရာ၌ပင်လျှင် နာမ်၏ သေဆုံးခြင်းဖြင့် သေဆုံးချုပ်ပျက်ကြကုန်၏။ ဓာတ်၏ သေဆုံးခြင်း၊ ဓမ္မ၏ သေဆုံးခြင်းဖြင့် သေဆုံး ချုပ်ပျက်ကြလေကုန်၏။ တနာရီ အတွင်းမှာ အသံအမျိုးမျိုးကို အခါခါ ကြားရာ၌ သူ့အသံနှင့် သူ့နာမက္ခန္ဓာစု အခါခါ ဖြစ်ပေါ်၍ အခါခါ ပျက်ဆုံးကြကုန်၏။

နမောတဿ-ပြောဆိုသံ

စကားပြောဆိုသံကို ကြားနာရာ၌ စကားမည်သည် အက္ခရာ တလုံးတလုံး စီစဉ်၍ ပြောရ၏။ အက္ခရာတို့သည် အစဉ်အတိုင်း ချုပ်ပျောက် ကုန်၏။ နောက်နောက် အက္ခရာပေါ်လာလျှင် ရှေးရှေး အက္ခရာမရှိပြီ။ နားထောင် သူတို့၏ နား၌ သောတဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့သည် သူ့အက္ခရာနှင့်သူ့ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်၍ အစဉ်အတိုင်း ချုပ်ဆုံးကြကုန်၏။ “နမော တဿ” ဟူသော ရွတ်ဆိုသံကို ကြားနာရာ၌ န-ဟူသော အသံအက္ခရာသည် နားတွင်း၌ ထိုခိုက်၏။ ထိုခိုက်မှု ဒဏ်ဟုန်ကြောင့် သောတဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ဖြစ်ပေါ်ရ၏။ န-ဟူသော အသံကို စွဲ၍ ဖြစ်ပေါ်သော နာမက္ခန္ဓာ သည် ထိုအသံချုပ်ဆုံးလျှင် ချုပ်ဆုံးမြဲ ဖြစ်၏။ န-အသံ ချုပ်ဆုံးလျှင် န-အသံကို ကြားမှုလည်း ပျောက်ကွယ်သည်ဟု လောက၌လည်း ထင်ရှား ပါ၏။ လောက၌ နား၏ ကိစ္စအခွင့်မည်သည် အလွန်ကြီးကျယ်၏။ နား၌ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝ၊ နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တစွဲလမ်းချက် အလွန်စွဲလမ်း၏။

[ဓမ္မဒီပနီအကြောင်း]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

စောဒနာဖွယ်

စောဒနာရန်ရှိသည်ကား- နားကို ပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍၊ သတ္တဝါ ဟူ၍ စွဲလမ်းမှု မရှိပါ။ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါ၊ သတ္တဝါ၏ အင်္ဂါ ဟူ၍သာ စွဲလမ်း ပါသည်ဟု ဆိုရန်ရှိ၏။

အဖြေကား- ငါကြားသည်ဟု စွဲလမ်းမှု၊ နားသည် သည်ဟု စွဲလမ်းမှုသည် နားကို ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍၊ သတ္တဝါဟူ၍ စွဲလမ်းမှု ထို့အတူ ခြေသန်း၊ လက်သန်း၌ ထိခိုက်၍ နာသည်ရှိသော် ငါ့သည်ဟု စွဲလမ်းမှုသည် ခြေသန်း၊ လက်သန်းကို ပုဂ္ဂိုလ်-ဟူ၍ သတ္တဝါ-ဟူ၍ စွဲလမ်းမှု ငါတည်း။

ယုတ်စွာဆုံး မုတ်ဆိတ်ကြင်စွယ်-ဟူသော မွေးညင်းကို နုတ်ပယ်ရာ၌ မွေးညင်း၏ အရင်းအဖို့သည် ကာယပသာဒရုပ်ရှိ၏။ နာတတ်၏။ ထိုနာမှုကို ငါ့နာသည်ဟု စွဲလမ်းမှုသည် တခုတခုသော မွေးညင်းကို ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ သတ္တဝါ ဟူ၍ စွဲလမ်းမှုပင်တည်း။ မွေးညင်းပေါင်း ၉-သောင်း ၉-ထောင်ရှိသည် ဟူရကား မွေးညင်း အရေအတွက် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ စွဲလမ်းချက် ၉-သောင်း ၉-ထောင်ရှိ၏။ မိမိ မိမိ စွဲလမ်း၍ နေမှုကိုပင် မိမိမရေလည်၍ စောဒနာခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ဖြေလေ။

ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါဖြစ်၍ ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်ဟု အစိတ်စိတ်နုတ်ပယ်၍ ထားခဲ့လျှင် တက်ယ်လုံး အင်္ဂါချည်းဖြစ်၍ ကုန်ရာ၏။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါပင် မရှိရာပြီ။ ထို့ကြောင့် ထိုထိုဝိညာဉ်၏ ဖြစ်ရာဌာန၊ သိတတ်ရာဌာန၊ အဆက်ရှိသည်။ အရှင်ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရာဌာန အလုံးစုံသည် ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဟုတ်၏။ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါလည်းဟုတ်၏။ သတ္တဝါ၏အင်္ဂါလည်း ဟုတ်၏။ အတ္တလည်း ဟုတ်၏။ ဇီဝလည်း ရှိ၏ဟု လောကအလိုကို သိအပ်၏။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါဟု စွဲလမ်းမှု သည် နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တ၊ ဇီဝဟု စွဲလမ်းမှုပင်တည်း။ တဏှာ၊ မာန ခွင့် ၉-ပါး တို့၏ အမှုချည်းသာတည်း။ ကြားတတ်သောနားဒြပ်၊ နားသဏ္ဍာန် ဟူ၍မရှိ။

ထိုနေရာ၌ အစဉ်ဖြစ်ပွား၍ နေသော ခက်မာမှုသည်ကား ရူပက္ခန္ဓာ သာတည်း။ ထိုရူပက္ခန္ဓာသည် ကြားတတ် သိတတ်သော တရားမျိုးမဟုတ်။ ကြားမှု၊ သိမှုသည်မူကား ထိုနေရာ၌ အသံထိခိုက်ဆဲအခါ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးသာတည်း။ နား၌ ခန္ဓာ ၅-ပါးသာရှိ၏-ဟု သိမှု၊ မြင်မှုသည်

၀၅-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုစနီ၊

ဉာဏ်သိ ဖြစ်၏။ အနိစ္စသိ၊ ဒုက္ခသိ၊ အနတ္တသိ၊ နိဿတ္တ၊ နိဇ္ဇိဝသိ ဖြစ်၏။ အကြောင်းယုတ္တိကိုမူကား ကာယဝိညာဉ်၌ ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း သိလေ။

နားအရသာ ၂-မျိုး

နားအရသာသည်လည်း ၂-မျိုး ရှိ၏။ ထိုတွင် သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး-ဟူသော အရသာသည် ကိုယ်အင်္ဂါ အရသာကြီး၌ ပါဝင်လေပြီ။ သာယာသောအသံကို လည်းကောင်း၊ မိမိအလိုရှိသော စကားမျိုးကို လည်းကောင်း ကြားသောအခါ၌ ခံစားရသော နားအရသာသည်ကား သောတဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးပေတည်း။ ဤနားအရသာကို လည်း သတ္တဝါတို့သည် လွန်စွာ လိုက်စားကြကုန်၏။ စကားပြောဖော် စကားပြောဖက်နှင့် ကင်း၍ ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌ တကိုယ်ရေ တကာယ နေထိုင်ခြင်းငှာ ပင် မတတ်နိုင် ရှိကြကုန်၏။ အဖော်နှင့် ကင်း၍ နားဆိတ်ဆိတ်နေရလျှင် ပင် ငြီးတောက်ခြင်း၊ ငြီးငွေ့ခြင်း ဖြစ်ကြကုန်၏။ ရောက်မိ ရောက်ရာ စပ်မိ ဖပ်ရာ သဗ္ဗိပ္ပလာပ စကားမျိုးကိုပင် ကြားနား၍ နေရမှ အငြီးပြေကြကုန်၏။ ဤသောတအရသာကြီးသည် လောက၌ အငြီးပြေ ခံစားဖွယ်ကြီး တပါးပင် တည်း။ ခွေး၊ ကျီး၊ လင်းတ ဥပမာ နှုနာရောဂါသည်ကြီး ဥပမာတို့ကိုလည်း ဤ၌ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ သိကြလေ။

သောတဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးကို ပြဆိုချက် ပြီး၏။

စက္ခုဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး

စက္ခုဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၌ မျက်လုံးအရပ်သည် စက္ခုဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၏ ဖြစ်ရာ ဌာနပေတည်း။ ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၏ ဖြစ်ရာဌာနလည်း ဟုတ်၏။ ဤမျက်စိ၌လည်း နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ၂-စုံရ၏။ မျက်စိသည် အပူအအေးစသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗ မျိုးတို့ကိုလည်း သိတတ်၏။ နာတတ်၏။ ကျင်တတ်၏။ ကျိန်းဘတ်၏။ စပ်တပ်၏။ အဆင်းအမျိုးမျိုး ကိုလည်း မြင်တတ်၏။ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး၊ သတ္တဝါမျိုး အမှန်ဖြစ်၏-ဟု ဆိုရာ၏။ စက္ခုဝိညာဉ်သိကို မြင်သည်-ဟူ၍ ခေါ်၏။ ထိုထို သက်ရှိသက်မဲ့ ဝတ္ထုတို့ကို မြင်၍ ဘယ်သင်းဘယ်ဟာဟု သိကြရာ၌ မျက်စိသိ၊ မနောနှလုံးသိ၊ ပုဂ္ဂိုလ် သိဟု ခွဲမြဲခဲ့လေ။

ပရမတ္ထ အားဖြင့်မူကား - မျက်စိဒြပ်-ဟူ၍ပင် မရှိ။ ထိုနေရာ၌ ဖြစ်သော ခန္ဓာ ၅-ပါးသာ ရှိ၏။ ထိုတွင် ရူပက္ခန္ဓာ ၁-ပါးသာ ထိုနေရာ၌ အစဉ်မြဲ၏။

[ဒုတိယအကြိမ်]

နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့သည်ကား ထိုထို အဆင်းအာရုံကို ကြည့်ရှု၍ နေဆဲအခါ နှိသာ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ အိပ်ပျော်၍ နေဆဲအခါ၊ မှောင်မိုက်တိုင်း၌ နေဆဲ အခါ၊ မျက်စိကို မှိတ်၍ နေဆဲအခါတို့၌ ထိုနေရာမှာ ချုပ်ကွယ်၍ နေကြကုန် ၏။ ကြည့်ရှုနေဆဲ အခါမှာလည်း မျက်တောင် ခတ်တိုင်း၊ ခတ်တိုင်း ခဏ၊ ခဏ ချုပ်ကွယ်ကြကုန်၏။ အာရုံပြောင်းတိုင်း၊ ပြောင်းတိုင်း ချုပ်ကွယ်ကြ ရလေကုန်၏။

မန်ကျည်းပင် အစရှိသော အရွက်စိပ် သစ်ပင်မျိုးတို့ကို မော်၍ ကြည့်ကြရာ ၌ အရွက်တခုစာခုလျှင် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးအသီးအသီး ဖြစ်၍ အသီးသီး ချုပ် ကွယ်ကြကုန်၏။ အရွက်တခုကို မြင်မှ သိမှုနှင့် ထို့ပြင် အရွက်တခုကို မြင်မှ သိမှုတို့သည် အသီးအခြားတို့သာတည်း။ တခုပြီးမှတခု ဖြစ်ကြမြဲပေတည်း။ ၂-ခုပိုင်၍ ဖြစ်မြဲမဟုတ်။ စိတ်မည်သည် အလွန် လျင်မြန်လှ၏။ တပင်လုံးကို ပင် တပြိုင်နက် မြင်သည်ဟု မှတ်ထင်၍ နေကြကုန်၏။ အရွယ်တခုတခု၌ပင် မျက်စိသိ၊ မနှောနှလုံးသိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သိ အသီးအသီးစီ ဖြစ်ကြ၏။

စက္ခုသိ

စက္ခုသိဆိုသည်ကား-အဆင်း သက်သက်ကို မြင်မှ သက်သက်သာတည်း။ အကြီး၊ အငယ်၊ အဝန်း၊ အလျား - စသော သဏ္ဍာန်ကို သိသည်မဟုတ်။ မနှောနှလုံးသိသို့ရောက်မှ ထိုသဏ္ဍာန်တို့ အသီးအသီးပေါ်၏။ ဤမနှော နှလုံး သိကိုပင် ပုဂ္ဂိုလ်သိဆိုရသည်။ မန်ကျည်းပင်ကြီးကို မော်၍ကြည့်ရာ၌ အရွက် တွေကို အသီးအသီး သိမှုသည် တပြိုင်နက်ပင် မှတ်ထင်ကြကုန်၏။ စိတ်၏ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှု၊ ပြောင်းလဲမှု မြန်ပုံကို ရိပ်မိရုံပြဆိုလိုက်သည်။ လောက၌ ဤ မျက်စိ၏ အခွင့်မည်သည် အလွန်ကြီးကျယ်၏။ နား၏အခွင့်ထက်ပင် သာလွန် ၏။ မျက်စိ၌ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝ၊ နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တစွဲလမ်းမှု အလွန် ထက်သန်၏။

[ဤစကား၌ ဇောဒနာချက် ဖြေဆိုချက်တို့ကို သောတ၌ ဆိုခဲ့တိုင်း သိလေ။]

အရသာနှင့် တဏှာအစွမ်းကို ပြဆိုနည်း၌ ဤမျက်စိမှာလည်း အရသာ ၂-မျိုးရ၏။ ထိုတွင် သုခသတဂုဏ် ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးဟူသော အရသာသည် ကိုယ်အင်္ဂါ အရသာကြီးတွင် ပါဝင်လေပြီ။ လှပတင့်တယ်သော အဆင်းသဏ္ဍာန်မျိုး၊ မိမိအလိုရှိသော ဝတ္ထုမျိုး၊ မတွေ့စဖူး မမြင်စဖူးသော အာရုံဝတ္ထုမျိုးတို့ကို မြင်ကြရသောအခါ ခံစားကြရသော မျက်စိအရသာ

၁၇. တိက္ခယုက္ခိလိတိဂ္ဂနည်းကို ပြဆိုခန်း

သည်ကား စက္ခုဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးပေတည်း။ ဤစကားမျိုး၌ မနော နှလုံး အမှုတို့ကိုလည်း အပါအဝင် ပြု၍ ယူကြလေကုန်။ ပီတိ၊ သုခ၊ သောမနဿတို့ကို အရသာဆိုလိုရင်း ဖြစ်ငြားသော်လည်း ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့၏ ဖြစ်မှုအလား ထင်ရှားစေခြင်းငှာ ခန္ဓာ ၄-ပါး - ဟူ၍ပင် ဆိုလိုက်သည်။

တနည်းကား-ဥပေက္ခာ ဝေဒနာသည်လည်း ပီတိ၊ သုခ၊ သောမနဿကို မရသာရာ၌ (မရသောအခါ၌) အငြီးပြေ အရသာမျိုးပင် ဖြစ်၏။ မျက်စိမည်သည် ကောင်းသည်ကိုမှသာ ကြည့်လိုသည်မဟုတ်။ ကြည့်ခွင့်ရှိ ပါလျက် မကြည့်ရလျှင် သက်သက်မနေနိုင်မှုမျိုးတည်း။ တသက်လုံး တနေ့ တနေ့လျှင် အခါခါမြင်၍နေရသော ဝတ္ထုမျိုးပင် ဖြစ်သော်လည်း မက်စရာ ဝတ္ထု ၁-ပါးမရှိခဲ့လျှင် ထိုအာရုံကိုပင် တမော့မော့နေရ၏။ မကြည့်ပဲမနေနိုင်။

မကြည့်ပဲ စက္ခုဇ္ဇောကို ချုပ်တည်း၍ နေရမည်ဆိုလျှင် ခဏချင်း ငြီးတောက်၏။ စိတ်ကျဉ်းကျပ်၏။ မျက်စိ ဥပစာတဆုံး ဖွင့်လှစ်၍ ထားမှ အကြိုက်ကံ့၏။ အရသာကောင်းတွေ့သကဲ့သို့ အငြီးအတောက် ပြေပျောက် ၏။ ထို့ကြောင့် မကောင်းသည်ဖြစ်စေ၊ ကောင်းသည်ဖြစ်စေ ကြည့်မြင် ရမှုသည်လည်း အငြီးအတောက် ပြေပျောက်စေတတ်သော အဖျော် အပြေ အရသာကြီး တမျိုးပင် ဖြစ်သတည်း။ ကြွင်းသော သောတ၊ သာန- စသည်တို့၌လည်း ဤနည်းတူ သိလေ။ ထို့ကြောင့် ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ ကိုလည်း အရသာ ဆိုသင့်၏။ နာမက္ခန္ဓာ- ၄-ပါးလုံးကိုလည်း အရသာ ဆိုသင့်၏။ ဟူ၍ မှတ်လေ။

တသက်လုံး မြင်၍နေရသော အာရုံမျိုး အလယ်၌ပင် စက္ခုဇ္ဇောကို ချုပ် ထိန်း၍ မရ။ မျက်စိ မျက်နှာ ဦးတည်မိရာ မျက်စိ ဥပစာ၌ မိုးကို မျှော် စိုက်ရ၏။ တိမ်ကို မျှော်လိုက်ရ၏။ မြေအပြင်ကို မျှော်လိုက်ရ၏။ ရေအပြင် ကို မျှော်လိုက်ရ၏။ တောတခွင်ကို မျှော်လိုက်ရ၏။ တောင်တခွင်ကို မျှော် လိုက်ရ၏။ လူကို၊ နွားကို၊ ဇွေးကို၊ ဝက်ကို၊ အိမ်ကို၊ ယာကို မျှော်လိုက် ရ၏။ မျှော်ရမှ စိတ်ချောင်း၏။ စိတ်ချမ်းသာ၏။ အနုသာကြီး တပါးပင် ဖြစ်၏။ ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌ ဖြစ်ကြ၏။ ဤမှနောက်၌ ဤစက္ခု အရသာ၌ သာယာ သော တဏှာ ဝဋ်ဆိုးကြီး၊ တဏှာ နှုနာကြီးတို့ကို ဇာယဝိညာဉ်၌ ပြဆိုခဲ့ ပြီးသောနည်းကို အစဉ်မှီး၍ သိကြလေ။

စက္ခုဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးကို ပြဆိုချက် ပြီး၏။
[ရုထိယစေတီ]

မနောဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး

မနော နှလုံးသိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သိခေါ်သော မနောနှလုံး၏ သိခြင်း၊ မနောနှလုံး၏ သိမှု၊ မနောနှလုံး၏ အသိ-ဟု ဆိုအပ်သော မနောဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးကို ပြဆိုအံ့။

ရင်တွင်း၌ရှိသော နှလုံးသွေးအတွင်း၌ ဤ မနောဝိညာဉ်သည် ဖြစ်၏။ နှလုံးအိမ်သည်သာ အသားစိုင်း၊ အသားခဲဖြစ်၍ ကာယဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ဖြစ်ရာ ဌာန ဖြစ်၏။ နှလုံးသွေးမူကား ကာယဝိညာဉ်၏ ဖြစ်ရာဌာန မဆိုသာ၊ နှလုံးသွေး၏ အတွင်း၌ဖြစ်သော ထိုမနောဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး သည်ကား အလွန်အထွေအပြား များပြား၏။

- ၁။ အကုသိုလ်-ဟု ဆိုအပ်သော မကောင်းသော အကြံမျိုးသည်လည်း မနောနှလုံးမှ ဖြစ်၏။
- ၂။ ကုသိုလ်-ဟုဆိုအပ်သော ကောင်းသောအကြံမျိုးသည်လည်း မနောနှလုံးမှ ဖြစ်၏။
- ၃။ အိပ်ပျော်သောဘဝင် အဗျာကတ ဝိညာဉ်မျိုးသည်လည်း မနောနှလုံးမှ ဖြစ်၏။
- ၄။ ကိုယ်အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ကို ပြုပြင်ခြင်း-ဟု ဆိုအပ်သော ကာယကံ မှုမျိုး၊ စကားပြောဆိုခြင်းဟူသော ဝစီကံမှုမျိုး၊ စိတ်နှလုံးထဲတွင် တရိုက်ရိုက်ထ၍နေသော မနောကံမှုမျိုး တို့သည်လည်း မနောနှလုံးမှ ဖြစ်ကုန်၏။
- ၅။ ကုသိုလ်ဇော၊ အကုသိုလ်ဇောတို့သည် ထိုမနောနှလုံးမှ ဖြစ်ကုန်၏။

ဇော၏ဥပမာ

ဇောဆိုသည်ကား— အလွန် ပြင်းထန်သော အဟုန်ရှိသော စိတ်မျိုး တည်း။

- ၁။ ဤကိုယ်ခန္ဓာကြီးသည် မီးရထား၊ မီးသင်္ဘောနှင့် တူ၏။
- ၂။ နှလုံးအိမ်သည် မီးအိုး၊ ရေနှေးအိုးကြီးနှင့် တူ၏။
- ၃။ ဘဝင်စိတ်မျိုးသည် ရေနှေး၌ ရှိသော ပြင်းထန်သော အခိုးနှင့် တူ၏။

[ရှုထိယအဇ္ဈိန်]

၁၇. တိက္ခာပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

၄။ လောဘဇော၊ ဒေါသဇော- အစရှိသော အမျိုးမျိုးသော ဇောစုသည် ရေနှေးအိုးမှ တဟုန်ဟည်း ဆူထသော ရေလှိုင်းပွက်တော့နှင့် တူ၏။

၅။ ဇောအမျိုးမျိုးမှ ဖြစ်သော စိတ္တဇဝါယောတို့သည် ရေလှိုင်းပွက်တို့မှ ပန်းချီထွက်သော အဟုန် ပြင်းထန်သော အခိုးတို့နှင့် တူကုန်၏။

၆။ ၉၀၀-သော အကြောတို့သည် အခိုးလျှောက်သွားရာ အခိုးကြောင်းနှင့် တူကုန်၏။

၇။ အင်္ဂါကြီးငယ်တို့သည် စက်ကိရိယာတို့နှင့် တူကုန်၏။

၈။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါတို့သည် လည်းကောင်း၊ အဆင်းယဏ္ဍာန်အစရှိသော အာရုံ ၆-ပါး တို့သည်လည်းကောင်း ရထား စက်အိုးတို့နှင့် တူကုန်၏။

၉။ တံဏှာ ၆-ပါးတို့သည် ရထားအစိုးရကြီးတို့နှင့် တူကုန်၏။

ဘဝင်စိတ် မည်သည် အလွန်နို့လှသော စိတ်မျိုးတည်း၊ ဤနို့လှသော ဘဝင်စိတ်မျိုးသည်ပင်လျှင် အလွန်ပျံ့နှံ့သော အရှိန်အဝါရှိ၏။

ဘဝင်စိတ်သည် ရေနံမီးတောက်ကြီးနှင့်တူပုံ

ဘဝင်စိတ်သည် ညဉ့်အခါ တိုက်ခန်းတိုင်း၌ ထွန်းအပ်သော ရေနံကြမ်းမီးတောက်နှင့် တူ၏။

တူပုံကား- ထိုမီးတောက်မှ အလွန်လျင်မြန်သော လေသည် ထွက်၏။ ထိုလေသည် မီးတောက်မှ ထွက်သော မီးရောင်တို့ကို မီးတောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် တိုက်ခန်းတခုလုံး ပြည့်အောင် ဖြန့်ဖြူး၏။ မီးတောက်မှ ထွက်သော အခိုးကြမ်းတို့ကိုလည်း ဝမ်းအတွင်း၊ ရင်အတွင်း၊ ဝမ်းအဖို့၊ ရင်အဖို့ တို့ကို ပြည့်စေ၏။

ထို့အတူ ဘဝင်စိတ်၏ အဟုန်ကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇလေသည် အလွန်လျင်မြန်၏။ ထိုလေသည် စိတ္တဇ ရုပ်ကလာပ်တို့ကို ဘဝင်စိတ် ဥပါဒ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် တကိုယ်လုံးပြည့်အောင် ဖြန့်ဖြူး၏။ ထွက်သက် ဝင်သက် တည်းဟူသော စိတ္တဇ လေကြမ်းတို့ကို ရင်၊ ဝမ်းနှင့်အပြည့် ဖြစ်စေ၏။ အိပ်ပျော်၍ နေဆဲ အခါ၌ပင်လျှင် ကိုယ်ခန္ဓာ အလယ်ပိုင်း တခုလုံးကို ရေလှိုင်းထသကဲ့သို့

ကြာချီ လှုပ်ရှားစေလျက် ပြင်းထန်သော ရှုခြင်းရှိက်ခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။ ဘဝင် စိတ်ဟူသော နှံ့လှစွာသော ကြံ့မှု အရှိန်အဝါသည်ပင်လျှင် ဤမျှလောက် ထက်သန်၏။ ပြင်းထန်လှစွာသော အဟုန်နှင့်တကွ ယမ်းပုံမီးကျ ဖြစ်ပေါ်၍ ထသော ဇောဟူသော အကြံ့ဓာတ်ကြီး အရှိန်အဝါသည် ဆိုဖွယ်ရာမရှိပြီ။

အကြံ့မှု အကြံ့ဓာတ်ကြီး အရှိန်အဝါမျိုးမည်သည် ဤကဲ့သို့ ပြင်းထန်၏။ မီးရထား၊ မီးသင်္ဘောတို့၌ ထိုထိုစက်ခလုပ်တို့ကို ပြုပြင်၍ ပေးလိုက်သည် ရှိသော် ရေအခိုးတို့သည် မိုးကြိုးအဟုန်ကဲ့သို့ ထိုထိုအခိုးကြောင်းတို့ကို ခဏ ခြင်း ပြည့်ဖြိုး တွန်းဝှေ့ တိုက်ခိုက်ကာ ထွက်ကြကုန်သကဲ့သို့ ဤကိုယ်ခန္ဓာ ၌လည်း ပြုလိုက်သော အမှုအားလျော်စွာ စိတ္တဇ ဝါယော လေမုန်တိုင်း တို့သည် ထိုထိုအကြောကြီး အကြောငယ်တို့ကို အဟုန်နှင့်တကွ ခဏချင်း ပြည့်ဖြိုးစေကြကုန်၏။

စိတ္တဇဝါယောဓာတ်တို့သည် မြေနဂါးတို့နှင့်တူပုံ

အားခွန်ဗလ သန်မြန်လှသော မြေနဂါးကြီးငယ်တွေ ကခုန်မြူးထူးကြကုန် သကဲ့သို့ ၆၀-သော အကြောကြီး ၉၀၀-သော အကြောငယ်တို့သည် ခဏ ချင်း အဟုန်နှင့်တကွ အင်္ဂါကြီးငယ်တို့သည် ချီကြ၍ ထကြ ကုန်မြူးကြရ ကုန်၏။ ထိုအကြောကြီး အကြောငယ်တို့၏ မြူးထူးချက်ကြောင့် ဤကိုယ်ခန္ဓာ ကိုယ်အင်္ဂါတို့၏ အဟုန်နှင့်တကွ ထကြ လှုပ်ရှား သွားခြင်း၊ လာခြင်း၊ ကွေး ခြင်း၊ ဆန့်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည် ဖြစ်ကြကုန်၏။

မီးရထား မီးသင်္ဘောတို့၌ အသံ၏ဆိုင်ရာ အပေါက်ကို ဖွင့်လှစ် လိုက်သည် ရှိသော် ထိုဆူပွက်သော ရေအဟုန်တို့မှ အသံနှင့်တကွ ပြင်းထန်သော အခိုး၏ တိုးဝှေ့ ထွက်သွားခြင်းဖြင့် ဥဩသံမည်သည် ဖြစ်သကဲ့သို့ စကားစမြည် ပြော ဆိုမည်ဟု ဇောစိတ် အကြံ့ဓာတ်မျိုး ဖြစ်ပေါ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် စကား ပြောမှု၏ဆိုင်ရာ စိတ္တဇ လေတို့သည်လည်းကောင်း၊ လည်ပင်းကြော၊ မေးကြော၊ လျှာကြော တို့သည် လည်းကောင်း၊ မြေနဂါးတွေ မြူးထူး ကြကုန်သကဲ့သို့ တပြိုင်နက် လွန်လက်မြူးထူး ကြထကြရကုန်၏။ ရယ်ဇော ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လျှင် မျက်နှာအပြင်၌ ခဏချင်း ရုပ်ရှင် ရုပ်ကြည်တွေ အပြည့်ဖြစ်ပေါ်မှု၊ ငိုဇော ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လျှင် မျက်နှာအပြင်၌ ခဏချင်း ရုပ်ညှိုး ရုပ်ခန်းကံတွေ အပြည့် ဖြစ်ပေါ်မှုတို့၌ကား ညဉ့်အခါ မီးထွန်းသော ဥပမာနှင့် တိုက်ဆိုင်၍ သိလေ။

[စုတိယအကြိမ်]

၀၅-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

အကြံဟူသော ပကတိစိတ်ဓာတ်ကြီး၏ အရှိန်အဟုန်ကြီးကျယ်ပုံ

မျက်နှာအပြင်၌ ရယ်ရုပ်တွေ့၊ ငိုရုပ်တွေ့ ခဏချင်း အပြည့်ဖြစ်ပေ၍ မှုတို့ကို မြင်သဖြင့် စမ်းတောင်း၊ ရင်တောင်း၊ လည်ပင်း၊ ဦးခေါင်းတောင်း တခွင်လုံးတို့၌ လည်း ထိုရုပ်တို့ပြည့်မှုကို သိကြလေ။

- ၁။ အာရုံပြုမှု၏ အလွန် လျင်မြန်စွာ ပျံ့နှံ့ခြင်း၌လည်း ဆိုင်းသံ၊ စည်သံ၊ အမြောက်သံ၊ မိုးကြိုးသံတို့သည် ဖြစ်ရာအရပ်မှ အလွန်ဝေးစွာ သော အရပ်မျက်နှာတို့ကို ခဏချင်း ပျံ့နှံ့ ကြလေကုန်ဘိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊
- ၂။ တိုမိတ်တိုက်မှ ထွက်သော လျှပ်ဇရာင်၊ နေဝန်းမှ ထွက်သော နေဇရာင်၊ လဝန်းမှ ထွက်သော လဇရာင်တို့သည် လျင်မြန်လှသော လေဟုန်၏ အစွမ်းဖြင့် ထွက်ရာအရပ်မှ ခဏချင်း ကောင်းကင်မြေပြင် တခွင်လုံး ပျံ့နှံ့သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊

စိတ်ခေါ်သော အကြံဓာတ်၊ အသိဓာတ်မျိုးတို့သည် နေ၊ လ၊ နက္ခတ်၊ တာရာတို့နှင့် တကွ မိုးတပြင်လုံး၊ မြေတပြင်လုံး၊ တောတခွင်လုံး၊ တောင် တခွင်လုံး တို့ကိုလည်းကောင်း၊ မနောဝိညာဉ်ဖြစ်ခဲ့အံ့၊ အသက်ထက်ဆုံး တွေ့ကြုံ ဆက်ဆံ၍ လာခဲ့သော အရပ်ဒေသဌာန မြို့ရွာ အာရုံဝတ္ထုတို့ကို လည်းကောင်း ခဏချင်း ပျံ့နှံ့၍ ယူနိုင်၏။

အကြံဟူသော ပကတိစိတ်ဓာတ်ကြီး၏ အရှိန်အဟုန် ကြီးကျယ်ပုံအချက်ကို အမြက်မျှပြဆိုလိုက်သည်။ ဘာဝနာကိစ္စဖြင့် ပွားစီးကြီးကျယ်ခြင်းသို့ ရောက် သော တန်ခိုးဣဒ္ဓိဟူသော အကြံဓာတ်မျိုး၌ ဆိုဖွယ် မရှိပြီ။ ဤအချက်ကို မူကား ဓာတ်တို့၏ အစွမ်းကို နှံ့ပြားစွာ မမြင်နိုင်ကြကုန်သည်ရှိသော် သတ္တဝါ တို့၌ ဖြစ်၍နေကြသော အမှုတို့ကို ဓာတ်တို့နှင့် အကုန် နေရာမချနိုင်ကြကုန် သဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်အစွမ်း၊ သတ္တဝါအစွမ်းတွေ့ ထင်မြင်၍ နေမှုကို မဖျောက် ဖျက်နိုင်ရှိနေကြကုန်ရာသောကြောင့် ခိုပိမိရုံပြဆိုလိုက်သည်။

ပနောနုလုံး၏ အရေးအခွင့် ကြီးကျယ်ပုံ

လောကဓမ္မတို့၌ ဤပနောနုလုံး၏ အခွင့်သည် အလွန်တရာ ကြီးကျယ် လှ၏။ ခပ်သိမ်းသော အလိမ္မာ ဟူသမျှတို့သည် လည်းကောင်း၊ ခပ်သိမ်းသော အမိုက်အမဲ ဟူသမျှတို့သည် လည်းကောင်း ဤပနောနုလုံးမှ ဖြစ်ကုန်၏။

[ဒုတိယအကြောင်း]

လောကအလိုအားဖြင့်- ဤမနော နှလုံးသည် ဣရိယာပုတ် ၄-ပါးကို ဆောင်တတ်၏၊ သွားတတ်၏၊ ရပ်တတ်၏၊ ထိုင်တတ်၏၊ လျောင်းတတ်၏၊ ပြောတတ်၏၊ ဆိုတတ်၏၊ ငိုတတ်၏၊ ရယ်တတ်၏၊ သူ့အသက်ကို သတ်တတ်၏၊ သူ့ဥစ္စာကို ခိုးယူတတ်၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၏ ကိစ္စ-ဟူသမျှသည် မနောနှလုံး၏ ကိစ္စချည်းသာတည်း။

စောဒနာပုယ်

စောဒနာရန်ရှိပြန်သည်ကား- သက်သက်သော မနောကံ ကိစ္စမျိုးကိုသာ မနောနှလုံးက ပြုတတ်ပါသည်။ ကာယကံ ကိစ္စမျိုး၊ ဝစီကံ ကိစ္စမျိုး တို့သည်ကား မနောနှလုံး သက်သက်နှင့် ပြီးစီးကြသည် မဟုတ်ကုန်။ ကိုယ်အင်္ဂါ၊ နှုတ်အင်္ဂါတို့ပါရှိမှ ပြီးစီးကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ကာယကံကိစ္စမျိုး၊ ဝစီကံကိစ္စမျိုးတို့ကိုမူကား မနောနှလုံးသည် မပြုတတ်။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါသည်သာ ပြုတတ်ပါသည်-ဟု ဆိုရန်ရှိ၏။

စောဒနာချက်ကို ပြန်၍မေးရန်- ကိုယ်အင်္ဂါ၊ နှုတ်အင်္ဂါစုသည် သိတတ်၊ ကြံတတ်၊ အားထုတ်တတ်သလော-ဟု ပြန်၍မေးရ၏။

ဤလိုဆိုပေလတ္တံ့- ကိုယ်အင်္ဂါ နှုတ်အင်္ဂါစုသည် မသိတတ်၊ မကြံတတ်၊ အားမထုတ်တတ်ပါ။ မနောနှလုံးသည်သာ သိတတ်၊ ကြံတတ်၊ အားထုတ်တတ်ပါသည်-ဟု ဆိုပေလတ္တံ့။

ဤလိုမေးမြန်းပြန်ရာ၏- ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ ဆိုသည်ကား သိတတ်၊ ကြံတတ်၊ အားထုတ်တတ်သည်ကို ဆိုသလော၊ မသိတတ်၊ မကြံတတ်၊ အားမထုတ်တတ်သည်ကို ဆိုသလော-ဟု မေးမြန်းရ၏။

ဤလိုဆိုပေလတ္တံ့- သိတတ်၊ ကြံတတ်၊ အားထုတ်တတ်သည်ကို ဆိုပါသည်-ဟု ဆိုပေလတ္တံ့။

ထိုအခါ မနောနှလုံးသည်သာ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ အစစ်ဖြစ်ကြောင်း သည် ထင်ရှား ပေါ်၍ လာ၏။ မနောနှလုံးသည်သာ သွားတတ် လာတတ်၊ ပြောတတ်၊ ဆိုတတ်၊ ကြံတတ်၊ သိတတ်၊ သတ်တတ်၊ ခိုးတတ်ကြောင်းသည် ထင်ရှားပေါ်၍လာ၏။

တနည်းသော်ကား-သတ်မှု၊ ခိုးမှု မည်သည် မနောနှလုံး၏ သိမှု၊ ကြံမှု၊ သက်သက်နှင့် ပြီးစီးသည်မဟုတ်။ ကိုယ်အင်္ဂါ၊ နှုတ်အင်္ဂါတို့၏ လှုပ်ရှားမှု

၁၇-တိကပ္ပပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

ပယောဂလည်းပါရှိမှ ပြီးစီးသည်ဖြစ်၍ မနောနှလုံးသည်လည်း သတ်တတ်၏။ ကိုယ်အင်္ဂါ၊ နှုတ်အင်္ဂါသည်လည်း သတ်တတ်၏။ မနောနှလုံးသည်လည်း ခိုးတတ်၏။ ကိုယ်အင်္ဂါ၊ နှုတ်အင်္ဂါသည်လည်း ခိုးတတ်၏။ မနောနှလုံးသည်လည်း ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါတည်း။ ကိုယ်အင်္ဂါ၊ နှုတ်အင်္ဂါသည်လည်း ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါပင်တည်း။ လက်ဖြင့် သတ်ရာ၌ မနောနှလုံးသည်လည်း သတ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါပင်တည်း။ လက်သည်လည်း သတ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါပင်တည်း။

ဤအရာ၌မူကား မနောနှလုံးကို ပြဆိုရာဖြစ်၍ မနောနှလုံးသည် သတ်တတ်၏။ ခိုးတတ်၏။ ဟု ဆိုပေသတည်း။ ရှေးနည်းကား မနောနှလုံးကိုသာ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါအစစ်ဟု မှတ်ထင်သူတို့၏ အလိုပေတည်း။ နောက်နည်းကား တကိုယ်လုံးကိုပင် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ-ဟု မှတ်ထင်သူတို့၏ အလိုပေတည်း။ အချို့သူတို့ကား စိတ်ကိုသာ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အစစ်ဟု ယူကုန်၏။ အချို့သူတို့ကား ခန္ဓာ ၅-ပါးလုံးကိုပင် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါအစစ်ဟု ယူကုန်၏။ အယူ ၂-မျိုး ရှိ၏။

[ဤကား ဇောကအလိုတည်း]

ပရမတ္ထအလို

ပရမတ္ထအလိုအားဖြင့်မူကား ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ-ဟူ၍လည်း မရှိ၊ နှလုံးသွေး-ဟူ၍လည်း မရှိ၊ ထိုနေရာ၌ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ကြသော ခန္ဓာ ၅ ပါးသာ ရှိ၏။ ထိုတွင် ခက်မာမှု၊ နူးညံ့မှု၊ ဖွဲ့စည်းမှု၊ ယိုစီးမှု၊ ပူနွေးမှု စသော ရူပက္ခန္ဓာစုသည်သာ ထိုနေရာ၌ ဖြစ်ချည် ပျက်ချည် အစဉ်အမြဲ လည်နေ၏။ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့သည်ကား ထိုနေရာ၌ ဖြစ်ပေါ်ခိုက်၌သာ ရှိကုန်၏။ ထိုနှလုံး၌ တပါး တကိုယ်လုံးမှာ ထိုထိုနေရာတွင် ဖြစ်ပေါ်၍ နေခိုက် နှလုံးမှာ မရှိကြကုန်။

အရေတခွင်လုံးမှာ ထိုထိုနေရာ၌ နာမက္ခန္ဓာတို့ ဖြစ်ပေါ်၍ နေခိုက် နှလုံးမှာ ရူပက္ခန္ဓာ ၁-ပါးသာ ရှိ၏။ သားတစ် ၉၀၀-တို့တွင် ထိုထိုသားတစ်မှာ ဖြစ်ပေါ်၍ နေခိုက် နှလုံးမှာ ရူပက္ခန္ဓာ ၁-ပါးသာ ရှိ၏။ အကြော ၉၀၀-တို့တွင် ထိုထိုအကြောမှာ၊ အရိုး ၃၀၀-တို့တွင် ထိုထိုအရိုးမှာ၊ ၂-ကုဋေ ၄-သန်းသော ဆံပင်တို့တွင် ထိုထိုဆံပင်ဖြစ်မှာ၊ ၉-သောင်း ၉-ထောင်သော မွှေးညှင်းတို့တွင် ထိုထိုမွှေးညှင်းဖြစ်မှာ ဖြစ်ပေါ်၍ နေခိုက် နှလုံး၌ ရူပက္ခန္ဓာ ၁-ပါးသာရှိ၏။

[ခုတ်ယူခြင်း]

ထိုသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့၏ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှု၊ ဖြစ်ရာ
 ဌာန ရှေ့ပြောင်းမှုမည်သည် အလွန်တရာ မြန်လှသည်ဖြစ်၍ ရှေး၌ပြဆိုခဲ့ပြီး
 သော မီးရောင်၊ နေရောင်၊ လရောင်၊ ဆိုင်းသံ၊ စည်သံ၊ အမြောက်သံ၊ သေနတ်သံ၊
 မိုးသံ၊ မိုးကြိုးသံတို့ကဲ့သို့ ခြေဖဝါးတပြင်လုံး၌ အလွန်နာကျင်၍ နေဆဲမှာပင်
 ထိုနာကျင်မှုကို မနောနှလုံးကလည်း အမြဲသိ၍နေသည်ဟု မှတ်ထင်ကြရ
 ကုန်၏။

ခြေဖဝါးတပြင်လုံးတွင်လည်း တသုတ်တသုတ် ဖြစ်ပေါ်နေသော နာမက္ခန္ဓာ
 ဟူသော နာမူ၏ ဖြစ်ရာဌာနလည်း အဏုမြူမျှ ပမာဏကျယ်သည် မဟုတ်။
 တသုတ်ချုပ်ကွယ်ပြီးမှ တသုတ်ဖြစ်ပေါ်မြဲ ဓမ္မတာသည် တသုတ်တသုတ်၏
 အကြားအကြား၌လည်း နာမုန်း ကျင်မုန်း သိသော မ-နာနှလုံးသိ အသီး
 အသီး ညှပ်ကာညှပ်ကာဖြစ်မြဲ ဓမ္မတာတည်း။ မညှပ်ခဲ့လျှင် ထိုတသုတ်နာမူကို
 နာသည်ဟု ပုဂ္ဂိုလ်သိ ဖြစ်နိုင်သည် မဟုတ်။ ခြေဖဝါးက နာမူ
 မနောနှလုံးက သိမှု အစုံအစုံတို့၏ အကြား အကြား၌လည်း အငင်မနော
 တသုတ်တသုတ်ခြားမြဲ ဓမ္မတာတည်း။

ဤသို့ ဖြစ်ပါလျက် ခြေဖဝါးတပြင်လုံးသည် ပြိုင်နက် ၎င်း နာ၍
 နေသည်။ နာမူတပြင်လုံး တခုတည်း ဖြစ်၍နေသည်ဟု မှတ်ထင်ကြရကုန်၏။
 မနောနှလုံးကလည်း နာမူနှင့် အပြိုင်သိ၍ နေသည်ဟု မှတ်ထင်ကြရကုန်၏။
 ခြားနား ရှင်းလင်းစွာ သိမြင်ခြင်းငှာ ထိုက်လှသော အချက်ကြီးတခု
 ပေတည်း။ တကိုယ်လုံးရှိ ထိုထိုအင်္ဂါတို့ကိုတဘက်၊ မနောနှလုံး ကိုတဘက်ထား၍
 ဤနည်းအတိုင်း အကုန်သိကြလေ။

မြင်မှုနှင့်သိမှု ခြားနားအောင် ကြည့်၊ မြင်မှုနှင့် သိမှုမှာလည်း ၁-နာရီ
 ကြည့်ရှု၍ နေရာ၌ အစအဆုံးတိုင် မြင်မှုလည်း ၁-ခုတည်း။ မျက်စိက မြင်မှုနှင့်
 မနောနှလုံးက သိမှုလည်း တပြိုင်တည်း မှတ်ထင်ကြရကုန်၏။ ကြားမှု-သိမှုအစုံ၊
 နံမှု-သိမှုအစုံ၊ လျက်မှု သိမှုအစုံတို့၌လည်း ထိုနည်းအတူ သိကြလေ။

မြင်မှုနှင့် ကြားမှု၊ မြင်မှုနှင့် နံမှု၊ မြင်မှုနှင့် လျက်မှု၊ မြင်မှုနှင့် တွေ့ထိမှု၊
 ကြားမှုနှင့် နံမှု၊ ကြားမှုနှင့် လျက်မှု၊ ကြားမှုနှင့် တွေ့ထိမှု-စသည်တို့၌လည်း
 ပြိုင်သည်ဟု ထင်မှတ်ကြရကုန်၏။ မနောနှလုံးသိ သက်သက်၌လည်း ဝတ္ထု
 အာရုံ အမျိုးမျိုးတို့ကိုပင် တပြိုင်တည်း သိနိုင်သည်ဟု မှတ်ထင်ကြရကုန်၏။

[ခုတ်ယူစာကြိမ်]

၁၅-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုစနိုး

အက္ခရာလလုံးလျှင် ဇော ၇-ကြိမ်

စကားပြောဆိုကြရာ၌ အက္ခရာ တလုံး တလုံးလျှင် ဇောစိတ် ၇-ကြိမ်၊ ၇-ကြိမ် တသုတ်တသုတ်စီဖြစ်ရ၏။ အက္ခရာချင်းလည်း ရှေ့နောက်မထေယျက်၊ အာကာသပရိစ္ဆေဒ ခြားလျက်ရှိကြ၏။ ဇောအသုတ်ချင်းလည်း ရှေ့နောက် မထေယျက်၊ ဘဝင်စိတ်ခြားလျက် ရှိကြ၏။ သို့ဖြစ်ပါသော်လည်း စကားလုံး ၁-သောင်း၊ ၁-သိန်းကိုပင် ဇောစိတ်တခုနှင့် ပြောဆို၍နေသည်-ဟု မှတ်ထင် ကြရကုန်၏။

ဣရိယာပုထ် ၄-ပါး ထူးခြားချက်

ဣရိယာပုထ် ၄-ပါးတို့တွင်

- ၁။ သွားမှု ဥဿာဟဗျာပါရ ခေါ်သော ဇောအခြင်းအရာကား တမျိုး၊
- ၂။ ရပ်မှုဥဿာဟ ဗျာပါရခေါ်သော ဇောအခြင်းအရာကား တမျိုး၊
- ၃။ ထိုင်မှု ဥဿာဟ ဗျာပါရ ခေါ်သော ဇောအခြင်းအရာကား တမျိုး၊
- ၄။ နှလျောင်းမှု ဥဿာဟ ဗျာပါရ ခေါ်သော ဇောအခြင်းအရာကား တမျိုး၊

အသီးအသီး ဖြစ်ကြ၏။

ဥဿာဟ ဗျာပါရ မတူကြသည်ဖြစ်၍ စိတ္တဇလေတို့၏ ထပုံ၊ ကြွပုံချင်း မတူကြ။ စိတ္တဇလေတို့၏ ထပုံ၊ ကြွပုံချင်း မတူကြသည်ဖြစ်၍ အကြောကြီး၊ အကြောငယ်တို့၏ ထပုံ၊ ကြွပုံချင်းလည်း မတူကြ။ အကြောကြီး၊ အကြောငယ်တို့၏ ထပုံ၊ ကြွပုံချင်း မတူကြသည်ဖြစ်၍ ကိုယ်အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ သယ်ပုံ၊ ပိုးပုံ၊ လှုပ်ရှားပုံချင်းလည်း မတူကြ။ သူ့ဥဿာဟဗျာပါရနှင့် သူ့ကိရိယာ အသီးအသီးဖြစ်ကြ၏။ ၂-ခုပိုင်၍ မရကောင်း၊ ထို့အတူ သွားမှု၌လည်း ခြေတလှမ်း၊ တလှမ်းလျှင် မနောနှလုံး၌ ဇောဥဿာဟ တသုတ်တသုတ်စီ ဖြစ်ကြ၏။ ကြွင်းသော ဣရိယာပုထ်တို့၌ လည်းကောင်း၊ ထိုထို ဣရိယာပုထ် တွင်းမှာ ထိုထိုကိုယ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားမှုတို့၌လည်းကောင်း အကြံ ဥဿာဟဗျာ ပါရ အသီးအသီး ဖြစ်ရမှုကိုလည်း သိကြလေ။

မနောနှလုံးဖြစ်ပေါ်မှု ၃-မျိုး

- ၁။ မနောနှလုံး၌ အကုသိုလ်အကြံအစည် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ဖြစ်ပေါ်မှု တမျိုး၊
 - ၂။ ကုသိုလ်အကြံအစည် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ဖြစ်ပေါ်မှု တမျိုး၊
- [ဒုတိယအကြိမ်]

ကပ္ပန္ဒုခန်းကျမ်းကြီး

- ၃။ ဘဝင်နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ဖြစ်ပေါ်မှုတမျိုး၊ ဟူ၍ ၃-မျိုးရှိ၏။
- ၁။ အကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် နှလုံးသွေး တမျိုး ပြောင်းလဲ၏။
- ၂။ ကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် နှလုံးသွေး တမျိုး ပြောင်းလဲ၏။
- ၃။ ဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ဖြစ်ပေါ်ဆဲအခါ၌ နှလုံးသွေးသည် ပုကတိ နိမြန်းသော အဆင်းအတိုင်းပင် တည်ရှိ၏။

ကုသိုလ်ဖြစ်ပေါ်ခိုက်မှာ နှလုံးသွေးသည် ပုကတိထက် ကြည်လင်၏ အကုသိုလ်ဖြစ်ပေါ်ခိုက်မှာ ပုကတိထက် နောက်ကျ၏။ ကုသိုလ်စောတို့တွင် လည်း သဒ္ဓါလွန်ကဲသော အလှည့်မှာ ဝါ၍ ကြည်၏ ပညာလွန်ကဲသော အလှည့်မှာ အရောင်အလက်နှင့် တကွကြည်၏။ မေတ္တာလွန်ကဲသော အလှည့်မှာ အလွန်ချမ်းမြေ့၍ ကြည်၏။ လောဘလွန်ကဲသော အလှည့်မှာ ပုကတိထက် နီလျက် နောက်ကျ၏။ ဒေါသလွန်ကဲသော အလှည့်မှာ ညိုလျက်မည်းနက်လျက် နောက်ကျ၏။ မောဟလွန်ကဲသော အလှည့်မှာ သားဆေးရေ အဆင်းကဲ့သို့ နီပြေပြေ နောက်ကျ၏။

ဝိတက်လွန်ကဲသော အလှည့်မှာ ကုလားပဲပြုတ်ရေကဲ့သို့ ဖြော့တော့သော အဆင်းရှိ၍ နောက်ကျ၏။ ပီတိ သောမနဿ လွန်ကဲသော အလှည့်မှာ ရှင်သောအဆင်းရှိ၏။ ဒေါမနဿ လွန်ကဲသော အလှည့်မှာ ညှိုးခြောက်အော အဆင်းရှိလျက် နောက်ကျ၏။ သောက ပရိဒေဝ လွန်ကဲသော အလှည့်မှာ အလွန်ပူလောင် မည်းညစ်၏။ ကြောက်ခြင်း၊ ရွံခြင်း၊ ထိတ်လန့်ခြင်းဖြစ်သော အလှည့်မှာ အလွန်အေးချမ်း၍ခဲ၏။

ဤကဲ့သို့ ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ် နာမက္ခန္ဓာ အမျိုးမျိုးတို့ အလှည့် အလည် အားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ နှလုံးသွေးအမျိုးမျိုး အစစ်အဟောင်း ပြောင်းလဲ၏။ ကိုယ်တွင်းသန္တာန်၌ အထူးထူး အထွေထွေ ဖြစ်၍ နေကြသော ဓန္ဓာ ၅-ပါးတို့၏ အထွေထွေ အလာလာ အမှုသွားတို့ကို မြင်နိုင်သော ဉာဏ် မျက်စိ မရှိကြကုန်မူ၍ အပေါ်ရံပြင်ပ အပေါင်းမျက်စိသာ သိမြင်၍ နေကြ ကုန်သော သူတို့မူကား စိတ်ဝိညာဉ်ဟူသည် တသက်လုံးအမြဲတည်ရှိ၍နေသည် ဟု မှတ်ကြကုန်၏။

ထို့ကြောင့် တကိုယ်လုံး၌ နာမက္ခန္ဓာတို့၏ဖြစ်ရာ ဌာနတွေကိုလည်းကောင်း၊
ဖြစ်ဆဲအခိုက် အလှည့်တွေကိုလည်းကောင်း အထွေထွေ အလာလာ များစွာ
ဝေဖန်၍ ပြဆိုလိုက်သည်။

မာနာဝိညာဉ်နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၌ ဒိဋ္ဌိသိ ဉာဏ်သိခဲပုံ

ဤ မနောဝိညာဉ်နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၌ ဒိဋ္ဌိသိ-ဉာဏ်သိခဲပုံကို ပြဆိုပေးအံ့။
ဤ၌ ဒိဋ္ဌိ သိမြင်မှုသည် အလွန်များပြားလှ၏။ အကျဉ်းမျှကို ပြဆိုအံ့။

- ၁။ သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား မျက်စိဖြင့်မြင်၍ ထွေထွေလာလာ သိကြ
ရာ၌လည်း ပုဂ္ဂိုလ်မြင်မှု၊ သတ္တဝါမြင်မှု၊ ပုဂ္ဂိုလ်သိမှု၊ သတ္တဝါ
သိမှု-ဟု ထင်မြင်စွဲယူသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အရိုးစိုက်ကြီးများသည်
ရှိနေကြ၏။
- ၂။ နားဖြင့်ကြား၍ ထွေထွေလာလာ သိကြရာ၌လည်း ပုဂ္ဂိုလ်ကြားမှု၊
သတ္တဝါကြားမှု၊ ပုဂ္ဂိုလ်သိမှု၊ သတ္တဝါသိမှု-ဟု ထင်မြင်စွဲယူသော
သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အရိုးစိုက်ကြီးများသည် ရှိနေကြ၏။
- ၃။ နှာခေါင်းဖြင့် နံ၍ ထွေထွေလာလာ သိကြရာ၌လည်း ပုဂ္ဂိုလ်နံမှု၊
သတ္တဝါနံမှု၊ ပုဂ္ဂိုလ်သိမှု၊ သတ္တဝါသိမှု-ဟု ထင်မြင်စွဲယူသော သက္ကာ
ယဒိဋ္ဌိ အရိုးစိုက်ကြီးများသည် ရှိနေကြ၏။
- ၄။ လျှာဖြင့် လျက်၍ ထွေထွေလာလာ သိကြရာ၌လည်း ပုဂ္ဂိုလ်လျက်မှု၊
သတ္တဝါလျက်မှု၊ ပုဂ္ဂိုလ်သိမှု၊ သတ္တဝါသိမှု-ဟု ထင်မြင် စွဲယူ
သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အရိုးစိုက်ကြီးများသည် ရှိနေကြ၏။
- ၅။ ကိုယ်အင်္ဂါဖြင့် တွေ့၍ ထွေထွေလာလာ သိကြရာ၌ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ့မှု၊
သတ္တဝါတွေ့မှု၊ ပုဂ္ဂိုလ်သိမှု၊ သတ္တဝါသိမှု-ဟု ထင်မြင်စွဲယူသော
သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အရိုးစိုက်ကြီးများသည် ရှိနေကြ၏။
- ၆။ မနောနှလုံးသက်သက်ဖြင့် ထွေထွေလာလာ ကြံကြံ သိကြရာ၌ ပုဂ္ဂိုလ်
ကြံမှု သိမှု၊ သတ္တဝါကြံမှုသိမှု-ဟု ထင်မြင်စွဲယူသော သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ
အရိုးစိုက်ကြီးများသည် ရှိနေကြ၏။

သတ္တဝါတကောင်လုံးသည် ဒိဋ္ဌိတုံးကြီး၊ ဒိဋ္ဌိခဲကြီး၊ ဒိဋ္ဌိ ပဒေသာပင်
ကြီးတွေ ဖြစ်၍ နေကြ၏။

[ထိုတွင် ရှေ့ ၅-ချက်တို့သည် ပဉ္စဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာတို့၏ အခန်း၌ ဖါဝင်
လေကုန်ပြီ။ နောက်ဆုံးအချက်သည်ကား ဤမနောဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ အက်သစ်
တို့ကို ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါပြု၍ ထင်မြင်စွဲယူမှုပေးစာည်း။]

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

မနောဝိညာဉ်နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့ကို နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တ စွဲလမ်းချက်

မနောဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့ကို နိစ္စဟူ၍၊ သုခဟူ၍၊ အတ္တဟူ၍ စွဲလမ်းမှုပေတည်း။

စွဲလမ်းပုံကား—ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါဟူသည် ဖြစ်စရာ ပျက်စရာ သဘာဝ အသားမရှိသော နိမိတ္တဓမ္မကြီးဖြစ်၍ နိစ္စမျိုး၊ ဓုခမျိုးပေတည်း။ တဘဝ တဘဝတွင် တခါဖြစ် တခါပျက်သာ ရှိသည်ဖြစ်၍ တသက် တသက် ခိုင်မြဲ သော နိစ္စမျိုး၊ ဓုခမျိုးပေတည်း။ ရုပ်ခန္ဓာ နာမ်ခန္ဓာတို့ကို ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍၊ သတ္တဝါဟူ၍၊ ငါဟူ၍၊ သူတပါးဟူ၍၊ ယောက်ျားမိန်းမဟူ၍ ထင်မြင်စွဲလမ်းမှု စသည် ထိုရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့ကို နိစ္စမျိုး၊ ဓုခမျိုးဟူ၍ ထင်မြင် စွဲလမ်းမှု ဖြစ်လေ၏။

နိစ္စဓုခဟူသည်—ဣဋ္ဌမျိုး၊ သုခမျိုး၊ သုဘမျိုးပေတည်း။ အနှစ်သာရ အတ္တ မျိုးပေတည်း။ ကြံတတ် သိတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါဟူ၍ မရှိ၊ ခန္ဓာ ၅-ပါး ရုပ်နာမ်တရားသာ ရှိ၏။ ထိုတွင် နှလုံးသွေး၌ ရှိသော နူးညံ့မှုကိရိယာ၊ ဖွဲစည်း ယိုစီးမှုကိရိယာ၊ ပူမှု နွေးမှုကိရိယာ၊ ပူရှု လှုပ်ရှားမှုကိရိယာ၊ အဆင်း၊ အနံ့၊ အရသာ၊ ဩဇာတို့ကား ရုပ်ခန္ဓာတို့တည်း။ ထိုရုပ်ခန္ဓာတို့သည် ကြံမှုမျိုး၊ သိမှုမျိုး မဟုတ်ကုန်။ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ မဟုတ်ကုန်။ ဗဟိဒ္ဓမ္မ အာရုံ ခိုက်တိုက် လာသည်ရှိသော် ထိုနှလုံးအတွင်း၌ ရံခါရံခါမနောဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး တို့သည် တသုတ်တသုတ် ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ ထိုနာမက္ခန္ဓာတို့ကို ကြံမှု၊ သိမှုဟု ဆိုသတည်း။

နှလုံးသွေး၌လည်း ထိုနာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ပေါ်ရာဌာနသည် ၁-ရာမက ၁-ထောင်မက များပြား၏။ အကြောင်းအခွင့်အထူးသင့်ရာ ဤနေရာ၌တသုတ်၊ ထိုနေရာ၌ တသုတ် ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏။ ၁-နာရီအတွင်းမှာပင် ဖြစ်ရာဌာန ပေါင်း ၁-ရာ ၁-ထောင်မက တဘဝတွင် တခါဖြစ်၊ တခါသေသာ ရှိရမည်။ များပြား၏။ တသုတ်တသုတ်၏ အကြား အကြား၌ ဘဝင်မနော အသီး အသီး ဖြစ်ပေါ်၍ ခြား၏။ အသုတ် ၂-ခု ပြိုင်ရိုးမရှိ၊ ဘဝင်မနောနှင့်လည်း ပြိုင်ရိုးမရှိ၊ တသုတ်ချုပ်ဆုံးမှ ဘဝင်တသုတ် ဖြစ်ပေါ်၏။ ဘဝင်ချုပ်မှ နောက်မနောဝိညာဉ်တသုတ် ဖြစ်ပေါ်၏။

နှလုံးသွေးမှတစ်ပါး စက္ခု၊ သောတ-စသော တကိုယ်လုံးမှာ ထိုထိုနေရာ၌ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့ ဖြစ်ပေါ်၍ နေခိုက်တို့၌လည်း နှလုံးသွေးမှာ ဘဝင် ဝိညာဉ်၊ မနောဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့ အကုန်တိတိကင်း၍ နေကုန်၏။

၁၇. တိက္ခာပုဂ္ဂိုလ်ထိုရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

ရူပက္ခန္ဓာ သက်ဆက်သာ ရှိနေ၏။ တသုတ်တသုတ် ချုပ်မှု၊ ပျက်မှု၊ ကုန်ဆုံးမှု တို့ကြောင့် အနိစ္စအစစ်ပေတည်း။

အနိစ္စလက္ခဏာ မရဏဘေးကြီး

အနိစ္စလက္ခဏာ အမြဲမရှိ၍ နေကုန်သော ထိုနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့သည် အနိစ္စမျိုး စင်စစ်တို့သာတည်း။ အနိစ္စလက္ခဏာဟူသည် မရဏဘေးကြီးအစစ် တည်း။ မရဏဘေးကြီး ခဏမစဲ အမြဲကပ်တိုက်၍ နေကုန်သော ထိုနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့သည် ငါ့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ငါ၏ဥစ္စာဟူလည်းကောင်း သိမ်းပိုက်ဝံ့ စရာ မရှိ။ ကြောက်မက်ဖွယ် အတိဖြစ်သော ဒုက္ခမျိုး စင်စစ်တို့သာတည်း။ မျက်တောင်တခတ်မျှ ခိုင်မြဲသည်ဟု စိတ်ချရသော အနှစ်သာရမျိုး မဟုတ်ကြ ကုန်သောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၏ အမာခံအနှစ်သာရ အတ္တမဟုတ်သော အနတ္တမျိုး စင်စစ်တို့သာတည်း။

ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၏ အနှစ်သာရမှန်ခွဲလျှင် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ အသက်ရှည် သမျှ ခိုင်မြဲရမည်။ တဘဝတွင် တခါဖြစ် တခါသေသာရှိရမည်။ ထိုသို့ကား မဟုတ်။ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့သည်ကား ၁-နာရီ အတွင်းမှာပင် အခါ ၁-ရာ ၁-ထောင်မက သေဆုံးကြကုန်၏။ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တလမ်းစီ နေကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၏ အထည်ခံ အမာခံ ဟူသော အတ္တ မဟုတ်ကုန်။ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်မဟုတ်။ သတ္တဝါ၏ ကိုယ်မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၏ ကိုယ်ဟုတ်ခွဲလျှင် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ သေဆုံးမှ သေဆုံး ကြရလိမ့်မည်-ဟုလိုသည်။

အနိစ္စသိ၊ ဒုက္ခသိ၊ အနတ္တသိ

ဤသို့ သိခြင်း၊ မြင်ခြင်းသည်ကား ထိုနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့ကို အနိစ္စ ဟူ၍၊ ဒုက္ခဟူ၍၊ အနတ္တဟူ၍ သိခြင်း မြင်ခြင်း ပေတည်း။

မနေခဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးကို ပြဆိုချက် ပြီး၏။

(ဈ) နိစ္စါရာမတာ-စသော တဏှာ ၄-မျိုးကို ပြဆိုချက်

အရသာ၌ စိတ်အရသာ မနောအရသာ မည်သည် အလွန်တရာ ကြီးကျယ် ၏။ ဇောစိတ်၊ ဇောမနော၊ ဇောဝိညာဉ်တို့၏ အရသာကို မဆိုထားဘိဦး။ အိပ်ပျော်မှု ဟူသော ဘဝင်မနော၏ အရသာသည်ပင်လျှင် အလွန်သာယာဖွယ်

ခံစားဖွယ်ကြီး တပားဖြစ်၏။ စားသောက်၍ အမြိန်မရှက်ခဲ့လျှင် စိတ်စက်
 မကြည် မချမ်း ရှိကြကုန်၏။ စားသောက်၍ မမြိန်မရှက် ရှိခဲ့လျှင် စိတ်စက်
 မကြည် မချမ်း ရှိကြသကဲ့သို့ အိပ်စက်၍ မမြိုက်မမြိုက် ရှိခဲ့လျှင် စိတ်စက်
 မကြည်မချမ်း ရှိကြကုန်၏။ အအိပ်ပျက်မည်၊ အစားအသောက် ပျက်မည်ကို
 အလိုမရှိကြ၊ အအိပ်ပျက် မခံနိုင်၊ အစားပျက် မခံနိုင်ရှိနေကြ၏။ အိပ်စက်မှု
 ဟူသော ဘဝင်မနော အရသာ၌ သာယာသော တဏှာသည် နိဒ္ဒါရာမတာ
 တဏှာမည်၏။

[ဤသာသနာတော်၌ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မ အစီးအပွားသည် အထွတ်အမြတ်
 ဖြစ်၏။ သစ္စာစါတို့ အိပ်ကြရာ ဆိတ်ငြိမ်သော ညဉ့်နာရီစုသည် ဗောဓိပက္ခိယ
 ဘာဝနာ စီးပွားကို အားထုတ်ကြရာ မြို့အလယ်၊ ရွာအလယ်၌ပင် တော
 အသွင်ကဲ့သို့ အထူးသင့်လျော်စေသော အခါဖြစ်၏။ ယခုအခါ သာသနာ့ဂိုဏ်းဝင်
 လူရှင်အမောင်းတို့အား နိဒ္ဒါရာမတာ အပေါက်ရှိနေသည့်အတွက် ထိုအချိန်
 နာရီတွေကို အိပ်မှုနှင့် ပြုန်း၍မိမိကြကုန်၏။ ဓမ္မန္တရာယ်ကြီးတပား ဖြစ်၏။]

ဇောမနောအရသာကို အမြဲလိုက်စားကြကုန်၏။ မိမိ မိမိတို့စိတ်ပျော်ရာ
 အာရုံဝတ္ထု အမှုကိစ္စနှင့်နေရမှု နေနိုင်ကြကုန်၏။ ဇောမနော အရသာတို့၌
 သာယာသော တဏှာသည်အား ကမ္မာရာမတာတဏှာ၊ ဘာသာရာမတာ
 တဏှာ၊ သင်္ဂဏိကာရာမတာတဏှာ-စသည်ဖြင့် အလွန်များ၏။

- ၁။ ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိ၊ ဗောဓိပက္ခိယ စီးပွားတို့မှ အပဖြစ်သော လုပ်
 ကြံမှု တို့ကို မစွန့်နိုင်သော တဏှာသည် ကမ္မာရာမတာ မည်၏။
- ၂။ အပေါင်း အဖော်တို့နှင့် စကားပြောမှုကို မစွန့်နိုင်သော တဏှာ
 သည် ဘာသာရာမတာမည်၏။
- ၃။ အဖော်နှင့်ကင်း၍ ဆိတ်ငြိမ်ရာ ဌာန၌ တကိုယ်ရေ တကာယ မနေ
 နိုင်သော တဏှာသည် သင်္ဂဏိကာရာမတာမည်၏။
 ဗောဓိပက္ခိယ စီးပွားကို လွန်စွာ ဖျက်ဆီးနိုင်သော ဓမ္မန္တရာယ်တို့
 ပေစည်း၊ ခွေး-ကျီ-လင်းတ ဥပမာ၊ နှုန့်ကြီး ဥပမာ တို့ကိုလည်း
 ထိုက်သည်အားလျော်စွာ သိကြလေ။

နိဒ္ဒါရာမတာစသော တဏှာ ၄-မျိုးကို ပြဆိုချက် ပြီး၏။

(ည) ၂၄-ပစ္စည်းတို့ဖြင့် ထင်သာမြင်သာရှိအောင် ဝေဖန်၍ပြဆိုချက်

ဤကိုယ်ခန္ဓာအတွင်းမှာ ဘယ်နေရာက လှုပ်ရှားသည်-ဟု သိရလျှင်ပင်
 ထိုနေရာ၌ နာမခန္ဓာ ၄-ပါး ဖြစ်ပေါ်ပြီဟုမှတ်။ နာမက္ခန္ဓာ မပေါ်ခဲ့လျှင်
 [ဒုတိယအကြိမ်]

၁၅-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

ထိုနေရာတခုလုံးပြတ်ကြွေ၍ပင် သွားသော်လည်း ထိုအခါမသိနိုင်၊ ဦးခေါင်း ဟခုလုံး လှုပ်၍ သွားသည်ဟု သိလိုက်သောအခါ၌ ဦးခေါင်း တခုလုံး နာမကွနွာတွေ့ အပြည့်ဖြစ်ပေါ်၍ သွားသည်ဟု မှတ်၊ ရင်တခုလုံး လှုပ်၍ သွားသည်ဟု သိလိုက်သောအခါ၌ ရင်တခုလုံး လျှပ်စစ် ပြက်သကဲ့သို့ နာမကွနွာ ၄-ပါးတွေ့ အပြည့် ဖြစ်ပေါ်၍ သွားသည်ဟု မှတ်၊ တကိုယ်လုံး လှုပ်သည်ဟု သိလိုက်သော အခါ၌ အတွင်းအပ တကိုယ်လုံးမှာ လျှပ်စစ် ပေါ်သကဲ့သို့ နာမကွနွာတွေ့ အပြည့်ဖြစ်ပေါ်၍ သွားသည်ဟု မှတ်။

တကိုယ်လုံးမှာ ထိုထိုနေရာတို့၌ နာမကွနွာ ၄-ပါးတို့ ဖြစ်ပေါ်၍ နေဆဲ အခါမှာ နှလုံးသွေး၌ မနောဝိညာဉ် နာမကွနွာ ၄-ပါးတို့ ပြတ်စဲ ကွယ် ပျောက်၍ နေမြဲဓမ္မတာတည်း။ တကိုယ်လုံးမှာ ထိုထိုနေရာတို့၌ နာမကွနွာ ၄-ပါးတို့ တသုတ်တသုတ် အချုပ်အဆုံးတွင် နှလုံး၌ နာမကွနွာ ၄-ပါး ညှပ်ကာညှပ်ကာ ဖြစ်ပေါ်မြဲ ဓမ္မတာပေတည်း။ တယောက်သော သတ္တဝါ၏ ခန္ဓာ၌ နာမကွနွာတို့မည်သည် ၂-ဌာနပြိုင်၍ ဖြစ်ရိုးမရှိ၊ ၁-ဌာန၌ ချုပ်မှ ၁-ဌာန၌ ဖြစ်ပေါ်မြဲတည်း။

၂၄-ပစ္စည်းတွင်-

- ၁။ အနန္တိရပစ္စယော၊
- ၂။ သမုနန္တရပစ္စယော၊
- ၃။ နတ္ထိပစ္စယော၊
- ၄။ ဝိဂတပစ္စယော၊

ဟူသော ၄-ပါးသော ပစ္စည်းတို့သည် တယောက်သော သတ္တဝါတွင် နာမ် တရားတို့ ၂-ဌာန ပြိုင်၍ ဖြစ်ခြင်း မရှိသည်ကို ပြဆိုသော ပစ္စည်း တို့တည်း။

ဝိပုယုတ္တပစ္စည်း

နာမကွနွာ ၄-ပါးတို့သည် အရေတွင်း၊ အသားတွင်း၊ အကြောတွင်း၊ အရိုးတွင်း၊ ဦးနှောက်တွင်း၊ အဆုတ်တွင်း၊ အသည်းတွင်း၊ နှလုံးသားတွင်း၊ နှလုံးသွေးတွင်းတို့၌ တဝင်းဝင်း တလက်လက် မစဲ ဖြစ်ပေါ်၍ နေကြ ကုန်သော်လည်း ရုပ်ခန္ဓာတို့နှင့် ရောယှက်ငြိတယ်ခြင်း မရှိကြကုန်သည်ကို ဝိပုယုတ္တပစ္စည်း ဆိုသတည်း။

[ရတီစာစု]

ကပ္ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး

အာရမ္မဏပစ္စည်း

အာရုံ ၆-ပါး ထိခိုက်မှု ရှိမှသာ ထိခိုက်ရာဌာန၌ ဝိညာဉ် ၆-ပါး နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြသည်ကို အာရမ္မဏပစ္စည်း ဆိုသတည်း။

အဓိပတိပစ္စည်း

အထူးအားဖြင့် အကြီးအမှူးထား၍ ခင်မင်ကြသော အာရုံမျိုးကို အဓိပတိ ပစ္စည်း ဆိုသတည်း။

ဟေတုပစ္စည်း

လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ တို့၏ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတို့အား အမြစ်မူလ ကိစ္စဖြင့် ကျေးဇူးပြုမှုကို ဟေတုပစ္စည်း ဆိုသတည်း။

သဟဇာတပစ္စည်း၊ အညမညပစ္စည်း

ခက်မာမှု၊ ဖွဲ့စည်းမှု၊ ပူမှု၊ အေးမှု-အစရှိသော ရုပ်ခန္ဓာလျှင် ရုပ်ခန္ဓာချင်း၊ သိမှု၊ ခံစားမှု၊ မှတ်မှု၊ စေ့ဆော်မှု-အစရှိသော နာမ်ခန္ဓာလျှင် နာမ်ခန္ဓာချင်း ပြိုင်းကနဲ ပြိုင်းကနဲ အတူတကွ ဖြစ်ပေါ်ကြသည်ကို သဟဇာတပစ္စည်း၊ အညမညပစ္စည်း ဆိုသတည်း။

နိဿယပစ္စည်း

ရုပ်လျှင်ရုပ်ချင်း၊ နာမ်လျှင်နာမ်ချင်း မှီကြရသည်ကို လည်းကောင်း၊ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ရုပ်ခန္ဓာတို့၌ မှီကြရသည်ကို လည်းကောင်း နိဿယပစ္စည်း ဆိုသတည်း။

ဥပနိဿယပစ္စည်း

အမိကျေးဇူး၊ အဖကျေးဇူး၊ သားကျေးဇူး၊ သမီးကျေးဇူး၊ အိမ် ကျေးဇူး၊ ယာကျေးဇူး၊ နွားကျေးဇူး၊ ကျွဲကျေးဇူး၊ မြေကျေးဇူး၊ ရေ ကျေးဇူး၊ မီးကျေးဇူး၊ ထင်းကျေးဇူး၊ မိုးကျေးဇူး၊ လေကျေးဇူး၊ တော ကျေးဇူး၊ တောင်ကျေးဇူး၊ ဘုရားကျေးဇူး၊ တရားကျေးဇူး၊ သံဃာ ကျေးဇူး၊ ဆရာသမားကျေးဇူး-အစရှိသော လောကညဏ်ရှိသမျှ သိမြင်ကြရ သော လောက၌ ကျေးဇူးကြီးငယ် အနန္တတို့ကို ဥပနိဿယပစ္စည်း ဆိုသတည်း။

ပုရေဇာတပစ္စည်း

နှလုံးသွေး၌ ဖြစ်ပေါ်ကြသော နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့သည်ကား အတိတ် အနာဂတ်ဖြစ်သောရှေးရှေး နှောင်းနှောင်း အာရုံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မိမိတို့နှင့်

[ဒုတိယအကြိမ်]

၁၅-တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုစနိုး

အပြိုင်ဖြစ်ပေါ်သော အာရုံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အစွဲပြု၍ ဖြစ်နိုင်ကြကုန်၏။ နှလုံးသွေးမှတစ်ပါး စက္ခု၊ သောတ-အစရှိသော တကိုယ်လုံး တကောင်လုံး၌ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့သည်မူကား ထိုသို့ မဟုတ်ကြကုန်။ စက္ခု၊ သောတ-အစရှိသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့၌ အဆင်း၊ အသံ-အစရှိသော ပစ္စုပ္ပန်အာရုံတို့၏ ခိုက်မှု၊ တိုက်မှုကိုသာ စွဲ၍ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြကုန်၏။ ခိုက်တိုက် လာသော ပစ္စုပ္ပန် အာရုံတို့ကို အာရုံပြုနိုင်ကြကုန်၏။ အာရုံတို့က ဖြစ်ပေါ်မှု အတန့်ငယ် ရွှေကျလိုက်လျှင် တင်ကူး၍ လှုံ့ဆော်ကြရကုန်၏။ ဤသို့သော ကျေးဇူးကို ပုရေဇာတပစ္စည်း ဆိုသတည်း။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း

ရှေးရှေးတင်ကူး၍ ပေါက်ထောက်ပြီးသော မြက်၊ သစ်ပင်တို့အား ကြီးပွားခြင်းငှာ နောက်နောက် ရွာသော မိုးရေသည် ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့ ရှေးရှေးတင်ကူး၍ ဖြစ်ပေါ်နှင့်ကြကုန်သော ရုပ်ခန္ဓာတို့အား ထက်သန်ကြစေခြင်းငှာ နောက်နောက်၌ တသုတ်တသုတ် ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့သည် ကျေးဇူးပြုကြပေကုန်၏။ ဤသို့သော ကျေးဇူးကို ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း ဆိုသတည်း။

အာသေဝနပစ္စည်း

စက်ကိုရိယာ တို့သည် အဆင့်ဆင့် အားပေးကြကုန်သကဲ့သို့ နေ့ခက်နေ့ခက်သော ဇောနာမက္ခန္ဓာတို့အား ရှေးရှေးသော ဇောနာမက္ခန္ဓာ တို့သည် အဆင့်ဆင့် အားပေးကြကုန်၏။ ဤသို့သော အားပေးမှုကို အာသေဝနပစ္စည်း ဆိုသတည်း။

ကမ္မပစ္စည်း

ရှေး၌ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ အခန်းတွင် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော စေတနာ၏ စိတ်ကို ရုပ်တည်မရအောင် စေ့ဆော်မှု၊ လှုံ့ဆော်မှု၊ အပူတပြင်း တိုက်တန်းမှုကို ကမ္မပစ္စည်း ဆိုသတည်း။

[သုဂတိဘုံဘဝသို့ထောက်၍ လူဖြစ်ရမှု၊ နတ်ဖြစ်ရမှု၊ ဗြဟ္မာဖြစ်ရမှု ချမ်းသာ ၃-ပါးကို ခံစား စံစားကြရမှု၊ ဒုဂ္ဂတိဘဝသို့ ထောက်၍ အပါယ်သတ္တဝါဖြစ်ရမှု၊ အပါယ်ဒုက္ခ ၄-ပါးကို ခံစားကြရမှုကိုလည်း ကမ္မပစ္စည်း ဆိုသတည်း။]
[ဓုတိယအကြိမ်]

ကပ္ပန္ဒုခန်းကျမ်းကြီး

ဝိပါကပစ္စည်း

အိပ်ပျော်၍ နေစဉ်အခါ၌ ဘဝင်မနောတို့၏ ငြိမ်သက်မှုကို ဝိပါကပစ္စည်း ဆိုသတည်း။

ဇာယာရပစ္စည်း

နေ့စဉ်မျှအပ်သော ထမင်းအစာတို့၏ တဘဝ, တဘဝ၌ ရုပ်ခန္ဓာကြီးကို ခိုင်မြဲအောင် ထောက်ပံ့မှု, စိတ်, ဖဿ, စေတနာတို့ အနုမတဂ္ဂ သံသရာ၌ နာမ်ခန္ဓာအစဉ်ကို ခိုင်မြဲအောင် ထောက်ပံ့မှုသည် ဇာယာရပစ္စည်း မည်၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စည်း

စက္ခုရုပ်သည် စက္ခုဝိညာဉ် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့ကို အစိုးရ၏၊ ထိုခန္ဓာ ၄-ပါးတို့သည် စက္ခုရုပ် နို့နှေးလျှင် နို့နှေးရကုန်၏၊ မျက်စိအမြင် မကြည် မလင် ဖြစ်ရ၏။ စက္ခုရုပ်ထက်သန်လျှင် ထက်သန်ကြကုန်၏၊ မျက်စိအမြင် ကြည်လင်၏၊ လူတို့၏စက္ခုရုပ် ထက်သန်သည်ထက် နတ်တို့၏ စက္ခုရုပ်သည် ထက်သန်၏၊ ထို့ကြောင့် အမြင်ခန္ဓာတို့သည် သစ်ပင်, တော, ဝောင်း, မြေ, ရေကို ဖောက်ထွင်း၍ မြင်ကြကုန်၏။

သောတရုပ်, သာနရုပ်, ဇိဝှာရုပ်, ကာယရုပ်တို့၌လည်း သူ့ဝိညာဉ်နှင့်သူ ဆိုလေ၊ ဇီဝိတ, စိတ်, ဝေဒနာ, သဒ္ဓါ, ဝီရိယ, သတိ, သမာဓိ, ပညာတို့သည် နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့ကို အသီးအသီး အစိုးရကြကုန်၏၊ မိမိတို့ ကိစ္စ၌ မိမိတို့ နို့ကြလျှင် နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့ နို့ကြရကုန်၏၊ ထက်လျှင် ထက်ကြရကုန်၏၊ ဇီဝိတသက်သက်သည် ကမ္မဇရုပ်တို့ကို အစိုးရ၏၊ ဇီဝိတနို့လျှင် ကမ္မဇရုပ်တို့ နို့ကြကုန်၏၊ ဇီဝိတ ထက်သန်လျှင် ထက်သန်ကြ ကုန်၏၊ အသက် ရှည်၏၊ ဤသို့သော အစိုးရမှုကို ဣန္ဒြိယပစ္စည်း ဆိုသတည်း။

ဈာနပစ္စည်း

ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, ဝေဒနာ, ကေဂ္ဂတာတို့၏ နာမ်ခန္ဓာတို့ကို အာရုံ၌ စူးစူးစိုက်စိုက် နေနိုင်ကြအောင် ကျေးဇူးပြုမှုသည် ဈာနပစ္စည်း မည်၏၊ သေနတ်ဖြင့် ငှက်ကိုပစ်ရာ၌ ဤဈာနပစ္စည်း မပါလျှင် ရွယ်ပင်မရွယ်နိုင်။

မဂ္ဂပစ္စည်း

ပညာ, ဝိတက်, ဝိရတိ ၉-ခု, ဝီရိယ, သတိ, ကေဂ္ဂတာ, ဒိဋ္ဌိတို့၏နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးကို ဇာယာရ, ဝစီဏုံ, မနောကံ ပြောက်ကြောင်း ဒုဂ္ဂတိ, သုဂတိ

[ခုဆယ်အကြိမ်]

၁၇-ထိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်း

နိဗ္ဗာန်သို့ ပေါက်ရောက်ကြောင်း အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုမှုသည် မဂ္ဂပစ္စည်း မည်၏။

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း

နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့၏ ဖြစ်အတူ၊ ပျက်အတူ ယှဉ်ဖက်မှုသည် သမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်း မည်၏။ ထိုသမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းကို ပြဆိုခဲ့ပြီ။

အတ္ထိပစ္စည်း၊ အဝိဂတပစ္စည်း

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပစ္စည်းအပေါင်းတို့တွင် အကျိုးဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့နှင့် ခဏပစ္စုပ္ပန် အပြိုင်ရကောင်းသော သဟဇာတပစ္စည်း၊ ပုရေ ဇာတပစ္စည်း-စသည်ကိုပင် အတ္ထိပစ္စည်း၊ အဝိဂတပစ္စည်း ဆိုသတည်း။

၂၄-ပစ္စည်းတို့ဖြင့် ဇာတိသမ္ဘာမြင်သာရှိအောင် ဝေဖန်၍ပြဆိုချက်ပြီး၏။
ထိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်းပြီး၏။

၁၈-နိဂုံး

ဤမျှသော စကားအစဉ်ဖြင့် အဘိဓမ္မာဆရာ တပည့်မောင်သဲ လျှောက်ထား စောင်းပန်ချက်အရ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းနှင့်- ဆိုင်ရာ သရုပ်ဆောင်သောအခါ တို့ကို အကျယ် ဝေဖန်၍ ရေးသား စီရင်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ကျမ်းကြီးသည် ၁၂၆၆-ခု တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၀-ရက်နေ့တွင် ငါတို့ စီရင်ရေးသားပြီးစီး အောင်မြင်လေသတည်း။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး ပြီးပြီ။

